Stadsfullmäktiges i Västerås

PROTOKOLL

och

HANDLINGAR

för

år 1915.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

År 1915.

REGISTER.

Västerås 1916. Westm. Alleh:s Boktr.

Redogörelse
för de beslut Stadsfullmäktige i Västerås under år 1915 fattat.

Under året hafva hållits 13 sammanträden.

Stadsfullmäktige hafva därvid beslutat:

Dag och § i protokollet	
2/1 §§ 2 o. 3	ang. *val af ordförande och vice ordförande;*
2/1 § 5	ang. *val af Beredningsutskott;*
2/1 § 8	ang. *fråga om val af suppleanter i Fosterbarnsnämnden;* att Fosterbarnsnämndens framställning härutinnan icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd;
28/1 § 12	ang. *nybyggnader vid epidemisjukhuset och uppsägning af kontrakt med landstinget,* *dels* att för uppförande af ej mindre ny sjukhusbyggnad än äfven nybyggnad för läkarepersonal och betjäning å epidemisjukhusets tomt i hufvudsaklig överensstämmelse med af Hälsovårdsnämnden framställdt förslag, beträffande sjukhuspaviljongen kalladt Alt. III c, dock med den ändring i detta, att sjukhuspaviljongen uppfördes med högre takresning, möjliggörande inredandet på vinden af en sjukafdelning, samt till värmeledningar i de nya byggnaderna, omändring av tvättinrättningen, inredande af vagn- och likbod äfvensom öfriga i af byggnadschefen uppgjord kostnadsberäkning upptagna arbeten och anordningar anvisa ett belopp af 150,000 kronor att utgå af lånemedel. *dels ock* att meddela landstinget, att staden icke efter den 1

Dag och § i protokollet	
	Januari 1921 ämnade förlänga det nu gällande kontraktet med landstinget angående vård å stadens epidemisjukhus af sjuka från landsbygden;
28/1 § 14	ang. *utskänkning af öl och vin,* att afstyrka en af Änkefru Elise Nyberg hos Kons Befhde i länet gjord ansökan om tillstånd att i gården N:o 2 i Västerås stads norra kvarter från och med den 24 Februari 1915 intill nämnda års utgång utskänka vin och öl vid måltider till spisande gäster;
28/1 § 16	ang. *sträckningen af gasledningen mellan nya gasklockan och gasverket,* att ifrågavarande ledning skulle nedläggas i eller invid vägen utmed regementsområdets gräns mot stadens mark af Kungsängen, vidare intill den öfverhvälfda bäcken utmed Pilgatans södra sida, i Stora gatans södra trottoar samt i Karlsgatan och Munkgatan fram till nuvarande gasverket;
28/1 § 17	ang. *Badhusstyrelsen,* att utse en ledamot och en suppleant i styrelsen samt att afslå gjord framställning om anslag till arvode åt Badhusstyrelsens verkställande ledamot;
28/1 § 18	ang. *val af en ledamot i Sundinska nämnden för välgörande och allmännyttiga ändamål;*
28/1 § 19	ang. *tolagsersättning,* att bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar till Kungl Maj:t ingå med underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes bevilja Västerås stad anslag af tullmedel med 5 % årligen af tulluppbörden i staden eller alternativt, därest denna anhållan icke skulle bifallas, att staden måtte befrias från skyldigheten att åt tullverket anskaffa och underhålla för tullförvaltningen i staden erforderliga lokaler jämte inventarier och möbler och att den af staden för tullverkets behof uppförda byggnad med för tullverkets räkning af staden anskaffade inventarier och möbler äfvensom den tomt, hvarå tullhusbyggnaden vore uppförd, måtte af statsverket inlösas;
28/1 § 20	ang. *uppförande af en serveringspaviljong och ett afträde å Östra holmen,* att af det i 1915 års stat afsatta anslaget till diverse och oförutsedda behof anvisa ett belopp af förslagsvis 1,500 kronor för ifrågavarande ändamål;
28/1 § 21	ang. *undervisning åt arbetslösa,* att af det i 1915 års stat afsatta anslaget till diverse och oförutsedda behof bevilja styrelsen för

Dag och § i protokollet	
	Centralslöjdskolen och Tekniska skolan ett anslag å 500 kronor för att vid Tekniska skolan under innevarande år anordna undervisning för arbetslösa i Västerås, under villkor att ett antal af minst 20 medellösa arbetslösa personer här ifrån staden anmälde sig för åtnjutande af nämnda undervisning;
28/1 § 22	ang. *stadsplaneändring*, att för sin del besluta sådan ändring i stadsplanen, att tomten N:ris 119 och 120 samt den del af tomten N:ris 121 och 122 södra kvarteret, som låge norr om en å en för ändamålet uppgjord kartskiss heldragen röd linie skulle utgöra öppen plats;
28/1 § 26	ang. *nedsättning af kommunalutskylder,* att medgiva, att stadens fordran hos E. Ljungquists sterbhus för oguldna kommunalutskylder för år 1913 kronor 238: 63 nedsattes med halfva beloppet;
28/1 § 28	ang. *val* för upprättande af förslag till sakkunnige att vid upptagande af sjöförklaring och sjöförhör gå Rådstufvu-Rätten i Västerås tillhanda;
28/1 § 30	ang. *afsättning till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond,* att i anledning af anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 18 December 1914, hvarigenom Stadsfullmäktige bestämt, att anslag icke skulle i 1915 års stat upptagas till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond, uppdraga åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar öfver besvären afgifva förklaring;
28/1 § 31	ang. *befrielse från mantalspenningar,* att godkänna af Fattigvårdsstyrelsen uppgjordt förslag å personer, hvilka borde på grund af fattigdom eller sjuklighet befrias från mantalspenningars utgörande för år 1915;
28/1 § 32	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor lämna tillstånd till införande af vattenklosetter i gården N:o 3 i kvarteret Helge och i fastigheten N:o 8 inom byggnasområdet Annedal;
28/1 § 33	ang. *inköp af brödsäd,* att till stadens Lifsmedelskommissions förfogande ställa ett belopp af förslagsvis 100,000 kronor för inköp af cirka 300 ton hvete eller hvetemjöl för att efter kommissionens bepröfvande mot betalning tillhandahållas stadens innevånare under förbehåll, att inköpet skedde genom förmedling af stadens lifsmedelskommission och under uttalande af önskvärdheten af,

Dag och § i protokollet	
	att inköpet måtte afse omalet hvete samt med bemyndigande för Drätselkammaren att genom tillfälligt lån anskaffa det för inköpet erforperliga beloppet och förskottera detsamma;
$^{25}/_{2}$ § 36	ang. *tillbyggnad af malmtraversen vid hamnen,* att af hamnens öfverskottsmedel anvisa ett belopp af 2,500 kronor för ytterligare utbyggande af malmtraversen;
$^{25}/_{2}$ § 37	ang. *ordnandet af platsen vid järnvägspromenaden öster om fängelsets område,* att uppdraga åt Drätselkammaren att ombesörja ordnandet af platsen mellan lasarettets gamla väg till ån, järnvägspromenaden och fängelsets område (den s. k. pilodlingen) samt för detta ändamål anvisa ett belopp af förslagsvis 1,000 kronor att utgå af 1915 års förslagsanslag;
$^{25}/_{2}$ § 38	ang. *varuskjul vid hamnen,* att för uppförande af ett varuskjul vid ångfartygen 'Västerås' och Ängsös gemensamma tilläggsplats här i hamnen anvisa 2,100 kronor att utgå af hamnens öfverskottsmedel;
$^{25}/_{2}$ § 39	ang. *tillfälliga lån,* att bemyndiga Drätselkammaren att i afbidan på uppläggande af ett nytt stadens obligationslån i mån af behof för stadens räkning, på sätt Drätselkammaren funne för staden förmånligast, upptaga tillfälliga lån;
$^{25}/_{2}$ § 40	ang. *Sundinska understödsfonderna,* att bestämma antalet understödstagare ur hvardera fonden till 10;
$^{25}/_{2}$ § 41	ang. *motorpump å brandautomobilen,* att medgifva Brandstyrelsen rätt att använda 2,500 kronor besparade medel å brandverkets stat att täcka kostnaderna för anskaffande af en motorpump till stadens brandautomobil;
$^{25}/_{2}$ § 44	ang. *lagförslag rörande butiksstängning,* att icke afgifva något yttrande öfver Kungl. Socialstyrelsens förslag i ämnet;
$^{25}/_{2}$ § 45	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor meddela tillstånd till inrättande af vattenklosetter i gården N:o 103 södra kvarteret och i fastigheten N:o 2—25 västra kvarteret;
$^{25}/_{2}$ § 47	ang. *val af revisorer för arbetslöshets- och hjälpkommitténs verksamhet;*

Dag och § i protokollet	
24/3 § 51	ang. *köp och försäljning af mark för vissa regleringar vid Västgöte- och Slottsgatorna,* att bemyndiga Drätselkammaren dels att för stadens räkning förvärfva att utläggas till Västgötegatan 54,1 kvm. af tomten N:o 14 västra kvarteret samt för breddning af Slottsgatan 5 kvm. af tomten N:ris 39 och 40 samma kvarter för ett pris, beräknadt för det förra markområdet till tio kronor pr kvm. samt för det senare till förslagsvis 20 kronor för samma areal samt härför anvisa erforderligt belopp att utgå af reserverade köpeskillingsmedel, dels ock att till ägaren af sistnämnda tomt försälja 53,2 kvm. af Västgötegatan likaledes för 20 kronor pr. kvm. eller det pris, som, Drätselkammaren efter ytterligare förhandlingar med ägaren af sistberörda tomt, kunde finna för staden förmånligt;
24/3 § 52	ang. *inköp af vissa markområden för vidgning af Stockholmsvägen vid Folkets Park,* att bemyndiga Drätselkammaren att för breddning af Stockholmsvägen i närheten af Folkets Park inköpa af Folkets Parks område omkring 240 kvm., af tomten N:o 8 Myggbo-området 300 kvm. och af tomten N:o 14 samma område 8 kvm. samt för detta ändamål anvisa 1,500 kronor att utgå af reserverade köpeskillingsmedel;
24/3 § 53	ang. *Sala-Gysinge-Gäfle Järnvägsaktiebolags rekonstruktion,* att söka Kungl. Maj:ts tillstånd att för Västerås stad för Sala-Gysinge-Gäfle Nya Järnvägsaktiebolag ikläda sig den af Stadsfullmäktige den 18 December 1912 beslutade lånegarantien;
24/3 § 54	ang. *gatubelysning,* att i stället för en gaslykta skulle uppsättas en elektrisk lampa i hörnet af Västmannagatan och Bellevuevägen;
24/3 § 58	ang. *inköp af brödsäd,* att förklara det åt stadens lifsmedelskommission förut lämnade uppdraget jämväl innefatta uppdrag för kommissionen att efter bepröfvade ingå aftal om försäljning af det för stadens räkning genom statens lifsmedelskommission importerade spannmålspartiet samt för försäljningssumman inköpa hvetemjöl;
29/4 § 61	ang. *ny hamntaxa,* att för sin del antaga och godkänna af Hamnstyrelsen uppgjordt förslag till ny hamntaxa att lända till efterrättelse under åren 1916—1920;
29/4 § 62	ang. *kontrollområde för spritbolaget,* att antingen för sig eller ock gemensamt med Stadsfullmäktige i Köping och Arboga ingå

Dag och § i protokollet	
	till Kungl. Maj:t med framställning att Kungl. Maj:t täcktes meddela förordnande om gemensamt kontollområde antingen för samtliga spritbolagen i Västmanlands län eller ock för spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga af den omfattning i ena eller andra fallet nämnda spritbolag förut föreslagit;
29/4 § 67	ang. *ändring i planen för den stora hamnbassängens utbyggande,* att ett af Drätselkammaren härutinnan framställdt förslag icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda;
29/4 § 68	ang. *ändring i planen för hamnens utvidgning söder om den stora hamnpiren,* att planen för hamnens utvidgning i nämnda del skulle i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en af stadens byggnadschef uppgjord ritning ändras så, att kajen droges mera i sydöstlig riktning mot Viksängslandets udde:
29/4 § 69	ang. *val af brandchef,* att utse nuvarande brandchefen C. G. Sjöqvist att vara brandchef för staden under tiden den 1 Oktober 1915—30 September 1920;
29/4 § 70	ang. *nytt obligationslån,* att bemyndiga Drätselkammaren att gå i författning om uppläggande af ett nytt obligationslån för stadens räkning å 1,100,000 kronor med 40 års amorteringstid och med den räntefot Drätselkammaren kunde finna mest fördelaktig, till bestridande så långt det försloge af i en vid Drätselkammarens skrifvelse till Stadsfullmäktige i ämnet fogad tablå upptagna utgifter samt att uppdraga åt Drätselkammaren att, under förutsättning af nådigt tillstånd, till möjligast förmånliga kurs försälja obligationer af lånet i fråga;
29/4 § 72	ang. *lösningsrätt till fastigheter på stadens grund,* att icke på grund af vid Rådstufvu Rätten härstädes under Oktober och November månader år 1914 lagfarna fång till fastigheterna N:ris 141 och 146 A i södra kvarteret, som köpts för 42,500 kronor, N:ris 94 och 106 i norra kvarteret, som köpts för 35,000 kronor samt N:o 27 i södra kvarteret, som köpts för 36,000 kronor göra stadens lösningsrätt gällande;
29/4 § 74	ang. *fastighetsköp,* att uppdraga åt Drätselkammaren att för stadens räkning inköpa Slaktaren A. Barklund tillhöriga fastigheten gården och tomten N:ris 68 och 69 jämte planteringslandet N:o 26 af tomten N:o 143 i stadens södra kvarter för en summa af 42,000 kronor att utgå med 5,000 kronor ur försäljningssumman för

Dag och § i protokollet	
	fastigheten N:o 5 i kv. Njord, hvilken samtidigt skulle af Barklund inköpas och som Stadsfullmäktige förut lämnat Drätselkammaren bemyndigande att försälja, samt till resterande del 37,000 kronor af lånemedel;
29/4 § 76	ang. *nybyggnad för teknisk skola m. m.*, *att* för uppförande af en nybyggnad å kvarteret Justus för tekniska skolan i Västerås, omfattande yrkesskolor för elektrotekniker och mekaniker, lärlingsskola och fristående kurser samt afsedd att jämväl inrymma erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Professorn C. Lindholm uppgjorda skisser, dock med iakttagande däraf att vaktmästarebostad om möjligt borde inrymmas i byggnaden, samt för byggnadens förseende med skolinredning af Zimmermanska fonden lämna ett anslag af högst 362,000 kronor, *att* uppdraga åt en kommitté af sju personer af hvilka fyra skulle utses af Drätselkammaren, två af Yrkesskolekommitterade och en af tekniska skolans styrelse, att på sätt nämnda kommitté ansåge lämpligt ombesörja byggnadens uppförande och förseende med skolinredning, *samt att* lämna Yrkesskolekommitterade i uppdrag att efter verkställd ytterligare utredning inkomma till Stadsfullmäktige med slutligt förslag rörande omorganisation af den nuvarande Centralslöjdskolan och tekniska skolan i Västerås samt dess styrelse och förvaltning jämte fullständig plan öfver skolans ekonomiska förhållanden;
29/4 § 77	ang. *inköp af gatumark af lägenheten Almelund,* att bemyndiga Drätselkammaren att för ett pris af 3 kronor 50 öre pr. kvm. inköpa ett område af 206 kvms areal af lägenheten Almelund utmed gränsen af lägenheten Gröneborg samt härför anvisa erforderligt belopp af reserverade köpeskillingsmedel;
29/4 § 78	ang. *köp och försäljning af mark för reglering af tomten N:o 96 A södra kvarteret,* att bemyndiga Drätselkammaren att till ägaren af ifrågavarande tomt försälja dels 36,5 kvm. af Kopparbergsvägen och dels 185,4 kvm. af gamla Munkgatan samt att för breddning af Kopparbergsvägen inköpa af berörda tomt 2 kvm., därvid köpeskillingen bestämdes förslagsvis för marken utmed Kopparbergsvägen till 10 kronor pr. kvm. och för marken af Munkgatan till 8 kronor pr. kvm. äfvensom anvisa för inköpet erforderliga medel af reserverade köpeskillingsmedel;
29/4 § 79	ang. *fastighetsköp,* att med godkännande af ett af Drätselkammaren med H. A. Eriksson i Korsnäs upprättadt köpekontrakt, hvari-

Dag och § i protokollet	
	genom Drätselkammaren för stadens räkning af Eriksson inköpt gården och tomten N:o 5 i Västerås stads norra kvarter för en köpeskilling af 12,000 kronor, anvisa det för inköpet erforderliga beloppet att utgå af lånemedel;
29/4 § 80	ang. *befrielse från kommunalutskylder,* att medgifva befrielse för sterbhuset efter aflidne Montören Johan Vilh. Hellman från erläggande af den aflidne för år 1914 påförda utskylder till Västerås stad uppgående till ett belopp af 155 kronor 48 öre;
29/4 § 81	ang. *ny hamntaxa för Strömsholms våg,* att godkänna ett af Hamnstyrelsen för Strömsholms våg uppgjordt förslag till taxa å hamnafgifter vid ifrågavarande hamnplats att gälla under åren 1916—1920;
29/4 § 87	ang. *förskott af understöd åt arbetslösa tobaksarbetare,* att bemyndiga stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté att i mån af behof af det till kommitténs förfogande ställda anslag för understöd åt medellösa arbetslösa förskottera medel för ofvan angifna ändamål;
27/5 § 89	ang. *afsättande af medel till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond,* att bemyndiga Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar afgifva underdånig förklaring öfver de besvär, som anförts öfver Kons Befhds utslag i ämnet;
27/5 § 90	ang. *extra exekutionsbetjänt,* att för fortsatt anställande af en extra exekutionsbetjänt från den 15 Juni 1915 till årets slut anvisa 750 kronor att utgå af 1915 års förslagsanslag:
27/5 § 91	ang. *täckande af brist i Hälsovårdsnämndens stat m. m.,* att anvisa dels 1,265 kronor 70 öre till inköp och underhåll af sjukhuskläder, sängkläder och korkmattor att utgå af för år 1915 under dessa titlar besparade medel från år 1914, dels ock 11,578 kronor 26 öre till täckande af under år 1914 uppkommen brist i Hälsovårdsnämndens stat i öfrigt att utgå af de allmänna behållningarne i 1914 års räkenskaper;
27/5 § 92	ang. *förvärfvande af tomt- och gatumark af lägenheten Eriksdal,* att bemyndiga Drätselkammaren att med Byggmästaren Axel Hammer och Sågverksägaren A. R. Rudén såsom ägare af lägenheten Eriksdal i Gamla Stohagsjorden i och för reglering af lägenheten

Dag och § i protokollet	
	enligt en af Stadsingenjören uppgjord kartskiss öfver tomtindelning af lägenheten enligt föreslagen planläggning af västra stadsområdet träffa aftal angående öfverlåtelse till staden af dels tomtmark utgörande ett område i västra delen af lägenheten invid Ragvalds backe om cirka 325 kvm. för en krona 50 öre pr. kvm. samt ett område om cirka 525 kvm. afsedt att ingå i kvarteret Sigrid för en krona pr. kvm., dels ock gatumark, nämligen cirka 85 kvm. intill området vid Ragvalds backe och cirka 635 kvm. intill kvarteret Sigrid, allt för en krona pr. kvm., hvaremot säljarne af lägenheten utan ersättning afstode till staden all öfriga gatumark, utgörande två särskilda områden om resp. 225 och 1,185 kvm. eller tillhopa 1,410 kvm., samt för ifrågavarande ändamål anvisa förslagsvis 1,735 kronor att utgå af reserverade köpeskillingsmedel;
27/5 § 93	ang. *förvärfvande af gatumark,* att för sin del och under förutsättning af kyrkostämmans godkännande besluta, att den enligt kyrkostämmans i Västerås och S:t Ilians församlingar beslut den 28 Maj 1913 och Stadsfullmäktiges beslut den 28 Augusti samma år träffade öfverenskommelsen om öfverlåtande från den kyrkliga till den borgerliga kommunen af vissa markområden skulle under oförändrade villkor innefatta jämväl det område om 604 kvm., som af Östra gamla begrafningsplatsen utlagts till Blåsbogatan;
27/5 § 94	ang. *öfverlåtande af tomt för tekniska skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet N:o 1 norra kvarteret samt realisation af Zimmermanska fondens tillgångar,* att till Zimmermanska fonden utan afgift öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten kvarteret Justus i den mån densamma blefve för staden tillgänglig, emot det att staden af fonden öfvertoge fastigheten gården och tomten N:o 1 stadens norra kvarter för en summa af 44,750 kronor att gäldas af lånemedel och erlade 5 % ränta å köpeskillingen åt fonden från den dag Stadsfullmäktiges beslut vunne laga kraft samt i fastigheten utan ersättning till tekniska skolan uppläte de lokaler i samma fastighet, som skolan nu innehade, intill dess den nya skolan vore färdig att tagas i bruk, samt att uppdraga åt Drätselkammaren att i öfrigt till erforderlig del för beredande af byggnadskapital realisera Zimmermanska fondens tillgångar;
27/5 § 96	ang. *val af ombud vid Svenska Stadsförbundets kongress år 1915;*

Dag och § i protokollet	
27/5 § 97	ang. *inrättande af en ny e. o. folkskollärartjänst,* att en sådan tjänst skulle vid Västerås folkskolor inrättas från och med den 1 Juli 1915 samt att till ifrågavarande tjänsteinnehafvares aflöning anslå ett belopp af 370 kronor att utgå af 1915 års förslagsanslag;
27/5 § 98	ang. *lösningsrätt till fastighet på stadens grund,* att på grund af under Februari och Mars månader innevarande år beviljade lagfarter å fastigheterna N:ris 88 och 89 västra kvarteret, som köpts för 7,300 kronor, hälften af N:ris 77, 78 och 79 i norra kvarteret, som köpts för 16,500 kronor samt N:o 86 i norra kvarteret som köpts för 4,000 kronor icke göra stadens lösningsrätt till fastigheterna gällande;
27/5 § 100	ang. *bidrag till flickläroverket, dels* att de förmåner Västerås högre elementarläroverk för flickor af Västerås stad finge åtnjuta under treårsperioden 1616—1918 skulle värderas efter en beräkningsgrund af 5½ % å följande belopp; stadens utgifter för skolhusbygget 1902 .... 115,000 kr. värdet af staden tillhöriga skolhustomten .... 15,400 „ „ „ gymnastikhustomten .... 5,000 „ således 5½ % af Summan 135,400 „ som utgjorde 7,447 kronor, samt att staden för hvart och ett af åren 1916—1918 skulle afstå från räntan, beräknad efter 5½ % för år, å sin fordran 30,000 kronor hos flickskolan och således utgörande 1,650 kronor; *dels ock* att Västerås stad skulle till de vid flickläroverket anställda lärarinnornas ålderstillägg under åren 1916—1918 bidraga med hälften af det belopp staten därtill årligen lämnade, samt att dessa bidrag jämte de bidrag till lärarinnornas pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige den 31 Mars 1910 åtagit sig gälda i enlighet med de grunder, som sedermera bestämts genom nådiga kungörelsen den 23 December 1910, skulle utgå i första rummet af den efterskänkta räntan 1,650 kronor, men att i den mån nämnda ränta icke härtill försloge, bristen skulle gäldas af uttaxerade medel;
27/5 § 101	ang. *kontrollområde för Västerås spritbolag,* att afgifva yttrande öfver underdåniga ansökningar dels från spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga om gemensamt kontrollområde för samtliga spritbolagen i Västmanlands län eller ock för spritbolagen i nämnda städer, dels ock särskildt från spritbolaget i Västerås om kontrollområde för sistnämnda bolag, därest ansökningen om gemensamt kontrollområde icke skulle kunna bifallas;

Dag och § i protokollet	
27/5 § 102	ang. *ändradt läge för beslutad afloppsledning,* att, med upphäfvande af föregående beslut om byggande af gröfre aflopp i Trädgårdsgatan, i stället ändamålsenligt aflopp skulle anläggas i Västgötegatan samt att det till afloppet i Öfre Trädgårdsgatan anvisade anslaget 4,000 kronor skulle härtill få användas;
27/5 § 103	ang. *förhöjning af gaspriset,* att från den tid, då afläsning af mätarne för 1915 års 2:dra kvartal skett, och tills vidare gaspriset skulle höjas med 3 öre pr. kbm. samt att alla rabatter å gas skulle borttagas;
27/5 § 104	ang. *gatubelysning,* att till de tio st. nya gaslyktor som under år 1915 skulle uppställas på olika platser i staden och hvartill anslag beviljats med 1,250 kronor, skulle användas af Stora gatans lyktstolpar i sträckningen mellan Kopparbergsvägen och Källgatan och i dessas ställe uppsättas höga stolpar med nedåtbrinnande ljus, att lyktantalet i nämnda sträckning skulle ökas med två stycken samt att lamptypen å Stora Torgets kandelabrar skulle förändras, så att lamporna erhöllo en stor låga i stället för tre små;
27/5 § 105	ang. *åtgärd för reglering af Svartåns vattentillgång,* att bemyndiga Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar deltaga i eventuellt blifvande underhandlingar i detta ämne i afsikt att, efter tilläfventyrs vunnen enighet, till Stadsfullmäktiges pröfning förelägga förslag;
27/5 § 107	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor meddela tillstånd till inrättande af vattenklosetter i gården N:o 6 A. södra kvarteret;
18/6 § 112	ang. *ny taxa för järn- och metallvågen,* att för sin del antaga ny taxa för ifrågavarande inrättning;
18/6 § 113	ang. *fastighetsförsäljning,* att bemyndiga Drätselkammaren att försälja de delar af staden tillhöriga tomterna N:ris 130 och 131 västra kv., inom byggnadskvarteret Lea, som återstode efter Källgatans utläggande enligt af Stadsfullmäktige antagen ny stadsplan för staden, till pris Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma;
18/6 § 114	ang. *bibehållande af kvarteret Ottar såsom öppen plats,* att ett af Byggnadsnämnden framställdt förslag i ämnet icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd;

Dag och § i protokollet	
18/6 § 115	ang. *försäljning af stadens del af kvarteret Ottar,* att bemyndiga Drätselkammaren att till Allm. Sv. El. Aktiebolaget försälja den staden tillhöriga östra delen af byggnadskvarteret Ottar, utgörande cirka 4,500 kvm. till ett pris beräknadt efter 10 kronor pr. kvm. och på öfriga i Stadsfullmäktiges protokoll omförmälda villkor;
18/6 § 116	ang. *fastighetsköp,* att bemyndiga Drätselkammaren att för ett pris af intill 7,000 kronor och de öfriga köpevillkor, Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma, af Grosshandlaren C. W. Wahlenius inköpa tomten N:o 132 västra kvarteret samt därvid bestämma, att köpeskillingen skulle utgå af lånemedel;
18/6 § 117	ang. *försäljning af tomt till Kungl. Vattenfallsstyelsens transformatorstation m. m.,* att med ändring af Stadsfullmäktiges beslut den 26 November 1914 bemyndiga Drätselkammaren att till Kungl. Vattenfallsstyrelsen försälja tomt för ångreserv- och transformatorstation å Kungsängen med en areal af cirka 20,000 kvm. till ett pris af 55,000 kronor och att medgifva Kungl. Vattenfallstyrelsen optionsrätt under 5 år å ett område om cirka 10,000 kvm. öster om tomten till ett pris af 25,000 kronor, mot det att Kungl. Vattenfallsstyrelsen medgåfve sådan ändring i kontraktet mellan Kungl. Styrelsen och staden rörande leverans till staden af elektrisk energi, att staden ägde rätt att årligen öka det uttagna kraftbeloppet med högst 200 kilovatt, hvaraf högst 100 kilovatt dygnskraft intill en total kraftuttagning af högst 1,000 kilovatt, hvaraf högst en tredjedel dygnskraft;
18/6 § 118	ang. *ledningar till Hoffsta med fl. områden,* att anslå 20,800 kronor för utsträckning af stadens ledningar till och inom byggnadsområdena Hoffsta och Katrinelund, att utgå med 8,200 kronor af lånemedel och 12,600 kronor af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag för anslutning till samma ledningar;
18/6 § 119	ang. *inköp af en del af lägenheten Abrahamsberg,* att bemyndiga Drätselkammaren att med ägaren af lägenheten träffa aftal angående öfverlåtande till staden af ett område om cirka 165 kvms areal af lägenheten samt härför anvisa erforderligt belopp 600 kronor att utgå af under år 1916 uttaxerade medel;
18/6 §§ 120 o. 121	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor lämna tillstånd till inrättande af vattenklosetter i fastigheterna N:ris 39 och 40 västra kvarteret och N:o 108 södra kvarteret;

Dag och § i protokollet	
18/6 § 123	ang. *donation,* att mottaga en donation af Fröken Anna Falkenberg till ålderdomshemmet samt öfverlämna åt Drätselkammaren att för ålderdomshemmets räkning besluta i anledning af ofvanberörda donation;
26/8 § 125	ang. *tilläggsanslag för åt Trädplanteringssällskapet uppdragna arbeten,* att af 1915 års förslagsanslag anvisa dels 400 kronor för slutligt ordnande af norra Ringvägen mellan landsvägen vid Kvarntullen och Blåsbovägen och dels 1,500 kronor till fortsatta arbeten i och för ordnande af strandområdet utmed Svartån vid gamla kyrkogården mellan Skarpskytte- och Biskopsbroarne;
26/8 § 126	ang. *lösningsrätt till fastighet,* att icke göra stadens lösningsrätt gällande till fastigheten N:o 90 västra kvarteret på grund af under maj månad innevarande år lagfaret köp af fastigheten för en summa af 10,900 kronor;
26/8 § 127	ang. *växthuskast,* att bevilja Västerås Trädplanteringssällskap ett anslag af 1,450 kronor att utgå af 1915 års förslagsanslag för uppförande af en ny växthuskast intill sällskapets växthus, under villkor att byggnaden bokfördes som stadens egendom;
26/8 § 127	ang. *ny värmeledning i polis- och brandstationen,* att för anläggande af ny värmeledning i nedre våninngen uti polis- och brandstationens hufvudbyggnad anvisa ett belopp af förslagsvis 4,000 kronor att utgå af i 1916 års stat uttaxerade medel, med rätt för Drätselkammaren att redan under år 1915 af tillgängliga medel förskottera beloppet;
26/8 § 129	ang. *nytt golf i brandstationens redskapsrum,* att för ändamålet af 1915 års anslag till diverse och oförutsedda behof anvisa ett belopp af förslagsvis 1,000 kronor;
26/8 § 130	ang. *ordnande af gatutrafiken i järnvägskorsningarne vid Korsängsgatan och Hamngatan,* att bemyndiga Drätselkammaren att hos vederbörande myndighet anhålla dels om åläggande för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att på sin bekostnad anordna undergång under järnvägen för framledande af den genom järnvägens anläggning afbrutna gatutrafiken i Korsängsgatan, dels ock om meddelande af förbud för samma bolag att utföra vagnsväxling å järnvägsspåret öfver Hamngatan, med rätt för Drätselkammaren att i båda nämnda hänseenden

Dag och § i protokollet	
	göra de ändringar eller tillägg i yrkandena, som Drätselkammaren kunde finna för tillgodoseende af med dem afsedda ändamål vara erforderliga eller lämpliga, äfvensom att själf eller genom befullmäktigadt ombud utföra och bevaka samt till öfverordnade myndigheter fullfölja stadens talan i det eller de mål eller ärenden, som kunde blifva uti förevarande angelägenheter anhängiggjorda;
26/8 § 131	ang. *två nya småskollärarinnetjänster*, att af besparade medel å folkskolans stat anvisa 600 kronor till aflöning af tvänne småskollärarinnor å nyinrättad tjänst samt 200 kronor till lokalhyra, allt afsedt för 1915 års hösttermin;
26/8 § 233	ang. *vissa personers mantalskrifningsort,* att bemyndiga Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar afgifva infordradt yttrande rörande Carl Hjalmar Bergströms, Slaktaren Oskar Engströms och Ingeniören Personnes rätta mantalsskrifningsort;
26/8 § 134	ang. *val af en ledamot i Yrkesskolekommittén;*
26/8 § 136	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor lämna tillstånd till inrättande af vattenklosetter inom fastigheten N:o 1 kvarteret Abel å Akademivreten, N:o 6 i kvarteret Adolf å Akademivreten och N:o 1 i kvarteret Erik å Blåsbo;
30/9 § 140	ang. *köp af egendomen Carlsberg,* att, med godkännande af ett mellan Drätselkammaren å stadens vägnar under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, å ena, och Grefve C. A. Lewenhaupt, å andra sidan, träffadt preliminärt köpekontrakt, hvarigenom Grefve Lewenhaupt till staden försålde all den jord, som af honom ägdes och innehades under gemensam benämning Carlsbergs gård, däri inbegripna lägenheterna Dalslund och Gustafsvik, anvisa för inköpet erforderliga medel 150,000 kronor, att denna köpeskilling skulle gäldas dels med inflytande köpeskillingar för till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försålda del af kvarteret Ottar samt till Kungl. Vattenfallsstyrelsen försåld tomt å Kungsängen, tillhopa cirka 100,000 kronor, dels ock till återstående del af reserverade köpeskillingsmedel;
30/9 § 141	ang. *anslag till Centralslöjdskolan och tekniska skolan,* att anvisa till nämnda skolas verksamhet under år 1916 ett anslag å 8,000 kronor att utgå med 4,500 kronor af uttaxerade medel i 1916

Dag och § i protokollet	
	års stat och 3,500 kronor af Zimmermanska fonden, samt att ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett statsanslag för samma år till Tekniska skolan och Centralslöjdskolan å 6,000 kronor, äfvensom att *utse ytterligare en ledamot i Tekniska skolans styrelse* i stället för en af de ledamöter, som Hushållningssällskapet förut i styrelsen utsett;
30/9 § 142	ang. *arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet*, att för år 1916 bevilja Västerås arbetareinstitut 1,600 kronor för anordnande härstädes af populärvetenskapliga föreläsningar i folkbildningssyfte, hvilket anslag skulle upptagas till uttaxering i 1916 års budget;
30/9 § 143	ang. *ledningar till en del fastigheter inom byggnadsområdet Hemdal,* att för ledningar till en del af fastigheterna inom byggnadsområdet Hemdal å Vargbo ägor bevilja ett anslag å 13,800 kronor att till ett belopp af 5,800 kronor utgå af lånemedel och till resterande belopp af 8,000 kronor af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag från de sökande fastighetsägarne för anslutning till ifrågavarande ledningar att erläggas på sätt närmare angifvits i Vatten- och Gasverksstyrelsens i ärendet framställda förslag;
30/9 § 144	ang. *barnbespisning*, att till Folkskolestyrelsens förfogande af 1915 års förslagsanslag ställa ett tilläggsanslag å 1,500 kronor till bespisning af barn vid stadens folkskolor under pågående hösttermin;
30/9 § 145	ang. *Fattigvårdsstyrelsens barnasyl,* att låta bero vid af Drätselkammaren i denna angelägenhet vidtagna åtgärder;
30/9 § 147	ang. *utskänkning af öl,* att tillstyrka en af Nya Aktiebolaget Västerås-Automaten till Kon:s Befhde ingifven ansökan om tillstånd att genom bolagets verkställande direktör under tre års tid, räknadt från den 1 Januari 1916 uti huset N:o 36 vid Stora gatan i Västerås utskänka öl på sätt i protokollet närmare angifves;
30/9 § 148	ang. *utskänkning af öl och vin,* att tillstyrka med afseende å rätten att utskänka öl en af Alrik Nyberg hos Kons. Befhde i länet gjord ansökan om tillstånd att under år 1916 i gården N:o 42--43 i Västerås stads västra kvarter, Centralhotellet, till spisande gäster vid måltider utskänka vin och öl;

Dag och § i protokollet	
30/9 § 149	ang. *utskänkning af öl*, att afstyrka en af Änkefru Elise Nyberg hos Kon:s Befhde i länet gjord framställning om tillstånd att under åren 1916—1918 eller, därest detta icke kunde beviljas, under år 1916, i gården N:o 2 i Västerås stads norra kvarter utskänka öl;
30/9 § 150	ang. *utskänkning af brännvin*, att afstyrka en af Sällskapet i Västerås hos Kon:s Befhde gjord framställning om tillstånd att under år 1916 i dess lokal i stadshotellet i Västerås till ledamöter och inbjudna gäster utskänka brännvin;
30/9 § 153	ang. *vattenklosetter*, att under vanliga villkor lämna tillstånd till inrättande af vattenklosetter inom fastigheterna N:ris 1 och 2 kvarteret Bengt å Akademivreten;
30/9 § 157	ang. *val af ytterligare en ledamot i Idrottsplatskommittén;*
30/9 § 159	ang. *entledigande af en ledamot i Yrkesskolekommittén;*
30/9 § 161	ang. *revision af Spritbolagets räkenskaper för år 1914*, att tillstyrka ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning under revisionsåret;
28/10 § 165	ang. *reglemente för åkare och hyrkuskar*, att afgifva preliminärt yttrande öfver upprättadt och till Stadsfullmäktige för utlåtande öfverlämnadt förslag till sådant reglemente;
28/10 § 166	ang. *brandordningen*, att antaga en del ändringar och tillägg i stadens brandordning;
28/10 § 168	ang. *donationsjord*, att bemyndiga Drätselkammaren att med P. O. Flodins sterbhus träffa aftal af innehåll, att staden förbunde sig att nedlägga den emot sterbhuset anhängigjorda talan angående afträdande till staden af donationsjord i Papegojvreten och Kyrkobacksgärdet med förklaring, att staden för all framtid afstode från alla anspråk på ägande- eller besittningsrätt till ifrågavarande donationsjord, emot det att sterbhuset dels till staden erlade ett kontant belopp af 9,026 kronor och dels förbunde sig att utan ersättning, i den mån donationsjordsområdena efter fastställd plan toges i anspråk för bebyggande, afstå mark för gator och öppna platser i den omfattning, som det lagligen ålåge tomtägare att ersätta värdet af sådan mark;
28/10 § 169	ang. *försäljning af tomtmark*, att bemyndiga Drätselkammaren att med ägaren af tomterna N:ris XIV a och XIV b inom byggnads-

Dag och § i protokollet	
	området Karlsdal försälja ett å en af stadsingeniören Gösta Smitt i Juni 1911 upprättad karta utmärkt triangelformigt område mellan nämnda tomter och Engelbrektsgatan om 309 kvms areal för att sammanläggas med nämnda tomter för en köpeskillig af 1,500 kronor;
28/10 § 171	ang. *ändring i lönestaten för hälsopolis,* att med godkännande af Hälsovårdsnämndes åtgärd att åt t. f. hälsopolisen L. E. Jansson dittills hafva utanordnat förutom hälsopolis tillkommande grundlön jämväl för denna befattning bestämda ålderstillägg, ur 1908 års lönestat borttaga undantagsbestämmelsen för hälsopoliserna därom, att tiden för tjänsteårsberäkning räknades från ordinarie anställning som hälsopolis;
28/10 § 173	ang. *entledigande af ledamot i arbetslöshets- och nödhjälpskommittén;*
28/10 § 174	ang. *åtgärder för beredande af tillfälliga bostäder,* att, med godkännande af af Drätselkammaren vidtagna åtgärder för bostadsbristens afhjälpande att dels inreda verkstadsbyggnaden å stadens fastighet Katrinelund N:o 16, dels ock gå i författning om uppförande därintill å stadens mark af en träbarack, innehållande enrumslägenheter, för utförande af berörda byggnadsföretag anvisa ett föreslagsanslag af 8,000 kronor att upptagas till uttaxering i 1916 års stat;
28/10 § 175	ang. *lösningsrätt till fastigheter på stadens grund,* att på grund af under Juli och Augusti månader 1915 vid härvarande rådstufvurätt lagfarna öfverlåtelser icke göra stadens lösningsrätt gällande till följande fastigheter, nämligen: gården och tomten N:o 48 västra kvarteret, som köpts för 38,500 kronor, hälften af gården och tomten N:o 109 södra kvarteret, som köpts för 30,000 kronor samt tomterna N:ris 39 och 40 inom byggnadskvarteret Märta, som köpts för 75,000 kronor;
28/10 § 179	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor lämna tillstånd till inrättande af vattenklosetter i fastigheterna N:o 124 södra kvarteret, N:o 2 i kvarteret Harald, N:o 10 i kvarteret Hugo, i Västerås Teateraktiebolags teaterbyggnad, i läroverkets annexbyggnad samt i fastigheten N:o 1 i kvarteret Dettlof å Blåsbo;
25/11 § 183	ang. *förvärf och afstående af för reglering af den s. k. Bergstrandska jorden,* att godkänna ett af Drätselkammaren med Professor C. E.

Dag och § i protokollet	
	Bergstrands sterbhus träffadt preliminärt aftal rörande de regleringar, som för genomförande af den år 1915 fastställda stadsplanen rörande den s. k. Bergstrandska jorden, omfattande sterbhuset helt eller delvis tillhöriga kvarteren betecknade enligt den nya stadsplanen med namnen Fjolner, Fjalar, Gregor, Gudmund, Grimm, Hilde och Gösta, och hänförande sig till en af stadsingeniören Gösta Smitt den 28 Oktober 1915 upprättad karta jämte därvid fogad beskrifning;
25/11 § 184	ang. *dyrtidstillägg*, att bevilja ett anslag af förslagsvis 12,000 kronor att utgå till den del, som afsåge Vatten- och Gasverksstyrelsens personal af styrelsens vinstmedel för år 1915 och till återstående belopp af 1915 års förslagsanslag att användas till utdelning under December månad 1915 af ett tillfälligt dyrtidstillägg åt en del af stadens befattningshafvare och arbetare enligt i protokollet närmare angifna grunder;
25/11 § 186	ang. *ridande polis,* att af uttaxerade medel för hvart och ett af åren 1916—1918 till fortsatt upprätthållande af den ridande länspolisen under samma villkor, som från stadens sida hittills gällt, anslå ett belopp af 1,000 kronor;
25/11 § 189	ang. *val af en ledamot i Yrkesskolekommittén;*
25/11 § 190	ang. *val af en ledamot i arbetslöshets- och hjälpkommittén;*
25/11 § 196	ang. *försäljning af aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg*, att bemyndiga Drätselkammaren att till pris, som Drätselkammaren kunde finna antagligt, försälja intill 5,000 st. af stadens ägande aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag;
20/12 § 198	ang. *inköp af en stuga med uthus å egendomen Malma*, att af 1915 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor till inköp af en Banvakten Björkman tillhörig stugubyggnad jämte uthus å staden tillhöriga egendomen Malma;
20/12 § 200	ang. *försäljning af stadens del i kvarteret Ottar*, att ändra ett af Stadsfullmäktige den 18 Juni 1915 vid beslut om ifrågavarande försäljning bestämdt köpevillkor;
20/12 § 201	ang. *ledningar till en del fastigheter inom byggnadsområdet Hemdal,* att såsom ändring och tillägg till sitt beslut den 30 September

Dag och § i protokollet	
	1915, med godkännande af en öfverenskommelse mellan Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren, å ena, och de sökande fastighetsägarne, å andra sidan, af Vatten- och Gasverksstyrelsens vinstmedel anvisa förslagsvis 800 kronor i och för bestridande af stadens andel i kostnaden för anslutningen af afloppsledningen från ifrågavarande fastigheter till enskild sådan ledning inom Folkets Park;
20/12 § 202	ang. *lån ur statens folkpensioneringsfond för bostadsfrågans lösning,* att ingå till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville i fråga om placeringen af statens folkpensioneringnsfond vidtaga sådana åtgärder att möjlighet funnes för staden att erhålla lån på billiga villkor ur samma fond i och för af staden vidtagna verksamma åtgärder för afhjälpande och förekommande af brist på mindre bostadslägenheter inom samhället;
20/12 § 203	ang. *upplåtande af tomt till ett församlingshem,* att afslå en i ämnet väckt motion;
20/12 § 204	ang. *leverans af elektrisk ström till Jakobsberg,* att en i ämnet väckt motion icke skulle för det dåvarande föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd;
20/12 § 205	ang. *sinnessjukafdelning vid fattiggården,* att af 1916 års förslagsanslag till Fattigvårdsstyrelsens förfogande ställa ett förslagsvis beräknadt belopp å 2,500 kronor för anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Carlslund;
20/12 § 206	ang. *anslag till föreningen Västerås skollofskolonier,* att af 1916 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 2,500 kronor såsom understöd åt föreningen Västerås skollofskolonier för upprätthållande af föreningens verksamhet under år 1916;
20/12 § 207	ang. *revision af stadens räkenskaper för år 1914,* att bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för revisionsåret;
20/12 § 208	ang. *vattenklosetter,* att under vanliga villkor lämna tillstånd till inrättande af vattenklosetter inom fastigheten N:o 5 kvarteret Erik å Blåsbo;
20/12 §§ 213—246	ang. *val af kommunala förtroendemän;*
20/12 § 247	ang. *val af vice brandchef för år 1916;*

Dag och § i protokollet	
21/12 § 249	ang. *utgifts- och inkomststat för år 1916,* att fastställa densamma med en uttaxering af 6,75 % af det till bevillning uppskattade inkomstbeloppet, motsvarande 6 kronor 75 öre pr. bevillningskrona;
21/12 § 249	ang. *brottmålsrådmannens lön,* att för sin del antaga sådan ändring i den af Kungl. Maj:t den 18 Juli 1912 fastställda lönestaten för Rådstufvu Rätten och Magistraten i Västerås, att brottmålsrådmannens grundlön skulle från och med år 1916 utgöra 3,000 kronor i stället för förut bestämda 2,500 kronor;
21/12 § 249	ang. *stadsnotariens lön,* att bevilja Stadsnotarien H. Cronholm ett årligt personligt lönetillägg af 500 kronor att utgå intill dess Cronholm enligt gällande lönestat blefve berättigad erhålla ålderstillägg;
21/12 § 249	ang. *exekutionsbetjänterna,* att från och med år 1916 skulle anställas en ny ordinarie exekutionsbetjänt med löneförmåner enligt den af Stadsfullmäktige år 1908 antagna lönestaten för stadens fleste befattningshafvare, men att afslå Magistratens framställning om beviljande af anslag till bostadstelefoner åt exekutionsbetjänterna;
21/12 § 249	ang. *naturaförmåner,* att godkänna af Drätselkammaren i samband med budgetförslaget framställdt förslag ang. omvärdering af de en del af stadens befattningshafvare tillkommande naturaförmåner;
21/12 § 249	ang. *biträdande stadsombudsman,* att från och med år 1916 skulle här i staden inrättas en biträdande stadsombudsmanstjänst, som af Drätselkammaren tillsattes med sex månaders ömsesidig uppsägningstid, och en aflöning af 4,000 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för Drätselkammaren att bestämma om biträdande ombudsmannens tjänstgöringsskyldighet;
21/12 § 249	ang. *räkenskapsföraren och kontrollanten,* att bevilja nuvarande räkenskapsföraren och kontrollanten å drätselkammarekontoret Hj. Södergren ett årligt personligt lönetillägg af 200 kronor med skyldighet för Södergren att jämväl å icke kontorstid i mån af behof utföra skrif- och bokföringsarbete å drätselkammarekontoret utan särskild ersättning;
21/12 § 249	ang. *ny arbetsförman,* att inrätta en ny arbetsförmanstjänst vid stadens allmänna arbeten med samma aflöningsförmåner som den förutvarande arbetsförmannen;

Dag och § i protokollet	
21/12 § 249	ang. *biträdande stadsingeniör,* att från med år 1916 skulle å fast stat uppföras ingeniörsbiträdet å stadsingeniörskontoret under benämning af biträdande stadsingeniör med en aflöning af 3,000 kronor om året jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter fem och tio års tjänstgöring med rätt för Ingeniören John Eriksson, som uppehölle befattningen och fortfarande skulle därvid bibehållas, att från och med år 1916 tillgodoräkna sig det första ålderstillägget;
21/12 § 249	ang. *förste hälsopolis,* att från och med år 1916 skulle här i staden inrättas en första hälsopolisbefattning med en aflöning af 2,200 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring;
21/12 § 249	ang. *epidemisjuksköterskornas lön,* att ordinarie epidemisjuksköterskorna skulle åtnjuta en kontant begynnelselön af 500 kronor med tre ålderstillägg à 100 kronor efter resp. 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt att sköterskorna Emma Eriksson och Jenny Jädergren skulle från och med år 1916 vara berättigade åtnjuta tre ålderstillägg;
21/12 § 249	ang. *vaktmästarens vid köttbesiktningsbyrån lön,* att denne från och med år 1916 skulle erhålla en kontant lön af 1,050 kronor;
21/12 § 249	ang. *nya folkskollärare,* att vid stadens folkskolor skulle från och med den 1 Juli 1916 inrättas dels två nya ordinarie folkskollärare- och två nya ordinarie folkskollärarinnebefattningar, under det att samtidigt en e. o. folkskollärare- och en e. o. folkskollärarinnetjänst indroges, dels ock två nya småskollärarinnetjänster;
21/12 § 249	ang. *dyrtidstillägg,* att dyrtidstillägg för folkskollärarinnor och skolkökslärarinnor vid folkskolan skulle höjas till 150 kronor för år 1916;
21/12 § 249	ang. *pension,* att bevilja afgående småskollärarinnan Fröken Hilda Törngren en årlig tilläggspension à 390 kronor från och med år 1916;
21/12 § 249	ang. *arbetareinstitutets bibliotek,* att för institutets biblioteksverksamhet under år 1916 anvisa ett belopp af 1,500 kronor;

Dag och § i protokollet	
21/12 § 249	ang. *assistentens vid Vatten- och Gasverksstyrelsen lön,* att bevilja Assistenten M. Lindblad ett årligt personligt lönetillägg å 500 kronor från och med år 1916;
21/12 § 249	ang. *dyrtidstillägg,* att afslå Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning om nya dyrtidstillägg för en del befattningshafvare;
21/12 § 249	ang. *mätarejusterare vid gasverket,* att från och med år 1916 skulle inrättas en mätarejusterarebefattning vid gasverket med en grundlön af 1,800 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring.
21/12 § 249	ang. *nyanläggningar m. m. för vatten-, gas- och elektricitetsverken och afloppsledningarne,* att af lånemedel anslå
	till gasledning i Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan ..... Kr. 2,400: —
	„ gasledning i Gåsmyregatan mellan Domkyrkoesplanaden och Skolgatan ..... „ 2,300: —
	„ vatten- och gasledningar i Domkyrkoesplanaden mellan Engelbreksplan och Nygatan ..... „ 2,500: —
	„ vatten-, gas- och afloppsledningar i Herrgårdsgatans norra del ..... „ 3,000: —
	„ vatten- och afloppsledningar i Engelbrektsgatan mellan Rudbecksgatan och Kaplansgatan utöfver förut beviljade 4,200 kronor ..... „ 3,800: —
	„ elektrisk jordkabel i Källgatan mellan Stora gatan och Västgötegatan ..... „ 800: —
	„ elektrisk jordkabel i Jakobsbergsgatan mellan Stora gatan och Kristinagatan ..... „ 1,450: —
	„ elektrisk jordkabel i Sturegatan mellan Snickare- och Smedjegatorna ..... „ 850: —
	„ inköp af mätare och inventarier för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt afloppsledningarne ..... „ 35,000: —
	„ serviser och diverse mindre utsträckningar af till dessa verk hörande ledningar ..... „ 15,000: —
	Summa Kronor 67,100: —
21/12 § 249	ang. *gatuläggning,* att anslå dels af uttaxerade medel till omläggning af Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan ..... Kr. 20,000: —
	Transport Kr. 20,000: —

Dag och § i protokollet	
	Transport Kr. 20,000: — till nyanläggning af Domkyrkoesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan .... „ 13,000: — „ påbörjande af ordnandet af Herrgårds- och Rudbecksgatorna invid parken i kvarteret Gösta „ 4,000: — och till ordnande och stensättning af Malmabergsgatan från Tegnergatan till hufvudingången för Korsängsskolan .... „ 4,000: — Sammanlagdt Kr. 41,000: — dels ock att utgå af lånemedel till ordnande och stensättning af Pilgatan mellan Stora gatan och järnvägskorsningen .... Kr. 40,000: — Summa Kronor 81,000: —
21/12 § 249	ang. *arvodena åt Fattigvårdsstyrelsens sekreterare och kamrerare,* att afslå Fattigvårdsstyrelsens framställning om höjning af berörda arvoden;
21/12 § 249	ang. *dyrtidstillägg,* att afslå Fattigvårdsstyrelsens framställning om höjning i dyrtidstilläggen till sysslomannen och portvakten vid fattiggården;
21/12 § 249	ang. *arbetsförmedlingsanstalten,* att till densamma för år 1916 anslå 2,000 kronor;
21/12 § 249	ang. *revision af Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper och förvaltning under år 1914,* att för sin del bevilja anstaltens styrelse ansvarsfrihet för revisionsåret;
21/12 § 249	ang. *Västerås sjukkassors fortsättningskassa,* att för år 1916 anslå till kassan förslagsvis 2,700 kronor att utgå under förut bestämda villkor;
21/12 § 249	ang. *anslag till barnhemmet Sparfboet,* att till barnhemmet för år 1916 anslå ett belopp af 400 kronor;
21/12 § 249	ang. *idrottsplatsen å Herrgärdet,* att under förutsättning att idrottsplatsen finge användas för sitt förutvarande ändamål under större delen af år 1916 för sagda år anvisa ett anslag å 200 kronor till underhåll af densamma att utgå af uttaxerade medel;
21/12 § 249	ang. *skridskobana,* att i stadens budget för 1916 upptaga ett anslag af 600 kronor att ställas till idrottsplatskommitténs förfogande

Dag och § i protokollet	
	emot redovisningsskyldighet för anordnande af en skridskobana innevarande vinter, under villkor att denna bana under viss tid af dagen i enlighet med de bestämmelser, som härför förut varit gällande, afgiftsfritt upplåtes till begagnande af folkskolebarn;
21/12 § 249	ang. *adresskalender*, att till Boktryckaren Fredr. Andersson för utgifvande år 1916 af en adresskalender öfver Västerås anslå 300 kronor under villkor att kostnadsfritt till stadens myndigheter och verk öfverlämnades 25 exemplar af kalendern;
21/12 § 249	ang. *ordnande af Pilbobäcken*, att af uttaxerade medel i 1916 års stat anslå 20,000 kronor till fortsatt öfverbyggande af bäcken utmed Pilgatan i dess vidare lopp från Pilgatan invid kreaturstorget och ned till järnvägen.

Västerås i Januari 1916.

THEOFIL ÖBERG
Stadens ombudsman.

Västerås 1916, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

PROTOKOLL

Stadsfullmäktiges i Västerås

PROTOKOLL

år 1915.

VÄSTERÅS
FREDR. ANDERSSONS BOKTRYCKERI
1915.

Den 2 Januari 1915.

Närvarande: Läroverksadjunkten B. Fjellman, Häradshöfdingen M. Schenström, Häradshöfdingen C. Uggla, f. d. Förste provinsialläkaren E. Björkman, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson, Apotekaren O. Oest, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Fabrikören A. Danielsson, Grosshandlaren E. Andersson, Fabrikören Johan Svensson, Förmannen S. G. Hedin, Domprosten Fr. Fåhræus, Riksdagsmannen V. Larsson, Handelsföreståndaren J. A. Zander, Maskinisten C. F. Huggare, Järnsvarfvaren C. Bäckman, Lägenhetsägaren J. V. Råberg, Ingeniören Gustaf Andersson, Fanjunkaren K. Romé, f. Lokomotivföraren C. R. Vennberg, Direktören E. Falk, Fru Nina Andersson, Expeditören K. Kättström, Järnsvarfvaren G. Jansson, Gjutaren A. Lindström, Redaktören A. Pers, Gjutaren A. Jonsson, Lägenhetsägaren G. Thunblad, Veterinären M. Jonsson, Ingeniören A. Lindén, Handlanden Carl Hedberg, Sjukbesökaren A. Åberg, Muraren G. Dahlfors, Fabrikören J. R. Keijser, Typografen Aug. Hedberg, Underlöjtnanten E. Ahlin, Ingeniören H. Håkanson, Grosshandlaren A. Nissen, Byggmästaren Alb. Andersson, Handelsföreståndaren C. J. Svensson, Tråddragaren Johan Andersson, Valsverksarbetaren A. Spjut, Komministern A. Enblom och Verkstadsarbetaren A. Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro v. Häradshöfdingen G. Enhörning och Direktören J. S. Edström.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 1.

Sedan Herr Fjellman, hvilken de flesta år oafbrutet varit ledamot af Stadsfullmäktige, enligt arbetsordningens föreskrift sammankallat Stadsfullmäktige för att bland sig utse dels ordförande och vice ordförande för det ingångna året, dels ock ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för året öppnades sammanträdet af Herr Fjellman.

§ 2.

Val af ordförande. Företogs med slutna sedlar val af ordförande hos Stadsfullmäktige för innevarande år; och befanns vid röstsedlarnes öppnande att till detta uppdrag blifvit utsedd Herr Häradshöfdingen Max. Schenström med 44 röster.

En röst tillföll Läroverksadjunkten B. Fjellman.

§ 3.

Val af vice ordförande. Till Stadsfullmäktiges vice ordförande för året valdes med slutna sedlar Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman med 45 röster. En röst tillföll Domprosten Fr. Fåhræus.

§ 4.

Ang. om- och nyvalda ledamöter. Enligt till Stadsfullmäktige öfverlämnade utdrag af Magistratens protokoll för den 9 och 10 samt den 16 och 17 December 1914 hade vid under nämnda månad förrättade val af 24 stadsfullmäktige för staden för åren 1915—1918 härtill blifvit utsedda Häradshöfdingen C. Uggla, Trädgårdsdirektören Frans Johansson, Riksdagsmannen Viktor Larsson, Direktören J. S. Edström, Byggmästaren Edv. Karlsson, Underlöjtnanten Erik Ahlin, Ingeniören H. Håkanson, Handelsföreståndaren J. A. Zander, Grosshandlaren Aug. Nissen, Apotekaren O. Oest, Byggmästaren Alb. Andersson, Handelsföreståndaren C. J. Svensson, Maskinisten C. F. Huggare, Domprosten Fr. Fåhræus, Järnsvarfvaren Carl Bäckman, Ingeniören Gustaf Andersson, Tråddragaren Johan Andersson, Fabrikören Aron Danielsson, Skomakaremästaren Johan Svensson, Valsverksarbetaren A. Spjut, Komministern Axel Enblom, Lägenhetsägaren J. V. Råberg, Fanjunkaren J. K. Romé och Verkstadsarbetaren Arvid Vestholm.

Efter antecknande häraf hälsade ordföranden de nyvalda ledamöterna Herrar Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm välkomna till deltagande i Stadsfullmäktiges arbeten.

§ 5.

Ang. val af Beredningsutskott. I fråga om val af ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för år 1915 beslöto Stadsfullmäktige till en början att liksom förra året utse sju ordinarie ledamöter och fem suppleanter i utskottet.

I anledning af därom framställdt yrkande af Herrar Danielsson, Edv. Karlsson, Huggare, Bäckman, Råberg, Lindström och Arvid Jonsson företogs härefter val af sju ordinarie ledamöter proportionellt med slutna sedlar.

Efter det samtliga närvarande 46 Stadsfullmäktige i valurnan nedlagt sina röstsedlar, företogs omedelbart röstsammanräkningen, därvid befanns, att 23 röstsedlar afgifvits under partibeteckningen "De borgerliga", däraf 21 upptagande namnen B. Fjellman, Frans Johansson, C. Uggla, Fr. Fåhræus och O. Oest i nu nämnd ordning, 1 med samma namn i ordningen Fjellman, Johansson, Fåhræus, Uggla och Oest och 1 äfvenledes med samma namn men i ordningen Fjellman, Oest, Johansson, Fåhræus och Uggla, att 22 röstsedlar af-

gifvits under partibeteckningen "Arbetarepartiet", däraf 17 upptagande namnen V. Larsson, C. F. Huggare och Arvid Jonsson i nu nämnd ordning och 5 upptagande endast namnet A. Pers, samt att 1 blank röstsedel aflämnats.

Platserna mellan de olika valsedelsgrupperna fördelades härefter sålunda, att 1:sta, 3:dje, 5:te och 7:de platserna tilldelades gruppen "De borgerliga" för jämförelsetalen 23, $11 \frac{1}{2}$, $7 \frac{2}{3}$ och $5 \frac{3}{4}$ samt 2:dra, 4:de och 6:te platserna gruppen "Arbetarepartiet" för jämförelsetalen 22, 11 och $7 \frac{1}{3}$.

Då Herr Fjellman fanns upptagen på samtliga och sålunda mer än hälften af gruppen "De borgerligas" valsedlar såsom första namn, Herr Johansson på 22 och således mer än två tredjedelar af samma grupp valsedlar såsom andra namn med Herr Fjellman såsom första namn, Herr Uggla på 21 och alltså mer än tre fjärdedelar af gruppens valsedlar med Herrar Fjellman och Johansson som första och andra namn samt Herr Fåhræus på 21 och sålunda mer än fyra femtedelar af gruppens valsedlar med Herrar Fjellman, Johansson och Uggla som första, andra och tredje namn, skulle de fyra platser, som tillfallit gruppen "De borgerliga" besättas med nämnda personer i ordningen Fjellman, Johansson, Uggla och Fåhræus.

Som vidare inom gruppen "Arbetarepartiet" Herr Larsson fanns upptagen på 17 och således mer än hälften af gruppens valsedlar såsom första namn, Herr Huggare på likaledes 17 eller mer än två tredjedelar af gruppens valsedlar såsom andra namn med Herr Larsson som första namn samt Herr A. Jonsson på likaledes 17 och således mer än tre fjärdedelar af gruppens valsedlar såsom tredje namn med Herrar Larsson och Huggare såsom första och andra namn, skulle de tre platser, som tillfallit gruppen "Arbetarepartiet" besättas med nämnda personer i ordningen Larsson, Huggare och A. Jonsson.

Till ledamöter i Beredningsutskottet för år 1915 hade alltså utsetts Läroverksadjunkten B. Fjellman, Riksdagsmannen Viktor Larsson, Trädgårdsdirektören Frans Johansson, Maskinisten C. F. Huggare, Häradshöfdingen C. Uggla, Gjutaren Arvid Jonsson och Domprosten Fr. Fåhræus.

Till suppleanter i Beredningsutskottet utsågos med acklamation Direktören J. S. Edström, Direktören E. Falk, Ingeniören Gustaf Andersson, Järnsvarfvaren C. Bäckman och Järnsvarfvaren Georg Jansson, hvarvid Stadsfullmäktige beträffande den ordning, i hvilken suppleanterna skulle inkallas till deltagande i utskottets förhandlingar bestämde, att Herrar Edström, Falk och Andersson skulle i nu nämnd ordning inkallas vid förfall för någon eller några af Herrar Fjellman, Johansson, Uggla och Fåhræus samt Herrar Bäckman och Jansson i nämnd ordning för Herrar Larsson, Huggare och Jonsson.

§ 6.

Ang. val af en ledamot i Badhusstyrelsen och arvode till styrelsens verkställande ledamot.

Sedan Stadsfullmäktige vid sitt sammanträde den 18 December 1914 till första sammanträdet under innevarande år uppskjutit frågan om val af en ledamot i Badhusstyrelsen för åren 1915—1918 efter Majoren P. Tersmeden, som undanbedt sig återval, och uppdragit åt Beredningsutskottet att emellertid ytterligare bereda ifrågavarande val, meddelade nu Beredningsutskottets ordförande, att vid utskottets sammanträde denna dag föredragits en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse från Badhusstyrelsen, däri sagda styrelse, med förmälan, att

Majoren Tersmeden låtit öfvertala sig att mottaga återval samt jämväl vore beredd att åtaga sig uppdraget att fortfarande under år 1915 vara styrelsens verkställande ledamot, men mot ersättning, hemställt, att Stadsfullmäktige ville af 1915 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 600 kronor att utgå såsom arvode under nämnda år till styrelsens verkställande ledamot, samt att med anledning häraf Beredningsutskottet beslutat föreslå Stadsfullmäktige att remittera detsamma till Drätselkammaren för utlåtande.

Härefter föredrogs ofvanberörda skrifvelse från Badhusstyrelsen, hvarpå ärendet jämlikt Beredningsutskottets förslag remitterades till Drätselkammaren.

§ 7.

Ang. val af sjörättssakkunniga.

En från Rådstufvu-Rätten inkommen skrifvelse med anhållan, att Stadsfullmäktige måtte afgifva förslag å personer att såsom sakkunniga gå rätt till handa vid upptagande af sjöförklaring och sjöförhör beslöto Stadsfullmäktige remittera till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 8.

Ang. fråga om val af suppleanter i Fosterbarnsnämnden.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 19 November 1914 hade Fosterbarnsnämnden med hänsyn till behofvet af suppleanter för Herr Eng och Fru Söderkvist i och för tillsyn af vården af fosterbarn inom deras distrikt hemställt om utseende af ytterligare två suppleanter i nämnden.

Som emellertid inom Fosterbarnsnämnden redan funnes af Stadsfullmäktige utsedda fyra ledamöter med lika många suppleanter eller det största antal ledamöter och suppleanter, som Stadsfullmäktige författningsenligt kunde utse, kunde framställningen icke till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda, men ville Stadsfullmäktige hänvisa Fosterbarnsnämnden till bestämmelsen i 12 § af lagen om fosterbarns vård, enligt hvilken bestämmelse nämnden ägde att, där så ansågs erforderligt, anställa biträden för utöfvande af den närmaste tillsynen öfver fosterbarnsvården.

§ 9.

Ang. nedsättning i telefonsamtatsafgiften till Stockholm.

Föredrogs och intogs i protokollet följande till Stadsfullmäktige inkomna skrifvelse:

"Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af Herrar Stadsfullmäktiges skrifvelse den 18 dennes angående nedsättning i taxan för interurbana samtal mellan Västerås och Stockholm får Kungl. Telegrafstyrelsen härmed äran meddela, att Kungl. Styrelsen öfverlämnat sagda skrifvelse till de särskilda sakkunniga inom telegrafverket,

som tillkallats för utarbetande af förslag till reglering af abonnemangs- och samtalsförhållandena i riket.

Stockholm den 22 December 1914.

Herman Rydin.

Karl Ahne. *G. Wold.*"

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 28 Januari 1915.

Max. Schenström.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 28 Januari 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, E. Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Hedin, Fåhræus, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Romé, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jönsson, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Edström och Ahlin.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 10.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 2 innevarande Januari.

§ 11.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Lindström och Jansson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 12.

Ang. nybyggnader vid epidemisjukhuset och uppsägning af kontrakt med landstinget.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 November 1912 beslutat till Drätselkammaren för utlåtande remittera af Hälsovårdsnämnden framställdt förslag angående utvidgning af Västerås stads epidemisjukhus genom uppförande å epidemisjukhusets tomt af dels en ny sjukhuspaviljong, dels ock ett läkare- och betjäningshus i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Stadsarkitekten Erik Hahr utarbetade skissritningar, beträffande paviljongen märkta med beteckningen

Alt. III c, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 3 December 1914 (Stadsfullmäktiges handlingar för nämnda år N:o 100) på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige ville för uppförande dels af en ny sjukhuspaviljong, dels ock nybyggnad för läkarepersonal och betjäning å epidemisjukhusets tomt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Hälsovårdsnämndens förslag, beträffande sjukhuspaviljongen kalladt Alt. III c, dock med den ändring i detta, att sjukhuspaviljongen uppfördes med högre takresning, möjliggörande inredandet på vinden af en sjukafdelning, samt till värmeledningsanordningar i de nya byggnaderna, omändring af tvättinrättningen, inredande af vagn- och likbod äfvensom öfriga i byggnadschefens kostnadsberäkning upptagna arbeten och anordningar anvisa ett belopp af 150,000 kronor att utgå af lånemedel; hvarjämte Drätselkammaren förmält att inom Drätselkammaren reservation emot dess beslut anförts af Ingeniören Gust. Andersson.

Vid företagande till förnyad behandling af berörda, vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 17 December 1914 bordlagda ärende yrkades efter föredragning af handlingarna dels af Herr Enhörning, med instämmande af Herrar Viktor Larsson, Björkman, Pers och Nordin, bifall till Drätselkammarens förslag, dels af Herr Uggla afslag å samma förslag, dels ock af Herr Gust. Andersson uppskof tills vidare med ärendets afgörande.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställdes till en början proposition å Herr Gust. Anderssons uppskofsyrkande och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt afgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härvid utan omröstning att i dag afgöra frågan.

Härefter framställdes proposition å bifall och afslag till Drätselkammarens föreliggande förslag i ärendet och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 12 a) med 43 nej emot 3 ja, afgifna för afslagsyrkandet, bifalla, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

Emot detta beslut reserverade sig Herrar Uggla och Gust. Andersson, den senare hänförande sig till följande före protokollets justering aflämnade skriftliga reservation.

"Reservation.

Som af handlingarne synes, har jag vid behandlingen af ärendet inom Drätselkammaren reserverat mig mot det beslut, hvarigenom Drätselkammaren tillstyrker Stadsfullmäktige bevilja 150,000 kronor till utförande af föreslagna utvidgningar af epidemisjukhuset.

Enär denna reservation ej är åtföljd af någon motivering, skulle man till en början kunna tänka sig, att jag sökt hindra en af behofvet påkallad förbättring. Så är dock ej fallet, utan måhända tvärt om. Genom kombination af en annan samtidigt föreliggande stadens byggnadsfråga har jag trott ett synnerligen godt resultat skulle kunna vinnas bestående i sjukhusets totala ombyggnad på annan plats. Den kombination jag syftar på är Tekniska skolans byggnadsfråga.

Hvad nu först epidemisjukhuset beträffar, har jag till en början fäst mig vid det nuvarande läget, som, såväl för inrättningens egen, som för omgifningens skull, ej torde vara det bästa, då det snart nog med den utveckling, byggnadsverksamheten visar, utgör själfva centrum af vår stad. Såsom varande

lekman i afseende å sjukvårdsangelägenheter vill jag ej fälla ett absolut omdöme om fördelarne eller olägenheterna af det nämnda läget, sedda från läkaresynpunkt, men jag vågar dock uttala en förmodan, att ett fribeläget, utom det egentliga stadsområdet förlagdt sjukhus, vore att föredraga, och jag stöder denna min åsikt därpå, att för alla i nyare tid tillkomna dylika vårdinrättningar i andra städer valts luftiga, utom vederbörande stadsplan belägna byggnadstomter.

En annan fråga, som jag också tänkt på, är utvecklingsmöjligheterna för epidemisjukhuset på den nuvarande tomten. De nuvarande paviljongerna rymma 65 sängplatser och efter Stadsfullmäktiges nu fattade beslut kommer det *effektiva* antalet sängplatser ökas med 16 och alltså utgöra 81 st. En blick på den redogörelse från Förste stadsläkaren, som finnes intagen å sid. 478 i Stadsfullmäktiges handlingar för 1914 visar, att redan nu detta antal är betydligt öfverskridet, om landsbygdens patienter medräknas, samt till och med uppnådt af patienter från staden ensamt. Hur går det då om — som man väl får antaga — staden ytterligare växer? Jo, vi komma sannolikt att ytterligare få bygga till, och det äfven om nuvarande samarbete med Landstinget skulle upphöra. Följden skulle blifva, att man nödgades belamra den vackra tomten med ytterligare flera hus och på detta sätt i stadens centrum skapa en inrättning, som vore otreflig och olämplig inom sig själf och ej mindre för omgifningen.

Beträffande utvecklingsmöjligheterna hade man, enligt min tanke, ej bort af utrymmes-skäl afskära sig från möjligheten från samarbete med Landstinget, emedan, efter hvad jag från fackmannahåll kunnat inhämta, vård och kontroll säkrare utöfvas på ett större, väl inrättadt sjukhus än på flera mindre, som ej äga den större anläggningens resurser.

Som lämplig tomt hade jag tänkt mig området väster om Sanatoriet, där man bland annat för en ringa kostnad kan få anslutning till de dit dragna ganska dyrbara ledningarne för vatten, gas, aflopp och elektrisk ström.

För att erhålla ett begrepp om kostnaderna för ett nytt epidemisjukhus, har jag sökt taga reda på, hvad de gått till vid en del inom nyare tid utförda anläggningar. Sålunda har för Malmö stads år 1908 färdigställda och med all möjlig komfort utrustade epidemisjukhus beviljats ett byggnadsanslag af 738,000 kronor. Då detsamma rymmer 180 patientplatser, förutom 12 observationsplatser, blir kostnaden pr patientplats = 4,100 kronor. För Uppsala stads epidemisjukhus, som utom observationsafdelning rymmer 68 sängplatser, utgjorde byggnadskostnaden 290,524 kronor eller 4,272 kronor pr patientplats. Örebro har byggt betydligt dyrare, i det att för en byggnadskostnad af 275,482 kronor vunnits utrymme för endast 52 sängplatser, hvilket gör en kostnad af 5,300 kronor pr säng. Emellertid synes utrymmena i öfrigt vara ganska rikligt tilltagna, enär Förste stadsläkarens beskrifning å sjukhuset innehåller den supplerande uppgiften, att detsamma i nödfall kan beläggas med 72 patienter. I sådant fall sjunker ju sängplatskostnaderna till 3,826 kronor.

Såsom sannolik kostnad för ett epidemisjukhus för Västerås stads behof, tror jag man skall vara på säkra sidan, om man kalkylerar med en kostnad af 4,000 kronor pr sängplats, om man nämligen erinrar sig tillvaron af redan befintliga, nyss antydda ledningar.

Skulle man alltså genom en total nybyggnad vinna samma syfte som afses genom den nu beslutade utvidgningen, d. v. s. en utvidgning därhän, att sjukhuset, förutom observations- och andra afdelningar, skulle erhålla utrymme för 81 patienter, så skulle därför erfordras ett anslag af *324,000 kronor.*

Nu är frågan, hur skulle en sådan summa hafva anskaffats?

För det första böra ju de 150,000 kronor, som nu anslagits för en utvidgning på nuvarande tomten, komma i fråga, hvarjämte kan erinras om ett tidigare beviljadt, men ännu ej användt anslag om 12,000 kronor till värmeledning m. m. i nya paviljongen. Därtill kommer den lösensumma, som Tekniska skolans nybyggnad hade bort betala för erhållande af tomt och hus, och för min del tror jag att Tekniska skolan skulle hafva gjort en god affär, äfven om denna lösensumma sattes så högt som till 150,000 kronor, i hvilket fall kostnaden för ett nytt epidemisjukhus hade varit i det närmaste betäckt. Gör man det antagandet, skulle byggnadskostnaden för Tekniska skolan komma att ställa sig ungefär sålunda:

Lösensumma för nuvarande epidemisjukhus med tomt	Kr.	150,000: —
Ombyggnadskostnad (förslagsvis)	„	250,000: —
	Kronor	400,000: —
Såsom jämförelse därmed kan erinras, att Byggnadskommitterade för Tekniska skolan själfva beräknat kostnaden för det s. k. "lilla förslaget" till	Kr.	406,300: —
hvartill kommer stadens utgifter för tomtregleringar c:a	„	80,000: —
	Kronor	486,300: —

Mitt förslag vid behandlingen af frågan inom Drätselkammaren gick nämligen ut på, att vi skulle erbjuda nuvarande tomt och byggnader för epidemisjukhuset, att användas för den blifvande Tekniska skolan. Ett af Arkitekten Hahr uppgjordt förslag visar, att det mycket väl skulle kunna låta sig göra att delvis använda nuvarande byggnader för epidemisjukhuset såsom ingående delar i ett dem omfattande byggnadskemplex. Arkitekten Hahrs förslag är uppgjordt på basis af samma program, som varit gällande för Professor Lindholms, och en verkställd kostnadsberäkning har gifvit till resultat, att det skulle erfordras en kostnad af c:a 250,000 kronor för ombyggande så, att Tekniska skolan finge de lokaler, som programmet afser.

Hvad *tiden* för utförande af ett nytt epidemisjukhus beträffar, kan sägas, att det ej behöfver draga afsevärdt längre tid än en nybyggnad på den nuvarande tanken. På *denna* punkt hade mitt förslag ej behöft stranda, då fruktar jag mera att det stupat på Byggnadskommitterades för Tekniska skolan motstånd mot tanken, att på sätt vidrörts, utnyttja de nuvarande husen på epidemisjukhus-tomten till ombyggnadsändamål. Med tanke på stadens allmänna bästa, tror jag dock kommittén hade gjort klokt i att underkasta frågan en ytterligare granskning.

Ett bifall till det af mig försvarade förslaget skulle enligt min tanke hafva medfört följande fördelar för staden:

1:o) Frågan angående epidemisjukhuset hade blifvit en gång för alla ordnad på ett rationelt sätt.
2:o) Tekniska skolan hade erhållet den vackraste och mest ändamålsenliga tomt, som kunde hafva varit tillgänglig, och på hvilken en monumental skolbyggnad kommit att gifva hela stadsbilden en upplyftande karaktär.
3:o) Enär stängsel kring en blifvande skolbyggnad torde vara onödigt, hade samhället, så att säga af sig självt, erhållit ett för allmänheten tillgängligt parkområde.
4:o) Under förutsättning af realiserandet af i föregående punkt gjorda antagande, kunde mycket väl hafva satts i fråga att få inbespara det parkområde, som i nya stadsplanen reserverats söder om kvarteret Gösta, och hvilket område således eventuelt skulle hafva kunnat disponeras för produktivt ändamål.

Gust. Anderson."

I ofvanberörda skrifvelse den 3 December 1914 hade Drätselkammaren därjämte på anförda grunder och med förmälan bland annat, att vid behandlingen af nybyggnadsfrågan vid stadens epidemisjukhus inom Drätselkammaren uppmärksamheten blifvit fäst på det för staden ofördelaktiga aftal, som med länets landsting träffats rörande vård å stadens epidemisjnkhus af visst antal sjuka från landsbygden samt att det nu gällande kontraktet därför icke enligt Drätselkammarens förmenande borde förlängas efter den 1 Januari 1921, vid hvilken tidpunkt detsamma utlöpte, men att en uppsägning emellertid icke borde förutsätta ovillighet från stadens sida att däreftér såsom hittills upplåta sjukhuset för landsbygdens behof, därest en för staden förmånligare öfverenskommelse härom med landstinget kunde komma till stånd, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta meddela landstinget, att staden icke efter den 1 Januari 1921 ämnade förlänga det nu gällande kontraktet med landstinget angående vård å stadens epidemisjukhus af sjuka från landsbygden.

Stadsfullmäktige biföllo utan omröstning Drätselkammarens nyssberörda hemställan.

§ 13.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Företogs till förnyad behandling Lönereglerings- och pensionskommitténs vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 17 December 1914 bordlagda betänkande af den 11 samma månad och år med förslag angående pensionering af stadens befattningshafvare (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 1).

Efter en stunds öfverläggning, därunder åtskilliga talare framställde en del anmärkningar och önskemål beträffande det föreliggande förslaget, beslöto Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med af Herr vice ordföranden därom framställdt yrkande remittera ärendet samtidigt till alla de stadens myndigheter, hvilkas befattningshafvare vore berörda af förslaget, eller Magistraten, Drätselkammaren, Brandstyrelsen, Byggnadsnämnden, Trädplanteringssällskapets styrelse, Hälsovårdsnämnden, Badhusstyrelsen, Folkskolestyrelsen, Hamnstyrelsen, Vatten- och Gasverksstyrelsen och Fattigvårdsstyrelsen samt sedan utlåtanden från samtliga dessa nämnder och styrelser inkommit till Beredningsutskottet.

§ 14.

Ang yttrande öfver Elise Nybergs ansökan om rätt att utskänka vin och öl i gården N:o 2 norra kv.

Sedan Änkefru Elise Nyberg i skrifvelse den 17 December 1914 till Konungens Befallningshafvande i länet anhållit, att Konungens Befallningshafvande ville lämna henne tillstånd att från och med den 24 Februari 1915 intill nämnda års utgång i gården N:o 2 i Västerås stads norra kvarter vid måltider till spisande gäster utskänka vin och öl, samt Konungens Befallningshafvande genom resolution den 21 December 1914 remitterat ansökningen till Magistraten, hvilken ägde att, efter Stadsfullmäktiges hörande, afgifva utlåtande i ärendet, hade Magistraten genom resolution den 29 samma månad och år öfverlämnat handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige för yttrande.

Efter föredragning af berörda handlingar yrkade dels Herr Larsson, med hvilken Herrar Zander, Bäckman, Danielsson och Fru Andersson instämde, att Stadsfullmäktige, då något behof af ifrågavarande utskänkningsrätt icke förefunnes, enär liknande utskänkning bedrefves i det närbelägna stadshotellet, måtte afstyrka den föreliggande ansökningen, dels ock Herr Enhörning att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till ansökningen på det sätt, att rättigheten endast måtte omfatta utskänkning af öl vid måltid till spisande gäster.

Efter det öfverläggningen förklarats afslutad framställdes proposition å ofvanberörda yrkanden, hvarvid Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 14) med 29 ja emot 17 nej, afgifna för bifall till Herr Enhörnings yrkande, anslöto sig till Herr Viktor Larssons förslag.

§ 15.

Lefnadskostnadsundersökningskommitténs redogörelse.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 2) hade den af Stadsfullmäktige den 18 December 1912 tillsatta kommittén med uppdrag att föranstalta en undersökning angående å orten rådande lefnadskostnader lämnat redogörelse för det af Stadsfullmäktige åt kommitterade lämnade uppdrag.

På yrkande af Herr Håkanson beslöto Stadsfullmäktige lägga skrifvelsen till handlingarne.

§ 16.

Ang. sträckningen af gasledningen mellan nya gasklockan och gasverket.

Företogs till behandling Drätselkammarens förslag angående sträckningen af gasledningen mellan den nya gasklockan och nuvarande gasverket, till hvilken ledning Stadsfullmäktige den 30 April 1914 beslutat lämna anslag, (Stadsfullmäktiges handlingar 1914 N:o 42 och 1915 N:o 3); och beslöto Stadsfullmäktige härvid på yrkande af Herr Enhörning i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag, att gasledningen mellan nya gasklockan å Kungsängen och gasverket skulle nedläggas i eller invid vägen utmed regementsområdets gräns mot stadens mark af Kungsängen, vidare intill den öfverhvälfda bäcken utmed Pilgatans södra sida, i Stora gatans södra trottoar samt i Karlsgatan och Munkgatan fram till nuvarande gasverket.

§ 17.

Ang. val af en ledamot och en suppleant i Badhusstyrelsen och anslag till styrelsen för anlitande af biträde.

Sedan Stadsfullmäktige den 2 innevarande Januari till Drätselkammaren för utlåtande remitterat frågan om val af en ledamot i Badhusstyrelsen och om af styrelsen begärdt anslag till arvode för år 1915 åt styrelsens verkställande ledamot, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 4) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte till ledamot i Badhusstyrelsen för åren 1915—1918 utse nuvarande suppleanten i styrelsen stadens ombudsman T Öberg, att Stadsfullmäktige måtte till suppleant i styrelsen efter Herr Öberg för åren 1915 och 1916 välja Fabrikören A. Danielsson, samt att Stadsfullmäktige ville af 1915 års anslag för diverse oförutsedda behof till Badhusstyrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag å 500 kronor för att bereda styrelsen tillfälle att anlita biträde för tillsyn och skötsel af varmbadhuset, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att emot dess beslut reservation afgifvits af kammarens ledamöter Herrar Larsson och Vennberg, hvilka för sin del yrkat, att Drätselkammaren måtte såsom ordinarie ledamot i Badhusstyrelsen föreslå Fabrikören A. Danielsson, samt att Badhusstyrelsens framställning om anslag måtte af Drätselkammaren afstyrkas.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet yrkade dels Herr Enhörning, med hvilken Herrar Oest, Björkman, Nordin, Fåhræus och Sundström instämde, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Larsson, med instämmande af Herrar Zander och Vennberg bifall till den emot samma förslag afgifna reservationen, Herr Zander med särskildt yrkande, att det måtte öfverlämnas åt Badhusstyrelsen att, om den så funne för godt, anlita biträde.

Efter det öfverläggningen förklarats afslutad, förklarade ordföranden, att för bifall till Drätselkammarens förslag i anslagsfrågan, då här vore fråga om ett för staden nytt behof, erfordrades $^2/_3$ af de afgifna rösterna samt att Herr Zanders särskilda yrkande icke kunde till pröfning upptagas.

Härefter framställdes först proposition å bifall till och afslag å Drätselkammarens förslag angående anslag till Badhusstyrelsen för anlitande af biträde, hvarvid, då Herr ordföranden förklarade sig anse frågan om bifall till Drätselkammarens förslag vara med öfvervägande ja besvarad, votering på begäran anställdes och utföll så, att för Drätselkammarens förslag afgåfvos 27 ja-röster och för afslag å samma förslag 19 nej-röster (voteringslista Bil. § 17), i anledning hvaraf ordföranden förklarade Drätselkammarens förslag hafva blifvit af Stadsfullmäktige förkastadt.

Vid sedan med slutna sedlar anställdt val af en ledamot i Badhusstyrelsen för tiden till 1918 års utgång utsågs härtill med 25 röster stadens ombudsman T. Öberg. 19 röster tillföllo Herr Danielsson och en röst Herr Zander. Till suppleant i Badhusstyrelsen för åren 1915 och 1916 valdes slutligen med acklamation Fabrikören A. Danielsson.

§ 18.

Ang. val af en ledamot i Sundinska nämnden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

Erinrande Herr vice ordföranden, att Handlanden E. A. Thunholm, hvilken vore vald till ledamot i Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål till och med innevarande år, såsom numera icke Stadsfullmäktig vore obehörig att vara ledamot i berörda nämnd, i an-

ledning hvaraf Stadsfullmäktige nu beslöto att utse en ny ledamot i Nämnden efter Herr Thunholm och valdes härtill med acklamation på förslag af Herr vice ordföranden Domkyrkokomministern Axel Enblom.

§ 19.

Ang. utverkande af tolagsersättning åt staden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 5) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar till Kungl. Maj:t ingå med underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes bevilja Västerås stad anslag af tullmedel med 5 % årligen af tulluppbörden i staden eller alternativt, därest denna anhållan icke skulle bifallas, att staden måtte befrias från skyldigheten att åt tullverket anskaffa och underhålla för tullförvaltningen i staden erforderliga lokaler jämte inventarier och möbler och att den af staden för tullverkets behof uppförda byggnad med för tullverkets räkning af staden anskaffade inventarier och möbler äfvensom den tomt, hvarå tullhusbyggnaden vore uppförd, måtte af statsverket inlösas.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 20.

Ang. uppförande af en serveringspaviljong och ett afträde å Östra holmen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 6) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att af det i 1915 års stat afsatta anslaget till diverse oförutsedda behof anvisa ett belopp af förslagsvis 1,500 kronor för uppförande af en serveringspaviljong och ett afträdeshus å Östra holmen.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande af Herr Enhörning berörda hemställan.

§ 21.

Ang. undervisning åt arbetslösa.

Sedan Stadsfullmäktige den 17 December 1914 till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan genom Magistraten hos Stadsfullmäktige gjord framställning om anslag för att vid Tekniska skolan ordna undervisning för arbetslösa, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 7) på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af det i 1915 års budget afsatta anslaget till diverse oförutsedda behof bevilja styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan ett anslag å 500 kronor för att vid Tekniska skolan under innevarande år anordna undervisning för arbetslösa i Västerås, under villkor att ett antal af minst 20 medellösa arbetslösa personer här ifrån staden anmälde sig för åtnjutande af nämnda undervisning.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 22.

Ang. stadsplaneändring vid rådhuset.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 Augusti 1913 till Byggnadsnämnden för utlåtande remitterat en af Herr Enhörning hos Stadsfullmäktige väckt motion med förslag, att Stadsfullmäktige ville för sin del besluta sådan ändring i stadsplanen att tomten N:ris 119 och 120 samt den del af tomten N:ris 121 och 122 södra kvarteret, som låge norr om den å en vid motionen fogad kartskiss heldragna röda linien, skulle utgöra öppen plats, hade Byggnadsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 8) med åberopande af sitt i ärendet förda protokoll för den 14 innevarande Januari tillstyrkt bifall till ifrågavarande motion

På yrkande af Herrar vice ordföranden och Enhörning beslöto Stadsfullmäktige vid föredragning af handlingarna utan omröstning bifalla motionen.

§ 23.

Ang. hamnområde för Västerås och tillägg i hamntaxan.

Bordlades en till Stadsfullmäktige inkommen styrkt afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 24 November 1914 angående fastställande för hamnområde för Västerås stad och tillägg till stadens hamntaxa.

§ 24.

Ang. meddelande från Drätselkammaren om val af ordförande m. m.

Lades till handlingarna Drätselkammarens med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 2 innevarande Januari lämnade uppgift angående förrättadt val af ordförande och vice ordförande såväl för kammaren i dess helhet som ock för de särskilda afdelningarne äfvensom angående tiden för Drätselkammarens sammanträden och göromålens fördelning mellan ledamöterna under innevarande år.

§ 25.

Ang. val af revisorer för arbetslöshets- och hjälpkommittén.

Beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Beredningsutskottet för förslags upprättande en från arbetslöshets- och hjälpkommittén i staden inkommen skrifvelse af den 28 December 1914 med anhållan till Stadsfullmäktige att utse revisorer af kommitténs verksamhet.

§ 26.

Ang. nedsättning af kommunalutskylderna för E. Ljungquists sterbhus.

Med bifogande af en af änkefru Valborg Ljungquist hos Drätselkammaren gjord anhållan om afskrifning helt eller delvis å hennes aflidne man Handlanden E. Ljungquists utskylder till staden för år 1913 jämte ansökningen åtföljande handlingar hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Januari föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte medgifva, att stadens fordran hos E. Ljungquists sterbhus för oguldna kommunalutskylder för år 1913 kronor 238: 63 nedsattes med halfva beloppet.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 27.

En från Hamnstyrelsen inkommen skrifvelse af den 20 innevarande Januari med anhållan om ett anslag för uppförande af ett varmskjul vid ångfartygen Västerås' och Ängsös tilläggsplats här i hamnen beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Ang. uppförande af ett varuskjul vid hamnen.

§ 28.

Sedan Stadsfullmäktige den 2 innevarande Januari i anledning af Rådstufvu-Rättens framställning om upprättande af förslag å personer att såsom sakkunniga gå Rätten till handa vid upptagande af sjöförklaring och sjöförhör uppdragit åt Beredningsutskottet att bereda ärendet, hade utskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande Januari hemställt, att Stadsfullmäktige ville såsom sådana sakkunniga föreslå följande personer, nämligen: Sjökaptenen C. G. Söderström, Sjökaptenen Ivar Öhrström, Grosshandlaren John Hygrell, Fabrikören C. A. Palmén och Maskiningeniören Axel Axelson.

Ang. förslag å sjörättssakkunnige vid Rådstufvu-Rätten.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden Beredningsutskottets hemställan.

§ 29.

Genom resolution den 26 innevarande Januari hade Magistraten för yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämnat från Konungens Befallningshafvande inkommet af Västmanlands läns djurskyddsförening upprättadt förslag angående reglemente för åkare och hyrkuskar i städerna inom länet.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Efter föredragning af ärendet yrkade dels Herr vice ordföranden remiss af detsamma till Drätselkammaren, dels ock Herrar Uggla och Enhörning remiss af ärendet till Beredningsutskottet.

Stadsfullmäktige beslöto efter slutad öfverläggning i enlighet med Herrar Ugglas och Enhörnings yrkande remittera ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 30.

Genom resolution den 26 innevarande Januari hade Magistraten för yttrandes afgifvande till Stadsfullmäktige öfverlämnat af ämbets- och tjänstemännen vid härvarande Rådstufvu-Rätt och Magistrat anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 18 December 1914, hvarigenom Stadsfullmäktige bestämt att anslag å 360 kronor icke skulle i 1915 års stat upptagas till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond.

Ang. afsättning till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond.

Efter föredragning af ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning öfverlämna handlingarne till Drätselkammaren med bemyndigande för kammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar öfver besvären afgifva förklaring.

§ 31.

Ang. vissa personers befrielse från mantalspenningar.

En från Fattigvårdsstyrelsen inkommen förteckning å de personer i Västerås stad, hvilka borde på grund af fattigdom eller sjuklighet befrias från mantalspenningars utgörande för år 1915 beslöto Stadsfullmäktige godkänna; och uppdrogs åt ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar i författningsenlig ordning underskrifva förteckningen.

§ 32.

Ang. vattenklosetter i fastigheten N:o 3 i kv. Helge och N:o 8 Annedal.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande Januari hade Hälsovårdsnämnden, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af ansökningar från dels ägaren af gården N:o 3 i kvarteret Helge K. J. Peterzon och dels ägaren af fastigheten N:o 8 inom byggnadsområdet Annedal Adolf Sundin om tillstånd att i hvardera af nämnda fastigheter inrätta två vattenklosetter med direkt anslutning till stadens afloppsledningar äfvensom Vatten- och Gasverksstyrelsens öfver ansökningarne afgifna yttranden, hvaraf inhämtades, att tekniska hinder för bifall till ansökningarne ej förefunnes, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till ifrågavarande vattenklosetters inrättande mot skyldighet för fastighetsägarne att erlägga härför bestämda afgifter och under villkor, att samlingsbrunnar för spillvatten icke finge inom fastigheterna förekomma samt att fastighetsägarne ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf utan omröstning Hälsovårdsnämndens framställning.

§ 33.

Ang. inköp af brödsäd.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Januari hade stadens lifsmedelskommissionen hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta ställa till kommissionens förfogande ett belopp af förslagsvis 100,000 kronor för inköp af cirka 300 ton hvete eller hvetemjöl för att efter kommissionens bepröfvande mot betalning tillhandahålles stadens innevånare, hvarjämte Drätselkammaren, som anmodats att afgifva yttrande öfver ifrågavarande framställning, i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag tillstyrkt kommissionens förslag med förbehåll, att inköpet skedde genom förmedling af statens lifsmedelskommission och under uttalande af önskvärdheten af, att inköpet måtte afse omalet hvete samt med tillägg att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att genom tillfälligt lån anskaffa det för inköpet erforderliga beloppet omkring 100,000 kronor samt förskottera detsamma, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att emot kammarens beslut afvikande mening uttalats af Herr Sundström, hvilken yrkat, att något förbehåll därom, att inköpet skulle ske genom statens lifsmedelskommission icke måtte beslutas och att icke heller borde framhållas, att inköpet hälst skulle afse omalen spannmål.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet yrkade dels Herr Enhörning, med instämmande af Herr Larsson, bifall till lifsmedelskommissionens förslag

sådant detta blifvit af Drätselkammaren tillstyrkt, dels ock Herrar Uggla och Sundström bifall till förslaget i enlighet med Herr Sundströms reservation.

Efter öfverläggningens slut framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, hvarvid Herr Enhörnings yrkande blef af Stadsfullmäktige utan omröstning bifallet.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 2 Februari 1915.

Max. Schenström.

Aug. Lindström. *Georg Jansson.*

Offentligen uppläst den 4 Februari 1915; betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 25 Februari 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Uggla, Björkman, Sundström, Edv. Karlsson, Oest, Nordin, E. Andersson, Johan Svensson, Enhörning, Edström, Fåhræus, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Vennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Åhlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Johansson, Danielsson, Hedin, Larsson, Romé och Pers.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 34.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Fru Andersson och Herr Kättström att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 35.

Ang. hamnområde för Västerås och tillägg i hamntaxan.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Januari bordlagt en till Stadsfullmäktige öfverlämnad afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 28 November 1914 angående fastställande af hamnområde för Västerås stad och tillägg i stadens hamntaxa, blef nu samma Kungl. bref, som fanns intaget under N:o 9 i dagens tryckta handlingar, ånyo föredraget och lagdt till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 36.

Ang. tillbyggnad af malmtraversen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 10) hade Hamnstyrelsen, under erinran om Stadsfullmäktiges beslut den 19 juni 1914 att bemyndiga styrelsen att förlänga den s. k. malmtraversen vid hamnen med ett fack åt landsidan, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af hamnens öfverskottsmedel anvisa ett belopp af 2,500 kronor för ytterligare utbyggnad af malmtraversen.

På yrkande af Herr Gustaf Andersson biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Hamnstyrelsens berörda framställning.

§ 37.

Ang. ordnande af platsen vid järnvägspromenaden öster om fängelsets område.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 11) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att ombesörja ordnande af platsen mellan lasarettets gamla väg till ån, järnvägspromenaden och fängelsets område (den s. k. pilodlingen) samt för detta ändamål anvisa ett belopp af förslagsvis 1,000 kronor att utgå af innevarande års förslagsanslag.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 38.

Ang. varuskjul vid hamnen.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Januari till Drätselkammaren för utlåtande remitterat Hamnstyrelsens anhållen om anslag för uppförande af ett varuskjul vid ångfartygen Västerås' och Ängsös gemensamma tilläggsplats här i hamnen, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 12) hemställt, att Stadsfullmäktige måtte med bifall till Hamnstyrelsens begäran anvisa 2,100 kronor att utgå af hamnens öfverskottsmedel för ifrågavarande ändamål.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning af handlingarne i ärendet på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning berörda framställning i enlighet med Drätselkammarens förslag.

§ 39.

Ang. tillfälliga lån.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Februari hade Drätselkammaren, med förmälan, att kammaren, i afbidan på uppläggande af ett nytt stadens obligationslån, för bestridande af kostnaderna för redan beslutade offentliga företag och löpande utgifter behöfde upplägga tillfälliga lån, anhållit om Stadsfullmäktiges bemyndigande att i mån af behof för stadens räkning, på sätt Drätselkammaren funne för staden förmånligast, upptaga tillfälliga lån.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 40.

Ang. antal understöd från Sundinska understödsfonderna.

Jämlikt stadgarne för Sundinska understödsfonderna för dels pauvres honteux och medelklassen, dels arbetsklassen hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Februari föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bestämma antalet understöd för innevarande år, hvilka understöd utginge med 150 kronor till understödstagare af pauvres honteux och medelklassen samt med 75 kronor till understödstagare af arbetsklassen, till tio för hvardera klassen.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf Drätselkammarens förslag.

§ 41.

Ang. anslag till en motorpump å brandautomobilen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Februari hade Brandstyrelsen på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte medgifva Brandstyrelsen rättighet att använda 2,500 kronor besparade medel å brandverkets stat att täcka kostnaderna för anskaffandet af en motorpump till stadens brandautomobil.

Efter föredragning af berörda skrifvelse biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Oest och Håkanson utan omröstning Brandstyrelsens framställning.

§ 42.

Ang. Sala—Gysinge—Gefle järnvägs-a.b:s rekonstruktion.

I en genom Herr ordföranden öfverlämnad skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 10 innevarande Februari hade Sala - Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag i likvidation anhållit, att Stadsfullmäktige ville, med frångående af sitt beslut den 18 December 1912 rörande medverkan till järnvägsbolagets rekonstruktion, i hvad beslutet afsåg Stadsfullmäktiges då uttalade uppfattning, att Kungl. Maj:ts tillstånd icke vore erforderligt för tecknande af lånegaranti för det nya bolaget, besluta att söka Kungl. Maj:ts tillstånd för Västerås stad att för Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag ikläda sig den af Stadsfullmäktige ofvannämnda dag beslutade lånegarantien.

På yrkande af Herr Enhörning remitterade Stadsfullmäktige framställningen till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 43.

Ang. meddelande från Vatten- och Gasverksstyrelsen om ordförandeval.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 2 nästlidne Januari hade Vatten- och Gasverksstyrelsen meddelat, att styrelsen för innevarande år valt till ordförande Veterinären M. Jonsson och till vice ordförande Ingeniören G. Andersson.

§ 44.

Ang. yttrande öfver lagförslag rörande butikstängning.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet i skrifvelse till Magistraten den 3 innevarande Februari anmodat Magistraten att, efter att hafva beredt bland andra Stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig öfver inom Kungl. Socialstyrelsen utarbetadt förslag angående ändrad lydelse af vissa delar af lagen

den 5 Juni 1909 om förbud mot handels idkande under vissa tider af dygnet, själf afgifva yttrande däri, hade Magistraten genom resolution den 22 innevarande månad remitterat handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige för yttrande, hvilket införväntades före den 1 nästkommande Mars.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr vice ordföranden, att Stadsfullmäktige måtte öfverlämna handlingarne till Drätselkammaren med uppdrag för kammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar afgifva yttrande, dels ock Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke afgifva något yttrande i ärendet.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å ofvanberörda yrkanden fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet i enlighet med Herr Ugglas yrkande.

§ 45.

Ang. vattenklosetter i N:o 103 södra kv. och N:ris 2—25 västra kv.

Med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af ansökningar från ägaren af gården N:o 103 södra kvarteret Axel Olsson och från ägaren af fastigheten N:o 2—25 västra kvarteret Martin Jonsson, om tillstånd att i deras respektive fastigheter inrätta vattenklosetter, nämligen en i den förstnämnda fastigheten och i den sistnämnda utöfver förut medgifna sådana ytterligare två, med direkt anslutning till stadens afloppsledningar äfvensom Vatten- och Gasverksstyrelsens öfver ansökningarne afgifna yttranden, hvaraf inhämtades, att tekniska hinder för bifall till ansökningarne ej förelåge, hade Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande Februari föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till ifrågavarande vattenklosetters inrättande mot skyldighet för fastighetsägarne att erlägga härför bestämda afgifter och under villkor att samlingsbrunnar för spillvatten ej finge inom fastigheterna förefinnas, samt att fastighetsägarne ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

På yrkande af Herr vice ordföranden biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 46.

Ang. stadga för hissar.

I skriftlig motion af den 23 innevarande Februari hade Herr Håkanson föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärder för utarbetandet af en stadga, innefattande bestämmelser om regelbunden besiktning af i Västerås stad uppsatta hissar för personbefordran eller varutransport jämte de villkor, under hvilka nya hissar för dylika ändamål finge här upprättas.

På yrkande af motionären beslöto Stadsfullmäktige remittera förslaget till Byggnadsnämnden för utlåtande.

§ 47.

Ang. revisorer för arbetslöshets- och hjälpkommittén.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Januari för förslags upprättande till Beredningsutskottet remitterat en skrifvelse från stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté med anhållan, att Stadsfullmäktige ville utse revisorer för granskning af kommitténs verksamhet, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stads-

fullmäktige denna dag föreslagit, att antalet af Stadsfullmäktige valda revisorer måtte bestämmas till två med en suppleant, samt att till revisorer måtte utses Fabrikören C. A. Palmén och Bokföraren Emil Axell och till suppleant för dessa Handlanden Albert Öhman.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets förslag att utse två revisorer med en suppleant, hvarefter till revisorer och suppleant för dem med acklamation valdes de af Beredningsutskottet föreslagna personerna.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 27 Februari 1915.

Max. Schenström.

Nina Anderson. *K. Kättström.*

Offentligen uppläst den 2 Mars 1915; betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

E. Edv. Karlsson

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 24 Mars 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Joh. Svensson, Edström, Hedin, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Danielsson, E. Andersson, Enhörning, Fåhræus, Larsson, Pers, A. Jonsson och Enblom.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 48.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Falk och Wennberg att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 49.

Hälsovårdsnämndens årsberättelse.

Hälsovårdsnämndens till Stadsfullmäktige öfverlämnade årsberättelse för 1914 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 13) föredrogs och lades till handlingarne.

§ 50.

Ang. bidrag till utredning rörande inre vattenvägar i Sverige.

Sedan Chefen för Kungl. Civildepartementet i skrifvelse till Konungens Befallningshafvande den 5 sistlidne Januari anmodat Konungens Befallningshafvande att från länets landsting samt inom länet belägna städer och kommuner, hvilka kunna antagas hafva större intresse af att en föreslagen utredning rörande inre vattenvägar inom Sverige komme till stånd, infordra yttrande,

huruvida och i hvad mån de ville bidraga till bestridande af kostnaderna för omförmälda utredning, hade Konungens Befallningshafvande i länet med resolution den 12 innevarande Mars öfverlämnat ett aftryck af ofvanberörda skrifvelse med anmodan till Magistraten att höra Stadsfullmäktige, huruvida och i hvad mån de ville bidraga till ifrågavarande utredning, hvarefter Magistraten genom resolution den 15 i samma månad öfverlämnat handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige med anmodan till Stadsfullmäktige att före den 1 Augusti 1915 i ärendet afgifva yttrande.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar vice ordföranden och Falk att remittera ärendet för utlåtande till Hamnstyrelsen, Kommitterade för bevakande af stadens intresse ifråga om Mälarens öppnande för den större sjöfarten samt Drätselkammaren.

§ 51.

Ang. köp och försäljning af mark för vissa regleringar vid Västgöte- och Slottsgatorna.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 14) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af ett skriftligt erbjudande från Byggmästaren E. Edv. Karlsson och på i öfrigt anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren dels att för stadens räkning förvärfva att utläggas till Västgötegatan 54.1 kvm. af tomten N:o 14 västra kvarteret samt för breddning af Slottsgatan 5 kvm. af nuvarande tomten N:ris 39 och 40 samma kvarter för ett pris, beräknadt för förra markområdet till tio kronor pr kvm. samt för det senare till förslagsvis 20 kronor för samma areal samt härför anvisa erforderligt belopp att utgå af reserverade köpeskillingsmedel, dels ock att till ägaren af sistnämnda tomt försälja 53.2 kvm. af Västgötegatan likaledes för 20 kronor pr kvm. eller det pris, som Drätselkammaren, efter ytterligare förhandlingar med ägaren af sistberörda tomt, kunde finna vara för staden förmånligt.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 52.

Ang. inköp af vissa markområden för vidgning af Stockholmsvägen vid Folkets park.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 15) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att för breddning af Stockholmsvägen i närheten af Folkets Park inköpa af Folkets Park's område omkring 240 kvm., af tomten N:o 8 Myggboområdet 300 kvm. och af tomten N:o 14 samma område 8 kvm. samt för detta ändamål anvisa 1,500 kronor att utgå af reserverade köpeskillingsmedel.

Efter föredragning af ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 53.

Ang. lånegaranti för Sala-Gysinge-Gefle Nya Järnvägsaktiebolag.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Februari för utlåtande till Drätselkammaren öfverlämnat en af Sala—Gysinge—Gefle Järnvägs-A.-Bol. i likvidation framställd anhållan, att Stadsfullmäktige ville med frångående af sitt beslut den 18 December 1912 rörande medverkan till järnvägsbolagets rekon-

struktion, i hvad beslutet afsåge Stadsfullmäktiges då uttalade uppfattning, att Kungl. Maj:ts tillstånd icke vore erforderligt för tecknande af lånegaranti för det nya bolaget, besluta att söka Kungl. Maj:ts tillstånd för Västerås stad att för Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag ikläda sig den af Stadsfullmäktige ofvannämnda dag beslutade länegarantien, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 16) hemställt, att Stadsfullmäktige måtte med bifall till framställningen i ärendet aflåta en så lydande underdånig skrifvelse:

"Till Konungen.

Genom nådigt bref den 10 Maj 1901 har Eders Kungl. Maj:t medgifvit, att Stadsfullmäktiges i Västerås beslut den 28 Februari 1901 att under vissa villkor ikläda sig garanti intill ett belopp af 20,000 kronor för ränta och amortering å ett af Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag upptaget lån finge gå i verkställighet.

Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag har nu sålt sin järnväg Sala—Hagaström till Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag, hvarvid emellan de båda bolagen öfverenskommits, att det nya bolaget skulle öfvertaga betalningsansvaret för förberörda lån samt fullgöra de bestämda ränte- och kapitalafbetalningarne å lånet; och hafva Stadsfullmäktige den 18 December 1912 i sammanhang med godkännande af förslag till rekonstruktion af Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag, beslutat att, sedan Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag öfvertagit betalningsansvar för ifrågavarande lån, Västerås stads garanti för ränta och amortering å viss andel af lånet finge fortfarande blifva för staden förbindande gent emot långifvaren.

Med bifogande af Stadsfullmäktiges nyssnämnda beslut jämte hosföljande utdrag af Stadsfullmäktiges protokoll den 24 Mars 1915 få härmed Stadsfullmäktige i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t medgifva, att beslutet om öfverflyttning af Västerås stads garanti för viss andel af det utaf Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag öfvertaga lånet, hvarom här ofvan är nämndt, må få gå i verkställighet."

Stadsfullmäktige bifölло efter föredragning häraf på yrkande af Herr Sundström utan omröstning till alla delar hvad Drätselkammaren sålunda i ärendet tillstyrkt och föreslagit.

§ 54.

Angående uppsättande af en elektrisk lampa i stället för en gaslykta i hörnet af Västmannagatan och Bellevuevägen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Mars hade Vatten- och Gasverksstyrelsen, under erinran att vid Stadsfullmäktiges behandling af frågan rörande uppsättning af nya gaslyktor innevarande år Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag beslutat, att en ny gaslykta skulle uppsättas i hörnet af Västmannagatan och Bellevuevägen, samt under uppgift att någon gasledning ej funnes framdragen därstädes och anläggande af dylik ledning skulle kräfva en kostnad af minst 500 kronor, föreslagit uppsättande i stället för gaslyktan af en elektrisk 100-ljus lampa, för hvilken anläggningskostnaden belöpte sig på cirka 125 kronor, motsvarande det till gaslyktan beviljade anslaget.

Efter föredragning af berörda skrifvelse bifölло Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning.

§ 55.

Ang. ny hamntaxa.

Beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden bordlägga ett af Hamnstyrelsen med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande Mars framställdt förslag till ny taxa å hamnafgifter i Västerås att lända till efterrättelse under åren 1916—1920.

§ 56.

Ang. utfyllning å fängelsets område vid järnvägspromenaden.

Genom resolution den 23 innevarande Mars hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat styrkt afskrift af en skrifvelse till Konungens Befallningshafvande i länet från Kungl. Fångvårdsstyrelsen, däri nämnda styrelse, med förmälan, att, sedan Västerås stad numera låtit uppröja det igenväxta och vattensjuka område, som vore beläget mellan den gamla vägen från lasarettet och ån, järnvägspromenaden och det något högre liggande fängelseområdet samt att fyllningsarbeten inom berörda område jämväl påbörjats, direktören vid straffängelset i Västerås i skrifvelse till Fångvårdsstyrelsen på anförda skäl hemställt, att ifrågavarande arbeten finge utan hinder från fångvården fortsättas in på fängelsets område, samt därvid tillika meddelat, att, enligt hvad direktören inhämtat, staden vore villig att utan kostnad för fångvården låta utföra det sålunda utsträckta fyllningsarbetet, meddelat, att från Fångvårdsstyrelsens sida intet hinder mötte för fyllningsarbetets föreslagna utsträckande till fängelseområdet, under förutsättning, att någon kostnad för fångvården därigenom icke uppstode.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige för kännedom öfverlämna ifrågavarande handling till Drätselkammaren.

§ 57.

Ang. enskild vattenledning till Hoffsta m. fl. områden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande Mars, upptagen såsom egen motion af Herr Thunblad, hade åtskilliga tomtägare i Hoffsta, Abrahamsbergs och Katrinelunds områden anhållit om tillstånd att på egen bekostnad från stadens ledningar i Katrinelundsvägen utdraga gas-, vatten- och kloakledningar till sina tomter.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af motionären remittera framställningen till utlåtande af Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren.

§ 58.

Ang. inköp af brödsäd.

Föredrogs följande från stadens Lifsmedelskommission inkomna skrifvelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan meddelande ingått från statens lifsmedelskommission att det genom kommissionen för Västerås stads räkning inköpta spanmålspartiet 300,000 kg. omalet hvete väntas kunna levereras omkring 10 nästkommande April i Stockholm till pris af 31 kronor 10 öre pr hundra kg., har den af Stadsfullmäktige tillsatta lifsmedelskommissionen haft under behandling frågan om de åtgärder med partiet, som från kommissionens sida böra vidtagas.

För utredning, huruvida det skulle vara för staden förmånligare att låta lagra och förmala partiet, eller ock omedelbart försälja detsamma samt för försäljningssumman inköpa hvetemjöl till dagens pris, har kommissionen trädt i förbindelse med Kvarnaktiebolaget Tre Kronor samt Aktiebolaget Saltsjökvarn i Stockholm.

Enligt hvad härvid meddelats har Kvarnaktiebolaget Tre Kronor förklarat sig villigt inköpa hvetepartiet till samma pris, som bolaget aftalat med statens lifsmedelskommission eller 25 kronor 25 öre för hundra kg. samt tillhandahålla staden hvetemjöl till pris för "Guldkronan" eller standard kvaliten af 34 kronor 50 öre, för "Tvåkronan" 32 kronor 50 öre samt för "Enkronan" 30 kronor 50 öre, allt för hundra kg. Därest bolagen för stadens räkning skulle lagra och förmala partiet, skulle kostnaden härför uppgå till för lagring 50 öre pr månad och ton samt för förmalning 1 krona 75 öre pr 100 kg., då särskild kostnad för lagring icke skulle debiteras staden. Härjämte tillkommer kostnader för upplossning och transport samt frakt till Västerås m. m., i följd hvaraf det ur partiet utvunna hvetemjölets själfkostnadspris icke torde kunna beräknas lägre än 40 öre pr kg.

I det fall, att utbyte kommer till stånd, skulle visserligen på grund af skillnaden i det pris, staden fått betala för spannmålen och det bolaget erbjuder, staden åsamkas förlust, hvilken emellertid torde kunna utjämnas genom en inträdande prisstegring å mjöl, men detta oaktadt kan tvekan råda, huruvida icke staden hellre bör ikläda sig denna förlust, och därmed vinna möjlighet att kunna försälja mjölet till lägre pris än, som vore möjligt, därest spannmålen förmales för stadens räkning samt samtliga stadens själfkostnader vid utminuteringen af mjölet skulle täckas.

Utan att ännu för egen del hafva fattat bestämd ståndpunkt i frågan får kommissionen i ändamål af förtydligande af det kommissionen meddelade uppdraget härmed anhålla, att Stadsfullmäktige måtte förklara detsamma jämväl innefatta uppdrag för kommissionen att efter bepröfvande ingå aftal om försäljningen af det för stadens räkning genom statens lifsmedelskommission importerade spannmålspartiet samt för försäljningssumman inköpa hvetemjöl.

Västerås den 24 Mars 1915.

På Västerås stads lifsmedelskommissions vägnar:

Karl Hägwall. *Ragnar Tenow.*"

Efter föredragning af skrifvelsen bifölle Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström, hvad Lifsmedelskommissionen sålunda hemställt.

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 30 Mars 1915.

Max. Schenström.
Erik Falk. *Carl Wennberg.*

Offentligen uppläst den 31 Mars 1915; betygar

Ex officio:
Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 29 April 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Björkman, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, E. Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Gust. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Johansson, Fåhræus, Fru Nina Andersson samt Herrar Thunblad, M. Jonsson och Keijser.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 59.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Romé och Gust. Andersson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 60.

Brandchefens årsberättelse för 1914.

Brandchefens med skrifvelse från Brandstyrelsen den 18 nästlidne Mars till Stadsfullmäktige öfverlämnade under N:o 17 i handlingarne för dagen intagna berättelse för år 1914 föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 61.

Ang. ny hamntaxa.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne Mars bordlagt från Hamnstyrelsen inkommet förslag till ny taxa å hamnafgifter i Västerås att lända till efterrättelse under åren 1916—1920 företogs nu detta ärende till förnyad behandling; och beslöto Stadsfullmäktige härvid på yrkande af Herrar Gust. Andersson och Nordin till alla delar för sin del antaga och godkänna det af Hamnstyrelsen uppgjorda förslaget, hvilket fanns intaget i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen under N:o 18.

§ 62.

Ang. kontrollområde för länets spritbolag.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Mars hade kommitterade för utredning af fråga om erhållande af kontrollområde för Västerås spritbolag till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnat en skrifvelse från kommitterade jämte delegerade för Stadsfullmäktige i Köping och Arboga till Stadsfullmäktige i nämnda städer, hvari på anförda grunder föreslagits, att nämnda städers fullmäktige måtte hvar för sig ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning och därvid i likhet med spritbolagen i nämnda städer anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes i nåder meddela förordnande om gemensamt kontrollområde antingen för samtliga spritbolagen i Västmanlands län eller ock för spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga af den omfattning i ena eller andra fallet nämnda spritbolag föreslagit (Stadsfullmäktiges hanglingar N:o 19).

Efter föredragning häraf och sedan Herr ordföranden meddelat, att Stadsfullmäktige i Arboga, hvilka helst såge, att den ifrågasatta underdåniga framställningen skedde i en gemensam skrifvelse från fullmäktige i Västerås, Köping och Arboga, beslutat att antingen i en sådan gemensam skrifvelse eller ock i särskild skrifvelse ingå med den framställning städernas delegerade föreslagit, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Sundström, Nordin och Pers, att antingen i gemensam skrifvelse med Stadsfullmäktige i Köping och Arboga eller ock ensamt för sig hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla om förordnande angående gemensamt kontrollområde antingen för samtliga spritbolagen i Västmanlands län eller ock för spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga af den omfattning i ena eller andra fallet, som spritbolagen i nämnda städer i tidigare gjord underdånig anhållan i samma syfte föreslagit, med uppdrag för ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar affatta och godkänna samt underteckna blifvande skrifvelse i ämnet.

§ 63.

Ang. ny velocipedstadga.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 20 sistlidne Februari med fastställelse å den af Stadsfullmäktige vid sammanträde den 26 November 1914 antagna stadga angående velocipedåkning inom Västerås stad och dess område.

§ 64.

Ang. fastställelse af Stadsfullmäktiges beslut om en del löneförhöjningar.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 9 nästlidne Mars med fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut den 18 December 1914 dels att bevilja ett personligt årligt lönetillägg åt epidemisjuksköterskorna Emma Eriksson och Jenny Jädergren med 100 kronor åt dem hvardera, dels att bevilja en pension åt fröken Sofi Österberg med 400 kronor pr år att utgå från början af år 1915 under hennes återstående lifstid, och dels att från och med den 1 Juli 1915 skulle inrättas en ny ordinarie folkskolelärare- och en ny folkskolelärarinnetjänst med en årlig aflöning för den förre af 1,700 kronor och för den senare af 1,500 kronor.

§ 65.

Badhusstyrelsens berättelse för år 1914.

Föredrogs och lades till handlingarne från Badhusstyrelsen inkommen under N:o 20 i de tryckta handlingarne för dagen intagen årsberättelse för år 1914.

§ 66.

Stockholm—Västerås—Bergslagens styrelse- och revisionsberättelser.

Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägs-A.-Bol:s Styrelse- och revisionsberättelser för förvaltningsåret 1914, hvilka till Stadsfullmäktige ankommit och utdelats bland Stadsfullmäktiges ledamöter vid dagens sammanträde lades till handlingarne.

§ 67.

Ang. ändring i planen för den stora hamnbassängens utbyggande.

Sedan Stadsfullmäktige den 17 December 1914, jämte det Stadsfullmäktige beviljat af Hamnstyrelsen begärdt anslag till fortsatt utbyggande af stadens nya hamn, till Hamnstyrelsen för utlåtande remitterat af Drätselkammaren i sammanhang härmed framställdt förslag angående sådan ändring i planen för hamnens utvidgning, att den nya hamnbassängens längd skulle minskas med 80 meter i dess östliga ända, hade Hamnstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande April på anförda grunder hemställt, att Drätselkammarens ifrågavarande ändringsförslag icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd (Stadsfullmäktiges handlingar år 1914 N:o 95 och år 1915 N:o 21).

Efter föredragning af handlingarne i ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Gust. Andersson och Enhörning Hamnstyrelsens hemställan.

§ 68.

Ang. ändring i planen för hamnens utvidgning söder om den stora hamnpiren.

Sedan Stadsfullmäktige den 17 December 1914 till Hamnstyrelsen för utlåtande remitterat af Drätselkammaren väckt förslag, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att planen för hamnens utvidgning beträffande området söder om den stora hamnpiren skulle i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en af stadens byggnadschef uppgjord ritning ändras så, att kajen droges mera i sydöstlig riktning mot Viksängslandets udde, hade Hamnstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 22), på de skäl Drätselkammaren anfört, tillstyrkt bifall till Drätselkammarens ofvanberörda förslag.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf utan omröstning hvad Drätselkammaren i förevarande ärende föreslagit och Hamnstyrelsen tillstyrkt.

§ 69.

Ang. val af brandchef.

Med öfverlämnande af en från nuvarande brandchefen C. G. Sjöqvist inkommen ansökan att blifva återvald som brandchef för nästkommande fem-årsperiod, räknadt från den 1 Oktober innevarande år, hade Brandstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte utse Sjöqvist till brandchef för tiden från och med den 1 Oktober 1915 till och med den 30 September 1920.

Efter häraf tagen del utsågo Stadsfullmäktige med acklamation nuvarande brandchefen C. G. Sjöqvist att vara brandchef här i staden under ofvan berörda tid eller från och med den 1 Oktober 1915 till och med den 30 September 1920.

§ 70.

Ang. nytt obligationslån.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 23) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att bemyndiga Drätselkammaren att gå i författning om uppläggande af ett nytt obligationslån för stadens räkning å 1,100,000 kronor med 40 års amorteringstid och med den räntefot, Drätselkammaren kunde finna mest fördelaktig, till bestridande så långt det försloge af i en vid Drätselkammarens skrifvelse fogad tablå upptagna utgifter samt att uppdraga åt Drätselkammaren att under förutsättning af nådigt tillstånd till möjligast förmånliga kurs försälja obligationer af lånet ifråga.

Under öfverläggningen härom yrkades dels af Herrar Enhörning och Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock af Herr Edström, med instämmande af Herrar Falk och Oest likaledes bifall till samma förslag, med med den ändringen, att Drätselkammaren bemyndigades gå i författning om uppläggande af det ifrågasatta lånet å ett belopp intill 2,000,000 kronor.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (Bil. § 70) med 28 ja emot 13 nej, afgifna för bifall till det af Herr Edström under öfverläggningen gjorda yrkandet, att till alla delar bifalla Drätselkammarens förslag.

§ 71.

Ang. förhöjning af gaspriset.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 24) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en till Stadsfullmäktige ställd framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen, däri styrelsen på anförda skäl hemställt, att från den tid, då afläsning af mätarna för innevarande års andra kvartal skett och tills vidare gaspriset måtte höjas med 3 öre pr kubm. samt att alla rabatter å gas måtte borttagas, för sin del föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta en förhöjning af gaspriset med 4 öre pr kubikmeter att utgå från af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagen tid men med bibehållande af rabatterna.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Enhörning, Gust. Andersson, Sundström och Larsson bifall till Drätselkammarens förslag, dels Herr Bäckman bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, dels Herr Zander, att ärendet måtte förklaras hvilande under en tid af sex månader, dels ock Herr Pers, med instämmande af Herr Falk, att ärendet måtte för förnyadt yttrande återremitteras till Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å Herr Pers yrkande och frågan huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt afgörande, beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning jämlikt Herr Pers yrkande återremittera ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen.

§ 72.

Ang. lösningsrätt till fastigheter på stadens grund (N:ris 141 och 146 A södra kv., N:ris 95 och 106 norra kv. samt N:o 27 södra kv.)

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande April hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af till Drätselkammaren inkomna förteckningar öfver vid Rådstufvu-Rätten härstädes under Oktober och November månader år 1914 lagfarna fång å fastigheter helt eller delvis belägna å stadens grund, ifråga om de däri omförmälda fastigheter, till hvilka staden hade lösningsrätt, eller fastigheterna N:ris 141 och 146 A i södra kvarteret, som köpts för 42.500 kronor, N:ris 94 och 106 i norra kvarteret, som köpts för 35,000 kronor samt N:o 27 i södra kvarteret, som köpts för 36,000 kronor, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke i anledning af de lagfarna fången göra stadens lösningsrätt till någon af ofvanberörda fastigheter gällande.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens hemställan.

§ 73.

Ang. val af ombud vid Svenska stadsförbundets kongress.

En från Styrelsen för Svenska Stadsförbundet inkommen skrifvelse af den 8 nästlidne Mars angående utseende af ombud för staden vid förbundets kongress innevarande år beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Beredningsutskottet för upprättande af förslag till val af sådana ombud.

§ 74.

Ang. köp af gården N:ris 68 och 69 samt planteringslandet N:o 26 af tomten N:o 143 södra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 26) hade Drätselkammaren med öfverlämnande af ett skriftligt anbud från Slaktaren A. Barklund på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att för stadens räkning förvärfva honom tillhöriga fastigheten gården och tomten N:ris 68 och 69 jämte planteringslandet N:o 26 af tomten N:o 143 i stadens södra kvarter i enlighet med de i anbudet föreslagna villkoren samt härför anvisa 42,000 kronor att utgå med 5,000 kronor ur försäljningssumman för fastigheten N:o 5 i kvarteret Njord, hvilken enligt samma anbud skulle af Barklund inköpas och som Stadsfulmäktige förut lämnat Drätselkammaren bemyndigande att försälja, samt till resterande del 37,000 kronor af lånemedel.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 75.

Ang. försäljning af lägenheten Stenbo med tomt.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 27) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt om bemyndigande, att efter förhandlingar med vederbörande nyttjanderättsinnehafvare och bestämmande af lämpligt tomtområde till lägenheten Stenbo, i hörnet af Bellewuevägen och Västmannagatan få till pris, som Drätselkammaren kunde finna lämpligt, försälja ifrågavarande område.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Enhörning, Sundström och Oest bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Edström, med hvilken Herr Edv. Karlsson instämde, att ärendet måtte remitteras till utlåtande af Stadsplanekommitterade; och beslöto Stadsfullmäktige efter slutad öfverläggning, vid framställning af proposition å Herr Edströms yrkande och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt afgörande, utan omröstning i enlighet med Herr Edströms yrkande remittera framställningen till Stadsplanekommitterade för utlåtande.

§ 76.

Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.

Företogs till behandling Drätselkammarens utlåtande och förslag angående nybyggnad för teknisk skola m. m. samt Yrkesskolekommitténs yttrande i anledning däraf (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 28).

I detta ärende, som den 18 December 1913 remitterats till Drätselkammaren, hade Drätselkammaren — under erinran om Stadsfullmäktiges, efter förberedande utlåtanden öfver Yrkesskolekommitterades i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1913, N:o 113, intagna betänkande, den 26 Mars 1914 preliminärt fattade beslut i ärendet, i hvad detsamma vidrörde frågan om förläggningen af en blifvande elektroteknisk fackskola hit till staden, af innehåll att Stadsfullmäktige förbunde sig att låta å framdeles bestämd plats i staden uppföra en byggnad för teknisk skola, afsedd att jämväl bereda erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola, därest densamma skulle komma att förläggas till Västerås, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Professorn C. Lindholm utarbetade skissritningar för det s. k. mindre förslaget samt att bereda bostad eller lämna hyresersättning åt nämnda fackskolas föreståndare — på i Drätselkammarens nu föreliggande skrifvelse af den 16 innevarande April anförda skäl och med åberopande af genom Drätselkammarens försorg verkställd utredning föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) *att* för uppförande af en nybyggnad å kvarteret Justus för tekniska skolan i Västerås, omfattande yrkesskolor för elektrotekniker och mekaniker, lärlingsskola och fristående kurser samt afsedd att jämväl inrymma erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens och Yrkesskolekommitterades delegerades vid Drätselkammarens skrifvelse fogade förslag och Professorn C. Lindholms i enlighet därmed uppgjorda nya skisser, dock med iakttagande däraf att vaktmästarebostad om möjligt borde inrymmas i byggnaden, samt för byggnadens förseende med skolinredning af Zimmermanska fonden lämna ett anslag af högst 362,000 kronor,

2:o) *att* uppdraga åt Drätselkammaren att på sätt Drätselkammaren ansåge lämpligt ombesörja byggnadens uppförande och förseende med skolinredning,

3:o) *att* till Zimmermanska fonden öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolbyggnaden, kvarteret Justus här i staden, för ett pris af 18,000 kronor, mot det att staden af fonden öfvertoge fastigheten gården och tomten N:o 1 i stadens norra kvarter för en summa af 62,750 kronor att gäldas till ett belopp af 18,000 kronor af köpeskillingen för kvarteret Justus och till återstående belopp 44,750 kronor af lånemedel,

4:o) *att* uppdraga åt Drätselkammaren att i öfrigt till erforderlig del för beredande af byggnadskapital realisera Zimmermanska fondens tillgångar, samt

5:o) *att* lämna Yrkesskolekommitterade i uppdrag att efter verkställd ytterligare utredning inkomma till Stadsfullmäktige med slutligt förslag rörande omorganisation af den nuvarande Centralslöjdskolan och tekniska skolan i Västerås samt dess styrelse och förvaltning jämte fullständig plan öfver skolans ekonomiska förhållanden.

Yrkesskolekommitterade, som erhållit del af Drätselkammarens berörda förslag, hade med anledning däraf på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta *att* för ändamål som af den särskilda subkommittén i skrifvelse till Drätselkammaren af den 7 April 1915 angifvits och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Professor C. Lindholm upprättade skissritningar till sådan skala anslå 362,000 kronor att utgå ur Zimmermanska fonden, *att* uppdraga åt en byggnadskommitté sammansatt af representanter för Drätselkammaren, Yrkesskolekommittén och Tekniska skolans styrelse att öfvervaka byggnadens uppförande och inredning och i samband härmed ordna frågan om lämpligaste förläggningen af vaktmästarebostaden, *att* uttala sig för ett bibehållande åt fonden af dess nuvarande fastighet, *att* uppdraga åt Drätselkammaren att med undantag af Zimmermanska fondens fastighet realisera fondens öfriga tillgångar, *att* till skolan utan afgift upplåta kvarteret Justus, hvarjämte kommitterade i öfriga delar af Drätselkammarens förslag hemställt om bifall till detsamma.

Under öfverläggningen i detta ärende, hvari yrkanden och propositioner framställdes särskildt för hvar och en af de olika punkterna i Drätselkammarens förslag, yrkades beträffande första punkten i samma förslag af Herrar Enhörning, Sundström, Larsson, Karlsson, Edström och Nordin bifall till Drätselkammarens förslag; och blef samma förslag af Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å denna punkt utan omröstning bifallet, hvadan Stadsfullmäktige i denna del sålunda hade beslutat att för uppförande af en nybyggnad å kvarteret Justus för tekniska skolan i Västerås, omfattande yrkesskolor för elektrotekniker och mekaniker, lärlingsskola och fristående kurser samt afsedd att jämväl inrymma erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens och Yrkesskolekommitterades delegerades förslag och Professorn C. Lindholms i enlighet därmed uppgjorda skisser, dock med iakttagande däraf, att vaktmästarebostad om möjligt borde inrymmas i byggnaden, samt för byggnadens förseende med skolinredning af Zimmermanska fonden lämna ett anslag af högst 362,000 kronor.

Vidkommande härefter andra punkten af Drätselkammarens förslag enade sig Stadsfullmäktige i enlighet med ett af Herr Edström framställdt yrkande, i hvilket Herrar Enhörning, Larsson och Sundström instämde, att uppdraga åt en kommitté af sju personer, af hvilka fyra skulle utses af Drätselkammaren, två af Yrkesskolekommitterade och en af tekniska skolans styrelse, att, på sätt nämnda kommitté ansåge lämpligt ombesörja byggnadens uppförande och förseende med skolinredning, äfvensom att gifva Drätselkammaren i uppdrag att sammankälla kommitterade.

I fråga härefter om tredje punkten i Drätselkammarens förslag angående öfverlåtande till Zimmermanska fonden af den ifrågasatta byggnadstomten i kvarteret Justus samt öfvertagande för stadens räkning från samma fond af fondens fastighet gården och tomten N:o 1 i stadens norra kvarter yrkades dels af Herr Larsson återremiss af samma punkt till Drätselkammaren med uppdrag för Drätselkammaren att efter hörande af Tekniska skolans styrelse till Stadsfullmäktiges nästa ordinarie sammanträde inkomma med förnyadt yttrande i ärendet, i hvilket yrkande Herr Edström instämde, dels ock Herr Enhörning, med instämmande af Herrar Sundström, Erik Andersson, Nordin och Oest, att jämväl denna del af frågan måtte i dag företagas till slutligt afgörande och att Stadsfullmäktige därvid måtte besluta att till Zimmermanska fonden utan ersättning öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolhusbyggnaden, kvarteret Justus, i den mån densamma blefve för staden tillgänglig, mot det att staden af fonden öfvertoge dess fastighet gården och tomten N:o 1 i stadens norra kvarter för en summa af 44,750 kronor att gäldas af lånemedel och erlade ränta å köpeskillingen åt fonden från den dag, Stadsfullmäktiges beslut vunne laga kraft, samt i fastigheten utan ersättning till Tekniska skolan upplåte de lokaler i samma fastighet, som skolan nu innehade intill dess den nya skolan vore färdig att tagas i bruk.

Sedan öfverläggningen i denna del af ärendet förklarats afslutad framställdes proposition å Herr Larssons yrkande och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga denna del af ärendet till slutligt afgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 76) med 25 ja emot 15 nej, hvilka voro för frågans afgörande denna dag, att i enlighet med Herr Larssons yrkande återremittera ärendet till Drätselkammaren.

Beträffande fjärde punkten i Drätselkammarens förslag eller, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att i öfrigt till erforderlig del för beredande af byggnadskapital realisera Zimmermanska fondens tillgångar, yrkade dels Herr Edström bifall till Yrkesskolekommitterades härutinnan gjorda yrkande, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att med undantag för Zimmermanska fondens fastighet realisera fondens öfriga tillgångar, dels ock Herr Oest, med hvilken Herrar Enhörning och Sundström instämde, bordläggning af denna punkt, i afbidan på Stadsfullmäktiges beslut i fråga om näst föregående punkt i Drätselkammarens förslag; och blef vid framställd proposition å Herr Oests ifrågavarande yrkande och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga förevarande del af ärendet till afgörande, ifrågavarande punkt af Stadsfullmäktige bordlagd till nästkommande sammanträde.

Hvad slutligen beträffade den femte och sista punkten i Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Sundström och Pers utan omröstning i enlighet med samma förslag att lämna Yrkesskolekommitterade i uppdrag att efter verkställd ytterligare utredning inkomma till Stadsfullmäktige med slutligt förslag rörande omorganisation af den nuvarande Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås samt dess styrelse och förvaltning jämte fullständig plan öfver skolans ekonomiska förhållanden.

§ 77.

Ang. inköp af gatumark af lägenheten Almelund.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 29) hade Drätselkammaren i anledning däraf att Byggmästaren E. A. Eriksson hembjudit staden till inlösen ett område i areal 206 kvm. utmed gränsen af lägenheten Gröneborg och afsedt att utläggas till gatumark till ett pris af 3 kronor 50 öre pr kvm. på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren, att till begärdt pris inköpa ifrågavarande å af stadsingeniören G. Smitt i Augusti 1912 upprättad karta utmärkta område samt härför anvisa erforderligt belopp af reserverade köpeskillingsmedel.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 78.

Ang. köp och försäljning af mark för reglering af tomten N:o 96 A Södra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 30) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte i och för reglering af tomten N:o 96 A södra kvarteret bemyndiga Drätselkammaren att till ägaren af samma tomt försälja dels 36.5 kvm. af Kopparbergsvägen, dels 185.4 kvm. af gamla Munkgatan samt att för breddning af Kopparbergsvägen inköpa af berörda tomt 2 kvm., därvid köpeskillingen måtte bestämmas förslagsvis för marken utmed Kopparbergsvägen till 10 kronor pr kvm. och för marken af Munkgatan till 8 kronor pr kvm., äfvensom anvisa för inköpet erforderliga medel af reserverade köpeskillingsmedel.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 79.

Ang. köp af gården N:o 5 Norra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande April (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 31) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af ett af Drätselkammaren under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande med H. A. Eriksson i Korsnäs upprättadt köpekontrakt, hvarigenom Drätselkammaren för stadens räkning af Eriksson inköpt fastigheten gården och tomten N:o 5 i Västerås stads norra kvarter för en köpeskilling af 12,000 kronor och i öfrigt på i kontraktet närmare omförmälda villkor, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte med godkännande af det preliminära köpeaftal, Drätselkammaren sålunda med ägaren af ifrågavarande gård träffat, anvisa det för inköpet erforderliga beloppet 12,000 kronor att utgå af lånemedel.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 80.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande April hade Drätselkammaren med anledning af en till Drätselkammaren inkommen framställning i ämnet på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte medgifva befrielse för sterbhuset efter aflidne Montören Johan Vilh. Hellman från erläggande af den aflidne för år 1914 påförda utskylder till Västerås stad uppgående till ett belopp af 155 kronor 48 öre.

Ang. befrielse från kommunalutskylder för J. V. Hellmans sterbhus.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 81.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande April hade Hamnstyrelsen för Strömsholms våg, med förmälan att styrelsen för den för Västerås och Köpings städers gemensamma hamn- och lastageplats vid Strömsholm, kallad Strömsholms våg, beslutat föreslå, att den för vågen hittills gällande taxa å hamnafgifter fortfarande under nästa femårsperiod skulle i oförändradt skick gälla, jämlikt bestämmelserna i Kungl. Förordningen den 31 December 1907 angående taxor å hamnafgifter för godkännande öfverlämnat ett exemplar af samma taxa.

Ang. ny hamntaxa för Strömsholms våg.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige för sin del godkänna den nu gällande taxan för ifrågavarande hamnplats att fortfarande gälla för åren 1916—1920.

§ 82.

En från Byggnadsnämnden inkommen skrifvelse af den 7 innevarande April, däri Nämnden på anförda skäl föreslagit sådan ändring i stadsplanen, att byggnadskvarteret Ottar måtte bibehållas såsom öppen plantering, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Sundström remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Ang. ändring i stadsplanen beträffande kvarteret Ottar.

§ 83.

Genom skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande April hade Magistraten, med öfverlämnande af Konungens Befallningshafvandes i länet kungörelse för den 20 innevarande April samt särskilda underdåniga ansökningar dels från spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga, dels ock särskildt från spritbolaget i Västerås angående kontrollområden för spritbolagen velat bereda Stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig öfver ifrågavarande ansökningar.

Ang. yttrande i fråga om begärda kontrollområden dels för spritbolagen i länet gemensamt och dels för Västerås spritbolag.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Sundström, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillstyrka ansökningarne, dels ock Herr vice ordföranden, med hvilken Herr Bäckman instämde, att ärendet måtte remitteras till utlåtande af den af Stadsfullmäktige tillsatta kommittén för utredning och förslag angående kontrollområde för Västerås spritbolag, hvilket sistnämnda yrkande vid framställning af proposition i ärendet blef af Stadsfullmäktige bifallet.

§ 84.

Ang. täckande af brist i Hälsovårdsnämndens stat m. m.

En från Hälsovårdsnämnden inkommen skrifvelse af den 23 innevarande April rörande täckande af under år 1914 uppkommen brist i Nämndens stat m. m. blef på yrkande af Herr vice ordföranden remitterad till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 85.

Ang. redogörelse för arbetslöshets- och hjälpkommitténs verksamhet.

Från stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté hade till Stadsfullmäktige inkommit en så lydande skrifvelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den för staden tillsatta nödhjälps- och arbetslöshetskommittén får härmed till Stadsfullmäktige öfverlämna af kommitténs arbetsutskott afgifven redogörelse för den kommunala understödsverksamhet, som fallit inom ramen för kommitténs uppdrag och som hittills utöfvats.

Under den tid redogörelsen omfattat har man kunnat befara arbetslöshet i något större utsträckning, hvarför kommittén ansett sig böra, då denna tid nu tilländalupit, för Stadsfullmäktige framlägga denna redogörelse.

Såsom framgår af nämnda redogörelse har särdeles lyckliga förhållanden varit rådande ifråga om arbetstillgång inom staden beroende på vederbörande myndigheters förutseende att igångsätta större offentliga arbeten. Det af Stadsfullmäktige till kommitténs förfogande anvisade anslag å 5,000 kronor till understöd åt medellösa arbetslösa har därför endast i ytterligt ringa utsträckning behöft tagas i anspråk.

Hvad närmaste framtiden angår synes ställningen på arbetsmarknaden vara sådan, att någon arbetsbrist icke behöfver befaras. Enligt af kommittéledamoten stadens byggnadschef Gösta Smitt lämnade meddelanden kan flertalet af de arbetare, som anställts för de särskildt igångsatta arbetena när dessa afslutats påräkna fortsatt anställning i stadens förestående gatuarbeten.

Med hänsyn till den goda ställning, som på grund af ofvan berörda orsaker å arbetsmarknaden härstädes varit rådande och den förbättring däri som kan väntas för förestående arbetssäsong synas några särskilda åtgärder från kommitténs sida icke för närmaste framtiden vara behöfliga, hvarför kommittén beslutat att tillsvidare upphöra med sin verksamhet, ett beslut, som kommittén ansett sig böra bringa till Stadsfullmäktiges kännedom.

Västerås den 27 April 1915.

På Västerås stads arbetslöshets- och hjälpkommittés vägnar:

C. A. Lewenhaupt,
Ordförande.

Ragnar Tenow."

jämte en därvid fogad redogörelse från kommittens arbetsutskott af följande lydelse:

"Till Västerås kommunala hjälpkommitté.

Västerås kommunala hjälpkommittés arbetsutskott får härmed afgifva rapport öfver sin verksamhet.

Utskottet har under månaderna Januari och Februari samt förra hälften af Mars detta år sammanträdt å arbetsförmedlingens lokal i regel hvarje tisdag och fredag för pröfning af inkomna ansökningar.

I regel har undersökning gjorts i sökandenas hem eller annorledes för att kontrollera de i ansökan lämnade uppgifterna. Dessa undersökningar hafva verkställts af utskottsledamoten Dahlfors.

Ansökningar om understöd hafva inkommit från 122 personer. Dessutom hafva 30 personer anhållit om arbete. Tillsammans således 152 sökande. Af dessa hafva 117 erhållit arbete hos Västerås stad och 6 hos andra arbetsgifvare. 11 ansökningar ha afslagits, enär sökandena antingen ej varit arbetsföra eller ock haft sådana tillgångar, att de ej varit berättigade till understöd. 18 sökande hafva ej fullföljt sina ansökningar.

Understöd har utdelats till en familj under en vecka med 11 kronor 90 öre.

Villkoren för erhållande af arbete hos staden hafva varit desamma som för utbekommande af understöd.

Att understödsverksamheten kunnat inskränkas så som skett, hafva vi att tillskrifva det lyckliga förhållandet, att arbetsförtjänst kunnat beredas så godt som alla sökande vid de af staden härför anordnade arbeten.

Arbetsutskottets expeditionsarbete har utförts af arbetsförmedlingens kontor härstädes.

Västerås den 27 April 1915.

Å Arbetsutskottets vägnar:

Johan Svensson."

Stadsfullmäktige läto efter föredragning af ifrågavarande handlingar vid hvad sålunda anmälts bero.

§ 86.

Ang. understödstagare från Sundinska understödsfonderna.

Genom utdrag af sitt protokoll för den 27 innevarande April hade Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för dels pauvres honteux och medelklassen och dels arbetsklassen meddelat, att till understödstagare för innevarande år utsetts ur fonden för pauvres honteaux och medelklassen fröknarna Lydia Dillman och Laura Humble, f. kassören Olof Olsson, f. handlanden Joh. Fredr. Lindgren, f. åkaren Gust. Eriksson, skräddaren Anders Larsson, bildhuggaren Karl Erik Berglund, f. kontorsskrifvaren Osvald Holmin, f. traktören Joh. Peter Olsson och Änkan Anna Helena Stensson, samt ur fonden för arbetsklassen änkorna Carolina Johansson, Anna Brita Skoglund, Anna Sofia Andersson, Kristina Lovisa Ekstedt, Anna Elisabet Julin och Matilda Björklund, f. hushållerskan Karolina Pettersson, ogifta Maria Sofia Kollin och Kristina Katarina Jonsson samt f. sköterskan Maria Lovisa Nilsson.

§ 87.

Ang. förskott af understöd åt arbetslösa tobaksarbetare.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag hade stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté, i anledning däraf att enligt Kungl. Kungörelsen den 10 innevarande April, hvilken trädt i kraft den 25 i samma månad understöd af statsmedel skulle beredas arbetslösa tobaksarbetare, hvilka understöd emellertid skulle förskotteras af kommunala medel genom vederbörande kommuns arbetslöshets- och hjälpkommitté och hvilka sedan fullt ersattes af statsmedel, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga kommittén, att i mån af behof af det till kommitténs förfogande ställda anslag för understöd åt medellösa arbetslösa förskottera medel för ofvan angifna ändamål.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Svensson utan omröstning kommitténs framställning.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 7 Maj 1915.

Max. Schenström.

Konrad Romé. *Gust. Anderson.*

Offentligen uppläst den 8 Maj 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1915. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 27 Maj 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, E. Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Edström, Fåhræus och Lindén.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 88.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Råberg och Bäckman att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 89.

Ang. afsättande af medel till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond.

Sedan Magistratens ämbets- och tjänstemän hos Kungl. Maj:t anfört besvär öfver Konungens Befallningshafvandes i länet den 16 April 1915 meddelade utslag på de besvär nämnda ämbets- och tjänstemän anfört däröfver, att Stadsfullmäktige vid handläggning å sammanträde den 18 December 1914 af Drätselkammarens förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1915 i enlighet med Drätselkammarens hemställan, men i strid mot Magistratens och Beredningsutskottets mening, ur utgiftsstaten uteslutit ett, jämlikt Kungl. Brefvet till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den 11 Januari 1850, allt hitintills upptaget anslag af 360 kronor årligen till reservfond för Magistratens ämbets- och tjänstemän eller deras änkor och barn, hade på grund af nådig remiss den 29 nästlidne April Magistraten genom resolution den 3 innevarande Maj öfverlämnat

handlingarne i besvärsmålet till Stadsfullmäktige för att i ärendet afgifva yttrande.

Efter föredragning af ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Uggla uppdraga åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar öfver de sålunda anförda besvären afgifva underdånig förklaring.

§ 90.

Ang. extra exekutionsbetjänt.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 32) hade Magistraten, under åberopande af en framställning från stadsfogden i staden och af denne verkställd statistisk utredning, med vitsordande af behofvet af fortsatt anställande under innevarande år af en extra exekutionsbetjänt och då det härför uti innevarande års inkomst- och utgiftsstat upptagna anslag icke räckte för aflöning af en sådan exekutionsbetjänt längre än för tiden till den 15 nästkommande Juni, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för ändamålet för innevarande år anslå ytterligare 750 kronor att utgå af uti staten för året upptaget belopp för oförutsedda utgifter.

På yrkande af Herr vice ordföranden bifölło Stadsfullmäktige efter föredragning af handlingarna i ärendet utan omröstning Magistratens sålunda gjorda framställning.

§ 91.

Ang. täckande af brist i Hälsovårdsnämndens stat m. m.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne April till utlåtande af Drätselkammaren remitterat en skrifvelse från Hälsovårdsnämnden med anhållan, att Stadsfullmäktige måtte anvisa dels 1,265 kronor 70 öre till inköp och underhåll af sjukhuskläder, sängkläder och korkmattor att utgå för år 1915 af under dessa titlar besparade medel från år 1914, dels ock 11,578 kronor 26 öre till täckande af under detta sistnämnda år uppkommen brist i Hälsovårdsnämndens stat, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 33) på anförda skäl tillstyrkt Hälsovårdsnämndens framställning samt föreslagit, att den uppkomna bristen måtte täckas af de allmänna behållningarne i 1914 års räkenskaper.

Stadsfullmäktige bifölło efter föredragning häraf på yrkande af Herrar Enhörning och vice ordföranden utan omröstning hvad Hälsovårdsnämnden i ärendet hemställt och Drätselkammaren föreslagit.

§ 92.

Ang. förvärfvande af tomt- och gatumark af lägenheten Eriksdal.

Sedan Byggmästaren Axel Hammer och Sågverksägaren A. R. Rudén såsom ägare af lägenheten Eriksdal i Gamla Stohagsjorden i och för reglering af lägenheten enligt en af Stadsingeniören uppgjord kartskiss öfver tomtindelning af lägenheten enligt föreslagen planläggning af västra stadsområdet i särskilda skrifvelser till Drätselkammaren den 9 Mars och den 12 Maj innevarande år föreslagit, att staden måtte af lägenheten inlösa dels tomtmark, utgörande ett område i västra delen af lägenheten invid Ragvalds backe om cirka 325 kvm. för en krona 50 öre pr kvm. samt ett område om cirka 525 kvm. afsedt att ingå i kvarteret Sigrid för en krona pr kvm., dels ock gatumark, nämligen cirka 85 kvm. intill området vid Ragvalds backe och cirka 635 kvm. intill kvar-

teret Sigrid, allt för en krona pr kvm., hvaremot sökandena af lägenheten utan ersättning afstode till staden all öfrig gatumark, utgörande två särskilda områden om respektive cirka 225 och 1,185 kvm. eller tillhopa cirka 1,410 kvm., hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 34) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte med godkännande af det sålunda gjorda erbjudandet, bemyndiga Drätselkammaren att med ofvannämnda personer träffa aftal angående öfverlåtelse till staden af ofvanberörda områden af lägenheten Eriksdal samt för detta ändamål anvisa förslagsvis 1,735 kronor att utgå af reserverade köpeskillingsmedel.

Efter föredragning af handlingarna i ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 93.

Ang. förvärfvande från den kyrkliga kommunen af gatumark från Östra gamla begrafningsplatsen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 35) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte för sin del och under förutsättning af kyrkostämmans godkännande besluta, att den enligt kyrkostämmans i Västerås och S:t Ilians församlingar beslut den 28 Maj 1913 och Stadsfullmäktiges beslut den 28 Augusti samma år träffade öfverenskommelsen om öfverlåtande från den kyrkliga till den borgerliga kommunen af vissa markområden skulle under oförändrade villkor innefatta jämväl det område om 604 kvm., som af Östra gamla begrafningsplatsen utlagts till Blåsbogatan.

Under öfverläggningen härom yrkade Herr Enhörning, med hvilken Herrar Sundström och Viktor Larsson instämde, bifall till hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit, hvarjämte Herr Johansson, jämte det han yrkade bifall till Drätselkammarens förslag, hemställde, att Stadsfullmäktige måtte besluta att vid ifrågavarande gatas utläggande därstädes anbringa en stödjemur emot kyrkogården.

Sedan efter öfverläggningens slut Stadsfullmäktige till en början i enlighet med af Herr Enhörning framställdt yrkande beslutat, att Herr Johanssons framställda särskilda förslag icke skulle i den form det nu tillkommit upptagas till pröfning, godkände Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

§ 94.

Ang. öfverlåtelse af tomt för tekniska skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet, N:o 1 norra kv. samt realisation af Zimmermanska fondens tillgångar.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne April vid behandlingen af fråga om nybyggnad för teknisk skola m. m. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 28) för förnyadt yttrande af Drätselkammaren, efter hörande af Tekniska skolans styrelse, återremitterat Drätselkammarens hemställan, att Stadsfullmäktige måtte besluta att till Zimmermanska fonden öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolbyggnaden kvarteret Justus för ett pris af 18,000 kronor, emot det att staden af fonden öfvertoge fastigheten gården och tomten N:o 1 i stadens norra kvarter för en summa af 62,750 kronor att gäldas till ett belopp af 18,000 kronor af köpeskillingen för kvarteret Justus och till återstående belopp 44,750 kronor af lånemedel, samt bordlagt Drätselkammarens förslag, att Stadsfull-

mäktige måtte uppdraga åt kammaren att i öfrigt till erforderlig del för beredande af byggnadskapital realisera Zimmermanska fondens tillgångar, så företogs nu, sedan Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Maj, med öfverlämnande af yttrande af tekniska skolans styrelse, afgifvit förnyadt förslag i ämnet (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 36) ifrågavarande ärende ånyo till behandling.

Ifråga om öfverlåtande af tomt för tekniska skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet hade Drätselkammaren nu föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att till Zimmermanska fonden utan afgift öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolbyggnaden kvarteret Justus i den mån densamma blefve för staden tillgänglig emot det att staden af fonden öfvertoge fastigheten gården och tomten N:o 1 stadens norra kvarter för en summa af 44,750 kronor att gäldas af lånemedel och erlade 5 $^0/_0$ ränta å köpeskillingen åt fonden från den dag Stadsfullmäktiges beslut vunne laga kraft samt i fastigheten utan ersättning till tekniska skolan uppläte de lokaler i samma fastighet som skolan nu innehade, intill dess den nya skolan vore färdig att tagas i bruk.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Enhörning med instämmande af Herrar vice ordföranden, Sundström och Larsson, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Falk, med hvilken Herrar Pers, Uggla och Björkman instämde, den förändring i hvad Drätselkammaren nu föreslagit, att priset för Zimmermanska fondens nuvarande fastighet sattes till 62,750 kronor i stället för af Drätselkammaren föreslagna 44,750 kronor.

Sedan öfverläggningen i denna del af ärendet förklarats afslutad, framställdes proposition dels å Drätselkammarens senast framställda förslag, dels å Herr Falks yrkande, dels ock å Yrkesskolekommitterades förut afgifna förslag, att Stadsfullmäktige måtte besluta att till skolan utan afgift upplåta kvarteret Justus samt uttala sig för ett bibehållande åt Zimmermanska fonden af dess nuvarande fastighet, hvarvid och efter det Herr ordföranden förklarat frågan om bifall till Drätselkammarens förslag vara med öfvervägande ja besvarad samt votering härvid begärts och till kontraproposition emot Drätselkammarens förslag utan omröstning antagits Herr Falks yrkande, Stadsfullmäktige genom verkställd omröstning (voteringslista Bil. 94) med 36 ja emot 9 nej, afgifna för bifall till Herr Falks yrkande, till alla delar godkände Drätselkammarens senast afgifna förslag.

Härefter biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drälselkammarens bordlagda förslag att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att i öfrigt till erforderlig del för beredande af byggnadskapital realisera Zimmermanska fondens tillgångar.

§ 95.

Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1915.

Föredrogs och lades till handlingarne Vatten- och Gasverksstyrelsens med skrifvelse från Drätselkammaren af den 14 innevarande Maj till Stadsfullmäktige öfverlämnade berättelse för år 1914. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 37).

§ 96.

Ang. val af ombud vid Svenska Stadsförbundets kongress.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne April till Beredningsutskottet för upprättande af förslag öfverlämnat en från styrelsen för Svenska Stadsförbundet inkommen skrifvelse af den 8 sistlidne Mars angående utseende af ombud för staden vid förbundets kongress innevarande år hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Maj hemställt, att Stadsfullmäktige måtte utse tre personer med tre suppleanter att vid kongressen representera staden samt till stadens ombud föreslagit Häradshöfdingen C. Uggla, vice Häradshöfdingen G. Enhörning och Riksdagsmannen Viktor Larsson med Stadsombudsmannen Theofil Öberg, Bankdirektören Axel Sundström och Fabrikören A. Danielsson såsom suppleanter att inträda i sådan ordning, att Stadsombudsmannen Öberg i första hand ersatte Häradshöfdingen Uggla, Bankdirektören Sundström i första hand vice Häradshöfdingen Enhörning och Fabrikören Danielsson i första hand Riksdagsmannen Larsson.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med utskottets förslag att utse tre ombud med tre suppleanter för staden, hvarefter till ombud och suppleanter att inträda i sådan ordning som Beredningsutskottet föreslagit med acklamation valdes de af Beredningsutskottet föreslagna personerna.

§ 97.

Ang. inrättande af en ny e. o. folkskoläraretjänst.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Maj hade Drätselkammaren öfverlämnat en till Stadsfullmäktige ställd och till Drätselkammaren ingifven skrifvelse från stadens folkskolestyrelse, däri styrelsen, med förmälan att sedan ett flertal år tillbaka vid härvarande folkskolor funnes en femte klass, som hittills bestått af två flickafdelningar och en gossafdelning, samt att, då för läsåret 1915—1916 ej mindre än 55 gossar anmälts till ifrågavarande femte klass, det vore omöjligt att sammanföra dem i en afdelning, hvarför en ny sådan måste enligt folkskolestyrelsens mening inrättas och hvarför åtgärd kräfdes för en ny läraretjänst inrättande, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta inrättandet af ny e. o. läraretjänst vid Västerås folkskolor från och med den 1 Juli 1915 samt till ifrågavarande tjänsteinnehafvares aflöning anslå ett belopp af 370 kronor, hvarjämte Drätselkammaren för sin del tillstyrkt framställningen och hemställt, att det för tjänstens uppehållande innevarande år erforderliga beloppet måtte anvisas af det i 1915 års stat afsatta anslaget till diverse utgifter och oförutsedda behof.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden bifalla hvad folkskolestyrelsen i ärendet hemställt samt Drätselkammaren i samma ärende tillstyrkt och föreslagit.

§ 98.

Ang. lösningsrätt till fastigheten på stadens grund (N:ris 88 och 89 västra kv., N:ris 77, 78 och 79 samt N:o 86 norra kvarteret).

Med öfverlämnande af förteckningar öfver vid Rådstufvu-Rätten härstädes under Februari och Mars månader innevarande år beviljade lagfarter å fastigheter, belägna helt eller delvis å stadens grund hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Maj ifråga om de af ifrågavarande fastigheter, till hvilka lösningsrätt för staden kunde ifrågakomma, näm-

ligen N:ris 88 och 89 västra kvarteret, som köpts för 7,300 kronor, hälften af N:ris 77, 78 och 79 i norra kvarteret, som köpts för 16,500 kronor samt N:o 86 i norra kvarteret, som köpts för 4,000 kronor, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige i anledning af de nu lagfarna öfverlåtelserna af berörda fastigheter måtte besluta att icke göra stadens lösningsrätt till desamma gällande.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 99.

Byggnadschefens årsberättelse för 1914.

Bordlades på yrkande af Herr vice ordföranden byggnadschefens med skrifvelse från Drätselkammaren den 20 innevarande Maj till Stadsfullmäktige öfverlämnade berättelse öfver under år 1914 verkställda arbeten.

§ 100.

Ang. bidrag till flickläroverket.

Med bifall till en af Drätselkammaren med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Maj öfverlämnad och af Drätselkammaren tillstyrkt framställning från styrelsen för härvarande högre elementarläroverk för flickor angående bidrag till läroverket under åren 1916—1918 besloto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning, dels att de förmåner Västerås högre elementarläroverk för flickor af Västerås stad finge åtnjuta under treårs perioden 1916—1918 skulle värderas efter en beräkningsgrund af 5 $1/2$ % å följande belopp:

stadens utgifter för skolhusbygget 1902		115,000 kr.
värdet af staden tillhöriga skolhustomten		15,400 „
„ „ gymnastikhustomten		5,000 „
således 5 $1/2$ % af	Summan	135,400 kr.

som utgjorde 7,447 kronor, samt att staden för hvart och ett af åren 1916—1918 skulle afstå från räntan, beräknad efter 5 $1/2$ % för år, å sin fordran 30,000 kronor hos flickskolan och således utgörande 1,650 kronor; *dels* att Västerås stad skulle till de vid läroverket anställda lärarinnornas ålderstillägg under åren 1916—1918 bidraga med hälften af det belopp staten därtill årligen lämnade, samt att dessa bidrag jämte de bidrag till lärarinnornas pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige den 31 Mars 1910 åtagit sig gälda i enlighet med de grunder, som sedermera bestämts genom nådiga kungörelsen den 23 December 1910, skulle i första rummet utgå af den efterskänkta räntan 1,650 kronor, men att i den mån nämnda ränta icke härtill försloge, bristen skulle gäldas af uttaxerade medel.

§ 101.

Ang. yttrande rörande kontrollområden.

Sedan Stadsfullmäktige lämnats tillfälle att yttra sig öfver underdåniga ansökningar dels från spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga om gemensamt kontrollområde för samtliga spritbolagen i Västmanlands län eller ock för spritbolagen i nämnda städer, dels ock särskildt från spritbolaget i Västerås om kontrollområde för sistnämnda bolag, därest ansökningen om gemensamt kontrollområde icke skulle kunna bifallas samt Stadsfullmäktige den 29 näst-

lidne April för beredning remitterat ifrågavarande ärende till Stadsfullmäktiges kommitterade för utredning och förslag rörande åstadkommande af kontrollområde för spritbolaget i Västerås, hade nämnda kommitterade i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 innevarande Maj hemställt, att Stadsfullmäktige måtte, då det numera vore kändt, att genom Kungl. Maj:ts och Riksdagens nyligen fattade sammanstämmande beslut ny lagstiftning i ifrågavarande ämne inom kort komme till stånd, hvilken lagstiftning helt och hållet afskure möjligheten af gemensamt kontrollområde för flere spritbolag, dels beträffande den först berörda ansökningen om gemensamt kontrollområde vid nyss nämnda förhållande förklara sig sakna anledning att inlåta sig på denna del af ärendet, dels ock i afseende å Västerås spritbolags särskilda ansökning, enär en närmare kännedom om den nya lagstiftningens innehåll syntes vara erforderlig för ett bedömande af ansökningen, hos Konungens Befallningshafvande anhålla, att Stadsfullmäktige måtte, därest jämväl enligt den nya lagen spritbolagets framställning kunde föranleda åtgärd i framställningens syfte, efter samma lags utfärdande ånyo lämnas tillfälle att yttra sig öfver framställningen.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Pers godkänna det af kommitterade sålunda föreslagna yttrandet.

§ 102.

Ang. ändradt läge för beslutad afloppsledning.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Maj hade Vatten- och Gasverksstyrelsen, under erinran om det af Stadsfullmäktige i samband med under nästlidet år fattadt beslut om ett mera allmänt införande af vattenklosetter lämnade anslaget af 4,000 kronor till nytt och större aflopp i Ofre Trädgårdsgatan mellan Slotts- och Källgatorna för att tillräckligt fort afbörda vätskan från Källgatans ledning, samt med förmälan att för att bereda tillräckligt djupt aflopp för Länssparbankens nybygge i hörnet af Slotts- och Västgötagatorna, hvarom banken gjort framställning till styrelsen, afloppet i Västgötegatan till en mot nybygget svarande längd behöfde omläggas, och för att icke behöfva företaga ledningsarbeten i mera än en gata samt då samma tekniska resultat därmed ernåddes, föreslagit, att Västgötegatan i stället för Öfre Trädgårdsgatan valdes för nytt, gröfre aflopp i berörda sträckning och att Stadsfullmäktige sålunda ville, med upphäfvande af beslutet om byggande af gröfre aflopp i Trädgårdsgatan, besluta, att i stället ändamålsenligt aflopp skulle anläggas i Västgötegatan i förut angifven sträckning samt att det till afloppet i Öfre Trädgårdsgatan anvisade anslaget 4,000 kronor finge härtill användas.

På yrkande af Herr Martin Jonsson biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Vatten- och Gasverksstyrelsens sålunda gjorda framställning.

§ 103.

Ang. förhöjning af gaspriset.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne April vid behandling af Vatten- och Gasverksstyrelsens och Drätselkammarens förslag rörande förhöjning af gaspriset, i hvilket ärende Vatten- och Gasverksstyrelsen hemställt, att från den tid, då afläsning af mätarne för innevarande års 2:dra kvartal skett, och tillsvidare gaspriset måtte höjas med 3 öre pr kbm. samt att alla rabatter å gas måtte borttagas, samt Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte

besluta en förhöjning af gaspriset med 4 öre pr. kbm. att utgå från af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagen tid men med bibehållande af rabatterna, återremitterat ifrågavarande ärende till Vatten- och Gasverksstyrelsen för förnyadt yttrande, hade nu Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Maj af skäl, *att* enligt styrelsens förmenande genom en höjning af gaspriset med 3 öre pr kbm. jämte borttagandet af alla rabatter funnes möjlighet att undvika förlust å gasverkets drift, hvilket eljes på grund af ökade kolpris skulle blifva fallet, *att* skillnaden mellan styrelsens förslag och Drätselkammarens väl kunde synas ringa, men då rabatterna till allra största delen komme industrien till godo och denna hade möjlighet att hålla sig skadeslös, något som icke kunde sägas om hushållsförbrukare af gas, det syntes som om rabatterna i första hand borde borttagas samt *att* slutligen under nu rådande dyrtid staden borde böra bortse från vinst å verket, förklarat sig icke hafva funnit anledning frångå sitt förut framställda förslag i ärendet.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Larsson, med hvilken Herrar Martin Jonsson, Gust. Andersson och Bäckman instämde, bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning, dels Herr Pers, med instämmande af Herrar vice ordföranden och Falk afslag å såväl styrelsens som Drätselkammarens framställning, dels ock Herr Zander att Stadsfullmäktige måtte låta ärendets vidare behandling anstå till och upptagas i samband med fastställandet af utgifts- och inkomststaten för nästkommande år.

Sedan efter öfverläggningens slut Stadsfullmäktige till en början med afslag å Herr Zanders yrkande beslutat att nu företaga ärendet till afgörande, godkände Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å i öfrigt framställda yrkanden utan omröstning Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

§ 104.

Ang. ändrade gatubelysningsanordningar i Stora gatan och å Stora torget.

Ett af Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Maj framställdt förslag därom, att till de tio stycken nya gaslyktor, som under innevarande år skulle uppställas på olika platser i staden och hvartill anslag beviljats med 1,250 kronor, skulle användas af Stora gatans lyktstolpar i sträckningen mellan Kopparbergsvägen och Källgatan och i dessas ställe uppsättas höga stolpar med nedåtbrinnande ljus, att lyktantalet i nämnda sträckning skulle ökas med två stycken samt att lamptypen å Stora Torgets kandelabrar skulle förändras, så att lamporna erhöllo en stor låga i stället för tre små, funno Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Martin Jonsson skäligt godkänna.

§ 105.

Ang. åtgärd för reglering af Svartåns vattentillgång.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Maj hade Vatten- och Gasverksstyrelsen, under förmälan, *att* i och för afhjälpande af den synnerligen ojämna vattenföringen i nedre delen af Svartån, hvilken olägenhet till stor del berodde på gällande bestämmelser för samt befintliga förhållanden vid regleringsdammen ofvanför Svanå bruk, tanke uppstått att genom samarbete af i saken intresserade parter i möjligaste mån åstadkomma förbättring, *att* ofvan Svanådammen de intresserade parterna utgjordes hufvudsakligen af strandägare kring åns vattensystem inom Fläckebo och Väster Färnebo socknar och nedom nämnda damm till allra största delen af vattenfallsägare, *att* Västerås stad i egenskap

af ägare till det nedersta fallet vid Slottsbron inom staden vore en sådan intressent och skulle såsom sådan hafva nytta af en jämnare vattenföring, samt *att* på frågans nuvarande ståndpunkt man visserligen ingenting kunde säga om de kostnader ett genomförande af en reglering skulle komma att kräfva, men att god anledning funnes antaga, att de ej skulle blifva större, än att de ersattes genom vunna fördelar, hvarför Vatten- och Gasverksstyrelsen icke ännu kunde förelägga kalkyler därå, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Vatten- och Gasverksstyrelsen att på stadens vägnar deltaga i blifvande underhandlingar i frågan i afsikt att, efter tilläfventyrs vunnen enighet, till Stadsfullmäktiges pröfning förelägga förslag.

Under öfverläggningen härom yrkade Herr Gust. Andersson, med instämmande af Herrar vice ordföranden, Sundström, Falk och Nordin, bifall till hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda hemställt, hvarefter Stadsfullmäktige utan omröstning godkände ifrågavarande framställning.

§ 106.

Ang. värmeledning i polis- och brandstationen.

En från Magistraten inkommen skrifvelse af den 26 innevarande Maj med hemställan, att Stadsfullmäktige ville för anbringande af en ny värmeledning medelst varmvatten uti polis- och brandstationen lämna ett förslagsanslag af 10,000 kronor, äfvensom uppdraga åt Drätselkammaren att under innevarande år gå i författning om arbetets utförande, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 107.

Ang. vattenklosetter i gården N:o 6 A södra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande Maj hade Hälsovårdsnämnden, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en ansökning från ägaren af tomten N:o 6 A södra kvarteret Bankdirektören Axel Sundström om tillstånd att inom fastigheten inrätta fyra stycken vattenklosetter äfvensom af yttrande, afgifvet af föreståndaren för härvarande vatten- och gasverk, hvaraf inhämtades, att tekniska hinder för bifall till ansökningen ej förefunnes, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till ifrågavarande vattenklosetters inrättande mot skyldighet för sökanden att erlägga härför bestämda afgifter och under villkor, att samlingsbrunn för spillvatten icke finge inom fastighaten anordnas samt att sökanden i öfrigt ställde sig till efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden framdeles kunde finna skäligt meddela.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf utan omröstning Hälsovårdsnämndens framställning.

§ 108.

Ang. ny ledamot i Yrkesskolekommittén.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande Maj hade Yrkesskolekommitterade, med anmälan, att f. Majoren Petrus Tersmeden i och med afgång från ledamotskap i Stadsfullmäktige icke längre tillhörde kommittén samt sålunda erfordrades en ledamot däri, hemställt, att Stadsfullmäktige till ny ledamot i den afgångnes ställe måtte utse Ingeniören vid Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget Arthur Lindén.

Efter föredragning af berörda skrifvelse yrkade dels Herr Falk bifall till kommitterades framställning, dels ock Herr Sundström, med instämmande af Herrar Uggla och vice ordföranden, att framställningen måtte för yttrande remitteras till Beredningsutskottet; och funno Stadsfullmäktige efter slutad öfverläggning vid framställning af proposition å Herr Sundströms remissyrkande skäligt till samma yrkande lämna bifall.

§ 109.

Ang. anordningar i Fattigvårdsstyrelsens barnasyl.

En från Fattigvårdsstyrelsen inkommen framställning af den 25 innevarande Maj angående anslag till utvidgning af barnasylen i Västerås beslöto Stadsfullmäktige på. yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 Juni 1915.

Max. Schenström.

J. W. Råberg. *Carl Bäckman.*

Offentligen uppläst den 3 Juni 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 18 Juni 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max Schenström samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Danielsson, E. Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Hedin, Fåhræus, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Romé, Wennberg, Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Fjellman, Nordin, Edström, Falk och Fru Nina Andersson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 110.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Huggare och Zander att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 111.

Byggnadschefens årsberättelse för 1914.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarne byggnadschefens bordlagda med skrifvelse från Drätselkammaren den 20 nästlidne Maj till Stadsfullmäktige öfverlämnade berättelse öfver under år 1914 verkställda arbeten. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 38).

§ 112.

Ang. ny taxa för järn- och metallvågen.

Sedan Magistraten genom resolution den 19 sistlidne April till Hamnstyrelsen för kännedom och iakttagande remitterat en skrifvelse från Konungens Befallningshafvande i länet till Magistraten af den 15 i samma månad med erinran därom, att tiden för tillämpningen af senast fastställda taxa för järn- och metallvågen härstädes löpte tillända med innevarande år, hade Hamstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 3 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 39), med öfverlämnande af berörda resolution och skrifvelse samt ett exemplar af nu gällande taxa, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte i fråga om den nya taxan förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i gällande taxa.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Gustaf Andersson utan omröstning Hamnstyrelsens berörda förslag.

§ 113.

Ang. försäljning af delar af tomterna N:ris 130 och 131 i östra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 7 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 40) hade Drätselkammaren på anförda skäl anhållit om bemyndigande att försälja de delar af staden tillhöriga tomterna N:ris 130 och 131 västra kvarteret, inom byggnadskvarteret Lea, som återstode efter Källgatans utläggande enligt af Stadsfullmäktige antagen revision af Västerås stadsplan, till pris Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning enhälligt Drätselkammarens berörda framställning.

§ 114.

Ang. bibehållande af kv. Ottar såsom öppen plats.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne April till Drätselkammaren för utlåtande remitterat Byggnadsnämndens skrifvelse med förslag till sådan ändring i stadsplanen, att byggnadskvarteret Ottar skulle bibehållas såsom öppen plantering, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 41) på anförda skäl hemställdt, att Byggnadsnämndens förslag icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

I enlighet med af Herr Enhörning därom framställdt yrkande fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet på sätt Drätselkammaren hemställdt.

§ 115.

Ang. försäljning af stadens del af kv. Ottar.

Med öfverlämnande af en skrifvelse till Drätselkammaren från Allm. Svenska Elektr. A.-B. af den 19 sistlidne April, däri bolaget anhållit att få köpa den staden tillhöriga delen af byggnadskvarteret Ottar samt att staden måtte på bolaget öfverlåta sin dispositionsrätt till den öfriga delen af samma kvarter, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 42) på anförda skäl hemställdt, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att bemyndiga Drätselkammaren att till Allm. Sv. El. A.-B. försälja den staden tillhöriga östra delen af byggnadskvarteret Ottar, utgörande cirka 4,500 kvm. till ett pris beräknadt efter 10 kronor pr kvm. och på följande hufvudsakliga villkor:

a) tomten användes för uppförande af kontorsbyggnader i hufvudsaklig öfverensstämmelse med vid Drätselkammarens skrifvelse bifogade, af Arkitekten Erik Hahr upprättade skisser och med iakttagande af att högst cirka 3,000 kvm. upptagas af byggnader;

b) den ej bebyggda delen af tomten intill den kvarvarande västra delen af kvarteret bibehålles och underhålles för framtiden af bolaget såsom plantering;

c) staden förklarar sig i öfverensstämmelse med de af Kungl. Maj:t vid upplåtelsen af Kungsträdgården till staden bestämda villkor vilja för framtiden bibehålla och underhålla den del af kvarteret Ottar, som af Kronan upplåtits, såsom öppen plantering samt medgifver bolaget fasadrätt för den del af kontorsbyggnaderna, som ligger emot ifrågavarande del af kvarteret; och

d) Stadsfullmäktige medgifva för sin del bolaget rätt att med hvalföppningar öfverbygga dels Karlsgatan vid dess mynning mot Södra Esplanaden och dels Nedre Trädgårdsgatan vid mynningen mot Karlsgatan i enlighet med hvad ofvanberörda skisser utvisa.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Enhörning, Sundström, Larsson, Pers och Johansson bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Kättström afslag å detsamma, hvarjämte dels Herr Sundström med instämmande af Herr Johansson hemställde, att Stadsfullmäktige måtte besluta sådant tillägg i Drätselkammarens förslag, att köpeskillingen finge gäldas antingen i penningar eller genom byte af annan för staden behöflig mark dels ock Herr Pers, med hvilken likaledes Herr Johansson förenade sig, föreslog, att den blifvande köpeskillingen, därest eller till så stor del densamma komme att gäldas i penningar, skulle reserveras för att komma till användning vid förvärfvande eller ordnande af öppna platser i andra delar af staden.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad, framställdes till en början proposition å bifall till och afslag å Drätselkammarens i ärendet framställda förslag, och blef härvid nämnda förslag af Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (voteringslista se bil. § 115) med 37 nej emot 6 ja, hvilka afgåfvos för afslag, af Stadsfullmäktige bifallet.

Vid härefter framställda särskilda propositioner å bifall till och afslag å såväl Herr Sundströms som Herr Pers' olika tilläggsförslag blefvo båda dessa förslag utan omröstning af Stadsfullmäktige godkända.

§ 116.

Ang. inköp af tomten N:o 132 västra kv.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 43) hade Drätselkammaren, i anledning af en vid berörda skrifvelse fogad framställning från Grosshandlaren Carl W. Wahlenius, att staden måtte inlösa honom tillhöriga och å fri och egen grund belägna tomten N:o 132 västra kvarteret för en köpeskilling af lägst 9,400 kronor, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att för ett pris af intill 7,000 kronor och de öfriga köpevillkor, Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma, af Wahlenius inköpa ifrågavarande tomt samt därvid bestämma, att köpeskillingen skulle utgå af lånemedel.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att för en summa af 9,400 kronor att utgå af lånemedel inköpa fastigheten i fråga, dels Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag, i hvilket yrkande Herrar Sundström och Pers instämde, dels ock Herr Larsson, att Drätselkammaren måtte bemyndigas inköpa fastigheten för ett pris af 5,050 kronor, motsvarande 20 kronor pr kvm., att utgå af lånemedel.

Efter det öfverläggningen förklarats afslutad, framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena äfvensom å afslag å framställningen och förklarade Herr ordföranden härvid frågan om afslag vara med öfvervägande ja besvarad, i anledning hvaraf votering begärdes. Då proposition härefter framställdes å återstående yrkanden för bestämmande af kontraproposition i hufvudvoteringen och Herr ordföranden förklarade sig anse Herr Enhörnings yrkande vara af Stadsfullmäktige antaget till kontraproposition, begärdes äfvenledes votering.

Sedan härefter genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 116 a) med 24 ja emot 19 nej, afgifna för Herr Ugglas yrkande till kontraproposition i andra kontrapropositionsvoteringen emot Herr Enhörnings yrkande antagits Herr Larssons yrkande samt Stadsfullmäktige härefter vid andra kontrapropositionsvoteringen (voteringslista Bil. § 116 b) med 24 ja emot 19 nej, afgifna för Herr Larssons yrkande, till kontraproposition i hufvudvoteringen antagit Herr Enhörnings yrkande, anställdes hufvudvoteringen (voteringslista Bil. § 116 c), hvarvid Stadsfullmäktige med 42 nej emot 1 ja, som var för afslag, biföllo Herr Enhörnings yrkande och sålunda Drätselkammarens förslag.

§ 117.

Ang. försäljning af tomt för K. Vattenfallsstyrelsens transformatorstation.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N o 44) hade Drätselkammaren — under erinran, att Stadsfullmäktige den 26 November 1914 i anledning af framställning från Kungl. Vattenfallsstyrelsen rörande marköfverlåtelse m. m. i och för eventuel förläggning till Västerås af den blivande ångreservstationen för Älfkarleby kraftverk enligt tre olika alternativ beslutat förklara, att staden vore villig till Kungl. Vattenfallsstyrelsen öfverlåta antingen ett område å Kungsängen enligt alternativen I och III till ett pris, beräknat efter 3 kronor 50 öre pr kvm. eller ock ett område af stadens mark af Viksäng enligt alternativ II efter 2 kronor pr kvm. under vissa i Stadsfullmäktiges protokoll närmare angifna villkor samt att bemyndiga Drätselkammaren att på grundvalen af Stadsfullmäktiges förklaring träffa aftal med Kungl. Vattenfallsstyrelsen med rätt för Drätselkammaren att därvid göra de ändringar i och tillägg till detaljbestämmelserna, som Drätselkammaren kunde finna lämpliga, samt med förmälan, att Kungl. Vattenfallsstyrelsen nu bestämt sig för alternativ III, enligt hvilket såväl ångreservstationen som transformatorstationen skulle förläggas till af staden förvärfvadt område å Kungsängen — i anledning af framställning från Kungl. Vattenfallsstyrelsen om nedsättning af priset på tomter samt om optionsrätt för Kungl. Styrelsen till ett intill densamma liggande område, på i Drätselkammarens skrivelse anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att med ändring af beslutet den 26 November 1914 bemyndiga Drätselkammaren att till Kungl. Vattenfallsstyrelsen försälja tomt för ångreserv- och transformatorstation å Kungsängen med en areal af cirka 20,000 kvm. till ett pris af 55,000 kronor och att medgifva Kungl. Vattenfallsstyrelsen optionsrätt under 5 år å ett område om cirka 10,000 kvm. öster om tomten till ett pris af 25,000 kronor, mot det att Kungl. Vattenfallsstyrelsen medgåfve sådan ändring i kontraktet mellan Kungl. styrelsen och staden rörande leverans till staden af elektrisk energi, att staden ägde rätt att årligen öka det uttagna kraftbeloppet med högst 200 kilovatt, hvaraf högst 100 kilovatt dygnskraft intill en total kraftuttagning af högst 1,000 kilovatt, haraf högst en tredjedel dygnskraft.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning enhälligt Drätselkammarens framställning.

§ 118.

Ang. ledningar till Hoffsta m. fl. områden.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 sistlidne Mars för yttrande till Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren öfverlämnat en af Herr Thunblad såsom

egen motion upptagen framställning från J. E. Jonsson m. fl. ägare af tomter inom byggnadsområdena Hoffsta och Katrinelund om tillstånd att på egen bekostnad få från sina tomter ansluta enskilda ledningar till stadens allmänna ledningsnät, samt Vatten- och Gasverksstyrelsen, under meddelande, att sökandena hos styrelsen ändrat sin framställning därhän, att stadens allmänna ledningar måtte under gällande villkor för tomtägares anslutning därtill utsträckas till och inom berörda byggnadsområden, öfver denna ändrade framställning afgifvit yttrande, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 45) med öfverlämnande af handlingarne i ärendet på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte med bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag anslå 20,800 kronor för utsträckning af stadens ledningar till och inom byggnadsområdena Hoffsta och Katrinelund, hvilket anslag borde utgå med 8,200 kronor af lånemedel och 12,600 kronor af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag för anslutning till samma ledningar.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 119.

Ang. inköp af en del af lägenheten Abrahamsberg

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 46) hade Drätselkammaren, med överlämnande af en skrifvelse från ägaren af lägenheten Abrahamsberg C. J. Lindholm angående hembjudande till staden af en del af lägenheten om cirka 165 kvms areal, hvilken del åtginge för utläggande af gata samt reglering af annan tomt, emot skyldighet för staden att till Lindholm utgifva ersättning för flyttning af å lägenhetsdelen befintliga byggnader med 600 kronor, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att med Lindholm träffa aftal angående öfverlåtande till staden af området i fråga samt härför anvisa erforderligt belopp, 600 kronor, att utgå af under år 1916 uttaxerade medel.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 120.

Ang. tillstånd till inrättande af V. C. i fastigheten N:o 39 och 40 västra kv.

Med öfverlämnande af en framställning från Västmanlands läns sparbank om tillstånd att inom sparbanken tillhöriga fastigheten N:ris 39 och 40 västra kvarteret anordna 36 stycken vattenklosetter med direkt anslutning till stadens ledningar, hade Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Juni, under hänvisning till föreståndarens för vatten- och gasverket å framställningen tecknade yttrande öfver densamma, att tekniska hinder för bifall därtill icke förelåge, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd för sparbanken att inom dess ofvanberörda fastighet anordna det sålunda begärda antalet vattenklosetter emot erläggande af den afgift, som härför vore bestämd, och under villkor i öfrigt, att samlingsbrunn för spillvatten icke inom fastigheten anordnades samt att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som framdeles kunde blifva meddelade.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 121.

Ang. tillstånd till inrättande af V. C. i fastigheten N:o 108 södra kv.

Med öfverlämnande af en ansökning från Byggnadsaktiebolaget Vestmannia om tillstånd att inom bolagets fastighet södra kvarteret N:o 108 anordna vattenklosetter till ett antal af omkring 20 stycken med direkt anslutning till stadens ledningar äfvensom af Vatten- och Gasverksstyrelsens öfver ansökningen afgifna yttrande, hvaraf inhämtades, att tekniska hinder för bifall till framställningen icke förelåge, hade Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande Juni föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd för bolaget att inom dess ofvanberörda fastighet anordna det begärda antalet vattenklosetter emot erläggande af den afgift, som härför vore bestämd, och under villkor i öfrigt, att samlingsbrunn för spillvatten icke inom fastigheten anordnades samt att sökandebolaget ställde sig till efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som framdeles kunde blifva meddelade.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf utan omröstning Hälsovårdsnämndens sålunda afgifna förslag.

§ 122.

Ang. lån ur allmänna pensionsfonden för ordnande af bostadsfrågan.

Frambar Herr Pers' en skriftlig motion med förslag, att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med framställning därom, att kommunen måtte beredas tillgång till lån ur den allmänna folkpensioneringens pensionsfond för verksamma åtgärder till bostadsfrågans lösning inom kommunens område.

På yrkande af motionären beslöto Stadsfullmäktige remittera motionen för vidare utredning och yttrande till bostadsbristkommitterade och Drätselkammaren.

§ 123.

Ang. donation af Fröken Anna Falkenberg till Ålderdomshemmet.

Meddelade Herr Ordföranden å styrelsens för Ålderdomshemmet vägnar, att styrelsen genom Magistraten fått emottaga en skriftlig förfrågan från Bank-Aktiebolaget Södra Sveriges Notariatafdelning, hvilken handhade utredningen af Fröken Anna Falkenbergs å Strömsholm dödsbo, huruvida Ålderdomshemmet, till hvilket Fröken Falkenberg, enligt bifogad afskrift af hennes testamente, efter det en del lifräntor m. m. utgått, donerat större delen af sin efterlämnade förmögenhet, vore villigt erlägga den stämpel, som kunde belöpa å hvad som tillerkänts hemmet genom berörda testamente, samt hemställde, huruvida icke Stadsfullmäktige ansåge lämpligt öfverlämna åt Drätselkammaren att för Ålderdomshemmets räkning besluta i anledning af ofvanberörda förfrågan samt i öfrigt vidtaga alla erforderliga åtgärder i anledning af donationen i fråga.

Efter inhämtande häraf funno Stadsfullmäktige för godt till alla delar bifalla Herr Ordförandens sålunda gjorda framställning.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 21 Juni 1915.

Max. Schenström.

C. F. Huggare. *J. A. Zander.*

Offentligen uppläst den 22 Juni 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1915. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 26 Augusti 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, E. Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Hedin, Fåhræus, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Edström, Carl Hedberg, Nissen och Joh. Andersson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Rådmannen J. W. Ödman.

§ 124.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Fåhræus och Larsson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 125.

Ang. tilläggsanslag för åt Trädplanteringssällskapet uppdragna arbeten.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 Juli innevarande år (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 47) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en framställning i ärendet från Trädplanteringssällskapet, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af innevarande års förslagsanslag anvisa dels 400 kronor för slutligt ordnande af norra Ringvägen mellan landsvägen vid Kvarntullen och Blåsbovägen och dels 1,500 kronor till fortsatta arbeten i och för ordnande af strandområdet utmed Svartån vid gamla kyrkogården mellan Skarpskytte- och Biskopsbroarne.

Efter häraf tagen del bifösllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 126.

Ang. lösningsrätt till fastighet (N:o 90 Södra kv.)

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 nästlidne Juli (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 48) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af till Drätselkammaren inkommen förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten under Maj månad innevarande år beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund, hvaraf framgick att staden hade lösningsrätt till $^{41}/_{48}$ af gården och tomten N:o 90 västra kvarteret, som gått i försäljning för en summa af 10,900 kronor, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke på grund af ifrågavarande nu lagfarna köp af ofvan angifna del af fastigheten göra stadens lösningsrätt till samma fastighetsdel gällande.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning bifalla Drätselkammarens framställning.

§ 127.

Ang. anslag till en växthuskast.

Med öfverlämnande af af Styrelsen för Västerås Trädplanteringssällskap gjord framställning i ämnet hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 49) hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af 1915 års förslagsanslag bevilja Västerås Trädplanteringssällskap ett anslag å 1,450 kronor för uppförande af en ny växthuskast intill sällskapets växthus, under villkor att byggnaden bokfördes som stadens egendom.

Efter tagen del af handlingarne i ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 128.

Ang. ny värmeledning i polis- och brandstationen.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 sistlidne Maj till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en skrifvelse från Magistraten med hemställan, att Stadsfullmäktige ville för anbringande af en ny värmeldning medelst varmvatten uti polis- och brandstationen lämna ett förslagsanslag af 10,000 kronor samt uppdraga åt Drätselkammaren att under innevarande år gå i författning om arbetets utförande, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 50), med öfverlämnande af Brandstyrelsens af Drätselkammaren infordrade yttrande i ärendet, på anförda skäl hemställt att Stadsfullmäktige måtte besluta att för anläggande af ny värmeledning i nedre våningen af polis- och brandstationens hufvudbyggnad anvisa åt Drätselkammaren ett belopp å förslagsvis 4,000 kronor att utgå af i 1916 års stat uttaxerade medel med rätt för Drätselkammaren att redan under innevarande år af tillgängliga medel förskottera beloppet.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning hvad Drätselkammaren sålunda hemställt.

§ 129.

Ang. nytt golf i brandstationens redskapsrum.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 51) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en

framställning till Stadsfullmäktige från stadens Brandstyrelse rörande anslag till ett nytt golf i brandstationens redskapsrum och med förmälan, att omläggningen af golfvet, hvilken vore alldeles nödvändig, redan tagit sin början, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte för ändamålet af innevarande års anslag till diverse och oförutsedda behof anvisa ett belopp af förslagsvis 1,000 kronor.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning härat på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 130.

Ang. ordnande af gatutrafiken i järnvägskorsningarne vid Korsängsgatan och Hamngatan.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 52) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af ett Drätselkammaren tillhandakommet utdrag af Folkskolestyrelsens protokoll för den 28 sistlidne Maj, hvaraf framgick, att styrelsen beslutat anhålla hos Stadsfullmäktige om skyndsamma åtgärder till förhindrande af olyckor vid öfvergången öfver S.—V.—B. å en hög bank liggande järnvägslinie vid Korsängsgatan, äfvensom afskrift af en skrifvelse från Drätselkammaren till Styrelsen för Stockholm —Västerås—Bergslagens Nya Järnvägs A.-Bol. samt utdrag af Drätselkammarens protokoll för den 14 Maj 1915 i ifrågavarande angelägenhet och på i öfrigt anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Drätselkammaren att hos vederbörande myndighet anhålla *dels* om åläggande för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att på sin bekostnad anordna undergång under järnvägen för framledande af den genom järnvägens anläggning afbrutna gatutrafiken i Korsängsgatan, *dels ock* om meddelande af förbud för samma bolag att utföra vagnsväxling å järnvägsspåren öfver Hamngatan, med rätt för Drätselkammaren att i båda nämnda hänseenden göra de ändringar eller tillägg i yrkandena, som Drätselkammaren kunde finna för tillgodoseende af med dem afsedda ändamål vara erforderliga eller lämpliga, äfvensom att själf eller genom befullmäktigadt ombud utföra och bevaka samt till öfverordnade myndigheter fullfölja stadens talan i det eller de mål eller ärenden, som kunde blifva uti förevarande angelägenheter anhängiggjorda.

Efter föredragning af berörda ärende uppstod en stunds öfverläggning, hvarunder Herr Enhörning yrkade bifall till Drätselkammarens framställning och Herr Pers, hvilken likaledes yrkade bifall till samma framställning, i densamma yrkade sådant tillägg, att Drätselkammaren måtte få i uppdrag att därjämte ingå till vederbörande myndighet med begäran om omedelbart vidtagande af betryggande åtgärder till förhindrande af olyckor vid öfvergången i Korsängsgatan, intill dess gatuundergången komme att iordningställas, hvarefter, och sedan Herrar Enhörning och Larsson förklarat sig öfvertygade, att Drätselkammaren, därest det af kammaren begärda bemyndigandet lämnades, komme att göra yrkande i sådant syfte, som Herr Pers omförmält, Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å i ärendet gjorda yrkanden utan omröstning beslöto bifalla Drätselkammarens förslag.

§ 131.

Ang. två nya småskollärarinnetjänster.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande Augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 53) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en framställning från stadens Folkskolestyrelse, att Stadsfullmäktige måtte af besparade medel anvisa 600 kronor till aflöning af tvenne småskolelärarinnor å nyinrättad tjänst samt 200 kronor till lokalhyra, allt afsedt för innevarande års hösttermin, tillstyrkt bifall till Folkskolestyrelsens framställning.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning hvad Folkskolestyrelsen sålunda hemställt och Drätselkammaren tillstyrkt.

§ 132.

Ang. ny stadsplan och föreskrifter om byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Föredrogs och lades till handlingarne med skrifvelse från Byggnadsnämnden (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 54) till Stadsfullmäktige öfverlämnade afskrifter af Kungl. Maj:ts särskilda nådiga bref den 14 Maj 1915 dels angående fastställelse å ändring i och tillägg till stadsplanen för Västerås m. m., dels ock angående särskilda föreskrifter med afseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom Västerås icke planlagda område.

§ 133.

Ang. vissa personers mantalsskrifningsort.

Med resolution den 20 innevarande Augusti hade Magistraten till Stadsfullmäktige för yttrande öfverlämnat handlingar rörande Carl Hjalmar Bergströms, Slaktaren Oskar Engströms och Ingeniören Personnes rätta mantalsskrifningsort.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herr vice ordföranden bemyndiga Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar afgifva infordradt yttrande i ärendet.

§ 134.

Ang. val af en ledamot i Yrkesskolekommittén.

Sedan Stadsfnllmäktige den 27 sistlidne Maj till Beredningsutskottet för utlåtande remitterat Yrkesskolekommitterades framställning till Stadsfullmäktige, att Stadsfullmäktige måtte med anledning af Majoren Petrus Tersmedens afgång från ledamotskap i kommittén i slutet af nästlidet år till ny ledamot af kommittén utse Ingeniören Arthur Lindén, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Augusti på anförda skäl föreslagit, att till ledamot af kommittén måtte utses Lektorn O. Svensson.

Efter föredragning häraf och sedan Herr vice ordföranden yrkat bifall till Beredningsutskottets förslag samt Herr Pers såsom ledamot af kommittén föreslagit stadens folkskoleinspektör Em. Granér skredo till val af en ledamot i ifrågavarande kommitté; och förrättades samma val med slutna sedlar.

Vid öppnande af röstsedlarna befanns att till ledamot af Yrkesskolekommittén utsetts Lektorn O. Svensson med 26 afgifna röster. 15 röster tillföllo Folkskoleinspektören Em. Granér, 1 röst Ingeniören Lindén, hvarjämte 1 röstsedel upptog namnet André.

§ 135.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 Januari innevarande år till Beredningsutskottet för utlåtande remitterat ett förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i städerna inom Västmanlands län, hvilket förslag ingifvits till Konungens Befallningshafvande i länet och sedermera genom Magistraten öfverlämnats till Stadsfullmäktige för yttrande, hade Beredningsutskottet, med öfverlämnande af ett till Utskottet inkommet yttrande i ämnet från Magistraten, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande Augusti afgifvit utlåtande i frågan.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herr vice ordföranden bordlägga ärendet.

§ 136.

Ang. vattenklosetter i N:o 1 kv. Abel, N:o 6 i kv. Adolf och N:o 1 i kv. Erik.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande Augusti hade Hälsovårdsnämnden, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af ansökningar om tillstånd att införa vattenklosetter från P. L. Vallén rörande en vattenklosett inom fastigheten N:o 1 i kvarteret Abel å Akademivreten, från Viktor Segerstedt rörande likaledes en vattenklosett inom fastigheten N:o 6 i Kvarteret Adolf å Akademivreten och från G. Cederholm rörande två vattenklosetter inom fastigheten N:o 1 i Kvarteret Erik å Blåsbo samt under åberopande af föreståndarens för stadens vatten- och gasverk å ansökningarne tecknade yttrande, att tekniska hinder för bifall till desamma ej förelåge, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till de ifrågavarande vattenklosetternas inrättande med direkt anslutning till stadens afloppsledningar mot erläggande af stadgade afgifter och under villkor, att samlingsbrunn för spillvatten icke inom fastigheterna förefunnes samt att fastigheternas ägare ställde sig till nog rann efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som framdeles kunde blifva meddelade.

På yrkande af Herr vice ordföranden biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf utan omröstning Hälsovårdsnämndens framställning.

§ 137.

Ang. anslag till Arbetareinstitutet.

En af Herr Uggla framburen motion om anslag till Västerås arbetareinstituts föreläsningsverksamhet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af motionären remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 138.

Ang. inrättande af "Mjölkdroppe".

I afgifven skriftlig motion hade Fru Nina Andersson på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärder för inrättande snarast möjligt af en s. k. "Mjölkdroppe" i staden, en anstallt med uppgift att till fattiga späda barn, som icke kunde erhålla modersmjölken under deras första lefnadsår, utlämna mjölk i lämplig blandning.

Sedan åtskilliga yrkanden framställts rörande ifrågavarande ärendes lämpliga beredning beslöto Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med af Herr Uggla

framställdt förslag att i dag tillsätta en Kommitté bestående af fem personer med två suppleanter, till hvilken motionen skulle för utlåtande och förslag remitteras.

Till kommitterade valdes härefter med acklamation Herrar Förste Stadsläkaren C. Thunström, Fru Nina Andersson, Komministern A. Enblom, Doktorinnan Märta Björkman och Sjukbesökaren A. Åberg samt till suppleanter för dem Andre Stadsläkaren C. Idar och Järnsvarfvaren C. Bäckman. Det uppdrogs åt Herr Thunström att sammankalla kommitterade.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 28 Augusti 1915.

Max. Schenström.

Fredr. Fåhræus. *Viktor Larsson.*

Offentligen uppläst den 28 Augusti 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 30 September 1915.

Närvarande: Ordförande Herr Häradshöfdingen Max Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Erik Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Edström, Hedin, Larsson, Zander, Huggare, Bäckman, Råberg, Gust. Andersson, Vennberg, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Fåhræus, Romé och Falk.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 139.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Enhörning och Hedin att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 140.

Ang. inköp af egendomen Carlsberg och försäljning af delar af densamma.

Med öfverlämnande af ett mellan Drätselkammaren för stadens räkning, under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, å ena, och Grefve C. A. Lewenhaupt, å andra sidan, träffadt preliminärt köpekontrakt, hvarigenom Grefve Lewenhaupt till staden försålde all den jord, som af honom ägdes och innehades under gemensam benämning Carlsbergs gård, däri inbegripna lägenheterna Dalslund och Gustafsvik, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 31 Augusti 1915 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 56) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att med godkännande af ofvanberörda köpekontrakt anvisa för inköpet erforderliga medel 150,000 kronor, att denna köpeskilling skulle — med ändring af Stadsfullmäktiges beslut den 18 Juni 1915 angående användning af köpeskillingen för en del af kvarteret Ottar — gäldas

dels med inflytande köpeskillingar för till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försålda del af kvarteret Ottar samt till Kungl. Vattenfallsstyrelsen försåld tomt å Kungsängen, tillhopa cirka 100,000 kronor, dels ock till återstående del af reserverade köpeskillingsmedel, samt att bemyndiga Drätselkammaren att sedermera till pris, som Drätselkammaren kunde finna förmånligt, försälja ofvanberörda fastighet eller del däraf.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med af Herr Pers framställdt yrkande, i hvilket Herrar Sundström, vice ordföranden, Uggla och Enhörning förenade sig, utan omröstning bifalla hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit ifråga om inköp af egendomen Carlsberg samt gäldande af köpeskillingen för densamma, hvaremot sista delen i Drätselkammarens förslag rörande bemyndigande för Drätselkammaren att försälja fastigheten eller del däraf, återremitterades till Drätselkammaren för utredning rörande i hvilken utsträckning försäljningen af delar af egendomen borde ske och bemyndigande härtill lämnas Drätselkammaren.

§ 141.

Ang. anslag till och statsbidrag för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan.

I anledning af en af styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes till Drätselkammaren ingifven och till Stadsfullmäktige nu öfverlämnad framställning därom, att Drätselkammaren ville förorda, att Stadsfullmäktige dels ville bevilja ett anslag för år 1916 till Tekniska skolan och Centralslöjdskolan å 8,000 kronor, dels ock för skolan begära statsanslag för samma år å 6,000 kronor, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 57) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige dels ville anvisa ett anslag å 7,000 kronor till Tekniska skolans och Centralslöjdskolans verksamhet under år 1916 att utgå med 3,500 kronor af uttaxerade medel i 1916 års stat och 3,500 kronor af Zimmermanska fonden, dels ock i enlighet med skolstyrelsens förslag ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett statsanslag för samma år till Tekniska skolan och Centralslöjdskolan å 6,000 kronor.

Efter föredragning af berörda handlingar upplästes en från Västmanlands Läns Landsting till Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse af den 28 innevarande September, däri Landstinget meddelat, att Landstinget vid sitt senaste lagtima sammanträde i anledning af framställningar från styrelsen för Centralslöjd- och Tekniska skolan i Västerås för hvart och ett af åren 1916—1920 såsom hittills beviljat skolan ett anslag af 4,000 kronor, men att Landstinget däremot icke funnit skäligt bifalla styrelsens framställning om ett ytterligare anslag till skolan med 2,000 kronor; att Landstinget, då skolan hade betydelse för hela länet samt då Landstinget lämnade afsevärdt understöd till uppehållande af dess verksamhet, såsom villkor för ofvanberörda anslags beviljande föreskrifvit, att Landstinget skulle i skolans styrelse insätta ytterligare en ledamot samt i den s. k. yrkesskolekommittén i Västerås jämväl en ledamot, samt att Landstinget i anledning af detta sitt beslut till denna ytterligare ledamot i skolstyrelsen utsett Landstingsmannen K. W. Kättström i Västerås och till ledamot i yrkesskolekommittén Riksdagsmannen Axel Lundblad å Fredriksberg.

Under öfverläggningen i ärendet yrkade Herrar Edström, Enhörning, Larsson och Pers med anledning af Landstingets sålunda fattade beslut den ändring

i Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige måtte till skolan för år 1916 lämna ett anslag af 8,000 kronor att utgå med 4,500 kronor af uttaxerade medel i 1916 års stat och 3,500 kronor af Zimmermanska fonden.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad beslöto Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å det sålunda gjorda yrkandet och Drätselkammarens oförändrade förslag utan omröstning i öfverensstämmelse med berörda yrkande att anvisa till Centralslöjdskolans och Tekniska skolans verksamhet under år 1916 ett anslag af 8,000 kronor, att utgå med 4,500 kronor af uttaxerade medel i 1916 års stat och 3,500 kronor af Zimmermanska fonden, samt att ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett statsanslag för samma år till Tekniska skolan och Centralslöjdskolan å 6,000 kronor.

Vidare beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med af Herrar Enhörning, Larsson och Pers framställdt yrkande, att i stället för den ena af de af Hushållningssällskapet förut utsedda ledamöterna i skolans styrelse, hvilka icke efter 1916 års ingång vidare skulle af Sällskapet utses, tillsätta ytterligare en ledamot i styrelsen, hvarjämte frågan om val af denne ledamot, jämlikt af Herr Sundström framställdt förslag, remitterades till Beredningsutskottet för förslags upprättande.

Slutligen beslöto Stadsfullmäktige i anledning af den vid Drätselkammarens skrifvelse i ämnet fogade revisionsberättelsen öfver verkställd granskning af Centralslöjdskolans och Tekniska skolans samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för år 1914, i öfverensstämmelse med revisorernas förslag, att bevilja skolans styrelse ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

§ 142.

Ang. anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Augusti till Drätselkammaren för yttrande remitterat en af Herr Uggla väckt motion, att Stadsfullmäktige måtte för år 1916 bevilja Västerås Arbetareinstitut 1,600 kronor för anordnande härstädes af populärvetenskapliga föreläsningar i folkbildningssyfte, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande September tillstyrkt bifall till motionen samt föreslagit, att anslaget måtte upptagas till uttaxering i nästkommande års budget.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning bifalla, hvad Drätselkammaren sålunda tillstyrkt och föreslagit.

§ 143.

Ang. ledningar till en del fastigheter inom Hemdal å Vargbo.

Företogs till behandling fråga om anslag till utdragande af stadens allmänna ledningar till vissa fastigheter inom det s. k. byggnadsområdet Hemdal å Vargbo. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 58.)

I detta ärende hade, efter det ägarne af fastigheterna N:ris 1, 137, 142, 145, 146, 147, 148, samt 151 och 152, hos Vatten- och Gasverksstyrelsen anhållit, att få stadens allmänna ledningar framdragna inom sitt byggnadsområde samt förklarat sig villiga att för erläggande af bidrag till dessa ledningar ingå på samma villkor, som blifvit bestämda för Hoffsta m. fl. områden, äfvensom hemställt, att staden skulle bekosta erforderliga ledningar genom Folkets park

till nu ifrågavarande område, Vatten- och Gasverksstyretsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Augusti, med förmälan, att betalningsvillkoren för sökandenas bidrag till ifrågavarande ledningar skulle enligt ansökningen utgöra 90 öre pr kvm. tomtareal att erläggas med 13 öre innan arbetet påbörjades, 12 öre när det afslutats samt 13 öre under hvartdera af de följande 5 åren mot erläggande af ränta till staden för oguldet belopp, tillstyrkt bifall till sökandenas framställning under villkor dock, att sökandena själfva bestrede kostnaden för anslutning till afloppet i Folkets park, och på grund däraf hemställt, att Stadsfullmäktige ville för berörda ledningar dels bevilja ett anslag af 5,800 kronor att utgå af lånemedel, dels ock anvisa ytterligare 8,000 kronor att utgå af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag från enskilda till ifrågavarande ledningar.

Med öfverlämnande af berörda handlingar och ytterligare en framställning från sökandena, att staden måtte ikläda sig kostnaden för ledningen genom Folkets park, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande September hemställt, att Stadsfullmäktige i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag ville för de begärda ledningarne inom byggnadsområdet Hemdal bevilja ett anslag å 13,800 kronor, att till ett belopp af 5,800 kronor utgå af lånemedel och till resterande belopp 8,000 kronor af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag från sökandena för anslutning till ledningarna att erläggas på sätt närmare angifvits i Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse och under villkor i öfrigt, att sökandena själfva bekostade anslutningen till afloppsledningen i Folkets park.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Larsson jämväl bifall till Drätselkammarens förslag dock med den ändring i detsamma, att sista delen i samma förslag rörande villkoret, att sökandena själfva skulle bekosta anslutningen till afloppsledningen i Folkets park, skulle utgå.

Efter öfverläggningens slut framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, hvarvid Stadsfullmäktige, sedan Stadsfullmäktige enhälligt anslagit det föreslagna beloppet 5,800 kronor att utgå af lånemedel, genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 143) med 28 ja emot 17 nej, afgifna för bifall till Drätselkammarens förslag, fattade beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Herr Larssons yrkande.

§ 144.

Ang. barnbespisning.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande September (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 59) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af ett utdrag af Folkskolestyrelsens protokoll för den 2 samma September månad, utvisande, att styrelsen hos Stadsfullmäktige beslutat begära ett anslag å 1,500 kronor till bespisning af barn vid härvarande folkskola under nu pågående hösttermin, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte ställa till Folkskolestyrelsens förfogande ofvanberörda belopp för angifna ändamål att utgå af i innevarande års stat afsatta medel till oförutsedda behof.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning den sålunda gjorda framställningen i enlighet med Drätselkammarens förslag.

§ 145.

Ang. Fattigvårdsstyrelsens barnasyl.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 sistlidne Maj för yttrande till Drätselkammaren remitterat en af Fattigvårdsstyrelsen hos Stadsfullmäktige gjord framställning om ett anslag å 1,400 kronor till bestridande af kostnaden för utvidgning af den i stadens fastighet Adolfsberg inrymda barnasylen, i samband hvarmed äfven ett badrum för dennas behof skulle inrättas, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande September, med förmälan, att vid behandling af ifrågavarande ärende inom Drätselkammaren erinrats därom, att enligt den fastställda stadsplanen ny gata, Lidmansvägen, skulle framdragas öfver lägenheten Adolfsberg, hvilken åtgärd kräfde rifning af samtliga å lägenheten uppförda hus, hvarför det synts Drätselkammaren olämpligt att nedlägga ytterligare kostnader för denna fastighet, att emellertid, då behof af en barnasyl finge anses föreligga, Drätselkammaren låtit utreda, huruvida icke någon annan stadens fastighet skulle kunna upplåtas för detta ändamål, hvilken utredning resulterat uti, att lägenheten Fridsborg befunnits härför lämplig, i det att nedre våningen i hufvudbyggnaden å denna lägenhet erbjöde utrymme för såväl barnasylen som för dennas personal, samt att de personer, som inom Fattigvårdsstyrelsen beredt nu ifrågavarande ärende, förklarat sig nöjda med Drätselkammarens förslag till ordnande af barnasylfrågan, och då Drätselkammaren beräknade att hyresinkomsten från lägenheten Fridsborg, hvilken Fattigvårdsstyrelsen i sin helhet ämnade hyra af Drätselkammaren, fullt komme att täcka kostnaden för barnasylens öfverflyttning och installering däri, samt sålunda ej för ändamålet erfordrades något särskildt anslag, hemställt, att Stadsfullmäktige ville, med godkännande af Drätselkammarens sålunda vidtagna åtgärd angående upplåtande till Fattigvårdsstyrelsen af lägenheten Fridsborg såsom barnasyl, låta vid densamma bero.

På yrkande af Herr Enhörning beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning af handlingarne i ärendet utan omröstning bifalla, hvad Drätselkammaren sålunda hemställt.

§ 146.

Ang. Kungl. Maj:ts dom i rättegång mot Grefve H. Falkenberg.

Med skrifvelse den 16 innevarande September hade Drätselkammaren till Stadsfullmäktige öfverlämnat Kungl. Maj:ts den 30 sistlidne Juni afsagda dom i mål mellan Grefve Henric Georg Falkenberg såsom ägare af Västerås kvarn, å ena sidan, kärande, och Västerås stad å andra sidan, svarande, hvarigenom Kungl. Maj:t ogillat af Grefve Falkenberg framställdt yrkande, att staden måtte till Falkenberg utgifva ersättning för den staden genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 Maj 1887 medgifna rätt att expropriera vatten ur Svartån.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige lägga Drätselkammarens skrifvelse och därvid fogade utslag till handlingarna.

§ 147.

Ang. utskänkning af öl i automatrestauranten.

För erhållande af Stadsfullmäktiges yttrande i ärendet hade Magistraten genom resolution den 8 innevarande September öfverlämnat en af Nya Aktiebolaget Västerås-Automaten till Konungens Befallningshafvande ingifven ansökan om tillstånd att genom bolagets verkställande direktör, Järnhandlaren

Frithiof Sandberg under tre års tid, räknadt från och med den 1 Januari 1916 uti huset N:o 36 vid Stora gatan i Västerås utskänka öl, hvarvid bolaget tillika hemställt, att denna utskänkningsrätt utan hinder af nu gällande ordningsföreskrifter med afseende å försäljning af vin och öl i Västerås stad, måtte få utöfvas alla söckendagar från klockan 8.30 f. m. till klockan 10 e. m. samt sön- och helgdagar från kl. 9 till kl. 11 f. m., från kl. 1 till kl. 5 e. m. och från kl. 7 till kl. 10 e. m., allt med iakttagande af, att från kl. 1 till kl. 10 e. m. dag före sön- eller helgdag, äfvensom alla sön- och helgdagar utskänkning skedde allenast på det sätt, att högst en tredjedels liter öl genom den hos bolaget anställda betjäningen utlämnades efter rekvisition till den, som i utskänkningslokalen intoge måltid till värde af minst trettio öre.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Edv. Karlsson och Pers, att framställningen måtte af Stadsfullmäktige afstyrkas, enär automatrestauranter i allmänhet på grund af den lätthet, hvarmed tillgång att därstädes förtära öl erbjöde sig, särskildt för det uppväxande släktet, vore en fara i nykterhetshänseende, dels ock Herr Enhörning att Stadsfullmäktige måtte, då automatrestauranten hittills varit väl skött och då densamma fyllde ett kändt behof, tillstyrka framställningen.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad fattade Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 147) med 23 ja emot 22 nej, afgifna för bifall till Herr Edv. Karlssons yrkande, beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Herr Enhörnings yrkande.

§ 148.

Ang. utskänkning af öl och vin i Centralhotellet.

Genom resolution den 8 innevarande September hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande öfver en af Alrik Nyberg hos Konungens befallningshafvande i länet gjord ansökning om tillstånd att under år 1916 i gården N:o 42—43 i Västerås stads västra kvarter, Centralhotellet, till spisande gäster vid måltider utskänka vin och öl.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Edv. Karlsson och Danielsson, att Stadsfullmäktige, då utskäokningen vore svår att kontrollera och behof af densamma ej förefunnes, måtte afstyrka bifall till ansökningen, dels ock Herr Sundström, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka densamma, dock endast med afseende å rättigheterna att utskänka öl, då sådan rättighet förut af sökanden utöfvats och anledning till anmärkning mot densamma icke förekommit samt behof af ifrågavarande rättighet vore förefintligt.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena; och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 148) med 23 ja emot 22 nej, afgifna för bifall till Herrar Edv. Karlssons och Danielssons yrkande, i öfverensstämmelse med Herr Sundströms förslag.

§ 149.

Ang. Elise Nybergs ansökan om rätt att utskänka öl i gården N:o 2 Norra kv.

Sedan Änkefru Elise Nyberg med skrifvelse den 24 nästlidne Augusti hos Konungens Befallningshafvande i länet anhållit, att Konungens Befallningshafvande ville lämna henne tillstånd att under åren 1916—1918, eller, därest detta icke kunde beviljas, under år 1916, i gården N:o 2 i Västerås stads norra

kvarter utskänka öl samt Konungens Befallningshafvande genom resolution den 24 innevarande September remitterat ansökningen till Magistraten, hvilken ägde att efter Stadsfullmäktiges hörande afgifva utlåtande i ärendet, hade Magistraten genom resolution den 8 i samma månad öfverlämnat handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige för yttrande.

Efter föredragning af berörda handlingar yrkade dels Herr Danielsson, med hvilken Herrar Bäckman, Kättström, Johansson och Larsson instämde, att Stadsfullmäktige, då något behof af ifrågavarande utskänkningsrätt icke förefunnes, enär liknande utskänkning bedrefves i det närbelägna stadshotellet, då vidare sökanden på grund af sin ålder och sjuklighet vore mindre lämplig att förestå en dylik utskänkningsrätt samt då slutligen tillräcklig kontroll öfver utskänkningens bedrifvande icke lämpligen kunde utöfvas, måtte afstyrka den föreliggande ansökningen, dels ock Herrar Enhörning, Uggla och Sundström, att Stadsfullmäktige måtte på det sätt tillstyrka ansökningen, att sökanden erhölle rätt att vid lagad måltid till värde af minst 30 öre utskänka högst en tredjedels liter öl.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena; och fattade Stadsfullmäktige härvid utan omröstning beslut i öfverensstämmelse med Herr Danielssons förslag.

§ 150.

Ang. "Sällskapets" rätt att utskänka brännvin.

Genom resolution den 28 nästlidne Augusti hade Magistraten för erhållande af Stadsfullmäktiges yttrande öfverlämnat "Sällskapets" i Västerås hos Konungens Befallningshafvande gjorda framställning om tillstånd att under år 1916 i dess lokal i stadshotellet i Västerås till ledamöter och inbjudna gäster utskänka brännvin.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Edv. Karlsson, att Stadsfullmäktige måtte afstyrka ansökningen, dels ock Herr Oest, att ansökningen måtte af Stadsfullmäktige tillstyrkas.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 150) med 25 nej emot 19 ja, afgifna för bifall till Herr Oests yrkande, afstyrka ifrågavarande framställning.

§ 151.

Ang. anslag till Arbetsstugan.

En af Herrar Oest och Fjellman till Stadsfullmäktige afgifven motion därom, att Stadsfullmäktige ville för år 1916 bevilja Västerås arbetsstuga ett anslag å 2,500 kronor, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande i samband med uppgörandet af förslag till nästkommande års budget.

§ 152.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Bordlades ånyo på yrkande af Herr Sundström det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne Augusti senast behandlade ärendet angående yttrande öfver förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i Västerås, hvilket nu fanns intagit i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen under N:o 55.

§ 153.

Ang. V. C. i fastigheterna N:ris 1 och 2 kv. Bengt å Akademivreten.

Med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af ansökningar från Carl Flink och C. O. Carlsson att inrätta vattenklosetter, Carl Flink fyra stycken inom fastigheten N:o 2 kvarteret Bengt å Akademivreten och C. O. Carlsson två stycken inom fastigheten N:o 1 i samma kvarter, hade Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande September, under åberopande af föreståndarens för stadens vatten- och gasverk å ansökningarne tecknade yttrande, att tekniska hinder för bifall till desamma ej förelåge, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till ifrågavarande vattenklosetters inrättande med direkt anslutning till stadens afloppsledningar mot erläggande af stadgade afgifter och under villkor, att samlingsbrunn för spillvatten icke inom fastigheterna förefunnes samt att fastigheternas ägare ställde sig till noggrann efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som framdeles kunde blifva meddelade.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Hälsovårdsnämndens sålunda gjorda framställning.

§ 154.

Ang. öfverlämnande åt Hälsovårdsnämnden att bestämma om vattenklosetters inrättande.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 Augusti 1914 till Hälsovårdsnämnden återremitterat af Hälsovårdsnämnden framlagdt förslag till bestämmelser för vattenklosetters inrättande i staden, hade Hälsovårdsnämnden nu i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande September på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Nämnden att tillsvidare och intill dess det nu utarbetade förslag till ny hälsovårdsstadga för riket blefve antaget och trädde i kraft som lag, självständigt besluta om och bevilja ansökningar om vattenklosetters införande inom de delar af staden, som med afseende på afloppsledningars beskaffenhet härför kunde ifrågakomma, och med rätt för Hälsovårdsnämnden, att med det undantag ifråga om särskilda afgifters påläggande för vattenklosetters införande, som Hälsovårdsnämnden i sin skrifvelse berört, därvid meddela de föreskrifter och villkor, som i hvarje fall Hälsovårdsnämnden kunde finna erforderliga.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf på yrkande af Herr Nordin remittera ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 155.

Ang. dyrtidstillägg för en del befattningshafvare.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande September hade Magistraten på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta, att bevilja enhvar af stadens befattningshafvare, hvilken för närvarande vore i åtnjutande af dyrtidstillägg, ett ytterligare sådant, motsvarande en månads kontant lön, dock högst 125 kronor, att utbetalas under förra hälften af nästkommande December månad, hvarjämte Brandstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag öfverlämnat en framställning från brandmanskapet här i staden med anhållan om löneförhöjning i anledning af dyrtiden.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herr vice ordföranden remittera handlingarne i ärendet till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 156.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande September hade Magistraten med öfverlämnande af yttrande af stadens Brandstyrelse aflämnat förslag till en del ändringar och tillägg i stadens brandordning.

Ang. ändringar och tillägg i Brandordningen.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herr vice ordföranden bordlägga ärendet.

§ 157.

I tkrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande September hade Idrottsplatskommitterade hemställt, att Stadsfullmäktige ville som ordinarie medlem i kommittén utse öfverste G. R. J. Åkerman vid Västmanlands regemente.

Ang. val af ytterligare en ledamot i Idrottsplatskommittén.

Efter föredragning häraf bdslöto Stadsfullmäktige med bifall till kommitterades framställning dels att en ytterligare medlem i ifrågavarande kommitté skulle tillsättas, dels ock med acklamation utse Öfverste G. R. J. Åkerman att vara ledamot af kommittén.

§ 158.

Föredrogs en af Herr Pers denna dag afgifven skriftlig motion med förslag, att Stadsfullmäktige måtte gå i författning om förvärfvande af mark för Slottsgatans utsträckning från turbinhuset efter västra åstranden ned till järnvägen.

Ang. Slottsgatans framdragande till järnvägen.

Efter föredragning af motionen beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera densamma till utlåtande af Stadsplanekommitterade och Drätselkammaren.

§ 159.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 29 innevarande September hade Herr Pers på anförda skäl anhållit om befrielse från ledamotskap i den s. k. yrkesskolekommittén samt till ledamot i sitt ställe föreslagit stadens folkskoleinspektör P. E. Granér.

Ang. Herr Pers' entledigande från ledamotskap i Yrkesskolekommittén och val af ny ledamot i kommittén.

På yrkande af Herrar Edström, Uggla och Bäckman, beslöto Stadsfullmäktige med godkännande af Herr Pers sålunda gjorda afsägelse uppdraga åt Beredningsutskottet att afgifva förslag å ledamot i kommittén i Herr Pers' ställe.

§ 160.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige denna dag hade Hälsovårdsnämnden på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att, med godkännande af Hälsovårdsnämndens åtgärd, att åt t. f. hälsopolisen L. E. Jansson hittills hafva utanordnat förutom hälsopolis tillkommande grundlön jämväl för denna befattning bestämda ålderstillägg, ur 1908 års lönestat borttaga undantagsbestämmelsen för hälsopoliserna därom, att tiden för tjänsteårsberäkning räknades från ordinarie anställning som hälsopolis.

Ang. ändring i lönestaten för hälsopolis.

På yrkande af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera framställningen till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 161.

Ang. revision af Spritbolagets räkenskaper för år 1914.

Till Stadsfullmäktige hade inkommit tryckt exemplar af vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af Västerås spritbolags räkenskaper och förvaltning under år 1914; och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning af berörda revisionsberättelse att i enlighet med revisorernas förslag tillstyrka Kungl. Kontrollstyrelsen att bevilja bolagets styrelse ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

§ 162.

Ang. invigning af allm. läroverkets nya annexbyggnad.

Föredrog Herr ordföranden en af Rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk Peter Bagge till Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse, däri Rektor Bagge å läroverkets vägnar inbjöd Stadsfullmäktige att närvara vid invigningen af läroverkets nya annexbyggnad måndagen den 4 oktober 1915 kl. 1 på dagen å allmänna läroverkets samlingssal.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 6 Oktober 1915.

Max. Schenström.

Georg Enhörning. *S. G. Hedin.*

Offentligen uppläst den 7 Oktober 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 28 Oktober 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman, samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Karlsson, Oest, Nordin, E. Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Edström, Hedin, Fåhræus, Zander, Bäckman, G. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Sundström, Danielsson, Larsson, Huggare, Råberg och Pers.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Rådmannen Viktor Åsberg.

§ 163.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Erik Andersson och Joh. Svensson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 164.

Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse.

Från Fattigvårdsstyrelsen inkommen berättelse om Västerås stads fattigvård under år 1914 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 60) föredrogs och lades till handlingarne.

§ 165.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Företogs till förnyad behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 30 nästlidne September senast bordlagda ärendet angående yttrande öfver förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i Västerås (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 55).

I detta ärende hade, sedan Stadsfullmäktige den 28 Januari 1915 till Beredningsutskottet för utlåtande remitterat ett förslag till reglemente för åkare

och hyrkuskar i städerna inom Västmanlands län, hvilket förslag af Västmanlands läns djurskyddsförening ingifvits till Konungens Befallningshafvande i länet och sedermera genom Magistraten öfverlämnats till Stadsfullmäktige för yttrande, Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Augusti, med öfverlämnande af ett utlåtande i ämnet från Magistraten af den 29 April innevarande år, afgifvit infordradt utlåtande, däri Utskottet, sedan detsamma yttrat sig rörande de särskilda §§ i reglementsförslaget, under erinran därom, att, enligt hvad af Magistratens skrifvelse framginge, jämte det nu ifrågasatta nya reglementet, fortfarande skulle gälla det nuvarande droskreglementet, och då det syntes mindre lämpligt att i två särskilda reglementen hafva bestämmelser, som rörde så nära med hvarandra sammanhörande förhållanden, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte, efter det Stadsfullmäktige uttalat sig rörande de särskilda stadgandena i det nu föreliggande förslaget, besluta anhålla hos Magistraten, att Magistraten behagade, med iakttagande, så vidt ske kunde, af Stadsfullmäktiges berörda uttalanden, i ett reglemente sammanföra såväl droskreglementets stadganden som de föreskrifter, hvilka afsågos med det nu föreliggande förslaget, samt öfverlämna det sålunda upprättade nya förslaget till Stadsfullmäktige för yttrande.

Vid föredragning till en början af de särskilda §§ uti förslaget fattade Stadsfullmäktige här nedan antecknade preliminära beslut.

§ 1. Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herr vice ordföranden i enlighet med Beredningsutskottets tillstyrkan förorda den af Magistraten föreslagna lydelsen.

§ 2. Beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden tillstyrka den af Beredningsutskottet föreslagna lydelsen.

§ 3. På särskilda yrkanden af Herrar vice ordföranden, Martin Jonsson och Bäckman tillstyrkte Stadsfullmäktige den af Magistraten föreslagna lydelsen med de ändringar däri, som Beredningsutskottet i sitt utlåtande föreslagit.

§ 4. Stadsfullmäktige beslöto på yrkande af Herr vice ordföranden förorda Magistratens förslag med den af Beredningsutskottet föreslagna ändringen, att ordet "vanart" skulle utgå.

§ 5. Jämlikt Beredningsutskottets förslag förklarade Stadsfullmäktige sig icke hafva något att erinra emot den af Magistraten föreslagna lydelsen, dock att det på två ställen förekommande ordet "polismyndigheten" måhända borde ersättas med ordet "Magistraten".

§§ 6 och 7. Beslöto Stadsfullmäktige tillstyrka det ursprungliga hos Konungens Befallningshafvande väckta förslaget.

§ 8. Tillstyrktes den af Beredningsutskottet föreslagna ändringen, att orden "för husbyggnader" skulle utgå.

§ 9. I enlighet med Magistratens hemställan tillstyrktes §:en med den ändringen, att orden "äger polismyndigheten omedelbart vid vite förbjuda" skulle utbytas mot orden "äger Magistraten vid vite förbjuda".

§ 10. Gjordes ingen erinran emot det ursprungliga hos Konungens Befallningshafvande väckta förslaget.

§ 11. Tillstyrktes den af Magistraten föreslagna lydelsen med den af Herrar Nordin och vice ordföranden nu påyrkade förändringen att förbehållet uti andra stycket "så vida sådant läte sig förena med den honom åliggande tillsyn å hästar och åkdon" borde gälla äfven för bestämmelsen i första stycket.

§§ 12, 13 och 14. Emot den i det ursprungliga förslaget föreslagna lydelsen af dessa §§ förklarade sig Stadsfullmäktige icke hafva något att erinra.

Efter det reglementsförslaget blivit sålunda af Stadsfullmäktige i dess helhet genomgånget, beslöto Stadsfullmäktige, i öfverensstämmelse med Beredningsutskottets ofvan omförmälda förslag, hemställa hos Magistraten, att Magistraten ville, med iakttagande, så vidt ske kunde, af Stadsfullmäktiges ofvan antecknade uttalanden, i ett reglemente sammanföra såväl droskreglementets stadganden som de föreskrifter, hvilka afsågos med det nu föreliggande förslaget, samt öfverlämna det sålunda upprättade nya förslaget till Stadsfullmäktige för yttrande.

§ 166.

Ang. ändringar och tillägg i brandordningen.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 nästlidne September hade Magistraten, med bifogande af skrifvelser i ämnet från Brandstyrelsen och stadsfiskalen, framställt förslag till en del ändringar och tillägg i stadens brandordning (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 61).

Vid föredragning af detta, vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 30 nästlidne September bordlagda ärende, fattade Stadsfullmäktige nedan antecknade beslut.

Beträffande § 1 beslöto Stadsfullmäktige jämlikt Magistratens förslag, att denna § skulle erhålla följande ändrade lydelse:

"Denna brandordning, som innefattar de föreskrifter, hvilka med anledning af samt utöfver de allmänna bestämmelserna i Kungl. brandstadgan för rikets städer den 8 Maj 1874 funnits erforderliga för ordnandet af Västerås stads brandväsen, gäller lika med nyssnämnda allmänna bestämmelser ej allenast inom den stadsplan, som är eller varder fastställd, utan äfven inom öfriga områden af Västerås stads ägoområde, inom hvilka föreskrifterna i brandstadgan för rikets städer enligt vederbörligen fastställt beslut skola tillämpas."

Vidkommande härefter § 47 beslöto Stadsfullmäktige att denna § skulle, i enlighet med Brandstyrelsens från Magistratens hemställan till ordalagen något afvikande förslag, erhålla följande ändrade lydelse:

"Allmänna brandstyrkans alarmering sker genom klämtning från kyrktornet.

Klämtning sker för eldsvåda inom norra kvarteret, Norrmalm och norra utgårdarne med 1 klämtslag, inom västra kvarteret jämte Lustigkullaområdet med 2, inom Västermalm, Vasastaden och västra utgårdarne med 3, inom södra kvarteret och Östermalm med 4 samt inom södra utgårdarne och byggnadsföreningarna öster om staden jämte Svenska Metallverken och Emausverkstäderna med 5 klämtslag, hvilka skola vara starka och, då flera klämtslag utgöra en signal, följa tätt på hvarandra. Emellan hvarje klämtsignal göres lämpligt uppehåll, som förlänges i den mån som eldfaran minskas.

Dessutom kan brandchefen bestämma, att tillika trumpetstötar användas å gatorna.

Nycklar till domkyrkans torn skola finnas såväl å brandstationen som å poliskontoret. Klämtning verkställes genom polisbetjäningens försorg."

I fråga härefter om § 49 skulle denna § enligt Magistratens förslag erhålla följande ändrade lydelse:

"Hvarje husägare är pliktig, att så ofta det tarfvas, bekosta sotning i skorstenspiporna från eldstäderna i huset, hvilket bör ske minst:

inom stadens planlagda område:

en gång hvar fjortonde dag i spislar å värdshus och spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum;

en gång hvar trettionde dag uti köksspislar, fyrugnar och andra eldstäder, hvarest matlagning eller kokning dagligen verkställes;

en gång hvarje år i så kallade impipor, förenade med eldstadspipor;

en gång hvar tredje månad i impipor, som leda från spislar å värdshus och spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum eller där flera pipor äro sammandragna uti en;

en gång hvart tredje år uti kakelugnar, som endast begagnas till rums uppvärmande; och

utom stadens planlagda område:

en gång i hvarje månad i spislar å spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum;

en gång hvarannan månad uti köksspislar, fyrugnar och andra eldstäder, hvarest matlagning eller kokning dagligen verkställes;

en gång hvart tredje år uti kakelugnar, som endast begagnas till rums uppvärmande,

börande sotning af kakelugnspipor, så vidt ske kan, verkställas under tiden den 1 Maj till den 1 November.

Vid brandsyn på våren skola de husägare, hvilkas kakelugnar är i tur att under året undergå sotning, därom underrättas.

Om för någon af sagda eller andra eldstäder brandchefen finner, med hänsyn till där förekommande strängare eldning eller andra omständigheter, sotning oftare är af nöden, rätte sig vederbörande efter hans därutinnan meddelade föreskrifter.

Därest gårdsägare eller hyresgäst påkallar skorstensfejares biträde eljes för sotning, vare denne skyldig att, så vidt möjligt är, lämna sådant biträde sist inom nästa dags utgång."

Vidkommande slutligen § 55 godkändes den af Magistraten ändrade lydelsen, hvarigenom denna § skulle erhålla följande affattning:

"De i Kungl. brandstadgan för rikets städer föreskrifna brandsyner och efterbesiktningar skola, efter därom minst två veckor förut af brandstyrelsen utfärdad kungörelse, förrättas af brandchefen eller annan af brandstyrelsen utsedd person såsom ordförande med biträde af det antal yrkeskunnige personer, som brandstyrelsen finner erforderliga för utöfvande af den tillsyn, som i 6 § i Kungl. Brandstadgan för rikets städer föreskrifves.

Protokollsförare, därest sådan af Brandstyrelsen förordnats, samt de till biträde kallade erhålla skäligt arvode, som af Brandstyrelsen bestämmes."

Stadsfullmäktiges sålunda i ärendet fattade beslut skulle underställas Konungens Befallningshafvande i länet för fastställelse.

§ 167.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 nästlidne September hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en skrifvelse i ämnet från chefen för Kungl. Västmanlands regemente, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville medgifva regementet rätt att på vissa villkor anlägga och tillsvidare bibehålla en vattenledning för uppfordring af vatten för ångpannor och tvätt m. fl. dylika ändamål från regementsområdet, genom stadens mark å Viksäng, till Mälaren (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 62).

Ang. tillstånd för Västmanlands regemente att draga en vattenledning genom stadens mark till Mälaren.

Sedan under öfverläggningen härom dels Herr M. Jonsson yrkat bifall till Drätselkammarens förslag med det ytterligare villkor, att staden skulle förbehålla sig rätt att få från sin hufvudvattenledning mellan staden och Hesslö, hvilken ginge genom regementets område, draga en biledning till Kungl. Vattenfallsstyrelsens tomt å Kungsängen, samt Herr Nordin föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte förbehålla staden rätt att vid behof äfven i andra fall draga biledningar från vattenledningen genom regementets område, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning återremittera ärendet till Drätselkammaren för vidare utredning.

§ 168.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 63) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Drätselkammaren att med P. O. Flodins sterbhus träffa aftal af innehåll, att staden förbunde sig att nedlägga den emot sterbhuset anhängiggjorda talan angående afträdande till staden af donationsjord i Papegojvreten och Kyrkobacksgärdet med förklaring, att staden för all framtid afstode från alla anspråk på ägande- eller besittningsrätt till ifrågavarande donationsjord, emot det att sterbhuset dels till staden erlade ett kontant belopp af 9,026 kronor och dels förbunde sig att utan ersättning, i den mån donationsjordsområdena efter fastställd plan toges i anspråk för bebyggande, afstå mark för gator och öppna platser i den omfattning, som det lagligen ålåge tomtägare att ersätta värdet af sådan mark.

Ang. uppgörelse med P. O. Flodins sterbhus om donationsjord.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning bifalla Drätselkammarens berörda framställning.

§ 169.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 64) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Drätselkammaren att till ägaren af tomterna N:ris XIV a och XIV b inom byggnadsområdet Karlsdal försälja ett å en af stadsingeniören Gösta Smitt i Juni 1911 upprättad karta utmärkt triangelformigt område mellan nämnda tomter och Engelbrektsgatan om 309 kvm:s areal för att sammanläggas med nämnda tomter för en köpeskilling af 1,500 kronor.

Ang. försäljning af mark vid Karlsdal.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning bifalla Drätselkammarens framställning.

§ 170.

Ang. försäljning af delar af egendomen Karlsberg.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne September, jämte det Stadsfullmäktige bifallit Drätselkammarens förslag rörande inköp af egendomen Carlsberg med tillhörande jord, till Drätselkammaren återremitterat Drätselkammarens samtidigt framställda förslag, att Kammaren måtte bemyndigas att till pris, som Drätselkammaren kunde finna förmånligt, försälja ofvanberörda fastighet eller del däraf, för utredning rörande i hvilken utsträckning försäljningar af delar af egendomen borde ske och bemyndigande härtill lämnas Drätselkammaren, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 65) på anförda skäl föreslagit, att Drätselkammarens nu föreliggande framställning om bemyndigande för kammaren att försälja egendomen Carlsberg eller delar däraf icke för närvarande måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning beslut i ämnet i öfverensstämmelse med Drätselkammarens framställda förslag.

Ett af Herr Hedin i sammanhang härmed framställdt yrkande, att Stadsfullmäktige måtte uttala sig för, att Drätselkammaren i samband med eventuellt framtida förslag rörande försäljning af delar af egendomen Carlsberg jämväl måtte till Stadsfullmäktige inkomma med förslag rörande försäljning af och försäljningsvillkor vid öfverlåtelse af tomter å staden i öfrigt tillhörig jord, vann icke Stadsfullmäktiges bifall.

§ 171.

Ang. ändring i lönestaten för hälsopolis.

Sedan Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 30 September 1915 på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta, att, med godkännande af Hälsovårdsnämndens åtgärd att åt t. f. hälsopolisen L. E. Jansson hittills hafva utanordnat förutom hälsopolis tillkommande grundlön jämväl för denna befattning bestämda ålderstillägg, ur 1908 års lönestat borttaga undantagsbestämmelsen för hälsopoliserna därom, att tiden för tjänsteårsberäkning räknades från ordinarie anställning som hälsopolis, samt Stadsfullmäktige samma dag remitterat Hälsovårdsnämndens framställning till Drätselkammaren för utlåtande, hade Drätselkammaren nu i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 66) på de af Hälsovårdsnämnden anförda skäl tillstyrkt bifall till Nämndens framställning.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige det af Hälsovårdsnämnden sålunda väckta och af Drätselkammaren tillstyrkta förslaget.

§ 172.

Ang. inköp af en stuga med uthus å Malma.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande Oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 67) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af 1915 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor till inköp af en banvakten Björklund tillhörig stugubyggnad jämte uthus å egendomen Malma.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens framställning, dels ock Herrar Edström och Kättström återremiss af ärendet till Drätselkammaren för ytterligare utredning, och beslöto Stadsfullmäktige vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å återremissyrkandet och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt afgörande, i enlighet med Herrar Edströms och Kättströms yrkande att återremittera framställningen till Drätselkammaren.

§ 173.

Ang. J. S. Edströms afsägelse af ledamotskap i arbetslöshets- och hjälpkommittén.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande Oktober hade Direktören J. S. Edström på anförda skäl anhållit om befrielse från ledamotskapet i stadens arbetslöshets- och nödhjälpskommitté.

Med bifall till berörda framställning beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Beredningsutskottet att afgifva förslag å val af en ledamot i kommittén i Herr Edströms ställe.

§ 174.

Ang. åtgärder för beredande af tillfälliga bostäder.

Från Drätselkammaren hade inkommit en så lydande framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under Oktoberflyttningen i år har bristen på bostadslägenheter särskildt för den kategori af hyresgäster, som på grund af mera oregelbunden verksamhet har svårt att göra rätt för sig och på den grund svårt att anskaffa bostad, gjort sig kännbar i en utsträckning vida utöfver hvad förut varit fallet. Detta kan tillskrifvas det förhållandet, att stadens fast anställda arbetarebefolkning under senaste år ökat utan att detta motsvarats af en ökning i antalet mindre lägenheter samt att för denna arbetarebefolkning de befintliga lägenheterna i första hand och helst af hyresvärdarna reserverats, hvarigenom förut angifna slags hyresgäster utestängts från möjligheten att anskaffa bostad om än aldrig så torftig.

Det är att förmoda att redan ifrågasatta eller inom närmaste framtid planerade byggnadsföretag komma att verka utjämnande i ofvanberörda afseende, men för närvarande föreligger ett nödläge för en del familjer, som påkallar ett ingripande från de kommunala myndigheternas sida. Detta ingripande bör afse ett ordnande af den bostadsfråga, hvarom nu är fråga, på sådant sätt, att vid de större flyttningarna under året kunna reserveras bostadslägenheter för husvilla familjer under den tid, som för dem erfordras för att anskaffa bostad på annat håll.

Drätselkammaren har därför, då det brådskar med åtgärders vidtagande, gått i författning med iordningsställande af en verksstadsbyggnad å stadens tomt Katrinelund N:o 16 till bostadslägenheter samt med uppförande härintill å stadens mark af en träbarack innehållande 6 enrumslägenheter enligt af stadsingeniören upprättade ritningar och kostnadsförslag, hvilket för bägge dessa byggnadsföretag upptager 8,000 kronor.

Vid det förhållande att lägenheter, som i dessa byggnader inrymmas, äro afsedda för obemedlade familjer samt förmågan att erlägga hyra därför i de

flesta fall får anses utesluten, bör enligt Drätselkammarens förmenande Fattigvårdsstyrelsen öfvertaga de blifvande lägenheterna emot erläggande af hyra till staden och sedan ombesörja upplåtandet af desamma.

Under hänvisning till ofvanstående samt med öfverlämnande af stadsingeniörens utredning i ärendet får Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige ville, med godkännande af de af Drätselkammaren vidtagna åtgärderna för bostadsbristens afhjälpande, att dels inreda verkstadsbyggnaden å stadens fastighet Katrinelund N:o 16, dels ock gå i författning om uppförande härintill å stadens mark af en träbarack, innehållande enrumslägenheter, för utförande af berörda byggnadsföretag, anvisa ett förslagsanslag af 8,000 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års stat.

Västerås den 21 Oktober 1915.

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow."

Efter föredragning häraf uppstod en stunds öfverläggning, hvarunder yrkades dels af Herr Enhörning, med instämmande af Herrar Kättström, Karlsson och Fåhræus, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock af Herrar Zander och Nordin, att Stadsfullmäktige måtte, med godkännande af Drätselkammarens åtgärd rörande inredande af bostadslägenheter i den i framställningen omförmälda verkstadsbyggnaden, afslå framställningen i hvad den afsåge uppförandet af en träbarack, enär en sådan åtgärd icke borde vidtagas, annat än om densamma visade sig oundgängligen nödvändig.

Efter det öfverläggningen förklarats afslutad och sedan Herr Enhörning upplyst, att kostnaden beräknats för iordningställande af verkstadsbyggnaden till 3,000 kronor och för uppförande af baracken till 5,000 kronor, framställdes proposition å de olika delarne af Drätselkammarens förslag, hvarvid Stadsfullmäktige till en början utan omröstning beslöto godkänna Drätselkammarens åtgärd angående inredandet af verkstadsbyggnaden, samt härefter genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 174 B) med 40 nej emot 2 ja, afgifna för Herr Zanders afslagsyrkande, jämväl godkände Drätselkammarens förslag beträffande uppförandet af en barack.

Ett af Herr Nordin därjämte framställdt förslag, att Stadsfullmäktige måtte föreskrifva, att de nu ifrågavarande bostäderna endast skulle upplåtas mot hyresafgift, vann icke Stadsfullmäktiges bifall.

§ 175.

Ang. lösningsrätt till fastigheter på stadens grund.

Med öfverlämnande af till Drätselkammaren inkomna lagfartsförteckningar, utvisande, att under Juli och Augusti månader innevarande år vid härvarande Rådstufvurätt lagfarits följande fastigheter, belägna helt eller delvis på stadens grund, nämligen gården och tomten N:o 48 västra kvarteret med adressnummer 43 Stora gatan, som köpts för 38,500 kronor, hälften af gården och tomten N:o 109 södra kvarteret med adressnummer Fiskartorget 1, som köpts för

30,000 kronor samt tomten N:ris 39 och 40 inom byggnadskvarteret Märta med adressnummer Västgötegatan 2, som köpts för 75,000 kronor, hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att staden icke måtte på grund af de lagfarna öfverlåtelserna göra sin lösningsrätt till ifrågavarande fastigheter gällande.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 176.

Ang. besvär öfver Stfm:s beslut rörande ledningar till byggnadsområdet Hemdal.

Med resolution den 26 innevarande Oktober hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat handlingar rörande af Veterinären Martin Jonsson anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 30 nästlidne September angående utdragande af stadens ledningar till och inom byggnadsområdet Hemdal å stadens område med anmodan till Stadsfullmäktige att i anledning af besvären afgifva yttrande.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordforanden remittera ärendet till Drätselkammaren med uppdrag för kammaren att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till förklaring öfver besvären.

§ 177.

Ang. inrättande af en mjölkdroppe.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 sistlidne Augusti uppdragit åt en särskild af Stadsfullmäktige tillsatt kommitté att verkställa utredning och afgifva utlåtande och förslag i anledning af en af Fru Nina Andersson vid nämnda sammanträde hos Stadsfullmäktige väckt motion rörande inrättande af en s. k. Mjölkdroppe här i staden, hade nu kommitterade i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Oktober afgifvit utlåtande i ämnet.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning af berörda utlåtande på yrkande af Fru Andersson samt Herr vice ordföranden remittera ärendet till Drätselkammaren.

§ 178.

Ang. anslag till Arbetareinstitutets biblioteksverksamhet.

En af Herr Uggla vid dagens sammanträde väckt motion om anslag till Västerås arbetareinstituts biblioteksverksamhet för år 1916 beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af motionären remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 179.

Ang. vattenklosetter i en del fastigheter.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande Oktober hade Hälsovårdsnämnden, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af ansökningar om tillstånd att inrätta vattenklosetter, nämligen från Aktiebol. Manne Tössbergs Eftr. om 3 stycken uti nybyggnad å tomten N:o 124 södra kvarteret, Byggmästaren E. A. Eriksson 9 stycken i nybyggnad å tomten N:o 2 kvarteret Harald, Byggmästaren Axel Hammer 8 stycken i nybyggnad å tomten N:o 10 kvarteret Hugo, Västerås Teater-Aktiebol. 7 stycken uti Västerås teater, Byggnadskommitterade för annexbyggnad vid läroverket en sådan uti denna annex-

byggnad samt Ingeniören A. P. Björn 2 stycken uti villabyggnad å tomten N:o 1 kvarteret Dettlof å Blåsbo, hade Hälsovårdsnämnden, under åberopande af föreståndarens för stadens vatten- och gasverk å ansökningarne tecknade yttrande, att tekniska hinder för bifall till desamma ej förelåge, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till de ifrågasatta vattenklosetternas inrättande med direkt anslutning till stadens afloppsledningar emot erläggande af stadgade afgifter och under villkor, att samlingsbrunn för spillvatten icke inom fastigheterna förefunnes samt att fastigheternas ägare ställde sig till noggrann efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som framdeles kunde blifva meddelade.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf utan omröstning Hälsovårdsnämndens sålunda gjorda framställning.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 2 November 1915.

Max. Schenström.

Johan Svensson. *G. Andersson.*

Offentligen uppläst den 4 November 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 25 November 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max, Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Uggla, Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Danielsson, Erik Andersson, Joh. Svensson, Enhörning, Hedin, Fåhræus, Larsson, Zander, Bäckman, Råberg, Gust. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, M. Jonsson, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkansson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Joh. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Nordin, Edström, Huggare och Lindén.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 180.

Justeringsmän.

Utsågos Herrar Oest och Danielsson att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

§ 181.

Ang. fortsatt vård af epidemisjuka från landsbygden å stadens epidemisjukhus.

En genom Magistratens resolution den 4 innevarande November till Stadsfullmäktiges för kännedom och den åtgärd, som på Stadsfullmäktige ankomme till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från Västmanlands Läns Landsting angående underhandling om fortsatt vård af epidemisjuka från landsbygden å stadens epidemisjukhus beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 182.

Ang. nytt obligationslån

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande November hade Drätselkammaren öfverlämnat styrkt afskrift af Kungl Maj:ts nådiga bref den 8 Oktober 1915 med tillstånd för staden att upplägga ett nytt obligationslån.

Efter föredragning häraf lades ärendet till förhandlingarne. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 68.)

§ 183.

Ang. markuppgörelse rörande den s. k. Bergstrandska jorden.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 69) hade Drätselkammaren meddelat, att Drätselkammaren med Professor C. E. Bergstrands sterbhus träffat preliminär uppgörelse rörande de regleringar, som för genomförande af den innevarande år fastställda stadsplanen rörande den s. k. Bergstrandska jorden, omfattande sterbhusets helt eller delvis tillgängliga kvarteren, betecknade enligt den nya stadsplanen med namnen Fjolner, Fjalar, Greger, Gudmund, Grimm, Hilde och Gösta, och hänförande sig till en af stadsingeniören Gösta Smitt den 28 Oktober 1915 upprättad och vid Drätselkammarens skrifvelse fogad karta jämte därvid likaledes fogade tabell N:o 7; innehållande berörda uppgörelse i hufvudsak, att sterbhuset öfverlämnade till staden utan godtgörelse all den sterbhuset nu tillhöriga mark, som enligt den nya stadsplanen skulle utläggas till gator eller öppna platser och därjämte vore så belägen, att densammas värde eljest skulle af sterbhuset såsom tomtägare ersättas vid tomternas bebyggande, utgörande i areal 3,289.4 kvm., *att* sterbhuset vidare mot ersättning, på sätt nedan omförmäles, till staden öfverlämnande mark för gator och öppna platser äfvensom i och för erhållande af lämplig tomtreglering en del kvartersmark, utgörande i areal sammanlagt 7,478.6 kvm., *att* i godtgörelse för nyss berörda mark staden dels till sterbhuset öfverlämnade en del markområden fallande inom kvarteren Greger, Fjalar och Fjolner, sammanlagdt.................................... 1,233.4 kvm.
dels ock förklarade sig hafva erhållit ersättning för gatumark invid sterbhusets tomter till en sammanlagd areal af........ 8,288 „

Summa areal 9,521.4 kvm;

att någon kontant mellangift icke å någondera skulle ifrågakomma, *samt att* parken i kvarteret Gösta angränsande gator anlades under år 1916, och hade Drätselkammaren med anledning häraf hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga kammaren att med Professor C. E. Bergstrands sterbhus definitivt afsluta kontrakt i öfverensstämmelse med ofvan angifna hufvudgrunder.

Efter föredragning häraf godkände Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Enhörning och vice ordföranden utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 184.

Ang. dyrtidstillägg.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 sistlidne September till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Magistraten gjord hemställan därom, att Stadsfullmäktige ville bevilja enhvar af stadens befattningshafvare, som för närvarande vore i åtnjutande af dyrtidstillägg, ett ytterligare sådant, motsvarande en månads kontant lön, dock högst 125 kronor att utbetalas under förra hälften af nästkommande December månad, äfvensom en af Brandstyrelsen till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från brandmanskapet med anhållan om löneförhöjning i anledning af dyrtiden, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 70) under åberopande af en utredning, som verkställts af en af Drätselkammaren tillsatt särskild kommitté, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) *att* bevilja ett anslag af förslagsvis 12,000 kronor att utgå till den del, som afsåge Vatten- och Gasverksstyrelsens personal, af styrelsens vinstmedel för innevarande år, och till återstående belopp af 1915 års förslagsanslag att användas till utdelning under nästkommande December månad af ett tillfälligt dyrtidstillägg åt en del af stadens befattningshafvare och arbetare enligt nedan angifna hufvudgrunder:

a) för erhållande af dyrtidstillägg fordras i regel anställning i stadens tjänst eller arbete senast från början af år 1915 och att vederbörande under sagda år haft sin hufvudsakliga sysselsättning hos staden;

b) inkomsten för år 1915, däri inräknade bostads- och andra därmed jämförliga naturaförmåner, värderade enligt gällande stat, får icke öfverstiga 1,800 kronor;

c) dyrtidstillägget utgår i enlighet med följande uppställning:

Inkomst inberäknadt naturaförmåner	Dyrtidstillägg			
	För befallningshafvare själf		Tillägg för	
Kr.	Manlig Kr.	Kvinnlig Kr.	Hustru eller hushållerska Kr.	Pr barn Kr.
t. o. m. 1,000: —	50: —	40: —	30: —	15: —
1,001 — 1,100: —	40: —	30: —	30: —	15: —
1,101 — 1,200: —	30: —	20: —	30: —	15: —
1,201 — 1,300: —	20: —	10: —	30: —	15: —
1,301 — 1,400: —	10: —	—	30: —	15: —
1,401 — 1,500: —	—	—	30: —	15: —
1,501 — 1,600: —	—	—	20: —	15: —
1,601 — 1,700: —	—	—	10: —	15: —
1,701 — 1,800: —	—	—	—	15: —

d) för kvinnlig gift befattningshafvare eller arbetare och i fall, då både mannen och hustrun hafva tjänst eller arbete hos staden, beräknas dyrtidstillägget å mannens och hustruns sammanlagda inkomst;

2:o) *samt att* uppdraga åt Drätselkammaren att med tillämpning af dessa hufvudgrunder för hvarje fall bestämma om dyrtidstilläggens utgående och dessas belopp med bemyndigande för Drätselkammaren att med hänsyn särskildt till de omständigheter, som omförmälas ofvan under punkt a), verkställa skälig jämkning i dyrtidstilläggens storlek.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning på yrkande af Herr Enhörning, med instämmande af Herrar Kättström, Uggla och Larsson, till alla delar bifalla Drätselkammarens förslag med det tillägg, att understödet för barn skulle afse hemmavarande barn, som ej fyllt 16 år.

§ 185.

Ang. inköp af en stugubyggnad å egendomen Malma.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Oktober till Drätselkammaren för ytterligare utredning återremitterat Drätselkammarens förslag angående inköp af en å egendomen Malma befintlig stugubyggnad med uthus, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 71), under åberopande af ett yttrande af stadens byggnadschef, förklarat sig vidhålla sitt förut hos Stadsfullmäktige afgifna förslag, eller att Stadsfullmäktige måtte besluta att af 1915 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor till inköp af en banvakten Björklund tillhörig stugubyggnad jämte uthus å egendomen Malma.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Enhörning, Erik Andersson och Uggla bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Kättström, med instämmande af Herr Bäckman, att Stadsfullmäktige måtte besluta bemyndiga Drätselkammaren, att af banvakten Björkman inköpa dennes å staden tillhöriga egendomen Malma ägor belägna stugubyggnad jämte uthus, för det belopp denne visade sig hafva erlagt härför vid inköpet, jämte hans utlägg för eventuelt utförda reparationer å byggnaderna samt eventuel ränteförlust, samt att, därest Björkman icke vore villig att på ofvan angifna villkor till staden försälja dessa byggnader han måtte af Drätselkammaren åläggas att till viss, af Drätselkammaren utsatt dag, hafva byggnaderna bortförda från platsen, dels ock af Herr Sundström bordläggning af ärendet.

Efter öfverläggningens slut framställdes proposition å Herr Sundströms bordläggningsyrkande och frågan om Stadsfullmäktige ville denna dag företaga ärendet till slutligt afgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härvid utan omröstning bordlägga ärendet.

§ 186.

Ang. anslag till ridande polis.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 72) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en genom Magistratens resolution den 20 nästlidne Oktober till Drätselkammaren inlämnad framställning i ärendet från Konungens Befallningshafvande i länet, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af uttaxerade medel för hvart och ett af åren 1916—1918 till fortsatt upprätthållande af den ridande länspolisen under samma villkor från stadens sida, som hittills gällt, anslå ett belopp af 1,000 kronor, hvarjämte Drätselkammaren förmält, att reservation inom kammaren anmälts af Herr Wennberg, hvilken för sin del yrkat, att Drätselkammaren måtte afstyrka bifall till framställningen.

Under härom öppnad öfverläggning framställdes yrkanden dels af Herrar Enhörning och Sundström om bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock af Herrar Wennberg, Danielsson och Larsson afslag å detsamma.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 186) med 24 ja emot 19 nej, afgifna för afslagsyrkandet, bifalla Drätselkammarens i ärendet gjorda framställning.

§ 187.

Ang. K. Västmanlands regementes vattenledning till Mälaren.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Oktober för vidare utredning till Drätselkammaren återremitterat frågan om tillstånd för Kungl. Västmanlands regemente att anlägga en vattenledning från regementsområdet till Mälaren genom stadens mark af lägenheten Viksäng, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 73), enär regementschefen numera, sedan det vid förhandlingar mellan honom och Drätselkammaren rörande det vid Stadsfullmäktiges förra behandling af ärendet framställda förslaget, att staden i samband härmed skulle betinga sig rätt att från vattenhufvudledningen från Hesslö, där den framginge genom regementets område, draga en biledning till Kungl. Vattenfallsstyrelsens tomt å Kungsängen, blifvit upplyst, att regementet på grund af bestämmelse i det aftal, hvarigenom staden på sin tid upplät mark för regementets förläggning här i Västerås, redan förut vore berättigadt utdraga den nu ifrågasatta vattenledningen till Mälaren, återkallat ansökningen till Stadsfullmäktige härom, med anmälan om detta förhållande äfvensom att Drätselkammaren beslutat ingå till regementet med framställning om rätt att nedlägga ofvanberörda biledning till Kungl. Vattenfallsstyrelsens tomt, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte låta bero vid hvad hittills i ärendet förekommit.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf i öfverensstämmelse med Drätselkammarens sålunda gjorda framställning.

§ 188.

Ang. Vattenklosetter.

Sedan Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 17 September innevarande år på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att tillsvidare och intill dess det nu utarbetade förslag till ny hälsovårdsstadga för riket blefve antaget och trädde i kraft som lag, självständigt besluta om och bevilja ansökningar om vattenklosetters införande inom de delar af staden, som med afseende på afloppsledningarnas beskaffenhet härför kunde ifrågakomma, och med rätt för Hälsovårdsnämnden, att med undantag ifråga om särskilda afgifters påläggande för vattenklosetters införande, som Hälsovårdsnämnden i sin skrifvelse närmare berört, därvid meddela de föreskrifter och villkor, som i hvarje fall Hälsovårdsnämnden kunde finna erforderliga, samt Stadsfullmäktige den 30 sistlidne September remitterat ärendet till Beredningsutskottet för yttrande, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 74) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med Hälsovårdsnämndens förslag med tillägg därtill att Vatten- och Gasverksstyrelsen alltid skulle höras, innan ansökningar om vattenklosetters införande samt fråga om föreskrifter härför och för deras skötsel af Hälsovårdsnämnden afgjordes samt att i de fall Hälsovårdsnämnden och Vatten- och Gasverksstyrelsen företrädde olika meningar, afgörandet af dessa fall tillkomme Stadsfullmäktige.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herrar vice ordföranden, Edv. Karlsson, Gust. Andersson och Johansson bifall till Beredningsutskottets

förslag, dels Herr Björkman bifall till Hälsovårdsnämndens förslag, dels Herr Uggla bifall till Beredningsutskottets förslag, dock att bemyndigande för Hälsovårdsnämnden borde gälla tills vidare och icke såsom Hälsovårdsnämnden föreslagit till dess den nya lagstiftningen trädde i kraft, till hvilken sistberörda uppfattning Herr Larsson förklarade sig vilja ansluta sig, hvarjämte Herrar Larsson och Bäckman ansågo, att Beredningsutskottets tillägg borde sammanknytas med Hälsovårdsnämndens förslag sålunda, att efter Hälsovårdsnämndens förslag skulle tillfogas orden "hvarvid dock skulle iakttagas att", hvarpå Beredningsutskottets tilläggsförslag skulle följa, dels ock slutligen Herrar Oest, Sundström och Pers återremiss af ärendet till Hälsovårdsnämnden.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å sistberörda yrkande och frågan om Stadsfullmäktige i dag ville företaga ärendet till slutligt afgörande beslöto Stadsfullmäktige återremittera ärendet till Hälsovårdsnämnden.

§ 189.

Ang. val af en ledamot i Yrkesskolekommittén.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 sistlidne September uppdragit åt Beredningsutskottet att afgifva förslag å en ledamot i den s. k. Yrkesskolekommittén efter Redaktören And. Pers, så valde Stadsfullmäktige nu på förslag af Beredningsutskottet med acklamation till ledamot af ifrågavarande kommitté stadens folkskoleinspektör P. E. Granér.

§ 190.

Ang. val af en ledamot i arbetslöshets- och hjälpkommittén.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne Oktober uppdragit åt Beredningsutskottet att afgifva förslag å en ledamot i stadens arbetslöshets- och nödhjälpskommitté efter Direktören J. S. Edström, valde Stadsfullmäktige nu, jämlikt Beredningsutskottets förslag, till ledamot af ifrågavarande kommitté med acklamation Direktören E. Falk.

§ 191.

Ang. revision af stadens räkenskaper för år 1914.

Med resolution den 22 innevarande November hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af stadens räkenskaper år 1914 samt Drätselkammarens förvaltningsberättelse (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 75) med tillkännagifvande att förklaringar infordrats från vederbörande och att förklaringarne komme så snart de till Magistraten inkommit till Stadsfullmäktige ingifvas.

Stadsfullmäktige beslöto att i afbidan på förklaringarnes inkommande bordlägga ärendet.

§ 192.

Ang. tillsättande af nykterhetsnämnd.

I afgifven skriftlig motion af den 22 innevarande November hade Herr Danielsson föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsättandet af en nykterhetsnämnd, bestående af sju personer samt att remittera frågan till Beredningsutskottet för uppgörande af förslag till ledamöter i nämnden.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf på yrkandde af Herrar Uggla och Larsson remittera motionen till Beredningsutskottet.

§ 193.

Ang. sinnessjukafdelning vid fattiggården.

En från Fattigvårdsstyrelsen inkommen skrifvelse af den 20 innevarande November med förslag angående anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Carlslund beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 194.

Ang. stadga om elektriska hissar.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 Februari innevarande år remitterat en af Herr Håkanson väckt motion om utarbetande af en stadga med bestämmelser om regelbunden besiktning af inom staden uppsatta hissar för såväl person- som varutransport samt om sådana hissars anordnande, hade Byggnadsnämnden nu i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande November inkommit med yttrande och förslag i ämnet.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf bordlägga ärendet.

§ 195.

Ang. uppmuddring af Svartån mellan järnvägs- och slottsbroarne m. m.

Till Stadsfullmäktige hade Herr Edström ingifvit en skriftlig motion af den 22 innevarande November med förslag, att Svartån måtte uppmuddras ända upp mot kraftstationen i sådan utsträckning, att vanliga öppna båtar kunde äfven vid lågvatten gå upp i ån samt att utmed östra kajstranden till en längd af cirka 100 meter anordnades en brygga af trä cirka en meter hög öfver normalvattenytan samt af cirka tre meters bredd.

På förslag af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera motionen till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 196.

Ang. försäljning af aktier i S. V. B. järnväg.

Företogs efter därom af Stadsfullmäktige fattadt beslut till behandling inom lyckta dörrar en skrifvelse från Drätselkammaren så lydande:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

På grund af svårigheten att under närvarande tid upplåna medel mot dräglig ränta har Drätselkammaren ansett lämpligt, att staden söker begagna sig af den möjlighet, som nu finnes, att erhålla förmånligt pris för aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg och sålunda, därest för staden antagligt pris kan erhållas, försälja en större aktiepost, lämpligen hälften af sin aktiestock, hvilken utgör 10,747 aktier;

och får Drätselkammaren därför anhålla om Stadsfullmäktiges bemyndigande att till pris, som Drätselkammaren kan finna antagligt, försälja intill

5,000 stycken af sina ägande aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag.

Västerås den 19 November 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg."

Efter föredragning af skrifvelsen biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Enhörning, Sundström, Erik Andersson och Pers utan omröstning Drätselkammarens gjorda framställning.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 December 1915.

Max. Schenström.

A. Danielsson. *Otto Oest.*

Offentligen uppläst den 4 December 1915, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 20 December 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, Johan Svensson, Enhörning, Edström, Hedin, Fåhræus, Larsson, Zander, Bäckman, Råberg, Gustaf Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Kättström, Jansson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, Lindén, Carl Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, Aug. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, Johan Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Erik Andersson, Huggare och M. Jonsson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr t. f. Borgmästaren J. V. Ödman.

§ 197.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Sundström och Karlsson att jämte Herr ordföranden justera det vid sammanträdet förda protokollet.

§ 198.

Ang. inköp af en stuga med uthus å Malma.

Företogs till förnyad behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 25 nästlidne November bordlagda ärendet angående inköp af en stugubyggnad med uthus å egendomen Malma (Stadsfullmäktiges handlingar N:ris 67 och 71), och yrkades under härom öppnad öfverläggning dels af Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens i ärendet framställda förslag, eller att Stadsfullmäktige måtte besluta att af 1915 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor till inköp af en banvakten Björkman (icke Björklund såsom i handlingarne uppgifvits) tillhörig stugubyggnad jämte uthus å staden tillhöriga egendomen Malma, dels ock af Herr Kättström afslag å Drätselkammarens framställning.

Efter öfverläggningens slut framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena och biföllo Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning (voteringslista bil. § 198) med 27 ja emot 15 nej, hvilka voro för afslag, Drätselkammarens framställning.

§ 199.

Ang. bestämmelser om hissar.

Vid förnyad föredragning af det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 25 nästlidne November senast bordlagda ärendet angående bestämmelser om hissar (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 77) beslöto Stadsfullmäktige på ykande af Herr vice ordföranden remittera handlingarne i ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 200.

Ang. ändradt villkor vid försäljning af tomt i kvarteret Ottar.

Sedan Stadsfullmäktige den 18 sistlidne Juni bemyndigat Drätselkammaren att till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försälja den staden tillhöriga östra delen af byggnadskvarteret Ottar, utgörande cirka 4,500 kvm. till ett pris beräknadt efter tio kronor pr kvm. och under villkor bland andra, att af det försålda området högst cirka 3,000 kvm. finge upptagas af byggnader, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 nästlidne November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 78) på framställning af bolaget och på af Drätselkammaren anförda skäl föreslagit, att ofvanberörda villkor måtte ändras därhän, att bolaget berättigades att med byggnader upptaga högst två tredjedelar af den försålda tomten, hvilken vid verkställd uppmätning och kartläggning befunnits uppgå till en areal af öfver 5,400 kvm.

§ 201.

Ang. ledningar till byggnadsområdet Hemdal.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne Oktober till Drätselkammaren remitterat fråga om afgifvande af förklaring öfver af Veterinären M. Jonsson anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 30 September 1915 angående utdragande af stadens ledningar till och inom byggnadsområdet Hemdal, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande December (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 79) meddelat, att mellan de sökande fastighetsägarne, å ena, samt Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren, å andra sidan, träffats preliminär öfverenskommelse af innehåll, att sökandena genom ett med 5 öre pr kvm. tomtareal höjdt bidrag för ifrågavarande ledningar bekostade två tredjedelar af anslutningen af afloppsledningen till enskild ledning inom Folkets park och att staden bekostade en tredjedel af samma anslutning, beräknad till 800 kronor, samt att Veterinären Jonsson med anledning häraf återkallat sina besvär; och hade Drätselkammaren på grund häraf hemställt, att Stadsfullmäktige ville såsom ändring och tillägg till sitt beslut i ämnet den 30 sistlidne September, med godkännande af ofvanberörda öfverenskommelse, af Vatten- och Gasverksstyrelsens vinstmedel anvisa ett

belopp af förslagsvis 800 kronor i och för bestridande af stadens andel i kostnaden för ofvanberörda anslutning af afloppsledningen.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning häraf på yrkande af Herr Enhörning Drätselkammarens sålunda gjorda framställning.

§ 202.

Ang. lån ur statens folkpensioneringsfond.

Sedan Stadsfullmäktige den 18 sistlidne Juni till Bostadsbristkommitterade och Drätselkammaren remitterat en af Herr Pers väckt motion därom, att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med framställning, att kommunen måtte beredas tillgång till lån ur den allmänna folkpensioneringens pensionsfond för verksamma åtgärder till bostadsfrågans lösning inom kommunens område, hade nu de begärda utlåtandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 80); och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning af handlingarne i ärendet på yrkande af Herr Enhörning i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning i ämnet med en skrifvelse så lydande:

"Till Konungen.

Såsom af närlagda utredningar i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar framgår, är frågan om åtgärder från Västerås stadskommuns sida för afhjälpande och förekommande af brist på mindre bostadslägenheter synnerligen aktuell. Staden har, särskildt under det sista årtiondet, att uppvisa en synnerligen stark folkmängdstillväxt, en företeelse, som framförallt i följd af de här befintliga i rask utveckling stadda storindustriella anläggningarne, Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Aktiebolaget Svenska Metallverkens hufvudverkstäder, icke synes vara af öfvergående natur. Det är af nyssnämnda skäl helt naturligt att folkökningen i samhället till allra största delen har sin grund i inflyttning af industriarbetare. Den enskilda byggnadsverksamheten har emellertid icke motsvarat det ökade behofvet af bostadslägenheter, i följd hvaraf bostadsbrist vid flera tillfällen uppstått. Under innevarande års höst har denna bostadsbrist varit värre än någonsin tillförene, hvarför stadens myndigheter nödgats för att afhjälpa de största svårigheterna genom inredande af en för bostadsändamål från början icke afsedd byggnad samt uppförande af en träbarack, anskaffa tillfälliga bostadslägenheter. Men därmed är gifvetvis icke den så att säga stora och permanenta bostadsbristen afhjälpt. I hvilken form och på hvad sätt en eventuellt blifvande verksam åtgärd från stadens sida till afhjälpande af detta missförhållande skall komma att utföras, är visserligen ännu icke klart, men visst är, att om, såsom med all sannolikhet torde blifva nödvändigt, sådana åtgärder komma att vidtagas, för företagets realiserande kräfves upptagande af lån och att, om åtgärderna skola kunna på bästa möjliga sätt motsvara sitt ändamål, de upplånade medlen kunna erhållas mot låg ränta.

Nu är staden för många sina behof, hvilkas tillgodoseende dess raska utveckling ovillkorligen kräfver, nödsakad anlita lånevägen, och är det särskildt under nuvarande tidsförhållanden icke möjligt att annat än mot hög ränta och

i öfrigt betungande villkor i den öppna marknaden placera de för stadens ordinarie behof erforderliga lånen.

Då Stadsfullmäktige tilltrott sig hysa den åsikten, att en placering af en del af statens folkpensioneringsfond i företag, som afse att bereda goda och sunda bostäder åt de mindre bemedlade samhällsklasserna, icke skulle vara främmande för folkpensioneringens ändamål, få Stadsfullmäktige härmed i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville i fråga om placeringen af nämnda fond vidtaga sådana åtgärder, att möjlighet finnes för staden att erhålla lån på billiga villkor ur samma fond i och för af staden vidtagna verksamma åtgärder till afhjälpande och förekommande af brist på mindre bostadslägenheter inom samhället."

§ 203

Ang. upplåtande af tomt till ett församlingshem.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 sistlidne Mars till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en såsom motion af Herr Fåhræus upptagen framställning från Domkyrkosysslomannen A. Johansson m. fl. personer angående upplåtande af tomt å staden tillhörig mark väster om stadsplanen för ett tillärnadt församlingshem, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande December (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 81) på anförda skäl hemställt att Stadsfullmäktige måtte besluta bemyndiga Drätselkammaren att att till vederbörlig juridisk person, som komme att blifva ägare till hemmet, försälja en tomtplats om cirka 1,000 kvm. areal af staden tillhörigt område nordväst om Ragvalds backe intill landsvägen till Köping i och för uppförande därstädes af ett församlingshem, under villkor att köpeskillingen, som borde sättas till två kronor pr kvm. finge innestå mot en af köparen utfärdad inteckningsrevers med förskrifven 5 % ränta, då denna revers emellertid vore från stadens sida ouppsägbar och räntefri, så länge fastigheten användes för det nu afsedda ändamålet, men att därest fastigheten i en framtid skulle blifva för annat ändamål använd, den sålunda intecknade köpeskillingen jämte ränta för de nästförutgångna tio åren genast förfölle till betalning.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet yrkade dels Herrar Enhörning, Fåhræus och Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Råberg, med hvilken Herr Kättström förenade sig, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att på vanliga köpevillkor och så att köpeskillingen verkligen erlades, till det ifrågavarande ändamålet försälja den föreslagna tomten.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena äfvensom å frågan om afslag å Drätselkammarens framställning och då Herr ordföranden därvid förklarade sig anse frågan om afslag vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes votering, hvarefter och sedan till kontraproposition emot frågan om afslag utan omröstning antagit Drätselkammarens förslag, vid anställd omröstning (voteringslista bil. § 203) afgåfvos 16 ja-röster för afslag och 26 nej-röster för bifall till Drätselkammarens förslag.

Som här var fråga om afhändande af fastighet, hvarför erfordrades två tredjedelar af de afgifna rösterna, men sådan röstöfvervikt icke vid voteringen uppnåtts förklarade ordföranden, att den i ärendet gjorda framställningen blifvit af Stadsfullmäktige afslagen.

§ 204.

Ang. elektrisk ström till Jakobsberg.

Sedan Stadsfullmäktige den 17 December 1914 vid behandlingen af en från byggnadsföreningen Jakobsberg till Stadsfullmäktige ingifven, såsom motion af Herr Bäckman upptagen framställning om erhållande af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk till byggnadsområdet Jakobsberg i S:t Ilians socken (Stadsfullmäktiges handlingar år 1914 N:o 94) återremitterat ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren för erhållande af utredning, huru många lampor å Jakobsberg som kunde anslutas till stadens nuvarande ledningsnät, hade de begärda utlåtandena nu till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlinar N:o 82).

Efter skedd föredragning af ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning, jämlikt Drätselkammarens hemställan, att motionen icke för närvarande skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

§ 205.

Ang. sinnessjukafdelning vid fattiggården.

Med anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 25 nästlidne November af Fattigvårdsstyrelsens framställning om anslag till anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Carlslund hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande December (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 83) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af det anslag för diverse och oförutsedda behof, som torde blifva i 1916 års stat för staden afsatt, till Fattigvårdsstyrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag å 2,500 kronor för anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Carlslund.

På yrkande af Herr Enhörning beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning bifalla den sålunda gjorda framställningen enligt Drätselkammarens förslag.

§ 206.

Ang. anslag till Västerås skollofskolonier.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 6 innevarande December (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 84) hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af ett utdrag af Folkskolestyrelsens protokoll för den 7 sistlidne Oktober jämte därvid fogad framställning från föreningen Västerås skollofskolonier om anslag till föreningens verksamhet under år 1916, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att af det anslag för diverse och oförutsedda behof, som torde blifva afsatt i 1916 års budget, anvisa ett belopp af 2,500 kronor såsom understöd till föreningen Västerås skollofskolonier för upprätthållande af föreningens verksamhet under år 1916.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 207.

Ang. revision af stadens räkenskaper för år 1914.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne November i afbidan på inkommande förklaringar från vederbörande bordlagt stadens revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens m. fl. räkenskaper för år 1914 samt Drätselkammarens förvaltningsberättelse, så hade nu genom Magistratens resolution den 11 innevarande December (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 85) de inkomna förklaringarne öfverlämnats till Stadsfullmäktige.

Efter föredragning af handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för den tid revision omfattade.

§ 208.

Ang. tillstånd till vattenklosetter i N:o 5 Erik.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 25 nästlidne November hade Hälsovårdsnämnden, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning af en ansökning från L. Ekberg om tillstånd att inrätta vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 5 kvarteret Erik å Blåsbo och under åberopande af föreståndarens för stadens vatten- och gasverk å ansökningen tecknade yttrande, att tekniska hinder för bifall till densamma ej förelåge, hemställt att Stadsfullmäktige måtte meddela tillstånd till de ifrågasatta vattenklosetternas inrättande med direkt anslutning till stadens afloppsledningar emot erläggande af stadgade afgifter och under villkor, att samlingsbrunn för spillvatten icke inom fastigheten förefunnes samt att fastighetens ägare ställde sig till noggrann efterrättelse de föreskrifter angående klosetternas anordning och användning, som framdeles kunde blifva meddelade.

På yrkande af Herr vice ordföranden biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Hälsovårdsnämndens sålunda gjorda framställning.

§ 209.

Ang. stämning å staden af Västerås Masugnsaktiebolag.

Meddelade ordföranden, att han den 14 December blifvit delgifven en af Västerås Masugnsaktiebolag å staden utverkad stämning till Rådstufvurätten härstädes med yrkande om återgäldande till bolaget af de hamnafgifter, som af bolaget erlagts till hamnkassan under tiden 1 Augusti 1905 till och med den 10 Februari 1911.

Efter föredragning af berörda stämning beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden öfverlämna åt Drätselkammaren att å stadens vägnar, på sätt Drätselkammaren funne lämpligt, ombesörja utförande af stadens talan såväl vid härvarande Rådstufvu Rätt som ock eventuelt vid högre domstolar.

§ 210.

Ang. utredning om spårvägar.

Föredrogs en af Herr Sundström denna dag afgifven skriftlig motion med förslag, att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté af förslagsvis fem personer med uppdrag att efter utredning, eventuelt med biträde af sak-

kunnige, för Stadsfullmäktige framlägga förslag till blifvande spårvägslinier i staden äfvensom approximotiv kostnadsberäkning för en spårvägsanläggning.

På yrkande af Herr Sundström remitterades motionen till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 211.

Ang. afsättande af tomt för stadsbibliotekm. m.

Frambar Herr Pers en af honom undertecknad skriftlig motion med förslag, att Stadsfullmäktige måtte reservera en lämplig tomt för uppförande af byggnad inrymmande lokalen för stadsbibliotek, fornminnesföreningens samlingar och ett konst- och slöjdmuseum.

På yrkande af motionären beslöto Stadsfullmäktige bordlägga motionen.

§ 212.

Beredningsutskottets valförslag.

Föredrogs af Beredningsutskottet afgifvet förslag (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 86) angående återbesättande af de kommunala uppdrag, som med innevarande år utlöpte, eller eljes påkallande nya val och företogos nu dessa val på sätt §§ 213—246 här nedan i protokollet närmare utvisa.

Valen förrättades i de fall, där annat förhållande i protokollet icke anmärkes, med acklamation.

§ 213.

Drätselkammaren.

Med förmälan, att ledamöterna i Drätselkammaren vice Häradshöfdingen G. Enhörning, Bankdirektören A. Sundström, Riksdagsmannen V. Larsson, Ingeniören G. Andersson och Fabrikören J. Svensson med innevarande års utgång våre i tur att afgå, hade Beredningsutskottet, förutsatt att icke proportionellt valsätt vid ifrågavarande val komme att användas, föreslagit, att de afgående måtte omväljas för åren 1916—1919.

Sedan efter föredragning häraf Herr J. Svensson undanbedt sig att komma ifråga till återval samt dels Herr Zander föreslagit, att Herr Viktor Larsson måtte återväljas och att i stället för Herr Svensson måtte till ledamot af kammaren utses Expeditiören K. Kättström, dels ock Herr Edström hemställt, att Herrar Enhörning, Sundström och Gust. Andersson måtte återväljas, utsågo Stadsfullmäktige med acklamation för åren 1916—1919 till ledamöter af Drätselkammaren Herrar vice Häradshöfdingen G. Enhörning, Bankdirektören A. Sundström, Riksdagsmannen V. Larsson, Ingeniören G. Andersson och Expeditören K. Kättström.

§ 214.

Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Beträffande Vatten- och Gasverksstyrelsen, där Veterinären M. Jonsson, Assistenten K. Hägvall och Ingeniören C. Henning nu voro i tur att afgå, hade Beredningsutskottet hemställt, att i stället för Veterinären Jonsson, hvilken undanbedt sig återval, till ledamot af styrelsen måtte utses Lägenhetsägaren J. V. Råberg samt de öfriga afgående ledamöterna återväljas.

Vid föredragning häraf föreslog emellertid Herr Edström, att till ordinarie ledamot i stället för Veterinären M. Jonsson måtte utses nuvarande suppleanten i styrelsen Ingeniören Konrad Hamberg, hvaremot Herr Larsson hemställde om bifall till Beredningsutskottets förslag.

Sedan härefter Assistenten K. Hägvall och Ingeniören C. Henning med acklamation utsetts till ledamöter af Vatten- och Gasverksstyrelsen under åren 1916—1919, valde Stadsfullmäktige med sluten omröstning till ledamot i styrelsen efter Herr Jonsson för samma tid med 28 röster Ingeniören Konrad Hamberg. Vid valet tillföllo 15 röster Lägenhetsägaren J. V. Råberg, hvarjämte en blank röstsedel aflämnades.

Till suppleant i Vatten- och Gasverksstyrelsen för åren 1916—1919 valdes med acklamation, jämlikt Beredningsutskottets förslag, Byggmästaren Alb. Andersson.

Slutligen skulle med anledning af Ingeniören K. Hambergs val till ordinarie ledamot utses en suppleant i Vatten- och Gasverksstyrelsen för åren 1916 och 1917. Härtill föreslogs nu dels af Herr Edström, Ingeniören Ludvig Borggren, dels ock af Herrar Larsson och Pers, Lägenhetsägaren J. V. Råberg.

Vid verkställd sluten omröstning valde Stadsfullmäktige till suppleant i Vatten- och Gasverksstyrelsen för åren 1916 och 1917 Ingeniören L. Borggren med 21 röster. 19 röster tillföllo Lägenhetsägaren J. V. Råberg. 2 blanka röstsedlar aflämnades, hvarjämte en röstsedel upptog namnet Borgström och en med namnet A. Andersson kasserades.

§ 215.

Stadens hamnstyrelse.

Återvaldes till ledamot af stadens hamnstyrelse för åren 1916—1920 Ingeniören Gust. Andersson och till suppleant i styrelsen för åren 1916—1918 Grosshandlaren A. Norling.

§ 216.

Hamnstyrelsen för Strömsholms våg.

Till ledamot i hamnstyrelsen för Strömsholms våg återvaldes för åren 1916—1918 Rådmannen J. V. Ödman och till suppleant i styrelsen för samma tid Byggmästaren J. A. Fredriksson.

§ 217.

Fosterbarnsnämnden.

Återvaldes till ledamöter i stadens Fosterbarnsnämnd för åren 1916—1919 Fruarne Ida Grönberg och Agnes Ahlenius, Järnsvarfvaren C. O. Eng och Folkskolläraren J. T. Näslund samt till suppleanter i nämnden för samma tid Fruarne Hanna Öhman och Agnes Söderqvist, Fröken Augusta Hedberg och Slöjdläraren A. Hammarsten.

§ 218.

Brandstyrelsen.

Till ordinarie ledamöter i Stadens Brandstyrelse för åren 1916—1919 hade Beredningsutskottet föreslagit afgående ledamoten Fabrikören A. Danleisson och efter Byggmästaren Edv. Karlsson, som undanbedt sig återval, nuvarande

suppleanten Fabrikören J. Keijser. Herr Larsson hemställde nu, att till ledamöter måtte utses Herrar Danielsson och Järnsvarfvaren C. Bäckman.

Med anledning häraf valdes till en början med acklamation till ledamot i Brandstyrelsen för åren 1916—1919 Fabrikören A. Danielsson.

Vid härefter anställdt val med slutna sedlar af ytterligare en ledamot i Brandstyrelsen för samma tid utsågo Stadsfullmäktige härtill med 24 röster Fabrikören J. Keijser. Vid valet tillföllo 17 röster Järnsvarfvaren C. Bäckman och en röst Målaremästaren C. Johansson, hvarjämte en blank röstsedel aflämnades. En röstsedel upptog namnet Byggmästaren J. Keijser och kasserades.

Till suppleanter i Brandstyrelsen utsågos, jämlikt Beredningsutskottets förslag dels för åren 1916—1919 de afgående suppleanterna Folkskolläraren I. Fröier och Målaremästaren C. Johansson, dels ock för åren 1916 och 1917 efter Fabrikören J. Keijser, Järnsvarfvaren C. Bäckman.

§ 219.

Fattigvårdsstyrelsen.

Med bifall till Fattigvårdsstyrelsens af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag angående inrättande af ett nytt fattigvårdsdistrikt genom uppdelning af det nuvarande sjunde distriktet i två distrikt, det sjunde och det nionde, samt i följd häraf tillsättande af ytterligare en distriktschef och en vice distriktschef inom styrelsen äfvensom erforderligt antal vårdare företogos följande val inom Fattigvårdsstyrelsen.

Till ordförande i Fattigvårdsstyrelsen för åren 1916—1919 omvaldes Domkyrkosysslomannen A. Johansson.

Till vice ordförande för samma år omvaldes Länsbokhållaren V. Lange.

Inom första distriktet entledigades vårdaren Fröken Amalie Hellberg och utsågs till vårdare i hennes ställe för åren 1916 och 1917 Fru Anna Lundén.

I tredje distriktet återvaldes såsom vice distriktschef för åren 1916—1919 Järnhandlaren Axel Olsson.

I fjärde distriktet återvaldes såsom distriktschef Sågverksägaren A. Norén och såsom vice distriktschef Sågverksägaren A. R. Rudén båda för åren 1916—1919 samt entledigades vårdaren Slaktaren V. Karlsson och valdes i dennes ställe såsom vårdare för åren 1916 och 1917 Gårdsägaren J. A. Vahlberg.

Inom sjunde distriktet utsågs med acklamation såsom distriktschef för åren 1916—1919 f. Folkskolläraren C. J. Vallin.

Vid härefter verkställdt val med slutna sedlar af vice distriktschef för samma tid i sjunde distriktet utsågo Stadsfullmäktige härtill med 22 röster Sjukbesökaren Anton Åberg. 19 röster tillföllo Handlanden Karl Blomqvist hvarjämte tre blanka röstsedlar aflämnades.

Till vårdare inom distriktet för åren 1916 och 1917 utsågos Handlanden Karl Blomqvist, Handlanden S. Ahlgren, Byggmästaren And. Andersson, Folkskolläraren Harald Pettersson, Handlanden Paul Vallert samt Fröknarna Unda Bohman och Olga Berg.

Inom åttonde distriktet utsågs till distriktschef Handlanden Sigfrid Söderberg och till vice distriktschef Fabrikören Sigfrid Jansson, båda för åren 1916—1919.

Inom det nybildade nionde distriktet valdes jämlikt Fattigvårdsstyrelsens förslag till distriktschef Fru Ida Grönberg och till vice distriktschef Bygg-

mästaren E. A. Eriksson, båda för åren 1916—1919, samt till vårdare för åren 1916 och 1917 Förmannen S. G. Hedin, Maskinisten C. F. Huggare, Folkskolläraren A. Krantz samt Fruarne Agnes Ahlenius och Klara Huggare.

§ 220.

Nykterhetsnämnden.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne November till Beredningsutskottet remitterat en af Herr Danielsson väckt motion om inrättande här i staden af en nykterhetsnämnd hade Beredningsutskottet med tillstyrkande af motionen hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsätta en nykterhetsnämnd för staden, bestående af inalles sju ledamöter för åren 1916—1919 dock att vid utgången af år 1917 tre af ledamöterna skulle efter lottning afgå.

Efter föredragning af Beredningsutskottets förslag i ämnet beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med ett af Herrar Edström och Pers framställdt förslag, att antalet ledamöter i nämnden skulle vara åtta, af hvilka fyra skulle efter lottning afgå vid 1917 års slut.

Vid härefter företaget val af ledamöter i Nämnden utsågo Stadsfullmäktige till ordförande i Nämnden Förste provinsialläkaren Gunnar Fjellander, till vice ordförande Domkyrkokomministern Axel Enblom samt till öfriga ledamöter dels de af Beredningsutskottet föreslagna personerna Fabrikören A. Danielsson, Advokaten Ehrnfrid Browaldh, Fängelsedirektören C. E. Wallgren, Muraren G. Dahlfors och Verkstadsarbetaren A. Vestholm, dels ock jämlikt af Herr Pers framställdt förslag, Fru Ida Grönberg.

§ 221.

Folkskolestyrelsen.

Till ledamöter i stadens Folkskolestyrelse för åren 1916—1919 återvaldes Borgmästaren John Karlsson, Domkyrkokomministern A. Enblom och Handlanden E. A. Thunholm samt till suppleant för samma tid Filaren C. A. Eriksson.

I fråga om val af ytterligare en suppleant för samma år efter Trädgårdsdirektören F. Johansson, hvilken undanbedt sig återval, hade Beredningsutskottet föreslagit Seminarieföreståndarinnan Fröken Hilda Eriksson.

Herr Edström föreslog nu, att till suppleant måtte väljas Andre stadsläkaren Carl Idar.

Vid med slutna sedlar företaget val af en suppleant i Folkskolestyrelsen för åren 1916—1919 utsågo Stadsfullmäktige härtill med 23 röster Fröken Hilda Eriksson. 20 röster tillföllo Doktor Idar, hvarjämte en blank röstsedel aflämnades.

§ 222.

Taxeringsnämnderna

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet förordnat, att staden äfven för år 1916 skulle uppdelas i två taxeringsdistrikt, det södra och det norra, beslöto Stadsfullmäktige för sin del för år 1916 utse fem ledamöter i hvartdera distriktets taxeringsnämnd och lika antal suppleanter samt bestämma att hvarje ledamot skulle hafva sin särskilda suppleant.

Till ledamöter i södra distriktets taxeringsnämnd valdes härefter Byggmästaren Alb. Andersson, Urmakaren A. Ström, Handlanden N. G. Bergström, Underlöjtnanten E. Ahlin och Filaren Axel Andersson samt till suppleanter för en hvar af dem i den ordning de nu blifvit nämnda Byggmästaren K. J. Karlsson, Fabrikören J. Svensson, Grosshandlaren E. Andersson, Kaptenen K. Alexanderson och Skräddaremästaren S. Eriksson.

Till ledamöter i norra distriktets taxeringsnämnd valdes Stadsfogden E. Kumlin, Handelsföreståndaren C. J. Svensson, Byggmästaren A. Hammer, Kyrkoskrifvaren R. Pettersson och Målarmästaren C. Johansson samt till suppleanter för en hvar af dem i den ordning de nu blifvit nämnda Grosshandlaren J. Hygrell, Tråddragaren Johan Andersson, Byggmästaren J. A. Fredriksson, Exekutionsbetjänten G. Richtnér och Guldsmeden K. E. Tengström.

§ 223.

Pensionsnämnden.

Bestämdes genom nu verkställd lottning, att af ledamöterna och suppleanterna i stadens pensionsnämnd skulle med innevarande års utgång afgå Församlingsdiakonissan Gerda Nilsson, Kyrkoskrifvaren R. Pettersson och Fabrikören J. Svensson äfvensom suppleanterna Församlingsdiakonissan Selma Ellqvist, Skräddaremästaren S. Eriksson och Folkskolläraren J. Valter.

Härefter företogs val af tre ledamöter och tre suppleanter i Pensionsnämnden och utsågos härtill för åren 1916—1919 de afgående ledamöterna och suppleanterna därvid bestämdes att Församlingsdiakonissan Selma Ellqvist skulle vara suppleant för Församlingsdiakonissan Gerda Nilsson, Skräddaremästaren S. Eriksson för Kyrkoskrifvaren R. Pettersson och Folkskolläraren J. Valter för Fabrikören J. Svensson.

§ 224.

Ombud vid mantalsskrifningen.

Till stadens ombud vid mantalsskrifningen år 1916 utsågos Filaren Axel Andersson, Exekutionsbetjänten G. Richtnér, Kaptenen G. Halling, Sjökaptenen Ivar Öhrström, Urmakaren A. Ström och f. Lokomotivföraren C. R. Vennberg samt till suppleanter för dem Kassören H. Billman och f. Vaktmästaren C. A. Sedell.

§ 225.

Brandstodskommittén.

Till ledamöter i stadens Brandstodskommitté för fast egendom för år 1916 återvaldes Handlanden J. E. Edling, Bankdirektören Axel Sundström samt Byggmästarne Edv. Karlsson och J. A. Fredriksson äfvensom suppleanterna Sergeanten L. Lundin och Ingeniören Paul Andersson.

§ 226.

Kontrollanter för rofdjurspremier.

Till kontrollanter vid utbetalning af premier för dödade skadliga djur inom staden år 1916 utsågos Jägarmästarne Ivar Fåhræus och R. Alexanderson, samt Lektorn M. Floderus.

§ 227.

Terminsafgiftsnämnden.

Återvaldes såsom ledamot af Terminsafgiftsnämnden Borgmästaren John Karlsson och såsom suppleant i samma nämnd Folkskolläraren I. Fröier båda för åren 1916 och 1917.

§ 228.

Examensvittnen vid realskoleexamen.

Till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1916 återvaldes Häradshöfdingen C. Uggla, Direktören J. S. Edström, Statens Landtbruksingeniör A. V. Nordin, Ingeniören H. Håkanson, Fabrikören C. A. Palmén, Assistenten K. Hägvall och Majoren P. Tersmeden äfvensom till suppleanter Grosshandlaren E. Andersson och Direktören E. Falk.

§ 229.

Ombud vid bolagsstämmor med A.-B. Mälareprov. bank.

Till stadens ombud vid 1916 års bolagsstämmor med A.-Bol. Mälareprovinsernas bank valdes Auditören B. V. Schenström.

§ 230.

Hästuttagningsnämnden.

Med förmälan, att enligt lagen den 2 Juli 1915 angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot, som trädde i kraft den 1 Januari 1916 och hvarigenom förutvarande lag i ämnet, enligt hvilken Stadsfullmäktige förut utsett ledamöter i mobiliseringsnämnden och mönstringskommissionen upphäfts, skulle inom hvarje kommun finnas en hästuttagningsnämnd, bestående af minst tre högst fem ledamöter, af hvilka en, som skulle vara Nämndens ordförande, förordnades af Konungens Befallningshafvande och de öfriga jämte två suppleanter valdes för stad af Stadsfullmäktige eller, där sådana ej funnes, af allmän rådstuga i December månad för de fyra följande kalenderåren, samt att någon ledamot i mönstringskommissionen icke vidare skulle utses af kommunen, hade Beredningsutskottet föreslagit, dels att Stadsfullmäktige måtte besluta att för sin del utse fyra ledamöter och två suppleanter i hästuttagningsnämnden för staden för åren 1916—1919, dels ock att till ledamöter måtte utses Veterinären M. Jonsson, Stensättaren J. A. Andersson, Hyrkusken Aron Johansson och Grosshandlaren A. Nissen samt till deras suppleanter Fabrikören Hj. Carnell och Gårdsägaren C. R. Lundgren.

Stadsfullmäktige företogo ifrågavarande val i enlighet med Beredningsutskottets förslag.

§ 231.

Engvallska pensionsfondens tillsättningsnämnd.

Återvaldes för åren 1916 och 1917 till ledamöter i Engvallska pensionsfondens tillsättningsnämnd Fabrikörerna A. F. Scherdin och C. A. Palmén, Körsnären A. Grönberg, Fabrikören J. Svensson och Riksdagsmannen V. Larsson.

§ 232.

Till ledamöter i Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen för åren 1916 och 1917 återvaldes Häradshöfdingen M. Schenström, Apotekaren O. Oest, Trädgårdsdirektören F. Johansson, Fabrikören J. Svensson, Domprosten Fr. Fåhræus, Fabrikören A. Danielsson och Handelsföreståndaren J. A. Zander. *Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna.*

§ 233.

Återvaldes såsom ledamöter i Nämnden för Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål för åren 1916 och 1917 Apotekaren O. Oest, Fabrikören A. Danielsson, Handelsföreståndaren J. A. Zander och Domkyrkokomministern A. Enblom. *Nämnden öfver Sundinska donationsfonden.*

§ 234.

Till ledamöter i Nämnden öfver Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond för åren 1916 och 1917 återvaldes v. Häradshöfdingen G. Enhörning, Domkyrkosysslomannen A. Johansson och Fru Susan Plantin. *Nämnden öfver Mobergska fonden.*

§ 235.

Återvaldes till ledamöter i Nämnden öfver Fru Johanna Fryklunds donationsfond v. Häradshöfdingen G. Enhörning, Körsnären A. Grönberg och Järnsvarfvaren C. Bäckman för åren 1916 och 1917. *Nämnden öfver Fryklundska fonden.*

§ 236.

Till delegerad för utdelning ur Norelinska fonden återvalde Stadsfullmäktige för åren 1916—1919 Domprosten Fr. Fåhræus. *Norelinska fondens delegerade.*

§ 237.

Till ledamöter i Nämnden öfver Vahlbeckska välgörenhetsfonden valdes för åren 1916 och 1917 Bankdirektören A. Sundström och Fröken Elisabeth Hedman. *Nämnden öfver Vahlbeckska fonden.*

§ 238.

Till ledamot i styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås utsågo Stadsfullmäktige för år 1916 jämlikt Beredningsutskottets förslag Direktören J. S. Edström. *Tekniska skolans styrelse.*

§ 239.

Revisorer af stadens räkenskaper.

Till revisorer af stadens jämte Fattigvårdens och folkskolans m. fl. räkenskaper för år 1915 valdes Läroverksadjunkten O. A. Vetterling, Handlanden E. A. Thunholm, Kamreraren J. Swenson, Assistenten K. Hägvall, Bankkamreraren R. Beijnoff, Folkskolläraren I. Fröier, Bankkamreraren J. Hult, Läroverksadjunkten V. Hj. Thyresson och Järnhandlaren A. Rosenlund samt till suppleanter för dem Teckningsläraren K. Malmberg, Folkskolläraren I. Andrén, Löjtnanten G. Robsahm, Spritbolagsföreståndaren F. Barklund, Banktjänstemannen N. Flodin och Bokföraren Emil Axell.

§ 240.

Revisor för spritbolagets räkenskaper.

Till revisor af Västerås spritbolags räkenskaper för år 1915 utsågs Bankkamreraren R. Beijnoff med f. Läroverksadjunkten B. Rollin som suppleant.

§ 241.

Revisor af Arb.-institutets räkenskaper

Valdes till revisor arbetareinstitutets räkenskaper för år 1915 Länsbokhållaren V. Lange med Ingeniören F. O. Berling som suppleant.

§ 242.

Revisor af Tekniska skolans räkenskaper.

Till revisor af Slöjd- och Tekniska skolans räkenskaper för år 1915 utsågs Folkskolläraren J. Valter med Läroverksadjunkten V. Hj. Thyresson som suppleant.

§ 243.

Revisor af Allm. Läroverkets byggnadsfonds räkenskaper

Till revisor af Västerås högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1915 utsågo Stadsfullmäktige Statens Landtbruksingeniör A. V. Nordin.

§ 244.

Revisor af Arbetsförmedlingens räkenskaper.

Valdes till revisor af Västmanlands läns arbetsförmedlings räkenskaper för år 1915 Folkskolläraren P. V. Verkelin med kamreraren J. Swenson som suppleant.

§ 245.

Sjörättssakkunnige.

Till att såsom sakkunniga gå Rådstufvurätten till handa vid upptagande af sjöförklaring och sjöförhör under år 1916 beslöto Stadsfullmäktige föreslå Sjökaptenen Ivar Öhrström, Maskiningeniören Axel Axelson, Sjökaptenen C. G. Söderström, Grosshandlaren John Hygrell och Fabrikören C. A. Palmén.

§ 246.

Bemyndigades Drätselkammaren att utse ombud för staden vid 1916 års bolagsstämmor i de aktiebolag, utom Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank, i hvilka staden innehade aktier. *Ombud vid bolagsstämmor.*

§ 247.

Valdes till v. brandchef för staden för år 1916 på förslag af Brandstyrelsen Fabrikören A. Danielsson. *Val af vice brandchef.*

§ 248.

I anseende till den långt framskridna tiden uppsköts sammanträdet för att fortsätta följande dag kl. 1/2 6 e. m.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 Januari 1916.

Max. Schenström.

Axel Sundström. *E. Edv. Karlsson.*

Offentligen uppläst den 4 Januari 1916, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 21 December 1915.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Björkman, Johansson, Sundström, Karlsson, Oest, Nordin, Danielsson, E. Andersson, J. Svensson, Enhörning, Edström, Hedin, Fåhræus, Larsson, Zander, Bäckman, Råberg, G. Andersson, Romé, Wennberg, Falk, Fru Nina Andersson, Herrar Kättström, Jonsson, Lindström, Pers, A. Jonsson, Thunblad, Lindén, C. Hedberg, Åberg, Dahlfors, Keijser, A. Hedberg, Ahlin, Håkanson, Nissen, Alb. Andersson, C. J. Svensson, J. Andersson, Spjut, Enblom och Vestholm.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Uggla, Huggare och M. Jonsson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr t. f. Borgmästaren J. V. Ödman.

§ 249.

Ang. utgifts- och inkomststat för 1916.

Sedan Magistraten med eget yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämnat af Drätselkammaren uppgjordt förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1916 med därtill hörande bilagor och i sammanhang med budgetförslaget till Stadsfullmäktige gjorda framställningar samt Beredningsutskottet däröfver afgifvit yttrande, företogs nu till behandling detta ärende, däri handlingarne funnos intagna bland Stadsfullmäktiges tryckta handlingar under N:ris 76 och 87 och hvaraf ett exemplar skulle detta protokoll biläggas (Bil. § 249 a och b).

Vid föredragning af ärendet i särskilda delar fattade Stadsfullmäktige nedan antecknade beslut, nämligen:

Brottmålsrådmannens grundlön.

Beträffande frågan om höjning af brottmålsrådmannens grundlön yrkade dels Herrar Enhörning, vice ordföranden, Sundström, Nordin, Oest, E. Andersson och Danielsson bifall till Drätselkammarens tillstyrkande hemställan, dels ock Herrar Bäckman och Larsson jämlikt Beredningsutskottets förslag afslag å framställningen; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställning af proposition

å de sålunda gjorda yrkandena utan omröstning jämlikt Drätselkammarens förslag för sin del antaga sådan ändring i den af Kungl. Maj:t den 18 Juli 1912 fastställda lönestaten för Rådstufvu-Rätten och Magistraten i Västerås, att brottmålsrådmannens grundlön skulle från och med år 1916 utgöra 3,000 kronor i stället för förut bestämda 2,500 kronor.

Stadsnotarien Cronholms ålderstillägg.

Vidkommande frågan om, att stadsnotarien Cronholm skulle redan från och med år 1916 komma i åtnjutande af det med befattningen förenade första ålderstillägget, hvilket, af Magistraten framställda förslag, blifvit af Drätselkammaren tillstyrkt, men af Beredningsutskottet, med reservation af dess ordförande, afstyrkt, yrkade dels Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Larsson, med instämmande af Herrar vice ordföranden och Bäckman, att framställningen måtte på det sätt bifallas, att Stadsnotarien Cronholm beviljades ett årligt personligt lönetillägg å 500 kronor att utgå intill dess Cronholm enligt gällande lönestat blefve berättigad erhålla ålderstillägg.

Stadsfullmäktige fattade vid framställning af proposition i frågan beslut i enlighet med det af Herr Larsson under öfverläggningen gjorda yrkandet.

Exekutionsbetjänterna.

Bifölls utan omröstning Magistraten af Drätselkammaren tillstyrkta framställning, att från och med nästkommande år skulle inrättas en ny ordinarie exekutionsbetjäntbefattning med löneförmåner enligt den af Stadsfullmäktige år 1908 antagna lönestaten för stadens fleste befattningshafvare, dock att på sätt Beredningsutskottet erinrat något ålderstillägg icke skulle uppföras i utgiftsstaten för denne befattningshafvare.

I fråga om förslaget, att anslag måtte beredas af stadens medel till telefoner i exekutionsbetjänternas bostäder, hvartill Drätselkammaren uppfört 200 kronor i budgetförslaget, yrkade dels Herrar vice ordföranden, Larsson, Kättström och Bäckman i enlighet med Beredningsutskottets förslag afslag å framställningen, dels ock Herr Enhörning bifall till densamma i enlighet med Drätselkammarens förslag; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å de sålunda gjorda yrkandena genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 249 c) med 29 ja emot 14 nej, afgifna för bifall till Drätselkammarens förslag, afslå ifrågavarande framställning.

I sammanhang härmed beslöto Stadsfullmäktige på förslag af Herr Enhörning, som erinrade om, att efter budgetförslagets upprättande nya bestämmelser om abbonnementsafgifter å rikstelefon utfärdats, hvarigenom afgifterna i allmänhet torde höjas, uppdraga åt Drätselkammaren att af 1916 års förslagsanslag täcka uppkommande brist i anslagen till afgifter för de af staden abonnerade telefonerna.

Polisen.

Bifölls Drätselkammarens förslag, att poliskommissariens inom linien i budgeten angifna naturaförmåner, bestående af bostad, tre rum och kök jämte jungfrukammare, skulle upptagas i ett värde af 800 kronor mot förut 600 kronor.

Beträffande Magistratens framställning om inrättande af en detektivöfverkonstapelsbefattning vid poliskåren beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens förslag, att en sådan befattning skulle från och med år 1916 inrättas med samma lönevillkor som för öfriga öfverkonstaplar vid stadens

poliskår vore stadgadt, i följd hvaraf i budgeten skulle för denna nya befattning uppföras följande anslag:

lön	1,800: —
beklädnadsersättning	150: —
dyrtidstillägg för år 1916	150: —
Kronor	2,100: —

Extra poliskonstaplarnes naturaförmåner bestående i bostad i logement med värme, belysning, sängkläder, tvätt och uppassning, skulle enligt Drätselkammarens förslag angifvas inom linien till ett värde af 180 kronor.

Biträdande ombudsman. Drätselkammaren hade föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med år 1916 skulle här i staden inrättas en biträdande stadsombudsmanstjänst, som af Drätselkammaren tillsattes med sex månaders ömsesidig uppsägningstid och en aflöning af 4,000 kronor jämte två ålderstillägg á 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för Drätselkammaren att bestämma om biträdande ombudsmannens tjänstgöringsskyldighet. Beredningsutskottet hade härutinnan hemställt, att Stadsfullmäktige måtte för år 1916 anslå 4,000 kronor till arvode åt en för nämnda år anställd biträdande ombudsman.

I fråga härom yrkade dels Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr vice ordföranden bifall till Beredningsutskottets förslag, och fattade Stadsfullmäktige vid framställd proposition å dessa yrkanden genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 249 d) med 25 nej emot 18 ja, afgifna för bifall till Beredningsutskottets förslag, sitt beslut i denna fråga i enlighet med Drätselkammarens framställning.

Räkenskapsföraren och kontrollanten. Bifölls Drätselkammarens framställning, att Stadsfullmäktige måtte bevilja nuvarande räkenskapsföraren och kontrollanten å Drätselkammarekontoret Hj. Södergren ett årligt personligt lönetillägg af 200 kronor med skyldighet för Södergren att jämväl å icke kontorstid i mån af behof utföra skrif- och bokföringsarbete å Drätselkammarekontoret utan särskild ersättning.

Ny arbetsförman. Drätselkammarens framställning om inrättandet af ytterligare en arbetsförmansbefattning vid stadens allmänna arbeten med samma aflöningsförmåner som den nuvarande arbetsförmannen eller i grundlön 1,300 kronor samt två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring äfvensom för år 1916 ett dyrtidstillägg à 150 kronor, blef jämväl af Stadsfullmäktige bifallen.

Brandväsendet. Beträffande brandverkets stat bifölls Brandstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag, hvarvid dock i enlighet med Drätselkammarens hemställan naturaförmånerna för befattningshafvare vid brandverket skulle värderas sålunda:

Brandchefen, bostad af 3 rum och kök och jungfrukammare, i likhet med Brandstyrelsens förslag	Kr.	800: —
Brandmästaren, bostad af 2 rum och kök likaledes i enlighet med Brandstyrelsens förslag	„	400: —
Gift brandpersonal i öfrigt, bostad af ett rum och kök	„	225: —
Ogift brandpersonal i öfrigt, bostad i logement med värme, belysning, sängkläder, tvätt och uppassning	„	180: —

Byggnadsnämnden. Ifråga om Byggnadsnämndens stat godkändes densamma i enlighet med de af Drätselkammaren föreslagna förändringarne och skulle sålunda på fast

stat från och med år 1916 uppföras ingeniörsbiträdet å stadsingeniörskontoret under benämningen af biträdande stadsingeniör med en aflöning af 3,000 kronor om året jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter fem och tio års tjänstgöring med rätt för Ingeniören John Eriksson, som för närvarande uppehölle befattningen och fortfarande skulle därvid bibehållas, att från och med år 1916 tillgodoräkna sig det första ålderstillägget, hvarjämte, med afslag å Byggnadsnämndens förslag om anslag till besiktningar utom stadsplanen, skulle för anskaffande och underhåll af materiel, skjutsar m. m. i staten anvisas tillhopa 1,500 kronor.

Parker och planteringar. Anslagen under titeln parker och planteringar blefvo af Stadsfullmäktige bifallna enligt Trädplanteringssällskapets förslag med de förändringar och tillägg därtill, som af Drätselkammaren föreslagits.

En kortare öfverläggning uppstod dock ifråga om det under ifrågavarande titel upptagna anslaget å 300 kronor till plantering af träd å Stora torget vid Gåsmyregatans fortsättning, å hvilket anslag Beredningsutskottet yrkat afslag, hvarvid dels Herrar Enhörning, Oest, Danielsson och Nordin yrkade bifall till Trädplanteringssällskapets och Drätselkammarens förslag, dels ock Herrar vice ordföranden och Johansson, jämlikt Beredningsutskottets framställning afslag å detta förslag. Stadsfullmäktige stannade dock vid att bifalla Drätselkammarens förslag.

Härjämte skulle i detta sammanhang i protokollet antecknas Beredningsutskottets erinran, att någon platshyra för serveringspaviljongen å Djäkneberget icke erlades, ett missförhållande hvilket torde böra af Drätselkammaren rättas.

Skogvaktaren. Jämlikt Drätselkammarens förslag skulle skogvaktarens naturaförmåner bestående af bostad, två rum och kök samt vedbrand och trädgård uppföras inom linien till ett värde af 485 kronor.

Eldaren i Stadshotellet. Likaledes skulle på det sätt Drätselkammaren föreslagit, eldarens vid stadshotellet fri bostad, bestående af två rum och kök inom linien upptagas till ett värde af 350 kronor mot 250 kronor i 1915 års stat.

Hälso- och sjukvård. I fråga om Hälsovårdsnämndens utgiftsstat afslogo Stadsfullmäktige till en början jämlikt Drätselkammarens och Beredningsutskottets hemställan Hälsovårdsnämndens förslag angående höjning i semesterarvodena åt stadsläkarne.

Hälsovårdsnämndens af Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkta framställning om inrättande från och med år 1916 af en förste hälsopolisbefattning med en aflöning af 2,200 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring blef af Stadsfullmäktige utan omröstning bifallen.

I anledning häraf skulle på sätt Drätselkammaren erinrat arvodet för kommunalt tillsyningsorgan 150 kronor, hvilket uppförts i Nämndens statförslag från utgiftsstaten afföras.

Vidare biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning framställningen därom, att ordinarie epidemisjuksköterskorna skulle åtnjuta en kontant begynnelselön af 500 kronor med tre ålderstillägg à 100 kronor efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt att sköterskorna Emma Eriksson och Jenny Jädergren skulle från och med nästkommande år vara berättigade åtnjuta tre ålderstillägg. Däremot skulle Nämndens förslag om pension till epidemisjuksköterskorna, på

sätt Drätselkammaren hemställt, icke för närvarande föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Drätselkammarens framställning om, att vaktmästaren vid Köttbesiktningsbyrån från och med år 1916 skulle erhålla en kontant lön af 1,050 kronor jämte dyrtidstillägg å 150 kronor äfvensom att hans naturaförmåner bestående af bostad, ett rum och kök med värme och lyse skulle värderas till 300 kronor blef af Stadsfullmäktige utan omröstning bifallen.

I öfriga delar bifölls Hälsovårdsnämndens utgiftsförslag utan förändring.

Varmbadhuset. Varmbadhusets utgiftsstat godkändes i enlighet med Badhusstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag med det tillägg, att föreståndarens och maskinistens naturaförmåner, bestående för den förre af bostad, två rum och kök med värme och för den senare bostad, ett rum och kök med värme, skulle inom linien uppföras i värde af respektive 425 och 275 kronor.

Renhållningsverket. Biträdet å renhållningsverkets kontor beviljades jämlikt Drätselkammarens framställning en löneförhöjning i form af ålderstillägg å 150 kronor, hvarjämte värdet af förmannens och fodermarskens fria bostäder bestående af två rum och kök skulle upptagas till 350 kronor samt renhållningsarbetarnes motsvarande förmån af ett rum och kök till 225 kronor.

Folkskoleväsendet. Vidkommande utgiftsstaten för Folkskoleväsendet biföllo Stadsfullmäktige Folkskolestyrelsens af Drätselkammaren och Beredningsutskottets tillstyrkta förslag att från och med den 1 Juli 1916 skulle vid stadens folkskolor inrättas dels två nya ordinarie folkskollärare- och två nya ordinarie folkskollärarinnebefattningar, under det att samtidigt en e. o. folkskollärare- och en e. o. folkskollärarinnetjänst indroges, dels ock två nya småskollärinnetjänster.

Beträffande Folkskolestyrelsens förslag, att dyrtidstillägget för folkskollärarinor och skolkökslärarinnor måtte höjas från 100 till 150 kronor, hvilket förslag blifvit af såväl Drätselkammaren som Beredningsutskottet afstyrkt, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Fåhræus och Fru Andersson utan omröstning bifalla Folkskolestyrelsens förslag. Däremot biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens ändringsförslag, att de vaktmästare och städerskor tillkommande naturaförmånerna liksom för öfriga af stadens befattningshafvare, hvilka voro i åtnjutande af dylik förmån, skulle upptagas inom linien och att motsvarande afdrag skulle ske å inkomstsidan i folkskolans stat under titeln hyresinkomster, hvarjämte jämväl Drätselkammarens förslag angående omvärdering af berörda naturaförmåner blef af Stadsfullmäktige bifallet, i följd hvaraf dessa förmåner skulle värderas sålunda:

Vaktmästare vid folkskola, bostad af 2 rum och kök med värme och belysning .... 500: —
Eldare vid folkskola, bostad af ett rum och kök med värme och belysning .... 300: —
Städerska, vid folkskola, bostad af ett rum med värme och belysning .... 160: —

I fråga om Folkskolestyrelsens framställning om anslag åt särskilda materialvårdare, hvilken framställning blifvit af såväl Drätselkammaren som af Beredningsutskottet tillstyrkt, yrkade dels Herr vice ordföranden, jämlikt sin emot Beredningsutskottets tillstyrkande jämte Herr Uggla afgifna reservation,

afslag å ifrågavarande framställning, dels ock Herr Karlsson bifall till samma framställning, hvilken Stadsfullmäktige ock vid framställning af proposition å de sålunda gjorda yrkandena utan omröstning biföllo.

Beträffande Drätselkammarens hemställan, att den i Folkskolestyrelsens statförslag upptagna anslagsposten under titeln skomakerislöjd och skolkängor till inköp af gymnastikskor till Korsängsskolan 530 kronor, icke måtte beviljas, yrkade dels Herrar Fåhræus, Edström och vice ordföranden bifall till Folkskolestyrelsens af Beredningsuttkottet tillstyrkta framställning, dels ock Herr Enhörning, jämlikt Drätselkammarens förslag, afslag å samma framställning.

Stadsfullmäktige biföllo vid framställning af proposition å de sålunda gjorda yrkandena Folkskolestyrelsens framställning.

Beviljade Stadsfullmäktige jämlikt Folkskolestyrelsens af Drätselksmmaren tillstyrkta förslag afgående småskollärarinnan Fröken Hilda Törngren en årlig tilläggspension å 390 kronor från och med år 1916.

I öfriga delar biföllo Stadsfullmäktige Folkskolestyrelsens statförslag med det af Drätselkammaren gjorda tillägget att där införa den andel af stadens nya obligationslån, som belöpte å folkskoleväsendet, hvarjämte på förslag af Herr Fåhræus beslöts, att de vissa folkskollärare tillkommande dyrtidstilläggen från staten skulle i stadens budget införas å såväl utgifts- som inkomstsidan under folkskolans stat

Arbetare-institutets bibliotek.

Till Västerås arbetsinstituts biblioteksverksamhet beviljade Stadsfullmäktige jämlikt Herr Ugglas därom väckta af Drätselkammaren tillstyrkta motion för år 1916 ett belopp af 1,500 kronor att uppföras i staten för nästa år.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

I fråga om utgiftsstaten för stadens tekniska verk biföllo Stadsfullmäktige till en början på yrkande af Herr Edström Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag, att Assistenten M. Lindblad måtte från och med år 1916 beviljas ett årligt personligt lönetillägg å 500 kronor.

Vidare biföllo Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens framställning Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag angående aflöning till tekniska biträdet på det sätt, att anslaget för ifrågavarande ändamål höjdes från 1,800 till 2,100 kronor.

Däremot afslogs i enlighet med Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning om extra dyrtidstillägg för en del befattningshafvare för år 1916.

I enlighet med Drätselkammarens förslag skulle sålunda utgifterna för verkens gemensamma förvaltning utgörande tillhopa 29,750 kronor fördelas sålunda:

Vattenverket	Kr.	6,300: —
Gasverket	„	8,900: —
Elektricitetsverket	„	8,900: —
Afloppsledningarne	„	2,850: —
Installationsarbeten	„	2,800: —

Föreståndarens vid verken naturaförmåner, utgörande fri bostadsbelysning och gas skulle, jämlikt Drätselkammarens förslag, angifvas inom linien till ett värde af 100 kronor.

I enlighet med samma förslag skulle vidare naturaförmånerna för maskinmästaren och de två maskinisterna vid vattenverket, bestående för samtliga

af bostad, två rum och kök jämte vedbrand inom linien upptagas till ett värde af 400 kronor för dem hvar.

Gasmästarens naturaförmåner, utgörande bostad af två rum och kök med vedbrand samt belysning och gas skulle inom linien upptagas till ett värde af 480 kronor.

Beslöto Stadsfullmäktige, jämlikt Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren tillstyrkta framställning, att från och med år 1916 skulle inrättas en mätarejusterarebefattning vid gasverket med en grundlön af 1,800 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter respektive 3 och 6 års tjänstgöring, hvaremot förslaget om beviljande af ett dyrtidstillägg för nämnda befattningshafvare för år 1916, jämlikt Beredningsutskottets hemställan, blef af Stadsfullmäktige afslaget.

Maskinmästarens vid elektricitetsverket naturaförmåner, bestående af två rum och kök med vedbrand samt lyse och gas skulle uppföras i ett värde af 480 kronor, på sätt Drätselkammaren föreslagit.

I öfrigt godkände Stadsfullmäktige de af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna utgiftsposterna för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt aflopps-ledningarne, hvarjämte Stadsfullmäktige jämlikt Vatten- och Gasverksstyrelsens af Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkta förslag till nyanläggningar och nyanskaffningar för verken utan omröstning beviljade följande anslag att utgå af lånemedel, nämligen:

till	gasledning i Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan	Kr.	2,400: —
„	gasledning i Gåsmyregatan mellan Domkyrkoesplanaden och Skolgatan	„	2,300: —
„	vatten- och gasledningar i Domkyrkesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan	„	2,500: —
„	vatten-, gas- och afloppsledningar i Herrgärdsgatans norra del	„	3,000: —
„	vatten- och afloppsledningar i Engelbrektsgatan mellan Rudbecksgatan och Kaplansgatan, utöfver förut beviljade 4,200 kronor	„	3,800: —
„	elektrisk jordkabel i Källgatan mellan Stora gatan och Västgötegatan	„	800: —
„	elektrisk jordkabel i Jakobsbergsgatan mellan Stora gatan och Kristinagatan	„	1,450: —
„	elektrisk jordkabel i Sturegatan mellan Snickare- och Smedjegatorna	„	850: —
„	inköp af mätare och inventarier för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt afloppsledningarne	„	35,000: —
„	serviser och diverse mindre utsträckningar af till dessa verk hörande ledningar	„	15,000: —
	Summa Kronor		67,100: —

Gatuläggningen. Till gatuläggningsarbeten, afsedda att utföras under år 1916 beviljade Stadsfullmäktige utan omröstning förutom i budgetförslaget upptagna kostnader för mindre gatuarbeten, afgäld för nubbstensbrott och grustag samt makadamslagning tillhopa 12,350 kronor, dels af uttaxerade medel att upptagas i 1916 års budget

till omläggning af Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan .... Kr. 20,000: —
„ nyanläggning af Domkyrkoesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan .... „ 13,000: —
„ påbörjande af ordnandet af Herrgårds- och Rudbecksgatorna invid parken i kvarteret Gösta .... „ 4,000: —
„ ordnande och stensättning af Malmabergsgatan från Tegnérgatan till hufvudingången för Korsängsskolan .... „ 4,000: —

Sammanlagdt Kronor 41,000: —

dels ock att utgå af lånemedel

till ordnande och stensättning af Pilgatan mellan Stora gatan och järnvägskorsningen .... Kr. 40,000: —

I sammanhang härmed antecknades, att Beredningsutskottet erinrat om det dåliga och svårtrafikabla skick, hvari Östra Järnvägsgatan, särskildt höst och vår befunne sig, samt därvid uttalat, att Drätselkammaren borde hafva frågan om denna gatas försättande i trafikabelt skick i åtanke vid användande af det nu förhöjda anslaget till diverse gatuarbeten.

Hamnen. Nästkommande års stat för stadens hamn fastställdes i enlighet med Drätselkammarens ändringsförslag.

Gatubelysning. De af Drätselkammaren i dess förslag uppförda anslagen till gatubelysning för nästkommande år såväl beträffande själfva belysningskostnaden som anläggningskostnaden för nytillkommande belysning blefvo af Stadsfullmäktige godkända.

Fattigvården. I fråga om Fattigvårdens stat skulle till en början i enlighet med Drätselkammarens ändringsförslag de tillfälliga inkomsterna och återbetalningarne upptagas med ett belopp af 1,400 kronor i stället för af Fattigvårdsstyrelsen beräknade 500 kronor.

Fattigvårdsstyrelsen hade föreslagit och Drätselkammaren tillstyrkt, att anslaget till arvode åt styrelsens sekreterare måtte i 1916 års stat höjas från 500 till 800 kronor, hvaremot Beredningsutskottet afstyrkt denna framställning.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Enhörning bifall till Fattigvårdsstyrelsens och Drätselkammarens förslag, dels ock Herr vice ordföranden i enlighet med Beredningsutskottets förslag, afslag å framställningen.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å dessa yrkanden beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning (voteringslista Bil. § 249 e) med 25 nej emot 18 ja, afgifna för bifall till Fattigvårdsstyrelsens och Drätselkammarens förslag, afslå framställningen.

Härefter blef Fattigvårdsstyrelsens likaledes af Drätselkammaren tillstyrkta men af Beredningsutskottet afstyrkta framställning om höjning i arvodet för Fattigvårdsstyrelsens kamrerare från 1,000 till 1,200 kronor af Stadsfullmäktige utan omröstning afslagen.

I enlighet med Drätselkammarens och Beredningsutskottets hemställan afslogo Stadsfullmäktige Fattigvårdsstyrelsens förslag om höjning i dyrtidstilläggen för sysslomannen och portvakten med resp. 100 och 50 kronor äfvensom höjningen i arvodet för predikanten från 150 till 300 kronor.

Sysslomannens och portvaktens naturaförmåner, bestående af bostad, ett

rum och kök jämte vedbrand och belysning, skulle i enlighet med Drätselkammarens förslag inom linien uppföras till ett värde af 300 kronor.

De föreslagna höjningarne i lönerna för föreståndarinnan med 50 kronor och sjuksköterskan med 150 kronor blefvo jämlikt Drätselkammaren och Beredningsutskottets hemställan af Stadsfullmäktige bifallna.

I öfriga delar godkände Stadsfullmäktige Fattigvårdsstyrelsens statförslag.

Pensions- och fosterbarnsnämnderna. Pensionsnämndens och Fosterbarnsnämndens af Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkta statförslag blefvo af Stadsfullmäktige godkända.

Arbetsstugan m. m. Beviljade Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan följande anslag, nämligen:

till arbetsstugan	Kr.	2,500: —
„ barnhemmet	„	500: —
„ natthärberget	„	300: —
„ barnkrubban	„	1,000: —
eller sammanlagdt	Kr.	4,300: —

till hvilka anslag skulle af Sundinska fondens öfverskottsmedel utanordnas ett belopp af 3,300 kronor och återstoden 1,000 kronor upptagas till uttaxering i 1916 års budget.

Arbetsförmedlingen. Med bifall till styrelsens för länets arbetsförmedling i sammanhang med budgetsförslaget till Stadsfullmäktige inkomna och af Drätselkammaren tillstyrkta framställning beviljade Stadsfullmäktige för år 1916 åt anstalten ett anslag af 2,000 kronor att i budgeten upptagas till uttaxering.

Tillika beslöto Stadsfullmäktige i anledning af inlämnad revisionsberättelse öfver anstaltens räkenskaper och förvaltning under år 1914 att för sin del bevilja vederbörande ansvarsfrihet för revisionsåret.

Västerås sjukkassors fortsättningskassa. Med öfverlämnande af en framställning till Stadsfullmäktige från Västerås sjukkassors fortsättningskassa om beviljande af anslag till kassan för år 1916 hade Drätselkammaren tillstyrkt, att sådant anslag måtte för nästa år beviljas kassan på samma villkor, som af Stadsfullmäktige bestämdes den 23 December 1909, då kommunalt anslag till kassan första gången beslutades; och biföllo Stadsfullmäktige nu berörda framställning samt godkände Drätselkammarens förslag, att för ändamålet skulle i 1916 års budget upptagas ett förslagsvis beräknadt belopp af 2,700 kronor.

Sparfboet. Till barnhemmet Sparfboet anslogo Stadsfullmäktige enligt Drätselkammarens tillstyrkan för år 1916 ett belopp af 400 kronor.

Idrottsplatsen. I fråga om det i innevarande års stat upptagna anslaget till underhåll af idrottsplatsen å Herrgärdet hade Drätselkammaren i betänkandet till budgetförslaget meddelat, att, enär den mark å den s. k. Bergstrandska jorden i Herrgärdet, hvarå den nuvarande provisoriska idrottsplatsen vore anordnad, enligt hvad Drätselkammaren erfarit inom kort tid komme att utbjudas till försäljning, och platsen sålunda icke vidare torde kunna få disponeras för idrotten, samt då frågan om annan idrottsplats ännu vore outredd Drätselkammaren icke i det föreliggande budgetförslaget uppfört något anslag till underhåll af idrottsplatsen å Herrgärdet.

Emellertid hade nu till Stadsfullmäktige inkommit dels en skrifvelse från idrottsplatskommittén, däri nämnda kommitté med anledning af Drätsel-

kammarens berörda åtgärd, under uttalande af sin förhoppning, att idrottsplatsen kunde få disponeras för sitt nuvarande ändamål under större delen af nästkommande år, därom underhandlingar inledts med jordägaren, och att kommittén ansåg, att äfven för nästa år borde reserveras hittills utgående anslag för idrottsplatsens underhåll, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för detta ändamål under år 1916 anvisa ett anslag å 500 kronor att utgå under den förutsättning att ofvanberörda underhandlingar ledde till önskadt resultat, dels ock en skrifvelse från Drätselkammaren af den 20 innevarande December, däri Drätselkammaren med anledning af Idrottsplatskommitterades nyssberörda framställning på anfördt skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte, under förutsättning, att idrottsplatsen finge användas för sitt nuvarande ändamål under större delen af nästkommande år, för detta år anvisa ett anslag å 200 kronor till underhåll af densamma att utgå af uttaxerade medel.

Efter föredragning af berörda handlingar biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens senast i ärendet gjorda framställning.

Skridskobana. I betänkandet till budgetförslaget hade Drätselkammaren vidare meddelat, att kammaren för Västerås skridskoklubb reservationsvis insatt ett anslag af samma storlek som för innevarande år, ehuru någon framställning därom icke inkommit, samt anhållit, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att besluta om ifrågavarande bidrag i händelse ansökning om detsamma skulle inkomma.

I samband härmed föredrogos nu till Stadsfullmäktige inkomna skrifvelser dels från Idrottsplatskommitterade af den 18 innevarande December, däri kommitterade — under förmälan, att det af Drätselkammaren ifrågasatta bidraget vore otillräckligt, om en blifvande skridskobana skulle samtidigt uppfylla krafven såväl på en lekplats för barn som på en lifligt frekventerad vinteridrottsplats äfven för den vuxna allmänheten, hvarför erfordrades särskild bana för hastighetsåkning, bandy och eventuellt konståkning, att iordningställande af bana på grund af den nuvarande stora snömängden kräfde afsevärdt större kostnader än under föregående vinter, samt att Västerås skridskoklubbs ekonomiska ställning vore sådan, att den icke kunde bära dessa merkostnader — hemställt om en ökning i nämnda anslag med 500 kronor eller från 400 till 900 kronor, hvilket anslag för möjliggörande af kontroll, öfver att det användes för ofvannämnda ändamål, borde ställas till Idrottsplatskommitténs förfogande för att sedan tillhandahållas antingen Västerås skridskoklubb eller annan idrottsorganisation emot redovisningsskyldighet, dels ock en ny framställning från Drätselkammaren af den 20 innevarande December, däri Drätselkammaren med anledning af nyssberörda framställning från Idrottsplatskommitterade på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte i staten för nästa år upptaga ett med 200 kronor förhöjdt anslag att ställas till Idrottsplatskommitténs förfogande emot redovisningsskyldighet för anordnande af en skridskobana innevarande vinter, under villkor att denna bana under viss tid af dagen i enlighet med de bestämmelser, som härför förut varit gällande, afgiftsfritt upplåtes till begagnande af folkskolebarn.

Efter föredragning af dessa handlingar biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning utan omröstning Drätselkammarens senast i ämnet gjorda framställning, hvadan alltså i staten för ifrågavarande ändamål skulle uppföras ett anslag af 600 kronor.

Adresskalender. Beviljade Stadsfullmäktige jämlikt Drätselkammarens förslag ett anslag för år 1916 å 300 kronor att utgå till Boktryckaren Fredr. Andersson såsom bidrag för utgifvande nämnda år af en adresskalender öfver Västerås stad, under villkor att Andersson kostnadsfritt till stadens myndigheter och verk öfverlämnade 25 exemplar af kalendern.

Taxeringsnämnderna. Antecknades, att Beredningsutskottet i sitt yttrande öfver budgetförslaget uttalat önskvärdheten däraf, att någon lämplig person måtte af taxeringsnämnderna anställas med uppdrag att mot ersättning af stadens medel underrätta sådana skattskyldige, hvilka ehuru de icke deklarerat eller förelagts att deklarera, likväl af taxeringsnämnderna upptaxerades till inkomst utöfver det belopp, vid hvilket deklarationsplikt inträdde.

Pilbobäckens och Lillåns ordnande. Drätselkammaren hade, under erinran att Stadsfullmäktige i slutet af nästlidne år beviljat dels 15000 kronor af lånemedel till öfverbyggande af bäcken utmed Pilgatan och dels 10,000 kronor af uttaxerade medel till ordnande af Lillåns utlopp nedanför järnvägsbron, samt under förmälan att det förra af dessa arbeten blifvit utfördt, men dragit en kostnad af 20,000 kronor och att bristen täckts af anslaget till Lillåmynningens ordnande, hvilket arbete däremot icke kommit till utförande; föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte af uttaxerade medel i 1916 års stat anslå 20,000 kronor till fortsatt öfverbyggande af ofvan omförmälda bäck i dess vidare lopp från Pilgatan invid kreaturstorget och ned till järnvägen.

I fråga härom hade Magistraten på anförda skäl hemställt, att det af Drätselkammaren begärda anslaget af 20.000 kronor för öfverbyggande af Pilbobäcken i första rummet måtte användas till öfverbyggande af bäcken nedanför de kloakmynningar, som däri utmynnade, och vidare till ordnande af Lillåns utlopp nedanför järnvägen.

Beredningsutskottet hade härutinnan hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja det ifrågavarande anslaget att användas på sätt Magistraten föreslagit, förutsatt att detta arbete lämpligen läte sig utföras vintertiden, men eljest till det arbete Drätselkammaren föreslagit.

Härom uppstod nu en stunds öfverläggning, därunder dels Herrar Enhörning och Danielsson yrkade bifall till Drätselkammarens förslag, dels Herr vice ordföranden bifall till Beredningsutskottets förslag, dels ock Herr Björkman att Stadsfullmäktige måtte af uttaxerade medel i 1916 års stat för båda de ifrågasatta arbetena anslå ett belopp af sammanlagdt 30,000 kronor.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å dessa yrkanden godkände Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

Inkomsterna.

Arrende för fiskvatten. Vid föredragning af inkomstposterna under titeln arrende för fiskvatten yrkade Herr Kättström, att i inkomststaten för år 1916 arrendesumman för fiskvatten allenast måtte upptagas till 150 kronor, d. v. s. arrendet för fiskvattnet vid Hästholmarne och att Stadsfullmäktige måtte besluta att under år 1916 ej utarrendera fiskerätten vid Kättskär och Amundsgrund samt stränderna vid Karlsberg, Gustafsvik, Stallhagen och Viksäng, att i arrendekontraktet angående fisket

vid Hästholmarne måtte inrymmas en bestämmelse, hvarigenom arrendatorn icke ägde förbjuda stadens innevånare rätt att å detta vatten idka fiske med metspö, drag och pimpel samt att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att utfärda de ordningsbestämmelser, som kunde anses erforderliga för stadens innevånares afgiftsfria fiskerätt i det icke utarrenderade vattnet.

Med anledning af detta förslag uppstod en stunds öfverläggning, därunder yrkades dels af Herr Edström, att de 160 kronor som beräknats såsom inkomst i budgeten för andra fiskvatten än de vid Hästholmarne måtte utgå ur inkomstförslaget samt att Herr Kättströms framställning i öfrigt måtte remitteras till utlåtande af Drätselkammaren, i hvilket yrkande Herrar vice ordföranden, Bäckman, Kättström och Pers instämde, dels och Herr Johansson afslag å Herr Kättströms framställning.

Vid efter öfverläggningens slut framställd proposition å dessa yrkanden biföllo Stadtfullmäktige utan omröstning det af Herr Edström framställda yrkandet.

Hälso- och sjukvård.

Beträffande inkomsterna i Hälsovårdsnämndens stat skulle desamma på sätt Drätselkammaren föreslagit beräknas till 150 kronor högre belopp beträffande köttbesiktningsbyråns inkomster än hvad Hälsovårdsnämnden föreslagit.

I öfrigt godkändes Hälsovårdsnämndens förslag.

Folkskoleväsendet.

Inkomsterna för folkskoleväsendet skulle beräknas på sätt Folkskolestyrelsen föreslagit med de ändringar, som i Drätselkammarens förslag funnos angifna och af Stadsfullmäktige i samband med utgifterna beslutats.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Till de af Vatten- och Gasverksstyrelsen beräknade inkomsterna af gas- och elektricitetsverken skulle jämlikt Drätselkammarens förslag läggas inkomsterna för nytillkommen gatubelysning nämligen 424 kronor för gasverket och 660 kronor för elektricetetsverket.

Uttaxeringen.

Med bifall till Drätselkammarens af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag beslöto Stadsfullmäktige att till täckande af bristen i 1916 års utgifts- och inkomststat för staden jämlikt 57 § af Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad bestämma en uttaxering för år 1915 af 6.75 proc. å den till bevillning uppskattade inkomsten i staden enligt 1915 års af pröfningsnämnden fastställda taxering.

Förslagsanslaget.

För utjämniningen af budgetens utgifts- och inkomstsidor i anledning af de af Stadsfullmäktige under budgetbehandlingen företagna ändringarne i Drätselkammarens förslag, skulle det af Drätselkammaren upptagna förslagsanslaget till diverse och oförutsedda behof, hvilket för öfrigt af Stadsfullmäktige godkändes, till beloppet nedsättas från 36.629 kronor 64 öre till 35.214 kronor 64 öre, hvarjämte antecknades, att af detta förslagsanslag skulle utgå de af Stadsfullmäktige under gårdagen beviljade anslagen dels till anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid Fattiggården 2.500 kronor, och dels till uppehållande af Västerås skollofskoloniers verksamhet under år 1916 med 2.500 kronor.

Härefter blef den föreliggande utgifts- och inkomsstaten i dess helhet i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag och ofvan antecknade beslut af Stadsfullmäktige antagen och godkänd.

§ 250.

Då något vidare ärende icke till behandling förelåg, blefvo årets förhandlingar af ordföranden förklarade afslutade.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 3 januari 1916.

Max Schenström.

Axel Sundström. *E. Edv. Karlsson.*

Offentligen uppläst den 4 januari 1916 betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1916. Fredr. Anderssons Boktr.

HANDLINGAR

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 28 Januari. I.

N:o 1.

Lönereglerings- och pensionskommitténs betänkande angående pensionering af stadens befattningshafvare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Kommittén för utarbetande af förslag till löne- och pensionsstat för stadens ämbets- och tjänstemän samt betjänte, hvilken kommitté tillsatts af Stadsfullmäktige den 26 Januari 1905 och som tidigare aflämnat förslag till lönestat för de fleste af stadens befattningshafvare, får härmed öfverlämna utredning och förslag rörande pensionering af stadens befattningshafvare, i den utsträckning, som närlagda förslag till pensionsstat angifver.

Frågan om pensionering af Västerås stads befattningshafvare.

Behofvet af ordnade pensionsbestämmelser.

Vid frågans behandling hafva kommitterade utgått från den förutsättningen, att Västerås stad äfven framdeles, såsom under senare tid veterligen alltid skett, ej vill undandraga sig kostnaden för pensionering af ämbets- och tjänstemän samt betjänte, hvilka uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som i regeln medför pension för statens tjänare, och äfven utsträcka denna förmån till en del andra sina befattningshafvare med mindre fast anställning. Saknaden af allmänna bestämmelser rörande pensionering af Västerås stads tjänstemän m. fl. kan emellertid föranleda en sådan befattningshafvare att af ekonomiska skäl kvarstå i tjänsten, äfven sedan arbetsförmågan och dugligheten i väsentlig mån aftagit, ett förhållande, som icke kan vara med det allmännas fördel förenligt och dessutom betydligt minskar utsikterna till befordran för yngre personer inom stadens tjänsteverk.

Det torde ock kunna anses för gifvet, att ett samhälle, som för sina tjänstemän och betjänte infört pensionsrätt, bör kunna påräkna att till sina olika befattningar erhålla de inom hvarje fack dugligaste sökandena.

Kommitterade anse därför tiden vara inne för antagande af vissa allmänna bestämmelser för pensionsrätt, hvarigenom stadsfullmäktiges ofta återkommande pröfning af särskilda befattningshafvares ansökningar om pension undvikes och på samma gång enhet och följdriktighet vinnes såväl med afseende på pensionsbeloppens beräknande som grunderna för deras utgående.

Pensionen en löneförmån, som bör bekostas af staden.

Kommitterade anse för sin del, att staden ensam bör bekosta pensioneringen utan bidrag från befattningshafvarens sida, såsom äfven förhållandet är i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Gefle. I enlighet med denna princip äro ock

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

åtskilliga pensioneringsförslag i andra städer, om hvilka kommitterade tagit kännedom, uppgjorda.

Ett utkräfvande af bidrag från de eventuella pensionstagarna torde sannolikt hafva till följd, att, särskildt som de hittillsvarande lönerna i många fall ej kunna sägas vara för höga, en afknappning af desamma genom afgifter till en pensionsfond skulle medföra en förhöjning af lönerna med minst motsvarande belopp. Skulle befattningshafvarne åläggas pensionsafgifter, kunde dessutom befaras, att alla som afginge i förtid, framställde kraf på återbekommande af dessa, kraf, hvilka måhända ej så lätt torde kunna afvisas.

Pensionsrättens åtnjutande.

Hvad först beträffar den frågan, hvilka befattningar i stadens tjänst, som böra åtföljas af pensionsrätt, anse kommitterade, att i regel sådan rätt bör tillkomma hvarje innehafvare af sådan befattning i kommunen, som kan anses stadigvarande och tillika är af den omfattning, att dess innehafvare däraf har sin hufvudsakliga sysselsättning och bergning. Däremot bör pensionsrätt icke tillkomma innehafvare af tillfälliga sysslor och uppdrag eller af befattningar, som äga den ringa omfattning och betydelse, att deras skötande icke kan afse att utgöra innehafvarens hufvudsakliga arbete utan endast bereda honom en biförtjänst vid sidan af detta.

På det att ingen tvekan skall äga rum beträffande de befattningar, som enligt kommitterades förmenande böra vara förenade med pensionsrätt hafva kommitterade upptagit dessa uti det förslag till pensionsstat, som bifogas utlåtandet.

Ålder och tjänstetid för åtnjutande af pension.

Den för statens civila tjänsteinnehafvares rätt till pension bestämnda åldern är i regeln 67 lefnads- och 35 tjänsteår för män och 62 lefnads- och 30 tjänsteår för kvinnor. Kommitten anser, att denna allmänna bestämmelse äfven kan såsom regel införas vid pensionering af Västerås stads befattningshafvare. Undantag därifrån måste emellertid för särskilda tjänster medgifvas på sätt i det följande angifves.

Skyldighet att afgå vid viss ålder.

Rättighet till pension bör motsvaras af skyldiget för pensionstagaren att vid viss för hvarje fall bestämd lefnadsålder afgå från tjänsten, enär pensioneringen jämväl kan sägas hafva till syfte att tillförsäkra samhället fullt arbetsdugliga befattningshafvare.

Härvid uppstår emellertid den frågan, huruvida, såsom i åtskilliga pensionsreglementen stadgas, äfven för Västerås bör bestämmas, att vederbörande myndighet må medgifvas rätt att, sedan befattningshafvare uppnått stadgad pensionsålder, låta med afskedet anstå, därest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna tillfredsställande sköta sin befattning, eller om ofvannämnda skyldighet bör blifva ovillkorlig. Gifvet är dock, att vederbörande myndighets rätt att medgifva en pensionsberättigad tjänsteman anstånd med afskedstagandet på obestämd tid kan leda därhän, att pensionsmässiga befattningshafvare blifva kvarstående i tjänsten längre än som med kommunens bästa är förenligt. Men det senare alternativet eller ovillkorlig afgång från tjänsten vid för pensionens erhållande stadgad lefnadsålder torde ej heller undantagslöst följas, då erfarenheten visat, att mången tjänsteman vid ifrågavarande ålder på ett fullt tillfredsställande sätt kunnat sköta sina åligganden.

Kommitterade vilja i detta hänseende föreslå, att vederbörande myndighet må äga rätt att fatta beslut om pensionsmässig tjänstemans bibehållande vid tjänsten, dock att detta beslut, till undanrödjande af ofvan påpekade olägenhet, endast meddelas för ett år i sänder och att tiden på inga villkor utsträckes öfver tre år efter inträdandet af den för rätt till pensions erhållande bestämda lefnadsåldern.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Afkortad pension med ett minimum af tjänstetid.

Då kommitterade sålunda ansett nödvändigt, att befattningshafvare förpliktigas vid en viss lefnadsålder afgå från befattningen, följer häraf, att befattningshafvare, därest han då icke innehar det erforderliga antalet tjänsteår, skulle nödgas afgå utan någon pension alls och således t. ex. den, som tjänat staden i 35 år erhålla full pension men den, som tjänat blott i 34 år, vid sin då tvungna afgång varda i saknad af hvarje pensionsförmån. För undvikande af denna orättvisa och mötande af de pensionsanspråk, som i dylika fall icke skulle komma att uteblifva och väl svårligen kunna tillbakavisas, föreslå kommitterade, att befattningshafvare med kortare tjänstetid än den för full pensions erhållande föreskrifna berättigas att erhålla en i mån af den kortare tjänstetiden afkortad pension. Dock bör, enligt kommitterades förmenande, ett visst ej allt för obetydligt minimum af tjänstetid fastställas äfven för afkortad pension. Lägsta antalet tjänsteår för denna rätts inträdande anse kommitterade lämpligen kunna sättas till 10 år lägre än det antal tjänsteår, som kräfves för full pensions erhållande, eller i regel till 25 år. Lefnadsåldern åter varder, såsom af det föregående inhämtas, i båda fallen densamma.

Tjänstetidens beräkning.

Till förekommande af alla svårigheter och tvister vid pröfning i hvarje fall, huruvida föreskrifven tjänstetid blifvit uppnådd eller icke, torde, i likhet med hvad i detta hänseende finnes stadgadt i flera andra städers pensionsreglementen, böra bestämmas, att såsom tjänstetid skall beräknas den tid vederbörande befattningshafvare varit verksam i stadens tjänst, oafsedt om det varit såsom ordinarie eller extra ordinarie innehafvare af pensionsberättigad befattning, samt att afräkning ej må ske för sådant afbrott i tjänstgöringstiden, som föranletts af semester, sjukdom, särskildt offentligt uppdrag, och ej heller för eljest medgifven tjänstledighet vidare än i den mån denna under något kalenderår öfverstigit 3 månader.

Pensionsbelopp.

Vidkommande själfva pensionsbeloppen anse kommitterade, att på sätt i Stockholm, Göteborg, Gefle och andra städer med genomfördt pensionsväsen äger rum, dessa böra bestämmas i förhållande till den samfällda aflöningen, så att, om i denna ingå andra förmåner än den ur stadskassan utgående kontanta aflöningen, såsom sportler, fri bostad och därmed likställda förmåner, äfven dessa tages i beräkning, samt att pensionen bestämmes att utgå med en viss procent af uppskattade beloppet af samtliga löneförmånerna vid afskedstagandet.

Till åstadkommande af största möjliga likformighet och rättvisa vid ofvannämnda beräkning fordras emellertid, ej blott att nämnda särskilda förmåner i pensionshänseende tagas i beräkning, utan äfven att deras uppskattning i sådant hänseende icke göres beroende af förmånernas under olika år växlande värde, utan verkställes af Stadsfullmäktige på förhand sålunda, att de af Stadsfullmäktige uppskattade beloppen införas i en särskild pensionsstat.

Med en befattning förenade ålderstillägg böra medtagas vid pensionens bestämmande, enär denna ju alltid bör beräknas efter slutaflöningen vid afskedstagandet; däremot torde s. k. personliga lönetillägg icke böra i pensionshänseende medräknas.

Hvad angår det procenttal, hvartill pension bör beräknas i förhållande till de samfällda aflöningsförmånerna vid afskedstagandet, anse kommitterade, att detsamma i regel bör bestämmas till 65 % af sammanlagda aflöningsförmånerna. För dem, för hvilka en väsentligt tidigare pensionsålder är föreslagen, nämligen underbefäl och manskap inom polis- och brandkårerna, är procenttalet satt till endast 60 %.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Blifvande pensionsbestämmelser böra innehålla en begränsning af pensionens maximibelopp, och föreslå därför kommitterade, att full pension å stadens stat icke i något fall må öfverskrida 5,000 kronor.

Afkortad pension bör utgå med så stor del af den fulla pensionen, som motsvarar förhållandet mellan det sammanlagda antalet af befattningshafvarens alla tjänsteår och det antalet sådana, som fordras för full pension. I enlighet härmed skulle, då tjänsteåldern för full pensions erhållande är bestämnd till 35 år, den afkortade pensionen utgå med den fulla pensionens belopp, minskadt med $^{1}/_{35}$ däraf för hvarje helt år eller del af år, hvarmed pensionstagarens tjänsteår understiga 35.

Ingen må af staden uppbära pension för mer än en befattning, nämligen den bäst aflönade.

Pensionsstat.

Pensionsstaten torde böra antagas endast tillsvidare då ju nya tjänster kunna under årens lopp tillkomma, hvilka anses böra förenas med rätt till pension, samt omvärdering af sportelinkomster o. d. kan visa sig behöflig.

Såväl pensionsstaten som förslaget i öfrigt bör i allt, som rör tjänstemän, hvilkas lönestat fastställes af Kungl. Maj:t underställas dess pröfning.

Pröfning af rätt till pension.

Då kommitterade, såsom ofvan nämnts, anse, att för stadens tjänsteinnehafvare bör såsom regel införas rätt till pension ur stadens kassa med skyldighet för tjänsteinnehafvaren att vid viss ålder afgå från tjänsten, följer också häraf, att pröfningen af denna rätt endast blir formel och icke i hvarje fall behöfver hänskjutas till Stadsfullmäktiges afgörande. Det synes kommitterade lämpligt, att denna rätt uppdrages åt Drätselkammaren.

Tid för pensionens utgående.

Beträffande tiden för pensionens utgående föreslå kommitterade, att den utgår från och med månaden näst efter den, hvarunder befattningshafvare afgått från stadens tjänst till och med den månad, hvarunder pensionär aflider, samt att pensionen utbetalas månadsvis i förskott.

Öfvergångsbestämmelser.

Beträffande tillämpningen af de föreslagna pesionsbestämmelserna, därest de vinna Stadsfullmäktiges bifall, är det gifvet, att dessa skola gälla för blifvande befattningshafvare äfvensom för de förut antagna, hvilka förordnats med eller eljes iklädt sig skyldighet att underkasta sig dylika bestämmelser. Därjämte böra stadens öfriga löntagare, som innehafva i pensionsstaten upptagna befattningar, vara oförhindrade att ingå på bestämmelserna, hvarom de dock böra lämna tillkännagifvande inom viss tid efter bestämmelsernas trädande i kraft, vid äfventyr att befattningshafvare, som försitter denna tid, förlorar den ifrågavarande rättigheten. Sagda tid synes lämpligen kunna sättas till ett år efter bestämmelsernas trädande i kraft, hvilket skulle ske först efter Kungl. Maj:ts stadsfästelse af desamma, så vidt de afse sådana befattningshafvare, för hvilka Kungl. Maj:t fastställer lönestat.

Till undvikande af tvist samt vinnande af likformighet och kontroll i fråga om berörda tillkännagifvanden anse kommitterade, att desamma skriftligen affattas i enlighet med af Drätselkammaren fastställdt formulär och inlämnas till den styrelse, som äger utanordna befattningshafvarens aflöning, hvarefter, om denna styrelse är en annan än Drätselkammaren, tillkännagifvandet aflämnas till Drätselkammaren för förvaring.

Befattningar på hvilka pensionsbestämmelserna böra tillämpas.

Efter att sålunda hafva angifvit de allmänna grunderna för pensioneringen, vilja kommitterade nu öfvergå till angifvande af befattningar, på vilka pensionsbestämmelserna böra tillämpas, samt taga i öfvervägande, hvad rörande de särskilda befattningarna torde böra i undantagshänseende stadgas.

Magistraten och Rådstufvurätten med underlydande.

N:o 1. *Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.*

Till pensionsrätt under denna rubrik föreslås: borgmästaren, rådmännen, stadsnotarien, stadsfogden, kronouppbördskassören, skrifbiträdet å kronouppbördskontoret, stadsfiskalen, stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna.

Vidkommande den för full pensions erhållande erforderliga tjänstetid vilja kommitterade såsom undantag från den allmänna bestämmelsen föreslå för borgmästaren 25 år, enär till innehafvare af borgmästareämbetet ofta kan utnämnas person från annan ort, som då i de flesta fall ej hinner att i stadens tjänst eljes uppnå erforderligt antal tjänsteår samt för rådmännen och stadsnotarien, hvilka ofta torde vid rätt sen ålder komma till sina befattningar, 30 år.

Polisverket.

Här upptages poliskommissarie, öfverkonstaplar, detektivkonstaplar, inspektionskonstaplar och ordinarie konstaplar vid ordningspolisen.

Då befattningarne vid polisverket gifvetvis fordra större rörlighet och kroppslig vigör än de flesta andra stadens befattningar, torde för polismännen böra bestämmas en tidigare afgångs- och pensionsålder än den vanliga. Kommittérade anse å andra sidan rättvist, att polismännens pensioner beräknas efter en lägre procent af löneförmånerna än den, som kommer att gälla för befattningshafvare med längre tjänstetid och senare pensionsålder. Kommittérade föreslå därför, att polismännen skola vara berättigade till full pension vid 55 lefnads- och 30 tjänsteår samt att deras pensioner utgå med 60 % af samtliga löneförmåner, under det att i öfrigt de allmänna bestämmelserna skola följas. Undantag härifrån bör dock göras för poliskommissarien, hvilken kommittérade ansett böra erhålla full pension, beräknad efter samma eller 65 % af löneförmånerna som stadens befattningshafvare i allmänhet, vid 60 lefnads- och 30 tjänsteår.

Drätselkammaren.

Följande under Drätselkammaren ställda befattningshafvare föreslås till pensionsrätt: byggnadschefen, stadens ombudsman, stadskamreraren, räkenskapsföraren och kontrollanten, skrifbiträdet å ombudsmannaexpeditionen, stadsinspektoren, arbetsförmannen och rådhusvaktmästaren. I fråga om pensionsåldern bör undantag göras för de två förstnämnda befattningarne, så att byggnadschefen erhåller full pension vid uppnådda 65 lefnads- och 30 tjänsteår samt stadens ombudsman vid 62 lefnads- och 30 tjänsteår.

Brandkåren.

Till erhållande af pensionsrätt föreslås brandchefen, brandmästaren, stallkorpralen, vice korpral, verkstadsförmannen och maskinisten samt fast anställda brandsoldater.

Af skäl, som anförts beträffande poliskåren, torde för dessa befattningshafvare böra bestämmas tidigare afgångs- och pensionsålder samt i följd däraf lägre procenttal för beräknande af pensionsbeloppen än det vanliga; och föreslå därför kommitterade, att för deras rätt till full pension bestämmes en lefnadsålder af 55 år och en tjänstetid af 30 år samt att pensionen utgår med 60 % af löne-

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

förmånerna vid afskedstagandet. Liksom vid polisverket göres härutinnan undantag för brandchefen, som erhåller full pension efter 65 % af löneförmånerna vid 60 lefnads- och 30 tjänsteår.

Byggnadsnämnden.

Här uppföres stadsarkitekten samt ett för de löpande stadsingeniörsgöromålens verkställande anställdt ingeniörsbiträde.

Parker och planteringar.

Härunder uppföres trädgårdsdirektören, hvilken bör erhålla full pension vid uppnådda 65 lefnadsår.

Skogarne.

Under denna rubrik upptages stadens skogvaktare.

Hälsovården.

Härunder uppföras stadsläkarne, stadsbarnmorskorna, stadssjuksköterskorna, hälsopoliserna, epidemisjuksköterskorna, vaktmästare och gårdsdräng vid epidemisjukhuset, köksföreståndarinnan därstädes, föreståndaren för köttbesiktningsbyrån och vaktmästaren därstädes. Stadsbarnmorskorna, för hvilkas pensionering i särskild pensionskassa staden lämnar bidrag, böra tillerkännas pension ur stadens kassa i den mån, att stadens pension och den ur nämnda pensionskassa utgående sammanlagdt uppgå till i pensionsstaten upptagna pensionsbeloppet. I afseende på pensionsåldern har kommittén på grund af olika förhållanden ansett följande undantag böra stipuleras: 1:ste stadsläkaren 65 lefnads- och 25 tjänsteår, 2:dre stadsläkaren 65 lefnads- och 30 tjänsteår, barnmorskor och sjuksköterskor 57 lefnadsår samt hälsopolis 60 lefnads- och 30 tjänsteår.

Varmbadhuset.

Ehuru ej uppförd på ordinarie aflöningsstat föreslår kommittén badhusets personal till erhållande af pension. Nämnda personal utgöres af: föreståndaren, maskinisten, eldaren, biljettförsäljerska, baderskor, biträden, simhalls- och folkbadsvakter samt tvätterskor.

Renhållningsverket.

Här upptages förvaltaren, förman och fodermarsk samt de ordinarie renhållningsarbetarne ävensom året om anställda sopare. För renhållningsmanskapet skulle bestämmas pensionsålder af 60 lefnads- och 30 tjänsteår.

Folkskolorna.

Under denna rubrik uppföras folkskoleinspektören, som på de i fråga om borgmästaren anföra skäl torde böra tillerkännas rätt till full pension redan efter 65 lefnads- och 30 tjänsteår, vaktmästare och eldare.

Beträffande tilläggspension till folkskollärarna m. fl. föreslå kommitten, att folkskollärare, och folkskollärarinnor samt småskollärarinnor äfvensom lärare och

lärarinnor i slöjd och huslig ekonomi, som uppnått 60 lefnads- och 30 tjänsteår i stadens tjänst må vid afskedstagandet ur stadskassan tillerkännas en tilläggspension med så stort belopp, att denna jämte den från vederbörande pensionsanstalter utgående pensionen må utgöra 65 % af löneförmånerna vid afskedstagandet enligt bifogade pensionsstat, mot skyldighet för dem att senast vid uppnådda 63 lefnadsår afgå från sin tjänst.

N:o 1. *Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.*

Hamnen.

Härunder upptages hamnuppbördsmannen.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Under denna rubrik upptagas föreståndaren, assistenten, kassörskan, kontorsbiträdet, maskinmästaren vid vattenverket, gasmästaren, maskinmästaren vid elektricitetsverket, vattenledningsförmannen, förste montören vid de elektriska ledningarna, vårdaren för vattenborgen, maskinisterna vid vattenverket, eldarne vid gasverket samt maskinisterna vid elektricitetsverket.

Fattigvården.

Pensionsrätt föreslås för sysslomannen, föreståndarinnan och portvakten.

Kostnaderna för pensioneringen.

Kommittén har uppdragit åt lektor Ruben Mattson att verkställa tvänne särskilda beräkningar af kostnaden för pensionering af ej blott Västerås stads nuvarande utan äfven framtida befattningshafvare enligt de föreslagna grunderna, det ena alternativet med pensionerna satta till 70 %, det andra med pensionerna beräknade till 60 % af samtliga löneförmånerna vid afskedstagandet.

Vidare har lektor Mattson anmodats uträkna kostnaderna för den nuvarande generationens pensionering; dels fördelade på olika stadens verk, dels fördelade på följande 3 olika kategorier, nämligen I. fast anställda ämbets- och tjänstemän, II. vaktmästare och betjänte med flere med dem jämställde samt III. mindre fast anställda befattningshafvare, såsom skrifbiträden, en del arbetare med årsanställning och dylika.

Äfven kostnaden för folkskollärarnes och lärarinnornas tilläggspensioner är medräknad.

Af denna beräkning framgår, att kapitalkostnaden för pensionering enligt föreslagna grunder af ej blott den nuvarande utan äfven kommande generationen af befattningshafvare, tilläggspension åt lärare och lärarinnor samt nu utgående pensioner skulle komma att efter en räntefot af 4 % uppgå till 1,100,000 kronor enligt första alternativet samt 960,000 kronor enligt andra alternativet. Vid denna beräkning, som grundar sig på 1912 års lönestat har ej ökning af befattningshafvarnes löner och antal kunnat tagas i betraktande och ej heller befattningshafvares afgång före uppnådd pensionsålder af annan orsak än dödsfall. Med 4½ % ränta skulle den årliga medelkostnaden blifva resp. 49,000 och 43,000 kr.

Då nu kommitterade föreslagit, att pensionernas storlek skulle sättas till 65 % af samtliga löneförmånerna vid afskedstagandet utom för polis- och brandkårerna, för hvilka den är beräknad till 60 %, skulle den årliga medelkostnaden ungefärligen motsvara medeltalet mellan sistnämnda summor eller 46,000 kronor.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Att upplägga ett kapital af den beräknade storleken, för att med dess ränteafkastning för all framtid bestrida kostnaden för pensioneringen kan ju icke komma ifråga, och uträkningen af samma kapital afser väl närmast att på den vägen finna den årliga medelkostnaden.

Af tabell V framgå årskostnaderna för pensioneringen under de närmaste 50 åren, om staden utan att afsätta något kapital eller bilda någon regleringsfond, utbetalar pensionerna, i den mån befattningshafvarne blifva därtill berättigade. Dessa årskostnader skulle år 1915 börja med 21,700 kronor eller samma belopp, som redan nu utbetalas i pensioner och pensionstillägg, för att så småningom stiga och år 1945 uppgå till den betydliga summan af 112,000 kronor. Därefter skulle de åter nedgå, tills de efter 50 år vore nere i 42,800 kronor.

Fördelningen af de årliga utgifterna blefve sålunda mycket ojämn, och det kan ju ej vara lämpligt och rätt att pålägga en kommande generation så betydligt mycket större utgifter för pensioneringen än den nuvarande generationens, äfven om man kan antaga, att staden i framtiden kan lättare bära de tyngre bördorna. Under sådana förhållanden anse kommitterade, att staden i och för pensioneringen årligen tills vidare bör anslå ett belopp ungefärligen motsvarande den beräknade medelkostnaden eller 46,000 kronor samt att hvad som återstår af detta belopp, sedan (de nuvarande) pensionerna för året blifvit däraf bestridda, afsättes till pensionsregleringsfond. Medelkostnaden torde för undvikande af felräkning för en kortare tidrymd i sänder, exempelvis för hvart 5:te eller hvart 10:de år böra omräknas.

Kommitténs sakkunniga biträde har äfven gjort en beräkning öfver kostnaden för pensioneringen, om staden ingår som medlem i "Svenska städers pensionskassa". De beräkningar, som verkställts rörande kostnaden för stads inträde i sagda kassa beträffande nuvarande befattningshafvare, hafva gifvit till resultat en medelårsafgift af 27,1 % af slutaflöningarna. Tillämpadt på Västerås betyder detta, att staden skulle från början erlägga en årlig afgift till kassan af 85,000 kronor, hvilket belopp småningom skulle minskas till en årlig medelkostnad af omkring 22,000 kronor, eller 6,9 % af slutaflöningarna. Denna medelkostnad skulle emellertid först då kunna uppstå, sedan alla stadens fast anställda befattningshavare blifvit såsom nytillträdande anmälde till erhållande af pensionsrätt i kassan.

I denna beräkning ingå ej tilläggspensioner åt lärarekåren, ej heller förvaltningskostnaden, hvilken senare beräknas till 3 % af afgiften.

Redan den mycket dryga årliga afgiften till kassan under den första tiden, om rätt till inträde i kassan skulle beredas stadens samtliga nuvarande befattningshafvare, afskräcker från tanken på en anslutning till "Svenska städers pensionskassa". Men äfven en annan omständighet talar emot, att staden skulle ingå som medlem af sagda kassa. Staden finge nämligen då ej blott erlägga förvaltningskostnader, utan, hvad som betyder vida mer, äfven afgifter för en mängd befattningshafvare, som afgå ur tjänsten före uppnådd pensionsålder af annan orsak än dödsfall.

Lektor Mattsons utredning med tillhörande tabeller äro såsom bilagor fogade till detta betänkande.

Förhållandet till den allmänna folkpensioneringen.

Vid uppgörande af föreliggande förslag har ingen hänsyn tagits till den under utredningsarbetet genom statsmakternas beslut genomförda allmänna folkpensioneringen. Kommitterade anse nämligen troligt, att på framställning Kungl.

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Maj:t skall från den allmänna pensionslagens bestämmelser undantaga de Västerås stads befattningshafvare, hvilka erhålla pensionsrätt genom stadens pensionering. Skulle mot förmodan en sådan framställning ej bifallas, synes förhållandet till den allmänna pensioneringen lämpligast ordnas så, att staden å ena sidan betalar sina å stadens stat pensionsberättigade befattningshafvares afgifter för den allmänna pensioneringen, men å andra sidan från pensionsbeloppet enligt stadens pensionsstat frånräknar den pension, vederbörande pensionär erhåller genom den allmänna folkpensioneringen.

Med åberopande af det ofvan anförda få kommitterade till antagande framlägga sitt förslag i det föreliggande utan tvifvel mycket viktiga ämnet.

Förslaget omfattar dels ett pensionsreglemente, innehållande bestämmelser och föreskrifter rörande pensioneringen och dels en pensionsstat, upptagande under de i stadens budget förekommande rubrikerna de särskilda befattningar, som pensioneringen skulle afse, med angifna löneförmåner, pensionsålder för full och afkortad pension, pensionsprocent samt pensionsbelopp m. m. I slutet af pensionsstaten hafva upptagits en del kyrkliga tjänster efter samma grunder som de kommunala befattningshafvarne. Det behöfver knappast påpekas, att det är beroende af kyrkostämmans och ej stadsfullmäktiges beslut, huruvida pensionsreglementet och pensionsstaten skola gälla för dessa kyrkliga tjänster.

Kommitterade hafva visserligen med hänsyn till det nu rådande ekonomiska läget varit tveksamma om de nu skulle framkomma med ett bestämdt förslag, då det synts ovisst, om Stadsfullmäktige skulle vara hågade att för närvarande åtaga sig de vidtgående ekonomiska förpliktelser, som antagandet af förslaget skulle medföra. Men å andra sidan hafva kommitterade, då deras utredningsarbete är fullbordadt, och då utredningen gifvetvis efter remiss af Stadsfullmäktige bör underkastas granskning af samtliga stadens styrelser och nämnder, hvilkas befattningshafvare äro berörda af densamma, och en sådan granskning utan tvifvel kräfver en rätt afsevärd tid, ansett sig böra framlägga förslaget till vederbörandes öfverväga nde.

På grund af hvad sålunda anförts, få kommitterade föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta:

1:o) att antaga och godkänna närlagda förslag till reglemente rörande pensionering af Västerås stads ämbets- och tjänstemän samt betjänte med flera befattningshafvare (se Bil. A.);

2:o) att antaga kommitterades förslag till pensionsstat att gälla tills vidare (Bil. B.);

3:o) att underställa pensionsreglementet och pensionsstaten Kungl. Maj:ts pröfning, i hvad de angå de befattningshafvare, hvilkas lönestat fastställes af Kungl. Maj:t;

4:o) att till en pensionsregleringsfond, hvarur pensionerna skola utgå till de stadens befattningshafvare, som därtill på grund af föregående beslut eller enligt det nu föreliggande förslaget äro berättigade, anslå ett årligt belopp af tillsvidare 46,000 kronor att från och med året efter det, hvarunder beslut i ärendet fattas, utgå af uttaxerade medel; samt

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

5:o) att föreskrifva, att genom Drätselkammarens försorg för bestämmande af lämpligt anslagsbelopp ny beräkning af den årliga medelkostnaden för pensioneringen skall verkställas hvart femte eller hvart tionde år.

Vid ärendets slutbehandling har Häradshöfding Schenström yttrat, att han ehuru särskild reservation af honom ej komme att afgifvas, hyste stora betänkligheter i flere hänseenden emot att nu skulle antagas ett pensionsreglemente med till beloppet bestämda pensioner, i stället för att tillsvidare åtminstone förfores på sätt hittills skett i fråga om pensioner, särskildt med hänsyn till stadens ekonomiska bärkraft, och att de föreslagna pensionsbeloppen icke enligt hans förmenande syntes lyckligt afvägda, hvarjämte Häradshöfding Schensträm uttalat, att han ansåg, att, om pensionering i föreslagen riktning beslutades, befattningshafvarne skulle vara skyldiga årligen erlägga pensionsafgifter till bestämda belopp, utan hänsyn till, om pensionen af någon anledning ej komme att åtnjutas.

Västerås den 11 december 1914.

B. Fjellman.

Max Schenström. **J. P. Malmberg.**

A. Danielsson. **Georg Enhörning.**

Theofil Öberg.

Bil. A.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Förslag

till

Pensionsreglemente för Västerås stads befattningshafvare.

§ 1.

Till erhållande af pension å stadens stat — hel eller afkortad — berättigas under nedan i detta reglemente närmare angifna förutsättningar vid afgång från stadens tjänst hvarje innehafvare af befattning, som upptages i den pensionsstat, hvilken af Stadsfullmäktige antages och, beträffande de befattningar, för hvilka Kungl. Maj:t stadfäster lönestat, af Kungl. Maj:t fastställes.

§ 2.

Rätt att komma i åtnjutande af *hel pension* inträder:

för manlig befattningshafvare vid uppnådda sextiosju lefnadsår och trettiofem tjänsteår samt för kvinnlig befattningshafvare vid uppnådda sextiotvå lefnadsår och trettio tjänsteår;

dock att sådan rätt inträder:

a)	för borgmästare	vid	67	lefnadsår och	25	tjänsteår
b)	rådman och stadsnotarie	„	67	„ „	30	„
c)	poliskommissarie	„	60	„ „	30	„
d)	polispersonal i öfrigt	„	55	„ „	30	„
e)	byggnadschef	„	65	„ „	30	„
f)	stadens ombudsman	„	62	„ „	30	„
g)	brandchef	„	60	„ „	30	„
h)	brandmanskap	„	55	„ „	30	„
i)	förste stadsläkare	„	65	„ „	25	„
j)	andre „	„	65	„ „	30	„
k)	hälsopolis	„	60	„ „	30	„
l)	sjuksköterskor och barnmorskor	„	57	„ „	30	„
m)	renhållningsmanskap	„	60	„ „	30	„
n)	stadsträdgårdsmästare	„	65	„ „	35	„
o)	föreståndare för vatten-, gas- och elektricitetsverken	„	65	„ „	30	„
p)	folkskoleinspektör	„	65	„ „	30	„
q)	folkskollärare och lärarinnor, småskollärarinnor samt lärare och lärarinnor i slöjd och huslig ekonomi vid stadens folkskolor (tilläggspension)	„	60	„ „	30	„

§ 3.

Såsom tjänsteår för erhållande af pension beräknas den tid befattningshafvare i ordinarie eller extra ordinarie anställning eller på grund af särskildt för-

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

ordnande varit verksam i stadens tjänst. Härvid iakttages, att afdrag icke må ske för afbrott i tjänstgöring, som föranledts af semester, sjukdom, särskildt offentligt uppdrag och ej heller för eljest medgifven tjänstledighet vidare än i den mån denna under något kalenderår öfverstigit tre månader.

§ 4.

Enligt detta reglemente och pensionsstaten pensionsberättigad befattningshafvare är skyldig att afgå från sin befattning:

a) vid slutet af den kalendermånad, hvarunder han uppnått den i § 3 stadgade lefnadsålder; vederbörande myndighet, på hvilken det ankommer att utse efterträdare, likväl obetaget att låta på ansökan och för ett år i sänder med afskedet anstå, därest och så länge befattningshafvaren pröfvas kunna på ett tillfredsställande sätt sköta sin befattning, dock icke i något fall längre än tre år;

b) dessförinnan *dels* i händelse och efter det han under fem år i följd på grund af sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att sköta sin befattning, och *dels* om han träffats af olycksfall, i båda fallen sedan myndighet, som omförmäles under a), pröfvat honom vara för framtiden oförmögen till befattningens skötande, vid slutet af den kalendermånad, hvarunder myndighetens beslut vunnit laga kraft, skolande dock befattningshafvare, som är delägare i folkskollärarnes pensionsinrättning, småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt eller barnmorskornas pensionsinrättning och som af sjukdom eller annan oförvållad anledning måst afgå från sin tjänst och tillika erhåller pension från någon af nämnda pensionsanstalter, vara berättigad att bekomma tilläggspension från staden utan afseende på hvad i detta moment stadgas.

§ 5.

Hel pension utgår för personalen vid polis- och brandverken — dock ej poliskommissarien och brandchefen, hvilka jämställas med stadens befattningshafvare i allmänhet — med sextio och för öfriga befattningshafvare med sextiofem procent å sammanlagda aflöningsförmånerna vid afskedstagandet, däri inberäknadt lön, tjänstgöringspengar, ålderstillägg, som icke äro personliga, samt — för så vidt och till det värde de äro eller varda i pensionsstaten upptagna — sportler samt bostads- och därmed jämförliga naturaförmåner.

Pension, hvarom i denna § sägs må dock icke i något fall uppgå till högre belopp än 5,000 kronor för år.

§ 6.

Rätt till erhållande af *afkortad pension* tillkommer befattningshafvare, som vid afgång från tjänsten på grund af bestämmelserna i § 4 a) ej uppnått för full pensions erhållande stadgadt antal tjänsteår, därest hans tjänstetid icke med mer än tio år understiger den för full pension stadgade.

§ 7.

Afkortad pension utgår med så stor del af den hela pensionen, som motsvarar förhållandet mellan befattningshafvarens sammanlagda tjänstetid, i hela år räknadt, och det antal tjänsteår, som erfordras för erhållandet af hel pension.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

§ 8.

Befattningshafvare, som afgår från tjänsten af anledning, som i § 4 b) sägs, är ändock han icke uppnått den i § 2 stadgade lefnadsålder, berättigad till pension, därest hans sammanlagda tjänstetid icke understiger tio år.

Motsvarar tjänstetiden i ty fall det för hel pension stadgade antalet tjänsteår, skall han åtnjuta hel pension; eljes afkortas pensionen i förhållande till tjänstetidens längd på sätt om afkortad pension i § 7 är stadgadt.

§ 9.

Är i fall, hvarom i § 8 sägs, tjänstetiden kortare än tio år, må på Stadsfullmäktiges beslut i hvarje särskildt fall ankomma, hurvida och till hvilket belopp pension bör sådan befattningshafvare tilldelas.

§ 10.

Då vid beräkning af pensionsbeloppet detta icke slutar å helt tiotal kronor skall det ökas till närmast högre tiotal.

§ 11.

De befattningshafvare å folkskolans stat, hvilka äro berättigade till pension från folkskollärarnes pensionsinrättning eller småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt samt stadsbarnmorskorna, hvilka hafva rätt till pension ur barnmorskornas pensionsinrättning, erhålla af staden tilläggspension enligt i detta reglemente angifna grunder på så sätt, att tilläggspensionen jämte den från ofvannämnda anstalter utgående pensionen sammanlagdt motsvarar det pensionsbelopp, befattningshafvaren skulle åtnjuta som enbart pensionsberättigad å stadens stat, dock att den, som af någon anledning förlorar sin pension från någon af ofvannämnda pensionsanstalter, icke äger att af staden erhålla större pension, än som eljes skulle utgå såsom tilläggspension.

Staden erlägger för här ifrågavarande befattningshafvare de pensionsafgifter, som skola utgå till vederbörande pensionsinrättningar.

§ 12.

Skulle icke de befattningshafvare, hvilkas pensionering afses i detta reglemente och därtill hörande pensionsstat, undantagas från statens allmänna pensionering, erlägger staden befattningshafvarnes afgifter för samma pensionering, hvaremot från pensionsbeloppet enligt stadens pensionsstat frånräknas den pension vederbörande pensionär erhåller genom den allmänna folkpensioneringen.

§ 13.

Pension utbetalas månadsvis i förskott samt utgår från och med månaden näst efter den, under hvilken afgång från tjänsten ägt rum, till och med den månad, hvarunder pensionstagaren aflider.

§ 14.

Befattningshafvare, som vid afskedstagandet innehar mer än en med rättighet till pension förenad befattning å stadens stat, åtnjuter pensionsrätt för endast en befattning och, om befattningarna äro olika aflönade, för den högst aflönade af dessa.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

§ 15.

Rätt till pension tillkommer ej den, som blifvit från befattningen afsatt och ej heller den, som, utan att på grund af bestämmelserna i § 4 därtill vara skyldig, afgått från sin befattning.

§ 16.

Den, som vill komma i åtnjutande af pension, ingifve därom ansökan till Drätselkammaren, hvilken pröfvar den sökandes rätt och med ledning af detta reglemente och pensionsstaten uträknar det pensionsbelopp, som kan sökanden tillkomma.

§ 17.

Detta pensionsreglemente, hvilket icke äger tillämpning på de pensioner, Stadsfullmäktige redan beviljat f. d. befattningshafvare i stadens tjänst, skall träda i kraft från och med ingången af kalenderåret näst efter det, under hvilket Kungl. Maj:ts fastställelse af detsamma, så vidt det är af beskaffenhet att erfordra sådan fastställelse, erhållits; och skall reglementet tillämpas ej mindre å dem, som anställas i stadens tjänst, sedan reglementet trädt i kraft, än äfven å dem, som då redan innehafva sådan befattning och antingen antagits med eller förut iklädt sig skyldighet att underkasta sig blifvande pensionsbestämmelser eller ock inom ett år, efter det reglementet trädt i kraft, inför Drätselkammaren skriftligen förklarat sig villiga ingå på dess bestämmelser.

Bilaga B.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Förslag till pensionsstat för

Befattningens namn	Ur stadskassan kontant utgående		I pensionshänseende beräknade		Sammanlagda värdet af aflöningsförmåner, hvarå pension beräknas
	Aflöning inberäknadt tjänstgöringspenningar, där sådana förekomma	Sammanlagda beloppet af ålderstillägg (ej personliga)	Sportler	Bostads- och andra därmed jämförliga förmåner	
Magistraten med underlydande.					
Borgmästaren	5,000	1,000	6,000	—	12,000
Civilrådmannen	3,000	1,000	2,400	—	6,400
Brottmålsrådmannen	2,500	1,000	2,000	—	5,500
Stadsnotarien	2,500	1,000	400	—	3,900
Stadsfogden	2,500	1,000	1,700	—	5,200
Kronouppbördskassören	2,000	600	2,500	—	5,100
Skrifbitr. å kronouppbördskontoret, kvinl.	1,200	—	—	—	1,200
Stadfiskalen	3,000	1,000	1,000	—	5,000
Stadsvaktmästaren	1,200	300	—	—	1,500
Exekutionsbetjänt	1,300	300	450	—	2,050
Poliskåren.					
Poliskommissarien	2,400	600	—	800	3,800
Öfverkonstapel	1,800	300	—	150	2,250
1:ste detektivkonstapel	1,600	300	—	150	2,050
2:dre „	1,500	300	—	150	1,950
Inspektionskonstapel	1,500	300	—	120	1,920
Konstapel	1,300	300	—	120	1,720
Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner.					
Byggnadschefen	8,000	1,000	—	—	9,000
Stadens ombudsman	4,500	1,000	400	—	5,900
Stadskamreraren	3,500	1,000	—	—	4,500
Räkenskapsföraren o. kontrollant	1,800	600	—	—	2,400
Skrifbiträde å ombudsmannaexp. (kvinl.)	1,200	—	—	—	1,200
Stadsinspektoren	2,500	1,000	—	—	3,500
Arbetsförmannen	1,300	300	—	—	1,600
Rådhusvaktmästaren	1,200	300	—	—	1,500
Brandverket.					
Brandchefen	2,000	600	—	800	3,400
Brandmästaren	1,400	300	—	270	1,970

Västerås Stads befattningshafvare.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Ålder för full pension: Lefnadsår	Ålder för full pension: Tjänsteår	Antal lefnadsår, vid hvilka innehafvaren är skyldig afgå från sin befattning	Fullt pensionsbelopp: I % af löneförmånerna	Fullt pensionsbelopp: Kronor	Ålder för afkortad pension: Lefnadsår	Ålder för afkortad pension: Tjänsteår	Anmärkningar
67	25	67—70	—	5,000	67	15	
67	30	67—70	65	4,160	67	20	
67	30	67—70	65	3,580	67	20	
67	30	67—70	65	2,540	67	20	
67	35	67—70	65	3,380	67	25	
67	35	67—70	65	3,320	67	25	
62	30	62—65	65	780	62	20	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	3,250	67	25	
67	35	67—70	65	980	67	25	Dyrtidstillägg 150 kr. ej inräknadt i löneförmånerna
67	35	67—70	65	1,340	67	25	
60	30	60—63	65	2,470	60	20	
55	30	55—58	60	1,350	55	20	Dyrtidstillägg 150 kr. ej inräknadt i löneförmånerna.
55	30	55—58	60	1,230	55	20	
55	30	55—58	60	1,170	55	20	
55	30	55—58	60	1,160	55	20	
55	30	55—58	60	1,040	55	20	
65	30	65—68	—	5,000	65	20	
62	30	62—65	65	3,840	62	20	Nuvarande innehafvaren åtnjuter personligt lönetillägg af kr. 1,000.
67	35	67—70	65	2,930	67	25	
67	35	67—70	65	1,560	67	25	
62	30	62—65	65	780	62	20	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	2,280	67	25	
67	35	67—70	65	1,040	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmånerna.
67	35	67—70	65	980	67	25	» »
60	30	60—63	65	2,210	60	20	Nuvarande innehafvaren åtnjuter personligt lönetillägg å kr. 300.
55	30	55—58	60	1,190	55	20	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inberäknadt i löneförmånerna,

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Förslag till pensionsstat för

Befattningens namn	Ur stadskassan kontant utgående: Aflöning inberäknadt tjänstgöringspenningar, där sådana förekomma	Ur stadskassan kontant utgående: Sammanlagda beloppet af ålderstillägg (ej personliga)	I pensionshänseende beräknade: Sportler	I pensionshänseende beräknade: Bostads- och andra därmed jämförliga förmåner	Sammanlagda värdet af aflöningsförmåner hvarå pension beräknas
Stallkorpralen	1,100	200	—	270	1,570
Vice korpral, maskinist, verkst. förman	1,000	200	—	270	1,470
Brandsoldat	900	200	—	270	1,370
Byggnadsnämnden.					
Stadsarkitekten	2,000	—	—	—	2,000
Ingeniörsbiträde	3,000	—	—	—	3,000
Parker och planteringar.					
Trädgårdsdirektören	1,800	600	—	—	2,400
Skogarna.					
Skogvaktaren	1,000	—	—	200	1,200
Hälsovårdsnämnden.					
1:ste stadsläkaren	3,000	1,000	—	—	4,000
2:dre stadsläkaren	2,000	1,000	—	—	3,000
1:sta stadsbarnmorskan	600	—	—	—	600
2:dra stadsbarnmorskan	500	—	—	—	500
Stadsjuksköterska	700	—	—	—	700
Hälsopolis	1,500	300	—	—	1,800
Epidemisjuksköterska	500	—	—	400	900
Vaktmästare vid epidemisjukh.	500	—	—	400	900
Gårdsdräng vid epidemisjukhuset	960	—	—	—	960
Köksföreståndarinna vid „	350	—	—	400	750
Förest. för köttbesiktningsbyrån (Stadsveterinär)	2,500	—	—	—	2,500
Vaktmäst. vid köttbesiktningsb.	900	—	—	300	1,200

Västerås Stads befattningshafvare.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Ålder för full pension: Lefnadsår	Ålder för full pension: Tjänsteår	Antal lefnadsår, vid hvilka innehafvaren är skyldig afgå från sin befattning	Fullt pensionsbelopp: I % af löneförmånerna	Fullt pensionsbelopp: Kronor	Ålder för afkortad pension: Lefnadsår	Ålder för afkortad pension: Tjänsteår	Anmärkningar
55	30	55—58	60	950	55	20	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inberäknadt i löneförmånerna.
55	30	55—58	60	890	55	20	» »
55	30	55—58	60	830	55	20	» »
67	35	67—70	65	1,300	67	25	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	1,950	67	25	»
65	35	65—68	65	1,560	65	25	Nuvarande innehafvaren åtnjuter personligt lönetillägg å kr. 400.
67	35	67—70	65	780	67	25	Ej på ordinarie stat. Dyrtidstillägg kr. 150 ej inberäkn. löneförmånerna.
65	25	65—68	65	2,600	65	15	
65	30	65—68	65	1,950	65	20	
57	30	57—60	65	390	57	20	Ej på ordinarie stat. Från pensionsbeloppet afräknas den pension, som utgår från barnmorskornas pensionsinrättning. Nuvarande inneh. åtnj. personligt lönetillägg å kr. 100.
57	30	57—60	65	330	57	20	Ej på ordinarie stat. Från pensionsbeloppet afräknas den pension, som utgår från barnmorskornas pensionsinrättning.
57	30	57—60	65	460	57	20	Ej på ordinarie stat.
60	30	60—63	65	1,170	60	20	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inberäknadt i löneförmånerna.
57	30	57—60	65	590	57	20	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	590	67	25	»
67	35	67—70	65	630	67	25	»
62	30	62—65	65	490	62	20	»
67	35	67—70	65	1,630	67	25	Ej på ordinarie stat. Nuvarande innehafvaren åtnjuter personligt lönetillägg å kr. 500.
67	35	67—70	65	780	67	25	Ej på ordinarie stat.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Förslag till pensionsstat för

Befattningens namn	Ur stadskassan kontant utgående		I pensionshänseende beräknade		Sammanlagda värdet af aflöningsförmåner, hvarå pension beräknas
	Aflöning inberäknadt tjänstgöringspenningar, där sådana förekomma	Sammanlagda beloppet af ålderstillägg (ej personliga)	Sportler	Bostads- och andra därmed jämförliga förmåner	
Varmbadhuset.					
Föreståndaren	1,200	—	600	400	2,200
Maskinisten	1,200	—	—	300	1,500
Eldaren	1,000	—	—	—	1,000
Biljettförsäljerska, badbitr.	720	—	—	—	720
Baderska	360	—	600	—	960
Simhalls- o. folkbadsvakt (kvinl.)	600	—	—	—	600
Tvätterska	720	—	—	—	720
Renhållningsverket m. m.					
Förvaltaren	4,000	1,000	—	—	5,000
Förman, fodermarsk	1,100	200	—	150	1,450
Renhållningsarbetare	900	200	—	150	1,250
Sopare	900	—	—	150	1,050
Folkskolan.					
Folkskoleinspektören	4,500	—	—	—	4,500
Folkskollärare	1,700	900	—	—	2,600
Folkskollärarinna	1,500	600	—	—	2,100
Småskollärarinna	900	300	—	—	1,200
En slöjdlärare	1,700	900	—	—	2,600
„ „	1,800	—	—	—	1,800
„ „ (skomakeri)	1,500	—	—	—	1,500
Slöjdlärarinna	1,000	300	—	—	1,300
Lärarinna i huslig ekonomi	1,200	300	—	—	1,500

Västerås Stads befattningshafvare.

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Ålder för full pension: Lefnadsår	Ålder för full pension: Tjänsteår	Antal lefnadsår, vid hvilka innehafvaren är skyldig afgå från sin befattning	Fullt pensionsbelopp: I % af löneförmånerna	Fullt pensionsbelopp: Kronor	Ålder för afkortad pension: Lefnadsår	Ålder för afkortad pension: Tjänsteår	Anmärkningar
67	35	67—70	65	1,430	67	25	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	980	67	25	»
67	35	67—70	65	650	67	25	»
62	30	62—65	65	470	62	20	»
62	30	62—65	65	630	62	20	»
62	30	62—65	65	390	62	20	»
62	30	62—65	65	470	62	20	»
67	35	67—70	65	3,250	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmånerna.
60	30	60—63	65	950	60	20	
60	30	60—63	65	820	60	20	»
60	30	60—63	65	690	60	20	Ej på ordinarie stat.
65	30	65—68	65	2,930	65	20	»
60	30	60—63	65	1,690	60	20	Fr. pen.-beloppet afräknas den pens., som utgår fr. folkskoll. pensionsinr. (1,013). Dyrtidstillägg 150 kr. ej inräkn. i löneförmånerna.
60	30	60—63	65	1,370	60	20	» » (900) Dyrtidstillägg kr. 100 ej inberäknadt i löneförmånerna.
60	30	60—63	65	780	60	20	» » (450) Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmånerna.
60	30	60—63	65	1,690	60	20	» » (450) Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmånerna.
60	30	60—63	65	1,170	60	20	» » Lönen ej reglerad.
60	30	60—63	65	980	60	20	,, ,, Lönen ej reglerad.
60	30	60—63	65	850	60	20	» »
60	30	60—63	65	980	60	20	» Dyrtidstillägg kr. 100 ej inräknadt i löneförmånerna.

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Förslag till pensionsstat för

Befattningens namn	Ur stadskassan kontant utgående: Aflöning inberäknadt tjänstgöringspenningar, där sådana förekomma	Ur stadskassan kontant utgående: Sammanlagda beloppet af ålderstillägg (ej personliga)	I pensionshänseende beräknade: Sportler	I pensionshänseende beräknade: Bostads- och andra därmed jämförliga förmåner	Sammanlagda värdet af aflöningsförmåner hvarå pension beräknas
Vaktmästare	950	300	—	250	1,500
Eldare	800	200	—	250	1,250
Städerska	—	—	—	—	—
Vatten-, gas- och elektricitetsverken.					
Föreståndaren	5,000	1,000	—	—	6,000
Assistenten	2,400	600	—	—	3,000
Kamreraren	2,400	600	—	—	3,000
Kassörskan	1,500	300	—	—	1,800
Kontorsbiträde (kvinl.)	1,200	300	—	—	1,500
Förrådsförmannen	1,800	600	—	—	2,400
Mätareafläsare, inkasserare	1,300	—	—	—	1,300
Maskinmästaren vid vattenverket	1,400	600	—	300	2,300
Maskinist vid vattenverket	1,000	300	—	300	1,600
Rörnätsförman	1,300	300	—	—	1,600
Vårdaren af vattenborgen	1,000	300	—	—	1,300
Gasmästaren	1,500	600	—	400	2,500
Gasverkseldare	1,800 *)	—	—	—	1,800
Maskinmäst. vid elekt.-verket	1,600	600	—	400	2,600
Maskinist vid elekt.-verket	1,200	300	—	—	1,500
Förste montören vid elekt.-verket	1,500	600	—	—	2,100
Mätarejusterare	1,500	300	—	—	1,800
Montör	1,500 *)	—	—	—	1,500
Div. arb. m. stadigv. sysselsättn.	{ 965 1,680	—	—	—	—
Hamnen.					
Hamnuppbördsmannen	1,200	600	1,800	—	3,600
Fattiggården.					
Sysslomannen	1,500	300	—	200	2,000
Portvakten	900	200	—	200	1,300
Föreståndarinnan	450	—	—	450	900
Kokerskan	300	—	—	450	750
Sjuksköterskan	450	—	—	450	900

Västerås Stads befattningshafvare.

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Ålder för full pension: Lefnadsår	Ålder för full pension: Tjänsteår	Antal lefnadsår, vid hvilka innehafvaren är skyldig afgå från sin befattning	Fullt pensionsbelopp: I % af löneförmånerna	Fullt pensionsbelopp: Kronor	Ålder för afkortad pension: Lefnadsår	Ålder för afkortad pension: Tjänsteår	Anmärkningar
67	35	67—70	65	980	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inberäknadt i löneförmånerna.
67	35	67—70	65	820	67	25	" "
—	—	—	—	—	—	—	Ej reglerade löner. Högst varierande belopp 525—120.
65	30	65—68	65	3,900	65	20	Nuvarande innehafvaren åtnjuter personl. lönetillägg å kr. 1,000.
67	35	67—70	65	1,950	67	25	Nuvarande innehafvaren åtnjuter personl. lönetillägg å kr. 1,000.
67	35	67—70	65	1,950	67	25	
62	30	62—65	65	1,170	62	20	
62	30	62—65	65	980	62	20	
67	35	67—70	65	1,560	67	25	
67	35	67—70	65	850	67	25	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	1,500	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmånerna.
67	35	67—70	65	1,040	67	25	" "
67	35	67—70	65	1,040	67	25	Nuvarande innehafvaren åtnjuter en lön af i ett för allt 1,800 kr.
67	35	67—70	65	850	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmåndrna.
67	35	67—70	65	1,630	67	25	" "
67	35	67—70	65	1,170	67	25	*) cirka, lönen ej fastställd eller reglerad.
67	35	67—70	65	1,690	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inräknadt i löneförmånerna.
67	35	67—70	65	980	67	25	" "
67	35	67—70	65	1,370	67	25	" "
67	35	67—70	65	1,170	67	25	Ej på ordinarie stat.
67	35	67—70	65	980	67	25	*) cirka, lönen ej fastställd eller reglerad.
—	—	—	—	—	—	—	Betalning ej med lön utan efter timme eller utfördt arbete.
67	35	67—70	65	2,340	67	25	Lönen ej reglerad.
67	35	67—70	65	1,300	67	25	Dyrtidstillägg kr. 150 ej inberäknadt i löneförmånerna.
67	35	67—70	65	850	67	25	" "
62	30	62—65	65	590	62	20	Ej på ordinarie stat.
62	30	62—65	65	490	62	20	" "
57	30	57—60	65	590	57	20	" "

N:o 1.

Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Förslag till pensionsstat för

Befattningens namn	Ur stadskassan kontant utgående		I pensionshänseende beräknade		Sammanlagda värdet af aflöningsförmåner, hvarå pension beräknas
	Aflöning inberäknadt tjänstgöringspenningar, där sådana förekomma	Sammanlagda beloppet af ålderstillägg (ej personliga)	Sportler	Bostads- och andra därmed jämförliga förmåner	
Kyrkan.					
Organisten	2,000	500	—	—	2,500
Klockaren	1,100	—	—	400	1,500
Kyrkovaktaren	1,500	—	—	—	1,500
Kyrkoeldaren	480	—	—	—	480
Dödgräfvaren	250	—	—	—	250

Västerås Stads befattningshafvare.

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Ålder för full pension		Antal lefnadsår, vid hvilka innehafvaren är skyldig afgå från sin befattning	Fullt pensionsbelopp		Ålder för afkortad pension		Anmärkningar
Lefnadsår	Tjänsteår		I % af löneförmånerna	Kronor	Lefnadsår	Tjänsteår	
67	35	67—70	65	1,630	67	25	Dessa löner äro ej reglerade och kunna, åtminstone beträffande de tre senare knappast anses upptagna på ordinarie stat.
67	35	67–70	65	980	67	25	
67	35	67–70	65	980	67	25	
67	35	67—70	65	320	67	25	
67	35	67—70	65	170	67	25	

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Bil. C.

Till Kommitterade för utredning af frågan om pensionering af Västerås stads tjänstemän.

Sedan undertecknad erhållit i uppdrag att verkställa en beräkning af kostnaderna för en eventuell pensionering och därför dels erhållit begärda primäruppgifter, dels fått deltaga i två af kommitterades sammanträden, får jag härmed som resultat af beräkningen öfverlämna bifogade tabellbilagor 1 och 2.

Bil. 1 upptager de kapitalutgifter, som staden skulle vidkännas, om den på en gång ville afsätta en fond, vars afkastning skulle vara tillräcklig att bestrida alla pensioner i all framtid enligt de båda alternativen *A* 70 % af lönen (för polis- och brandkår 60 %) i pensioner *B*, 60 % (för polis- och brandkår 50 %) af lönen i pensioner. Vid denna beräkning har i öfverensstämmelse med en motsvarande beräkning, utförd för den föreslagna Svenska städers pensionskassa, utgåtts från den senaste svenska dödlighetstabellen för män och användts en räntefot af 4 %. Beräkningen har företagits för hvarje befattningshafvare särskildt och då full pension ej kunnat erhållas har afkortning skett i enlighet med kommitterades förslag i protokollet för sammanträdet den 26 februari 1912 § 2.

Den nuvarande generationens pensioner hafva i tabellen upptagits dels efter olika stadens verk, dels efter den olika arten af anställning i stadens tjänst.

Kostnaden för alla kommande generationers pensionering har beräknats på det sättet, att staden om 35, 70, 105 o. s. v. år antages hafva en tjänstemannakår af samma åldersfördelning som år 1912 hvilket år ligger till grund för beräkningarna. (Alla pensioner hafva tänkts utgå den 1 januari hvarje år fr. o. m. 1913). Den för kommande generationer erhållna summan kan naturligtvis endast tagas som en uppskattning, så mycket mer som ökningen af tjänstemännens löner och antal icke kunnat tagas i betraktande.

Af tabellerna i Bil. 1 ses, att kapitalkostnaden för stadens pensioner skulle utgöra ungefär 1,100,000 kronor enligt alternativ A och ungefär 960,000 kronor enligt alternativ B. Med 4 1/2 % ränta skulle detta innebära en årlig *medelkostnad* av resp. 49,000 och 43,000 kronor.

Tabellerna i Bil. 2 innehålla de årskostnader, som staden kan antagas komma att vidkännas under de närmaste 50 åren, om pensionerna utbetalas utan att någon regleringsfond bildas för ändamålet. Af dessa siffror visar det sig, att utan en sådan fond skulle utgifterna om 30 år stiga till mycket stora belopp, men sedan ånyo sjunka.

Äfven om en afgång i förtid bland stadens tjänstemän afsevärdt skulle minska utgifterna de mest betungande åren, tyda dessa siffror på, att pensioneringen knappast kan förverkligas, utan att hvarje år till en regleringsfond afsättes t. ex. den beräknade medelkostnaden. Hur stor summa, som för hvarje år borde afsättas, komme naturligtvis bero, dels af huru mycket staden redan nu kan tänkas kunna afsätta årligen, dels af den räntefot, efter hvilken staden kan tänkas göra fonden räntebärande.

N:o 1. *Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.*

För att realisera pensioneringsplanen skulle det också kunna tänkas på en anslutning till den påtänkta svenska städers pensionskassa. Enligt meddelande från denna kassa skulle kostnaderna till en början för Västerås stad uppgå till 27,1 % af aflöningssumman och så småningom nedgå till 6,9 % af densamma. Bortses från tilläggspensionerna till stadens lärarekårer, skulle detta betyda en utgift sjunkande från 86,000 kronor vid ingåendet i kassan till omkring 22,000 kronor, sedan alla stadens tjänstemän vid inträdet i kassan varit af normal ålder. Den dryga utgiften under de närmaste åren samt stadens vinst på alla iförtid afgångna tjänstemän, i fall pensioneringen ombesörjes af staden själf, torde vara afgörande skäl för staden att *icke* anlita pensionskassan.

Västerås den 15 Januari 1914.

Ruben Mattson.

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Bil. 1.

Tab. I a. **Kapitalkostnad för *helt* pensionerade befattningshafvare.**

	Aflöningssumma	Kostnad A.	Kostnad B.
Magistraten m. fl.	102,050	185,019	163,288
Brandverket	40,730	103,422	87,141
Renhållningsverket	37,670	68,478	58,696
Vatten- och gasverket	71,310	64,488	55,272
Polisen	53,980	135,654	113,043
Folkskolans tjänstepersonal	7,392	8,429	7,297
	313,132	565,490	484,737

Tab. I b. **Kapitalkostnadens fördelning bland innehafvare af olika fast anställning.**

	Kostnad A.	Kostnad B.
Grupp I. Fast anställda	203,313	178,316
„ II. Vaktmästare och betjänte	331,632	279,957
„ III. Befattningshafvare tillfälligt anställda	30,845	26,464
	565,490	484,737

Tab. II. **Kapitalkostnad för fyllnadspensioner.**

	Aflöningssumma	Kostnad A.	Kostnad B.
Folkskollärare och lärarinnor	82,300	84,151	55,694
Småskollärarinnor och öfningslärare	44,570	55,264	39,033
	126,870	139,415	94,727

Tab. III. **Kapitalkostnad för beviljade pensioner.**
Summa Kronor 182,300.

Tab. IV. **Kapitalkostnad för kommande generationer befattningshafvare.**
Summa Kr. 240,000 (Alternativ A.). Kr. 197,000 (Alternativ B.).

		Kostnad A.	Kostnad B.
Sammandrag	Fulla pensioner till nuv. tjänstemän	565,490	484,737
	Fyllnadspension till lärarekårerna	139,415	94,727
	Redan utgående pensioner	182,300	182,300
	Kommande generationers pensioner (uppskattning)	240,000	200,000
	Summa	1,127,205	961,764
	Summa Kr. afrundade tal	1,100,000	1,000,000

Bil. 2.

N:o 1.
Ang. pensionering af stadens befattningshafvare.

Tab. V. **Årskostnader utan fondbildning.**
Alternativ A.

År	Nuvarande pensioner	Nytillkomna pensioner Grupp I.	Grupp II.	Grupp III.	Pensionstillägg åt folkskollärare	Pensioner till nästa generation	Summa
1915	17,700	2,100	1,900	—	—	—	21,700
1920	16,700	2,100	3,000	—	400	—	22,200
1925	11,900	9,800	8,100	—	2,600	—	32,400
1930	3,600	11,800	14,400	1,100	8,200	—	39,100
1935	1,000	8,100	7,800	900	32,100	—	49,900
1940	800	25,300	42,600	1,900	18,400	—	89,000
1945	—	28,000	58,900	4,100	19,300	1,700	112,000
1950	—	14,000	50,300	4,600	24,500	10,500	103,900
1955	—	—	22,400	5,900	10,800	22,500	61,000
1960	—	—	600	3,400	3,300	31,000	38,300
1965	—	—	—	300	—	42,500	42,800

Tab. VI. **Alternativ B.**

År	Nuvarande pensioner	Nytillkomna pensioner Grupp I.	Grupp II.	Grupp III.	Pensionstillägg åt folkskollärare	Pensioner till nästa generation	Summa
1915	17,700	1,800	1,600	—	—	—	21,100
1920	16,700	1,800	2,600	—	200	—	21,300
1925	11,900	9,100	6,900	—	1,900	—	29,800
1930	3,600	10,700	12,100	1,000	5,700	—	33,100
1935	1,000	6,900	6,500	800	24,600	—	39,800
1940	800	22,300	35,800	1,500	12,200	—	72,600
1945	—	24,700	49,600	3,600	12,300	1,400	91,600
1950	—	12,700	42,200	3,900	17,400	9,400	85,600
1955	—	—	18,700	5,100	7,500	21,100	52,400
1960	—	—	500	2,900	2,400	26,200	32,000
1965	—	—	—	200	—	34,500	34,700

Anm. I båda fallen tillkomma hvarje år bidrag till folkskollärarnas pensionskassa.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 28 Januari. II.

N:o 2.

Lefnadskostnadsundersökningskommitténs redogörelse för sitt uppdrag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

På framställning af Kungl. Kommerskollegium tillsatte Stadsfullmäktige den 18 december 1912 en kommitté med uppdrag att föranstalta en undersökning angående å orten rådande lefnadskostnader, afseende tiden från och med den 28 september 1913 till och med den 27 september 1914, och anvisades samtidigt för ändamålet ett anslag å 2,000 kronor.

Med anmälan, att det åt kommittén lämnade uppdraget numera är fullgjordt, får kommittén härmed afgifva följande redogörelse för sin verksamhet.

Undersökningen, som i främsta rummet afsett industriarbetare och lägre tjänstemäns lefnadsomkostnader har genomförts genom förandet på enskild väg af s. k. hushållsböcker, hvilka ställts till kommitténs förfogande af Kungl. Socialstyrelsen, som öfvertagit arbetet med anordnandet af lefnadskostnadsundersökningen i landet, och hvilka böcker sedan utdelats till för undersökningen intresserade personer, tillhörande någon af ofvanberörda kategorier. Ursprungligen utdelades etthundra numrerade böcker och vidtogs samtidigt för vidmakthållande af intresset för bokföringen af kommittén den åtgärd, att kommittén bland de anmälda bokförarna och andra intresserade personer utsåg ett antal s. k. instruktörer med uppdrag att öfvervaka, att de utdelade böckerna fördes på rätt sätt, d. v. s. enligt af Kungl. Socialstyrelsen lämnade detaljerade anvisningar. Tillika fann kommittén det af samma anledning vara lämpligt bestämma en ersättning af 20 kronor för hvarje af Kungl. Socialstyrelsen för vidare bearbetning lämplig befunnen hushållsbok samt vissa premier för de på ett alldeles särskildt förtjänstfullt sätt förda böckerna.

I samma syfte som ofvan berörda åtgärder har äfven verkat ett genom kommitténs föranstaltande af Hemkonsulenten Thora Holm från Stockholm för instruktörerna och de utsedda hushållsbokförarna den 14 september 1913 hållet föredrag angående hushållsböckernas förande samt ändamålet med dessa.

Vid undersökningstidens slut hafva till kommittén aflämnats 79 slutförda och 17 oafslutade hushållsböcker, hvilka tillställts Kungl. Socialstyrelsen, och har Kungl. Styrelsen sedermera under uttalande af sitt tack för det intresserade arbete, som för slutförande af undersökningen nedlagts och det goda resultat, densamma medfört, meddelat att samtliga afslutade böcker äro förda på ett sådant sätt att de lämpa sig för den bearbetning, Kungl. Socialstyrelsen har för afsikt att låta dem undergå. Tillika har Styrelsen särskildt anmält vissa hushållsbokförare till

N:o 2. *Lefnadskostnadsundersökningskommitténs redogörelse.*

särskilda premier för utmärkt hushållsbokföring, och har kommittén i enlighet med sina förut fattade beslut utdelat ersättningar med 20 kronor för enhvar af de afslutade hushållsböckerna samt särskilda premier nämligen ett första premium å 100 kronor, hvilket tilldelats Mjölnaren J. E. Andersson, 4 andra premier hvartdera å 25 kronor samt 8 tredje premier hvartdera å 10 kronor.

Enligt den af Kungl. Socialstyrelsen utarbetade promemorian angående sättet för genomförandet af undersökningen har Kungl. Socialstyrelsen med ledning af erfarenheterna från föregående liknande undersökningar (i Stockholm och utlandet), vid hvilka antalet kasserade böcker kunnat uppgå till 75 % af totalantalet utdelade, för Västerås beräknat kassationsprocenten till 50 %, hvarför det härstädes vunna resultatet af 79 % godkända böcker med skäl kan betecknas såsom synnerligen godt. Förtjänsten häraf tillkommer i främsta hand instruktörernas nit och intresse för undersökningen. Såsom sådana hafva verkat följande personer, nämligen Herrar Folkskollärarna F. Norman, Ivar Andrén, Albert Rudkvist och N. E. Granér, Sjukbesökaren Anton Åberg, Förmännen S. G. Hedin och Th. Gustafsson, Lägenhetsägaren G. Thunblad, Filialföreståndarna Gust. Thelander och Carl Frunk, Brefbärarne O. A. Magnell och Albin Rockström, Filaren Axel Andersson, Bokföraren Emil Axell, Metallarbetaren V. Kant samt Fruarna Helga Silverstolpe, Alma Fernström, Ida Nordmark, Ida Grönberg och Hanna Hedlund, och är det på detta sätt kommittén angeläget att till dem framföra sin tacksamhet.

Såsom ofvan berörts tillkommer det Kungl. Socialstyrelsen att statistiskt bearbeta böckerna samt i detta afseende framlägga resultatet af undersökningen, hvilken redogörelse väl torde komma att öfverlämnas till kommittén för att sedan tillställas stadsfullmäktige.

Västerås den 14 januari 1915.

På Lefnadskostnadsundersökningskommitterades vägnar:

H. Håkanson.

Ragnar Tenow.

N:o 3.

Drätselkammarens skrifvelse ang. sträckningen af gasledningen mellan nya gasklockan å Kungsängen och nuvarande gasverket.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 28 maj 1914 vid behandling af fråga om sträckningen af gasledningen mellan nya gasklockan å Kungsängen och stadens nuvarande gasverk återremitterat ärendet till Drätselkammaren med uppdrag för kammaren att efter hörande af Vatten- och Gasverksstyrelsen inkomma till Stadsfullmäktige med ytterligare utredning i ämnet.

N:o 3.
Ang. gasledningens sträckning mellan nya gasklockan och nuv. gasverket.

Med öfverlämnande af Vatten- och Gasverksstyrelsens förnyade yttrande den 11 Juni 1914 får Drätselkammaren för egen del nu anföra följande.

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag skulle ifrågavarande ledning förläggas uti eller invid vägen utmed regementsområdet fram till Pilgatan samt sedan i denna gata, Stora gatan, Karlsgatan och Munkgatan till gasverket.

De invändningar, som af Drätselkammaren från början gjordes mot detta förslag och som föranledde Drätselkammaren att föreslå en helt annan sträckning för ledningen, nämligen tvärs öfver Kungsängen med korsning af järnvägsområdet på lämpligt ställe antingen vid Lillån eller renhållningsverket samt vidare genom gatorna närmaste vägen till gasverket, hade sin hufvudsakliga grund i de afsevärda olägenheter och kostnader, som vore förenade med ledningens nedläggande i Stora gatan och Pilgatan.

Af Vatten- och Gasverksstyrelsens senaste skrifvelse framgår, att en del af dessa olägenheter och kostnader kunna undvikas och under Drätselkammarens fortsatta behandling af frågan har det blifvit klart, att, särskildt sedan beslut nu fattats om öfverbyggande af bäcken utmed Pilgatan och med hänsyn till den däraf följande breddningen af Pilgatan, olägenheterna och de ökade kostnaderna böra kunna genom lämplig förläggning af ledningen helt och hållet undvikas. Under sådana förhållanden har Drätselkammaren låtit sina betänkligheter vika och vill i hufvudsak tillstyrka Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag. Ledningen synes sålunda Drätselkammaren böra läggas i eller intill vägen utmed regementsområdet fram till Pilgatan eller lämplig punkt i närheten af nämnda gata för att där korsa järnvägslinjen. Vidare bör ledningen följa Pilgatan och där nedläggas intill den öfverbyggda bäcken antingen på bäckens norra eller södra sida, hvilketdera som vid en närmare undersökning kan befinnas lämpligast. I Stora gatan bör ledningen nedläggas i den mycket breda södra trottoaren intill kvarteret Mimer, för att ej den nysatta gatubeläggningen skall behöfva upprifvas. På så sätt torde kostnaderna för ledningens nedläggande kunna inskränkas och de af Drätselkammaren förut anförda olägenheterna undvikas, på samma gång som gasverket vinner de af Vatten- och Gasverksstyrelsen angifna fördelarne af ifrågavarande sträckning.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att gasledningen mellan nya gasklockan å Kungsängen och gasverket skall nedläggas i eller invid vägen utmed regementsområdets gräns mot stadens mark af Kungsängen, vidare intill den öfverhvälfda bäcken utmed Pilgatans södra sida, i Stora gatans södra trottoar samt i Karlsgatan och Munkgatan fram till nuvarande gasverket.

Västerås den 13 januari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 3.
Ang. gasledningens sträckning mellan nya gasklockan och nuv. gasverket.

Till Drätselkammaren i Västerås.

I skrifvelse af den 30 maj hemställer Drätselkammaren om Styrelsens yttrande öfver af kammaren ifrågasatta sträckningar för gashufvudledningen snedt öfver Kungsängen med korsning af järnvägsområdet antingen vid Lillån eller renhållningsverket enligt tre särskilda alternativ, äfvensom yttrande rörande dessas inbördes fördelar och hvilket af dem som bör föredragas.

Vid denna frågas ytterligare behandling inom Styrelsen hafva några synpunkter rörande fördel af att draga ledningen öfver Kungsängen ej framkommit. Styrelsen har tvärt om ytterligare stärkts i sin åsikt, att den af Styrelsen föreslagna sträckningen är den förmånligaste.

Af Drätselkammarens tre alternativ afser det första, på kartan betecknad med 2 a, att draga ledningen i rak sträckning mellan gasverkstomten och Lillån samt genom brotrumman under järnvägen och vidare i Södra Esplanaden med flera gator, det andra, på kartan betecknadt med 3 a, att först till en längd af cirka 140 meter följa den utmed regementets västra gräns gående vägen och sedan snedda öfver Kungsängen samt korsa järnvägen vid renhållningsverket och därefter forsätta genom Tivoliplatsen, Södra Esplanaden med flera gator, det tredje, på kartan betecknadt med 4 a, är lika med 3 a i sträckningen till renhållningsverket men afviker sedan från detta alternativ på så sätt, att sträckningen i dess fortsättning går mellan järnvägen och Kungsdal till Lillån och korsar där järnvägen i brotrumman liksom det första.

Vid närmare undersökning rörande korsning i brotrumman har det visat sig vara förenadt med svårigheter. Ledningen får nämligen ej hänga fritt i luften utan måste läggas i en trumma af plank, dels för att skyddas mot frost, som sker genom att fylla trumman med mot kyla isolerande ämne, och dels som skydd mot yttre åverkan. Dylik trumma borttager på grund af sin storlek en betydlig del af brotrummans area och verkar därför hämmande vid stora vattenflöden. Härtill kommer att ledningen särskildt vid högvattenstånd blir så godt som oåtkomlig. Ännu en svårighet består i ledningens anordning vid öfvergångarna mellan dess sträckning i jorden och i trumman. Korsningen af järnvägen bör alltså ske genom ledningens nedläggande i jorden.

Vid en jämförelse mellan berörda alternativ medför 2 a dels den olägenheten att man går genom sumpig mark, dels att man korsar Lillån där denna är bred och svår att uppdämma, dels att man måste gå under många järnvägsspår. Enligt alternativ 3 a skall ledningen korsa järnvägen vid renhållningsverket. Den kommer då att gå utefter Tivoliplatsens södra sida. Förutom att byggnader här synas vara i vägen för ledningen, har ombud för järnvägen upplyst, att järnvägen här behöfver marken för spårutläggningar. Enligt alternativ 4 a skall ledningen i sin sträckning mellan järnvägen och Kungsdal gå genom ett område som äfvenledes enligt utsago från ombud för järnvägen blir erforderligt för järnvägens behof, hvadan sålunda ledningen med tiden måste flyttas. Om också järnvägen skall betala dylik flyttning, måste man ändock utgå ifrån att söka lägga ledningen på plats, där den i minsta möjliga mån behöfver rubbas. Korsningen af Lillån och järnvägen blir för alternativ 4 a lika som i alternativ 2 a och medför alltså samma svårigheter. Hvilken af Kungsängssträckningarna som än väljes kommer ledningen inom bangårdsområde, där antalet spår blir betydligt större än nu är fallet, hvarigenom svårigheten att sköta ledningen växer.

Ett annat förhållande bör här påpekas. Gasledningen i Pilgatan mellan Allé- och Emausgatorna består af endast 3″ rör. Här torde en förstärkning snart nog vara oundgänglig och måste vid sådant förhållande gräfning ske å berörda sträckning. Dylik förstärkning kan utföras samtidigt med nya hufvudledningen, om denna drages genom Pilgatan.

N:o 3.
Ang. gasledningens sträckning mellan nya gasklockan och nuv. gasverket.

I Pilgatan kan gashufvudledningen läggas i södra trottoaren mellan trädraden och Allmänna Svenskas verkstäder och i fortsättningen öster ut möjligen vid södra sidan om bäcken, beroende på huru Tivoliplatsen senare skall användas.

Någon afstängning af Stora gatan och Pilgatan behöfver vid gashufvudledningens läggning ej ifrågakomma, ty det gäller ej en ett stort djup kräfvande afloppsledning utan endast en enkel järnrörsledning som skall ligga på mindre djup än ett aflopp och som kan utföras på kort tid.

Beträffande ledningens framdragning genom Karlsgatan kan detta ske utan svårighet.

Drages ledningen genom Kungsängen kan visserligen såsom Drätselkamaren framhåller tillräcklig gastillgång för verkstadsområdena norr om Pilgatan beredas genom förbindelseledningar, men draga dessa en kostnad, som kan undvikas, om ledningen lägges inom det största afsättningsområdet på sätt Styrelsen föreslagit. Efterföljande sammanställning visar kostnaderna för de olika alternativen. Sträckningen enligt Kungsängsförslagen äro å sista delen tänkta i Karls- och Nedre Trädgårdsgatorna och ej genom Vasaparken, dels för att skydda träden i parken och dels för att tidigare träffa befintlig hufvudledning.

	Nu erforderlig kostnad	1920 erforderlig kostnad	Summa Kronor
Enligt alternativ 2 a	32,000: —	19,000: —	51,000: —
» » 3 a	34,000: —	14,000: —	48,000: —
» » 4 a	35,000: —	14,000: —	49,000: —
» Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag	38,000: —	1,000: —	39,000: —

Kungsängsmarkens beskaffenhet enligt alternativen 3 och 4 a är bättre än enligt 2 a, som måste anses som högst otjänligt för nedläggning af ett gasrör. Samtliga Kungsängsförslagen erbjuda, såsom af föregående framgår, stora svårigheter vid korsning med bangårdsområdet, hvarjämte desamma ställa sig dyrare än Styrelsens förslag.

Rörande de olika sträckningarnas höjdlägen får Styrelsen hänvisa till åtföljande profil, som utvisar, att markens läge öfver Kungsängen å lång sträcka är lägre än å den af Styrelsen föreslagna sträckningen. Visserligen måste ledningen, hvilken sträcka som än väljes, närmast gasverkstomten ligga under vatten, men vattensträckan blir längre om någon af Kungsängssträckningarna väljes. Naturligt är att man så mycket som möjligt bör undvika att hafva ledningen liggande under naturliga vattenståndet.

Då Styrelsen på här anförda skäl ej kan förorda någon af Kungsängssträckningarna, kan den heller icke göra något uttalande rörande desammas inbördes fördelar.

Kostnadsberäkning öfver berörda tre alternativ och öfver Styrelsens förslag bifogas.

N:o 3.
Ang. gasledningens sträckning mellan nya gasklockan och nuv. gasverket.

Med anledning af det här anförda anser sig Styrelsen ej kunna frångå sitt förslag.

Västerås den 11 juni 1914.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

Kostnadsförslag

å gashufvudledning mellan nya gasklockan och gamla verket.

Alt. 2 a.

Nu erforderliga ledningar.

Rak sträckning gasklockan—Kungsdal, korsning af Lillån och järnvägen, fortsättn. i Södra Esplanaden, Karls-, Nedre Trädgårds- och Sturegatorna.

900 m.	14″	ledning	111,600 kg.			
200 „	12″	„	19,800 „			
150 „	7″	„	7,250 „	138,650 kg. à 21 öre ...	29,100: —	
Diverse och oförutsedt					2,900: —	32,000: —

Anm. Beräkningarna måste i samtliga förslag anses såsom approximativa, då jag ej kan bedöma hvilket underlag som ev. måste beredas för ledningen.

1920 erforderliga ledningar.

Genom den utefter regementets västra gräns gående vägen och i Pilgatan till vägen öster om Metallverken samt i Karlsgatan mellan Nedre Trädgårds- och Munkgatorna.

500 m.	14″	ledning	62,100 kg.			
100 „	12″	„	9,900 „			
100 „	9″	„	6,760 „	78,760 kg. à 21 öre	16,500: —	
Diverse och oförutsedt					2,500: —	19,000: —
					Kronor	51,000: —

Alt. 3 a.

Nu erforderliga ledningar.

Sträckning: Vägen utefter regementets mark till en längd af 140 m., Kungsängen till renhållningsverket, korsning af järnvägen, fortsättning genom Tivoliplatsen, Södra Esplanaden och i öfrigt som föregående.

975 m.	14″	ledning	121,000 kg.		
200 „	12″	„	19,800 „		
150 „	7″	„	7,250 „	148,050 kg. à 21 öre ..	31,100: —
				Transport	31,100: —

	Transport	31,100: —	
Diverse och oförutsedt		2,900: —	34,000: —

N:o 3. *Ang. gasledningens sträckning mellan nya gasklockan och nuv. gasverket.*

1920 erforderliga ledningar.

I vägen väster om regementets mark, i Pilgatan till vägen öster om Metallverken och i Karlsgatan mellan Nedre Trädgårds- och Munkgatorna.

325 m. 14″ ledning 40,500 kg.			
100 „ 12″ „ 9,900 „			
100 „ 9″ „ 6,760 „	57,160 kg. à 21 öre	12,000: —	
Diverse och oförutsedt		2,000: —	14,000: —
		Kronor	48,000: —

Alt. 4 a.

Nu erforderliga ledningar.

Sträckning till renhållningsverket lika med 3 a, fortsättning i vägen mellan Kungsdal och järnvägen, ytterligare fortsättning i enlighet med alt. 2 a.

1,000 m. 14″ ledning 124,130 kg.			
200 „ 12″ „ 19,800 „			
150 „ 7″ „ 7,250 „	151,180 kg. à 21 öre	31,800: —	
Diverse och oförutsedt		3,200: —	35,000: —
1920 erforderliga ledningar lika med alt. 3 a			14,000: —
		Kronor	49,000: —

Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Nu erforderliga ledningar.

500 m. 14″ ledning 62,050 kg.			
800 „ 12″ „ 79,300 „			
140 „ 7″ „ 6,750 „	148,100 kg. à 23 öre	34,000: —	
Diverse och oförutsedt		4,000: —	38,000: —

1920 erforderliga arbeten.

Diverse kopplingar	1,000: —
Kronor	39,000: —

Västerås den 11 juni 1914.

Gerh. Gustafson.

N:o 4.
Ang. Badhusstyrelsen.

N:o 4.

Drätselkammarens utlåtande ang. val af en ledamot och en suppleant i Badhusstyrelsen samt anslag till Styrelsen för anlitande af biträde.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 2 innevarande januari hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammaren remitterat fråga om val af en ledamot i Badhusstyrelsen och om af Styrelsen begärdt anslag till arvode under år 1915 åt Styrelsens verkställande ledamot.

Med anledning häraf får Drätselkammaren anföra följande.

Drätselkammaren har från Badhusstyrelsen inhämtat, att Styrelsens förre ledamot och ordförande Majoren P. Tersmeden hälst vill vidhålla sitt förut gjorda undanbedjande af ett förnyadt mandat, men att han är benägen åtaga sig att på Styrelsens uppdrag som dess biträde utöfva det hufvudsakliga af verkställande ledamotens funktioner. Beträffande arvodet för det därmed förenade arbetet vore beloppets storlek på intet sätt afgörande för frågan, huruvida Majoren Tersmeden skulle åtaga sig berörda uppdrag. Då Drätselkammaren i likhet med Badhusstyrelsen anser det vara af synnerlig fördel för badhuset, att dess styrelse så länge som möjligt har att tillgå Majoren Tersmedens stora kunskaper och erfarenhet i allt hvad som rör badhusets skötsel, men Drätselkammaren å andra sidan är af den uppfattningen, att arvode hälst icke bör utgå till ledamot af styrelsen, finner Drätselkammaren lämpligast, att annan ledamot väljes efter Majoren Tersmeden och att Styrelsen erhåller anslag för anlitande af det biträde, hvaraf Styrelsen kan vilja begagna sig för tillsyn och skötsel af badhuset. Detta anslag synes Drätselkammaren lämpligen böra sättas till förslagsvis 500 kronor.

Drätselkammaren får alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte till ledamot i Badhusstyrelsen för åren 1915—1918 utse nuvarande suppleanten i Styrelsen stadens Ombudsman T. Öberg,

att Stadsfullmäktige måtte till suppleant i Styrelsen efter Herr Öberg för åren 1915 och 1916 välja Fabrikören A. Danielson,

samt att Stadsfullmäktige ville af 1915 års anslag för diverse oförutsedda behof till Badhusstyrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag å 500 kronor för att bereda styrelsen tillfälle att anlita biträde för tillsyn och skötsel af varmbadhuset.

Emot Drätselkammarens beslut har reservation afgifvits af kammarens ledamöter Herrar Larsson och Vennberg, hvilka för sin del yrkat, att Drätselkammaren måtte såsom ordinarie ledamot af Badhusstyrelsen föreslå Fabrikören A. Danielsson, hvilken vore villig att utan arvode åtaga sig uppdraget att vara styrel-

sens verkställande ledamot, samt att Badhusstyrelsens framställning om anslag måtte af Drätselkammaren afstyrkas. N:o 4. *Ang. Badhusstyrelsen.*

Västerås den 13 Januari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

På grund af svårigheten att finna en lämplig ersättare i Badhusstyrelsen efter Majoren Petrus Tersmeden, hvilken af känd anledning undanbedt sig återval, hafva Stadsfullmäktige icke förrättat val af en ledamot i Badhusstyrelsen för åren 1915—1918 utan har valet uppskjutits till det första sammanträdet under år 1915. Efter Stadsfullmäktiges senaste behandling af frågan har Majoren Tersmeden, som på det enträgnaste under hand ombedts att mottaga återval, förklarat, att, ehuru han ansåg sig förhindrad kvarstå som Styrelsens ordförande, han likväl vore villig mottaga återval som ledamot af Styrelsen och jämväl vore beredd att åtaga sig uppdrag af Styrelsen att vara dess verkställande ledamot för år 1915, dock under det villkor, att han för det arbete och den tidsuppoffring, som med sistnämnda uppdrag äro förenade, tillerkändes en godtgörelse af staden, hvilken godtgörelse af Majoren Tersmeden föreslagits till 600 kronor. Majoren Tersmeden har vid framställandet af nyssberörda förslag framhållit, att han efter hvad som förekommit vid senaste Stadsfullmäktigevalet måste anse sig förhindrad att som en vanlig förtroendeman åtaga sig ett så omfattande uppdrag som det ifrågavarande, men att han dels af intresse för stadens varmbadhus och dess styrelse och inseende svårigheten att just nu finna en ersättare icke ville undandraga Styrelsen sin erfarenhet. Dock anser Majoren Tersmeden, att under dessa förhållanden någon mindre ersättning bör lämnas för arbetet.

Badhusstyrelsen har med tacksamhet emottagit ofvanberörda meddelande från Majoren Tersmeden. Till fullo inseende giltigheten af de skäl, som dikterat Majoren Tersmedens beslut, har Styrelsen funnit den form för ett fortsatt samarbete, som af Majoren Tersmeden framkastats, synnerligen tilltalande. Hufvudsaken för Styrelsen och staden är enligt Styrelsens uppfattning, att Styrelsen får såsom sin ledande kraft så länge som möjligt behålla badhusets skapare och organisatör, under hvars insiktsfulla och erfarna ledning badhusets verksamhet hittills bedrifvits på enligt Styrelsens åsikt bästa möjliga sätt och dess ekonomi genom klok sparsamhet blifvit så litet betungande för staden, som efter rådande förhållanden kunnat ske. Den af Majoren Tersmeden begärda ersättningen är uppenbarligen synnerligen ringa i förhållande till det myckna arbete, som han säkerligen fortfarande som hittills, därest Stadsfullmäktige vilja antaga det föreliggande förlaget, kommer att nedlägga på badhusets skötsel. Styrelsen är också öfvertygad, att det vore oklokt i ekonomiskt hänseende att icke antaga Majoren Tersmedens gjorda erbjudande.

I förhoppning att Stadsfullmäktige gilla Styrelsens uppfattning och under ofvan angifna förutsättning omvälja Majoren Tersmeden som ledamot af Badhusstyrelsen, får Styrelsen härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville af 1915 års

N:o 4. *Ang. Badhusstyrelsen.*

förslagsanslag anvisa ett belopp af 600 kronor att utgå såsom arvode under nämnda år till Badhusstyrelsens verkställande ledamot.

Västerås den 22 december 1914.

Badhusstyrelsen:

Georg Enhörning. **Carl Thunström.** **Otto Oest.**

Carl Henning. **Theofil Öberg.**

N:o 5.

Drätselkammarens skrifvelse ang. utverkande af tolagsersättning åt staden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då Västerås stad genom Kungl. brefven den 1 februari och den 7 juni 1878 medgafs stapelstads-, nederlags- och transitupplagsrätt skedde detta med tillkännagifvande från Kungl. Maj:t, att någon tolagsersättning icke kunde beredas staden. Senare af Stadsfullmäktige gjorda framställningar om rätt för staden att i likhet med de flesta öfriga stapelstäder erhålla dylik ersättning har icke af Kungl. Maj:t bifallits.

Nu har emellertid på initiativ af Drätselkammaren i Örebro planerats en samtidig framställning i samma syfte från samtliga de stapelstäder, som icke åtnjuta tolagsersättning, och hafva redan Stadsfullmäktige i Örebro lämnat Drätselkammaren i nämnda stad bemyndigande att å stadens vägnar göra underdånig framställning i ämnet. De stapelstäder, som för närvarande sakna rätt till tolagsersättning eller motsvarande anslag af tullmedel äro Eskilstuna, Lidköping, Lysekil, Ronneby, Skellefteå, Upsala, Vadstena, Västerås, Örebro, Örnsköldsvik, Lund, Borås, Falun och Östersund. Däremot hafva städerna Falkenberg, Jönköping, Karlstad, Linköping, Oskarshamn, Simrishamn, Södertälje, Sölvesborg och Trelleborg, hvilka erhållit stapelstadsrätt efter år 1857, då den gamla tolagen indrogs och dåvarande stapelstäder i stället erhöllo tolagsersättning, såsom tolagsersättning beviljats anslag af tullmedel med 5 % å tulluppbörden. De senast uppräknade städerna hafva erhållit stapelstadsrätt före 1878, under det att de först omnämnda beviljats sådan rätt efter den 1 januari 1878. Efter 1878 års ingång har sålunda Kungl. Maj:t ej vidare beviljat nytillkomna stapelstäder tolagsersättning eller anslag af tullmedel utan förbehållit statsverket hela tulluppbörden i dessa städer.

Då de stapelstäder, som ej åtnjuta tolagsersättning eller anslag af tullmedel, hafva enahanda skyldigheter som öfriga stapelstäder att hålla tullhus med inventarier och sjömanshus samt bestrida kostnaderna för en del andra statsändamål såsom rätts- och exekutionsväsendet m. m., synes orättvisan i den nuvarande olikheten mellan stapelstäderna ligga i öppen dag.

N:o 5.
Ang. tolagsersättning.

Beträffande den ekonomiska betydelsen af förevarande fråga för Västerås stads vidkommande får Drätselkammaren meddela, att tulluppbörden härstädes under de sex senaste åren med afdrag af restitutioner utgjort:

1909	kr.	293,898: 17
1910	„	332,382: 95
1911	„	266,349: 13
1912	„	340,356: 32
1913	„	353,195: 82
1914	„	303,959: 57

Därest staden varit i åtnjutande af tolagsersättning eller motsvarande anslag af tullmedel med 5 % å tulluppbörden med afdrag af utbetalda restitutioner, skulle staden under dessa sex år haft att uppbära en årlig inkomst i sagda hänseende af resp. kronor 14,694: 91, 16,619: 15, 13,317: 46, 17,017: 82, 17,659: 79 och 15,197: 98.

Det är sannolikt att med stadens raska utveckling denna inkomst skulle år för år komma att ökas.

Då den från flera städer nu planerade samtidiga underdåniga framställningen i förevarande angelägenhet synes vara ägnad att öka utsikterna för ett bifall till densamma, anser Drätselkammaren talande skäl föreligga, att Västerås stad förenar sig med Örebro m. fl. städer och sålunda samtidigt med dem ingår med ansökning till Kungl. Maj:t. Örebro stads Drätselkammare har utarbetat ett på en grundlig utredning fotadt förslag till underdånig skrifvelse, hvilken synes kunna i allt väsentligt följas vid affattandet af motsvarande skrifvelse från Västerås.

Ansökningen torde emellertid, för det fall att Kungl. Maj:t ej skulle finna skäl bifalla framställningen om tolagsersättning eller anslag af tullmedel, alternativt afse anhållan att staden befrias från skyldigheten att åt tullverket anskaffa och underhålla för tullförvaltningen erforderliga lokaler med inventarier och möbler samt att kronan måtte inlösa tullhuset med tomt och inventarier.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar till Kungl. Maj:t ingå med underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes bevilja Västerås stad anslag af tullmedel med 5 % årligen af tulluppbörden i staden eller alternativt, därest denna anhållan icke skulle bifallas, att staden måtte befrias från skyldigheten att åt tullverket anskaffa och underhålla för tullförvaltningen i staden erforderliga lokaler jämte inventarier och möbler och att den af staden för tullverkets behof uppförda byggnad med för tullverkets räkning af staden anskaffade inventarier och möbler äfvensom den tomt, hvarå tullhusbyggnaden är uppförd, måtte af statsverket inlösas.

Västerås den 13 januari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 6.

Drätselkammarens skrifvelse ang. uppförande af en paviljong m. m. å Östra holmen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med den, särskildt efter det staden öppnat ångbåtstrafik till Östra holmen, starkt ökade frekvensen af besökande å nämnda holme, har uppstått behof af tillhandahållande åt allmänheten därstädes af läskedrycker och liknande förfriskningar. Då de anordningar i berörda hänseende, som under förliden sommar vidtagits af enskilda personer, hvilkas verksamhet gifvetvis uteslutande varit inriktad på affärsvinst, knappast kunna sägas hafva varit tillfredsställande, har Drätselkammaren ansett lämpligast, att staden vidtager åtgärd för att tillgodose ifrågavarande behof, hälst som i samband därmed synes kunna uppfyllas ett önskemål, som särskildt under den senast gångna sommaren gjort sig starkt gällande, nämligen att åstadkomma ordning och snygghet åtminstone på den mest besökta delen af ön eller trakten i närheten af ångbåtsbryggan. För detta ändamål har Drätselkammaren tänkt sig att staden låter uppföra en mindre enkel serveringspaviljong samt att den person, till hvilken densamma kommer att uthyras, tillförbindes att öfvervaka ordningen å den ofvanberörda trakten af ön och att tillse och sköta det afträde, som enligt Drätselkammarens åsikt bör samtidigt med paviljongen å ön uppföras.

På grund af det sålunda anförda och med tillkännagifvande, att Drätselkammaren förslagsvis beräknat kostnaden för ifrågavarande paviljong och afträde till 1,500 kronor, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att af det i 1915 års stat afsatta anslaget till diverse oförutsedda behof anvisa ett belopp af förslagsvis 1,500 kronor för uppförande af en serveringspaviljong och ett afträdeshus å Östra holmen.

Västerås den 13 januari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 7.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till undervisning åt arbetslösa.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 17 december 1914 till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en af Styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan genom Magistraten hos Stadsfullmäktige gjord framställning om ett anslag å 500 kronor för att vid Tekniska skolan ordna undervisning för arbetslösa.

Med anledning häraf får Drätselkammaren anföra följande.

Ehuru hittills ingen vidare arbetsbrist här i staden yppat sig och det är att hoppas, att de åtgärder staden vidtagit i ändamål att bereda arbete åt arbetslösa personer skola visa sig tillräckliga för att hindra uppkomsten af arbetslöshet för stadens arbetarebefolkning, är det ingalunda uteslutet att på grund af det osäkra utrikespolitiska och ekonomiska läget en afseväfd arbetsbrist kan komma att uppstå. Då Drätselkammaren behjärtar ändamålet med framställningen eller att skaffa de arbetare, som på grund af arbetsbrist eljes skulle gå sysslolösa, tillfälle att under den tvungna ledigheten sysselsätta sig med nyttiga kunskapers inhämtande, och att därigenom jämväl de skadliga verkningarne för dem af att gå helt och hållet sysslolösa skulle förhindras, anser sig Drätselkammaren böra tillstyrka framställningen.

Då den ifrågasatta undervisningen likväl icke enligt Drätselkammarens förmenande bör igångsättas förrän någon afsevärdare arbetsbrist inträdt, har Drätselkammaren funnit sig böra föreslå, att såsom villkor för anslagets utbetalande föreskrifves, att ett visst antal medellösa arbetslösa anmäla sig till erhållande af undervisning. Med hänsyn till det begärda anslagets storlek, har Drätselkammaren velat föreslå detta minimiantal till 20, i hvilket fall stadens kostnad för undervisningen skulle belöpa sig till 25 kronor för hvarje person, om de undervisades antal kommer att stanna vid minimiantalet 20.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att af det i 1915 års budget afsatta anslaget till diverse oförutsedda behof bevilja Styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan ett anslag å 500 kronor för att vid Tekniska skolan under innevarande år anordna undervisning för arbetslösa i Västerås, under villkor att ett antal af minst 20 medellösa arbetslösa personer här ifrån staden anmäla sig för åtnjutande af nämnda undervisning.

Västerås den 13 januari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 7.
Ang. undervisning åt arbetslösa.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås får härmed vördsamt anhålla att Magistraten ville till Stadsfullmäktige befordra inneliggande skrifvelse.

Claës Wersäll.

Sven Samuelsson.

Res.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som behagade i ärendet fatta beslut.
Västerås Rådhus den 3 december 1914.

På Magistratens vägnar:

J. W. Ödman.

H. Cronholm.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås har öfvervägt möjligheten af att vid eventuell arbetsbrist, i likhet med hvad som redan skett vid Stockholms stads yrkesskolor, ordna kurser vid skolan för arbetslösa af olika yrken.

Utgår man från att sådana kurser ordnas i de ämnen, som redan nu höra till skolans undervisningsområde, samt att kurserna äga rum under 13 veckor med 12 tim per vecka efter i medeltal 3 kr. per timme, så skulle kostnaden uppgå till 468 kr. Lägges härtill 32 kr för material m. m., fås en summa af 500 kr.

På grund häraf får Styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja en summa af 500 kr för att vid Tekniska skolan i Västerås ordna undervisning för arbetslösa.

Claës Wersäll.
Skolstyrelsens ordförande.

Sven Samuelsson.

N:o 8.

Byggnadsnämndens utlåtande ang. föreslagen stadsplaneändring vid rådhuset.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti det af Stadsfullmäktige den 28 augusti 1913 till Byggnadsnämnden för utlåtande remitterade ärendet angående genom motion af v. Häradshöfdingen Georg Enhörning hos Stadsfullmäktige väckt förslag angående ändring af stadsplanen i ändamål att erhålla en öppen plats omkring rådhuset, får Byggnadsnämnden såsom infordradt utlåtande åberopa närlagda utdrag af nämndens protokoll för den 14 innevarande januari, § 9.

Västerås den 20 januari 1915.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 14 januari 1914.

— —

§ 9.

Sedan Byggnadsnämnden den 5 augusti sistlidet år under § 121 i då fördt protokoll senast bordlagt en hos Stadsfullmäktige väckt och af Stadsfullmäktige den 28 augusti 1913 till Byggnadsnämnden för utlåtande remitterad motion angående sådan ändring i den af Stadsfullmäktige under åren 1910 och 1911 antagna revisionen af gällande stadsplan, att del af tomten N:o 119 tomten 120 samt en del af tomten N:o 121 och 122 i stadens södra kvarter skulle utgöra öppen plats allt på sätt motionen bilagda kartskiss närmare utvisade, så beslöt nu Byggnadsnämnden vid förnyad föredragning af detta ärende och sedan till protokollet antecknats, att i anledning af utfärdad kungörelse angående den ifrågasatta stadsplaneändringen Drätselkammaren genom utdrag af sitt protokoll för den 12 februari 1914 § 72 meddelat, att Drätselkammaren för sin del icke hade någon erinran att göra emot den genom motionen föreslagna ändringen, samt att ägaren af tomten N:ris 121 och 122 södra kvarteret H. Rydén i skrifvelse till Byggnadsnämnden den 19 februari 1914 förbehållit sig fri och öppen talan i afseende å de ersättningar och anspråk, hvartill en eventuell stadsplaneändring kunde gifva anledning, ingå till Stadsfullmäktige samt därvid hemställa, att Stadsfullmäktige med hänsyn till önskvärdheten af att det nuvarande rådhuset finge bibehålla sitt

N:o 8.
Ang. stadsplaneändring vid rådhuset.

fria läge samt att trädbeståndet inom tomten N:o 121 och 122 bibehölles måtte bifalla motionen.

Som ofvan.

In fidem:

Ragnar Tenow.

Rätt utdraget, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt nu gällande af Kungl. Maj:t år 1902 fastställd stadsplan för Västerås ingår den tomt — N:ris 119 och 120 södra kvarteret — hvarå stadens rådhus är uppfördt, i ett byggnadskvarter, nämligen kvarteret Oden. Någon ändring härutinnan har icke gjorts genom de beslut, Stadsfullmäktige under åren 1910 och 1911 fattat i ändamål att erhålla en ny, af nuvarande förhållanden betingad, reviderad stadsplan, hvilken nya stadsplan ännu väntar på Kungl. Maj:ts fastställelse. Emellertid är rådhustomten i verkligheten ordnad som en öppen park i anslutning till den intill liggande Vasaparken. Äfven den söder om rådhustomten liggande i enskild ägo varande tomten N:o 121 och 122 södra kvarteret är till den del, som ligger närmast rådhuset, i det närmaste obebyggd och ordnad som trädgård.

Då det synes vara af synnerlig vikt att stadens rådhus får bibehålla sitt fria läge får jag härmed föreslå,

att Stadsfullmäktige ville för sin del besluta sådan ändring i stadsplanen att tomten N:o 119 och 120 samt den del af tomten N:o 121 och 122 södra kvarteret, som ligger norr om den å närlagda kartskiss heldragna röda linien skall utgöra öppen plats.

Västerås den 28 Augusti 1913.

Georg Enhörning.

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 25 Februari. III.

N:o 9.

Kungl. brefvet ang. fastställande af hamnområde för Västerås m. m.

N:r 36. Ink. till Mag. d. 7/1 1915.

Afskrift af afskrift.

GUSTAF etc., Vår ynnest etc.

Med skrivelse den 26 mars 1912 har Ni överlämnat en av hamnstyrelsen i Västerås gjord, av stadsfullmäktige i nämnda stad vid sammanträde den 31 augusti 1911 godkänd framställning om fastställande af hamnområde för staden och införande i sammanhang därmed av viss bestämmelse i den för staden gällande hamntaxa.

Sedan Vi med anledning härav anbefallt kommerskollegium att avgiva utlåtande ävensom genom särskilda remisser till kollegium överlämnat två av dels Västerås masugnsaktiebolag dels ock samma bolag med flera ägare av stränder, gränsande till det föreslagna hamnområdet, till Oss ingivna skrifter i ärendet, har kollegium den 27 sistlidne maj avgivit det begärda utlåtandet och därvid meddelat, bland annat, att Ni, som under skriftväxlingen i ärendet ifrågasatt viss inskränkning av det föreslagna hamnområdet, med skrivelse den 7 april innevarande år till kollegium insänt ett kartblad, därå Ni låtit inlägga de gränser för området, som syntes Eder lämpliga, och har kollegium till Vår prövning överlämnat Edert berörda förslag jämte övriga ärendet tillhörande handlingar.

Efter det jämväl generaltullstyrelsen den 1 nästlidne oktober avgivit infordrat utlåtande, hava Vi låtit detta ärende Oss föredragas och därvid, i enlighet med kommerskollegii hemställan funnit gott förordna, att staden Västerås hamnområde skall omfatta hela det vattenområde, som — på sätt å ovanberörda kartblad finnes med röda linjer i farvattnet utmärkt — *dels* åt norr i Svartåmynningen begränsas av Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg, *dels ock* åt söder och sydväst begränsas av en rät linje, tänkt dragen från punkten H till Amundsgrunds södra udde, från denna av en rät linje till punkten K å Kattskärs nordliga udde och därifrån av en rät linje till punkten A.

Därjämte hava Vi föreskrivit, *dels* att ägare och innehavare av de inom hamnområdet belägna, till staden ej hörande stränder, kajer och bryggor icke skola vara skyldiga att erlägga hamnavgifter för fartyg och varor, som för deras enskilda behov ankomma till eller avgå från dessa stränder, kajer och bryggor, *dels* att inrättningar, avsedda för fartygs förtöjande eller för varors lastning eller lossning, icke må å strand eller i vatten, som ej tillhör staden, av staden anbringas utan vederbörande strand- och vattenrättsägares medgivande eller eljest därtill i laga ordning vunnen tillåtelse och ej heller åtgärder vidtagas, genom vilka nämnda ägares rätt eljest kan förnärmas, *dels ock* att vatten, som hänföres till

N:o 9.

Ang. fastställande af hamnområde för Västerås m. m.

hamnområdet, men icke gränsar intill stadens mark eller finnes å dess grund, likväl skall med därvid möjligen anlagda kajer och lastningsbryggor, i vad angår tillämpningen av hamnordningen och övriga för hamnen gällande ordningsföreskrifter, lyda under stadens myndigheter.

Slutligen hava Vi, likaledes enligt kommerskollegii hemställan funnit gott bestämma, att den i enligt nådigt brev den 26 maj 1911 fastställda hamntaxan för Västerås följande tillägg skall införas:

"Ägare och innehavare av de inom Västerås stads hamnområde belägna, till staden ej hörande stränder, kajer och bryggor, skola icke erlägga hamnavgifter för fartyg och varor, som för deras enskilda behov ankomma till eller afgå från dessa stränder, kajer eller bryggor."

Jämte överlämnande av ovan omförmälda kartblad, meddela Vi Eder detta till kännedom och efterrättelse samt för vederbörandes förständigande.

Stockholms slott den 24 november 1914.

Under Hans Maj:ts
Vår allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Dess tillförordnade Regering:

KNUT WALLENBERG. JOHAN BECK-FRIIS.
STENO STENBERG. DAN BROSTRÖM.

Karl Skogmark.

Angående fastställelse av hamnområdet för Västerås stad m. m.

Rätt avskrivet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 31 december 1914.

Ex officio:
Herman Uddén.

Rätt afskrivet af afskrift; betygar Västerås Rådhus den 12 januari 1915.

Ex officio:
Helge Cronholm.

N:o 10.

Hamnstyrelsens framställning om anslag till ytterligare utbyggnad af malmtraversen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 19 Juni 1914 bemyndigade Stadsfullmäktige Hamnstyrelsen att af besparade medel å det af Stadsfullmäktige den 30 april samma år beviljade anslaget till uppförande af en svängkran vid Pråmåns västra kaj förlänga den s. k. malmtraversen vid hamnen med ytterligare ett fack åt landsidan för en beräknad kostnad af 1,500 kronor.

Nu har emellertid framställning inkommit från en trafikant om erhållande af plats för malmupplag intill traversen i och för utskeppning af rätt afsevärda kvantiteter malm.

Styrelsen har ansett sig böra tillmötesgå denna framställning. För att kunna rationellt utnyttja malmupplaget är det nödvändigt att kunna med malmlastningsapparaten bestryka malmupplaget, hvilket skulle förläggas under och intill den förlängda delen af traversen. Den förut beslutade förlängningen af traversen blir dock för detta ändamål otillräcklig, hvarför det är behöfligt att förlänga traversen med tre fack i stället för ett. Kostnaden för hela utvidgningen är beräknad till 4,000 kronor, af hvilket belopp 1,500 kronor på sätt ofvan nämnts ställts till Hamnstyrelsens förfogande. För ytterligare erforderliga 2,500 kronor erfordras sålunda nytt anslag. I fråga om medel för ändamålet kan Hamnstyrelsen hänvisa till behållning i hamnkassan. Hamninkomsterna hafva visserligen icke under år 1914 uppgått till det i nämnda års stat beräknade beloppet, men hafva de å andra sidan högst betydligt öfverstigit den summa, hvartill de af Hamnstyrelsen beräknades vid upprättandet af 1915 års statförslag. I följd häraf torde hamnens räkenskaper för år 1914 komma att utvisa en behållning, som med 7,000 à 8,000 kronor öfverstiger den i 1915 års stat beräknade.

På grund af det anförda får Hamnstyrelsen sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att af hamnens öfverskottsmedel anvisa ett belopp af 2,500 kronor för ytterligare utbyggnad af malmtraversen vid hamnen.

Västerås den 11 februari 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

N:o 11.

Drätselkammarens framställning om anslag till ordnande af den s. k. Pilodlingen eller området invid Svartån emellan promenaden utefter järnvägen och lasarettets gamla väg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Inom Drätselkammaren har uppmärksamheten blifvit fäst därpå att för en jämförelsevis obetydlig kostnad området närmast intill gångbanan öfver Svartån invid järnvägsöfvergången kan ordnas till en treflig plantering och sålunda platsen i sitt nuvarande vanvårdade och skräpiga skick försvinna.

Området ifråga, äfven benämndt pilodlingen och med gränser utom de förut angifna i norr till lasarettets gamla väg och i väster till fängelsets område, får af staden enligt meddelande af lasarettsdirektionen fritt disponeras och ordnas under villkor, att åverkan å eller ändring af de i gamla vägen nedlagda afloppsledningarna icke få af staden företagas.

Enligt af stadsträdgårdsmästaren Forsberg uppgjordt och här bilagdt förslag till områdets ordnande skulle kostnaden härför uppgå till 1,200 kronor, hvilket belopp emellertid torde kunna nedsättas till omkring 1,000 kronor beroende därpå, att billigare fyllning genom numera påbörjadt enskildt byggnadsföretag i närheten af platsen med stor sannolikhet kan anskaffas.

Med hänsyn till önskvärdheten af att platsen försättes i ett prydligare skick än det nuvarande, får Drätselkammaren därför under hänvisning till ofvanstående hemställa,

att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att ombesörja ordnandet af den s. k. pilodlingen eller platsen invid Svartån emellan lasarettets gamla väg och promenaden utefter järnvägen samt för detta ändamål anvisa ett förslagsanslag å 1,000 kronor att utgå af innevarande års förslagsanslag.

Västerås den 11 februari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 11.
Anslag till ordnande af den s. k. Pilodlingen.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Förslag till ordnandet af platsen mellan fängelset, Svartån och promenaden utefter järnvägen, s. k. Pilodlingen.

Som marken å ifrågavarande plats till största delen består af garfbarksfyllning, ditförd för omkring 30 à 40 år sedan, och koksaska från lasarettet, fordras för att erhålla någorlunda god växtlighet, betydlig jordförbättring.

Å lasarettets gamla väg till Svartån, som endast till en del är planterad med högstammiga lönnar å båda sidor om vägen, bör äfven den återstående delen af vägen, ned till promenaden utefter järnvägen, planteras med lönnar. Någon mera väg eller gång bör ej anläggas. Öfriga marken planteras med lämpliga, fristående träd och buskar, samt besås till gräsmattor.

Afloppsledningen från lasarettet, hvilken ligger ganska djupt, kan ej på något sätt genom arbetet blifva rubbad.

Kostnadsförslag:

Ditforsling af 1,000 lass lera och matjord à 60 öre pr lass	Kr.	600: —
Träd, buskar, gräsfrö och arbetskostnad	„	600: —
	Kronor	1,200: —

Västerås den 10 februari 1915.

C. A. Forsberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Som svar å Drätselkammarens skrifvelse den 9 sistlidne oktober, beträffande ordnandet af platsen utefter järnvägen mellan länsfängelset och Svartån, får Direktionen öfverlämna bilagda protokollsutdrag.

Västerås den 30 december 1914.

På Lasarettsdirektionens vägnar:

Claës Wersäll.

Erik Ahlin.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med direktionen för länslasarettet i Västerås den 30 december 1914.

— —

§ 9.

I skrifvelse den 9 sistlidne oktober hade Drätselkammaren i Västerås, med framhållande af önskvärdheten af att platsen närmast intill stängslet emellan fän-

N:o 11. *Anslag till ordnande af den s. k. Pilodlingen.*

gelset och Svartån ordnades mera tilltalande, hemställt huruvida staden tills vidare afgiftsfritt kunde få disponera ifrågavarande plats för vidtagande af åtgärder i berörda syfte.

Direktionen fann skäligt bifalla Drätselkammarens framställning på så sätt, att staden tills vidare afgiftsfritt får i angifna syftet disponera den s. k. pilodlingen, som gränsar i nordost till lasarettets gamla väg till Svartån, i söder till promenaden utefter järnvägen och i väster till fängelsets område, med villkor att åverkan å eller ändring af de i nämnda väg nedlagda afloppsledningarna icke får af staden företagas.

Som ofvan

Erik Ahlin.

N:o 12.

Drätselkammarens utlåtande rörande Hanmnstyrelsens framställning om anslag till uppförande af ett nytt varuskjul vid hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 28 sistlidne januari för utlåtande till Drätselkammaren af Hamnstyrelsens anhållan om anslag för uppförande af ett varuskju vid ångfartygen Västerås och Ängsös gemensamma tilläggsplats vid hamnen, får Drätselkammaren, under hänvisning till de af Hamnstyrelsen åberopade skälen för uppförande af sådant skjul och med meddelande, att en afsevärd behållning, öfverstigande den i 1915 års stat beräknade med 7,000 à 8,000 kronor, uppkommit i hamnkassan, därur lämpligen kostnaden för skjulets uppförande bör bestridas, hemställa

att Stadsfullmäktige måtte med bifall till Hamnstyrelsens begäran anvisa 2,100 kronor att utgå af hamnens öfverskottsmedel till uppförande af ett varuskjul vid ångfartygen Västerås' och Ängsös tilläggsplats i härvarande hamn.

Västerås den 11 februari 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow,

N:o 12.

Ang. uppförande af nytt varuskjul vid hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hos Hamnstyrelsen har Torshälla ångbåtsaktiebolag gjort framställning om att genom stadens försorg måtte uppföras ett varuskjul vid bolagets ångfartyg Västerås' och Ängsös tilläggsplats här i hamnen. Ett sådant skjul finnes redan anordnadt vid ångfartyget Aros' tilläggsplats, hvarjämte i samma syfte hufvudsakligen för ångfartyget Ragvalds räkning är anordnadt ett tak i öppningen mellan de två främsta af stadens hamnmagasin. Det har därför synts Hamnstyrelsen rättvist och lämpligt, att äfven vid ångfartygen Västerås' och Ängsös tilläggsplats ett dylikt varuskjul anordnas. Byggnaden kan också enligt Hamnstyrelsens mening ordnas så, att därstädes kan beredas skydd mot regn och starkt solsken för trafikanterna till Hästholmarna, medan de vänta på båtlägenhet.

Kostnaden för byggnaden har af styrelsen beräknats till 2,100 kronor.

Hamnstyrelsen hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att anslå ett belopp af 2,100 kronor för uppförande af ett varuskjul vid ångfartygen Västerås' och Ängsös tilläggsplatser här i hamnen.

Västerås den 20 januari 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 24 Mars. IV.

N:o 13.

Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

I. Hälsovårdsnämnden med därunder lydande inrättningar o. personer.

1. Antal sammanträden under året.	12.
2. Under året tillkomna förändringar beträffande nämndens befattning med den allmänna sjukvården, instruktion för nämnden, särskilda föreskrifter tillkomna i enlighet med § 24 i hälsovårdsstadgan.	Ny taxa för köttbesiktning.
3. Tjänstebiträden för hälsovården: kemist, veterinär, antal tillsyningsmän och öfrig personal.	Kemist: Västerås Kemiska station. Köttbesiktningsbyrån: Föreståndare: Veterinär M. Jonsson. 2 trikinmikroskopister, 1 vaktmästare, 2 hälsopoliser.

II. Befolkningen, nativiteten och dödligheten inom samhället.

Antal kyrkoskrifna innevånare den 31 december föregående år	21,941	Se vidare 1:ste stadsläkarens årsberättelse.
Antal födda under redogörelseåret.	551	
Antal döda enligt dödsbevisen.	256	
Större dödlighet i någon viss stadsdel.	Ej förekommit.	

III. Hälsovården.

a. Vattentillgång.	
1. Behofvet af dricksvatten tillgodoses genom naturliga källor, gräfda brunnar, rörbrunnar (antal), vattenledning.	Grundvatten från 3 st. sänkbrunnar af stålplåt.
2. Vattnets beskaffenhet; vattentillgången tillräcklig eller otillräcklig.	Vattnets beskaffenhet god. Vattentillgången tillräcklig.

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Från samhällen med vattenledning torde följande uppgifter lämnas:	
1. Ledningarnas sammanlagda längd inom rörnätet vid redogörelseårets slut.	Stadens ledningar: gj.-rör 3″—14″ = 40,256 m. Smidda rör: 1″—2″ = 1,592 m. Enskilda ledningar: gj.-rör 4″ = 2,055 m. Smidda rör: 1″—2″ = 7,090 m, Sammanlagda rörlängden 1″—14″ = 50,993 m.
2. Procent hus, i hvilka vatten är inledt vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadens planlagda område. 426 st. hus utom stadens planlagda område. (399 + 27).
3. Anläggningskostnaderna till och med redogörelseåret.	704,665: 47 kr.
Vattenverkets utvidgning under redogörelseåret.	
4. Längden af nya ledningar inom rörnätet.	470 m. 7″; 696 m. 6″; 385 m. 5″; 43 m. 1½″. Summa 1½″—7″ = 1,594 m. Under året kasserade ledningar: 175 m. 5″; 495 m. 4″; 43 m. 1¼″; 15 m. 1″. Summa 1″—5″ = 728 m.
5. Antal egendomar, i hvilka vatten under året blifvit inledt.	45 st., däraf 27 st. utom stadens planlagda område.
6. Nya filter, pumphus, etc.	Hufvudvattenmätare uppsatt vid vattenverket.
7. Kostnaderna för vattenverkets utvidgning.	24,526: 37 kr.
8. Vattenförbrukning för hushållsbehof.	596,352 } Summa 762,409 m³.
9. Vattenförbrukning för allmänna behof.	42,000 }
10. Vattenförbrukning för industriella behof	124,057 }
11. Summa vattenförbrukning pr individ och dygn.	90 liter.
12. Vattenafgift enl. mätare.	20 öre pr m³.
13. Vattenafgift enl. annan grund (angifves).	Taxabestämmelserna oförändrade: 2 kr. pr rum och år.
14. Anmärkningar angående vattentillgången och vattnets beskaffenhet.	Inga.
15. Driftkostnader under redogörelseåret.	40,704: 61 kr.
16. Inkomster.	80,630: 11 „

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

b. Afledning af spill- och grundvatten.	
1. Sammanlagda längden af underjordiska afloppsledningar vid slutet af redogörelseåret.	Stadens ledningar 30,133 m. Enskilda „ 8,960 „ Summa 39,093 m.
2. Kostnaderna för anläggning af underjordiska afloppsledningar intill redogörelseårets slut.	414,415: 05 kr.
3. Procent egendomar med underjordiska aflopp vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadens planlagda område. 460 st. gårdar utom stadens planlagda område (432 + 28).
4. Sammanlagda längden af under året utförda underjordiska afloppsledningar.	268 m. 1 m.; 125 m. 36″; 130 m, 24″; 325 m. 21″; 325 m. 18″; 89 m. 12″; 646 m, 9″. Summa (9″—1 m.) 1908 m. Under året kasserade ledningar: 516 m.
5. Kostnaden för dessa.	70,344: 44 kr.
6. Under året utförda upprensningar af vattendrag, afdikningar af vattensjuka områden inom eller i närheten af samhället, åtgärder för rening af afloppsvatten etc.	Uppmuddring af afloppsledningen vid Fridnäs.
7. Kostnaden för dessa åtgärder.	Äro inbegripna i driftkostnaderna.
8. Antal egendomar, som under året erhållit underjordiska aflopp.	50 st. hvaraf 28 st. utom planlagda området.
9. Anmärkta bristfälligheter i afloppsledningarna samt olägenheter i deras anordning.	Inga.
c. Renhållning.	
aa. Latrinrenhållning.	
1. Systemet för densamma.	Torfpudrettberedning genom stadens renhållningsverk.
2. Olägenheter och missbruk samt åtgärder med anledning däraf.	Förseelser mot ordningsföreskrifter ang. afträden ha föranledt 11 åtal.
3. Antal egendomar med vattenklosetter.	46 st. egendomar med inalles 305 st. W. C.

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

4. Bortforsling genom gårdsägarnas försorg, entreprenörer, stadens eget renhållningsveåk.	Genom stadens renhållningsverk inom stadsplanen i 540 gårdar / utom „ i 294 „ } = 834. I öfrigt genom ägarnes försorg.
5. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa; åtgärder med anledning däraf.	Pudrettberedningsverket beläget inom stadsplanen, åstadkommer vid sydlig vind olägenheter för kringboende. Förflyttning af verket planerad.
6. Latrinens tillgodogörande (försäljning till landtbrukare, pudrettberedning).	Pudrettberedning: användes dels för stadens landtbruk och dels försäljes till landtbrukare i orten.
bb. 1. Uppsamling och bortskaffning af sopor, köksaffall, orenlighet från gård och gata.	Genom renhållningsverkets föreorg i 540 gårdar inom stadspl. och 294 gårdar utom stadspl. I öfriga gårdar gen. ägarn. försorg.
2. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa och åtgärder med anledning däraf.	Sopor och köksaffall blandade komposteras utom staden och användas delvis till stadens landtbruk och delvis försäljas.
3. Tillgodogörande eller oskadliggörande (bränning af sopor etc.).	Ny renhållningsstadga antagen med 3-delningssystem + kommunal svingård. (Träder i kraft den 1 juni 1915).
cc. För samhällen med eget renhållningsverk torde uppgifvas:	
1. Inkomster under året genom försäljning af latrin, pudrett, sopor etc.	16,350: — kr.
2. Tillskott för året utöfver inkomsterna.	32,672: 31 kr.
dd. Antal inom den egentliga staden eller samhället befintliga	Inom stadsplanen. Utom stadsplanen.
1. Svinhus.	Inga. 12 (55 svin).
2. Fähus.	1 (1 ko). 11 (29 kor).
3. Stall.	93 (442 spilt). 30 (126 spilt)
4. Olägenheter och missbruk vid dessa samt åtgärder med anledning däraf.	Ej förekommit.
5. Svinhållning förbjuden.	„ „

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

d. **Begrafningsplats.** Under året vidtagna åtgärder beträffande densamma, samt andra med liks jordande sammanhängande omständigheter.	Nya begrafningsplatsen inhägnad med tegelstensmur. I öfrigt intet att införa.
e. **Bostäder, skolor** och **samlingslokaler** m. m. samt **fabriker** och **näringar.**	Inom stadspl. / Utom stadspl. / Summa.
1. antal hus (egendomar) vid årets slut.	504 / 679 / 1,183
2. Antal under året tillkomna.	12 / 31 / 43
3. „ „ „ rifna.	4 / — / 4
4. Antal lägenheter i hvilka öfverbefolkning anmärkts.	Ej anmälts.
5. Antal bostadslägenheter, mot hvilka anmärkning gjorts på grund af andra sanitära missförhållanden.	5 för fukt. 1 för arsenikhalt i målarfärg.
6. Sanitära missförhållanden inom skolor och samlingslokaler samt åtgärder med anledning däraf.	På grund af bristande utrymme äro under uppförands dels ett större folkskolekomplex; dels en annexbyggnnd till läroverket.
7. Sanitära förhållanden inom fabriker eller verkstäder samt åtgärder med anledning däraf.	Ej anmälts.
8. Uppgift angående minderåriga i industriellt yrke, äfvensom åtgärder med anledning af § 9 och 13 i lagen af den 17 oktober 1900.	— — —
9. Anmälan om anläggande eller inrättande at nya fabriker enligt § 16 af hälsovårdsstadgan samt nämndens beslut i anledning däraf.	Ej förekommit.
10. Sanitära olägenheter af fabriker, upplag eller näringar samt åtgärder med anledning däraf.	Ej förekommit.

N:o 13. Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

11. Under året tillkomna badinrättningar, särskildt skol- och folkbad.	I stadens varmbadhus har serverats billighetsbad såsom förut dels för Elementarskolorna 779; däraf 423 för gossar, 356 för flickor; dels för folkskolan 2,704; däraf 1,089 för gossar, 1,615 för flickor. Dessutom obligatoriska simundervisningsbad för folkskolans 3:dje klass, afgiftsfria: 4,929; däraf 2,505 för gossar, 2,424 för flickor. Se vidare bifogade bad-tablå.
12. Genom kommunens eller enskildas försorg under året tillkomna arbetarebostäder.	Genom Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets försorg har uppförts ett större komplex, omfattande ett helt kvarter, till arbetarebostäder om ett rum och kök.
13. Under året tillkomna härbärgen, asyler.	Ej förekommit.

f. Tillsyn öfver födoämnen.

1 a. Öfversikt öfver under året beslagtagna födoämnen.

	Antal beslag	Kassationsorsak: tuberkulos	triki-ner	andra sjukl. förändringar	förskämning
Kött af nöt	8	—	—	2	6
„ „ svin	1	—	—	1	—
„ „ häst	—	—	—	—	—
Inälfvor	159	118	—	29	12
Korf	2	—	—	—	2
Andra födoämnen	4	—	—	—	4

1. b. Berättelse öfver köttbesiktningsbyråns verksamhet: Se särsk. bil.

2. Anmärkta missförhållanden beträffande slakterier, mejerier o. fabriker för konservering af födoämnen.	Till åtal anmälda förscelser betr. slakteristadgan 7. „ mjölkstadgan 5.
3. Antal matvaruaffärer 22 „ korffabriker 12 „ bagerier 21 „ mjölkbutiker 65	
4. Omkostnader f. tillsyn öfver födoämnena.	Köttbesiktn.-byr. 11,109: 96 Mjölkkontroll 117: 42 Summa Kr. 11,227: 38

g. Åtgärder till förekommande af smittos. sjukdomars spridning.

1. Under året vidtagna åtgärder till underlättande af isolering af smittosjuka. Kostnaden härför.	En mindre f. d. småskolebyggnad har äfven under detta år stått till disposition såsom reservlokal till Epidemisjukhuset och periodvis tagits i anspråk.
2. Under året anskaffade desinfektionsapparater, system, antal.	Inga.

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

3. Antal utförda bostsdsdesinfektioner.	382.
4. Särskildt för tuberkulos.	40.
5. Särskilda åtgärder med anledning af inom samhället eller dess närhet utbruten farsot.	Ej behöfts tillgripas.
6. Åtgärder till vaccinationens befrämjande.	Till inköp af vaccin och anordnandet af offentlig vaccination har anslagits 100 kr.

Till dessa uppgifter bifogas å särskilda i K. Med.-styr:s cirk. den 9 dec. 1901 föreskrifna blanketter:

1. Öfversikt öfver dödsorsakerna enligt dödsbevisen.
2. Öfversikt öfver några af de viktigaste dödsorsakerna med fördelning på månader.
3. Uppgift angående sinnessjuka.

Dessutom bifogas följande bilagor:

4. Årsberättelse från Västerås Epidemisjukhus.
5. „ „ „ Köttbesiktningsbyrå.
6. „ „ „ Fosterbarnsnämnd.
7. Bad-tablå „ „ stads varmbadhus.

Västerås den 7 mars 1915.

Carl Thunström.

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

Årsberättelse från epidemisjukhuset i Västerås för år 1914.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Under året hafva följande åtgärder vidtagits beträffande inventarier, utredningspersedlar och instrument:

Korkmattor inlagts å 2 större sjuksalar 484 kr. Nyanskaffning och underhåll af utredningspersedlar (linnekläder och lakan etc.) har kostat 1,246 kr.

Följande viktigare åtgärder hafva hos direktionen blifvit föreslagna: Lönereglering för sköterskorna: begynnelselön 500 + 3 ålderstillägg à 100 kr. efter resp. 3, 6 och 9 års tjänst + slutlönen i pension.

Förslaget öfverlämnadt till af stadsfullmäktige förut tillsatt löneregleringskommitté.

Öfriga anmärkningsvärda förhållanden:
Stadsfullmäktige ha under året beslutat att inleda ny värmeledning i nya paviljongen i stället för nuvarande s. k. eminentugnar och härför anslagit 12,000 kr.

I. Intagna, aflidna, underhållsdagar, antal sängar, dagafgifter.

Antal patienter intagna [1])	Antal patienter aflidna	Underhållsdagar [2])	Antal sängar	Högsta antalet vårdade för dag	Lägsta antalet vårdade för dag	Medellängd af sjukhusvistelsen		Dagafgift Kr.	Dagafgift öre	Intagna	Underhållsdagar
Stadspat. 464	9	14,220					Å ensk. rum	3	—	3	11
Landspat. 373	4	10,952	[4]) 65	139	35	30 dagar	„ „ „	2	—	1	12
[3]) 837	13	25,172					Å allm. „	1	50	4	95

[1]) Från föregående år kvarliggande ej medräknade.
[2]) Inräknas äfven underhållsdagar för friska som åtföljt de sjuka uppgår antalet till
[3]) Med kvarliggande patienter från 1913 utgjorde antalet 888 med 26,579 underhållsdagar.
[4]) Tillkommer en extra sjukafdelning på 20 sängar, periodvis belagd.

II. Inkomster.

	Kronor	öre
1. Patientafgifter (utdebiterade; ersättning af allmänna medel)	199	50
2. Anslag af landsting [1])	15,359	52
3. „ „ kommun [2])	24,645	85
Summa inkomster [2])	40,204	87

[1]) Endast den del af anslaget som under året utanordnats. — [2]) Som öfverskott eller brist ej anföres i denna uppgift, behöfver utgifts- och inkomstsummor ej stämma med hvarandra.

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

III. Utgifter.

		Kronor	öre	Kostnad pr underhållsdag, öre
1.	Aflöningar (i stat upptagna) och pensioner	7,549	89	29
2.	Läkemedel (för inre och yttre behandling)	4,424	61	17
3.	Förbandsartiklar, bandage	—	—	—
4.	Mineralvatten, vin, is näringspreparat o. dyl.	—	—	—
5.	Instrument och apparater jämte hithörande förbrukningsartiklar	33	55	—
6.	Kläder, sängkläder och andra inventarier samt arbetsmaterial	1,246	62	5
7.	Patienters utspisning + personalens utspisning	18,112	32	69
8.	Annat kosthåll	—	—	—
9.	Värme och lyse jämte hithörande förbrukningsartiklar	5,606	94	21
10.	Tvätt, renhållning (inre och å gård), vatten samt hithörande förbrukningsartiklar	1,085	75	4
11.	Förbrukningsartiklar inom ekonomien, ej å andra titlar förda	1,212	93	5
12.	Fastigheters (inkl. gårds, parks o. vägars) underhåll, reparationer	1,068	95	4
13.	Ny-, till- och ombyggnader	—	—	—
14.	Diverse utgifter: Hyror och räntor.........; Onera	—	—	—
	Summa utgifter	40,352	56	*) 154

*) Här anföres hela kostnaden pr underhållsdag, sedan utgifter för ny-, till- och ombyggnader frånräknats.

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattning	Lön Kr.	Andra löneförmåner
Ordinarie: 3 sköterskor	500 pr år	Fritt vivre
„ 3 biträden	25 pr mån.	„ „
„ 1 kokerska	300 pr år	„ „
„ 1 köksbiträde	25 pr mån.	„ „ utom bostad
„ 1 vaktmästare	500 pr år	„ „
„ 1 dräng	960 pr år	
„ 2 tvätterskor	2 pr dag	
Extra sköterskor och biträden vid behof med dagaflöning enl. aftal.		

V. Intagna sjukdomsfall äfvensom aflidna.

Sjukdom Enl. gällande sjukdomsnomenklatur	Intagna		Aflidna	
	m.	kv.	m.	kv.
Difteri	176	219	2	6
Skarlakansfeber	158	208	2	4
Nervfeber	1	1	—	—
Halsfluss	29	33	—	—
Barnförlamning	2	2	—	—
Akut strupkatarr (pseudocroup)........	2	3	—	—
Akut lunginflammation	1	—	—	—
Ingen sjukdom	—	2	—	—

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

VI. Utförda operationer.

Operation	Patientens ålder			Operation, utgång		
	under 15 år	15—55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dålig
Intubation	4	—	—	3	1	—
Tracheotomi	1	—	—	1	—	—
Incisioner å abcesser	4	1	—	5	—	—

Västerås den 7 mars 1915.

Carl Thunström.

Berättelse öfver köttbesiktningsbyråns verksamhet under år 1914.

I fråga om personalen har den förändringen ägt rum, att hälsopolisen Berglund lämnat på grund af befordran till annan stadens befattning, och har hälsovårdsnämnden med Magistratens medgifvande förordnat poliskonstapeln Jansson att tills vidare tjänstgöra å byrån.

Köttillförseln har varit tämligen riklig. Särskildt i fråga om kött-, nöt- och kalfkött. Köttet har i allmänhet härstammat från djur, uppfödda inom länet. Beskaffenheten af det uppvisade köttet kan anses ha varit god, om man undantager en del nötkött, som besiktigats för transport till en konservfabrik i Kristianstad.

På grund af de nya bestämmelserna i slakthuslagen från och med 1914, att organ måste vara besiktigade och stämplade för att få försäljas inom samhället, ha 5,133 organ af olika slag uppvisats för besiktning. Bland dessa har kassationsprocenten af nötlungor varit synnerligen stor.

Vikten af det beslagtagna och oskadliggjorda köttet har uppgått till 16,715 kg. Bland organen har 401 st. oskadliggjorts. Vanligaste orsaken till kassation har varit tuberkulos.

Priset på kött får icke anses ha varit anmärkningsvärdt högt. Visserligen inträdde en väsentlig stegring i priset på hösten, men denna stegring har dock icke varit jämförlig med prisstegringen å andra lifsförnödenheter.

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

Följande antal färskt kött o. lösa organ hafva till byrån inlämnats för besiktning:

	Hela	Halfva	Organ
Häst	235	11	5,133
Storboskap	2,259	290	
Kalf, större	2,734	100	
„ mindre	4,758	144	
Får och get	1,227	29	
Svin	3,168	2,482	
Spädgris	119	—	
Summa	**14,500**	**3,056**	**5,133**

Tillförseln under de olika månaderna framgår af följande tabell:

	Häst		Storboskap		Kalf, större		Kalf, mindre		Får, Get		Svin		Spädgris	Organ
	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	
Januari	19	3	168	21	206	5	345	12	29	1	242	134	2	194
Februari	21	2	175	18	186	8	306	12	38	—	246	194	1	402
Mars	16	1	165	19	218	8	311	9	41	—	290	196	3	470
April	14	—	161	23	219	4	442	10	37	—	297	207	5	402
Maj	23	—	197	33	280	18	456	14	52	2	289	206	8	537
Juni	16	—	144	25	247	14	344	9	32	—	188	144	2	378
Juli	11	—	157	19	297	7	403	7	56	2	155	82	5	455
Augusti	18	—	169	30	279	9	307	13	122	5	216	220	3	418
September	20	—	205	22	230	7	383	16	225	5	244	217	7	485
Oktober	26	—	247	19	220	10	502	15	311	1	292	381	16	528
November	27	—	226	18	171	4	452	14	184	6	328	290	26	395
December	24	5	245	43	181	6	507	13	100	7	381	211	41	470
Summa	**235**	**11**	**2,259**	**290**	**2,734**	**100**	**4,758**	**144**	**1,227**	**29**	**3,168**	**2,482**	**119**	**5,133**

Anledning till särskild behandling af kött eller kassation af kött och organ framgår af beslagsrapporterna A och B, se bil. 3 och 4.

Förbränningsugnen har varit i användning 24 gånger.

För att spara på kolen har under hösten det beslagtagna köttet blifvit författningsenligt nedgräft.

Köttsterilisatorn har kommit till användning 5 gånger. Nettovikten af det steriliserade köttet har uppgått till 550 kg. Af det steriliserade köttet har endast helt litet kunnat säljas. I ett fall har ägaren återtagit detsamma.

Inkomsterna hafva uppgått till kronor 17,194· 80.

Västerås den 28 februari 1915.

Martin Jonsson.

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Redogörelse angående fosterbarnsvården i Västerås för år 1914.

A. I *enskild bostad* vårdade fosterbarn:

Antal vid årets början anmälda		46
Tillkomna under året		20
Summa		66
Aflidna under året:		
före fyllda 1 år	1	
efter „ 1 „	1	
Summa	2	
Afgångna af annan anledning:		
före fyllda 7 år	8	
efter „ 7 „	8	
Summa	16	
Hela antalet under året afgångna		18
Antal vid årets slut vårdade:		
under 1 år gamla	8	
1—7 år gamla	48	48
Summa		66

B. I *särskild anstalt* vårdade:

Antal vid årets början anmälda		9
Tillkomna under året		4
Summa		13
Afgångna af annan anledning:		
före fyllda 7 år	4	
efter „ 7 „	1	
Summa	5	
Hela antalet under året afgångna		5
Antal vid årets slut vårdade:		
1—7 år gamla	8	8
Summa		13

C. *Hela antalet inom kommunen vårdade fosterbarn* vid redogörelseårets slut 56.

D. *Fosterlegans storlek* pr månad:
i enskild bostad: högst 30: —, lägst 10: —.

E. Hafva *förelägganden meddelats* enligt 7 § 1?
Huru många gånger? Ingen.

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

F. Hafva *förelägganden meddelats* enligt 7 § 2?
Huru många gånger? Ingen.
G. Hafva *försummelser beifrats* enligt 10 §?
Huru många gånger? Ingen.
H. Hafva *försummelser beifrats* enligt 11 §?
Huru många gånger? Ingen.
I. Finnes inom kommunen (staden) *särskild fosterbarnsnämnd?* Ja.
K. Äro *särskilda biträden* enligt 12 § förordnade och i sådant fall *huru många?* Ja. Två förutom nämndens ledamöter, hvilka för tillsyn emellan sig uppdelat staden i distrikt.
L. Finnes inom kommunen (staden) *anstalt, hvarom i 18 § sägs,* och i sådant fall hvem är där anställd såsom *läkare?* Ingen sådan anstalt finnes.

Västerås den 28 februari 1915.

Ida Grönberg.
Fosterbarns-nämndens ordförande.

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Ämbetsberättelse

från

1:ste stadsläkaren i Västerås för år 1914.

1:o.

a) Kyrkoskrifna invånares antal vid:

1914 års början	21,951;	däraf	10,824 mankön,	11,117 kvinnkön.	
1914 „ slut	23,227;	„	11,493 „	11,734 „	
b) Antal födda under året:	551;	„	288 „	263 „	
„ döda „ „	256;	„	126 „	130 „	

Nativiteten pro mille: 23.6.
Mortaliteten „ „ 11.0.

c) Antal döda barn under 1 års ålder:
39; däraf 25 „ 14 „

2:o.

Allmännare förekommande sjukdomar.

a) Infektionssjukdomar.

Difteri:

Antalet fall under året 200. Högsta antal fall i jan. (39), därefter en hastig minskning till framemot juni.

Efter folkskolornas början på hösten märktes ånyo en stegring och kunde rätt många fall härledas från kontaktsinfektion bland skolbarn sinsemellan och till syskon i hemmen. Någon egentlig skolepidemi, som nödvändiggjorde kraftigare åtgärder vis à vis skolbarn, syntes emellertid ej föreligga, och sjukdomen bekämpades genom skyndsam isolering och intagande å Epidemisjukhuset, hvarjämte i några klasser, där flera fall förekommo, halsprof togos från hela klassen för att infånga eventuella bacillbärare.

I en del familjer, där difterifall uppträdde och där dåliga hygieniska förhållanden beträffande snygghet, ordning och trångboddhet förefunnos, ha prof tagits från hela familjen, hvarigenom här och hvar bacillbärare upptäcktes och isolerades. Dessa rätt talrika bacillbärare ha inräknats i summan fall (200) hvarför antalet egentligen insjuknade i verkligheten varit ett tjugutal mindre.

Sjukdomsfallen under året synas sålunda endast härröra från kontaktsinfektioner. Någon häftig epidemisk framfart liksom under närmast föregående 3 åren genom mjölkimporten har lyckligtvis ej förekommit.

Mortaliteten har endast varit 2,5 %.

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

Skarlakansfeber.

Antalet fall under året 228, synes jämfördt med närmast föregående åren rätt stort.

Det var egentligen först i och med folkskolans början på hösten, som skarlakansfallen visade sig rel. talrika, och uppträdde hufvudsakligen mest bland skolbarnen under hela höstterminen. Sedan skolorna vid jultiden stängts minskades äfven antalet insjuknade. Det är sålunda troligt, att i skilda klasser gick en och annan smittospridare, men det var emellertid skolans läkare och personal omöjligt att framleta någon dylik. Då sjukdomen emellertid ej syntes tendera till någon större skolepidemi, vidtogos endast de vanliga åtgärderna med intagning på epidemisjukhuset och desinfektioner eller rengöring i skolhus och hem.

Att effektivt bekämpa en dylik kontakt epidemi af skarlakansfeber är hart när omöjligt, enär de lindrigaste fallen ofta upptäckas för sent eller ej alls, och dessutom allmänheten gärna vill uppfatta dessa med lindrig angina och ett obetydligt och hastigt försvinnande utslag insjuknade barn ss. lidande af s. k. röda hund, en åsikt, som här synes vare mycket gängse. Men äfven om föräldrar och anhöriga misstänka skarlakansfeber, så låtsa de ofta ej därom, utan efter ett par, tre dygns sjukdom släppa de barnet till skolan för att undgå den långa interneringen på 7—8 veckor på sjukhuset, som sjukdomen medför med ty åtföljande efterblifvande i skolan och i den tro och förhoppning, att talet om smittospridning inte är så allvarligt.

Från någon genom mjölkinfektion framkallad skarlakansepidemi har staden under året varit befriad, i motsats till hvad fallet varit under närmast föregående åren.

Det är möjligt, att de stränga åtgärder, hälsovårdsnämnden vidtagit under de föregående årens mjölkepidemier, föranledt mjölkimportörer och mejerier att iakttaga större försiktighet och tillsyn.

Hvad för öfrigt den införda mjölken beträffar, så torde i detta sammanhang att döma af mjölkens smutshalt böra påpekas en del landtbrukares oförmåga att iakttaga eller öfvervaka nödig renlighet vid mjölkning och mjölkens behandling i ladugårdarna. Visserligen har härstädes liksom på andra håll genom en ny, skärpt mjölkstadga försökts att i någon mån förhindra importen af smutsig och hälsofarlig mjölk, men skyddet är naturligtvis ej fullt effektivt. En allmän lag och föreskrifter för mjölkbehandlingen före intransporten till städerna skulle nog ej vara ur vägen.

Nervfeber

har endast förekommit i 2 fall, hvartill smittokällan tydligt kunnat spåras till besök och infektion å andra platser, där dylik epidemi varit rådande.

Mässling.

De 3 första fallen uppträdde ungefär samtidigt i oktober och placerade på skilda håll i staden och utan kontakt med hvarandra. I alla fallen var sjukdomen importerad genom barnens besök å olika platser, där mässling funnits. Härifrån uppblomstrade rätt snart en utbredd epidemi med i nov. 84 och i dec.

N:o 13. *Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.*

236 anmälda fall. Då denna sjukdom oftast skötes i hemmen utan tillkallande af läkare, så torde antalet insjuknade väl kunna anses ha varit minst dubbelt så stort. Den har i allmänhet varit af relativt lindrig natur och ej direkt föranledt något dödsfall.

Kikhosta

förekom temligen sparsamt i början af året och uppnådde aldrig någon epidemisk karaktär.

Influensa.

Som vanligt uppträdde denna talrikast vid början af året och hade ungefär samma afmattade natur och relativt lindriga spridning som under många föregående år, och försvann som vanligt mot sommaren.

Men i slutet af året, i november och ännu mer december återkom den och denna gång mer än vanligt kraftig och fick hastigt en betydlig spridning.

Påssjuka.

Endast 2 enstaka fall, 1 i mars och 1 i april.

b) Öfriga sjukdomar.

Luftrörs- och tarmkatarrer som vanligt de talrikast förekommande gängse sjukdomarna.

Därnäst synas lung- och lungsäcksinflamationer ha förekommit, möjligen beroende på stadens delvis ganska sanka och fuktiga läge och klimat.

Tuberkulösa åkommor synas framträdt i ungefär vanlig frekvens och med 55 dödsfall, däraf i lungtuberkulos 48, i andra tbc-åkommor 7.

Ungefär vart 4:de dödsfall sålunda beroende på tuberkulos (hela antalet döda 254).

För tuberkulosvården har staden anslagit dels 3,000 kr. till underhåll åt medellösa vid det här placerade länstuberkulossjukhuset, hvarigenom 8—10 patienter pr dag kunnat beredas fri vård under någon tid, dels 2,000 kr. såsom understöd till den dispensärverksamhet, som inom samhället bedrifves af Föreningen mot tuberkulos och bestående dels i vanlig dispensärverksamhet och dels i anordnandet af en sommarkoloni för ett 25-tal klena barn från tuberkulösa famijer.

c) Öfversikt af gängse sjukdomar.

Se särskild bilaga 7.

3:o.

Förhållandet i allmänhet med:

a) *Vaccination och revaccination.*

Under året ha vaccinerats 204 personer (barn) med animal vaccin.

För anskaffandet af vaccin och anordnandet af offentlig vaccinering har på Hälsovårdsnämndens stat anslagits såsom förut 100 kr.

Summarisk förteckning öfver skyddskoppympningen: bil. 5.

b) *Apoteksväsendet.*

Intet särskildt att anföra.

c) *Barnmorskeväsendet.*

Under afvaktan på omändring af barnmorsketjänsterna har 2:dra stadsbarnmorsketjänsten uppehållits på förordnande tills vidare af praktiserande barnmorskan härstädes fröken Maria Pihlgren.

Inga instrumentala förlossningar verkställda af barnmorskor. I öfrigt intet att anföra.

Sammandrag ur barnmorskornas dagböcker: se särskild bilaga 8.

4:o.

Ämbetsförrättningar på grund af vederbörligt förordnande: inga.

5:o.

Inom staden bosatt personal af:

a) *Läkare:* G. Fjellander, 1:ste prov.-läkare. E. Björkman, f. d. 1:ste prov.-läkare. G. Holm, bitr. prov.- och fängelseläkare. P. Lundgren, lasarettsläkare. A. Vickholm, regementsläkare. G. Vingren, bataljonsläkare. M. Sjögren, läkare vid tuberkulossjukhuset. C. Thunström, 1:ste stadsläkare. C. Idar, 2:dre stadsläkare.

b) *Veterinärer:* C. J. Jakobsson, länsveterinär. C. A. Öhrström, f. d. länsveterinär. M. Jonsson, föreståndare för köttbesiktningsbyrån.

c) *Tandläkare:* F. A. Malmström. C. V. Luthman. Ernst Adolfsson.

d) *Sjukgymnaster:* Major L. Nauckhoff, utex. från Gymn. Centralinst. Kapten G. Nordencreutz, utex. från Gymn. Centralinst. Kapten K. Alexandersson, utex. från Gymn. Centralinst. Fru Thora Vitbom, utex. från Gymn. Centralinst. Fru Ella Hartelius, utex. från Gymn. Centralinst. Fröken Miriam Holmlin, utex. från Gymn. Centralinst.

Elert Falk. utex. från Kjellbergs inst. Fröken Agda Nielsen, utex. från Kjellbergs inst. Fröken Hilda Eriksson, utex. från Kjellbergs inst. Erik E. Edén, utex. från Unmans inst.

e) *Fältskär:* J. A. Strömberg.

f) *Apoteksföreståndare, provisorer och elever:* Apoteket Hjorten, innehafvare A. H. Kronberg, tjänstledig. Föreståndare J. O. Oest, ex. apotekare. F. V. Nyman, ex. apotekare. C. A. H. Rosenberg, ex. apotekare. Ivar Norrlin, ex. apotekare. Astrid Kjellström, farm. kand,

Apoteket Bäfvern, innahafvare Ivan Fernström, ex. apotekare. S. Julin, ex. apotekare. Göta Ahlstedt, farm. kand. Sigrid Söderqvist, farm. kand. J. Vidgren, elev, $^{1}/_{1}$—$^{31}/_{7}$. G. F. Enander, elev, $^{2}/_{6}$—$^{31}/_{12}$.

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

g) *Barnmorskor:* Anna Lovisa Lindeström, 1:sta stadsbarnmorska (lön 600 + fri telefon). Hilda Pihlgren, t. f. 2:dra stadsbarnmorska (lön 500 + fri telefon). Privatpraktiserande: Augusta Björkegren, barnmorska för Badelunda kommun. Anna Mathilda Sandberg, barnmorska för Skerike och S:t Ilian. Anna Fredr. Berggren, barnmorska för Hubbo. Anna Ottilia Ågren. Anna Fernström. Anna Larsson. Alla instrumentberättigade.

Ej praktiserande: Carolina Nährström, f. d. 1:sta stadsbarnmorska (pension 400).

h) *Vaccinatörer:* Hilda Pihlgren. Augusta Björkegren.

i) *Kvacksalvare:* Ingen känd.

6:o.

Sinnessjuka och idioter.

Se bilagan 6.

7:o och 8:o intet att anföra.

2:dre stadsläkarens årsberättelse med tillhörande årsberättelse från sjukhuset vid fattigvården bifogas.

Västerås den 1 mars 1915.

Carl Thunström.
1:ste stadsläkare.

Bilagor: 5) Summarisk förteckning öfver skyddskoppsympningen. 6) Uppgift å sammandrag öfver sinnessjuka och idioter. 7) Öfversikt af gängse sjukdomar. 8) Sammandrag af barnmorskornas dagböcker.

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Åmbetsberättelse

från

andre stadsläkaren i Västerås för år 1914.

Andre stadsläkarens distrikt har omfattat samma område som föregående år. Invånareantalet torde fortfarande något öfverstiga hälften af hela stadens folkmängd, som den 1 januari 1914 utgjorde 21941.

Angående vanor och lefnadssätt kan anmärkas, att spritmissbruket med ty åtföljande förseelser väsentligt aftagit, sedan i augusti månad strängare bestämmelser angående utminutering af brännvin införts. Det sedliga tillståndet särskildt bland den kroppsarbetande klassen torde lämna mycket öfrigt att önska. Lösa sexuella förbindelser synas i hög grad florera liksom vidsträckt användning af s. k. preventivmedel.

Många dåliga bostäder finnas fortfarande och göra införande af ordnad bostadsinspektion önskvärd.

Några för distriktet speciella hygieniska åtgärder ha ej företagits.

Beträffande förekomsten af smittosamma sjukdomar kan sägas, att distriktet ej på något sätt skilt sig från staden i dess helhet. Angående akuta sjukdomar hänvisas för öfrigt till öfversikt af gängse sjukdomar, hvilken omfattar hela staden. I denna öfversikt äro icke upptagna de sjukdomar, för hvilka anmälningsskyldighet till Hälsovårdsnämnden åligger hvarje läkare, då samtliga dessa sjukdomsfall upptagas i förste stadsläkarens öfversikt.

Beträffande vaccination och revaccination är intet att anmärka.

Någon kvacksalvare inom distriktet är ej af mig känd.

Berättelsen åtföljes af följande bilagor:

1. Årsberättelse från sjukhuset vid stadens fattiggård jämte dess bil. C.
2. Öfversikt af gängse sjukdomar i Västerås under år 1914.

Västerås den 31 januari 1915.

Carl Idar.
2:dre stadsläkare.

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Årsberättelse från sjukhuset vid Västerås stads fattiggård för år 1914.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Frågan om ny, tidsenlig fattiggård är fortfarande föremål för kommittéutredning.

I. Intagna, aflidna, underhållsdagar, utrymme samt afgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar	Antal sängar	Medeltal vårdade för dag under året	Högsta	Lägsta	Medellängd af sjukhusvistelsen
intagna	aflidna				antalet vårdade för dag		
35	21 *)	11,443	37	32	37	30	178

*) Samtliga aflidna

II. Inkomster.

Anm. Då sjukhusets räkenskaper föras gemensamt med anstaltens i dess helhet, kunna inga uppgifter för sjukhuset lämnas.

III. Utgifter.

Anm. Se ofvan!

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattning	Lön, Kr.	Andra förmåner
Sjuksköterska..................	450 pr år	Fritt vivre
Sjuksköterskebiträde.........	20 pr mån.	Fritt vivre

Övrig personal gemensam med anstalten i dess helhet.

Denna berättelse åtföljes af följande bilaga:

Uppgift angående intagna sjukdomsfall äfvensom döda bil. 9.

Västerås i januari 1915.

Carl Idar.
andre stadsläkare.

Översikt af dödsorsakerna i Västerås under år 1914 enligt dödsbevisen.

Bil. 1.

Dödsorsak (Enl. K. Med.-styr:s cirk. den 9 okt. 1911)	Mankön									Summa mankön	Kvinnkön									Summa kvinnkön	Summa summarum
	under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år o. däröfver	Okänd ålder		under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år o. däröfver	Okänd ålder		
Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda	10	...	...	...	...	...	...	...	...	10	7	...	...	...	...	...	...	...	...	7	17
Ålderdomssjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	7	...	7	...	...	...	...	...	...	...	13	...	13	20
Barnsängsfeber	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Andra hafvandeskaps- och förlossningssjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Varfeber	...	1	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1
Ros	1	...	...	...	...	...	1	...	...	2	...	...	...	...	...	1	...	...	...	1	3
Smittkoppor	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Mässling	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Scharlakansfeber	1	1	...	...	...	...	...	...	...	2	...	3	...	...	...	...	...	...	...	3	5
Difteri	...	1	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	1	1	1	...	...	...	...	4	5
Kikhosta	1	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	...	...	...	...	...	...	...	1	2
Influensa	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	...	...	...	...	...	...	...	2	...	2	3
Fläcktyfus	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Nervfeber och Paratyfus	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Rödsot	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Asiatisk kolera	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Akut barnförlamning	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Epidemisk hjärnfeber	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Stelkramp	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Tuberkulos a) Lungsot	...	...	...	...	4	12	5	4	...	25	...	...	1	2	2	12	3	3	...	23	48
b) Annan tuberkulos	1	1	1	...	...	...	...	...	...	3	...	1	...	...	1	1	...	1	...	4	7
Spetälska	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Syfilis a) Ärfd syfilis	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
b) Förvärfvad syfilis	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Frossa	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Andra parasitära sjukdomar: Pemphigus neonat	1	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1
Blodbildande organens och blodets sjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	1	1
Kronisk alkoholsjukdom	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Andra kroniska förgiftningssjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Sockersjuka	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	...	...	2	2
Andra omsättnings- m. fl. sjukdomar: rachitis	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1
Hjärnblödning	...	...	...	...	...	...	1	3	...	4	...	...	...	...	...	...	1	9	...	10	14
Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganens sjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Sinnessjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kronisk hjärtsjukdom	...	...	1	...	...	1	4	3	...	9	...	...	...	1	...	1	1	9	...	12	21
Andra cirkulationsorganens sjukdomar	...	...	...	...	...	...	1	4	...	5	...	...	...	...	...	...	1	1	...	2	7
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	4	...	...	...	...	...	...	1	...	5	3	...	...	...	...	...	...	3	...	6	11
Akut lunginflammation	1	2	1	...	...	2	1	4	...	11	2	1	...	...	...	...	4	5	...	12	23
Andra andningsorganens sjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Akut mag- och tarminflammation	6	1	...	...	...	...	...	1	...	8	...	1	1	...	...	1	...	...	...	3	11
Kronisk mag- och tarminflammation	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	1
Blindtarmsinflammation	...	...	...	...	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1
Tarmhinder och tarmbråck	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	1
Andra matsmältningsorganens sjukdomar	...	...	...	...	...	1	1	...	...	2	...	...	...	...	...	...	1	1	...	2	4
Urin- och könsorganens sjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	5	...	5	...	...	...	...	...	2	2	2	...	6	11
Ledgångarnas och bensystemets sjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kräfta	...	...	...	...	...	1	4	7	...	12	...	...	...	...	...	...	3	11	...	14	26
Svulster af andra slag	...	...	...	...	...	1	1	...	...	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2
Olyckshändelse eller våda	...	...	...	...	...	3	...	...	...	3	...	...	...	...	...	...	1	...	...	1	4
Själfmord	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1
Mord och dråp	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Annan dödsorsak	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Summa	26	7	3	...	4	21	20	41	...	122	13	8	3	4	4	19	19	62	...	132	254

Bilaga 2.

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Öfversikt af några af de viktigaste dödsorsakerna i Västerås under år 1914, med fördelning på månader.

Dödsorsak	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Ålderdomssjukdomar	3	1	2	1	1	—	2	1	1	3	2	3	20
Scharlakansfeber	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	1	5
Kikhosta	—	—	1	1	—	-	—	—	—	—	—	—	2
Epidemisk influensa	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3
Difteri och strypsjuka	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	5
Lungsot	7	1	1	5	5	6	5	4	2	4	3	5	48
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	—	—	—	3	1	2	2	—	1	—	—	2	11
Lunginflammation	1	3	1	2	1	1	6	—	—	1	3	4	23
Akut inflammation i magen och tarmarna	1	—	1	—	1	3	2	1	—	1	1	—	11
Självmord	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1

N:o 13.
Hälsovårds- nämndens berättelse för år 1914.

Beslagrapport A från köttbesiktnings-

Orsak till särskild behandling eller kassation	Storboskap				Större kalf				Mindre kalf				Får, Get			
	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ	Åtgärd: Helt förstörda	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda	Antal	Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Åtgärd: Helt förstörda
Blodförgiftning (Septicæmia)	1	...	...	1	...	...	...	...	85	...	...	85	...	..	...	...
Varfeber (Pyæmia)	2	...	...	2	...	...	...	...	13	...	...	13	...	...	...	...
Strålsvampsjuka (Actinomycosis)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Tuberkulos (Tuberculosis)	218	200	3	15	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Igelsjuka (Distomatosis)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Dyntsjuka (Cysticercus inermis)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
„ „ tenuicollis)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...
Andra invasionssjukdomar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Traum. mag-, mellangärds- och hjärtsäcksinflammation	20	17	...	3	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Gulsot (Icterus)	...	...	...	...	...	...	...	...	11	...	...	11	...	...	...	...
Fläcklefver (Teleangiektasia hepatis)	...	...	...	...	2	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Njurinflammation (Nephritis)	16	15	...	1	65	65	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Jufverinflammation (Mastitis)	2	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Inflammation i leder, slemsäckar och senskidor	106	106	...	...	2	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Blödningar (Kontusioner o. benbrott)	25	23	...	2	...	...	...	...	2	2	...	...	...	...	...	...
Abscessbildning	9	9	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Cystabildning	9	9	...	...	3	3	...	...	...	...	...	...	...	..	...	...
Andra sjukliga förändringar	6	6	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Utmärgling	2	...	...	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Omogenhet	...	...	...	...	...	...	...	...	6	...	...	6	...	...	...	...
Fargaltsvål	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Foder-, skållvatten- eller blodaspiration	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Förskämning	2	1	...	1	1	1	...	...	4	1	...	3	2	...	...	2
Abnorm lukt	5	...	...	5	...	...	...	...	7	...	...	7	...	...	...	...
Förorening	2	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	..	...
Ödem	2	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Sår	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	..	...
Själfdöd	4	...	...	4	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	..	...
Nässelutslag	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	..	..	...
Förkalkning	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Brösthinneinflammation	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Stelkramp	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Summa	**434**	**394**	**3**	**37**	**73**	**73**	...	...	**128**	**3**	...	**125**	**3**	**1**	...	**2**

Bil. 3.

N:o 13. *Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.*

...byrån i Västerås för år 1914.

Svin: Antal	Svin: Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Svin: Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Svin: Åtgärd: Helt förstörda	Spädgris: Antal	Spädgris: Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Spädgris: Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Spädgris: Åtgärd: Helt förstörda	Häst: Antal	Häst: Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Häst: Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Häst: Åtgärd: Helt förstörda	Föl: Antal	Föl: Åtgärd: Godkända efter kassation af förändrade organ eller delar	Föl: Åtgärd: Godkända efter särskild behandling	Föl: Åtgärd: Helt förstörda	Enbar organbesiktning. De förändrade organen förstörda: Storboskap	Kalf	Får, Get	Svin	Häst
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	3	...	...	...	...
60	58	...	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	85	...	...	4	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	29	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...
1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	3	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	5	4	...	...	...
3	3	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
7	7	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	15	...	...	...	...
35	35	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
27	27	...	...	...	...	...	...	13	13	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...
5	5	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
15	15	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	9	...	...	...	...
14	14	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	3	...	...	...
14	13	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
184	**181**	...	**3**	...	...	...	...	**18**	**18**	...	...	...	...	...	...	**155**	**7**	...	**4**	...

N:o 13.
Hälsovårds-nämndens berättelse för år 1914.

Bil. 4.

Beslagsrapport B från köttbesiktningsbyrån i Västerås för år 1914.

Djurslag	Kassation													Särskild behandling		
	Organ									Kött				Kropp		Vikt Kg.
	Lunga	Hjärta	Brösthinna	Lefver	Bukhinna	Njure	Jufver	Tunga	Hufvud	Vid partiell kassation Kg.	Kropp 1/1	Kropp 1/2	Vikt Kg.	1/1	1/2	
Storboskap	94	1	78	41	36	26	13	3	6	6,275	37	5	6,173	3	1	461
Större kalf	1	1	—	6	—	50	—	1	—	22	2	1	103	—	—	—
Mindre kalf	1	1	—	1	—	7	—	—	—	13	114	1	2,130	—	—	—
Får, Get	—	—	—	—	—	—	—	—	—	895	2	—	24	—	—	—
Svin	1	—	—	—	—	—	4	—	23	—	4	—	235	1	—	89
Spädgris	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Häst	1	—	—	—	—	1	—	—	—	608	1	—	227	—	—	—
Föl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	**98**	**3**	**78**	**52**	**36**	**84**	**17**	**4**	**29**	**7,823**	**160**	**7**	**8,892**	**4**	**1**	**550**

Bil. 5.

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

Summarisk förteckning upprättad med anledning af inkomna journaler öfver skyddskoppympningen inom Västerås stad i Västmanlands län år 1914.

Journalens N:r	Församlingens namn	Vaccinatörens namn	Antalet personer ympade med framgång	Anmärkningar
1	Västerås stad	D:r E. Björkman	1	Animal vaccin
2	» »	T. f. 2:a stadsbarmorskan Fröken Hilda Pihlgren	185	» »
3	» »	Barnm. A. Björkegren	18	» »
		Summa	204	

Revaccinerade 0 personer.

Bil. 6.

Sammandrag af förteckningar öfver sinnessjuke och idioter inom Västerås stad af Västmanlands län år 1914.

	Antal	Från		Kön		Civilstånd		Ålder			Vårdas inom				
		landsbygd	stad	män	kvinnor	ogift	gift *)	under 20 år	20—40. år	öfver 40 år	enskildt hem	enskild anstalt	fattighus	länslasarett	hospital eller asyl
A. Sinnessjuke	24	...	24	10	14	13	11	1	13	10	2	...	5	...	17
B. Idioter	5	...	5	3	2	5	...	1	3	1	5	...	...	...	...

*) Hit hänföras äfven änklingar, änkor och frånskilda makar.

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

Bil. 7 o. 8.

Öfversikt af gängse sjuk-

Sjukdomar	Januari Insjuknade	Januari Döde	Februari Insjuknade	Februari Döde	Mars Insjuknade	Mars Döde	April Insjuknade	April Döde	Maj Insjuknade	Maj Döde
Vattenkoppor	24	...	2	...	7	...	11	...	2	...
Mässling	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Skarlakansfeber	7	...	10	...	4	...	10	...	16	...
Fläcktyfus	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Tarmtyfus	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...
Rödsot	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Asiatisk kolera	...	...	...	..	...	...	...	...	...	...
Inhemsk kolera, barnkolera	...	...	..	...	...	...	...	...	...	...
Påssjuka	...	...	...	...	1	...	1	...	...	...
Epidemisk hjärnfeber	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kikhosta	21	...	18	...	3	1	9	1	9	...
Influensa	87	...	36	1	25	...	21	...	18	...
Difteri och strypsjuka	39	2	13	...	15	...	3	...	15	...
Barnsängsfeber	...	...	..	...	...	...	...	...	...	...
Frossa	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Smittosam ögonsjukdom	...	...	...	...	...	...	..	...	...	...
Akut lung- och lungsäcksinflammation	6	1	10	3	3	1	6	2	24	1
„ katarr o. infl:tion i luftstrupe o. luftrör	141	...	60	...	54	..	66	3	165	1
„ „ „ „ i tarmarne, diarré	30	1	15	...	10	1	24	...	67	1
Summa	355	4	164	4	122	3	151	6	317	3

Sammandrag af summariska utdrag ur dagböcker,

Barnmorskor	Barnaföderskor						Födda barn							Missfall	Barnsängskvinnan var 3 veckor efter förlossningen		
Antal	Antal	Gifta	Ogifta	Änkor	Förstföderskor	Omföderskor	Antal	Gossar	Flickor	Lefvande födda	Dödfödda	Fullgångna	Ofullgångna		Frisk	Sängliggande sjuk	Död
8	634	546	80	8	191	443	626	343	283	606	20	598	28	17	631	3	...

domar i Västerås år 1914.

Juni		Juli		Augusti		Sept.		Oktober		Nov.		Dec.		Summa	
Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
...	...	...	...	...	...	1	...	3	...	5	...	...	...	55	...
...	...	1	...	...	...	...	...	3	...	74	...	236	...	314	...
31	1	6	1	12	...	27	1	33	...	40	1	32	1	228	5
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	2	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	10	...	...	...	12	...	2	...	84	2
2	1	2	...	1	...	...	...	1	...	48	...	242	1	483	3
7	...	4	...	13	...	22	3	27	...	20	...	22	...	200	5
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
12	1	14	6	6	...	6	...	9	1	9	3	18	4	123	23
90	2	48	2	33	...	69	1	96	...	153	...	63	2	1,038	11
51	3	75	2	57	1	21	...	36	1	39	1	15	...	440	11
193	8	150	11	122	1	156	5	208	2	401	5	630	8	2,969	60

förda af barnmorskorna i Västerås stad under år 1914.

Vid förlossning använda operationer										Barnaföderskor, förlösta och vårdade i barnmorskans eget hem (Regl. § 22, första stycket)	Barnaföderskor, förlösta och vårdade å förlossningshem (Regl. § 22, andra och femte styckena)
Efterbördens uttagande medelst handens införande i lifmodern, utfördt af		Vändning, verkställd af		Tång, anlagd af		Krok, anlagd af		Skarpa instrument, använda af			
Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare		
...	5	...	3	...	8	...	...	...	1*	1	...

*) Kejsarsnitt.

Bil. 9.

Uppgift från sjukhuset vid Västerås stads fattiggård för år 1914 angående intagna sjukdomsfall äfvensom döda.

Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr:s cirk. d. 19 okt. 1914		Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	II. *Ålderdomssjukdomar*				
6	Marasmus senilis	4	2	1	2
	III. *Hafvandeskaps och förlossningssjukdomar.*				
12	Albuminura in graviditate		1	...	...
	IV. *Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.*				
33	Typhus abdominalis	...	2	..	...
42	Tuberculosis pulmonum. Tuberkulosis laryngis ...	6	2	5	2
	Tuberculosis ossium et articulorum		1	...	...
	VII. *Kroniska förgiftningssjukdomar.*				
71	Alkoholismus chronicus ..	6	...	...	
	VIII. *Nervsystemets sjukdomar.*				
79	Hæmorrhagia meningum cerebri..	...	3	...	3
84	Hemiplegia.....	1	2	1	...
88	Myelitis	1	...	...	...
89	Tabes dorsalis	1	..	...	...
98	Epilepsia	1	...	...	...
	IX. *Sinnessjukdomar.*				
104	Dementia præcox. (Hebephreni, Katatoni)	...	2	...	...
108	Dementia senilis	2	3	...	...
109	Idiotia	...	1	. .	...
	X. *Cirkulationsorganens sjukdomar.*				
113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis ...	...	1	...	...
113	Myocarditis chronica. Cardiosclerosis. Cor adiposum	...	1	...	...
115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis Endarteriitis	3	4	1	...
	XI. *Andningsorganens sjukdomar.*				
129	Trackeitis chronica. Bronchitis chr.	4	2	1	1
134	Bronchopnenmonia acuta ...	...	1	...	1
138	Emphysema alveolare pulmonum	2	1	...	...
	XII. *Matsmältningsorganens sjukdomar.*				
144	Tonsillitis acuta. Angina tonsillaris. Pharyngitis ecuta	1	...	...	...
	XIII. *Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.*				
174	Nephritis degenerativa et inflammatoria chronica. Morbus Brighti	3	..	1	...
175	Pyelitis. Cystopyelonephrit.	1	...	1	...
	XV. *Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.*				
205	Synovitis. Arthritis	1	...	...	...
206	Polyarthritis rheumatica acuta	1	...	...	...
208	Arthritis deformans	3	...	...	...
214	Rachitis	1	...	...	...
	XVI. *Hudens sjukdomar.*				
227	Ulcus varicosum cruris... ..	1	1	...	...
	XIX. *Svulster.*				
316	Carcinoma ventriculi......	2	...	...	...

Bil. 10.

N:o 13.
Hälsovårdsnämndens berättelse för år 1914.

Uppgift å vid Västerås stads Varmbadhus serverade bad under år 1914.

Olika badformer	Herrar	Damer	Summa
I. kl. karbad	1,955	1,092	2,977
I. „ „ med massage	332	203	535
I. „ halfbad	73	42	115
II. „ karbad	1,655	2,143	3,798
II. „ „ med massage	624	773	1,397
II. „ halfbad	123	81	204
II. „ billighetskarbad	513	572	1,085
I. „ badstu eller ångskåp	2,620	509	3,129
I. „ „ med borstning	1,884	100	1,984
I. „ „ med massage	119	—	119
Simhall med värmestuga (vinter)	2,963	720	3,683
„ för skolungdom	1,583	881	2,464
Dusch i badstu eller simhall	244	171	415
Elektriskt ljusbad	124	69	193
„ „ med massage	13	3	16
Kolsyrebad	34	—	34
Syrgasbad	17	—	17
Fangobad	62	31	93
Billighetsbadstu	20,593	5,990	26,588
Simhall med solbad (sommar)	2,683	493	3,176
Solbad med dusch	129	10	139
Elementarskolorna	423	356	779
Folkskolan	1,089	1,615	2.704
Simsällskapet	927	109	1,036
Summa bad	40,787	15,893	56,680
Dessutom obligatoriska simundervisningsbad för folkskolans III. klass; afgiftsfria	2,505	2,424	4,929
Summa summarum	**43,292**	**18,317**	**61,609**

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 24 Mars. V.

N:o 14.

Drätselkammarens skrifvelse ang. köp och försäljning af mark för vissa regleringar vid Västgötegatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I och för reglering af Västgötegatan, sådan denna bestämts enligt 1902 års stadsplan samt den under åren 1910 och 1911 beslutade revisionen af denna, skall ägaren af tomten N:o 14 västra kvarteret af sin tomt för breddning af gatan till staden afstå 54,1 kvm. samt ägaren af tomterna N:ris 39 a, 39 b och 40 i samma kvarter, numera sammanslagna till en tomt med benämning N:ris 39 och 40 af staden förvärfva att tilläggas denna tomt 53,2 kvm. af gatan ifråga.

Såsom framgår af bilagda skrifvelse från ägaren af förstberörda tomt, skulle köpeskillingen för marken af denna efter ett pris af tio kronor pr. kvm. uppgå till 541 kronor.

Hvad vidkommer uppgörelsen med ägaren af tomten N:ris 39 och 40 västra kvarteret, Västmanlands läns sparbank, har Drätselkammaren med beräkning af markvärdet i förhållande till det pris, sparbanken nyligen erlagt för ifrågavarande tomt, ansett värdet af den mark af Västgötegatan, som skall tomten tilläggas, icke böra beräknas lägre än till 20 kronor pr. kvm., därom banken under hand meddelats underrättelse.

I samband med uppgörelsen med banken rörande denna mark finner Drätselkammaren det vara lämpligt, att banken till staden öfverlåter af sin tomt för utläggande af Slottsgatan i enlighet med stadsplanen 5 kvm., och skulle, om härför beräknas jämväl samma pris pr. kvm., och denna areal afdrages från den areal af Västgötegatan, banken skall förvärfva, banken ha att erlägga köpeskilling för 48,2 kvm.

Då uppgörelserna ifråga äro nödvändiga för regleringsändamål, samt Drätselkammaren anser desamma böra träffas enligt ofvan angifna grunder, får därför Drätselkammaren med öfverlämnande af till ärendet hörande kartor, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren, dels att för stadens räkning förvärfva att utläggas till Västgötegatan 54,1 kvm. af tomten N:o 14 västra kvarteret samt för breddning af Slottsgatan 5 kvm. af nuvarande tomten N:ris 30 och 40 samma kvarter för ett pris, beräknadt för förra markområdet till 10 kronor pr. kvm. samt för det senare till förslagsvis 20 kronor för samma areal samt härför anvisa erforderligt belopp

N:o 14
Ang. köp och försäljning af mark för vissa regleringar vid Västgötegatan.

att utgå af reserverade köpeskillingsmedel, dels ock att till ägaren af sistnämnda tomt försälja 53,2 kvm. af Västgötegatan likaledes för 20 kronor pr. kvm. eller det pris, som Drätselkammaren efter ytterligare förhandlingar med sparbanken kan finna vara för staden förmånligt.

Västerås den 11 mars 1915.

Axel Sundström.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad får härmed hembjuda staden till inlösen den del af tomten N:o 14 västra kvarteret, som är utlagd till Västgötegatan. Jämförd med hvad Drätselkammaren vid ett föregående tillfälle bestämt om tomtpris vid nämnda gata, torde priset för ifrågavarande tomtdel kunna bestämmas till 10 kronor pr. m^2, hvilket för det hela utgör 541 kronor.

Västerås den 10 mars 1915.

E. Edv. Karlsson.

N:o 15.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp af vissa markområden för vidgning af Stockholmsvägen vid Folkets park.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 28 november 1912 biträdde Stadsfullmäktige ett af Drätselkammaren framställt förslag till markbyte emellan staden och Föreningen Folkets hus och Park, hvarigenom staden för breddning af s. k. Sommarro backe af Folkets Park område intill landsvägen till Stockholm förvärfvat en markremsa, innehållande i areal omkring 450 kvm.

Sedan nämnda beslut gått i verkställighet, har det vid en noggrannare uppmätning af det öfverlåtna området visat sig, att föreningen intill landsvägen utanför sitt vid ofvanberörda besluts fattande inhägnade område vore ägare af två smalare kilformiga markremsor, hvilka områden därför böra af staden förvärfvas.

Breddningen af Stockholmsvägen utanför Folkets park skulle emellertid icke tillgodose den ständigt ökade trafikens kraf därest icke i samband härmed fortsättningen af vägen utanför tomten N:ris 8 och 14 af Myggboområdet utökades med med liknande bredd.

Förutom de skäl, som för förberörda uppgörelse med Föreningen Folkets hus och park anförts (Se Stadsfullmäktiges handlingar 1912 N:o 96) erinrar Drätselkammaren därom, att utanför dessa tomter till landsvägen ansluta sig dels Odengatan, dels ock utfarsvägen från Sommarroområdet, och kommer trafiken här att påfordra större utrumme än det nuvarande, i all synnerhet sedan — såsom är att antaga inom en ej alltför aflägsen framtid — Korsängsgatan och dess fortsättning Odengatan kunnat upplåtas för större trafik.

N:o 15
Ang. inköp af vissa markområden för vidgning af Stockholmsvägen vid Folkets park.

För erhållande af en likformig breddning erfordras utom här ofvan omförmälda markområden af Folkets park äfven ett kilformigt område däraf intill tomten N:o 8 Myggboområdet, och utgöra de områden, som böra af staden förvärfvas, i areal af Folkets park omkring 240 kvm., af tomten N:o 8 Myggboområdet 300 kvm. och af tomten N:o 14 samma område 8 kvm.

Enligt förslag till uppgörelse, som af Drätselkammaren tillställts vederbörande, och af dessa preliminärt godkänts, skulle stadens kostnader för förvärfvet uppgå för kvm. till 3 kronor för området af Folkets park samt 2 kronor 50 öre för öfriga områden, hvarjämte staden skulle bekosta den flyttning af inhägnad, som genom upplåtelserna nödvändiggöres.

Under hänvisning till ofvanstående får Drätselkammaren, med öfverlämnande af till ärendet hörande karta, därå de till inköp förslagna områdena utmärkts med röd färg, därför hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren inköpa ofvanberörda områden samt för detta ändamål anvisa 1,500 kronor att utgå af reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 11 mars 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow.

N:o 16.

Drätselkammarens utlåtande ang. sökande af Kungl. Maj:ts tillstånd för staden att teckna lånegaranti för Sala—Gysinge— Gefle Nya järnvägsaktiebolag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 sistlidne februari för utlåtande till Drätselkammaren öfverlämnat en af Sala—Gysinge—Gefle Järnvägsaktiebolag i likvidation framställd anhållan, att Stadsfullmäktige ville med frångående af sitt beslut den 18 december 1912 rörande medverkan till järnvägsbolagets rekonstruktion, i hvad beslutet afsåg Stadsfullmäktiges då uttalade uppfattning, att Kungl. Maj:ts

N:o 16 *Ang. lånegaranti för S. G. G. Nya järnvägsaktiebolag.*

tillstånd icke vore erforderligt för tecknande af lånegaranti för det nya bolaget, besluta att söka Kungl. Maj:ts tillstånd för Västerås stad att för Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag ikläda sig den af Stadsfullmäktige ofvannämnda dag beslutade lånegarantien, får Drätselkammaren härmed hemställa, att Stadsfullmäktige med bifall till framställningen måtte i ärendet aflåta en så lydande underdånig skrifvelse.

"Till Konungen.

Genom nådigt bref den 10 maj 1901 har Eders Kungl. Maj:t medgifvet, att Stadsfullmäktiges i Västerås beslut den 28 februari 1901 att under vissa villkor ikläda sig garanti intill ett belopp af 20,000 kronor för ränta och amortering å ett af Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag upptaget lån finge gå i verkställighet.

Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag har nu sålt sin järnväg Sala—Hagaström till Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag, hvarvid emellan de båda bolagen öfverenskommits, att det nya bolaget skulle öfvertaga betalningsansvaret för förberörda lån samt fullgöra de bestämda ränte- och kapitalafbetalningarne å lånet; och hafva Stadsfullmäktige den 18 december 1912 i sammanhang med godkännande af förslag till rekonstruktion af Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag, beslutat att, sedan Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag öfvertagit betalningsansvar för ifrågavarande lån, Västerås stads garanti för ränta och amortering å viss andel af lånet finge fortfarande blifva för staden förbindande gent emot långifvaren.

Med bifogande af Stadsfullmäktiges nyssnämnda beslut jämte hosföljande utdrag af Stadsfullmäktiges protokoll den 24 mars 1915 få härmed Stadsfullmäktige i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t medgifva, att beslutet om öfverflyttning af Västerås stads garanti för viss andel af det utaf Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag öfvertagna lånet, hvarom här ofvan är nämndt, må få gå i verkställighet."

Västerås den 11 mars 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 18 december 1912 hafva Stadsfullmäktige för Västerås stad såsom delägare i Sala—Gysinge—Gefle järnväg, godkänt då framställdt förslag till rekonstruktion af Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag, enligt hvilket bolaget skulle till ett nytt för sådant ändamål bildadt bolag öfverlåta sin järnväg; och hafva Stadsfullmäktige vidare beslutat att för Västerås stad *dels* teckna aktier i det nya bolaget *och dels*, sedan Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag öfvertagit betalningsskyldigheten för Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolags obligationslån, ikläda sig garanti för riktiga gäldandet af de ränte- och amorteringsbelopp å samma lån, som återstodo efter den 1 januari 1913, i hvad de

belöpte å den del af ursprungliga 20,000 kronor, hvarför staden genom Stadsfullmäktiges beslut den 28 februari 1901 åtagit sig borgen, dock under förbehåll, att, hvad staden på grund af detta åtagande till äfventyrs kunde komma att utgifva, icke komme att användas för annat ändamål än ränta och amortering å den del af bolagets obligationslån, hvarom det här är fråga.

N:o 16
Ang. lånegaranti för S. G. G. Nya järnvägsaktiebolag.

I sammanhang med förenämnda beslut och på förekommen anledning förklarade sig Stadsfullmäktige hysa den uppfattningen, att Kungl. Maj:ts tillstånd, för att gifva bindande kraft åt Stadsfullmäktiges beslut i frågan om den nya garantiförbindelsen, icke vore erforderligt.

Emellertid hyser Stockholms Enskilda Bank, med hvilken Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag aftalat om de tre af järnvägsbolaget upptagna obligationslånen, en motsatt uppfattning rörande behöfligheten af Kungl. Maj:ts tillstånd för de kommuner, som garanterat ränta och amortering å obligationslånen, att öfverflytta denna sin garanti å af Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag upptagna lån samt har förty vägrat Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag att, med öfvertagande af betalningsansvar för ifrågavarande lån, befria Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag från betalningsansvar för lånen, förr än Kungl. Maj:t medgifvit vederbörande kommuner att öfverflytta sina garantiförbindelser för *Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolags* lån å samma lån, öfvertagna af Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag. En följd häraf är att Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolags likvidation onödigt uppehålles och icke kan afslutas, förr än obligationslånen blifvit till fullo guldna.

I köpekontrakt om järnvägen har Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag förbundit sig att ansvara för Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolags alla skulder, däribland obligationslånen, men för att Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag i likvidation skall kunna blifva fri från sina skulder, erfordras naturligtvis vederbörande fordringsägares samtycke, att Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag ikläder sig betalningsansvar för lånen.

Sådant samtycke har lämnats af Riksgäldskontoret i fråga om det till järnvägen lämnade statslånet, men Stockholms Enskilda Bank vägrar, som sagdt, att godkänna Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag såsom låntagare för obligationslånen, med mindre än att de kommuner, hvilka lämnat garanti för ränta och amortering å lånen, utverka Kungl. Maj:ts tillstånd till öfverflyttning af sina gamla garantiförbindelser för Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolags obligationslån å det nya järnvägsbolagets obligationslån.

Alla de andra kommuner, som lämnat sin garanti för det gamla bolagets obligationslån, hafva medgifvit, att denna deras garanti finge öfverflyttas å obligationslånen, äfven sedan Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag öfvertagit betalningsansvar för samma lån, samt beslutat att härtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd; och får fördenskull Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag i likvidation härmed vördsamt hemställa, att jämväl Stadsfullmäktige, med frångående i denna del af sitt beslut den 1912, måtte besluta att söka Kungl. Maj:ts tillstånd för Västerås stad att för Sala—Gysinge—Gefle Nya järnvägsaktiebolag ikläda sig den lånegaranti, hvarom nämnes i Stadsfullmäktiges förberörda beslut.

Sala den 10 februari 1915.

För Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag i likvidation:

O. V. Lundberg.

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 29 April. VI.

N:o 17.

Brandchefens årsberättelse för år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen får härmed öfverlämna en af stadens brandchef uppgjord berättelse öfver brandkårens verksamhet under år 1914.

Västerås den 19 mars 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:

O. Oest.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Öfver brandkårens verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden under det förflutna året får jag härmed vördsamt afgifva följande berättelse:

Västerås stad.

Invånareantalet i Västerås stad uppgick den 31 december 1914 till 23,125, utvisande en ökning sedan föregående år af 1,284 invånare.

Stadens planlagda område utgör cirka 180 har samt det under stadens jurisdiktion hörande området cirka 1,330 har.

Antalet fastigheter uppgår till cirka 1,200, däraf 500 inom och 700 utom stadsplanen.

Taxeringsvärdet å fastigheter:

för hvilka bevillning erlagts	Kr.	40,881,700
» » » icke erlagts	»	5,280,600
Summa	Kr.	46,162,300

hvilket mot taxeringsvärdet den 31 december 1913 visar en ökning af Kr. 3,195,100.

Personal.

Brandkårens personal har under det gångna året utgjorts af en kasernerad styrka, bestående af:

1 brandchef,
1 brandmästare,
1 brandkorpral,

N:o 17.
Brandchefens årsberättelse för 1914.

2 vice brandkorpraler,
1 brandsoldat (tillika verkstadsförman),
1 brandsoldat (tillika maskinist),
10 ordinarie brandsoldater,
1 af Stadsfullmäktige utsedd v. brandchef boende utom stationen.

S:ma 18 man.

Brandkårens reserv, boende utom stationen, hvilken kallas genom elektriska ringledningar, utgöres af:

2 ångsprutchefer,
2 förmän,
3 maskinister,
4 eldare och
43 man.

S:ma 54 man.

Under året hafva 1 vice brandkorpral och 2 brandsoldater på egen begäran afgått, däraf 2 till följd af förmånligare anställning.

Tjänstetiden för fasta kårens personal framgår af följande:

Brandchefen	har	tjänat	öfver	17	år
Vice brandchefen	„	„	„	9	„
Brandmästaren	„	„	„	17	„
Brandkorpralen	„	„	„	9	„
1 vice brandkorpral	„	„	„	9	„
1 „ „	„	„	„	5	„
Maskinisten	„	„	„	4	„
Verkstadsförmannen	„	„	„	3	„
2 ordinarie brandsoldater	„	„	„	9	„
1 „ „	„	„	„	6	„
1 „ „	„	„	„	5	„
2 „ „	„	„	„	4	„
1 „ „	„	„	„	3	„
3 „ „	„	„	under	1	„

Medelåldern var den 31 december 1914 för kårens ordinarie manskap 27⁹/₁₂ år.

Högsta lefnadsåldern var för ordinarie manskapet 40³/₁₂ år, lägsta 20⁹/₁₂ år.

Hälsotillståndet har under året varit mycket godt, ty endast några sjukdagar hafva inträffat.

Permission har i likhet med föregående år tilldelats personalen hvart nionde dygn samt under sommarens lopp en veckas tjänstledighet.

Dagordningen har varit för ordinarie kåren:

Kl.	6,45	f. m.	uppstigning,
„	7—8	„	frukost,
„	8—8,45	„	gymnastik,
„	9,15—11,45	„	arbetstjänst,
„	12—1	e. m.	exercis,
„	1—2	„	middag,
„	2—5	„	arbetstjänst,
„	5	„	fördelning till redskapen,
„	7,30—8,30	„	aftonmåltid.

N:o 17. *Brandchefens årsberättelse för 1914.*

I förestående dagordning ingå ej en vice brandkorpral och en brandsoldat, hvilka börja sin tjänstgöring i stallet kl. 5 hvarje morgon.

Öfningar med kårens ordinarie manskap hafva i regel ägt rum, då väderleken det tillåtit, hvarje helgfri dag utom lördagar då det varit allmän rengöring inom stationen.

Öfningarna hafva omfattat anspänning, körning, exercis med lifräddnings- och eldsläckningsredskap, gymnastik samt undervisning i brandtelegrafens skötande, i kännedom om stadens brandposter samt lokala förhållanden.

Till vakthållning vid offentliga föreställningar, där särskild eldfara ansetts ifrågakomma, har erforderligt antal brandsoldater varit kommenderadt såsom brandvakt och hafva föreställningarnas antal under året uppgått till 49.

Under året hafva 2 man dagligen varit sysselsatta i stallet, 2 man med slöjd och snickeriarbete, 4 man med smidesarbete, 2 man med skomakeriarbete, 1 man med skrädderiarbete och 4 man med ledningsarbete å brandtelegrafen, brandskåpsprofning, eldning, kokskörning, putsning af redskap, vedhuggning m. m.

I verkstäderna hafva arbeten utförts dels för brandkårens, dels för poliskårens, dels för Västerås stads och dels för renhållningsverkets räkning till ett sammanlagt värde af kronor 6,770: 25.

Fördelning af arbetet å de olika verkstäderna är följande: snickareverkstaden 735: 76, smedjan 3,199: 07, skomakareverkstaden 1,951: 25, skräddareverkstaden 431: 47, *brandtelegrafen 136: 40* och målarevekstaden 316: 30.

Stadens tidningar hafva, som förut varit fallet, af dess respektive redaktioner godhetsfullt lämnats till manskapet.

Underbefälets och manskapets besparade medel utgjorde vid årets slut kronor 2,930: 19.

Hästar.

Brandkårens stall omfattar fem hästar, däraf tre tillhöra brandkåren och de två öfriga staden.

Hästarna utfodras och skötas af brandkårens personal. Tre hästar om dagen och fem om natten hafva under det gångna året stått till brandkårens disposition.

Skoningen har, af såväl brandkårens, poliskårens, stadens som renhållningsverkets hästar, verkställts af vid brandkåren anstäld i hofslageri utexaminerad personal.

Brandkårens tre hästar hafva under sistlidet år varit försäkrade för 2,200 kronor, hvarjämte deras respektive ålder är 7, 7 och 8 år.

Brandredskap.

Antalet brandfordon, som fullt utrustade å brandstationen stått färdiga till utryckning, har varit:

Till första utryckningen:	1 redskapsvagn,
	1 mekanisk stege,
Eller där läget så angifvits:	1 redskapsvagn,
	1 ångspruta,
I reserv:	1 slangkärra,

N:o 17. *Brandchefens årsberättelse för 1914.*

I reserv: 1 handkraftsspruta,
1 soteldskärra.

Nyanskaffats har under årets lopp: 1 järnsvarf, 1 borrmaskin, 1 fältässja, 2:ne smärgelskifvor, 1 manometer, 1 lubrikator, 1 slangklämmare, 10 par idealkopplingar, 275 meter linneslang, 2 brandskåp, 100 isolatorer och 3,000 meter isoleringstråd.

Den 18 december 1913 beviljade Stadsfullmäktige 20,000 kronor till inköp af en brandautomobil jämte en 22 meters mekanisk stege, att uppläggas på bilen.

Af särskilda orsaker blef beställningen af såväl bil som stege uppskjuten. Under tiden väcktes frågan hos Brandstyrelsen om bilens komplettering med en sprutpump, hvilket äfven blef styrelsens beslut.

Automobil med R. A. G. pump äro beställda af Aktiebolaget Scania—Vabis i Södertälje samt mekaniska stegen af E. Fromell i Sundsvall. Brandautomobilen, pumpen och mekaniska stegen betinga tillsammans en kostnad af 22,500 kronor, häruti ej inberäknadt chassiets inredning och montering, hvilka arbeten skola utföras å brandstationens verkstäder härstädes.

Brandtelegrafen.

Brandtelegrafen omfattar 4 distrikt med sammanlagdt 32 brandskåp, hvaraf 25 tillhöra staden och 7 enskilda inrättningar.

Under året hafva 4 st. nya brandskåp blifvit uppsatta å följande platser:

1 på stolpe vid den s. k. Köpingsvägen midt för Almelund N:o 2.

1 å fastigheten N:o 5 Pilgatan (Ängsgärdet).

1 å „ „ 15 Malmabergsgatan, hörnet af Oden- och Malmabergsgatorna samt

1 vid Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget å gårdssidan af nya Gjuterikontoret. Det sistnämnda har bekostats af A. S. E. A.

Dessutom har brandskåpet å Stora gatan N:o 38 flyttats tvärs öfver gatan till fastigheten Aktiebolaget Mälareprovinsernas banks byggnad, hvarjämte brandskåpet å Slottsgatan N:o 15 till följd af husets rifning blifvit uppsatt på stolpe vid Stadsparken midt för nämnda hus.

Antal ringklockor tillhörande fasta brandkåren utgöra 22 stycken samt till brandkårens reserv 50 stycken.

Å ringledningarna till brandkårens reserv hafva fel uppstått 4 gånger, förorsakade af brustna ledningar. Däremot har ej något fel förekommit på brandtelegrafens ledningar, beroende på att hela ledningsnätet numera är omlagdt med isolerad s. k. hackethaltråd.

Allt arbete å brandtelegrafens linjenät har verkställts af brandkårens personal.

Brandtelegrafledningen har en sammanlagd längd af c:a 23,000 meter. Under året hafva tvänne linjer af brandtelegrafnätet omlagts med isolerad hackethaltråd.

Vattenledningen.

Under året hafva 7 stycken nya brandposter anbragts i olika delar af staden och dess utkanter och utgöres hela antalet af 216 stycken, hvaraf 190 tillhör staden och 26 enskilda.

Brandposterna skötas af vattenverkets personal.

N:o 17.
Brandchefens årsberättelse för 1914.

Bokföringsvärden.

Bokföringsvärdet af brandväsendets materiel och inventarier, sedan behöriga afskrifningar blifvit gjorda, är enligt uppgjord inventarieförteckning kr. 39,450.
Taxeringsvärdet för brand- och poliskårens byggnader uppgår till 132,000 kr.

Byggnader.

Med anledning af det myckna arbete, som utföres vid brandstationen för stadens olika verk och det alltför trånga utrymmet i smedjan och snickareverkstaden, beslöt Brandstyrelsen, att ingå till Stadsfullmäktige med begäran, om ett anslag af 20,000 kronor till uppförande af dels nya och större verkstäder, dels ett redskapsskjul, dels ock ett nytt öfningstorn, hvilket belopp den 27 sistlidne augusti blef af Stadsfullmäktige beviljadt.
Uppförandet af verkstäderna och öfningstornet uppdrogs till entreprenör, hvaremot redskapsskjulet nästan uteslutande har uppbyggts af brandpersonalen, hvilken senare äfven skall utföra allt målningsarbete å samtliga nybyggnader.
Enligt kontrakt skola byggnaderna vara färdiga till afsyning den 1 april 1915.
Tre lägenheter å rum och kök i brandstationen, hafva under det gångna året af brandpersonalen fullständigt ommålats och tapetserats.

Brandsyn.

Sedan Kungl. Maj:t den 5 december 1913 stadfäst Västerås Stadsfullmäktiges den 27 februari samma år fattade beslut, att hvad i 20 § brandstadgan för rikets städer vore föreskrifvet om stad, skulle gälla för samtliga områden å stadens icke planlagda område, med undantag af byggnadsområdet Vega å Thunby stadsgärde och Iggeby gärde, förrättades brandsyn för första gången å dessa områden.
Brandsyneförrättningarna försiggingo på 2 afdelningar, under en tid af 14 dagar och biträddes desamma af brandbefäl jämte en man af brandmanskapet å hvardera afdelningen

Löner enligt aflöningsstaten.

Brandchefen jämte familjebostad inom stationen:		
lön	2,000: —	
ålderstillägg efter 5 och 10 år	600: —	
personligt lönetillägg	300: —	
beklädnadspenningar	200: —	3,100: —
Vice brandchefen:		
lön		500: —
Brandmästaren, jämte familjebostad inom stationen:		
lön	1,400: —	
ålderstillägg efter 3 och 6 år	300: —	
dyrtidstillägg	150: —	
beklädnadspenningar	120: —	1,970: —

N:o 17. *Brandchefens årsberättelse för 1914.*

Brandkorpralen, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform		
lön	1,100: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,510: —
Vice brandkorpral, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,410: —
Maskinisten, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,410: —
Verkstadsförmannen, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,410: —
Ordinarie brandsoldat, gift, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform		
lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,310: —
Ordinarie brandsoldat, ogift, jämte bostad i logementet:		
fri uniform		
lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
dyrtidstillägg	150: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,310: —

Brandmanskapets bibliotekskassa.

Ingående behållning	240: 42	
Inkomster under året	38: 71	279: 13
Utgifter under året		36: 90
Utgående behållning	Kronor	242: 23

Brandmanskapets bibliotek omfattar vid årets slut 397 band och utgör det bokförda värdet för detsamma 984: 06.

N:o 17.
Brandchefens årsberättelse för 1914.

Brandkårens inkomster och utgifter under år 1914.

Inkomster:

Anslag för brandväsendet	32,985: —
Anslaget för stadens 2 hästar	1,250: —
Inlevererade medel, dels kontanter, dels enligt räkningar å Poliskåren, Västerås stad, Renhållningsverket, Varmbadhuset och Hamnutvidgningen	6,151: 84
Summa Kronor	40,386: 84

Utgifter:

Aflöningar	23,911: 72
Beklädnad	1,869: 47
Kol, ved och lyse	926: 12
Inventarier	515: 50
Underhåll af inventarier	204: 55
Stallet	2,318: 71
Skrif- och trycksaker	68: 90
Tvätt, skurning och städning	235: 90
Brandtelegraf och telefonafgift	777: 71
Brandkårens reserv	851: 50
Allmänna brandstyrkan	160: —
Underhåll af brandredskapen	1,030: 74
Diverse utgifter	1,957: 05
Olycksfall- och brandstodspremier	447: 22
Snickareverkstaden	161: 87
Smedjan	1,254: 94
Brandstationen	710: 53
Balans, brandkåren till favör	2,984: 41
Summa Kronor	40,386: 84

Brandkårens verksamhet under år 1914.

Till följd af de inträffade krigsoroligheterna anställdes i slutet af augusti månad 5 st. extra brandsoldater för att i händelse af en allmännare mobilisering af den fasta brandkårens manskap, inkallas och tjänstgöra vid brandkåren. De extra brandsoldaterna öfvades under de första månaderna 2 timmar hvarje dag, men sedermera endast 2 gånger i veckan.

Sex man af det ordinarie brandmanskapet hafva under de senaste fem månaderna af året varit inkallade till krigstjänstgöring sammanlagdt 8 månader, hvarför 1 à 2 extra brandsoldater hafva varit inkallade i ständig tjänstgöring.

Antalet utryckningar under det gångna året uppgår till 23 st.

Brandkåren har varit alarmerad: för eldsvåda eller eldsvådetillbud 13 gånger
„ förmodad eldsvåda 4 „
„ soteld 5 „
„ inspektion 1 „

N:o 17.
Brandchefens årsberättelse för 1914.

Eldsvådorna hafva varit af den betydenhet att en gång voro 3 ledningar, en gång 1 ledning från brandpost samt en gång 2 ledningar från ångspruta för släckningen behöfliga.

Vid öfriga eldsvådetillfällen hafva endast pytssprutor kommit till användning.

Brandskadeersättningen, som blifvit utbetald, uppgår till kronor 28,283: 75 däraf för fast egendom 21,200 kronor och för lös egendom 7,083: 75.

Alarmeringssättet har varit:

Signal från brandskåp 4 gånger
Telefonmeddelande ... 18 „
Bud.......................... 1 „

Slanglängden, som vid eldsvådor varit använd utgör cirka 976 meter.

Samtliga brandskåp hafva profvats minst en gång i veckan.

Stationens elektriska belysnings- och ringledningar hafva profvats hvarje morgon och kväll.

Elektriska ringledningarne till brandkårens reserv (50 man) hafva en gång dagligen afprofvats.

Statistiska uppgifter angående eldsvådor och alarmeringar m. m. under åren 1900—1914 jämte tabellariskt sammandrag för år 1914 bifogas (se bilagorna I och II).

Västerås den 16 mars 1915.

C. G. Sjöqvist.
Brandchef.

Bil. I.

N:o 17.
Brandchefens årsberättelse för 1914.

Sammandrag öfver eldsvådor m. m. under åren 1900—1914.

År	Brandkåren har ryckt ut till följd af				Summa
	Eldsvåda	Soteld	Falskt alarm	Inspektion	
1900—1909	80	53	9	19	161
1910	14	8	1	4	27
1911	8	5	—	1	14
1912	12	3	1	2	18
1913	14	4	—	1	19
1914	17	5	—	1	23
Summa	145	78	11	28	262

Alarmeringarnes fördelning på olika månader under åren 1900—1914.

År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
1900—1909	24	18	14	16	20	8	11	5	9	8	13	15	161
1910	6	2	2	2	1	2	—	3	1	3	2	3	27
1911	2	1	1	—	2	1	1	3		3	—	—	14
1912	—	2	2	1	—	2	1	2	2	3	1	2	18
1913	2	2	3	2	—	—	2	2	2	1	2	1	19
1914	1	—	2	4	1	5	3	2	1	1	2	1	23
Summa	35	25	24	25	24	18	18	17	15	19	20	22	262

Alarmeringarnes fördelning på olika dagar under åren 1900—1914.

År	Söndag	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Summa
1900—1909	26	25	21	27	19	26	17	161
1910	4	5	5	4	1	2	6	27
1911	1	4	3	4	1	—	1	14
1912	1	1	3	1	2	3	7	18
1913	2	3	4	1	7	1	1	19
1914	2	2	4	2	7	4	2	23
Summa	36	40	40	39	37	36	34	262

N:o 17.
Brandchefens årsberättelse för 1914.

Alarmeringarnas fördelning på olika tider å dygnet under åren 1900—1914.

År	Kl. 12—3 f. m.	Kl. 3—6 f. m.	Kl. 6—9 f. m.	Kl. 9—12 f. m.	Kl. 12—3 e. m.	Kl. 3—6 e. m.	Kl. 6—9 e. m.	Kl. 9—12 e. m.	Summa
1900—1909	8	7	15	18	23	32	39	19	161
1910	4	1	2	6	1	8	3	2	27
1911	1	1	1	—	4	—	3	4	14
1912	—	—	2	3	4	1	7	1	18
1913	1	1	2	2	3	6	2	2	19
1914	3	1	3	3	3	7	2	1	23
Summa	17	11	25	32	38	54	56	29	262

År	Brandskadeersättningens belopp			Hela försäkringsbeloppet Kr.
	för fast egendom Kr.	för lös egendom Kr.	Summa Kr.	
1900—1909	45,398: 43	129,649: 30	175,047: 73	8,353,150: —
1910	2,143: —	605: —	2,748: —	198,300: —
1911	990: —	—: —	990: —	121,400: —
1912	7,640: —	4,589: —	12,229: —	423,150: —
1913	3,308: —	22,713: 50	26,021: 50	146,121: 50
1914	21,200: —	7,083: 75	28,283: 75	76,500: —
Summa	80,679: 43	164,640: 55	245,319: 98	9,318,621: 50

Västerås 1915, Westm. Allehandas Boktryckeri.

Bil. II.

Tabellariskt sammandrag öfver eldsvådor, eldsvådetillbud och alarmeringar under år 1914.

N:o	Tid för eldsvådan: Månad	Dag	Klockan	Brandställe: Egendom	Lägenhet	Huru och af hvilken larm gifvits	Anledningen till eldens uppkomst eller brandkårens utryckning	Försäkringsgifvare	Brandskadeersättningens belopp: Fast egendom Kronor	Lös egendom Kronor	Anteckningar
1	Jan.	12	11,50 f. m.	Snickaregatan 1	Boningshus 1 tr.	Telefonbud	Dåligt isoleradt kaminrör				Eld i trossbotten, förorsakad af ett kaminrör. Släcktes med pytsspruta.
2	Mars	14	10,55 e. m.	Villa Ekeby	" n. b.	"	Soteld				En afdelning af brandkåren utryckte och släckte densamma.
3	"	20	5,10 e. m.	Handtverkaregatan 3	Glasmästareverkstad n. b.	"	Bristfälligt isolerad trävägg				En kamin hade placerats intill en tunnrappad trävägg. Släcktes med några pytsar vatten.
4	April	10	2,50 f. m.	Vasagatan 18	Målareverkstad n. b.	Bud	Kortslutning i elektrisk ledn.				Till följd af kortslutning å en elektrisk ledning, hade ljusskén observerats till gatan. En afdelning af brandkåren utryckte, hvarvid hufvudkranen till elektriska ledningen stängdes.
5	"	16	3,30 e. m.	Exercispl. Viksäng	Gräsfält	Telefonbud	Antagligen brinnande cigarr				Ett område med torrt gräs på cirka 1 har hade fattat eld. Släcktes omedelbart.
6	"	22	2,30 e. m.	Tegelvreten 1	Boningshus 2 tr.	"	Trängrök				Trängrök. Ingen eldfara.
7	"	23	3,35 e. m,	Cellfängelset	Köket n. b.	"	Soteld				En afdelning utryckte. Släcktes med några pytsar vatten.
8	Maj	1	8,15 f. m.	Smedjegatan 12	Källare	"	"				" " " " " " " "
9	Juni	9	12,45 e. m.	Alfsta skog i Hubbo s:n		"	Cigarrettrökning				Skogseld hade utbrutit i närheten av stadens skogar. En afdelning af brandkåren med hjälp af militär och civila släckte elden efter cirka 6 timmars arbete. Cirka 1 har ungskog afbrändes.
10	"	9	4,30 e. m.	Allmänna Svenska	Gjuteri	"	Gjutform med flytande järn exploderade				En större gjutform innehållande 9,000 kg. flytande järn exploderade, hvarvid träpanelen i taket samt en trätrumma i golfvet antändes. Släcktes omedelbart med 1 ledning från brandpost.
11	"	14	12 e. m.	Storagatan 26	Boningshus n. b.	"	Trängrök				Trängrök. Ingen eldfara.
12	"	16	11,20 f. m.	Nedre trädgårdsgat. 8		Larm från brandskåp	Inspektion				Magistraten och inspektör från Städ. Allm. Branstodsbolag.
13	"	18	4,50 e. m.	Källgatan		"	Asfaltkokning				Vid kokning af asfalt kokade innehållet öfver och antände en del trävirke. Släcktes omedelbart med en ledning från brandpost.
14	Juli	8	10,30 f. m.	Kyrkogatan 9	" n. b.	Telefonbud	Trängrök				En mindre afdelning utryckte. Ingen eldfara.
15	"	9	12,5 e. m.	Malmabergs gård	Oljefabrik	"	Obekant	Norrland	7,000.—	4,000.—	Vid brandkårens ankomst stod fabriken i full låga, hvilken, jämte inneliggande lager af linoljeoch hartzfat, nedbrann. Släckningsarbetet försvårades emedan ej något vatten fanns att tillgå och för att hindra eldens spridning till närgränsande skog rekvirerades en afdelning militär. Elden släcktes på cirka 2 timmar, hvarefter vakthållning hölls i 5 timmar. Eldens uppkomst kunde ej genom polisförhöret konstateras.
16	"	17	7,10 e. m.	Stadens skog		"	Åskeld				Åskan slog ned i skogen intill Sanatoriet och antände en del torrt ris. Vid brandkårens framkomst var elden redan släckt.
17	Aug.	2	10,35 e. m.	Restaurant	Serveringspaviljong n. b.	"	Soteld				En afdelning af brandkåren utryckte och släckte densamma.
18	"	20	3,30 f. m.	Utanbygatan 1 A	Målareverkstad	Larm från brandskåp	Troligen självantändning				I ett hyllfack, hvarest en mängd färgämnen förvarades hade eld uppstått. Släcktes vid brandkårens framkomst med assuransspruta.
19	Sept.	21	9,35 f. m.	Byggnadsområdet Solhem 30 D	Boningshus	Telefonbud	Tjärkokning	Norrland	5,000.—		Vid tjärkokning i ett kök, kokade innehållet över och antändes, hvarvid elden på några minuter spred sig, så att villan om 2 rum och kök vid brandkårens ankomst stod i ljusan låga. Medelst förgrenad slangledning från ångspruta, hvilken tillfördes vatten från en 400 meter från eldstället belägen brandpost, släcktes elden på 2 timmar, hvarefter eftersläckning pågick cirka 1 ½ timma.
20	Okt.	10	6,50 f. m.	Slottsgatan 7 - 9	"	Larm från brandskåp	Utströmmande gas	Städernas Allmänna	9,200.—		Genom felaktighet på gasledningen i ett badrum hade gasen fattat eld och antändt träbeklädnaden. Då elden observerades slogos dörrarna upp, så att elden spred sig till angränsande rum. Släcktes med 3 ledningar från brandpost på cirka 1 ½ timma.
21	Nov.	5	8,50 f. m.	Nya Hamnområdet		Telefonbud	Glacering af ledningsrör	Allm. Brand		3,083.75	Vid tjärning af ledningsrör fattade tjäran eld. Släcktes med 1 ledning från brandpost på cirka 10 minuter.
22	"	26	4,30 e. m.	Nygatan 4	Källare	"	Bart brinnande ljus				Ett bart brinnande ljus i en vedkällare hade ramlat omkull och antändt en del bränsle. Släcktes vid brandkårens ankomst.
23	Dec.	1	3,45 e. m.	Nygård 12	Boningshus	"	Soteld				En mindre afdelning af brandkåren utryckte och släckte densamma.

N:o 47.
Anslag till Trädplanteringssällskapet.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen i Västerås Trädplanteringssällskap den 21 juni 1915.

§ 2.

Anmälde trädgårdsdirektören C. A. Forsberg, att de af Stadsfullmäktige beviljade anslagen *dels* till ordnandet af Norra Ringvägen mellan landsvägen vid Kvarntullen och Blåsbovägen *och dels* till ordnandet af platsen mellan kyrkogården vid Kvarntullen och Svartån öfverskridits, samt att till fullbordande af nämnda arbete kräfdes utöfver förut beviljade belopp ytterligare respektive 400 kronor och 1,500 kronor.

Styrelsen beslöt göra framställning hos Stadsfullmäktige om ytterligare anslag till ifrågavarande arbetens fullbordande af tillhopa 1,900 kronor.

Som ofvan
In fidem:
Georg Enhörning.

N:o 48.

Drätselkammarens skrifvelse ang. lösningsrätt till fastighet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade till Drätselkammaren inkomna förteckning öfver vid Rådstufverätten under maj månad innevarande år beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund, hvaraf framgår, att staden har lösningsrätt till $^{41}/_{48}$ af gården och tomten n:o 90 västra kvarteret med adressnummer Stora gatan 72, som gått i försäljning för en summa af 10,900 kronor, får Drätselkammaren, då lösningsrätt till hela fastigheten ej kan ifrågakomma och då endast ett obetydligt område af tomten behöfver förvärfvas af staden för reglering af Bondegatan, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke på grund af ifrågavarande nu lagfarna köp af ofvan angifna del af fastigheten göra stadens lösningsrätt till samma fastighetsdel gällande.

Västerås den 22 juli 1915.

På Drätselkammarens vägnar:
Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 26 Augusti XI.

N:o 47.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tilläggsanslag för åt Trädplanteringssällskapet uppdragna arbeten.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt hvad närlagda protokollsutdrag utvisar har Styrelsen för Västerås Trädplanteringssällskap beslutat hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag till fullbordande af dels ordnandet af Norra Ringvägen mellan landsvägen vid Kvarntullen och Blåsbovägen och dels ordnandet af Svartåstranden nedom gamla kyrkogården mellan Skarpskytte- och Biskopsbroarne, enär de till dessa arbeten förut af Stadsfullmäktige lämnade anslag visat sig otillräckliga.

Drätselkammaren, till hvars yttrande framställningen öfverlämnats, har, utöfver hvad af sällskapets protokoll inhämtas, utrönt, att anledningen till anslagens öfverskridande vore att söka, beträffande Norra Ringvägen däri, att större sprängningsarbeten än från början kunnat beräknas visat sig nödvändiga, samt beträffande strandområdets ordnande, att anslaget förut beräknats allenast för området mellan Skarpskyttebron och den s. k. Wolfframska gården, men att utfyllnad därutöfver skett jämväl utanför nämnda fastighet samt till en del framför Biskopsgården.

På grund häraf och då sistberörda arbete utgör en fortsättning af det redan påbörjade arbetet med Svartåstrandens ordnande enligt Naturskyddskommitterades af Stadsfullmäktige godkända förslag, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte, med bifall till Trädplanteringssällskapets hemställan, besluta

att af innevarande års förslagsanslag anvisa dels 400 kronor för slutligt ordnande af Norra Ringvägen mellan landsvägen vid Kvarntullen och Blåsbovägen och dels 1,500 kronor till fortsatta arbeten i och för ordnandet af strandområdet utmed Svartån vid gamla kyrkogården mellan Skarpskytte- och biskopsbroarne.

Västerås den 22 juli 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad, ägare af lägenheten Abrahamsberg, förklarar sig härmed villig till staden med äganderätt öfverlämna ett mindre område af lägenheten i dess norra del om cirka 165 kvm., afsedt att enligt af stadsingeniören uppgjord plan för indelning af lägenheten Hoffsta m. fl. områden utläggas till gata och tomtmark, mot det att staden ersätter mig för flyttning af de uthus, som delvis ligga å gatumarken med ett belopp af 600 kronor, att betalas sedan flyttningen blifvit verkställd, hvilket jag förbinder mig hafva utfört senast den 1 okt. 1916.

Västerås den 9 juni 1915.

C. G. Lindholm,
Abrahamsberg.

Egenhändiga namnteckningen bevittna:

Frithz Hellberg. *J. E. Jonsson.*

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

N:o 45.

Ang. anslag för ledningar till byggnadsområdet Hoffsta m. fl.

Om tillstånd härtill meddelas ämna vi, på förslag af Gasverksingeniören härstädes, utlägga 6" kloak-, 3" gas- och 2" vattenledningsrör, vilka ansetts tillräckliga.

Västerås den 53 mars 1915.

J. E. Jonsson för tomter af Hoffsta N:ris 4, 2, 3, 7 och 12.
G. Eriksson, „ N:o 10.
Maria Pettersson, „ „ 5.
C. P. Svedlund, „ „ 1.
C. O. Håkansson, „ „ 11.
Frithz Hellberg, „ „ 9.
C. G. Lindholm, Abrahamsberg.
V. Eriksson, Katrinelund N:o 9.
C. J. Carlsson, „ „ 8 C.
A. B. Boström, „ „ 1 A.
Josef Andersson, „ „ 8 b.

Ofvanstående ansökan upptages härmed som egen motion.

Gustaf Thunblad.

N:o 46.

Drätselkammarens skrifvelse ang. förvärfvande af gatumark från lägenheten Abrahamsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bilagda skrifvelse från ägaren af lägenheten Abrahamsberg C. J. Lindholm angående hembjudande till staden af del af lägenheten, utmärkt å jämväl bifogade karta med röd färg och utgörande i areal omkring 165 kvm., emot skyldighet för staden att ersätta flyttning för å lägenhetsdelen befintliga byggnader med 600 kronor, får Drätselkammaren under erinran att markområdet i fråga af staden behöfver förvärfvas för att möjliggöra framdragning af ledningar till byggnadsområdet Hoffsta samt i öfrigt enligt af stadsingeniören utarbetadt förslag till tomtindelning af detta byggnadsområde af afsedt att till öfvervägande del utläggas till gata, och då de föreslagna villkoren för förvärfvet synes skäliga, hemställa

att med ägaren af lägenheten Abrahamsberg C. J. Lindholm träffa aftal angående upplåtande till staden af området ifråga samt härför anvisa erforderliga medel 600 kronor att utgå af under år 1916 uttaxerade medel.

Västerås den 10 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

---

att Stadsfullmäktige ville för utsträckning af allmänna ledningar inom området Hoffsta och inom östra området af Katrinelund i dess sträckning utefter Katrinelundsvägen bevilja ett anslag af 20,800 kronor att utgå på sätt Drätselkammaren behagade föreslå.

N:o 45. *Ang. anslag för ledningar till byggnadsområdet Hoffsta m. fl.*

Västerås den 8 juni 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Undertecknade anhålla härmed vördsamt om vatten-, gas- och afloppsledningars utsträckning innevarande sommar till Hoffsta och en del af Katrinelund mot de för utsträckning af allmänna ledningar till stadens icke planlagda område gällande villkor samt om utsträckt betalningstid med en del af ersättningen, dock mot erläggande af skälig ränta för oguldet belopp.

Samtidigt härmed bedja vi få återtaga vår ansökan af den 23 mars innevarande år rörande utsträckning af privata ledningar.

Västerås den 7 juni 1915.

J. E. Jonsson för tomterna N:ris 4, 2, 3, 7 och 12 Hoffsta.
G. Eriksson „ tomten N:o 10 „
Maria Pettersson „ „ „ 5 „
C. P. Svedlund „ „ „ 1 „
C. O. Håkansson „ „ „ 11 „
Frithz Hellberg „ „ „ 9 „
C. G. Lindholm, Abrahamsberg.
C. J. Carlsson N:o 8 C, Katrinelund.
V. Eriksson „ 9, „

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Undertecknade tomtegare i Hoffsta, Abrahamsberg och Katrinelunds-områdena anhålla härmed vördsamt om tillstånd att på egen bekostnad, från stadens ledningar i Katrinelundsvägen, få utdraga gas-, vatten- och kloakledningar till dessa våra tomter.

N:o 45.

Ang. anslag för ledningar till byggnadsområdet Hoffsta m. fl.

Rörande anslag till ledningarna synes stadens andel, 8,200 kronor, böra utgå af lånemedel och resten 12,600 kronor af tillgängliga medel.

Västerås den 8 juni 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I remiss till Vatten- och Gasverksstyrelsen af den 24 mars innevarande år hafva Stadsfullmäktige begärt Styrelsens utlåtande rörande framställning från tomtägare inom Abrahamsberg, Hoffsta och Katrinelund att på egen bekostnad få anlägga privata ledningar till sina tomter inom nämnda områden. Under ärendets behandling hafva sökandena hos Styrelsen återtagit denna sin framställning och i stället inkommit med begäran om utsträckning af allmänna ledningar.

Med öfverlämnande af remisshandlingen får Styrelsen anföra följande.

Då sökandena återkallat den hos Stadsfullmäktige gjorda framställningen har Styrelsen saknat anledning att yttra sig öfver densamma. Rörande ansökningen om allmänna ledningars utsträckning till ifrågavarande områden framgår af verkställda utredningar, att utsträckning af dylika till Hoffsta och en del angränsande områden kräfva en kostnad af 1 kr. 35 öre per kvm. tomtarea. Då enligt gällande bestämmelser för allmänna ledningars utsträckning de enskilda skola deltaga häri med två tredjedelar af kostnaden, blifver i förevarande fall det enskilda bidraget 90 öre kvadratmetern.

Anläggningskostnaden är, vid användande af 12 resp. 9 tums afloppsrör, 6 resp. 5 tums vattenrör och 5 resp. 4 och 3 tums gasrör, inkl. erforderliga brandposter och serviser, beräknad till 24,500 kronor. Hela sträckningen motsvarar cirka 770 meter. Som utgångspunkt är tänkt nuvarande slutpunkten för ledningarna i Katrinelundsvägen. Anläggningen blifver af den omfattning, att äfven norr om Hoffsta belägna, staden tillhöriga tomter kunna erhålla anslutning.

I skrifvelsen anhålla sökandena om utsträckt betalningstid men äro villiga erlägga ränta å oguldet belopp. Efter sökandenas hörande har Styrelsen funnit skäligt föreslå följande betalningsvillkor:

13 öre, räknadt efter kvm. tomtarea, när arbetet påbörjas,
12 „ „ „ „ „ „ „ är färdigt och
13 „ „ „ „ „ den 2 januari under hvartdera af åren 1917—1921.

Då omkring 15,000 kvm. tomtarea genast anslutes får staden nu ett bidrag af 15,000×25 eller 3,700 kronor. Erforderligt anslag för ledningarnas utförande motsvarar 20,800 kronor·

Anslutningen erhåller sådan omfattning, att anläggningen blifver ekonomiskt bärande för staden.

På grund af det här anförda får styrelsen hemställa,

N:o 45.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag för ledningar till byggnadsområdet Hoffsta m. fl.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 sistlidne mars för yttrande till Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren öfverlämnat en av herr Gustaf Thunblad som egen motion upptagen framställning från J. E. Jonsson m. fl. ägare av tomter inom byggnadsområdena Hoffsta och Katrinelund om tillstånd att på egen bekostnad få från sina tomter ansluta ledningar till stadens allmänna ledningsnät samt Vatten- och Gasverksstyrelsen efter meddelande, att sökandena hos styrelsen ändrat sin framställning därhän, att stadens allmänna ledningar måtte under gällande villkor för tomtägares anslutning därtill utsträckas till och inom berörda byggnadsområden, öfver denna ändrade framställning afgifvit yttrande, får Drätselkammaren, efter tagen del och med öfverlämnande af detsamma till Stadsfullmäktige, och då af styrelsens utredning framgår, att anslutning till sådana ledningar tecknats i den utsträckning att anläggningen blir inbringande för staden, hemställa,

att Stadsfullmäktige med bifall till styrelsens begäran att Stadsfullmäktige måtte anvisa ett anslag å 20,800 kronor för utsträckning af stadens ledningar till och inom byggnadsområdena Hoffsta och Katrinelund måtte bestämma en uppdelning af detta belopp sålunda att 8,200 kronor måtte utanordnas af lånemedel och 12,600 kronor af tillgängliga medel att sedermera ersättas af inflytande afgifter för anslutning till samma ledningar.

Västerås den 10 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade handlingar rörande utsträckning af stadens allmänna ledningar till Hoffsta m. fl. områden får Vatten- och Gasverksstyrelsen anhålla, att Drätselkammaren ville med bifogande af eget yttrande öfverlämna desamma till Stadsfullmäktige.

N:o 44. *Ang. ändrade villkor vid försäljning af tomt t. Kungl. Vattenfallsstyrelsens ångreservstation.*

marken måtte i någon mån nedsättas, och såsom skäl härför anförts, att ungefär en tredjedel af området ligger utanför Mälarens strandlinje. I stället har Kungl. Vattenfallsstyrelsen i fråga om det mellan Kungl. styrelsen och staden uppgjorda kontraktet angående leverans af elektrisk energi till staden erbjudit sig att höja det kraftbelopp, som staden får uttaga såväl beträffande den medgifna ökningen hvarje år, nämligen från 75 kilowatt till 200 kilowatt, som ock maximibeloppet, från 600 kilowatt till 1,000 kilowatt utan någon förhöjning af kraftpriset pr kraftenhet.

Drätselkammaren har för sin del ansett att staden kan tillmötesgå berörda af Kungl. Vattenfallsstyrelsen uttalade önskan, dels af det skäl, att enligt de kartskisser, som förelågo vid den förra behandlingen af ärendet, hela tomten å Kungsängen syntes komma att ligga ofvan strandlinjen och dels med hänsyn till ofvanberörda till staden lämnade, säkerligen mycket betydelsefulla medgifvande.

Enligt mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen och Drätselkammaren preliminärt träffadt muntligt aftal skulle för tomten å Kungsängen sättas ett pris af 55,000 kronor och tomten utläggas så, att den komme att innehålla så nära som möjligt 20,000 kvm. Priset har beräknats så, att för marken ofvan strandlinjen beräknats 3 kronor 50 öre pr kvm. medan marken nedom denna linje beräknats såsom skäligt värde 1 krona 50 öre pr kvm.

Vidare har Kungl. Vattenfallsstyrelsen önskat att under 5 år hafva optionsrätt till ett område om cirka 10,000 kvm. öster om den tomt, som nu skall försäljas. Äfven detta önskemål har Drätselkammaren ansett staden böra tillmötesgå. Efter motsvarande beräkningsgrund, som ofvan angifvits, har priset för det område, till hvilket Kungl. Vattenfallsstyrelsen önskar få optionsrätt, ansett böra sättas till 25,000 kronor.

På grund af det sålunda anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta.

att med ändring af beslutet den 26 november 1914 bemyndiga Drätselkammaren att till Kungl. Vattenfallsstyrelsen försälja tomt för ångreserv- och transformatorstation å Kungsängen till en areal af cirka 20,000 kvm. till ett pris af 55,000 kronor och att medgifva Kungl. Vattenfallsstyrelsen optionsrätt under 5 år å ett område om cirka 10,000 kvm. öster om tomten till ett pris af 25,000 kronor, mot det att Kungl. Vattenfallsstyrelsen medgifver sådan ändring i kontraktet mellan Kungl. Styrelsen och staden rörande leverans till staden af elektrisk energi, att staden äger rätt att årligen öka det uttagna kraftbeloppet med högst 200 kilowatt, hvaraf högst 100 kilowatt dygnskraft intill en total kraftuttagning af högst 1,000 kilowatt, hvaraf högst en tredjedel dygnskraft.

Västerås den 10 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

För att jag må kunna fullgöra mitt ackord fattas mig cirka 10,000 kr., hvarför jag vördsamt hemställer till Drätselkammarens Herrar ledamöter om skyndsam behandling af mitt erbjudande, så mycket mera som jag är i stort behof af arbete för att kunna förtjäna till mitt uppehälle, hvartill jag är förhindrad innan konkursen är afslutad.

N:o 43. *Ang. inköp af tomten N:o 132 Västra kvarteret.*

Västerås den 29 april 1915.

Carl W. Wahlenius.

Undertecknade få härmed på begäran aflämna nedanstående värdering å tomten N:o 132 västra kvarteret.

Tomten, som är obebyggd, har ett fritt läge mellan Slottsgatan och Svartån samt har ett ytinnehåll af tvåhundrafemtiotvå och en halv (252 1/2) kvm. som af oss anses hafva ett värde af tjugo (20) kronor pr kvm. eller tillsammans fem tusen femtio (5,050) kronor.

Västerås den 11 juni 1915.

K. J. Karlsson. — *Byggmästare.*

T. Vict. Johansson. — *Stadsinspektor.*

N:o 44.

Drätselkammarens förslag ang. ändrade villkor vid försäljning af tomt till Kungl. Vattenfallsstyrelsens ångreservstation.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 26 november 1914 hafva Stadsfullmäktige i anledning af framställning från Kungl. Vattenfallsstyrelsen rörande marköfverlåtelse m. m. i och för eventuell förläggning till Västerås af den blivande ångreservstationen för Älfkarleby kraftverk enligt tre olika alternativ beslutat förklara, att staden vore villig till Kungl. Vattenfallsstyrelsen öfverlåta antingen ett område å Kungsängen enligt alternativen I och III till ett pris, beräknadt efter 3 kronor 50 öre pr kvm. eller ock ett område af stadens mark af Viksäng enligt alternativ II efter 2 kronor pr kvm. under vissa i Stadsfullmäktiges protokoll närmare angifna villkor samt att bemyndiga Drätselkammaren att på grundvalen af Stadsfullmäktiges förklaring träffa aftal med Kungl. Vattenfallsstyrelsen, med rätt för Drätselkammaren att därvid göra de ändringar i och tillägg till detaljbestämmelserna, som Drätselkammaren kunde finna lämpliga.

Kungl. Vattenfallsstyrelsen har nu bestämt sig för alternativ III, enligt hvilket såväl ångreservstationen som transformatorstationen skulle förläggas till det af staden förvärfvade området å Kungsängen.

Under de förhandlingar, som vidare förts mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen och Drätselkammaren rörande upprättande af köpeaftal angående ifrågavarande område, har från Kungl. Vattenfallsstyrelsen framställts begäran, att priset på

N:o 43.
Ang. inköp af tomten N:o 132 Västra kvarteret.

naderna i förening med Stadens rättegång mot mig, så får jag det oaktadt icke mer än 14,400 kr. för den fastighet som jag betalt med 25,000 kr.

Då mitt ackord måste uppgöras redan de närmaste dagarne, har jag låtit denna min skrifvelse cirkulera bland Drätselkammarens Herrar ledamöter för att en hvar som är besjälad af en rättvis sak, må kunna sätta sig in i situationen.

Därest Drätselkammarens Herrar ledamöter, oaktadt det ofvan anförda, anse denna min hemställan ej kunna bifallas, så är jag icke obenägen att antaga ett pris af lägst 9,400 kr. för tomten N:o 132, på det att det må förunnas mig att genast kunna fullgöra mitt ackord. Staden skulle då förvärfva hela fastigheten till ett ovanligt lågt pris jämfördt med t. ex. hvad mitt f. d. magasin vid hamnen, som ligger på ofri grund, vid af sysslomännen gjord försäljning betingade nämligen 13,000 kr. En maltfabrik; äfven på ofri grund, kan ej köpas till samma låga pris, alldenstund denna erfordrar en betydligt dyrbarare inredning, såsom planstensgolf i källaren, ugnar, kölna, torkplåtar, rörledningar, murar af stora dimensioner för eldstad, murade hvalf, äfvensom värme och vattenledningar m. m., hvilket allt ej behöfves i ett magasin. Därtill gäller mitt erbjudande den på fri grund varande tomten N:o 132, då däremot magasinstomten är stadens.

Då mitt erbjudande af tomten N:o 132 i nödfall är så lågt som 9,400 kr. hvilket jämte de 3,600 kr. som Staden erlagt för Maltfabriken utgöra tillsammans 13,000 kr. eller samma belopp som det nämnda magasinet på ofri grund betingade, så erhåller Staden således icke allenast den på ofri grund liggande Maltfabriken utan jämväl tomten N:o 132 på fri och egen grund, hvilken tomt är lika stor som den, på hvilken Maltfabriken står, till samma pris som magasinet vid hamnen. Drätselkammarens Herrar ledamöter behagade däraf se, att det af mig fordrade minimipriset ej är öfverdrifvet, och hoppas jag att Herrar ledamöter i anledning däraf känna sig föranledda att event. tillerkänna mig ett högre belopp.

Af nedanstående tablå framgår att maltfabriken och tomten N:o 132 äro värda den köpeskilling som jag betalat för dem, och har jag därvid beräknat den lägsta mältningslega som bryggerier och maltfabriker taga betalt af sina kunder.

Debet. Afgående poster.		*Ingående poster. Kredit.*	
Aflöning till mältare under 8 mån. (240 dag.) à kr. 2: 50 pr dag	600: —	Mältning af 700 kg. korn pr dag gör pr mån. 21,000 kg. och pr 8 mån. 168,000 kg. à kr. 3 pr 100 kg.	5,040: —
Hyrespengar till d:o	250: —	Häri äro ej öfvermältor inräknade, hvilka öka fabriksvinsten.	
Ved under 8 mån. (240 dag.) à 1/4 stafrum pr dag och mälta, gör 60 stafrum à 16 kr.	960: —		
Årlig förräntning af köpeskillingen kr. 25,000 à 6 %	1,500: —		
Ren vinst på mältningen	1,730: —		
Kronor	5,040: —	Kronor	5,040: —

Dessutom brukade jag årligen torka säd för utsäde, och under våtår betydliga mängder af säd till lagring. Utskylder och oförutsedda utgifter täckas mer än väl af sådana spanmålstorkningar, hvarför dessa utgifter ej äro upptagna i kalkylen.

Till Västerås stads Drätselkammare.

N:o 43.
Ang. inköp af tomten N:o 132 Västra kvarteret.

Som bekant har Västerås stad, tillfölje en högst besynnerlig lagbestämmelse, genom process afhändt mig min Maltfabrik till stort förfång för mig, emedan Staden härigenom tilldömdes rätten att inlösa densamma för det orimligt låga priset af 4,000 kr., eller precis samma pris som min fader betalade för Maltfabriken för 54 år sedan. Från lösesumman afräknades c:a 400 kr. för stadens ombudsmannakostnader, hvadan jag således endast erhöll 3,600 kr. förutom lagfartskostnader och en reparationskostnad, hvilka jag själv betalt utöver den af mig vid målets handläggning inför Rådhusrätten styrkta och betalda köpeskillingen 25,000 kr., för Maltfabriken jämte den på fri grund intill liggande tomten N:o 132, hvilken senare utgör 700 kvadratalnar, och är bebyggd med en större vedbod liggande intill Maltfabriken. Vidare anhåller jag få påpeka, att den af staden drifna processen dessutom kostat mig c:a 7,000 kr. Hela förlusten utgör således för mig tillsammans 32,000 kr. minus det pris staden erlagt för Maltfabriken, nämligen 3,600 kr. jämte det pris den omnämnda intill liggande tomten N:o 132 vid försäljning betingar. Häraf framgår att jag icke allenast *gjort en stor förlust* genom Västerås stads tillskyndande utan jag har äfven genom stadens förvållande blifvit *fråntagen min mest inbringande näring.*

Omedelbart efter det denna för mig ytterst kännbara förlust blef bekant, rågades måttet än ytterligare af olyckan, i det att min kredit stoppades af Aktiebolaget Mälareprovinsernas Bank, tillika med att banken verkställde utmätning hos mig hvarefter en af mina borgenärer försatte mig i konkurs, för ett mindre för dagen ej tillgängligt belopp, i hvilken ledsamma belägenhet jag fortfarande kvarstår. Staden har således genom sitt handlingssätt på sätt och vis bidragit till min ruin.

Hvad bör då staden göra? Skall den enskilde uppoffa sig för samhället? Bör ej samhället betala hvad fastigheten kostat mig?

Det är för en hvar kändt, att fastigheter såväl i Västerås stad som annorstädes stigit i värde efter den tid min fader köpte Maltfabriken. Staden har emellertid räknat med det pris som betalades för 54 år sedan, och icke tagit hänsyn till att denna fastighet i likhet med andra i staden stigit i värde, oaktadt beviset för stegringen borde ligga i att jag inköpte fastigheten för några år sedan för 25,000 kr. Om staden därför genom rättegången lyckats bli ägare af fastigheten till ett pris som gränsar till det orimliga så kvarstår dock det moraliska handlingssättet, till dess saken blifvit slutligen ordnad mellan Staden och mig.

Då nu staden på sätt nämndt blifvit ägare till min Maltfabrik för ett orimligt lågt pris, så får jag härmed till inköp erbjuda Staden den intill liggande tomten n:o 132 på fri och egen grund, hvilken enligt stadsplanen äfven synes behöfvas för den föreslagna bron, och för den reglering som föranledde Staden att åt sig förvärfva Maltfabriken. Min vördsamma hemställan till Herrar Drätselkammarens ledamöter är därför, under hänvisning till den stora förlust jag gjort på Västerås stad, och de ekonomiska svårigheter, hvari jag därigenom råkat, i all synnerhet som ackordet för mig är så ogynnsamt, att jag icke kan fullgöra detta utan att ånyo sätta mig i skuld, att Staden genom Drätselkammarens tillstyrkande behagade betala mig för den nämnda tomten N:o 132 skillnaden emellan det pris jag bekommit för Maltfabriken och det pris jag betalat för densamma jämte tomten N:o 132, eller 21,400 kr. Om jag därifrån afdrager kost-

N:o 43. *Ang. inköp af tomten N:o 132 västra kvarteret.*

Som torde vara för Stadsfullmäktige kändt, har staden på grund af den lösningsrätt, hvilken tillkommer stad till tomter inom stads planlagda område, som äro belägna på stadens grund och hvilken lösningsrätt först inträder vid lagfarts meddelande för enskilda å sådana fastigheter, efter rättegång med Wahlenius tilldömts rätt att lösa denne tillhöriga s. k. mälthustomten med därpå uppfördt mälthus för ett belopp af 5,188 kronor 43 öre, däraf 1,188 kronor 43 öre afsåge å fastigheten nedlagda nödiga kostnader.

Lösningssumman till återstående del eller 4,000 kronor motsvarar den köpeskilling, som af Wahlenius fader enligt köpebref af den 23 november 1866 erlagts för ofvanberörda tomt.

Det torde vara ställdt utom tvifvel att underlåtenhet att verkställa hembud till staden af detta fång samt att lagfart först kunnat meddelas Wahlenius den 1 juli 1907 från hvilken tid som ofvan nämnts stadens lösningsrätt till fastigheten inträdt samt dessa omständigheters inverkan vid lösningssummans bestämmande oförskylldt åsamkat Wahlenius förlust och för staden möjliggjordt ett förvärf af fastigheten i fråga till underpris.

Med tanke härpå och för att i någon mån godtgöra Wahlenius denna förlust har Drätselkammaren redan under den pågående rättegången erbjudit uppgörelse i godo på sådant sätt, att Wahlenius till staden öfverläte såväl mälthus jämte tomt som nu till inlösen föreslagna för en sammanlagd lösesumma af 12,000 kronor, hvilken uppgörelse emellertid på grund af omedgörlighet från Wahlenius' sida icke kommit till stånd.

Detta oaktadt anser Drätselkammaren sig böra kunna fortfarande vidhålla ett sådant erbjudande.

Visserligen skulle härigenom tomternas värde uppskattas till öfver 24 kronor pr kvm., hvilket torde vara för högt.

Drätselkammaren vill emellertid i detta fall hufvudsakligen af orsak att rättegången för Wahlenius medfört svåra följder och med hänsyn till förut under hand afgifvet erbjudande tillstyrka Stadsfullmäktige att bortse från det verkliga värdet af fastigheten och föreslå en inlösen af tomten N:o 132 västra kvarteret för ett pris ej öfverstigande 7,000 kronor.

Drätselkammaren får alltså med öfverlämnande af Wahlenius skrifvelse i ämnet samt af stadsinspektoren och byggmästaren K. J. Karlsson afgifvet yttrande angående fastighetens värde, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att för ett pris af intill 7,000 kronor och de öfriga köpevillkor, Drätselkammaren kan finna skäligt bestämma, af grosshandlaren C. W. Wahlenius inköpa denne tillhöriga tomten N:o 132 i stadens västra kvarter samt därvid bestämma, att köpeskillingen, då tomten i regleringsafseende är erforderlig för staden, måtte utanordnas af lånemedel.

Västerås den 10 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

---

och underhålles för framtiden af bolaget såsom plantering, N:o 42. *Ang. försäljning af en del af kvarteret Ottar.*

c) staden förklarar sig i öfverensstämmelse med de af Kungl. Maj:t vid upplåtelsen af Kungsträdgården till staden bestämda vilkor vilja för framtiden bibehålla och underhålla den del af kvarteret Ottar, som af Kronan upplåtits, såsom öppen plantering samt medgifver bolaget fasadrätt för den del af kontorsbyggnaderna, som ligger emot ifrågavarande del af kvarteret, och

d) Stadsfullmäktige medgifva för sin del bolaget rätt att med hvalföppningar öfverbygga dels Karlsgatan vid dess mynning mot Södra Esplanaden och dels Nedre Trädgårdsgatan vid mynningen mot Karlsgatan i enlighet med hvad ofvanberörda skisser utvisa.

Västerås den 10 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Refererande till förda underhandlingar erbjuda vi oss härmed att till ett pris af kronor 45,000: — af staden inköpa stadens del af kvarteret Ottar, dock med vilkor, att staden på oss öfverlåter den dispositionsrätt till öfriga delen af samma kvarter, som staden af staten förvärfvat.

Västerås den 19 april 1915.

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

J. S. Edström.

N:o 43.

Drätselkammarens förslag angående inköp af tomten N:o 132 västra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af bilagda skrifvelse från grosshandlaren Carl W. Wahlenius härstädes med hemställan att staden måtte inlösa honom tillhöriga och å fri och egen grund belägna tomten N:o 132 västra kvarteret med en areal af 252,5 kvm. för en köpeskilling af lägst 9,400 kronor får Drätselkammaren anföra följande.

N:o 42. *Ang. försäljning af en del af kvarteret Ottar.*

ställelse å 1878 års stadsplan, i hvilken kvarteret första gången upptagits såsom byggnadsmark, men lika troligt är å andra sidan, att staden icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgifvande kan afhända sig dispositionsrätten till området i fråga.

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets afsikt med det ifrågasatta markförvärfvet är att i östra delen af kvarteret uppföra nybyggnader för inrymmande af kontorslokaler, hvarvid skulle iakttagas, att kvarteret i öfrigt, så vidt möjligt är, finge bibehålla sin nuvarande karaktär.

Sedan Drätselkammaren den 14 nästlidne maj bordlagt ifrågavarande ärende för att bereda bolaget tillfälle att till Drätselkammaren ingifva skissritningar till de ifrågasatta nybyggnaderna inom kvarteret, hafva sådana skissritningar upprättats af stadsarkitekten Hahr och ingifvits till Drätselkammaren. Enlig dessa ritningar, som här bifogas, skulle kontorsbyggnaderna förläggas utmed Karlsgatan och Södra Esplanaden, dock ej in på den mark, som förut tillhört Kungsträdgården. Vidare ingår i planen att med hvalv förbinda kontorsbyggnaderna dels öfver Karlsgatan med verkstadshusen inom kvarteret Mimer och dels öfver Nedre Trädgårdsgatan med af bolaget planerade nybyggnader inom kvarteret Nore. Det erbjudna priset är beräknadt efter ett grundpris af 10 kronor pr kvm.

Drätselkammaren har ansett sig kunna i hufvudsak tillstyrka bolagets framställning. Genom ett bifall till densamma kan staden förhjälpa bolaget att erhålla en tillfredsställande lösning af sin kontorsbyggnadsfråga, på samma gång som staden, utan att det nuvarande parkområdet i större grad inskränkes, erhåller en, af skisserna att döma, monumental och tilltalande nybyggnad i denna stadsdel, hvilken nybyggnad synes vara ägnad att väl förmedla det kanske allt för dominerande intrycket af de höga verkstadsbyggnaderna inom kvarteret Mimer och att staden dessutom får värdet af sin del af kvarteret Ottar ersatt.

Drätselkammaren anser sig dock icke kunna tillstyrka framställningen i hvad den afser öfverlåtande till bolaget af stadens dispositionsrätt till kvarterets västra del, dels därför att, som ofvan nämnts, Kungl. Maj:ts bifall torde erfordras för en dylik öfverlåtelse, och dels emedan stadens önskemål, som ju åtminstone för närvarande sammanfaller med bolagets, att ifrågavarande del af kvarteret icke bebygges, torde bättre och säkrare främjas, om staden bibehåller sin dispositionsrätt, men i stället medgifver åt bolaget fasadrätt för dess byggnader emot området och förbinder sig att bibehålla detsamma som öppen plats.

På grund af det ofvan anförda hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att bemyndiga Drätselkammaren att till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försälja den staden tillhöriga östra delen af byggnadskvarteret Ottar utgörande cirka 4,500 kvm. till ett pris, beräknadt efter 10 kronor pr kvm. och på följande hufvudsakliga villkor:

a) tomten användes för uppförande af kontorsbyggnader i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bifogade, af arkitekten Erik Hahr upprättade skisser och med iakttagande af, att högst cirka 3,000 kvm. upptages af byggnader,

b) den ej bebyggda delen af, tomten intill den kvarvarande västra delen af kvarteret bibehålles

samt uppdraga åt Byggnadsnämnden att vid ofvan angifven tidpunkt bringa detta beslut till verkställighet.

N:o 41. *Ang. bibehållande af kvarteret Ottar såsom öppen plats.*

Västerås den 7 april 1915.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Undertecknadt bolag, som äger tomterna N:ris 3, 4 och 5 i kvarteret Nore, önskar å dessa tomter uppföra en större kontorsbyggnad. Vi anhålla nu om meddelande, huruvida kvarteret Ottar skall fortfara att vara park. Om så ej är fallet, önskar bolaget förlägga sin kontorsbyggnad till annan plats.

Västerås den 26 mars 1915.

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

J. S. Edström.

N:o 42.

Drätselkammarens skrifvelse angående försäljning af en del af kvarteret Ottar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Drätselkammaren, som här bifogas, har Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget anhållit att få inköpa den staden tillhöriga delen af byggnadskvarteret Ottar samt att staden måtte på bolaget öfverlåta sin dispositionsrätt till den öfriga delen af samma kvarter.

Byggnadskvarteret har, som allmänt kändt är, hittills användts såsom för allmänheten öppen plantering i fortsättning af Vasaparken. Kvarterets östra del, omfattande ungefär två tredjedelar af dess areal eller cirka 4,500 kvm., äges af staden, hvaremot återstående västra delen tillhör den förutvarande s. k. Kungsträdgårdens område, hvilken genom Kungl. brefvet den 17 juli 1863 upplåtits till staden för evärdelig tid såsom öppen plats omkring Gustaf Vasastatyn, under villkor, bland andra, att området skulle bibehållas såsom öppen plats och för detta ändamål af staden underhållas.

Sannolikt får väl detta villkor i hvad angår den del af Kungsträdgården, som ingår i byggnadskvarteret Ottar, anses upphäfdt genom Kungl. Maj:ts fast-

N:o 41.

Ang. bibehållande af kvarteret Ottar såsom öppen plats.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bilagda skrifvelse från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget angående kvarteret Ottars framtida användande får Byggnadsnämnden beträffande frågan, huruvida detta kvarter bör fortfarande bibehållas som parkanläggning eller ock upplåtas för bebyggande, för sin del anföra följande.

Hvad först angår stadens rätt till kvarteret Ottar, har genom Kungl. Bref af den 17 juli 1863 till staden för evärdelig tid upplåtits såsom öppen plats omkring Gustaf Vasastatyn den på lön till landshöfdingen inom länet anslagna s. k. Kungsträdgården, omfattande nuvarande Vasaparken, del af nuvarande kvarteret Ottar samt den däremellan belägna nuvarande Kopparbergsvägen under villkor bland annat, att platsen skall bibehållas såsom öppen plats och för detta ändamål af staden underhållas.

Huruvida den omständigheten, att å sedermera antagen och af Kungl. Maj:t godkänd stadsplan af såväl år 1878 som 1902 kvarteret Ottar angifvits såsom byggnadskvarter, har upphäft ifrågavarande villkor, kan vara tvifvelaktigt.

Oafsedt huru härmed kan förhålla sig, vill Byggnadsnämnden göra sig till tolk för den mening, att staden såvidt möjligt icke måtte biträda åtgärder, föranledande inskränkning af de i stadens centralare delar belägna planterade öppna platserna. Med stadens raskt fortgående utveckling och därmed sammanhängande förlängning af afståndet till stadens beväxta omgifningar, blir allmänhetens fordran på bibehållande af de planterade inre stadspartierna allt större.

Vid den tidpunkt, då härvarande bangårdsförhållanden ordnats, däri ingår, enligt hvad Byggnadsnämnden har sig bekant, såsom ett led, förflyttning af stationsbyggnaden längre österut midtför det område, som å senaste stadsplanekartan betecknats såsom järnvägstorget, skulle det vara mera tilltalande för stadsbilden i sin helhet att hafva kvarteret Ottar kvar såsom öppen planterad plats än som kvarter, bebyggt med större hus och stela fasader.

Af förberörda skrifvelse framgår icke, att Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget har å bane att af staden inköpa kvarteret Ottar för att tagas i anspråk för ifrågasatt ny kontorsbyggnad för bolagets behof.

Då detta förslag är ett alternativt förslag, samt sålunda bolaget har möjlighet att förlägga sin kontorsbyggnad inom kvarteret Nore, anser Byggnadsnämnden, att bolagets intresse af att förvärfva kvarteret Ottar bör vika för stadens intresse af att på de skäl, som ofvan anförts, kvarteret Ottar bibehålles som öppen plantering.

Den ändring i den för fastställelse till Kungl. Maj:t ingifna revisionen af gällande nya stadsplan, som af ett Stadsfullmäktiges beslut i nyss antydd riktning skulle föranledas, anser Byggnadsnämnden för undvikande af dröjsmål i berörda fastställelse böra bringas till slutlig verkställighet först, sedan sådan fastställelse åkommit denna revision.

Under hänvisning till det nu anförda hemställer därför Byggnadsnämnden,

att Stadsfullmäktige måtte besluta den ändring i gällande och beslutade revisionen af gällande stadsplan, att nuvarande byggnadskvarteret Ottar måtte bibehållas såsom plantering.

N:o 41.

Drätselkammarens utlåtande ang. bibehållande af kvarteret Ottar såsom öppen plats.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne april till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en skrifvelse från Byggnadsnämnden med förslag till sådan ändring i stadsplanen, att byggnadskvarteret Ottar skulle bibehållas såsom öppen plantering, får Drätselkammaren, som för sin del ej har något emot, att åtminstone en del af kvarteret får bibehålla karaktären af plantering, men anser det mindre lämpligt, att staden endast i enskild tomtägares intresse härutinnan gör någon utfästelse, samt då Drätselkammaren slutligen samtidigt härmed aflämnar annat förslag till ordnande af ifrågavarande angelägenhet, härmed hemställa, att Byggnadsnämndens förslag icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Västerås den 10 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Utdrag ur protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 29 april 1915.

§ 82.

En från Byggnadsnämnden inkommen skrifvelse af den 7 innevarande april, däri Nämnden på anförda skäl föreslagit sådan ändring i stadsplanen, att byggnadskvarteret Ottar måtte bibehållas såsom öppen plantering, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af herr Sundström remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Som ofvan.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justeradt den 7 och offentligen uppläst den 8 maj 1915; betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

N:o 39.
Ang. ny taxa för järn- och metallvågen.

	Kvantitet för afgiftsberäkn.	Afgift Kronor
För järn, bly, koppar, malm, metaller och stål som väges antingen till belåning eller i andra ändamål, men icke sjöledes till staden ankommit eller därifrån afgår...	100 kg	—: 02

börande denna taxa städse finnas till trafikerandes kännedom och efterrättelse genom vederbörandes försorg anslagen vid vågen äfvensom å kontor, där afgifterna upptagas.

Västerås slott i landskansliet den 8 augusti 1911.

Claës Wersäll.

Herman Uddén.

N:o 40.

Drätselkammarens skrifvelse ang. försäljning af delar af tomterna N:ris 130 och 131 västra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt beslutad men ännu ej af Kungl. Maj:t fastställd revision af gällande stadsplan skall större delen af staden tillhöriga tomterna N:ris 130 och 131 västra kvarteret enligt samma revision belägna inom byggnadskvarteret Lea tagas i anspråk för breddning af Källgatan emellan Stora gatan och Kungsgatan.

Återstående delar af nämnda tomter utgöra tillsammans icke hel byggnadstomt, i följd hvaraf ändrad tomtindelning af kvarteret Lea jämlikt gällande bestämmelser i lagen angående stadsplan och tomtindelning nödvändiggöres, hvilken ändring icke lämpligen kan genomföras på annat sätt än, att dessa återstående delar sammanläggas med intilliggande tomten N:o 129 till en tomt.

Då nu ägaren af denna sistnämnda tomt Byggmästaren C. J. Johansson härstädes hos Drätselkammaren framställt begäran, antingen att staden ville inlösa dennes tomt till ett pris af 32,000 kronor eller ock till honom försälja för sammanläggning med samma tomt efter breddning af Källgatan återstående delar af tomterna N:ris 130 och 131, samt enligt Drätselkammarens förmenande en försäljning bör föredragas framför ett inköp, får Drätselkammaren därför anhålla, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att försälja de delar af tomterna N:ris 130 och 131 västra kvarteret eller kvarteret Lea enligt revision af gällande stadsplan, som återstå efter Källgatans utläggande i enlighet med samma stadsplanerevision, till det pris Drätselkammaren kan finna skäligt bestämma.

Västerås den 7 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Magistraten i Västerås.

N:o 39. *Ang. ny taxa för järn- och metallvågen.*

Af förekommen anledning har Konungen Befallningshafvande velat genom Eder erinra vederbörande därom, att tiden för tillämpningen af senast fastställd taxa för järn- och metallvågen innevarande år löper till ända.

Västerås slott i landskansliet den 15 april 1915.

Landshövdingeämbetet.

Herman Uddén. *Wilhelm Lange.*

Resolution.

Remitteras till Hamnstyrelsen för kännedom och iakttagande.

Västerås Rådhus den 19 april 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

H. Cronholm.

På grund af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 26 maj 1911 utfärdar Konungens Befallningshafvande härmed följande förnyade

Taxa

å afgifter vid järn- och metallvågen i Västerås, att lända till efterrättelse intill utgången af år 1915.

	Kvantitet för afgiftsberäkn.	Afgift Kronor
Järn, gjutet, tack- och skrot	100 kg.	—: 03
„ gjutgods	100 „	—: 07
„ stång, smidt eller valsat	100 „	—: 05
„ smidd eller valsad plåt	100 „	—: 06
„ „ „ „ räls	100 „	—: 05
„ „ „ „ spik	100 „	—: 06
„ alla andra slag	100 „	—: 08
Bly, arbetadt eller oarbetadt	100 „	—: 06
Koppar, rå eller garad eller skrot	100 „	—: 08
„ smidd, valsad eller gjuten	100 „	—: 13
Malm, järn	100 „	—: 02
„ andra slag	100 „	—: 03
Metaller, sammansatta oarbetade	100 „	—: 08
„ „ arbetade	100 „	—: 13
Stål, oarbetadt	100 „	—: 06

De i gällande hamntaxa upptagna afgifter äro häruti inberäknade.

N:o 38.
Byggnadschefens årsberättelse för 1914.

Dessutom har stensättningen omlagts och därvid delvis måst förnyas å Kopparbergsvägen, ett arbete som orsakats af den där nedlagda nya kulverten. Arbetet ifråga har dragit en kostnad af 8,738 kronor 71 öre.

Handtverkaregatan har framdragits och gjorts plan för stensättning.

Kostnaderna för de utförda arbetena hafva sålunda afsevärdt understigit de beviljade anslagen äfven om ej stadens Vatten- och gasverk debiteras någon andel af arbetet i Kopparbergsvägen, något som dock torde böra ske för att vinna reda i räkenskaperna och torde halfva det ifrågavarande beloppet i så fall böra anses skäligt.

Under den förflutna vintern har staden för ökande af arbetstillgången dels låtit ordna bäcken på södra sidan af Pilgatan och dels tillbyggt kajen i nya hamnen med ytterligare 100 m. Det har visat sig att det afsedda ändamålet uppnåtts, arbetstillgången har motsvarat behofvet och ifrågavarande arbeten äro nu i det närmaste färdiga.

Västerås den 20 maj 1915.

Gösta Smitt.

N:o 39.

Hamnstyrelsens förslag till ny taxa för järn- och metallvågen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom resolution den 19 sistlidne april har Magistraten till Hamnstyrelsen för kännedom och iakttagande remitterat en skrifvelse från Konungens Befallningshafvande i länet till Magistraten med erinran därom, att tiden för tillämpningen af senast fasställda taxa för järn- och metallvågen härstädes löper till ända med innevarande år.

Med anledning häraf får Hamnstyrelsen, med öfverlämnande af berörda resolution och skrifvelse samt ett exemplar af nu gällande taxa, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte i fråga om den nya taxan förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i gällande taxa.

Västerås den 3 juni 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 18 Juni X.

N:o 38.

Byggnadschefens årsberättelse för 1914.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadschefens till Drätselkammaren inkomna berättelse öfver under år 1914 verkställda arbeten får Drätselkammaren härmed till Stadsfullmäktiges kännedom öfverlämna.

Västerås den 20 maj 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Föregående års allmänna arbeten hafva hvad byggnadsverksamheten beträffar bestått i planerande och påbörjande af dels ett nytt annex för härvarande högre allmänna läroverk, dels en ny folkskola, Korsängsskolan. Dessa arbeten äro nu i full gång och byggnaderna till dato utförda på den tid och för det belopp som planerats.

I hamnen har liksom året förut en del af en äldre kaj ombyggts, hvarjämte vid denna kaj uppsatts en fast 2-tons svängkran. Sagda kran, hvilken levererats af Aktiebolaget Tornberg & Lundbergs Eftr. i Stockholm samt byggts vid Hvilans Mek. Verkstad i Kristianstad, afprofvades med en last af 2 ton och visade sig då fungera felfritt. Den emottogs af staden efter särskildt begärd och af leverantören lämnad förbindelse att ansvara för konstruktions- eller fabrikationsfel under ett års tid. Sedan kranen nu tagits i bruk har det likvisst visat sig, att den varit för svagt konstruerad och mindre väl utförd, där kranpelaren fästats vid bottenplattan, denna förbindning bröts sönder under normal gång och leverantören har nu på grund af förständigande vidtagit åtgärder för att skyndsamt ersätta det felaktiga i leveransen.

Å Östra holmen har bryggan kompletterats, hvarjämte där uppförts en mindre serveringspaviljong med rum för betjäning.

Gatuarbetena hafva under året varit rätt omfattande, så hafva sådana enligt arbetsplanen utförts i nedanstående gator samt kostat:

	Anslag.	Kostnad.
Engelbrektsgatan och Domkyrkogatan	37,500: —	28,929: 85
Kungsängsgatan	6,000: —	3,285: 54
Vasagatan	15,750: —	11,680: 06
Blåsbogatan	750: —	1,001: 91

Driftrapport år 1914.

Månad	Tillverkning					Max. belastning				Drifttid					Brännolja		I turbinhuset alstrad ström Kwt.
	Trefasström Genererad Kwt.	Genererad		Batteri urladdn. Kwt.	Utgående Kwt.	Trefas		Likström		Diesel		Turbin		Utjämn maskin Tim.	Total Kg.	Per Kwt. Gram.	
		Enligt mätare Kwt.	Korrigerad Kwt.			Kw.	Dat.	Amp.	Dat.	N:o 1 Tim.	N:o 2 Tim.	N:o 1 Tim.	N:o 2 Tim.				
Januari	32200	76972	73801	6123	66292	200	14	740	14	298	269,5	201,5	273,5	245,5	27073	292	16708
Februari	31890	64907	62244	5030	55589	200	17	760	13	231	146,5	477,5	390	218,5	18612	311	36042
Mars	19355	59602	57483	5757	50924	155	11	610	2	264,5	72	497	496,5	192	13669	338	38257
April	17340	43653	41774	5233	36579	85	9	510	4	260,5	—	496	452,5	202	10245	370	31405
Maj	17670	38362	36421	4520	31001	82	5	310	8	251,5	—	424,5	331	194	11056	367	25674
Juni	17655	29372	27912	3424	23971	80	5	295	10	—	234,5	313	243,5	139,5	10136	331	16468
Juli	40440	36723	34589	2965	29225	170	23	340	8	233,5	398,5	137,5	160	464	23027	322	5703
Augusti	24080	42253	39574	6866	33699	160	4	365	29	237	191,5	90	32,5	140	19693	310	2526
September	28100	54082	51247	5638	45130	290	24	545	25	387,5	174,5	41	1	241	24768	297	1183
Oktober	44660	70647	66976	7158	59461	280	9	860	29	301,5	392	156,5	—	252	32275	289	3900
November	36117	85118	81351	8057	73491	190	4	900	26	358	363,5	65,5	46	275,5	33586	286	3686
December	38355	102447	98016	8986	89226	185	7	1005	22	407,5	370,5	91	124,5	266	38953	290	8211
S:ma Resp. maxvärde	347842	704228	671388	69857	594588	290		1005		3230,5	2613	2931	2550	2830	263093	317	189763

Västerås 1915. Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

N:o 32.
Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.

Antalet abonnenter å elektrisk kraft efter dubbeltariff har ökats från 15 st. år 1913 till 17 st. år 1914, med ett medelströmpris af 14,06 öre per kwt.
Högsta priset utgjorde 19,5 öre per kwt.
Lägsta „ „ 10,6 „ „ „

Under året hafva följande ledningssträckor monterats.

Luftledning i Malmabergs m. fl. gator från Pilgatan till Svenska Metallverkens område å Sandgärdet.
Luftledning till Hoffsta från Herrgärdsskolan.
Luftledning till Nya Hamnen.
För gatubelysning å området Lugnet.
För gatubelysning inom västra utstaden.
För gatubelysning å Biskopsbron.
Jordkabel i Biskopsgatan mellan Kyrko- och Källgatorna.
Jordkabel i Handtverkaregatan mellan Sture- och Vasagatorna.
Matarkabel i Sture-, Munk- och Karlsgatorna från elektricitetsverket till Nygatan, afsedd för ny tryckpunkt vid Hoffsta.
Jordkabel i samma gator till Nygatan.
Jordkabel i Allégatan från Nygatan till Ringvägen.
Jordkabel i Nygatan mellan Allé- och Karlsgatorna.
Jordkabel i Slottsgatan mellan Kungs- och Bondegatorna.
Jordkabel i Östermalmsgatan från Allégatan till Östra Ringvägen.
Jordkabel till nya lossningskranen vid hamnen.
Gatubelysningen har ökats med följande lampor:
Inom området Lugnet 1 st. 100-ljus lampa.
Inom Västra utstaden, vid Hyttvägen 1 st. 200-ljus lampa.
Å Biskopsbron 16 st. 25-ljus lampor.

Västerås den 30 April 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

Kraft levereras till:

	Antal motorer	Summa hkr.
Bagerier och konditorier	14	34
Biografer	2	5
Bryggerier	8	21
Båtbyggerier	1	5
Filfabriker	1	12
Fläktar	8	6,7
Foderfabriker	4	12
Gasverk	2	3,5
Hissar	23	75,8
Hotell	2	3,7
Järnaffärer	1	3
Kakelfabriker	1	6,5
Kafferosterier	5	22
Kemisk-tekniska fabriker	2	3
Laboratorier	2	1
Lossningskranar	7	57
Manglar	5	6
Mejerier	2	7
Mekaniska verkstäder och smedjor	42	196,8
Metall- och guldsmedsfabriker	7	18,2
Murbruksfabriker	5	32,5
Orglar	1	1,5
Plåtslagerier	2	3,1
Pumpar	6	13,7
Renhållningsverk	2	13,5
Repslagerier	6	6,5
Röntgenapparater	3	30
Slakterier och charkuterier	20	34,3
Skomakerier	5	4,5
Stenhuggerier	1	4
Symaskiner	4	0,5
Sågverk och snickerier	20	121
Tandläkare	4	0,4
Telegrafverk	3	5,1
Tryckerier	21	42,2
Tvättinrättningar	2	5,5
Vattenverk	1	80
Vedsågerier	3	16,5
Summa	248	914

Under år 1914 har dragits 113 elektriska serviser, hvaraf 30 jordkabelserviser och 83 luftledningserviser.

Tabell utvisande anslutningen till verket under år 1914.

	Div. app.		Motorer			Glödlampor		Båglampor		Summa
	st.	kw.	st.	hkr.	kw.	st.	kw.	st.	kw.	kw.
Anslutning d. 31 dec. 1914	155	280	248	914	818	29000	820	20	20	1938

Motorer för 220 volt likström.

Storlek, hkr.	0,01—0,9	1—1,9	2—2,9	3—3,9	4	5	Summa
Antal	42	57	20	5	2	1	127
Kapacitet summa hkr.	14	70,5	40,5	15	8	5	153
Erforderlig kraft till motorerna i kw.	15	72	37	14	7,5	4,5	150

Motorer för 440 volt likström.

Storlek, hkr.	1—1,9	2—2,9	3—3,9	4—4,9	5—5,9	6—7	8—10	12—14	15	18	20	24	Summa
Antal	5	17	24	14	20	10	6	6	3	1	1	1	108
Kapacitet s:a hkr.	7	35	74	69	106	64,5	54,5	74	45	18	20	24	591
Erforderlig kraft till motorerna i kw.	7,2	31,3	65,5	60	95	57	48	68	39	15,4	16,6	20	523

Motorer för 380 volt växelström.

Storlek, hkr.	1	2,5	4	4,5	7,5	8,5	10	25	80	Summa
Antal	2	1	1	1	2	2	2	1	1	13
Kapacitet summa hkr.	2	2,5	4	4,5	15	17	20	25	80	170
Erforderlig kraft till motorerna i kw.	2,5	2,4	3.8	4,2	13,6	14,5	17	21	66	145

Under år 1914 hafva 7 st. större likströmsmotorer tillfälligtvis varit anslutna till elektricitetsverket, med sammanlagdt 108 hkr.

Förbrukningen å desamma motsvarar 12,636 kwt.

Driftrapport 1914.

Månad	Förgasade kol	Antal laddningar	Kol per laddning	Koksförbrukn.		Tillverkad gas	Förbrukad gas	Gasutbyte		
				Till ugnarna	Per ton kol			Per laddning	Per retort dygn	Per ton kol
	kg.	st.	kg.	kg.	kg.	kbm.	kbm.	kbm.	kbm.	kbm.
Januari.........	250190	1538	163	45510	182	74275	74425	48	150	296
Februari	232880	1495	156	39616	168	67540	67450	45	152	291
Mars	230690	1411	164	41712	182	67905	67945	48	139	295
April	212170	1281	166	39442	186	64565	64645	50	135	305
Maj	226500	1384	164	41207	182	69025	69005	50	141	305
Juni	190890	1162	164	37605	197	58665	58695	51	122	303
Juli	216270	1336	162	40446	186	61680	61690	47	124	286
Augusti	224255	1364	164	45696	204	68980	69020	51	147	308
September	249370	1511	165	46578	186	73950	74080	49	166	297
Oktober............	286180	1873	153	67018	234	80055	79935	43	137	280
November.........	279310	1807	154	68124	244	81815	81845	45	145	293
December......	300730	1942	155	79590	254	87480	87350	45	149	291
Summa	2899435	18104	160	592544	204	855935	856085	47	142	296

Elektricitetsverket.

	1912	1913	1914	Ökning 1914 jämfördt med 1913	
	kwt.	kwt.	kwt.	kwt.	%
Afgifven ström:					
till offentlig belysning	7400	7585	9365	1780	23,5
„ enskilda „	224864	254623	294692	40069	15,7
„ „ kraft likström	193769	243920	259226	15306	6,3
„ „ kraft växelström	268108	343077	347842	4765	1,4
Summa	694141	849205	911125	61920	7,3
Egen förbrukning: Belysning	13030	6346	6835	489	7,7
Kraftström	6952	7485	21345	13860	185,0
Summa	714123	863036	939305	76269	8,8

Under året har alstrats 671388 kwt. likström och 347842 kwt. växelström. Förbrukningen i elektricitetsverket motsvarande 22811 kwt. i batteriet, 11944 kwt. för magnetiseringen af växelströmsgeneratorerna och 9205 kwt. för utjämning af snedbelastningen. Förlusten i ledningsnätet och elektricitetsmätarna i staden har alltså uppgått till 35965 kwt. motsvarande 5,35 % af alstrad likström.

I turbinhuset har alstras 189763 kwt. motsvarande 28 % af alstrad likström.

Elektricitetsmätare.

	År			Jämförelse mellan åren			
				1912 och 1913		1913 och 1914	
	1912	1913	1914	Ökning	%	Ökning	%
Antal mätare..........	1449	2050	2955	601	41,5	905	44,1

N:o 37.

Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.

År 1914 lagda gasledningar.

Ledningssträckor	Meter						
	7″	6″	5″	4″	3″	2″	Summa
Vasagatan från Skolgatan norr ut	—	—	—	—	60	—	60
Norra Ringvägen åt öster till Valsborg 3	—	—	—	—	90	—	90
Biskopsbron åt väster till Källgatan	—	100*)	—	—	—	—	100
Handtverkaregatan mellan Vasa- och Sturegat.	—	—	—	—	100	—	100
Engelbrektsg. mellan Kaplansg. o. N. Ringv.	—	—	—	108	—	—	108
Katrinelundsvägen	—	—	—	115	—	—	115
Engelbrektsplan	120	—	—	180	—	—	300
Kopparbergsvägen mellan Knuts- och Allégat.	—	—	175*)	—	—	—	175
Karlsgatan från Kopparbergsvägen norr ut	15	—	—	—	—	—	15
Gustafsgatan från Hållgatan väster ut	—	—	—	—	—	43	43
Herrgårdsgatan	30	—	—	—	45	—	75
Akademivreten—Blåsbo	—	—	—	—	35	—	35
Skultunavägen	—	—	—	54	—	—	54
Allégatan fr. Kopparbergsv. till N. Ringvägen	—	—	—	205	—	—	205
Västra utstaden:							
I Annedalsgatan	—	—	—	167	—	—	167
I Köpingsvägen	—	120	—	—	—	—	120
Bryggerigatan från Skarpskyttebron norr ut	—	—	70	—	—	—	70
Summa	165	220	245	829	330	43	1832

År 1914 kasserade ledningar.

Ledningssträckor	Meter		
	2″	1″	Summa
Biskopsbron	50	—	50
Engelbrektsplan	300	—	300
Kopparbergsvägen mellan Knuts- och Allégatorna	175	—	175
Karlsgatan från Kopparbergsvägen norr ut	15	—	15
Gustafsgatan från Hållgatan väster ut	—	43	43
Allégatan från Kopparbergsvägen till Norra Ringvägen	205	—	205
Bryggerigatan från Skarpskyttebron norr ut	70	—	70
Summa	815	43	858

Serviser för gas lagda år 1914.

25 st. inom och 27 st. utom stadens planlagda område.

*) Stålrör.

N:o 37.
Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.

Fördelning af den tillverkade gasen.

	1912		1913		1914		Jämförelse mellan åren			
	kdm.	%	kbm.	%	kbm.	%	1912 o. 1913		1913 o. 1914	
	Af årstillverkningen						ökning	%	ökning	%
Offentlig belysning	113750	17,1	114661	15,1	114671	13,4	911	0,8	10	0,01
Enskild värme- o. lysgas	479319	72,2	556003	72,8	593330	69,3	76684	16,0	37327	6,72
Gasverkets eget behof	3713	0,6	3560	0,5	7466	0,9	—153	—4,1	3906	110,0
Felmätningar o. förluster	67078	10,1	88656	11,6	140468	*)16,4	21578	32,2	51812	58,5
Summa	663860	100,0	762880	100,0	855935	100,0	99020	14,9	93055	12,2

Största tillverkningen pr dygn inträffade den 15 december och motsvarade 3,325 m³, hvilket utgjorde 0,39 % af årstillverkningen.

Minsta tillverkningen pr dygn inträffade den 25 juni och motsvarade 1,180 m³, hvilket utgjorde 0,14 % af årstillverkningen.

Hela årsförbrukningen uppgick till 856,085 m³.

Största förbrukningen pr dygn inträffade den 15 december och motsvarade 3,335 m³.

Minsta förbrukningen pr dygn inträffade den 25 juni och motsvarade 1,200 m³.

Gasledningar.

Gjutjärnsledningar:

Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1913		25,104 m.
Under året lagda ledningar	1,832 m.	
Under samma år kasserade ledningar	815 „	1,017 „
Gjutjärnsledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1914		26,121 m.

Smidesjärnsledningar:

Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1913	5,741 m.	
Under året kasserade ledningar	43 „	
Smidesjärnsledningarnas sammanl. längd den 31 dec. 1914		5,698 „
Gasledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1914		31,819 m.

*) Felmätningar och förluster äro för år 1914 16,4 % af årstillverkningen emot 11,6 % år 1913. Denna betydande ökning har till stor del sin grund i att mätareafläsningen för 4:de kvartalet skedde 8 à 10 dagar tidigare än föregående år, detta för att, sedan antalet mätare ytterligare ökat i betydlig grad, hinna afläsa mätarna inom sådan tid, att bokslutet ej försenades. Den tidigare afläsningen gjorde, att en del under 1914 såld gas ej kom detta års räkenskaper till godo. Då skillnaden mellan tillverkad och försåld gas räknas till förluster och felmätningar, framgår alltså af föregående, att verkliga förlusten är mindre än 16,4 %.

N:o 37
Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.

Offentlig gatubelysning.

	Den 31 dec. 1913 st.	Den 31 dec. 1914 st.	Ökning st.
Antal lyktor	327	358	31
„ lågor	365	392	27
„ „ stående	313	334	21
„ „ hängande	52	58	6
„ „ stående morgonbrinnare	115	125	10
„ „ „ aftonbrinnare	198	209	11
„ „ hängande morgonbrinnare	12	18	6
„ „ „ aftonbrinnare	40	40	0
„ fjärrtändare	312	342	30
„ lystimmar	756839,75	742800,25	—14039,50
„ luxlampor	2	2	0

Gasmätare.

Vanliga gasmätare.

	Antal lågor 1	2	3	5	10	20	30	50	80	100	150	200	500	S:ma
Antal den 31 dec. 1913	2	128	466	170	156	66	11	4	2	1	1	2	1	1010
Uppsatta år 1914	—2	—71	—46	74	21	55	17	1	—	—	—	—	—	49
Antal 31/12 1914	—	57	420	244	177	121	28	5	2	1	1	2	1	1059

Gasautomater.

	Antal lågor 3	5	10	20	Summa
Antal mätare den 31 dec. 1913	400	549	44	3	996
„ uppsatta mätare 1914	23	355	4	—	382
Antal mätare den 31 dec. 1914	423	904	48	3	1378

	År 1912	1913	1914	Jämförelse mellan åren 1912 o. 1913 ökning	%	1913 o. 1914 ökning	%
Antal vanliga mätare	997	1010	1059	13	1,3	49	4,85
„ automatmätare	635	996	1378	361	56,8	382	38,4
Summa	1632	2006	2437	374	23,0	431	21,5

Gasverket.

	År				Jämförelse mellan åren					
	1911	1912	1913	1914	1911 och 1912		1912 och 1913		1913 och 1914	
					ökning	i %	ökning	i %	ökning	i %
Förgasade kol .... ton	1950	2282	2579,8	2899,435	332	17,03	297,8	13,0	319,635	12,4
Tillverkad gas .... kbm.	590900	663860	762880	855935	72960	12,35	99020	14,9	93055	12,2
Gasutbyte pr 1,000 kg. kol „	303	290,9	295,7	296	—12,1	—4,0	4,8	1,65	0,3	0,1
Koks från ugnarna .... hl.	33779,5	38403,5	42672	49479	4624	13,69	4268,5	11,1	6807	16,0
„ till eldn. af ugnarna „	11060,5	11821	12754	14207	760,5	6,9	933	7,9	1453	11,4
„ „ „ „ ångpannan .... „	175	448	290	255	273	156	—15,8	—35,3	—35	12,1
Till försäljning öfverblifven koks .... „	22544	26134,5	29628	35017	3590,5	15,92	3493,5	13,4	5389	18,2
Erhållen koks pr 1000 kg. förgasade kol .... „	17,3	16,83	16,54	17,06	—0,47	—2,72	—0,29	—1,72	0,52	3,1
Till eldning af ugnarna använd koks i % af förgasade kol .... %	22,1	20,2	20,2	20,4	—1,9	—8,6	±0	±0	0,2	1,0
Erhållen stenkolstjära...... lit.	67910	77031	78933	109598,5	9121	13,43	1902	2,47	30665,5	38,8
„ „ pr 1000 kg. förgasade kol „	34,8	33,8	30,6	37,8	—1	—2,9	—3,2	—9,47	7,2	23,6
Antal retortladdningar ..... st.	11012	12794	15383	18104	1782	16,19	2589	20,4	2721	17,7
Kol pr retortladdning...... kg.	177	178,4	167,7	160	1,4	0,8	—10,7	—6,0	—7,7	—4,6
Gasförbrukningen pr år och innevånare............ kbm.	30,8	31,8	34,5	36,9	1,0	3,14	2,7	8,5	2,4	6,96

N:o 37.

Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.

Afloppsserviser.

22 st. inom planlagda området.
28 „ utom „ „

Inom stadens planlagda område äga alla gårdar vattenintag och gårdsaflopp.
Å stadens icke planlagda område äga 426 gårdar vattenintag o. 460 gårdsaflopp.

Följande utom kommunen belägna gårdar erhålla vatten från stadens ledning:

Västerås kvarn.
Tallbacka n:r 1, ägare A. Hedrén.
Hamre egendom, „ A. Andersson.
Jakobsberg n:r 1, „ A. Sundberg.
Jakobsberg n:r 39 b, „ E. A. Eriksson.

Vattenklosetter:

	Med septik tank st.	Utan septik tank st.	Utan septik tank men med silbrunn st.	Summa st.
Antal klosetter den 31 december 1913	8	133	2	143
Under år 1914 uppsatta klosetter........	—	155	—	155
Antal klosetter den 31 dec. 1914	8	288	2	298

Enskildas.

Sammanlagda längden den 31 december 1914 .... 8,960 „

Afloppsledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1914........ 39,218 m.

År 1914 lagda afloppsledningar.

Ledningssträckor	Meter							
	1 m.	36″	24″	21″	18″	12″	9″	S:ma
Vasagatan från Skolgatan norr ut	—	—	—	—	—	—	60	60
Skolgatan mellan Gåsmyre- och Vasagatorna	—	—	—	—	—	—	70	70
Handtverkaregatan mellan Vasa- och Sturegatorna	—	—	—	—	—	—	78	78
Engelbrektsgatan från Kaplansgatan öster ut	—	—	—	—	—	—	45	45
Katrinelundsvägen	—	—	—	—	—	—	115	115
Engelbrektsplan	—	—	—	—	—	35	25	60
Kopparbergsvägen mellan Knuts- och Allégatorna	175	—	—	—	—	—	115	290
Karlsgatan från Kopparbergsvägen norr ut	—	—	—	—	—	—	15	15
Gustafsgatan från Hållgatan väster ut	—	—	—	—	—	—	43	43
Herrgärdsgatan	—	—	30	—	—	—	45	75
Akademivreten och Blåsbo	—	—	—	—	—	—	35	35
Skultunavägen	—	—	—	—	—	54	—	54
Allégatan från Kopparbergsvägen till Norra Ringvägen	—	—	—	—	205	—	—	205
Västra utstaden:								
Från Mälaren till Annedalsgatan	93	125	100	158	—	—	—	476
I Annedalsgatan	—	—	—	167	—	—	—	167
I Köpingsvägen	—	—	—	—	120	—	—	120
Summa	268	125	130	325	325	89	646	1908

År 1914 kasserade afloppsledningar.

Ledningssträckor	Meter			
	12″	9″	6″	Summa
Kopparbergsvägen mellan Knuts- och Allégatorna	—	108	—	108
Karlsgatan från Kopparbergsvägen norr ut	—	—	15	15
Gustafsgatan från Hållgatan väster ut	—	—	43	43
Allégatan från Kopparbergsvägen till Norra Ringvägen	125	—	100	225
Summa	125	108	158	391

Serviser för vatten och avlopp lagda år 1914.

Vattenserviser.

18 st. inom planlagda området.

27 „ utom „ „

N:o 37.
Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.

År 1914 lagda vattenledningar.

Ledningssträckor	Meter 7″	6″	5″	1½″	Summa
Vasagatan från Skolgatan norr ut	—	60*)	—	—	60
Biskopsbron	60	—	—	—	60
Handtverkaregatan mellan Vasa- och Sturegatorna	—	—	100*)	—	100
Engelbrektsgatan mellan Kaplansgatan och Norra Ringvägen	—	80*)	—	—	80
Katrinelundsvägen	—	115*)	—	—	115
Engelbrektsplan	290	—	—	—	290
Kopparbergsvägen mellan Knuts- och Allégatorna	—	175*)	—	—	175
Karlsgatan från Kopparbergsvägen norr ut	—	15	—	—	15
Gustafsgatan från Hållgatan väster ut	—	—	—	43	43
Herrgärdsgatan	—	30	45	—	75
Akademivreten—Blåsbo	—	—	35	—	35
Skultunavägen	—	54	—	—	54
Allégatan från Kopparbergsvägen till Norra Ringvägen	—	—	205	—	205
Västra utstaden:					
I Annedalsgatan	—	167	—	—	167
I Köpingsvägen	120	—	—	—	120
Summa	470	696	385	43	1594

År 1914 kasserade ledningar.

Ledningssträckor	Meter 5″	4″	1¼″	1″	Summa
Engelbrektsplan	—	290	—	—	290
Kopparbergsvägen mellan Knuts- och Allégatorna	175	—	—	—	175
Karlsgatan från Kopparbergsvägen norr ut	—	—	—	15	15
Gustafsgatan från Hållgatan väster ut	—	—	43	—	43
Allégatan från Kopparbergsvägen till norra Ringvägen	—	205	—	—	205
Summa	175	495	43	15	728

Afloppsledningarna.

Stadens.

Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1913		28,741 m.
Under året lagda ledningar	1,908 m.	
Under samma år kasserade ledningar	391 „	1,517 „
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1914		30,258 „

*) Stålrör.

N:o 32.
Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.

Vattenmätare.

	Storlek i tum									Summa
	4	$3^1/_2$	$3^1/_4$	2	$1^1/_2$	$1^1/_4$	1	$^3/_4$	$^1/_2$	
Antal uppsatta mätare den 31 dec. 1913......	2	1	1	8	15	21	189	164	177	578
Under år 1914 uppsatta mätare..................	—	—	3	2	2	11	38	3	27	86
Antal uppsatta mätare den 31 dec. 1914......	2	1	4	10	17	32	227	167	204	664

Vattenledningarna.

Stadens:

Gjutjärnsledningar:

Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1913		39,375 m.
Under året lagda ledningar..	1,551 m.	
Under samma år kasserade ledningar	670 „	881 „
Gjutjärnsledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1914...		40,256 m.

Smidesjärnsledningar:

Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1913		1,607 m.
Under året lagda ledningar..	43 m.	
Under samma år kasserade ledningar	58 „	— 15 „
Smidesjärnsledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1914		1,592 m.

Enskildas:

Gjutjärnsledningar:

Sammanlagda längden den 31 december 1914.................................. 2,055 m.

Smidesjärnsledningar:

Sammanlagda längden den 31 december 1914 .... 7,090 m.

Vattenledningsnätets sammanlagda längd den 31 december 1914...... 50,993 m.

Brandposter.

Den 31 december 1914 voro 215 st. brandposter kopplade till stadens vattenledningsnät, däraf 25 st. tillhörande enskilda.

Vattenuppfordringen, fördelad på de olika pumparna.

Månad	Kolfpump						Centrif.-pump			Uppfordrat vatten		Ökning	
	N:o 1			N:o 2									
	tim.	min.	m³	tim.	min.	m³	tim.	min.	m³	1913	1914	m³	%
Januari	40	15	3043	124	30	9412	204	15	38012	57852	50467	— 7385	— 12,8
Februari	26	15	1984	58	—	4385	228	45	40819	54389	47188	— 7201	— 13,3
Mars	12	15	926	87	15	6596	238	30	42765	62830	50287	— 12543	— 20,0
April	55	15	4177	123	—	9299	241	—	41753	65912	55229	— 10683	— 16,2
Maj	114	15	8637	117	30	8883	248	30	44253	64624	61773	— 2851	— 4,4
Juni	196	—	14818	220	—	16632	225	—	41914	68948	73364	+ 4416	+ 6,4
Juli	196	—	14818	139	30	10546	388	45	67946	67605	93310	+ 25705	+ 38,0
Augusti	151	-	11415	76	—	5746	302	15	55856	69364	73017	+ 3653	+ 5,3
September	270	30	20450	267	15	20204	197	15	34867	56524	75521	+ 18997	+ 33,5
Oktober	128	45	9733	124	45	9431	260	45	47059	60613	66223	+ 5610	+ 9,3
November	103	—	7787	50	30	3818	257	—	45347	58485	56952	— 1533	— 2,6
December	93	30	7069	58	45	4441	271	30	47568	53160	59078	+ 5918	+ 11,1
Summa	1387	—	104857	1447	—	109393	3063	30	548159	740306	762409	+ 22103	+ 3,0

Vattenverkets kolfpumpar arbetade sammanlagt 2,834 timmar och uppfordrade 214,250 m³ vatten, hvilket gör i medeltal 75,$_6$ m³ i timmen eller 21 liter vatten i sekunden.

Kolåtgången uppgick till 503,$_{42}$ hl. hvilket utgör 2,$_{35}$ hl. pr 1,000 m³ uppfordrat vatten.

Centrifugalpumpen arbetade sammanlagt 3,063 timmar och 30 min. och uppfordrade 548,159 m³ vatten, hvilket utgör i medeltal 178,$_9$ m³ i timmen eller 49,$_7$ liter vatten i sekunden.

Den elektriska strömförbrukningen uppgick till 171,300 kwt., hvilket utgör i medeltal 312,$_5$ kwt. per 1,000 m³ uppfordrat vatten.

Största vattenförbrukningen under ett dygn inträffade den 9 juli och utgjorde:

3 timmar 30 min. à 75,$_6$ m³	264,$_6$ m³	
17 „ 45 „ à 178,$_9$ m³	3,175,$_5$ „	3,440,$_1$ m³

Minsta vattenförbrukningen under ett dygn inträffade den 18 januari och utgjorde:

7 timmar 45 min. à 75,$_6$ m³	585,$_9$ m³	
2 „ „ à 178,$_9$ m³	357,$_8$ „	943,$_7$ „
Medelförbrukning per dygn motsvarade		2,088,$_8$ „
„ „ „ 1913 motsvarade		2,028,$_0$ „
hvilket utgör en ökning per dygn af		60,$_8$ m³

Då omkring 19,400 personer togo vatten från stadens ledning, motsvarade den vattenmängd, som åtgick till hushålls- och allmänna behof, 90,$_0$ liter per individ och dygn.

I mars skummades filtret.

I april rengjordes filterbassängen.

N:o 37. *Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.*

	Verkl. kostn. kr.	Dato	Ansl. belopp kr.	+ öfverskott — brist
Transport	98,956: 59		97,600: —	— 1,356: 59
Vatten-, aflopps-, gas- och elektr. ledningar till området Sandgärdet för A.-B. Svenska Metallverken......	9,298: 90	28/8 1913	15,300: —	+ 6,001: 10
Gasledning i *Biskopsgatan* mellan Östra Ågatan och Källgatan	1,128: 61	19/12 1912	1,800: —	+ 671: 39
Jordkabel i *Karlsgatan* mellan Stora gatan och Kopparbergsvägen................	3,671: 52	29/12 1912	4,000: —	+ 328: 48
Luftledning till och å Nya Hamnen	725: 65	22/12 1910	1,200: —	+ 474: 35
Nyanskaffningar:				
Vattenmätare...... 7,498: 75				
Gasmätare 23,312: 99				
Elektr. mätare ... 24,126: —				
Div. inventarier 2,097: 18	57,034: 92	19/12 1913	40,000: —	— 17,034: 92
Besparade medel vid 1914 års slut ofvannämnda reserverade ... Kr.5,000: —				
Brist å under 1913 och 1914 i anspråk tagna anslag...			10,916: 19	
Summa Kronor	170,816: 19		170,816: 19	— 10,916: 19

Tekniska uppgifter.

Vattenverket.

Förbrukat vatten	År 1912	År 1913	År 1914	Jämförelse mellan åren 1913 och 1914 ökning i	
	m³	m³	m³	m³	%
För hushållsbehof............................	612581	611618	596352	— 15266	— 2,5
För industriella behof	86426	88688	124057	+ 35369	+ 39,9
För allmänna behof, såsom vattenkastare, urinoarer, dricks- och spolposter, gräsmattor, gatusopning m. m.	50000	40000	42000	+ 2000	+ 5,0
Summa förbrukning	749007	740306	762409	+ 22103	+ 3,0

N:o 37.
Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.

Kontors- och förrådsbyggnader samt diverse inventarier.

	Byggnader	Inventarier	Summa
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1914	31,893: 91	19,496: 06	51,389: 97
Bokfördt värde år 1914	30,756: 64	15,736: 40	46,493: 04
Amortering under åren 1912—1914	1,137: 27	3,759: 66	4,896: 93

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

Lånemedel.

	Verkl. kostn. kr.	Dato	Ansl. belopp kr.	+ öfverskott — brist
Å diverse anslag besparade medel vid 1914 års början (se 1913 års Styrelseberättelse) reserverade för särskildt behof enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 21/6 1912 ...... Kr. 5,000: —				
Brist å under år 1913 i anspråk tagna anslag enl. 1913 års Styrelseberättelse	2,155: 90			— 2,155: 90
Nyanläggningar, fullbordade under 1914.				
Serviser samt div. mindre utsträckningar af ledningar för verken	31,565: 95	19/12 1913	25,000: —	— 6,565: 95
Vatten-, aflopps- och gasledningar i *Allégatan* mellan Kopparbergsvägen o. Norra Ringvägen	7,363: 22	19/12 1913	12,000: —	+ 4,636: 78
Vatten-, aflopps-, gas- och elektr. ledningar i *Handtverkaregatan* mellan Vasa- och Sturegatorna	2,392: 44	21/12 1911	3,100: —	+ 707: 56
Afloppsledning (kulvert) i *Kopparbergsvägen* mellan Stora gatan och Allégatan samt vatten- och gasledningar i *Kopparbergsvägen* mellan Knuts- o. Allégatorna	52,454: 66	21/12 1911 19/12 1913	52,500: —	+ 45: 34
Vatten-, aflopps-, gas- och elektr. ledningar till och å Blåsbo område, P. O. Flodins sterbhusdelägare......	3,024: 42	29/5 1913	5,000: —	+ 1,975: 58
Transport	98,956: 59		97,600: —	— 1,356: 59

N:o 37. *Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.*

Sammanställning öfver verkens inkomster och utgifter för åren 1912—1914.

	Inkomster	Utgifter: Drift o. underhållskostn.	Utgifter: Ränta och amortering	Utgifter: Summa utgifter	Nettovinst
Vattenverket					
år 1912	66,708: 66	34,337: 37	30,954: 55	65,291: 92	1,416: 74
„ 1913	69,320: 10	37,159: 91	32,160: 19	69,320: 10	—: —
„ 1914	81,103: 86	40,870: 37	36,724: 25	77,594: 62	3,509: 24
Gasverket					
år 1912	134,190: 93	97,542: 86	16,318: 91	113,861: 77	20,239: 16
„ 1913	151,983: 18	106,503: 14	19,918: 60	126,421: 74	25,561: 44
„ 1914	165,131: 07	118,591: 23	27,042: 79	145,634: 02	19,497: 05
Elektr.-verket					
år 1912	130,264: 43	54,221: 11	56,397: 23	110,618: 34	19,646: 09
„ 1913	154,720: 11	61,798: 42	65,055: 83	126,854: 25	27,865: 86
„ 1914	177,903: 30	81,621: 16	69,672: 90	151,294: 06	26,609: 24
Afloppsledningarna					
år 1912	—: —	9,662: 41	10,557: 69	20,220: 10	—: —
„ 1913	—: —	9,869: 18	11,391: 04	21,260: 22	—: —
„ 1914	—: —	7,505: 03	15,580: 10	23,085: 13	—: —

Sammanställning öfver verkens anläggnings- och bokförda värden år 1914 samt amortering under åren 1912—1914.

Vattenverket.

	Byggnader och rörnät	Mätare	Summa
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1914	454,310: 46	27,043: 42	481,353: 88
Bokfördt värde år 1914	419,300: 52	23,148: 48	442,449: —
Amortering under åren 1912—1914	35,009: 94	3,894: 94	38‘904: 88

Gasverket.

	Byggnader och rörnät	Mätare	Summa
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1914	204,869: 53	79,958: 12	284,827: 65
Bokfördt värde	186,555: 13	69,533: 58	256,088: 71
Amortering under åren 1912—1914	18,314: 40	10,424: 54	28,738: 94

Elektricitetsverket och Turbinhuset.

	Byggnader och rörnät	Mätare	Summa
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1914	741,419: 96	86,420: 33	827,840: 29
Bokfördt värde år 1914	664,098: 09	74,258: 76	738,356: 85
Amortering under åren 1912—1914	77,321: 87	12,161: 57	89,483: 44

Afloppsledningarna.

	Byggnader och rörnät	Mätare	Summa
Anläggningsvärde t. o. m. år 1914	313,307: 41		313,307: 41
Bokfördt värde år 1914	302,209: 76		302,209: 76
Amortering under åren 1912—1914	11,097: 65		11,097: 65

N:o 37. *Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.*

Enl. budgeten			Verkl. kostnaden	
54,150: —	Transport		10,300: —	47,896: 37
	En maskinist	1,200: —		
	Två ålderstillägg	300: —		
1,650: —	Dyrtidstillägg år 1914	150: —	1,650: —	
	En maskinist	1,350: —		
	Ålderstillägg	150: —		
1,650: —	Dyrtidstillägg år 1914	150: —	1,650: —	
1,000: —	Extra maskinhjälp vintertid		965: —	
	Förste montören	1,500: —		
	Två ålderstillägg	600: —		
2,250: —	Dyrtidstillägg år 1914	150: —	2,250: —	
	Mätarejusterare	1,500: —		
1,800: —	Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	
1,200: —	Extra montör		1,198: 68	
500: —	Andel i pension till fr. Anna Gedda		500: —	20,313: 68
	Turbinhusdriften:			
3,000: —	Arrende för vattenfallet i Svartån		3,000: —	
2,700: —	Aflöningar för tillsyn af maskiner och reglering af luckor		2,700: —	
300: —	Dyrtidstillägg år 1914 för 2 man		300: —	
600: —	Öfriga kostnader för drift och underhåll		698: 50	6,698: 50
	Diverse utgifter:			
3,100: —	Förvaltningen enl. ofvan		2,600: —	
3,500: —	Brandstodsafgifter och utskylder		3,404: 64	
180: —	Bränsle och lyse åt maskinmästaren		130: 32	
300: —	Utställning och demonstration af elektr. lampor och apparater		—: —	
350: —	Afskrifning af diverse fordringar		272: 80	
221: 86	Diverse		304: 85	6,712: 61
	Ränta och amortering:			
	Enligt särskild plan:			
32,194: 95	Ränta, Elektricitetsverket	32,303: 36		
2,569: 45	„ Turbinhuset	2,569: 45	34,872: 81	
32,669: 84	Amortering, Elektricitetsverket	33,036: 19		
1,763: 90	„ Turbinhuset	1,763: 90	34,800: 09	69,672: 90
147,650: —			Kronor	151,294: 06
22,805: —	*Nettovinst*			26,609: 24
170,455: —			Kronor	177,903: 30

N:o 37. *Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.*

Enl. budgeten				Verkl. kostnaden
101,950: —	Transport		10,200: —	90,418: 22
9,000: —	Eldare		9,317: 44	
700: —	Andel i aflöning till rörnätsförmannen vid vattenverket		700: —	
500: —	Andel i pension till fr. Anna Gedda		500: —	20,717: 44
	Diverse utgifter:			
3,100: —	Förvaltning enl. ofvan		2,600: —	
3,300: —	Brandstodsafgifter och utskylder		2,277: 11	
180: —	Bränsle och lyse åt gasmästaren		190: 44	
1,855: —	2:dra årets amortering å fjärrtändarna		1,855: —	
300: —	Utställning och demonstration af gasapparater		221: 72	
350: —	Afskrifningar af diverse fordringar		203: 72	
239: 75	Diverse		107: 58	7,455: 57
	Ränta och amortering (Enligt särskild plan):			
13,477: 44	Ränta		13,028: 99	
14,447: 81	Amortering		14,013: 80	27,042: 79
149,400: —			Kronor	145,634: 02
20,302: —	*Nettovinst*			19,497: 05
169,702: —			Kronor	165,131: 07

Elektricitetsverket.

Inkomster:

2,555: —	Allmänna belysningen			2,496: 90
166,900: —	Enskild förbrukning, belysningsström		98,753: 49	
	d:o d:o kraftström		67,586: 59	
	Hyror för elektriska mätare		7,643: 94	173,984: 02
1,000: —	Installationsarbeten		1,325: 14	
	¹/₃ af upp- och afskrifningsräntan från året		97: 24	1,422: 38
170,455: —			Kronor	177,903: 30

Utgifter:

	Driftkostnader:			
26,000: —	Brännolja		33,071: 57	
5,350: —	Öfriga kostnader		5,503: 09	38,574: 66
	Underhåll:			
12,500: —	Af fastigheter, maskiner, batteri, ledningsnät och mätare			9,321: 71
	Aflöningar och pensioner:			
7,950: —	Förvaltningen enl. ofvan		7,950: —	
	Maskinmästaren	1,600: —		
	Två ålderstillägg	600: —		
2,350: —	Dyrtidstillägg år 1914	150: —	2,350: —	
	(Bostad med värme och belysning in natura 400: —).			
54,150: —	Transport		10,300: —	47,896: 37

N:o 37. *Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.*

Enl. budgeten				Verkl. kostnaden
9,010: 78	Transport			6,215: 03
	Diverse utgifter:			
	Förvaltningen enl. ofvan		900: —	
1,400: —	Ersättning till byggnadschefen F. Blidberg i Göteborg för utredning ang. vattenklosettförhållandena här i staden		490: —	1,390: —
	Ränta och amortering:			
	Enl. planen för obl.-lånens amortering:			
11,811: 52	Ränta		11,158: 74	
4,577: 70	Amortering		4,421: 36	15,580: 10
26,800: —	Kronor			23,185: 13
100: —	Som minskas med afgiften för en afloppsbrunn vid egendomen n:o 62 Jakobsberg i S:t Ilians socken			100: —
26,700: —	Kronor			23,085: 13

Gasverket.

Inkomster:

Enl. budgeten				Verkl. kostnaden
28,702: —	Allmänna belysningen			26,371: 65
97,000: —	Enskild gasförbrukning		86,980: 23	
	Hyror för gasmätare		4,932: 88	91,913: 11
43,000: —	Koks		40,927: 20	
	Stenkolstjära		4,211: 32	
	Retortgrafit		310: 56	45,449: 08
1,000: —	Installationsarbeten		1,300: —	
	$^1/_3$ af upp- och afskrifningsräntan för året		97: 23	1,397: 23
169,702: —	Kronor			165,131: 07

Utgifter:

Enl. budgeten				Verkl. kostnaden
	Driftkostnader:			
70,000: —	Gaskol		67,944: 05	
10,600: —	Öfriga kostnader		9,892: 27	77,836: 32
	Underhåll:			
8,250: —	Af fastigheter, ugnar, ledningar, gatulyktor och gasmätare		9,681: 90	
2,900: —	3:dje årets amortering å reparation i gasverket		2,900: —	12,581: 90
	Aflöningar och pensioner:			
7,950: —	Förvaltning enl. ofvan		7,950: —	
	Gasmästaren	1,500: —		
	Två ålderstillägg	600: —		
2,250: —	Dyrtidstillägg år 1914	150: —	2,250: —	
	(Bostad med värme och belysning in natura 400: —)			
101,950: —	Transport		10,200: —	90,418: 22

Enl. budgeten			Verkl. kostnaden	
28,850: —	Transport		9,335: —	23,322: 45
	(Bostad med vedbrand in natura 275: —).			
1,800: —	Rörnätsförman		1,800: —	
	Vårdaren af vattenborgen	1,000: —		
	Två ålderstillägg	300: —		
1,450: —	Dyrtidstillägg för 1914	150: —	1,450: —	
2,500: —	Pension till förre assistenten F. G. Lönnquist		2,500: —	15,085: —
	Diverse utgifter:			
2,700: —	Förvaltningen enl. ofvan		2,000: —	
750: —	Brandstodsafgifter och utskylder		568: 57	
	Afgift till staten för vattenverket vid Hesslö	500: —		
	„ „ arrendatorn af Hesslö egendom	500: —		
	Arrende för mark till C. Arv. Andersson i Hamre	150: —		
1,175: —	„ „ mark till C. Pettersson i Vallby	25: —	1,175: —	
225: —	Bränsle till maskinisterna vid Hesslö		281: 50	
369: 39	Diverse, såsom analyser, skjutsar m. m.		79: 55	
100: —	Afskrifning af diverse fordringar		58: 30	4,162: 92
	Ränta och amortering:			
	Enligt särskild plan:			
21,700: 17	Ränta		21,175: 07	
15,930: 44	Amortering		15,549: 18	36,724: 25
77,550: —			Kronor	79,294: 62
1,700: —	Som minskas med afloppsledningarnas och gasverkets andel i aflöning till förmän			1,700: —
75,850: —			Kronor	77,594: 62
	Nettovinst			3,509: 24
75,850: —			Kronor	81,103: 86

Afloppsledningarna.

Utgifter:

	Driftkostnader:		
2,350: —	Förvaltningen enl. ofvan	2,350: —	
1,000: —	Andel i aflöning till förmän vid vattenverket	1,000: —	
2,800: —	Spolning af ledningar samt rensning af brunnar	1,735: 18	5,085: 18
	Underhållskostnader:		
2,860: 78	Underhåll af ledningsnät med tillhörande brunnar		1,129: 85
9,010: 78		Transport	6,215: 03

N:o 37.
Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.

Enl. budgeten			Verkl. kostnaden
5,200: —	Transport		4,606: 85
2,800: —	Renhållning, eldning, städning och belysning		1,891: 41
2,500: —	Brandstodsafgifter för samt underhåll af förvaltnings- och förrådsbyggnader samt inventarier och diverse verktyg		1,911: 65
500: —	Diverse, såsom resor, föreningsafg. m. m.		192: 99
11,000: —	Kronor		8,602: 90
2,700: —	Hvaraf påföres Vattenverket	2,000: —	
3,100: —	„ „ Gasverket	2,600: —	
3,100: —	„ „ Elektr.-verket	2,600: —	
1,400: —	„ „ Afloppsledningarna	900: —	
700: —	„ „ Installationsarb.	502: 90	8,602: 90

Vattenverket.

Inkomster:

Enl. budgeten			Verkl. kostnaden
75,300: —	Vatten enligt kontrakt	26,234: 82	
	„ genom mätare	51,136: 96	
	Hyror för vattenmätare	2,361: 10	79,732: 88
550: —	Hyror för bostadslägenheter vid gamla vattenverket	473: 75	
	1/3 af upp- och afskrifningsräntan för året	97: 23	
	Installationsarbeten m. m.	800: —	1,370: 98
75,850: —	Kronor		81,103: 86

Utgifter:

Enl. budgeten				Verkl. kostnaden
13,500: —	Driftkostnader			13,798: 81
5,800: —	Underhållskostnader			9,523: 64
	Aflöningar och pensioner:			
5,250: —	Förvaltningen enl. ofvan		5,250: —	
	Maskinmästaren	1,400: —		
	Två ålderstillägg	600: —		
2,150: —	Dyrtidstillägg för 1914	150: —	2,150: —	
	(Bostad med vedbrand in natura 300: —).			
	En maskinist	1,000: —		
	Två ålderstillägg	300: —		
1,450: —	Dyrtidstillägg för 1914	150: —	1,450: —	
	(Bostad med vedbrand in natura 300: —).			
700: —	En extra maskinist sommartid då nattdrift erfordras		485: —	
28,850: —	Transport		9,335: —	23,322: 45

Styrelseberättelse.

N:o 37. *Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.*

Jämlikt föreskrifterna i § 10 af reglementet för vatten- och afloppsledningssamt gas- och elektricitetsverken i Västerås aflämnas härmed redogörelse för år 1914.

Merkantila uppgifter.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning.

Löner:

Enl. budgeten			Verkl. kostnaden
	Föreståndaren	5,000: —	
	Ett ålderstillägg	500: —	
6,500: —	Personligt lönetillägg	1,000: —	6,500: —
3,000: —	Assistenten		3,000: —
	Kamreraren	2,400: –	
	Ett ålderstillägg	300: —	
3,700: —	Personligt lönetillägg	1,000: —	3,700: —
	Kassörskan	1,500: —	
1,800: —	Två ålderstillägg	300: —	1,800: —
	Kontorsbiträde	1,200: —	
1,500: —	Två ålderstillägg	300: —	1,500: —
1,800: —	Tekniskt biträde		1,800: —
	Förrådsförmannen	1,800: —	
2,100: —	Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —
3,900: —	Två mätareafläsare och inkasserare		3,940: —
400: —	Siffergranskare		400: —
550: —	Springbiträden		567: 50
25,250: —		Kronor	25,307: 50
5,200: —	Hvaraf påföres Vattenverket	5,250: —	
7,950: —	„ „ Gasverket	7,950: —	
7,950: —	„ „ Elektr.-verket	7,950: —	
2,350: —	„ „ Afloppsledningarna	2,350: —	
1,750: —	„ „ Installationsarb.	1,807: 50	25,307: 50

Diverse utgifter:

1,200: —	Läkarearvode, sjukhjälp, medicin och olycksfallsförsäkr.	1,069: 80
3,000: —	Räkenskapsböcker, skrif- och ritmateriel, postporto, annonser m. m.	2,591: 69
1,000: —	Telefonafgifter	945: 36
5,200: —	Transport	4,606: 85

N:o 32.
Vatten- och Gasverks-styrelsens berättelse för år 1914.

Vatten- och elektricitetsverkens utgifter hafva öfverstigit de i budgeten beräknade med:

För vattenverket cirka	Kr.	1,750: —
„ elektricitetsverket cirka	„	3,650: —

beroende på, hvad beträffar vattenverket ökade kostnader för underhåll af ledningsnätet och vattenmätare samt beträffande Elektricitetsverket på stegrade pris å brännolja och den ringa vattentillgången i Svartån, hvarigenom kraften från turbinhuset minskats. Kostnaden för brännolja är cirka 7,000 kr. större än den beräknade, men då en del besparingar kunnat göras å vissa anslag, motsvarar ökningen i elektricitetsverkets utgifter endast kr. 3,650: —. Å andra sidan hafva inkomsterna för Vatten- och Elektricitetsverken öfverstigit de beräknade med resp. cirka kr. 5,250: — och 7,450: —. Gasverkets inkomster hafva understigit de i budgeten beräknade med cirka kr. 4,600: —, men hafva samtidigt utgifterna minskats med cirka kr. 3,800: —, hvadan den beräknade vinsten nära nog uppnåtts.

Det af Stadsfullmäktige beviljade anslaget kr. 300: — till demonstration af elektriska lampor och apparater har ej tagits i anspråk, enär genom kriget inträdda svårigheter att anskaffa brännmaterialier, styrelsen under sådana förhållanden ansett det olämpligt att agitera för ökad anslutning. Anslaget till Gasverket för samma ändamål togs under våren i anspråk.

De under året i anspråk tagna anslag af lånemedel för fullbordande af aflopps-, vatten-, gas- och elektriska ledningar utgjorde	Kr.	119,900: —
Verkliga kostnaden för dessa arbeten inberäknadt den i 1913 års styrelseberättelse omnämnda bristen kr. 2,155: 90, uppgick till	„	113,781: 27
Besparing	Kr.	6,118: 73
För inköp af mätare och inventarier var för 1914 anslaget	Kr.	40,000: —
På grund af anslutningens omfattning måste mätare inköpas till större antal än som var beräknadt, och har verkliga kostnaden uppgått till	„	57,034: 92
Hvadan således en brist uppstått med	„	17,034: 92
Frånräknas besparingen å anslagen till ledningar	„	6,118: 73
Uppgår bristen å samtliga anslag till	Kr.	10,916: 19

Nytt anslag för fyllande af denna brist anser Styrelsen ej erfoderligt, enär å arbeten, som vid årsskiftet ej voro färdiga och därför ej kunnat redovisas, besparingar torde uppstå till motsvarande belopp.

Västerås den 30 april 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 27 Maj IX.

N:o 37.

Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsens närlagda berättelse för år 1914 får Drätselkammaren härhos öfverlämna under förmälan, att Drätselkammaren icke har något att i anledning af densamma erinra.

Västerås den 14 maj 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed öfverlämna 1914 års förvaltningsberättelse för stadens vatten- och afloppslednings- samt gas- och elektricitetsverk.

Nedanstående sammanställning visar verkens inkomster och utgifter m. m.

	1913	1914	Ökning	1914 enligt budgeten
Vattenverkets inkomster	69,320: 10	81,103: 86	11,783: 76	75,850: —
Utgifter	69,320: 10	77,594: 62	8,274: 52	75,850: —
Vinst	—: —	3,509: 24		—: —
Gasverkets inkomster..............	151,983: 18	165,131: 07	13,147: 89	169,702: —
Utgifter	126,421: 74	145,634: 02	19,212: 28	149,400: —
Vinst	25,561: 44	19,497: 05		20,302: —
Elektricitetsverkets inkomster...	154,720: 11	177,903: 30	23,183: 19	170,455: —
Utgifter	126,854: 25	151,294: 06	24,439: 81	147,650: —
Vinst	27,865: 86	26,609: 24		22,805: —
Afloppsledningarnas utgifter ...	21,260: 22	23,085: 13	1,824: 91	26,700: —

Verkens nettovinst utgör alltså kr. 49,615: 53 mot beräknade kr. 43,107: —.

Efter afdrag af omkostnaderna för afloppsledningarna, kr. 23,085: 13, återstår kr. 26,530: 40 mot i budgeten beräknade kr. 16,407: —.

N:o 36.

Ang. öfverlåtande af byggnadstomt för Tekniska skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet.

staden nu öfvertoge gården, men utan tvifvel skulle det gå lättare om fonden fortfarande besutte fastigheten och behöfliga delar däraf på samma sätt som nu disponerades af skolan. Slöjdmagasinets omorganisation till den Centralanstalt för verklig hemslöjd i länet, det borde vara, kanske rent af skulle äfventyras, om staden t. ex. af rätt så naturliga skäl genast ville lägga en afsevärd hyra på butikslokalen.

Då nu f. ö. Zimmermanska gården ej för närvarande torde behöfvas för gatu- och tomtregleringar, får styrelsen på anförda skäl föreslå, att fastigheten tillsvidare förblir i fondens ägo. Skulle staden senare behöfva tomten, så är det ju lätt för staden att när som hälst förvärfva den, då ju Stadsfullmäktige äga bestämmanderätt öfver Zimmermanska fonden.

Hvad fastighetens nuvarande värde beträffar, så kan Styrelsen ej finna annat än att Drätselkammaren uppskattat detsamma för lågt. Tekniska skolans hyra beräknas ju till 3,200 kr., öfriga hyror till 2,600 kr. sammanlagt således 5,800 kr. i årlig afkastning. Räknar man med 8 % som en i detta fall lämplig räntefot, så torde fastigheten vara värd öfver 70,000 kr., hvilket gifvetvis är ett ytterligare skäl för styrelsen att önska gården kvar i fondens ägo.

Hvad angår köpet af kvarteret Justus för 18,000 kr. som Drätselkammaren föreslagit, så anser styrelsen det vara skäligt, att staden gratis öfverlämnar densamma till sin Tekniska skola, då ju staden jämfördt med andra städer får sin byggnadsfråga löst på ett ovanligt billigt sätt, tack vare den stora fonden. Härtill kommer då ytterligare, att 18,000 kr. är för staden en rätt obetydlig summa. För den återstående delen af fonden däremot har den en integrerande betydelse.

Detta gäller så mycket mera, som styrelsen rätt snart måste på något sätt anskaffa medel till att pensionera sin äldste lärare, en sak som väl torde gå lättare för sig ju större fondens återstod är. Saken är nämligen den, att skolans slöjdlärare Anders Svensson är född redan år 1854 och således detta år 61 år gammal. Han anställdes vid skolan redan hösten 1881, alltså för 34 år sedan, och har under hela denna tid oafbrutet med utmärkt nit och skicklighet skött sina åligganden. Enligt liknande grunder för pensionering, som stadens pensionskommitté uttalat för stadens egna tjänstemän, borde han således skäligen komma i åtnjutande af en pension af omkring 1,800 kr. årligen redan inom de närmaste åren. Hans lön är nämligen 2,800 kr.

Styrelsen har ansett det ej vara ur vägen att i detta sammanhang bringa äfven denna fråga på tal, då Zimmermanska fondens öde skall afgöras och slöjdlärare Svensson på grund af sin ålder ej kan räkna på att bli delaktig i en eventuell framtida pensionskassa för lärare vid Tekniska skolor i Sverige.

Västerås den 12 maj 1915.

Th. af Billbergh.
v. ordförande i styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås.

Sven Samuelsson

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

Drätselkammaren kan sålunga ej finna annat än att, därest Stadsfullmäktige bifalla Drätselkammarens här nedan framställda förslag, staden visat så stort tillmötesgående som gärna är möjligt vid lösningen af tekniska skolans nybyggnadsfråga.

N:o 36.
Ang. öfverlåtande af byggnadstomt för Tekniska skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet.

Under hänvisning till det ofvan anförda får Drätselkammaren därför i anledning af återremissen hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att till Zimmermanska fonden utan afgift öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolbyggnaden kvarteret Justus i den mån densamma blifver för staden tillgänglig emot det att staden af fonden öfvertager fastigheten gården och tomten N:o 1 stadens norra kvarter för en summa af 44,750 kronor att gäldas af lånemedel och erlägger 5% ränta å köpeskillingen åt fonden från den dag Stadsfullmäktiges beslut vinner laga kraft samt i fastigheten utan ersättning till tekniska skolan upplåter de lokaler i samma fastighet som skolan nu innehar, intill dess den nya skolan är färdig att tagas i bruk.

Västerås den 14 maj 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Som svar å remiss angående vissa i samband med Tekniska skolans nybyggnadsfråga stående frågor får *styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås* göra följande uttalande:

Styrelsen får först uttrycka sin glädje och tacksamhet för det tillmötesgående, som ledt till det nyss fattade beslutet om nybyggnad, däri skolans utvecklingsmöjligheter blifvit förda ett betydande steg framåt. I och med de kompromisser, som gjorts för att få ett beslut till stånd, ha dock så stora inskränkningar i det förut tänkta utrymmet måst göras, att styrelsen finner det vara oklokt, om man redan nu fattade beslut om Zimmermanska fastighetens öfvertagande af staden.

Redan under den nyligen förda diskussionen har ju framhållits, att Zimmermanska gården sannolikt ytterligare en tid framåt skulle behöfvas för skolan, i det att rektorsbostad, det under styrelsens ledning stående Västmanlands läns hemslöjdsmagasin samt slöjdskolan lämpligen borde vara tillsvidare där förlagda, hvarjämte en i samband med slöjdmagasinet och slöjdskolan stående väfskola borde upprättas. (Väfstolorna finnas redan i skolans ägo och ha under sommarkurser användts, men i brist på lokal stå de för närvarande undanställda på en vind).

Häremot har invändts, att allt detta skulle kanske kunna gå för sig äfven om

N:o 36.

Ang. öfverlåtande af byggnadstomt för Tekniska skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet.

jämte en rymlig del af vindsvåningen ej inretts utan reserverats för framtida skolbehof, ett förhållande, som såväl Yrkesskolekommittén som Skolstyrelsen eller i allt fall skolans föreståndare borde hafva uppmärksammat.

Ett särskiljande från undervisningen i den nya skolan af den undervisningsgren, som det legat donatorn om hjärtat att omhulda, hvilket såväl skolstyrelsen som Yrkesskolekommittén af förbiseende ansett nödvändigt, skulle medföra betänkliga olägenheter för skolans enhetliga ledning och skulle i öfrigt stå i dålig samklang med donationens syfte.

Hvad angår det af styrelsen omordade hemslöjdsmagasinet har Drätselkammaren inhämtat, att däri hufvudsakligast försålts fabriksalster såsom leksaker o. dyl. och i ringa utsträckning alster af verklig hemslöjd.

Ett bibehållande af slöjdmagasinet för en försäljningsverksamhet af nyss antydt slag faller enligt Drätselkammarens förmenande strängt taget utanför tekniska skolans uppgift, hvarför detta ej gärna kan åberopas som skäl för bibehållande åt fonden af fastigheten.

Skulle behof af lokal för försäljning af hemslöjdsalster framdeles uppkomma torde stadens myndigheter icke ställa sig främmande för ett tillgodoseende på stadens bekostnad af detta behof genom upplåtande af lokal härför i någon af stadens gårdar.

I fråga om bostad för skolans förståndare och denna angelägenhets ordnande för framtiden erinrar Drätselkammaren därom att, därest elektroteknisk fackskola kommer att hit förläggas, staden är skyldig hålla sådan bostad eller härför anslå medel äfvensom för annat fall frågan om anslag eller upplåtande af föreståndarebostad kan upptagas och afgöras i samband med frågan om beviljande af årliga anslag för den blifvande tekniska undervisningen härstädes.

Då sålunda några verkliga reela skäl för bibehållande af fastigheten åt fonden icke hafva anförts, vidhåller Drätselkammaren sitt förslag om densammas öfverlåtande till staden.

Tekniska skolans styrelse har vid värdesättningen af fondens fastighet utgått från ränteafkastningen af densamma däribland en till 3,200 kronor beräknad hyra för tekniska skolans lokaler och efter denna beräkningsgrund kommit till ett värde af öfver 70,000 kronor.

Detta sätt att beräkna är emellertid fullkomligt missvisande. Dels har hyran för skolan beräknats i relation till det anslag af statsmedel skolan åtnjuter, dels befinner sig fastigheten i det skick att, därest den skulle lämna den af skolstyrelsen beräknade afkastningen, sedan staden öfvertagit densamma, den måste undergå en genomgripande och kostsam reparation, hvilket måste tagas i betraktande vid en värdering. Drätselkammaren är af den mening, att det bokförda värdet, förhöjdt med det pris Drätselkammaren åsatt kvarteret Justus, motsvarar det verkliga.

En annan omständighet, som hittills ej tillbörligt beaktats, äro de indirekta kostnader, en ny skola på föreslagen plats åsamkar staden och hvilka jämväl böra betraktas som vederlag vid utbytet af fastigheterna. Skolans förläggning till kvarteret Justus nödvändiggör nämligen ett genomförande af stadsplanen beträffande kvarteret omgifvande områden åtskilliga år tidigare än som eljest behöft vara fallet. För förvärf af enskilda tillhöriga och för regleringens genomförande nödvändiga områden — Drätselkammaren nämner häribland d. s. Forsbergska gården, för hvilken begärts 35,000 kronor — erfordras anslag af lånemedel och åsamkas staden en afsevärd ränteförlust genom den tidigare nödvändiggjorda stadsplaneregleringen.

N:o 36.

Drätselkammarens och Tekniska skolans styrelses yttranden angående öfverlåtande af byggnadstomt för skolans nybyggnad och öfvertagande af Zimmermanska fondens fastighet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 29 nästlidne april hafva Stadsfullmäktige för förnyadt yttrande af Drätselkammaren återremitterat Drätselkammarens hemställan i samband med yttrande öfver Yrkesskolekommitténs utredning med förslag till omorganisation och nybyggnad för teknisk skola m. m., att Stadsfullmäktige måtte besluta att till Zimmermanska fonden öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolbyggnaden, kvarteret Justus härstädes, för ett pris af 18,000 kronor emot det att staden af fonden öfvertoge fastigheten gården och tomten N:o 1 i stadens norra kvarter för en summa af 62,750 kronor att gäldas till ett belopp af 18,000 kronor af köpeskillingen för kvarteret Justus och till återstående belopp 44,750 kronor af lånemedel.

I anledning häraf och sedan Drätselkammaren tagit del af ett af styrelsen för Tekniska skolan afgifvet och härstädes bilagdt yttrande i ärendet, däri styrelsen på anförda skäl föreslagit, att staden utan afgift för ny teknisk skola måtte upplåta kvarteret Justus, dels ock att Zimmermanska fondens fastighet tillsvidare måtte tillhöra fonden, får Drätselkammaren för sin del anföra följande.

Drätselkammaren finner intet skäl anfördt vare sig af tekniska skolans styrelse eller Yrkesskolekommittén, föranledande till ändring i Drätselkammarens uppfattning, att utbyte mellan den nya tomten för skolan och Zimmermanska gården nu bör ske. Huruvida detta utbyte genomföres på sådant sätt, att staden utan afgift upplåter ny tomt för skolan och öfvertager fondens fastighet till det bokförda värdet eller som Drätselkammaren föreslagit kvarteret Justus för 18,000 kronor köpes af fondens medel och fondens fastighet öfverlåtes till ett pris som förhöjts med motsvarande belopp, är för staden utan betydelse.

De hufvudskäl, som anföras för bibehållande åt fonden af nuvarande fastigheten, äro, att däri på grund af de beslutade inskränkningarne i fråga om utrymmen i den nya skolan fortfarande måste inrymmas lokaler för slöjdundervisning, det under skolstyrelsens ledning stående Västmanlands läns Hemslöjdsmagasin äfvensom bostad för skolans föreståndare, hvarjämte skolstyrelsen i sitt ovanberörda yttrande framhållit, att det fastigheten af Drätselkammaren åsatta värdet skulle understiga det verkliga.

Halten af påståendet, att nybyggnaden för teknisk skola enligt Professor Lindholms senaste reducerade förslag skulle ifråga om utrymmen vara så vanlottad, att häri ej skulle kunna inrymmas lokaler för slöjdundervisning — till frågan, huruvida det får anses tillhöra den nya skolans uppgift att bereda plats för slöjdmagasin återkommer Drätselkammaren här nedan — förtjänar närmare belysas.

Vid en jämförelse mellan de af Yrkesskolekommittén förordade ritningarne till det mindre förslaget och senaste ritningar visar det sig nämligen, att praktiskt taget samma utrymmen afsedda för slöjdundervisningen upptagits i båda, hvar-

N:o 35.
Ang. förvärfvande från den kyrkliga kommunen af gatumark från östra gamla begrafningsplatsen.

under oförändrade villkor innefatta jämväl det område om 604 kvm., som af östra gamla begrafningsplatsen utlagts till Blåsbogatan.

Västerås den 14 maj 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Sedan på grund af Stadsfullmäktiges i Västerås beslut den 28 augusti 1913 samt kyrkostämmans i Västerås och S:t Ilians församlingars beslut den 28 maj samma år rörande öfverlåtande från den kyrkliga till stadskommunen af dels området mellan nya kyrkogården och stadsdelen Östermalm, och dels ett område om 111,1 kvm. af östra gamla begrafningsplatsen, som användts för reglering och ingått i tomten n:r 1 i kvarteret Felix, skiljemän utsetts för värdering af ifrågavarande markområden i och för fastställande af det ersättningsbelopp, som af staden skulle utgifvas till S:t Ilians församling; i händelse densamma skulle inom tio år i kyrkligt hänseende skiljas från Vesterås, få undertecknade skiljemän af hvilka Lewenhaupt och Olsson utsetts af kyrkostämman, Palmén och Karlsson på grund af Stadsfullmäktiges bemyndigande af Drätselkammaren och Hammer af de förut valde skiljemännen, härmed afgifva följande

Utlåtande:

Markområdet mellan nya kyrkogården och Östermalm har af oss uppskattats till ett värde af fyra kronor pr kvm. samt marken af Östra gamla begrafningsplatsen till fem kronor pr kvm.

Sedan efter verkställd uppmätning af det förra området värdesumman för båda ifrågavarande markområden uträknats, skall, under ofvan angifna förutsättning af S:t Ilians församlings skiljande från Västerås, S:t Ilians församling tillkomma såsom ersättning för dess andel i jordområdena så stor del af dessas sålunda beräknade värde, som svarar mot S:t Ilians församlings andel i de årliga utgifterna för kyrkliga ändamål i förhållande till summan af dessa utgifter, i hvad de angå Västerås och S:t Ilians församlingar gemensamt.

Samtidigt härmed, och under erinran att staden utlagt en del af Östra gamla begrafningsplatsen till Blåsbogatan, vilja skiljemännen framhålla lämpligheten af, att jämväl det sålunda för gata i anspråk tagna, Västerås och S:t Ilians församlingar gemensamt tillhöriga området innefattas i öfverenskommelsen, hvarvid eventuell ersättning till S:t Ilians församling bör på ofvan angifvet sätt beräknas efter ett markvärde af fem kronor pr kvm.

Emot skiljemännens beslut har afvikande mening uttalats af undertecknad Olsson i det afseendet, att jag yrkat, att marken mellan nya kyrkogården och Östermalm borde åsättas ett värde af fem kronor pr kvm. och marken af östra gamla begrafningsplatsen af sju kronor pr kvm.

Västerås den 23 april 1915.

C. A. Palmén. ***C. A. Lewenhaupt.*** ***J. F. Olsson.***
K. J. Karlsson. ***Axel Hammer.***

Då genom det förslagna stadsplaneförslaget några mindre delar af detta område kommer att tillhöra dels kvarteret Sigrid och dels Ragvaldsbacke, som förut äges af staden, våga vi härmed vördsamt hemställa att staden inlöser dels denna tomtmark och dels den gatumark, som öfverstiger den gatuareal hvilken vi enligt stadsplanelagen icke äro skyldiga att ersätta.

N:o 34. *Ang. förvärfvande af tomt- och gatumark af lägenheten Eriksdal.*

I enlighet med den ofvan åberopade och här bilaggda kartan utgör tomtmarken c:a 850 kvm. och gatumarken c:a 720 kvm. och få vi hembjuda staden att inlösa tomtmarken för 1: 50 kr. kvm. och gatumarken för 1: — kr. kvm. Då vår kostnad för området är 14,000: — kr. utom lagfart, kartor, ränteförluster och öfriga omkostnader anser vi detta pris motsvara vår ungefärliga kostnad för marken.

Godkännes denna vår begäran äro vi å vår sida villiga att till staden utan ersättning öfverlåta öfriga gator inom det ifrågavarande området utgörande i enlighet med kartan c:a 1,410 kvm.

Västerås den 9 mars 1915.

Axel Hammer. ***A. R. Rudén.***

N:o 35.

Drätselkammarens skrifvelse ang. förvärfvande från den kyrkliga kommunen af gatumark från östra gamla begrafningsplatsen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan på grund af kyrkostämmans i Västerås och S:t Ilians församlingar samt Stadsfullmäktiges sammanstämmande beslut den 28 maj och den 28 augusti 1913 rörande öfverlåtande från den kyrkliga till stadskommunen af dels området mellan nya kyrkogården och stadsdelen Östermalm och dels ett område om 111,1 kvm. af östra gamla begrafningsplatsen, som användts för reglering och ingått i tomten N:o 1 i kvarteret Felix, utsedde skiljemän värderat ifrågavarande markområden i och för fastställande af det ersättningsbelopp, som af staden skulle utgifvas till S:t Ilians församling, i händelse densamma skulle inom tio år i kyrkligt hänseende skiljas från Västerås, hafva skiljemännen, enligt hvad deras här bifogade utlåtande utvisar, framhållit lämpligheten af, att jämväl det område — utgörande enligt å stadsingeniörskontoret verkställd uträkning 604 kvm. — som af östra gamla begrafningsplatsen utlagts till Blåsbogatan, innefattas i den förut träffade öfverenskommelsen; och får Drätselkammaren med anledning häraf föreslå, att Stadsfullmäktige måtte för sin del och under förutsättning af kyrkostämmans godkännande besluta,

att enligt kyrkostämmans i Västerås och S:t Ilians församlingar beslut den 28 maj 1913 och Stadsfullmäktiges beslut den 28 augusti samma år träffade öfverenskommelsen om öfverlåtande från den kyrkliga till borgerliga kommunen skall

N:o 34. *Ang. förvärfvande af tomt- och gatumark af lägenheten Eriksdal.*

kring 720 kvm. enligt ett af stadsingeniören i öfverensstämmelse med förslaget till stadsplan för västra områdena uppgjordt förslag till tomtindelning af samma lägenhet, får Drätselkammaren, då ifrågavarande reglering blir nödvändig, då fråga om stadsplans genomförande beträffande stadens västra område uppstår, samt den till inköp föreslagna tomtmarken framdeles torde med fördel kunna afyttras samt priset i öfrigt synes antagligt, hemställa,

att Stadsfullmäktige dels måtte bemyndiga Drätselkammaren, att med Byggmästaren Axel Hammer och Sågverksägaren A. R. Rudén träffa aftal angående öfverlåtelse till staden af ofvanberörda områden af lägenheten Eriksdal, dels ock för detta ändamål anvisa förslagsvis ett belopp af 1,735 kronor att utgå af reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 14 maj 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med hänvisning till vår skrifvelse af den 9 sistlidne mars angående erbjudande till Västerås stad att af lägenheten Eriksdal inlösa tomt- och gatumark och då Drätselkammaren ej ansett sig kunna godkänna det af oss begärda priset, så äro vi villiga att sänka priset på c:a 525 kvm. tomtmark med 50 öre pr kvm. Därför få vi, om vi skola kunna godkänna den af byggnadschefen föreslagna tomtindelningen af lägenheten vördsamt hemställa, att staden af lägenheten inlöser dels c:a 325 kvm. tomtmark mot Ragvaldsbacke för ett pris af 1,50 kr. per. kvm. och dels c:a 525 kvm. tomtmark samt dels c:a 720 kvm. gatumark för ett pris af 1 kr. per kvm.

Västerås den 12 maj 1915.

Axel Hammer. ***A. R. Rudén.***

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknade, ägare af lägenheten Eriksdal, Gamla Stohagsjorden å Västerås stads område hafva genom stadens byggnadschef erhållit förslag till indelning af området i enlighet med den föreslagna stadsplanen för detta område.

Utgifter för epidemiska sjukhuset i Västerås år 1914, jämförda med staten för samma år.

N:o 33. *Ang. brist i Hälsovårdsnämndens stat m. m.*

	I staten upptaget belopp	Utbetalt belopp	Minskade utgifter	Ökade utgifter
Aflöningar till ord. personal	5,560: —	5,560: —	—: —	—: —
„ „ extra „	1,000: —	2,360: 16	—: —	1,360: 16
Mathållning	13,150: —	17,805: 05	—: —	4,655: 05
Medicin	2,000: —	4,424: 61	—: —	2,424: 61
Ved, kol och lyse	3,000: —	5,225: 87	—: —	2,225: 87
Brandstod-, vatten- och telefonafgifter	400: —	349: 61	50: 39	—: —
Anskaffning och underhåll af sjukhuskläder	1,000: —	816: 97	183: 03	—: —
„ „ „ „ sängkläder	800: —	32: 90	767: 10	—: —
„ af korkmattor	800: —	484: 43	315: 57	—: —
Tvätt och rengöring	800: —	919: —	—: —	119: —
Diverse utgifter	1,000: —	1,843: 96	—: —	843: 96
Kronor	29,510: —	39,822: 56	1,316: 09	11,628: 65

Ökade utgifter	Kr.	11,628: 65
Minskade utgifter	„	1,316: 09
Återstår brist	Kr.	10,312: 56

Öfverlämnas till herr förste stadsläkaren Thunström, som torde lämna uppgift ang. orsakerna till öfverskridande af anslagen till Hälsovårdsnämnden för år 1914 sålunda affattad att densamma kan läggas till grund för framställning till Stadsfullmäktige vid dess sammanträde innevarande månad om anslag till täckande af bristen.

Västerås Rådhus den 8 april 1915.

John Karlsson.
Hälsovårdskommittens ordförande.

N:o 34.

Drätselkammarens skrifvelse ang. förvärfvande af tomt- och gatumark af lägenheten Eriksdal.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bilagda skrifvelser från Byggmästaren Axel Hammer och Sågverksägaren A. R. Rudén härstädes med förslag, att Västerås stad af dem tillhöriga lägenheten Eriksdal måtte inlösa vissa områden utgörande dels tomtmark till en areal af omkring 850 kvm., dels ock gatumark till en areal af om-

N:o 33.
Ang. brist i Hälsovårds-nämndens stat m. m.

Det är just också hufvudsakligen de poster, som direkt äro beroende af det stora patientantalet, som måst öfverskridas, såsom mathållning, medicin, extra sköterskepersonal och tvätt.

Att *anslaget för kol* ej varit tillräckligt, beror på de väsentligt stegrade kolprisen, och har naturligtvis ej kunnat förutses vid uppgörandet af staten.

Att *anslaget för diverse utgifter* öfverskridits beror på att trästaketet under året såsom varande ruttet utefter hela framsidan vid Kopparbergsvägen måst för hållbarhetens skull ersättas med stolpar af gjutjärnsrör och ståltrådsnät, hvilket utförts genom stadens arbetschefs försorg.

Att *anslaget för mathållningen* öfverskridits beror enbart på patientutökningen och ej på någon slags misshushållning. Kosten har hållits efter samma schema som under närmast föregående åren.

Att *anslaget för medicin* öfverskridits, beror på den nödtvungna serumåtgången till det ökade antalet difterisjuka.

Hvad beträffar *behållningen* i anslagen för sjukhuskläder, sängkläder och korkmattor, så beror den beträffande korkmattor på, att den täta patientbeläggningen omöjliggjort inläggning, och beträffande kläder och sängutredning på önskan att försöka spara och använda öfverskottet under år 1915, hvarför också i innevarande års stat anslaget till sängkläder 800 kronor strukits och anslaget till sjukhuskläder nedsatts med 300 kronor, således en afsedd besparing i 1915 års stat på 1,100 kronor.

På grund af det sålunda anförda får härmed Hälsovårdsnämnden anhålla

att Stadsfullmäktige måtte anvisa dels 1,265 kronor 70 öre till inköp och underhåll af sjukhuskläder, sängkläder och korkmattor att utgå för år 1915 af under dessa titlar besparade medel från år 1914,

dels ock 11,578 kronor 26 öre till täckande af under detta sistnämnda år uppkommen brist i Hälsovårdsnämndens stat.

Västerås den 23 april 1915.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Med anledning häraf får Drätselkammaren anföra följande:

N:o 33. *Ang. brist i Hälsovårdsnämndens stat m. m.*

Anledningen till den uppkomna bristen synes enligt den lämnade redogörelsen främst vara att söka i det osedvanligt stora patientantalet å epidemisjukhuset under större delen af året. Detta förhållande har emellertid gifvit Drätselkammaren anledning att ännu en gång återkomma till frågan om kontraktet med landstinget angående vård af sjuka från landsbygden å stadens epidemisjukhus. Enligt detta kontrakt skall staden mot vissa ersättningar, hvilka dock icke stå i rimlig proportion till stadens utgifter, bereda plats för 15 patienter samt enligt ett senare tillkommet tillägg i kontraktet för ytterligare *högst* 15 patienter mot särskild tilläggsafgift. Emellertid har enligt hvad den i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1914 sid. 478 intagna tablå utvisar å sjukhuset under år 1914 vid flera tillfällen och ibland ett afsevärdt antal dagar i följd mottagits sjuka från landsbygden till öfver ett 30-tal och ibland betydligt öfver detta antal, och detta, oaktadt patientantalet från staden varit nog att ensamt fylla sjukhuset. I betraktande af det förhållande, att 1914 års räkenskap visar en så betydande brist, anser sig Drätselkammaren icke kunna underlåta att framhålla önskvärdheten af, att kontraktet med landstinget noga följes i fråga om det antal sjuka från landsbygden, som intagas å stadens epidemisjukhus.

Beträffande Hälsovårdsnämndens framställning för öfrigt får Drätselkammaren tillstyrka densamma och därvid föreslå, att den uppkomna bristen måtte täckas af de allmänna behållningarne i 1914 års räkenskaper.

Västerås den 14 maj 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan från stadens kamrerarekontor till Hälsovårdsnämnden inkommit en tablå öfver utgifterna för epidemisjukhuset härstädes under år 1914, tillika utvisande, att de i 1914 års stat för sjukhuset anslagna medel blifvit öfverskridna med ett belopp af kronor 10,312:56, får Hälsovårdsnämnden härmed anföra följande:

Att den stat, som Hälsovårdsnämnden föreslagit för sjukhuset under året måste få karaktären af ett förslagsanslag är helt naturligt på grund af sjukhusets uppgift och beroende på den större eller mindre beläggning med sjuka, som kan uppstå under året. Under år 1914 vårdades å sjukhuset ej mindre än 888 sjuka med 26,579 underhållsdagar. Vid uppgörandet af förslag till stat utgick man från en förmodad medelbeläggning af 4—500 sjuka med c:a 15,000 underhållsdagar, hvilket under normala epidemitider torde vara tillräckligt, och det är ju självklart, att man vid statsförslagets uppgörande försöker så långt möjligt är inskränka utgiftssummorna och ej kan eller bör räkna med upprepade öfverbeläggningar af sjuka å sjukhuset, något som under år 1914 varit fallet.

N:o 32.
Ang. extra exekutionsbetjänt.

Det torde vidare med skäl kunna befaras, att äfven kommunalrestlängderna för i år komma att väsentligt ökas.

Till följd af det ökade arbetet hafva exekutionsbetjänterna äfven sedan de blifvit fyra, måst arbeta mycket strängt, och ofta satt till en del af nätterna för att medhinna sina redovisningar i rätt tid. Och då det ej är någon utsikt till, att arbetsbördan skall lättas, utan snarare tvärt om ökas, får jag härmed vördsamt anhålla, att Magistraten ville hos herrar Stadsfullmäktige göra framställning om höjandet af anslaget till en extra exekutionsbetjänt för år 1915 med 750 kronor, så att möjlighet finnes att bibehålla den nuvarande hela året.

Västerås i Stadsfogdekontoret den 1 maj 1915.

Erhard Kumlin.

Statistisk uppgift å exekutions- och handräckningsärenden hos Stadsfogden i Västerås under åren 1908—1/5 1915.

År	Dagboks-ärenden	Handräcknings-ärenden		Kommunalrestlängd för Västerås		Kronorestlängd för Västerås		Pensionsrestlängd för Västerås	
	Antal	Antal ärenden	Antal personer	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp
1908	180	826	2544	2434	63603: 04	2118	11367: —	—	—
1909	202	980	3132	2967	81740: 04	2422	27132: 68	—	—
1910	199	1158	3621	2839	82378: 70	2729	33340: 70	—	—
1911	146	1176	3871	2982	82028: 47	3057	27779: 34	—	—
1912	161	1131	3672	3274	105946: 22	3402	29160: 07	—	—
1913	199	1321	4305	3475	92244: 19	3526	30603: 34	—	—
1914	246	1587	5334	3749	122774: 27	4850	64699: 86	5737	17211: —
1915	98	719	2617	—	—	—	—	—	

Västerås i stadsfogdekontoret den 10 maj 1915.

Erhard Kumlin.

N:o 33.

Drätselkammarens utlåtande ang. täckande af brist i Hälsovårdsnämndens stat m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 29 nästlidne april till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en framställning från Hälsovårdsnämnden rörande täckande af under år 1914 uppkommen brist i Nämndens stat m. m.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 27 Maj. VIII.

N:o 32.

Magistratens framställning om ytterligare anslag till anställande af extra exekutionsbetjänt.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af härvid fogade framställning från stadsfogden i staden får Magistraten, med vitsordande af behofvet af fortsatt anställande under innevarande år af en extra exekutionsbetjänt och då det därför uti innevarande års inkomst- och utgiftsstat upptagna anslaget icke räcker för aflöning af sådan exekutionsbetjänt längre än för tiden till den 15 nästkommande juni, hemställa

att Stadsfullmäktige ville för ändamålet för innevarande år anslå ytterligare 750 kronor att utgå af uti staten för året upptaget belopp för oförutsedda utgifter.

Västerås Rådhus den 14 maj 1915.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg.

Till Magistraten i Västerås.

I skrifvelse till Magistraten af den 16 oktober 1914 anhöll jag, att Magistraten ville hos herrar Stadsfullmäktige göra framställning om ett anslag å 600 kr. till en extra exekutionsbetjänt under år 1915, enär arbetet för exekutionsbetjänterna ökat i sådan grad, att det ej längre kunde medhinnas af de tre ordinarie befattningshafvarne. Denna framställning blef äfven vederbörligen beviljad, och har i följd häraf en fjärde, extra exekutionsbetjänt kunnat anställas från och med den 1 sistlidne mars med en af Magistraten bestämd lön af 133 kr. 33 öre pr månad. Det beviljade anslaget skulle sålunda räcka under endast 4 $^1/_2$ månader, eller något mer än $^1/_3$ af året.

Emellertid har exekutionsarbetet under innevarande år ökat långt mer, än jag kunde i fjol beräkna, i synnerhet beroende på de nu tillkomna pensionsrestlängderna. Ensamt för Västerås stad omfattar denna längd 5,737 personer. Antalet handräckningsärenden från andra orter har likaledes ökat i hög grad, och omfattar nu för de fyra gångna månaderna cirka 2,500 personer.

Härtill kommer att kronorestlängden för år 1914 fördubblats i afseende å sitt belopp sedan år 1913, något som ju icke i oktober i fjol kunde förutses.

N:o 31. *Ang. inköp af gården N:o 5 norra kv.*

Då ifrågavarande fastighet i likhet med öfriga, som begränsa nuvarande Stortorget i väster, och hvilka redan befinna sig i stadens ägo, enligt den beslutade revisionen af gällande stadsplan är afsedd för utvidgning af stora torget fram till Svartån och sålunda i regleringsafseende nödvändig för staden, samt den nu åsatta köpeskillingen, enligt Drätselkammarens bestämda öfvertygelse icke öfverstiger fastighetens värde, hemställer Drätselkammaren,

att Stadsfullmäktige måtte med godkännande af det preliminära köpeaftal, hvarigenom H. A. Ericsson till staden öfverlåtit gården och tomten N:o 5 i stadens norra kvarter för en köpeskilling af 12,000 kronor anvisa det för inköpet erforderliga beloppet samt därvid bestämma, att detsamma måtte utgå af lånemedel.

Västerås den 16 april 1915.

På Dätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Köpekontrakt.

Till Västerås stad genom dess Drätselkammare försäljer undertecknad min ägande fastighet gården och tomten N:o 5 i Västerås stads norra kvarter i nu befintligt skick på följande vilkor:

1:o) Tillträdet sker den 1 oktober 1915;

2:o) Köpeskillingen utgör tolftusen (12,000) kronor och gäldas sålunda:

Staden öfvertager och ansvarar för i fastigheten intecknad gäld med ränta från tillträdet	Kr.	3,800: —
Staden betalar kontant vid tillträdet återstoden	„	8,200: —
	Kronor	12,000: —

3:o) Onera och utskylder för fastigheten betalas i hvad de belöpa å tiden från tillträdet af staden.

4:o) Staden bestrider ensam kostnaderna för köpets lagfarande.

Med förestående i två exemplar upprättade köpekontrakt, som är upprättadt under förbehåll af Stadsfullmäktiges godkännande, förklara vi oss å ömse sidor nöjda.

Västerås den 17 april 1915.

H. A. Ericsson,
Säljare.

För Västerås Stads Drätselkammare.

Axel Sundström,
Köpare.

Bevittnas:

L. A. Nauckhoff. *Aug. Eriksson.*

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

N:o 30.

Drätselkammarens skrifvelse ang. köp och försäljning af mark för reglering af tomten N:o 96 A. södra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås

I anledning af den reglering af tomten N:o 96 A södra kvarteret, som föranledes af den beslutade revisionen af gällande stadsplan, och hvarigenom till tomten skall läggas af Kopparbergsvägen 36,5 kvm. och af Munkgatan 185,4 kvm. samt från tomten afskiljas till förberörda väg 2 kvm., får Drätselkammaren med meddelande, att ägaren af nämnda tomt inledt underhandlingar för regleringens genomförande, och under uttalande, att värdet af marken utmed Kopparbergsvägen bör bestämmas till 10 kronor pr kvm., samt af Munkgatan till 8 kronor pr kvm., hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att till ägaren af tomten N:o 96 A försälja dels 36,5 kvm. af Kopparbergsvägen, dels ock 185,4 kvm. af gamla Munkgatan samt att för beredning af Kopparbergsvägen inköpa af berörda tomt 2 kvm. därvid köpeskillingen måtte bestämmas förslagsvis för marken utmed Kopparbergsvägen till 10 kvm. pr kvm. och för mark af Munkgatan till 8 kronor samma areal äfvensom anvisa för inköpet erforderliga medel af reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 8 april 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 31.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp af gården N:o 5 norra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande har aftal träffats emellan H. A. Ericsson i Korsnäs och Drätselkammaren angående öfverlåtelse till staden af Ericsson tillhöriga fastigheten gården och tomten N:o 5 i stadens norra kvarter för en köpeskilling af 12,000 kronor.

N:o 28.
Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.

att till skolan utan afgift upplåta kvarteret Justus.

I öfriga delar af Drätselkammarens förslag hemställer kommittén om bifall till detsamma.

Västerås den 19 april 1915.

På Yrkesskolekommitterades vägnar:

J. S. Edström.

Ragnar Tenow.

N:o 29.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp af gatumark af lägenheten Almelund.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf att Byggmästaren E. A. Eriksson härstädes hembjudit staden till inlösen ett område i areal 206 kvm. utmed gränsen af lägenheten Gröneborg och afsedt att utläggas till gatumark till ett pris af 3 kronor 50 öre pr kvm., får Drätselkammaren, med meddelande, att ifrågavarande område såsom gatudel sammanbinder redan till staden öfverlämnad gatumark utmed kvarteret Jenny (Almelund) och landsvägen till Köping och sålunda för staden i regleringsafseende är erforderligt, samt att priset motsvarar det markpris, som för närvarande gäller för intilliggande områden, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren, att till begärdt pris inköpa ifrågavarande å af stadsingeniören G. Smitt i augusti 1912 upprättad karta utmärkta område samt härför anvisa erforderligt belopp av reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 14 april 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

---

en särskild byggnadskommitté eller uppdraga detta åt den kommitté, som haft utredningen rörande byggnadsfrågan om hand.

N:o 28. *Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.*

Såsom exempel nämner kommittén uppförandet af nya Stadshuset, Herrgärdsskolan och Varmbadhuset.

För Drätselkammarens förslag kan således gammal praxis icke åberopas.

Det af Drätselkammaren ifrågasatta utbytet af Zimmermanska fondens fastighet emot kvarteret Justus finner kommittén för närvarande icke behöfva påkalla något Stadsfullmäktiges beslut. De särskildt tillsatta subkommitterade hafva påpekat den fördel, som vunnes genom bibehållandet af denna fastighet åt fonden. Kommitterade understryka så mycket kraftigare subkommitténs åsikt i denna del af frågan som, därest den elektriska fackskolan skulle komma att hit förläggas, på grund af de gjorda inskränkningar beträffande utrymmen i den ifrågasatta nybyggnaden däri med svårighet skulle kunna inrymmas utrymmen för slöjdundervisningen. Därest fastigheten fortfarande bibehålles såsom fondens tillhörighet, skulle densamma för ofvan angifna fall liksom hittills innehålla lokaler för slöjd förutom bostad för skolans föreståndare.

Kommittén är ense med Drätselkammaren ifråga om önskvärdheten och lämpligheten af att den nya skolfastigheten äges i sin helhet såväl i fråga om tomt som byggnad af samma person men har under utredningens gång hyst den åsikt att staden på grund af den nya institutionens betydelse för stadens utveckling borde gynna denna utveckling genom upplåtande af mark utan afgift för skolan och sålunda kvarteret Justus som af samtliga myndigheter, som haft frågan till behandling förordats som plats för densamma afgiftsfritt ställes till förfogande.

Så har skett för liknande ändamål i Örebro och en del andra städer.

Emot öfriga punkter i Drätselkammarens förslag har kommittén ingen annan erinran att göra än att det af Drätselkammaren begärda bemyndigandet att realisera Zimmermanska fondens tillgångar måtte omfatta fondens lösa tillgångar nu värdesatta till 364,754 kronor 95 öre.

Såsom sammanfattning af det nu anförda hemställer därför kommittén att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att för ändamål som af den särskilda subkommittén i skrifvelse till Drätselkammaren af den 7 april 1915 angifvits och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Professor C. Lindholm upprättade skissritningar till sådan skola anslå Kr. 362,000 att utgå ur Zimmermanska fonden,

att uppdraga åt en byggnadskommitté sammansatt af representanter för Drätselkammaren, Yrkesskolekommittén och Tekniska skolans styrelse att öfvervaka byggnadens uppförande och inredning och i samband härmed ordna frågan om lämpligaste förläggningen af vaktmästarebostaden,

att uttala sig för ett bibehållande åt fonden dess nuvarande fastighet,

att uppdraga åt Drätselkammaren att med undantag af Zimmermanska fondens fastighet realisera fondens öfriga tillgångar, samt

N:o 28. *Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.*

gångar med undantag af fastigheten, som på sätt ofvan framhållits om möjligt bör bibehållas åt fonden, böra så snart ske kan realiseras för att blifva tillgängliga för bestridande af byggnadskostnaden.

Delegerade hemställa på grund af det ofvan anförda, att Drätselkammarens yttrande i den föreliggande frågan måtte för närvarande gå ut på, att föreslå Stadsfullmäktige, att för uppförande af en nybyggnad för tekniska skolan i Västerås omfattande yrkesskolor för elektrotekniker och mekaniker, lärlingsskola och fristående kurser samt afsedd att jämväl inrymma erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola samt för byggnadens förseende med skolinredning af Zimmermanska fonden lämna ett anslag å högst 362,000 kronor.

Västerås den 7 april 1915.

J. S. Edström. *Erik Falk.* *Gösta Smitt.*

Sven Samuelsson. *Theofil Öberg.*

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Yrkesskolekommittén har erhållit del af såväl inom Drätselkammaren som Yrkesskolekommittén särskildt tillsatta subkommitténs som Drätselkammarens yttranden öfver Yrkesskolekommitténs utredning med förslag till nybyggnad för Teknisk skola inom kvarteret Justus och får med anledning häraf anföra följande.

Vidkommande första punkten i Drätselkammarens förslag anser kommittén, att fråga om vaktmästarebostadens anordnande såsom varande en detalj i själfva byggnadsfrågan bör afgöras af den här nedan af kommitterade föreslagna byggnadskommittén och anse därför att denna punkts lydelse bestämmes i enlighet med subkommitterades förslag.

Vidare har Drätselkammaren anhållit om uppdrag att ombesörja byggnadens uppförande och förseende med skolinredning.

Emot detta förslag anser kommittén emellertid vissa erinringar kunna göras.

I fråga om särskildt inredningen måste rent skoltekniska spörsmål och önskemål beaktas, hvilka för sin lösning erfordra kunskap af facknatur, hvilken Drätselkammaren icke kan anses besitta. Skolans egenskap af fackskola för elektrotekniker och mekaniker och inredning för dessa ändamål med maskinella anordningar af olika slag nödvändiggör särskild kompetens hos de personer, som erhålla i uppdrag att anskaffa inredning till skolan.

I enlighet härmed anser kommittén, att en särskild byggnadskommitté bör tillsättas direkt af Stadsfullmäktige och vara sammansatt af ledamöter från såväl Drätselkammaren som Yrkesskolekommittén och Tekniska skolans styrelse.

Gifvetvis tillkommer det Drätselkammaren viktiga uppgifter vid utförande af ett byggnadsföretag af förevarande slag, men anser kommittén det innebära större garanti för, att alla synpunkter blifva tillbörligt beaktade vid byggnadens uppförande och inredande, att icke öfverlämna åt Drätselkammaren att härom ensam bestämma.

I detta sammanhang vill kommittén erinra därom att Stadsfullmäktige förut för utförande af större stadens byggnadsföretag funnit lämpligt antingen tillsätta

N:o 28. *Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.*

Beträffande härefter frågan om tekniska skolans omorganisation hafva delegerade tänkt sig, att, därest det af kommitterade begärda årsanslaget skulle anses innebära allt för stor ökning i stadens utgifter för den tekniska undervisningen, omkostnaderna för skolan skola kunna till avsevärd del bestridas genom elevafgifter, särskildt då för yrkes- eller verkmästareskolorna. Delegerade hafva i detta hänseende upprättat ett förslag till budget för skolan under första tiden efter omorganisationen. Årsafgifterna för yrkesskolan äro beräknade att ungefärligen motsvara de afgifter, som erläggas vid privata skolor af liknande beskaffenhet, ehuru den undervisning, som meddelas i sådana privatskolor icke torde kunna motsvara undervisningen i den nya skolan i Västerås. För lärlingsskolan och för de fristående kurserna torde en höjning i årsafgiften från nuvarande 5 kronor till 10 kronor icke kunna anses omotiverad eller oskälig. Budgetsförslaget skulle då te sig sålunda:

Utgifter:

Aflöningar för yrkesskolorna		11,000: —	
Nuvarande kostnaden för tekniska skolan	15,000: —		
Afgår på grund af yrkesskolornas inrättande	2,000: —	13,000: —	24,000: —
Uppvärmning, belysning, underhåll, vaktmästare m. m.			10,000: —
		Kronor	34,000: —

Inkomster:

Elevafgifter:	Yrkesskolorna 50 elever à 250 kr.	12,500: —	
	Lärlingsskolan 200 elever à 10 kr.	2,000: —	
	Fristående kurser 50 elever à 10 kr.	500: —	15,000: —
Nuvarande anslag:	af Landstinget	4,000: —	
	af staten	4,500: —	
	af staden (3,500: — af Zimmermanska fonden och 3,500: — af stadskassan)	7,000: —	15,500: —
Brist			3,500: —
		Kronor	34,000: —

Enligt detta budgetförslag skulle sålunda, under förutsättning att icke Landstinget öfvertager det af Hushållningssällskapet hittills lämnade anslaget 2,000 kronor utan endast fortsätter att lämna nuvarande anslag och då efter nybyggnaden Zimmermanska fonden näppeligen torde kunna lämna något vidare anslag till skolans underhåll, stadens ökade utgifter för tekniska skolan stanna vid ett belopp af 7,000 kronor om året. Delegerade hålla emellertid före, att frågan om ökadt anslag torde kunna tillsvidare anstå och afgöras, då skolbyggnaden närmar sig sin fullbordan och frågan jämväl om behöflig omorganisation af skolans styrelse och förvaltning blifvit utredd.

Hvad slutligen angår frågan, huruvida byggnadsanslaget bör utgå dels af Zimmermanska fonden och dels af stadens medel eller ock helt och hållet bestridas åf fondens medel vilja delegerade förorda, att anslaget tages uteslutande af fondens medel. I sammanhang härmed torde böra påpekas, att fondens till-

N:o 28.

Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.

Hvad först byggnadsfrågan beträffar hafva delegerade, sedan undertecknad Samuelson förslagsvis upprättat ett undervisningsschema för en elektroteknisk fackskola och de två föreslagna yrkesskolorna med ledning af Kungl. Kommitténs förslag till läroplaner, enat sig om att med bibehållande i hufvudsak af kommitterades förut, af Stadsfullmäktige i princip godkända byggnadsprojekt, i detsamma göra en del jämkningar och inskränkningar, hufvudsakligen af mera provisorisk natur och af beskaffenhet att icke hindra erforderliga utvidgningsmöjligheter. Efter att hafva tagit åtskilliga förslag angående byggnadens läge under öfvervägande hafva delegerade slutligen stannat för det af kommitterade föreslagna kvarteret Justus, där byggnaden skulle förläggas utefter kvarterets östra sida, hvarigenom ordnandet af Kopparbergsplatsen och regleringen af kvarterets västra del, som delvis ännu är i enskild ägo, icke skulle så snart framtvingas. Byggnaden skulle, såsom kommitterade senast föreslagit, bestå af en jordvåning, hvilken dock genom så högt läge, som omständigheterna kunna medgifva, bör så litet som möjligt få karaktär af källarvåning, samt tre våningar, hvaraf den tredje ordnas som vinds- eller mansardvåning med fönster i nedre takfallet, men dock i olikhet med hvad kommitterade föreslagit för närvarande lämnas oinredd med undantag för en större hörsal jämte för undervisningen i densamma erforderliga utrymmen. Någon föreståndarebostad skulle sålunda icke, för närvarande åtminstone, inredas i skolbyggnaden. Därest, såsom är att hoppas, genom de nu ifrågasatta inskränkningarne, så stor del af Zimmermanska fonden kan efter byggnadens fullbordan blifva öfver, äfven om hela byggnadskostnaden tages från fonden, att fonden kan behålla sin säkerligen bäst räntabla tillgång, nämligen fondens nuvarande fastighet vid Stora torget, beredas möjlighet att åtminstone för någon tid framåt bibehålla den nuvarande föreståndarebostaden såsom sådan. Inskränkningarne i byggnadsförslaget skulle vidare bestå däri, att utbyggnaderna och den ena af de föreslagna hufvudingångarne försvinna, liksom ock att den särskilda trappuppgången för föreståndarebostaden blir obehövlig. I följd af dessa inskränkningar anse delegerade, att någon vaktmästarebostad ej bör inredas i skolbyggnaden, hvilket äfven af andra skäl ansetts mindre lämpligt. Bostad för vaktmästaren torde sedermera kunna beredas antingen i en särskild byggnad eller ock provisoriskt i redan befintlig fastighet i skolans omedelbara närhet. Professor Lindholm, som deltagit i delegerades arbete, har åtagit sig att till Stadsfullmäktiges nästa sammanträde uppgöra nya skisser enligt delegerades förslag, därvid skulle iakttagas, att läro- och ritsalarne utfördes med en bredd af 7,5 meter, och öfvervägas, huruvida jämväl i övrigt, därest det visade sig möjligt och ändamålsenligt, någon minskning i byggnadens bredd kunde åstadkommas. Kostnaden för det sålunda inskränkta byggnadsprojektet har af delegerade beräknats icke behöfva öfverstiga 339,000 kronor för byggnaden, hvartill kommer det af kommitterade beräknade beloppet 23,000 kronor för lös skolinredning, hvilket sistnämnda belopp med hänsyn till minskningen i byggnadens utförande torde vara mer än tillräckligt. För byggnaden med skolinredning erfordras sålunda enligt delegerades uppfattning ett belopp af högst 362,000 kronor. Härvid är icke medtaget det anslag af 23,500 kronor till undervisningsmateriel och laboratorieutrustning, som af kommitterade begärts. Delegerade anse emellertid, att frågan härom kan anstå, till dess byggnaden blivit uppförd och att så småningom och i den mån vid den nuvarande skolan befintlig materiel blir otillräcklig i följd af undervisningens utveckling nya material anskaffas.

Mot det sålunda föreliggande förslaget vilja vi dock göra några erinringar; i första hand den, att bostadslägenheter icke lämpligen böra inrymmas i själfva skolbyggnaden utan bättre förläggas till en särskild byggnad å samma tomt, hvilken i så fall kan uppföras af trä. Genom en sådan anordning erhålles bättre uppsikt öfver hela skolkomplexet. Vidare vilja vi påpeka, att ritsalarna såväl ur kostnadssynpunkt som för vinnande af bättre belysning ej böra gifvas större bredd än 7 m., att ritsalar och sådana föreläsnings- och lärosalar, där större utrymme kräfves, böra förläggas till byggnadens mansardvåningar, att det dessutom kan ifrågasättas, huruvida hufvudpartiets breda korridorer äro oudgängligen nödvändiga, att genom omgruppering sannolikt korridorerna kunna minskas afsevärdt i längd, samt att de utspringande mindre flygelpartierna på hufvudbyggnadens gatufasad, säkerligen kunde undvaras. Genom rektors- och vaktmästarebostädernas förläggande i särskild byggnad kan själfva skolbyggnaden göras afsevärdt mindre: och hålla vi för sannolikt, att byggnaden jämväl äfven i öfrigt bör projekteras något mindre.

N:o 28. *Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.*

Vi anse sålunda, att ett byggnadsanslag på omkring 300,000 kronor väl bör kunna fylla det nu föreliggande behofvet.

Västerås den 11 mars 1915.

Gösta Smitt. ***Theofil Öberg.***

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vid gemensamt sammanträde med Drätselkammaren och Yrkesskolekommitterade den 26 mars 1915 för öfverläggning i den till Drätselkammarens beredning hänskjutna frågan om nybyggnad för tekniska skolan m. fl. i samband därmed stående frågor beslöto kommitterade och Drätselkammaren att hvar för sig utse tre delegerade för att med ledning af den vid det gemensamma sammanträdet förda diskussionen söka framkomma med ett förslag, hvarom såväl Drätselkammaren och kommitterade som ock Tekniska skolans styrelse skulle kunna ena sig.

De anmärkningar, som från drätselkammarehåll framställts emot kommittéförslaget, torde kunna i hufvudsak sammanfattas sålunda, att det dels ifrågasatts, huruvida icke den föreslagna nybyggnaden skulle komma att visa sig något för stor i förhållande till det under de närmaste åren erforderliga behofvet, särskildt om mot förmodan statens ifrågasatta elektrotekniska fackskola icke skulle komma att förläggas till Västerås och jämväl med hänsyn till den omständigheten, att frågan om den lägre tekniska undervisningens ordnande ännu vore föremål för statsmyndigheternas utredning, i följd hvaraf någon fullt genomförd omorganisation af härvarande tekniska skola ännu för åtskillig tid icke vore att förvänta, dels uttalats betänkligheter mot att på en gång öka stadens årliga utgifter för den tekniska undervisningen i samhället i så hög grad som kommitterade föreslagit, dels ock framhållits, att byggnadsanslaget, hvilket om möjligt borde nedbringas, helt och hållet borde utgå af den Zimmermanska fonden.

N:o 28.
Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.

Utdrag ur Centralslöjdskolans och Tekniska skolans Styrelseprotokoll af den 29 mars och 12 april 1915.

— —

§ 5.

Diskuterades skolans byggnadsfråga samt uppdrogs åt Dir. Edström och Falk samt Rektor Samuelsson, att vid yrkesskolekommitténs och Drätselkammarens delegerades sammanträden bevaka skolstyrelsens intressen, samt framhålla skolans fullständiga nödläge i afseende på lokaler.

Sedan Styrelsens medlemmar erhållit kännedom om ofvanstående delegationskommittés kompromissförslag af den 7 april 1915, öfverenskoms att tillstyrka detta.

Rätt utdraget, betygar å tjänstens vägnar:

Sven Samuelsson.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Sedan undertecknade på Drätselkammarens uppdrag deltagit i en studieresa för att samla erfarenhet om, hvilka kraf böra ställas på en ändamålsenlig teknisk skola i Västerås, få vi meddela, att vi kommit till den åsikten, att byggnaden ej bör gifvas karaktären af en monumental byggnad, utan att hufvudsakligaste vikten bör fästas vid att lokalerna blifva ljusa och rymliga samt så förlagda, att de modernaste anordningar för undervisningens bedrifvande bekvämt kunna vidtagas. Därjämte har det synts oss, att frågan om den tekniska undervisningens omorganisation här i saden ännu är långt ifrån utredd hvad lokalbehofvet beträffar och att det därför bör vara hufudsaken att bygga för det direkt nu påvisliga behofvet, men att taga till tomtens storlek, eller i dess närhet reservera mark, så att framtida byggnadsmöjligheter fullt tillgodoses. Som stöd för denna vår åsikt kunna vi anföra, hurusom i Malmö den tekniska skolan uppförts på i viss mån monumentalt sätt för mycket stora kostnader, men samtidigt tagits till så stor, att den ännu står till större delen oanvänd, naturligen med risk för att en del lokaler, då de en gång skola användas befinnas icke motsvara då blifvande kraf. Den af oss besökta tekniska skolan i Köpenhamn utgör däremot ett mycket godt bevis för, att man med enkla anordningar i byggnadsväg men genom ändamålsenligt utnyttjande af utrymmena kan tillfredsställa mycket högt ställda fordringar från undervisningssynpunkt. Vi hafva äfven sett, att många af våra tekniska läroanstalter få nöja sig med lokaler af synnerligen enkel och allt annat än lämplig beskaffenhet såsom exempelvis i Norrköping och Tekniska skolan i Stockholm, men äfven att man kan utnyttja äldre lokaler på för undervisningen rätt tillfredsställande sätt såsom vid Stockholms stads yrkesskolor å Söder.

På grund af den af oss sålunda vunna erfarenheten beträffande byggnadstypen hafva vi i samarbete med Rektor Samuelsson och enligt af honom lämnade uppgifter om rumsbehofvet sökt uppskatta den kostnad, för hvilken en nybyggnad för teknisk skola i Västerås kunde uppföras. Denna kostnad — utgörande 300,000 kronor — framgår af närlagda approximativa beräkning.

Emot delegerades beräkning af kostnaderna för byggnadens uppförande och förseende med lös skolinredning har Drätselkammaren intet att erinra. Beträffande byggnadens utförande anser Drätselkammaren denna angelägenhet böra på sätt, som skett vid uppförandet af annexbyggnaderna för allmänna läroverket, anförtros åt stadens förvaltande myndighet Drätselkammaren.

N:o 28. *Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.*

På grund af det här ofvan anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att för uppförande af en nybyggnad å kvarteret Justus för tekniska skolan i Västerås, omfattande yrkesskolor för elektrotekniker och mekaniker, lärlingsskola och fristående kurser samt afsedd att jämväl inrymma erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens och Yrkesskolekommitterades delegerades förslag och professorn C. Lindholms i enlighet därmed uppgjorda skisser, dock med iakttagande däraf att vaktmästarebostad om möjligt bör inrymmas i byggnaden, samt för byggnadens förseende med skolinredning af Zimmermanska fonden lämna ett anslag af högst 362,000 kronor,

att uppdraga åt Drätselkammaren att på sätt Drätselkammaren anser lämpligt ombesörja byggnadens uppförande och förseende med skolinredning,

att till Zimmermanska fonden öfverlåta den ifrågasatta byggnadstomten för skolbyggnaden kvarteret Justus här i staden för ett pris af 18,000 kronor mot det att staden af fonden öfvertager fastigheten gården och tomten N:o 1 stadens norra kvarter för en summa af 62,750 kronor att gäldas till ett belopp af 18,000 kronor af köpeskillingen för kvarteret Justus och till återstående belopp 44,750 kronor af lånemedel,

att uppdraga åt Drätselkammaren att i öfrigt till erforderlig del för beredande af byggnadskapital realisera Zimmermanska fondens tillgångar, samt

att lämna Yrkesskolekommitterade i uppdrag att efter verkställd ytterligare utredning inkomma till Stadsfullmäktige med slutligt förslag rörande omorganisation af den nuvarande Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås samt dess styrelse och förvaltning jämte fullständig plan öfver skolans ekonomiska förhållanden.

Västerås den 16 april 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 28.
Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.

den nu gällande som den reviderade af Kungl. Maj:t ännu ej fastställda nya stadsplanen icke kan få bibehållas utan måste blifva föremål för reglering. I sammanhang härmed vill Drätselkammaren såsom sin mening framhålla, att därest, såsom delegerade nu föreslagit och Drätselkammaren från början ansett riktigt, kostnaden för den nya skolbyggnaden helt och hållet bestrides af Zimmermanska fondens medel, den Zimmermanska fonden bör ersätta staden värdet af den nya skoltomten, kvarteret Justus. Skolfastigheten bör nämligen i sin helhet ägas af en och samma person, i detta fall fonden. Fondens nuvarande fastighet är bokförd till sitt taxeringsvärde, 44,750 kronor. Den torde dock på grund af sitt läge hafva åtskilligt högre värde. Drätselkammaren har ansett, att detta värde bör kunna höjas med 18,000 kronor till 62,750 kronor. Nämnda höjning motsvarar det pris, som Drätselkammaren skulle vilja sätta å kvarteret Justus. Kvarteret innehåller en areal af omkring 5,000 kvm., hvaraf större delen inköpts för några år sedan till ett pris af 2 kronor 50 öre pr kvm., hvaremot de delar, som ännu äro i enskild ägo, och hvaraf Drätselkammaren nu föreslagit en del till inköp, betinga ett vida högre pris. Värdet å tomtmark i ifrågavarande del af staden torde med säkerhet icke för närvarande kunna sättas lägre än 6 à 7 kronor pr kvm., hvilket för kvarteret Justus skulle motsvara ett pris af 30,000 à 35,000 kronor. Drätselkammaren har likväl ej velat sätta priset högre än det ofvan angifna, hvilket torde ungefär motsvara stadens kostnader för tomtmarkens förvärfvande. Härigenom bemötes också på förhand den eventuela invändningen, att Drätselkammaren skulle hafva värderat fondens nuvarande fastighet för lågt. Äfven om fondens nuvarande fastighet öfvertages af staden torde föreståndarebostaden därstädes kunna bibehållas, så länge byggnaderna kvarstå å tomten.

I likhet med delegerade anser Drätselkammaren, under hänvisning till sitt ofvan gjorda uttalande rörande de årliga anslagens begränsning, att frågan om anslag till den omorganiserade skolan bör kunna anstå till dess skolbyggnaden närmar sig sin fullbordan, då på grund af Kungl. Maj:ts och Riksdagens åtgöranden för den lägre tekniska undervisningens ordnande skolans omorganisationsfråga kan föreligga i bättre utredt skick än för närvarande är möjligt, samt att såväl själfva skolans omorganisationsfråga bör underkastas ytterligare utredning, som ock frågan om nya former för skolans styrelse och förvaltning bör efter utredning blifva föremål för Stadsfullmäktiges beslut. Drätselkammaren anser, att utredningen i dessa hänseenden lämpligen bör öfverlämnas åt Yrkesskolekommitterade.

Delegerade hafva erinrat om nödvändigheten att i erforderlig utsträckning realisera den Zimmermanska fondens tillgångar för att göra dem tillgängliga för bestridande af byggnadskostnaden. Stadsfullmäktige torde finna lämpligt att — förutom realisationen af fastigheten, hvarom ofvan yttrats — öfverlämna detta bestyr åt Drätselkammaren. Fondens tillgångar äro enligt senast verkställda bokslut placerade sålunda:

Fastigheten N:o 1 norra kvarteret	Kr.	44,750: —
Västerås stad mot 3,6 % obligationer af 1896 års lån, hvarå dock mellanafgift för depositionsränta erlägges	„	101,000: —
Västerås stad, tillfälligt lån	„	62,000: —
A depositionsräkning	„	85,720: —
127 st. aktier i Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank à 900: —	„	114,300: —
Kassabehållning	„	1,734: 95
	Kr.	409,504: 95

N:o 28.
Ang. nybyggnad för teknisk skola m. m.

att med ledning af den vid sammanträdet förda diskussionen söka framkomma med ett förslag, hvarom såväl Drätselkammaren och kommitterade som ock Tekniska skolans styrelse skulle kunna ena sig. De sålunda utsedde delegerade hafva inkommit till Drätselkammaren med här närlagda utlåtande af den 7 innevarande april, och hafva Yrkesskolekommitterade och Tekniska skolans styrelse delgifvits innehållet af berörda utlåtande. Enligt hvad bifogade utdrag af nämnda styrelses protokoll utvisar, har styrelsen redan anslutit sig till delegerades uppfattning.

Drätselkammaren har nu tagit frågan under slutlig behandling och får såsom eget yttrande anföra följande.

I det stora hela kan Drätselkammaren upptaga delegerades framställning såsom eget förslag och ansluta sig till deras uttalanden. De betänkligheter emot kommittéförslaget, hvilka inom Drätselkammaren uttalats och som sammanfattats i delegerades utlåtande, hafva nämligen blifvit i hufvudsak af delegerade beaktade. Särskildt har Drätselkammaren fäst synnerligt afseende vid, att delegerade framlagt ett budgetförslag för den omorganiserade skolan, som högst betydligt skiljer sig från kommittéförslagets. En ökning i stadens årskostnader för den tekniska undervisningen af 7,000 kronor anser Drätselkammaren stadens ekonomi möjligen kunna tillåta, hvaremot den stora höjning i dessa utgifter, som af kommitterade föreslagits, synes blifva allt för betungande, och detta så mycket mer som kostnadsökningen hufvudsakligen blir en följd af de föreslagna yrkesskolornas inrättande, hvilka skolor äro afsedda att fylla ett behof för hela landet och sålunda långt ifrån enbart för Västerås stad.

Drätselkammaren vill därför i detta sammanhang göra det uttalandet, att stadens årliga utgifter för den tekniska undervisningen efter omorganisationens genomförande må tillsvidare stanna inom det belopp, som framgår af delegerades utlåtande eller 10,500 kronor.

Om Drätselkammaren sålunda i hufvudsak ansluter sig till delegerades uppfattning, har Drätselkammaren dock ansett sig icke kunna i alla afseenden följa deras utlåtande, utan får i en del mer eller mindre viktiga punkter uttala en annan mening.

Hvad då först byggnadsfrågan angår synes det vara mindre lämpligt, att redan nu fastslå byggnadens läge på kvarteret Justus, dit densamma, jämväl enligt Drätselkammarens uppfattning bör förläggas, enär det möjligen kan tänkas, att efter ett eventuelt inköp af den Barklundska fastigheten, hvarom Drätselkammaren nu gjort framställning hos Stadsfullmäktige, det kan visa sig fördelaktigt, att gifva byggnaden en annan förläggning än den senast af delegerade föreslagna. Vidare anser Drätselkammaren i motsats mot delegerade lämpligast att från början anordna vaktmästarebostad i skolbyggnaden, hufvudsakligen af det skäl, att det icke synes blifva tilltalande med hänsyn till stadsplanen och stadsbilden i förevarande del af staden att uppföra ett mindre bostadshus inom kvarteret Justus vid sidan af skolbyggnaden.

Delegerade hafva uttalat sig för, att den Zimmermanska fondens fastighet, gården och tomten N:o 1 i stadens norra kvarter bör så vidt ske kan bibehållas åt fonden. Det har nämligen framhållits, att, om så skulle ske, den nuvarande föreståndarebostaden i gården skulle kunna tillsvidare såsom sådan bibehållas. Emellertid hyser Drätselkammaren den uppfattningen, att det nu är ett lämpligt tillfälle för staden att förvärfva sig ifrågavarande fastighet, hvilken så väl enligt

N:o 28.

Drätselkammarens utlåtande och förslag ang. nybyggnad för teknisk skola m. m. samt yrkesskolekommitterades skrifvelse i anledning däraf.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 18 December 1913 beslöto Stadsfullmäktige vid behandling af Yrkesskolekommitterades i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för 1913 under N:o 113 intagna betänkande med förslag angående nybyggnad för teknisk skola i Västerås samt omorganisation af Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes m. m. remittera ärendet för utlåtande till styrelsen för nämnda skolor, Drätselkammaren och Beredningsutskottet.

Sedan förberedande utlåtanden inkommit till Stadsfullmäktige i en del af det föreliggande ärendet, fattade Stadsfullmäktige den 26 mars 1914 preliminärt beslut i ärendet, i hvad detsamma vidrörde frågan om förläggningen af en blifvande elektroteknisk fackskola hit till staden, af innehåll att Stadsfullmäktige förbundo sig att låta å framdeles bestämd plats i staden uppföra en byggnad för teknisk skola, afsedd att jämväl bereda erforderliga lokaler för en elektroteknisk fackskola, därest densamma skulle komma att förläggas till Västerås, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af professorn C. Lindholm utarbetade skissritningar för det s. k. mindre förslaget samt att bereda bostad eller lämna hyresersättning åt nämnda fackskolas föreståndare.

Efter det Stadsfullmäktige sålunda i princip beslutat sig för den ifrågasatta nybyggnaden, har kommittéförslaget i öfrigt varit föremål för Drätselkammarens behandling vid ett flertal sammanträden och därvid ägnats en ingående pröfning. Ett förslag, som därunder varit föremål för utredning, nämligen att efter om- och tillbyggnad aptera det nuvarande epidemisjukhuset till teknisk skola och att lösa frågan om tillfredsställande af sjukhusets ökade lokalbehof genom en nybyggnad å annan plats i stadens utkant, har icke af skäl, som för stadsfullmäktige äro kända, kunnat upptagas af Drätselkammaren såsom eget förslag, hvarför detsamma, ehuru erbjudande åtskilliga fördelar, måst förfalla. För frågans vidare utredning uppdrog Drätselkammaren i januari månad innevarande år åt en del af sina ledamöter och tjänstemän att närmare granska kommittéförslaget och att eventuelt förskaffa sig härför nödiga erfarenheter genom besök vid andra tekniska skolor. Tvänne af deltagarne i den studieresa, som med anledning af detta uppdrag företogs och hvarvid besöktes tekniska läroanstalter i Stockholm, Norrköping, Kristianstad, Malmö och Köpenhamn, stadens ombudsman och byggnadschef hafva sammanfattat sina erfarenheter från resan i en skrifvelse till Drätselkammaren, som här bifogas.

På grund af innehållet i berörda skrifvelse och då åsikterna inom Drätselkammaren gingo i den riktningen, att ett tillstyrkande af kommittéförslaget i dess föreliggande skick ej syntes kunna blifva Drätselkammarens beslut, anordnades ett gemensamt sammanträde med Drätselkammaren och Yrkesskolekommittén i och för öfverläggning och meningsutbyte särskildt i de delar af frågan där skilda uppfattningar gjort sig gällande. Vid detta gemensamma sammanträde enade sig Drätselkammaren och kommitterade om att hvar för sig utse delegerade för

och disponeras från och med den 1 oktober 1915 under förbehåll, att staden af sistnämnda köpeskilling låter ett belopp af 30,000 kronor med 5 proc. ränta innestå såsom lån mot säkerhet af inteckning i fastigheten, hvilket lån från stadens sida icke får uppsägas till betalning från tidigare dag än den 1 oktober 1920.

N:o 26. *Ang. inköp af fastigheten n:ris 68 och 69 i södra kv.*

Dessa mina erbjudanden äro för mig bindande tills vederbörande myndigheter fått bestämma om såväl köp som försäljning.

Västerås den 8 april 1915.

A. Barklund.

N:o 27.

Drätselkammarens skrifvelse ang. försäljning af tomt vid hörnet af Västmannagatan och Bellevuevägen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren har sig bekant, att området i hörnet af Bellevuevägen och Västmannagatan, däri inbegripet äfven lägenheten Stenbo, skulle finna köpare till förmånligt pris, därest ifrågavarande område blefve närmare bestämdt till sina gränser och tomtindeladt.

För erhållande af tillräcklig areal för detta ändamål erfordras emellertid en uppgörelse med innehafvaren af nyttjanderätten till den stadens mark, som ligger väster om lägenheten Stenbo angående afstående af del af denna mark före nyttjanderättstidens utgång.

Under förutsättning, att sådant aftal på för staden antagliga villkor träffas skulle här kunna till försäljning utbjudas en eller flera synnerligen begärliga villatomter.

Drätselkammaren hemställer därför om bemyndigande

att efter förhandlingar med vederbörande nyttjanderättsinnehafvare och bestämmande af lämpligt tomtområde till lägenheten Stenbo, i hörnet af Bellevuevägen och Västmannagatan få till pris, som Drätselkammaren kan finna lämpligt, försälja ifrågavarande område.

Västerås den 8 april 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 26.
Ang. inköp af fastigheten n:ris 68 och 69 i södra kv.

Äfven om köpeskillingen enligt Drätselkammarens förmenande öfverstiger fastighetens verkliga värde torde det sätt, på hvilket likviden skall erläggas, eller genom byte med stadens fastighet n:o 5 Njord, helt utjämna detta missförhållande. Till belysande häraf förtjänar nämnas, att köpeskillingen för n:o 5 Njord vid stadens förvärfvande år 1911 af denna fastighet uppgick till 50,000 kronor.

Enär vid detta inköp särskildt anslag icke anvisades eller sedermera anvisats, utan köpeskillingen gäldades af tillgängliga medel, är det vid det nu ifrågasatta utbyte af fastigheter lämpligt att ersätta dessa medel med särskildt anslag att användas till inköp af Barklunds fastighet. Vid det förhållande att köpeskillingen härför delvis kan och bör gäldas med de 5,000 kronor, hvarmed försäljningssumman för stadens fastighet n:o 5 Njord öfverstiger inköpssumman för samma fastighet, skulle af lånemedel för ändamålet erfordras 37,000 kronor.

Emot öfriga för utbytet föreslagna villkor har Drätselkammaren intet att erinra.

Under hänvisning till det nu anförda och erinran därom, att Drätselkammaren redan erhållit Stadsfullmäktiges bemyndigande att försälja fastigheten n:o 5 Njord, hvarför härom ej erfordras något Stadsfullmäktigebeslut, får Drätselkammaren därför hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte med uppdrag för Drätselkammaren att för stadens räkning förvärfva slaktaren E. Barklund tillhöriga fastigheten gården och tomten n:ris 68 och 69 jämte planteringslandet n:o 26 af tomten n:o 143 i stadens södra kvarter i enlighet med de föreslagna villkoren härför anvisa 42,000 kronor att utgå med 5,000 kronor ur försäljningssumman för fastigheten n:o 5 Njord samt till resterande del 37,000 kronor af lånemedel.

Västerås den 8 april 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed får jag hembjuda Västerås stad till inlösen min ägande fastighet n:ris 68 och 69 jämte planteringslandet n:o 26 af tomten n:o 143 stadens södra kvarter för ett pris af 42,000 kronor att af staden tillträdas den 1 oktober 1915 med mig förbehållen rätt att hyresfritt kvarbo och disponera byggnaderna samt den inhägnade gårdsmarken till den 1 oktober 1916.

I sammanhang härmed erbjuder jag mig köpa stadens fastighet gården och tomten n:o 5 i kvarteret Njord för ett pris af 55,000 kronor att af mig tillträdas

Förteckning öfver vid Rådstufvu Rätten i Västerås meddelade lagfarter belägna helt eller delvis på stadens grund under november månad år 1914.

N:o 25. *Ang. lösningsrätt till fastigheter på stadens grund.*

Den 30 november:

å gården och tomten N:o 27 i Västerås stads södra kvarter, som konditorn Gottfrid Johansson, enligt köpebref den 1 oktober 1914 af metallfabrikören Johan August Östling för 36,000 kronor tillhandlat sig.

Västerås Rådhus den 30 november 1914.

På Rådstufvurättens vägnar:

John Karlsson.

N:o 26.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp af fastigheten N:o 68 och 69 med planteringsland i södra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktige öfverlämna skrifvelse från slaktaren A. Barklund härstädes med förslag till utbyte af fastigheter emellan staden och Barklund sålunda, att Barklund i utbyte emot fastigheten n:ris 68 & 69 jämte planteringslandet n:o 26 af tomten n:o 143 i stadens södra kvarter af staden erhölle gården och tomten n:o 5 kvarteret Njord, därvid i fråga om bytesvillkoren bland annat föreslagits, att köpeskillingen för Barklunds fastighet skulle utgå med 42,000 kronor samt för stadens fastighet n:o 5 Njord med 55,000 kronor.

I fråga om detta förslag anför Drätselkammaren följande:

Barklund tillhöriga fastigheten är belägen inom området för den öppna plats, som enligt den af Stadsfullmäktige genom särskilda beslut under åren 1910 och 1911 beslutade revisionen af gällande stadsplan, är afsedd att utgöra afslutning i öster för Domkyrkoesplanaden, hvarjämte del af planteringslandet n:o 26 ingår i kvarteret Justus enligt samma revision.

Staden är sålunda hänvisad att för realiserandet af den nya stadsplanen i hithörande delar förr eller senare inlösa ifrågavarande fastighet.

Härjämte erinrar Drätselkammaren därom, att Yrkesskolekommittén i sin utredning med förslag till teknisk skola förordat kvarteret Justus som plats för denna, och har Drätselkammaren, såsom framgår af dagens handlingar, vid behandling af berörda förslag funnit sig böra förorda detsamma i denna del.

Ett genomförande af detta kräfver emellertid ett ordnande af platsen närmast omkring den nya skolan, hvarför jämväl från denna synpunkt ett förvärf af Barklunds fastighet blir nödvändig.

N:o 25. *Ang. lösningsrätt till fastigheter på stadens grund.*

södra kvarteret, N:ris 94 och 106 i norra kvarteret samt N:o 27 södra kvarteret under hänvisning till det förhållandet, att icke i regleringsafseende någon eller del af någon af ifrågavarande tomter är för staden erforderlig med undantag af en mindre del af fastigheten N:ris 141 och 146 A. södra kvarteret, rörande hvilken del emellertid särskildt aftal torde kunna framdeles träffas, hemställa,

att Stadsfullmäktige besluta att icke i anledning utaf de lagfarna fången göra stadens lösningsrätt till någon af ofvanberörda fastigheter gällande.

Västerås den 16 april 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Förteckning öfver vid Rådstufvu Rätten i Västerås meddelade lagfarter belägna helt eller delvis på stadens grund under oktober månad år 1914.

Den 12 oktober:

å gården och tomterna N:ris 141 och 146 A i stadens södra kvarter, som bankdirektören och riddaren Axel Sundström, enligt köpebref den 9 september 1914 af Ingrid Gezelius samt änkan Hilda Gezelius, den senare i egenskap af förmyndare för sina omyndiga barn Erik Ludvig Gezelius och Alfhild Sigrid Gezelius för 42,500 kronor tillhandlat sig.

Den 19 oktober:

å gården och tomterna N:ris 94 och 106 i Västerås stads norra kvarter, som gårdsägaren Aug. Hedrén, enligt köpebref den 1 juli 1914 af Otto Hellberg och Axel Eriksson för 35,000 kronor tillhandlat sig;

å samma fastighet, som Josef Hedrén, enligt köpebref den 1 juli 1914 med därå den 15 september 1914 tecknad öfverlåtelse af Aug. Hedrén för 35,000 kronor tillhandlat sig.

Den 26 oktober:

å gården och tomterna N:ris 130 och 131 i Västerås stads västra kvarter, som Västerås stad, enligt köpekontrakt den 1 oktober 1914 af vattenledningsentreprenören Axel Westerholm för 30,674 kronor tillhandlat sig.

Västerås Rådhus den 31 oktober 1914.

På Rådstufvurättens vägnar:

John Karlsson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 24. *Ang. förhöjning af gaspriset.*

Med anledning af de under nu rådande tider i hög grad höjda prisen på gaskol är Vatten- och Gasverksstyrelsen nödsakad föreslå ett tillfälligt tillägg till gaspriset för den tid, dessa höga kolpris äro rådande.

År 1914 var medelpriset kr. 21: 35 pr ton. Vid nu skett köp af kol har dylika betingat kr. 40: 35 eller alltså kr. 19: — mera, motsvarande en ökning af cirka 90 %.

Beräknas kolåtgången under ett år till 3,000 ton medför prisstegringen ett ökadt utlägg för gasverket af cirka 57,000: — kr. Härifrån afgår för beräknad större vinst å koks cirka 20,000: — kr.; återstår sålunda 37,000: — kr., hvilken summa fördelad på gas som säljes motsvarar en ökning af cirka 5 öre pr kbm. Denna summa anser styrelsen bör täckas dels genom att gaspriset höjes med 3 öre pr kbm. för såväl allmän som enskild förbrukning och att rabatterna, beräknade till cirka 2,500: — kr. pr år, borttagas, dels genom användande af gasverkets vinst, som beräknats till cirka 2 öre pr kbm.

Ifrågasatt höjning bör inträda, då afläsningen af mätarna för innevarande års andra kvartal skett.

På grund af det här anförda får styrelsen hemställa att från ofvannämnda tid och tills vidare gaspriset höjes med 3 öre pr kubikmeter samt att alla rabattter å gas borttagas.

Västerås den 8 April 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafsson.

N:o 25.

Drätselkammarens skrifvelse ang. lösningsrätt till fastigheter på stadens grund.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af inneliggande förteckningar öfver vid Rådstufvu Rätten härstädes lagfarna fång å fastigheter helt eller delvis å stadens grund, får Drätselkammaren ifråga om de däri omförmälda fastigheter med afseende hvarå stadens lösningsrätt kan ifrågakomma, eller fastigheterna N:ris 141 och 146 A i

N:o 24. *Ang. förhöjning af gaspriset*

Då härjämte det skäl, som föranledt åtnjutande af rabatt för de större konsumenterna eller, att sättet för distribueringen af gas till dessa och kontrollen af denna distribuering medför proportionsvis mindre kostnader än beträffande mindre konsumenter, fortfarande föreligger, har Drätselkammaren ansett rabattsystemet böra äfven i fortsättningen tillämpas, oafsedt de ökade driftkostnaderna, och torde genom den ofvannämnda förhöjningen af gaspriset med 4 öre någon olägenhet häraf icke behöfva uppstå.

Vid det förhållande, att ökade kostnader för den allmänna belysningen skulle medföra ökade inkomster för gasverket, och således ej medföra någon brist i staten, torde ingen afvikelse från hittillsvarande grunder för beräkningen af kostnaden härför behöfva medgifvas.

Drätselkammaren för därför på nu anförda grunder hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta en förhöjning af gaspriset med 4 öre pr kbm. att utgå från af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagen tid men med bibehållande af rabatterna.

Västerås den 8 April 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vatten- och Gaverksstyrelsen får härmed anhålla, att Drätselkammaren ville med bifogande af eget yttrande öfverlämna inneliggande skrifvelse till Stadsfullmäktige.

Till Drätselkammarens ledning får Styrelsen meddela, att den af styrelsen föreslagna höjningen af gaspriset medför en ökning af kostnaderna för allmänna belysningen af cirka 2,000: — kronor för innevarande år.

Västerås den 8 April 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

					N:o 23. Ang. nytt obligationslån
		Transport		484,920: —	
1914 Aug. 27	Utvidgning och ombyggnad af verkstadsbyggnaden vid brandstationen			20,000: —	
„ Dec. 17	Öfverbyggande af bäcken vid Pilgatan			15,000: —	
„ „ 17	Fortsatt utbyggande af nya hamnkajen			113,000: —	
„ „ 18	Nyanläggningar och nyanskaffningar för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt afloppsledningarne			174,500: —	
„ „ 18	Större gatuläggningsarbeten			85,200: —	
1915 Jan. 28	Nybyggnader vid epidemisjukhuset			150,000: —	
				1,042,620: —	
	Brist i 1907 års obligationslån motsvarande kapitalrabatten å samma lån	49,210: —			
	Kostnader för stämpling och tryckning af obligationerna till detta lån	9,508: —		58,718: —	
	Summa kronor			1,101,338: —	

N:o 24.

Drätselkammarens samt Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelser angående förhöjning af gaspriset.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktige öfverlämna inneliggande skrifvelse från Vatten- och Gasverksstyrelsen med förslag till tillfällig höjning af afgifter för till konsumenter levererad gas från gasverket samt beträffande ifrågavarande förslag för sin del anföra följande.

Drätselkammaren är i sak ense med Vatten- och Gasverksstyrelsen, att en tillfällig förhöjning af gaspriset på grund af ökade driftkostnader för gasverket är befogad, men vill emot förslaget, sådant det föreligger, göra den erinran, att detsamma såsom förorsakande en minskning i inkomsten för verket, af Gasverksstyrelsen beräknad till 2 öre pr kbm., och sålunda en brist i verkets stat skulle medföra en extra uttaxering, hvilken skulle drabba alla skattskyldiga såväl gaskonsumenter som icke sådana.

Genom en förhöjning med t. ex. 4 öre pr kbm. och denna lagd uteslutande på konsumenterna skulle en sådan i viss mån orättvis fördelning af bristen undvikas.

N:o 23.

Ang. nytt obligationslån

Blifvande utgifter torde sålunda lämpligast bestridas med tillfälliga lån och torde förhoppning finnas, att innan sammanlagda beloppet af dessa uppgått till den storlek att nytt obligationslån behöfver uppläggas, lugnare och för dettas utsläppande förmånligare tidsförhållanden inträdt.

Drätselkammaren har därför ansett, att lånets storlek bör bestämmas till allenast 1,100,000 kronor med en räntefot af 5 % och amorteringstid af 40 år.

På grund af det ofvan anförda får Drätselkammaren sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att gå i författning om uppläggande af ett nytt obligationslån för stadens räkning å 1,100,000 kronor med 40 års amorteringstid och med den räntefot Drätselkammaren kan finna mest fördelaktig till bestridande så långt det förslår af i bilagda tablå upptagna utgifter samt att uppdraga åt Drätselkammaren att under förutsättning af nådigt tillstånd till möjligast förmånliga kurs försälja obligationer af lånet ifråga.

Västerås den 8 April 1915.

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Förteckning öfver af Stadsfullmäktige i Västerås beslutade utgifter, afsedda att täckas genom lån.

1913	Dec.	18	Uppförande af ett nytt folkskolehus till den del anslaget ej bestridts af 1910 års obligationslån...	23,770: —
„	„	19	Nyanläggningar och nyanskaffningar för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt afloppsledningarne	111,000: —
1914	Jan.	29	Större gatuläggningsarbeten	77,750: —
„	April	30	Uppförande af en ny gasklocka m. m.	122,000: —
„	„	30	Uppförande af en fast svängkran i hamnen	7,000: —
„	„	30	Del af köpeskillingen för egendomen Malma	45,000: —
„	Juni	19	Del af köpeskillingen för gården N:ris 130 och 131 västra kvarteret	20,000: —
„	„	19	Del af köpeskillingen för fastigheterna N:ris 90 och 91 södra kvarteret	55,000: —
„	„	19	Afloppsledningar m. m. för införande af vattenklosetter	17,000: —
„	„	19	Vatten- och gasledningar i Köpingsvägen och Annedalsgatan	6,400: —
			Transport	484,920: —

Med anledning af det anförda hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte besluta, N:o 22. *Ang. ändring i planen för nya hamnen.*

att planen för hamnens utvidgning skall beträffande området söder om den stora hamnpiren i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bifogade af stadens byggnadschef uppgjorda ritning ändras så, att kajen drages mera i sydostlig riktning mot Viksängslandets udde.

Västerås den 10 December 1914.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 23.

Drätselkammarens skrifvelse ang. uppläggande af ett nytt obligationslån.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under hänvisning till bilagda förteckning, hvaraf framgår, att Stadsfullmäktige för olika ändamål beslutat utgifter till ett sammanlagdt belopp af 1,042,620 kronor att bestridas genom lånemedel, får Drätselkammaren, då medel till gäldande af dessa utgifter saknas, härmed föreslå Stadsfullmäktige åtgärders vidtagande för uppläggande af ett nytt stadens obligationslån.

Förutom dessa af Stadsfullmäktige beslutade utgifter skola genom det nya lånet gäldas bristen i 1910 års obligationslån motsvarande kapitalrabatten å samma lån utgörande 49,210 kronor äfvensom tryck- och stämpelkostnader härför, upptagna till 9,508 kronor, hvarför summan af utgifterna sålunda uppgår till 1,101,338 kronor.

På grund af de ofördelaktiga förhållanden, som inom det ekonomiska lifvet skapats genom verkningarne af det pågående världskriget, har Drätselkammaren ansett lämpligt att lånets storlek bestämmes uteslutande med hänsyn till hvad som för närvarande är oundgängligen nödvändigt och därför icke tagit med i beräkningen möjligen förestående utgifter af beskaffenhet att bestridas af lånemedel.

Detta — att bestämma lånets storlek utan afseende å förestående utgifter — torde icke innebära någon olägenhet, alldenstund Stadsfullmäktige utöfver ofvanberörda utgifter, för hvilkas bestridande af lånemedel erfordras Kungl. Maj:ts nådiga tillstånd, utan underställning äro oförhindrade att upptaga tillfälliga lån intill det belopp, som närmare bestämmes i enlighet med föreskrifterna § 74 mom. C i lag om kommunalstyrelse i stad.

N:o 22.

Hamnstyrelsens yttrande ang. ändring i planen för nya hamnen beträffande området söder om den stora hamnpiren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 17 december 1914 till Hamnstyrelsen för utlåtande remitterat af Drätselkammaren väckt förslag, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att planen för hamnens utvidgning beträffande området söder om den stora hamnpiren skulle i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en af stadens byggnadschef uppgjord ritning ändras så, att kajen droges mera i sydöstlig riktning mot Viksängslandets udde.

Med anledning häraf får hamnstyrelsen, som på de skäl Drätselkammaren i sin framställning till Stadsfullmäktige anfört, anser den ifrågasatta ändringen lämplig och med hänsyn till framtida utvidgningsmöjligheter riktig, tillstyrka bifall till Drätselkammarens förslag.

Västerås den 14 april 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anslutning till frågan om fortsatt utbyggande af nya hamnen, hvarom Drätselkammaren utlåtit sig den 3 innevarande december får Drätselkammaren jämväl till Stadsfullmäktiges pröfning framlägga en annan ändring i planen för hamnutvidgningen. Enligt den fastställda planen skall kajen söder om den stora hamnpiren dragas i ungefär rak östlig riktning, följande den nuvarande stranden vid Kungsängen. Då denna kaj kommer ut mot Viksäng måste den i fortsättningen brytas af i rät vinkel utmed landet. Däraf följer dock den afsevärda olägenheten, att denna sista kaj icke kan åtkommas med järnvägsförbindelse annat än genom vändskifvor. För att undvika denna olägenhet har drätselkammaren tänkt sig, att kajen bortom hamnpiren drages längre ut i sjön i mera sydostlig riktning mot Viksängslandets yttersta udde. Härigenom vinnes också den stora fördelen, att större områden genom ganska obetydliga utfyllnader innanför kajen kunna erhållas för industriella anläggningar och hamntrafikanternas behof.

N:o 21.

Hamnstyrelsens yttrande ang. förslag om förkortning af den planerade stora hamnbassängen å nya hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadfullmäktige den 17 december 1914 vid behandling af Hamnstyrelsens förslag, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag å 113,000 kronor för anläggning af cirka 180 meter kaj med träbrygga och muddring samt erforderlig spåntpålning i fortsättning österut af stadens kaj å nya hamnen i öfverensstämmelse med den af Stadsfullmäktige år 1907 antagna planen för hamnens utvidgning äfvensom Drätselkammarens öfver förslaget afgifna yttrande, däri Drätselkammaren med tillstyrkan af anslagets beviljande hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta sådan ändring i nämnda plan för hamnens utvidgning, att den nya hamnbassängens längd minskades med 80 meter i dess östliga ända, jämte det Stadsfullmäktige beviljat det sålunda begärda anslaget, till Hamnstyrelsen för utlåtande remitterat Drätselkammarens berörda förslag till ändring i planen för hamnens utvidgning, får Hamnstyrelsen härmed, under framhållande af, att den större kajlängden enligt den år 1907 fastställda planen synes styrelsen väl behöflig samt att vid de nu verkställda pålningsarbetena för den sträcka af 100 meter kaj, som icke beröres af ändringsförslaget, befunnits, att marken längre österut är betydligt fastare och mera bärig, i följd hvaraf vid den innersta delen af hamnbassängen, därest densamma utföres enligt den förut fastställda planen, lämpligen torde kunna ordnas upplag för tyngre gods, t. ex. malm, hvaraf behof torde göra sig gällande, äfvensom slutligen att Drätselkammarens farhåga, att bassängens stora längd skulle medföra svårighet vid navigeringen af fartyg i densamma, vid ofvan angifna förhållanden icke torde böra tillmätas afgörande betydelse, särskildt som längdskillnaden af endast 80 meter i berörda afseende icke kan spela större rol, hemställa,

att Drätselkammarens ifrågavarande ändringsförslag icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Västerås den 14 april 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

N:o 20.
Badhus-styrelsens årsberättelse.

Tabell öfver antalet bad inom de olika afdelningarna.

	1914			1913		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
I. klass karbad	1,955	1,022	2,977	2,136	1,143	3,279
„ „ med massage	332	203	535	253	172	425
„ halfbad	73	42	115	99	45	144
II. klass karbad	1,655	2,143	3,798	1,475	2,213	3,688
„ „ med massage	624	773	1,397	454	449	903
„ halfbad	123	81	204	75	98	173
Billighets-karbad	513	572	1,085	462	525	987
I. klass badstu eller ångskåp	2,620	509	3,129	2,418	507	2,925
„ „ med borstning	1,884	100	1,984	1,886	94	1,980
„ „ „ massage	119	—	119	90	1	91
Simhall med värmestuga (vinter)	2,963	720	3,683	3,196	647	3,843
„ „ „ för skolungdom	1,583	881	2,464	1,853	1,186	3,039
„ „ „ (sommar)	2,683	493	3,176	2,463	544	3,007
„ II. kl. badstu för elementarskolan	423	356	779	632	390	1,022
„ „ „ „ folkskolan	1,089	1,615	2,704	1,174	2,462	3,636
Dusch	373	181	554	317	188	505
Simsällskapet	927	109	1,036	974	198	1,172
Billighetsbadstu (folkbad)	20,598	5,990	26,588	22,104	6,393	28,495
Elektriskt ljusbad	124	69	193	148	66	214
„ „ med tvålmassage	13	3	16	12	—	12
Kolsyre- och syrgasbad	51	—	51	26	—	26
Fangobad	62	31	93	15	39	54
Sittbad	—	—	—	60	1	61
Seminariet	—	—	—	—	89	89
Summa	40,787	15,893	**56,680**	42,320	17,450	**59,770**
Simundervisningsbad	2,505	2,424	4,929	2,714	2,333	5,047
Summa bad	**42,292**	**18,317**	**61,609**	**45,034**	**19,783**	**64,817**

Hundbad 18.

Västerås den 13 april 1913.

Georg Enhörning.

N:o 20.
Badhusstyrelsens årsberättelse.

Utgifter:

Andelar i obligationslån.			
Ränta	10,973: 07		
Amortering	2,598: 50	13,571: 57	
2:dra årets kostnader för inledning af åvatten i badhuset (enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 29/5 1913)			500: —
Aflöningar			9,247: 27
Procentberäkning till badpersonalen			3,066: 75
Kol och ved till ångpannan			7,785: 65
Ved för badhusets och personalens behof			133: 86
Elektrisk belysning			794: 91
Inventarier			412: 54
Underhåll af inventarier			111: 12
„ „ pannor och rörledningar			441: 27
Linne			8: 85
Tvätt			324: 99
Skrif- o. trycksaker (badbiljetter, redogörelser, rapporter, annonser m. m.)			252: 57
Badingredienser			260: 73
Telefon			103: 91
Brandpremier			137: 90
Olycksfallspremier			103: 50
Städning			78: 84
Badhuset			380: 15
Diverse			10: 53
Förbrukningsartiklar			928: 24
Skatter: kommunalutskylder			845: —
„ kronoutskylder			93: —
		Summa kronor	26,021: 58
		Öfverskott kr.	234: 88
		Summa kronor	26,256: 46

Af ofvanstående sammandrag framgår, att inkomsterna öfverstigit utgifterna med *234 kronor 88 öre,* hvilken summa utan tvifvel skulle varit afsevärdt större, om icke de tryckta förhållandena och höjda priserna å badartiklar hade inträdt efter den 1 augusti förlidet år. Härigenom minskades helt visst äfven badfrekvensen i nämnvärd grad, hvilken under fjolårets första sju månader hade stigit mot under samma månader 1913.

Af den uppgjorda tabellen öfver de olika badslagen synes, hur baden äro fördelade på de olika badformerna, samt den minskning eller ökning som förekommit vid dem, de båda åren 1913 och 1914. Men det är nog icke allenast de tryckta konjunkturerna som spelat en roll för badfrekvensen, utan detta torde helt visst hufvudsakligen bero på den brist på intresse som Västerås innevånare hafva för bad i allmänhet. Som ett exempel kan nämligen nämnas, att då Falu stads varmbadhus under år 1914 kunnat anteckna en badfrekvens på 3.5 bad pr innevånare, har Västerås badhus haft 2.4 bad pr innevånare. Ett ovanligt svagt resultat under nuvarande tid, då begreppen om bads nytta likväl börjat spridas till alla klasser och åldrar af stadssamhällena.

N:o 19. *Ang. kontrollområde för länets spritbolag.*

angelägenhet och därvid i likhet med spritbolagen i nämnda städer anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes i nåder meddela förordnande om gemensamt kontrollområde antingen för samtliga spritbolagen i Västmanlands län eller ock för spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga af den omfattning i ena eller andra fallet, nämnda spritbolag föreslagit.

Västerås den 31 mars 1915.

På ombudens vägnar:

And. Pers.

Theofil Öberg.

N:o 20.

Badhusstyrelsens berättelse för år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I enlighet med § 1 uti "Bestämmelser rörande styrelsen för Västerås stads Varmbadhus", får badhusstyrelsen härmed öfver badhusets verksamhet under gångna året 1914 afgifva följande

Årsberättelse.

Inkomster:

Badbiljetter	21,718: 30
Kuponger	3,612: 65
Ingredienser	549: 10
Uthyrning af simhall 2 gånger till Simsällskapet	80: —
Försäljning af ekved, hvarför inköpts barrved	293: 25
Inbetalta telefonafgifter i badhuset	3: 16
Summa kronor	26,256: 46

nämnda städer måtte utse delegerade med uppdrag att samarbeta med kommitterade i Västerås för att söka åstadkomma ett gemensamt förslag rörande införande af antingen ett gemensamt kontrollområde för länets samtliga spritbolag eller ock särskilda sådana områden för de olika spritbolagen med i förväg öfverenskomna gränser mellan områdena.

N:o 19. *Ang. kontrollområde för länets spritbolag.*

På grund af dessa framställningar hafva delegerade med ofvan angifna uppdrag utsetts af Stadsfullmäktige i Köping och Arboga, hvaremot Stadsfullmäktige i Sala på anförda skäl afböjt den till dem gjorda framställningen.

Ombuden för Stadsfullmäktige i Västerås, Köping och Arboga hafva emellertid sammankommit för det sålunda ifrågasatta samarbetet och beslutat att i första hand och för närvarande uteslutande inrikta sitt arbete på att erhålla ett för alla spritbolagen i Västmanlands län eller i hvarje fall för spritbolagen i Västerås, Köping och Arboga gemensamt kontrollområde.

Spritbolagen i Västmanlands län hafva, såsom bekant torde vara, för någon tid sedan enats om att införa ett för dem alla lika och gemensamt kontrollsystem vid försäljningen af spirituosa. Med hänsyn till denna gemensamhet, som, utan att nykterhetsintresset åsidosättes, innebär gifna fördelar för åtskilliga af spritbolagens kunder, men som i vissa delar svårligen torde kunna upprätthållas, om hvarje spritbolag får sitt särskilda kontrollområde, samt i främsta rummet med fästadt afseende å svårigheten att rättvist och lämpligt och utan däraf följande afsevärda olägenheter uppdraga gränserna mellan särskilda kontrollområden för de olika bolagen, har införandet af ett gemensamt kontrollområde för om möjligt alla länets spritbolag synts ombuden synnerligen önskvärdt.

Spritbolagen i nyssnämnda städer hafva också beslutat att i en gemensam underdånig skrifvelse göra framställning i enahanda riktning.

Oaktadt Stadsfullmäktige i Sala afböjt det föreslagna samarbetet i nu förevarande angelägenhet, torde det vara af stor betydelse att, därest ett större, flere spritbolag omfattande kontrollområde kommer till stånd, alla länets spritbolag däri ingå, i följd hvaraf ombuden anse, att framställning härutinnan bör innehålla yrkande, att ett gemensamt kontrollområde införes för alla Västmanlands läns spritbolag, men alternativt och i andra hand, att förordnande meddelas om gemensamt kontrollområde för Västerås, Köpings och Arboga spritbolag.

Hvad kontrollområdets omfattning angår torde intet vara att erinra emot, hvad spritbolagen i sin ofvan omförmälda underdåniga framställning i fråga härom föreslagit eller att området, om alla spritbolagen ingå däri, skulle omfatta hela Västmanlands län, med undantag möjligen för de kommuner inom östra Västmanland, som hellre önska tillhöra kontrollområde för spritbolagen inom Uppsala län, samt socknarne Folkärna, By, Grytnäs, Norrbärke, Söderbärke och Malingsbo samt Ludvika och Avesta köpingar i Kopparbergs län, socknarne Fellingsbro, Lillkyrka och Götlunda i Örebro län samt socknarne Öja och Västermo i Södermanlands län, och att, därest kontrollområdet skulle afse allenast Västerås, Köpings och Arboga spritbolag, från det sålunda föreslagna området skulle afskiljas Sala stad och Salbergs-Väsby fögderi i Västmanlands län äfvensom socknarne Folkärna, By och Grytnäs samt Avesta köping i Kopparbergs län.

På grund af det ofvan anförda få Stadsfullmäktiges i Västerås kommitterade samt delegerade för Stadsfullmäktige i Köping och Arboga jämlikt vid sammanträde denna dag därom fattadt enhälligt beslut föreslå nämnda städers fullmäktige att hvar för sig ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning i här berörda

N:o 18. *Ang. ny hamntaxa.*

för fartyg och varor, som för deras enskilda behof ankomma till eller afgå från dessa stränder kajer eller bryggor.

Lindring i eller befrielse från fastställd hamnafgift eller andra fastställda taxebestämmelser må ej medgifvas viss trafikant utan skall efter bestämd, på förhand kungjord samt kommerskollegium och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län delgifven grund tillkomma en hvar trafikant under lika förhållanden.

N:o 19.

Kontrollområdeskommitterades förslag rörande ansökan om gemensamt kontrollområde för länets spritbolag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Kommitterade för utredning af fråga om erhållande af kontrollområde för Västerås spritbolag få härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna en skrifvelse från kommitterade jämte delegerade för Stadsfullmäktige i Köping och Arboga till Stadsfullmäktige i nämnda städer.

Väserås den 31 mars 1915.

På Kommitterades vägnar:

And. Pers.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås, Köping och Arboga.

Sedan Stadsfullmäktige i Västerås den 17 december 1914 tillsatt en kommitté med uppdrag att efter verkställd utredning och eventuellt underhandling och i samråd med representanter för länets öfriga städer inkomma med yttrande och förslag rörande underdånig framställning till Kungl. Maj:t om kontrollområde för Västerås spritbolag har nämnda kommité i särskilda skrifvelser till Stadsfullmäktiges ordförande i Sala, Köping och Arboga hemställt, att Stadsfullmäktige i

N:o 13.
Ang. ny hamntaxa.

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Vin och fruktsafter, på buteljer	100 st.	—: 25
Vitriol	100 kg.	—: 05
Väfnader, siden, hel- och half-	100 „	—: 50
„ ylle, hel- ooh half-	100 „	—: 30
„ bomulls-	100 „	—: 20
„ linne- och hamp-	100 „	—: 30
„ jute-	100 „	—: 15
„ andra slag	100 „	—: 25
Växter, se blommor.		
Zink, se metaller.		
Ägg	100 „	—: 60
Ättika	1 hl.	—: 10
Varor här ofvan icke specificerade	100 kg.	—: 25
eller	1 hl.	—: 10

Minsta afgift för en varupost är 2 öre.

Vid afgiftsberäkning uppkommande brutet tal af öre uteslutes.

För varor, som sjöledes ankomma till Västerås för vidare direkt befordran till annan ort, eller för gods, som från annan ort ankommer med järnväg till Västerås för vidare direkt befordran sjöledes erlägges:

a) om varorna utgöras af kol, metaller, malm, tegel eller trävaror, full broafgift, men återbetalas vid årets slut till den trafikant, som under året fraktat mer än 5,000 ton af den ifrågavarande varan, 30 % af den därför erlagda broafgiften, och

b) för öfriga varor 70 % af den bestämda broafgiften, då det fraktade partiet uppgår till minst 5,000 kilogram.

Varor, som angifvas till nederlag och för hvilka vid uppläggningen hamnafgift erlägges, äro, då de vid förtullning, öfverflyttning till annat nederlag eller för reexport åter utföras, från ny sådan afgift fria.

Varor, som angifvas till transitupplag, äro vid uppläggningen befriade från hamnafgift men däremot underkastade hamnafgift vid förtullning eller öfverflyttning på nederlag eller export eller öfverflyttning till annat transitupplag.

Från hamnafgift för varor äro befriade:

1) försvarsverket tillhöriga varor äfvensom öfriga kronans varor, som icke äro afsedda att användas vid bedrifvande af industriell eller därmed jämförlig verksamhet.

2) postförsändelser;

3) passagerares reseffekter;

4) varor, för vilka afgift å järn- och metallvåg betalas;

5) varor, som lossas från sådant fartyg, hvarom omförmäles i 4) härofvan under rubriken "Från hamnafgift för fartyg äro befriade", och åter utföras med samma fartyg.

Ägare och innehafvare af de inom Västerås stads hamnområde belägna, till staden ej hörande stränder, kajer och bryggor, skola icke erlägga hamnafgifter

N:o 18.
Ang. ny hamntaxa.

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Superfosfat, se gödningsämnen.		
Svafvel	100 kg.	—: 05
Svamp, sug- eller tvätt-	100 „	—: 25
Svarvarearbeten, se trävaror.		
Såpa	100 „	—: 10
Sängkläder	100 „	—: 15
Tagel, se hår.		
Talg, ister, späck och tran	100 „	—: 10
Tapeter, se pappersarbeten.		
Te	100 „	—: 25
Tegel, se lervaror.		
Tenn, se metaller.		
Tjära	1 hl.	—: 05
Tobak, oarbetad, blad och stjälk	100 kg.	—: 10
„ arbetad, cigarrer och cigarretter	100 „	—: 50
„ „ andra slag	100 „	—: 25
Tomkärl, nya	pr hl. rymd	—: 02
„ begagnade	„ „ „	—: 01
Torfmull och torfströ	100 kg.	—: 02
Tran, se talg etc.		
Tråd, ej specificerad, se garn.		
Trämassa, våt	100 „	—: 01
„ torr	100 „	—: 02
Trävaror, timmer och mastträ, spiror, bjälkar, sparrar och därmed jämförligt större virke	1 kbm.	—: 12
„ plankor, battens och bräder samt annat därmed jämförligt virke	1 „	—: 12
„ grufstolar och syllar samt annat därmed jämförligt mindre virke	1 „	—: 10
„ ved	1 „	—: 05
„ stäfver och ekrar	1 „	—: 15
„ takspån (se snickarearbeten)	1 „	—: 10
„ virke af utländskt träslag	100 kg.	—: 20
„ svarfvare- och snickarearbeten (utom möbler)	100 „	—: 15
„ andra slag	1 kbm.	—: 20
Tvål	100 kg.	—: 15
Tändstickor	100 „	—: 25
Ull	100 „	—: 20
Ur, fick-	1 „	—: 05
„ andra slag	1 „	—: 02
Vadd	100 „	—: 10
Vagnar och åkdon, finare	1 st.	—: 75
„ „ „ simplare och arbets-	1 „	—: 25
„ „ „ barnvagnar	1 „	—: 05
Verktyg, se maskiner etc.		
Vin och fruktsafter, på fat	1 hl.	—: 20

N:o 18.
Ang. ny hamntaxa.

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Pälsverk, se hudar och skinn.		
Redskap, se maskiner etc.		
Repslagarearbeten	100 kg.	—: 15
Ris, oskaladt eller paddy	100 „	—: 05
Rotfrukter, ej specificerade	1 hl.	—: 01.5
Rotting	100 kg.	—: 20
Sadelmakarearbeten, se läderarbeten.		
Salpeter	100 „	—: 05
Salt, oraffineradt	100 „	—: 02
„ raffineradt	100 „	—: 03
Sand	1 kbm.	—: 08
Shoddy, se konstull.		
Silke	100 kg.	—: 50
Sirup	100 „	—: 07
Skiffer, tak-	100 „	—: 02
Skodon, ej hänförliga till läderarbeten	100 „	—: 15
Slagg	100 „	—: 01
Slaggtegel	100 „	—: 01
Slöjdvaror, ej specificerade	100 „	—: 15
Smör, naturligt	100 „	—: 15
„ konstgjordt (margarin)	100 „	—: 10
Snickarearbeten, se trävaror.		
Snörmakarearbeten	100 „	—: 25
Socker, oraffineradt	100 „	—: 10
„ raffineradt	100 „	—: 10
Soda	100 „	—: 05
Spannmål, omalen, malt och kli	100 „	—: 03
„ malen, mjöl	100 „	—: 05
Specerier, se kryddor.		
Spritvaror, brännvin och sprit, på fat	1 hl.	—: 20
„ „ „ „ på buteljer	100 st.	—: 50
„ arrak, konjak, rom och punsch, på fat	1 hl.	—: 40
„ „ „ „ „ „ på buteljer	100 st.	—: 50
„ andra slag, på fat	1 hl.	—: 40
„ „ „ på buteljer	100 st.	—: 50
Sprängämnen, se krut.		
Späck, se talg etc.		
Stearin	100 kg.	—: 10
Sten, oarbetad	1 kbm.	—: 08
„ arbetad, gat-, tuktad	1 „	—: 20
„ „ slip-, trapp- och golf-	1000 kg.	—: 40
„ „ andra slag, finare	1000 „	2: —
Stolmakarearbeten, se trävaror, snickarearbeten.		
Strumpstolsarbeten	100 „	—: 25
Stål, se metaller.		
Stärkelse	100 „	—: 15

N:o 18.
Ang. ny hamntaxa.

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Läderarbeten, sadelmakare- och skomakarearbeten	100 kg.	—: 25
„ andra slag	100 „	—: 25
Majs, se spannmål.		
Malm, järn-	1000 „	—: 10
„ andra slag	1000 „	—: 20
Malt, se spannmål.		
Maltdrycker, på fat	1 hl.	—: 15
„ på buteljer	100 st.	—: 20
Manufakturvaror, se korta varor.		
Margarin, se smör, konstgjordt.		
Maskin- och vagnssmörja	100 kg.	—: 10
Maskiner, velocipeder och symaskiner	1 st.	—: 20
„ redskap och verktyg	100 kg.	—: 10
Mattor, se väfnader.		
Melass	100 „	—: 03
Metaller, bly, oarbetadt	100 „	—: 05
„ „ arbetadt	100 „	—: 10
„ järn och stål, tack-, barlast- och skrot-	100 „	—: 02
„ „ „ „ göten och smältstycken	100 „	—: 02
„ „ „ „ smidt och valsadt	100 „	—: 03
„ „ „ „ rör, valsade	100 „	—: 05
„ „ „ „ gjutgods	100 „	—: 05
„ „ „ „ plåtkärl och manufaktursmide	100 „	—: 07
„ „ „ „ tråd, dragen	100 „	—: 07
„ koppar och legeringar däraf, oarbetad samt skrot	100 „	—: 07
„ „ „ „ „ arbetad, plåt	100 „	—: 15
„ „ „ „ „ „ stänger	100 „	—: 15
„ „ „ „ „ „ tråd o. duk	100 „	—: 15
„ „ „ „ „ „ andra slag	100 „	—: 15
„ andra slag, oarbetade samt skrot	100 „	—: 10
„ „ „ arbetade	100 „	—: 20
Mjöl, se spannmål, malen.		
Möbler	100 „	—: 25
Oljekakor, se foderkakor.		
Oljor, feta, lin-, rof- och raps-	1 hl.	—: 10
„ andra slag	1 „	—: 10
„ flyktiga	1 „	—: 10
„ mineral- och genom torr destillation framställda	1 „	—: 10
Ost	100 kg.	—: 15
Papp	100 „	—: 10
„ tjär-	100 „	—: 05
Papper, groft, kardus- och annat	100 „	—: 10
„ skrif- och tryck-	100 „	—: 15
Pappersarbeten	100 „	—: 30
Pappersmassa, se trämassa.		
Porslin, se lervaror.		
Potatis	1 hl.	—: 01.5

N:o 18. *Ang. ny hamntaxa.*

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Jäst	100 kg.	—: 15
Kaffe	100 „	—: 15
Kakao	100 „	—: 15
Kakel, se lervaror.		
Kalk, osläckt	1 hl.	—: 03
„ släckt	1 „	—: 02
Kautschuk, se guttaperka.		
Kemisk-tekniska preparat, ej specificerade	100 kg.	—: 20
Kläder och klädespersedlar	100 „	—: 15
Koks, se kol.		
Kol, trä-	1 kbm.	—: 05
„ sten- och koks	1 „	—: 15
Konserver, ej specificerade	100 kg.	—: 15
Konstull eller shoddy	100 „	—: 10
Koppar, se metaller.		
Korgmakarearbeten	100 „	—: 20
Kork, arbetad, alla slag	100 „	—: 40
Korkbark	100 „	—: 25
Korta varor, ej specificerade	100 „	—: 30
Kreatur, hästar	1 st.	—: 50
„ hornboskap	1 „	—: 25
„ kalvar, får och svin	1 „	—: 10
„ fjäderfä	1 „	—: 01
„ andra slag	1 „	—: 10
Krita, omalen	100 kg.	—: 05
„ malen eller slammad	100 „	—: 05
Krollsplint	100 „	—: 15
Krukmakarearbeten, se lervaror.		
Krut och andra sprängämnen	100 „	—: 40
Kryddor, ej specificerade	100 „	—: 25
Kött och fläsk	100 „	—: 10
Leksaker	100 „	—: 40
Lera, eldfast	1000 „	—: 20
„ annan	1000 „	—: 10
Lervaror, tegel, eldfast, äfvensom fasadtegel samt trottoarsten m. m.	1000 „	—: 20
„ „ golf- och väggplattor (tiles)	1000 „	—: 50
„ „ rör- och brunnar m. m., glacerade	1000 „	—: 50
„ „ mur-, oglacerade	1000 „	—: 10
„ „ tak- m. m., oglacerade	1000 „	—: 15
„ kakel och krukmakaregods, ej specificeradt	100 „	—: 10
„ porslin och fajans	100 „	—: 15
Lim, alla slag	100 „	—: 10
Lin, alla slag	100 „	—: 10
Ljus, alla slag	100 „	—: 15
Lumpor	100 „	—: 10

N:o 18.
Ang. ny hamntaxa.

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Frö, andra slag, ej hänförliga till spannmål	100 kg.	—: 10
Fåglar, levande, se kreatur: fjäderfä.		
Färger och färgningsämnen, indigo, kochenilj och anilin	100 „	—: 10
„ „ „ rödförg och bresilja	100 „	—: 05
„ „ „ målarefärger	100 „	—: 10
„ „ „ andra slag	100 „	—: 15
Färgträ	100 „	—: 05
Galanterivaror	100 „	—: 30
Garn, ull-	100 „	—: 15
„ linne- och hamp-	100 „	—: 15
„ bomulls-	100 „	—: 15
„ jute-	100 „	—: 10
„ andra slag	100 „	: 20
Gevär, skjut-, revolvrar o. d.	100 „	1: -
Gips och gipsarbeten	100 „	—: 05
Glas, buteljer, flaskor, burkar o. d.	100 „	—: 10
„ fönster- och spegel-	100 „	- : 10
„ andra slag	100 „	—: 15
Glasskärf och krossglas	100 „	—: 03
Gryn, af spannmål	100 „	—: 05
„ andra slag	100 „	—: 10
Guldsmedsarbeten	100 „	1: —
Guttaperka och kautschuk, oarbetad	100 „	—: 15
„ „ „ arbetad	100 „	—: 25
Gödningsämnen	100 „	—: 02
Halm	100 „	—: 02
Hampa	100 „	—: 10
Harts	100 „	—: 10
Hattar, se kläder.		
Horn, oarbetadt eller raspadt	100 „	—: 02
„ arbetadt	100 „	—: 20
Hudar och skinn, ej hänförliga till pälsverk, oberedda	100 „	—: 10
„ „ „ „ „ „ „ beredda	100 „	—: 25
„ „ „ pälsverk, oberedda	100 „	—: 20
„ „ „ „ beredda	100 „	—: 40
Humle	100 „	—: 15
Husgeråd, se möbler.		
Hår, tagel	100 „	—: 35
„ andra slag	100 „	- —: 15
Hö	100 „	—: 05
Instrument, musik-, piano	1 st.	2: —
„ „ andra slag	1 „	—: 25
„ andra	1 „	—: 10
Ister, se talg etc.		
Jute, se väfnader.		
Järn, se metaller.		

B. För varor.

N:o 18. *Ang. ny hamntaxa.*

Hamnafgifter erläggas för varor, som i hamnen lossas eller lastas samt därvid föras öfver hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga:

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr. öre
Alun	100 kg.	—: 10
Ammunition	100 „	—: 50
Apoteksvaror	100 „	—: 40
Asfalt	100 „	—: 05
Aska	100 „	—: 05
Automobiler	1 st.	3: —
Band, se väfnader.		
Bast	100 kg.	: 10
Beck	100 „	—: 10
Ben, oarbetadt	100 „	—: 02
„ arbetadt, andra slag än benmjöl	100 „	—: 10
Benmjöl, se gödningsämnen.		
Bleckslagarearbeten	100 „	—: 15
Blommor och växter, naturliga	100 „	—: 15
„ „ „ konstgjorda	100 „	: 25
Bly, se metaller.		
Blånor	100 „	—: 10
Bomull	100 „	—: 10
Borst, se hår.		
Borstbinderiarbeten	100 „	—: 25
Briketter af stenkol, brunkol etc.	1000 „	—: 25
Brännvin, se spritvaror.		
Bröd	100 „	—: 10
Båtar, rodd-, segel- och motor-	1 st.	—: 25
Böcker	100 kg.	—: 25
Bönor, se spannmål.		
Cement	1000 „	—: 25
Dref och drefmat	100 „	—: 10
Fernissa	100 „	—: 15
Fisk, färsk	100 „	—: 05
„ saltad eller inlagd	100 „	—: 05
„ torr eller rökt	100 „	—: 05
„ anjovis	100 „	—: 10
Fjäder	100 „	—: 25
Flyttsaker, bättre	100 „	—: 25
„ sämre	100 „	—: 10
Fläsk, se kött.		
Foderkakor och fodermjöl	100 „	—: 03
Frukter, bär och grönsaker, friska	100 „	—: 10
„ „ „ „ torkade	100 „	—: 20
„ „ „ „ inlagda eller saltade	100 „	—: 20
Frö, hamp-, lin-, rof- och raps-	100 „	—: 10

N:o 18.
Ang. ny hamntaxa.

Förslag

till

Taxa å hamnafgifter i Västerås

att lända till efterrättelse under åren 1916—1920.

A. För fartyg (båtar, pråmar).

	Afgift öre
Hamnafgift erlägges hvarje gång både vid ankommande och afgående:	
för fartyg af 10 tons nettodräktighet eller därutöfver:	
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *utrikes* ort: för hvarje ton	10
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *inrikes* ort: för hvarje ton	6
för fartyg af mindre än 10 tons nettodräktighet:	
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *utrikes* ort: för stycket	25
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *inrikes* ort: för stycket	20

Brutet tal af ton räknas icke.

För fartyg, som göra regelbundna resor mellan hamnen och viss annan ort efter en på förhand kungjord och hamnförvaltningen delgifven plan (turlista) eller som i sådant fartygs ställe insättes i dylik reguliär fart, erläggas endast 50 procent af förestående afgifter.

För fartyg, som kvarligger i hamnen utöfver 60 dygn, utgår för hvarje därefter påbörjad period af 30 dygn afgift med 30 procent af den hamnafgift, som i allmänhet skall erläggas för fartygs ankommande till hamnen omedelbart från inrikes ort.

Från hamnafgift för fartyg äro befriade:

1:o båtar (farkoster) af 3 tons nettodräktighet eller därunder;

2:o fartyg, som tillhör kronan eller främmande nations örlogsflotta;

3:o följande fartyg, då de icke begagnas till att mot afgift föra passagerare eller varor, nämligen:

a) fartyg, som tillhör svenskt eller utländskt privilegieradt segelsällskap;

b) fartyg, som genom inredning och utrustning visas vara afsedt till dykeri- och bärgningsföretag;

c) bogseringsfartyg vid färd för införande till eller utförande från hamnen af annat fartyg eller vid färd omedelbart efter införandet eller utförandet; samt

d) fartyg vid prof- och besiktningsresa;

4:o fartyg, som till följd af storm, sjöskada eller eljest för trängande nöd anlöper hamnen eller efter utgående från hamnen för motvind eller på grund af annat dylikt hinder dit återvänder, innan den tillämnade resan fullbordats, under förutsättning att fartyget icke där lossar andra varor än dem, som i fartyget åter intagas, ej häller i öfrigt intager andra varor än skeppsförnödenheter för fartygets behof såsom proviant och kol, ej häller aflemnar eller mottager passagerare.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 29 April VII.

N:o 18.

Hamnstyrelsens förslag till ny taxa å Hamnafgifter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt Kungl. förordningen den 31 december 1907 angående taxor å hamnafgifter, åligger det staden att före den 1 instundande maj till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län aflämna förslag till ny taxa för Västerås hamn att gälla under åren 1916—1920.

Med anledning däraf har Hamnstyrelsen gått i författning om upprättande af dylikt förslag, hvari de i nämnda förordning gifna bestämmelserna beaktats, och får styrelsen härmed öfverlämna detsamma för granskning och godkännande.

I afseende å det uppgjorda förslaget får styrelsen meddela, dels att en del höjningar skett af nuvarande taxa och dels att i ett par fall styrelsen ansett sänkning af nu gällande taxa erforderlig. De verkställda höjningarne hafva vidtagits med hänsyn till den fortgående ökningen af stadens utgifter för sin hamn i syfte att förbättra och utvidga hamnen, hvilken ökning långt ifrån motsvaras af ökade hamninkomster.

Ökningarne hafva lagts på sådana varor, som på grund af sitt värde kunna anses tåla den ökade afgiften eller i sådana fall där på grund af varans beskaffenhet och andra förhållanden en höjning ansetts fullt motiverad. Såsom ytterligare skäl för höjningarne må erinras om penningvärdets stora nedgång, under den långa tid de allra flesta af de nuvarande taxeafgifterna tillämpats. Särskildt gäller detta om de nuvarande synnerligen låga afgifterna för fartyg, i hvilka en relativt måttlig höjning vidtagits.

De handlingar, som enligt § 2 i ofvan åberopade förordning skola åtfölja taxeförslaget, hafva ännu ej kunnat upprättas, enär räkenskaperna för år 1914 icke äro afslutade, men skola nämnda handlingar så fort ske kan aflämnas till vederbörande.

Enligt § 4 samma förordning skall yttrande öfver hamntaxeförslaget afgifvas af Magistraten.

Västerås den 18 mars 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

Förteckning öfvnr vid Rådstufvurätten i Västerås beviljade lagfarter, belägna helt eller delvis på stadens grund under maj månad under år 1915. N:o 48. *Ang. lösningsrätt till fastighet (N:o 90 västra kv.).*

Den 17 maj:

å gården och tomten n:o 90 i Västerås stads västra kvarter, som änkan Anna Lovisa Andersson, Selma Lovisa Viktoria Andersson, Agnes Mathilda Sofia Andersson, Ester Maria Olivia Andersson och Knut Oskar Andersson-Ahlbers, enligt bouppteckningsinstrument den 30 mars 1915 efter aflidne gårdsägaren Johan Viktor Andersson bekommit, änkan hälften i giftorätt samt en var af de öfriga delägarne i boet i arf en åttondel;

å en åttondel af samma fastighet, som änkan Anna Lovisa Andersson, Agnes Mathilda Sofia Andersson, Ester Maria Olivia Andersson och Knut Oskar Andersson-Ahlbers, enligt bouppteckningsinstrument den 30 mars 1915 i arf efter aflidna Selma Lovisa Viktoria Andersson bekommit, änkan Anna Lovisa Andersson en sextondel samt hvar och en af de öfriga delägarna i boet en fyratioåttondel;

å fyratioen fyratioåttondelar af samma fastighet, som Knut Oskar Andersson-Ahlbers, enligt köpebref den 27 april 1915 af sin moder, änkan Anna Lovisa Andersson samt syskon, Agnes Mathilda Sofia Andersson och Ester Maria Olivia Andersson för 10,900 kronor tillhandlat sig.

Västerås Rådhus den 31 maj 1915.

På Rådstufvurättens vägnar:

John Karlsson.

N:o 49.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till en växthuskast.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt hvad närlagda protokollsutdrag utvisar har Styrelsen för Trädplanteringssällskapet beslutat göra framställning hos Stadsfullmäktige om ett anslag å 1,200 kronor för uppförande af en s. k. växthuskast i anslutning till sällskapets växthus. Berörda protokollsutdrag har öfverlämnats till Drätselkammaren med begäran, att kammaren ville med eget utlåtande underställa framställningen Stadsfullmäktiges pröfning.

Då närmare utredning rörande det ifrågasatta kostnadsbeloppet icke åtföljde Trädplanteringssällskapets framställning, har Drätselkammaren låtit genom Trädgårdsdirektören Forsberg verkställa dylik utredning.

Af Herr Forsbergs bifogade skrifvelse till Drätselkammaren härutinnan framgår, att för det ifrågavarande ändamålet erfordras ett anslag af 1,450 kronor i stället för begärda 1,200 kronor.

N:o 49.
Ang. växthuskast.

Drätselkammaren anser emellertid den föreslagna byggnaden behöflig och vill därför tillstyrka anslag för densammas uppförande, dock under villkor, att byggnaden bokföres som stadens egendom, särskildt som den skall uppföras å staden tillhörig tomt.

Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att af 1915 års förslagsanslag bevilja Västerås Trädplanteringssällskap ett anslag å 1,450 kronor för uppförande af en ny växthuskast intill sällskapets växthus, under villkor att byggnaden bokföres som stadens egendom.

Västerås den 12 augusti 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Kostnadsförslag för uppförande af en växthuskast.

Värmeledning, material och arbete enligt kostnadsförslag från Mekaniska verkstaden	Kr.	850: —
Glas	„	125: —
Material såsom cement, virke m. m.	„	250: —
Arbetskostnad	„	225: —
	Kronor	1,450: —

Det förut begärda anslaget var 1,200 kronor en ökning till 1,450 kronor begäres på grund af fördyring för värmeledningen.

Västerås den 12 augusti 1915.

C. A. Forsberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen i Västerås Trädplanteringssällskap den 21 juni 1915.

§ 3.

Beslöt styrelsen göra framställning hos Stadsfullmäktige om ett anslag af 1,200 kronor för uppförande i anslutning till sällskapets växthus af en växthuskast.

Växthuset erbjöde nämligen numera ej erforderligt utrymme för den ökade produktionen af växter och plantor till stadens planteringar.

Som ofvan
In fidem:

Georg Enhörning.

N:o 50.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ny värmeledning i polis- och brandstationen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 27 sistlidne maj remitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande en skrifvelse från Magistraten med hemställan, att Stadsfullmäktige ville för anbringande af en ny värmeledning medelst varmvatten uti polis- och brandstationen lämna ett förslagsanslag af 10,000 kronor samt uppdraga åt Drätselkammaren att under innevarande år gå i författning om arbetets utförande.

Med anledning af denna remiss har Drätselkammaren till en början inhämtat Brandstyrelsens yttrande öfver framställningen, hvilket afgifvits i en skrifvelsn till Drätselkammaren af den 20 nästlidne juli, som här bifogas. Vidare har Drätselkammaren, som genast ställde sig tveksam i fråga om lämpligheten och nödvändigheten att utsträcka en eventuell ny värmeledningsanläggning äfven till de i en sidobyggnad inrymda stalls- och verkstadslokalerna, låtit genom byggnadschefen införskaffa ny utredning från civillingeniören F. Oscar Nilson, därvid ur förslaget skulle utgå nyssnämnda utsträckning af värmeledningen till sidobyggnaden. Af den sålunda verkställda nya utredningen framgår, att ny värmeledning för 1:sta och 2:dra våningarne i hufvudbyggnaden kan utföras för en kostnad af 6,000 kronor, att om nyanläggningen inskränkes till 1:sta våningen eller de lokaler, hvilka nu äro försedda med värmeledning, men likväl utföres så, att utan förändring till densamma när som hälst kunna anslutas ledningar för uppvärmning äfven af 2:dra våningen, kostnaden stannar vid 4,000 kronor, samt slutligen att en senare utförd anslutning för 2:dra våningen skulle draga en kostnad af 2,000 kronor.

Behofvet af utbyte af den gamla värmeledningen synes vara genom Magistratens framställning till fullo ådagalagdt. Däremot har den senaste utredningen visat, att värmeledningens utsträckning till stalls- och verkstadslokalerna skulle komma att draga en allt för stor kostnad i förhållande till den därmed vunna fördelen. Och vidare synes icke något oafvisligt behof af att inrätta värmeledning i hufvudbyggnadens 2:dra våning vara för handen. Tvärtom synes med nuvarande höga priser på kol och koks uppvärmningen af lokalerna i denna våning ställa sig betydligt dyrare med värmeledning än med det nuvarande uppvärmningssättet, hvartill kommer att införandet af värmeledning föranleder en ganska omfattande och dyrbar reparation. Drätselkammaren anser därför fördelaktigast att nu inskränka arbetet till de lokaler, som förut hafva värmeledning men därvid, på sätt i den sista utredningen föreslagits, utföra anläggningen så, att ledningar till 2:dra våningen kunna utan vidare tillkopplas. För att arbetet skall kunna komma till utförande före vinterns inbrott har Drätselkammaren redan gått i författning om infordrande af anbud.

På grund af det sålunda anförda hemställer Drätselkammaren att Stadsfullmäktige måtte besluta

N:o 50.
Ang. ny värmeledning i polis- och brandstationen.

att för anläggande af ny värmeledning i nedre våningen af polis- och brandstationens hufvudbyggnad anvisa åt Drätselkammaren ett belopp å förslagsvis 4,000 kronor att utgå af i 1916 års stat uttaxerade medel med rätt för Drätselkammaren att redan under innevarande år af tillgängliga medel förskottera beloppet.

Västerås den 12 augusti 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med återsändande af närslutna remisshandlingar jämte eget yttrande angående ny värmeledning medelst varmvatten uti härvarande polis- och brandstation får Brandstyrelsen härmed bifoga, dels uträkning å de olika lokalernas kubikinnehåll, dels ock en blåkopia utvisande värmeelementernas tilltänkta placering i de olika polis- och brandstationslokalerna och får styrelsen framhålla nödvändigheten af värmeledningens *snara omläggning.*

Brandstyrelsen får i öfrigt tillstyrka hvad Magistraten i sin skrifvelse af den 26 sistlidne maj föreslagit.

Västerås den 20 juli 1915.

Å Brandstyrelsens vägnar:

Otto Oest.

C. G. Sjöqvist.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till följd af det dåliga skick hvari värmeledningen uti polis- och brandstation för närvarande befinner sig samt enär — till följd af de berättigade klagomål, samma värmeledning sedan byggnaden togs i anspråk för begagnande, gifvit anledning, — Magistraten antagit det vara fördelaktigare att i stället för att påposta en dyrbar reparation å nuvarande värmeledningen medelst varm luft i polis- och brandstationen, anbringa ny värmeledning medelst varmvatten, har Magistraten efter samråd med Brandstyrelsen anmodat Stadsfiskalen och Brandchefen att låta utreda kostnaden för en ny varmvattenvärmeledning uti polis- och brandstationen; och har Magistraten därefter från Stadsfiskalen och Brandchefen fått emottaga bilagda skrift med därvid fogade kostnadsberäkning från Civilingeniören F. Oskar Nilson och Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget slutande å respektive 10,000 och 8,000 kronor. I sistnämnda beräkning ingå dock ej jordarbeten, hålslagningar m. m.

I dessa beräkningar ingå värmeledningens införande, utom till den nyuppförda redskapsbyggnaden, äfven uti brandchefens poliskommissariens och brandmästarens bostadsvåningar, och har Magistraten tänkt sig att för erhållande af dessa förmåner brandchefen, poliskommissarien och brandmästaren skulle, hvartill de jämväl förklarat sig villiga, deltaga uti omkostnaderna för värmeledningarnas begagnande i den proportion, som belöper på dessa bostadsvåningar i förhållande till öfriga lokaler, där värmeledningar införts eller komma att införas.

N:o 50. *Ang. ny värmeledning i polis- och brand-stationen.*

Då den nuvarande värmeinrättningen är i det skick, att den näppeligen under instundande vinter är användbar, hemställer Magistraten

att stadsfullmäktige ville för anbringande af en ny värmeledning medelst varmvatten uti polis- och brandstationen lämna ett förslagsanslag af 10,000 kronor, äfvensom uppdraga åt Drätselkammaren att under innevarande år gå i författning om arbetet utförande.

För närmare utredning torde ärendet böra remitteras till Drätselkammaren.

Västerås Rådhus den 26 maj 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

H. Cronholm.

Till Magistraten i Västerås.

Alltsedan den nuvarande värmeledningens i polis- och brandstationen tillkomst hafva klagomål ofta försports däröfver, att densamma icke fungerat på ett tillfredsställande sätt. Värmen i lokalerna har varit synnerligen ojämn. Ibland har det händt, att en nästan olidlig värme rådt, under det vid andra tillfällen en sådan kyla förefunnits, att det till följd däraf varit hart när omöjligt att vistas i de olika rummen. Ofta och särskildt vid disig och fuktig väderlek har uppstått svårt kolos från ugnarne, i följd hvaraf det allmänt klagats öfver förhållandet. Under vintertiden eldas oafbrutet i tre ugnar, hvilket pågått alltsedan polis- och brandstationen togs i bruk eller i omkring 18 år. Till följd häraf äro ugnarna uppbrända och jämväl på sina ställen sönderspruckna, så att de måst tätas, hvilket emellertid icke kunnat göras effektivt, enär sprickorna så småningom allt mera vidga sig.

För att få ett slut på detta förhållande har det varit en länge närd önskan att få en ny och mera tidsenlig värmeledning insatt. Vi få därför öfverlämna tvenne förslag till värmeledning, ett från ingeniör F. Oskar Nilsson i Stockholm och ett från Allmänna Svenska Elektriska Bolaget härstädes. Genom den nya värmeledningens införande komme kolåtgången att blifva mindre än förhållandet nu är. I förslagen äro jämväl inbegripna brandchefens, poliskommissariens och brandmästarens bostadsvåningar samt brandkårens nybyggda verkstäder och poliskårens bostadslogement. Exempelvis kunna vi nämna, att kolåtgången år 1911

N:o 50. *Ang. ny värmeledning i polis- och brandstationen.*

utgjorde 667 hektoliter, år 1912 762 hektoliter, år 1913 887 hektoliter samt år 1914 805 hektoliter.

Västerås i stadsfiskalskontoret och brandchefsexpeditionen den 22 maj 1915.

E. V. Petersson. *C. G. Sjöqvist.*

Undertecknade äro villiga att därest värmeledning införes uti våra bostadsvåningar deltaga i årskostnaderna för värmeledningens begagnande i den proportion, som belöper på dessa bostadsvåningar i förhållande till öfriga lokaler, däri värmeledningen kommer att inrättas.

Västerås som ofvan.

C. A. Linder. *C. G. Sjöqvist.* *K. F. Sandberg.*

N:o 51.

Drätselkammarens skrifvelse ang. nytt golf i brandstationens redskapsrum.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af närlagda framställning till Stadsfullmäktige från stadens Brandssyrelse af den 5 innevarande augusti rörande anslag till ett nytt golf i brandstationens redskapsrum och med förmälan, att omläggningen af golfvet, hvilken var alldeles nödvändig, redan tagit sin början, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte för ändamålet af innevarande års anslag till diverse och oförutsedda behof anvisa ett belopp af förslagsvis 1,000 kronor.

Västerås den 12 augusti 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan det visat sig att det förutvarande golfvet i härvarande brandstations redskapsrum är i det skick att detsamma måst omläggas, och då nu den nya brandautomobilen väntas, har brandstyrelsen efter samråd med stadens byggnadschef ansett det vara lämpligast att utföra detta arbete af armerad betong och då detta enligt kostnadsförslag uppgår till omkring ettusen (1,000) kronor förutom hvad vi kunna utföra med brandkårens eget folk, får vi vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville bevilja en anslag å 1,000 kronor för ofvan angifna ändamål.

Västerås den 5 aug. 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:

E. Edv. Karlsson.

A. Danielsson.

N:o 52.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ordnande af gatutrafiken vid järnvägskorsningarne i Korsängsgatan och Hamngatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadens Folkskolestyrelse har till Drätselkammaren ingifvit bifogade utdrag af sitt protokoll för den 28 sistlidne maj, hvaraf framgår, att styrelsen beslutat anhålla hos Stadsfullmäktige om skyndsamma åtgärder till förhindrande af olyckor vid öfvergången öfver S. V. B. å en hög bank liggande järnvägslinie vid Korsängsgatan.

Det här af Folkskolestyrelsen berörda förhållandet har länge varit föremål för Drätselkammarens uppmärksamhet och öfverläggningar. Drätselkammaren har därvid från början haft klart för sig, att lämplig gatukorsning med järnvägslinien vid ifrågavarande punkt icke kan anordnas på annat sätt än genom anläggande af en tunnel eller port genom järnvägsbanken och under järnvägsspåren, då endast genom en sådan anordning det allt mera trängande behofvet af att få den gamla körsvägsförbindelsen i Korsängsgatan från stadens centralare delar och till de östra utkanterna återupptagen. Som emellertid enligt Drätselkammarens på senare tiden allt mera stärkta uppfattning det är järnvägsbolagets ovillkorliga skyldighet att öppna fullt tillfredsställande samfärdsled under sin järnvägslinie för såväl gång- som körtrafik i den gamla af järnvägsbanken afstängda Korsängsgatan, har Drätselkammaren vid upprepade tillfällen hos styrelsen och förvaltningen för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag framfört stadens anspråk härutinnan och till och med öfverlämnat ett af stadens byggnadschef uppgjordt förslag till undergångens utförande, utan att dessa framställningar ledt till något som hälst resultat.

Senast har vid de förhandlingar, som sedan någon tid förts mellan delegerade af Drätselkammaren och järnvägens förvaltning rörande utvidgning af härvarande bangård frågan om Korsängsgatans öppnande ständigt från Drätselkammarens sida framhållits. Det visade sig dock under dessa förhandlingar omöjligt att från järnvägsförvaltningen erhålla något klart besked, vare sig om järnvägsbolagets önskningar eller de utfästelser som från dess sida kunde påräknas — någon skrifvelse i frågan har aldrig inkommit vare sig från järnvägens förvaltning eller styrelse —, hvarför Drätselkammaren ansåg nödigt att skriftligen angifva sin hufvudsakliga ståndpunkt för att ett fast underlag för vidare underhandlingar skulle kunna erhållas. Detta skedde i en skrifvelse till järnvägsbolagets styrelse af den 12 juni innevarande år, hvarvid fogades utdrag af Drätselkammarens protokoll i ärendet för den 14 maj 1915. Till närmare upplysning för Stadsfullmäktige om frågans läge öfverlämnas härmed i afskrift samma skrifvelse och protokollsutdrag. Å meranämnda skrifvelse har emellertid ännu ej ingått något svar. Äfven en långt tidigare skrifvelse i hithörande ämne har lämnats obesvarad.

Under sådana förhållanden ser Drätselkammaren ingen annan utväg att komma till rätta med järnvägsbolaget än att anlita de tvångsmedel, som kunna stå staden till buds. Liksom Magistratens bolaget under innevarande års sommar

N:o 52.

Ang. ordnande af gatutrafiken vid järnvägskorsningarne i Korsängs- och Hamngatan.

meddelade föreläggande att vidga järnvägsöfvergången vid Pilgatan till gatans bredd snabbt ledt till önskadt resultat, så torde stora utsikter förefinnas att genom vederbörande myndighets ämbetsåtgärd erhålla en tillfredsställande lösning af trafikfrågan i Korsängsgatan.

Vid förhandlingarne med järnvägsförvaltningen har äfven en annan fråga, hvilken vid olika tidpunkter äfven varit föremål för behandling hos Stadsfullmäktige, från Drätselkammarens sida framförts, nämligen frågan om den för gatutrafiken högst hinderliga vagnsväxlingen å järnvägsspåren öfver Hamngatan. Visserligen har till följd af Drätselkammarens under hand gjorda uttalanden stationsbefälet härstädes anmodats tillse, att vagnsväxlingen skedde med större hänsyn till gatutrafiken än förut varit fallet, och har efter detta någon bättring i missförhållandena äfven kunnat förmärkas, men förhållandena äro ändock långt ifrån tillfredsställande. Fullt rationellt torde trafikfrågan i denna korsning knappast kunna lösas annorledes än genom att järnvägs- och gatutrafiken framföras i olika plan, men fråga är, om en dylik anordning ur estetisk synpunkt är att tillråda. Ganska tillfredsställande förhållanden synas kunna ernås, om bangården anlägges så, att all vagnsväxling kan försiggå utan att bangårdsområdet, hvilket slutar vid Hamngatan, öfverskrides, och att spåren öfver gatan sålunda användas endast för framförande af ut- och ingående tåg samt lokomotiv och vagnar till och från de på andra sidan ån belägna verkstäderna och lokomotivstallarne, hvarvid dock bör iakttagas att längre afgående tåg, som sträcka sig öfver Hamngatan, hållas isärkopplade för att lämna gatutrafiken tillfälle att passera ända till kort före afgångsögonblicket. De här antydda förändringarne torde järnvägsbolaget, hvars koncession säkerligen icke innebär rättighet att till men för gatutrafiken utföra vagnsväxling å spåren öfver Hamngatan, hvilka icke tillhöra stationsområdet utan utgöra järnvägslinie, vara skyldigt att ensamt utföra och bekosta. Då det emellertid synes vara mycket små utsikter, att staden skall kunna i godo förmå bolaget härtill, har Drätselkammaren ansett det lämpligt, att Stadsfullmäktige ville lämna kammaren bemyndigande att hos vederbörande myndighet anhålla om åläggande för bolaget att vidtaga erforderliga anordningar för en tillfredsställande lösning äfven af denna fråga.

Slutligen får Drätselkammaren meddela, att kammaren i anledning af Folkskolestyrelsens ofvanberörda framställning gått i författning om att reparera de vid Korsängsgatan befintliga trapporna å ömse sidor om järnvägsbanken.

På grund af det ofvan anförda får Drätselkammaren anhålla, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att bemyndiga Drätselkammaren att hos vederbörande myndighet anhålla *dels* om åläggande för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya järnvägsaktiebolag att på sin bekostnad anordna undergång under järnvägen för framledande af den genom järnvägens anläggning afbrutna gatutrafiken i Korsängsgatan, *dels ock* om meddelande af förbud för samma bolag att utföra vagnsväxling å järnvägsspåren öfver Hamngatan, med rätt för Drätselkammaren att i båda nämnda hänseenden göra de ändringar eller tillägg i yrkandena, som Drätselkammaren kan finna för tillgodoseende af med

dem afsedda ändamål vara erforderliga eller lämpliga äfvensom att själf eller genom befullmäktigadt ombud utföra och bevaka samt till öfverordnade myndigheter fullfölja stadens talan i det eller de mål eller ärenden, som kunna blifva uti förevarande angelägenheter anhängiggjorda.

N:o 52. *Ang. ordnande af gatutrafiken vid järnvägskorsningarne i Korsängs- och Hamngatan.*

Västerås den 12 augusti 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg, Stockholm.

Drätselkammaren får härmed till styrelsen öfverlämna utdrag af protokoll för den 14 sistlidne maj vid behandling af de Drätselkammaren af Styrelsen förelagda förslag till utvidgning af härvarande bangårdsområde och därmed i samband stående frågor.

En lösning af trafikfrågan i korsningen emellan Korsängsgatan och järnvägslinjen till Tillberga anser Drätselkammaren vara i synnerlig hög grad påkallad och bör denna lösas i af Drätselkammaren angifven riktning genom undergång för Korsängsgatan.

Den trafik af gående, som korsar järnvägsbanken är mycket betydlig, och kommer denna att ökas och det mest med barn i skolålder, sedan stadens nya folkskolekomplex å Korsängsgärdet öppnats för nndervisning, och af hvilka barn en stor del är hänvisad att passera denna öfvergång. På grund af den mindre tillfredsställande öfvergångsanordningen samt den lifliga järnvägstrafiken hafva olycksfall samt flera tillbud till sådana förekommit, hvilket skärpt och ytterligare, efter skolans öppnande, kommer att skärpa allmänhetens fordran på en tillfredsställande lösning af denna trafikfråga.

Skulle en sådan från Styrelsens sida på för staden antagliga villkor förvägras, återstår för Drätselkammaren intet annat än, att hos Magistraten anhålla om åläggande för bolaget att vidtaga betryggande ändringar till allmänhetens säkerhet, hvilket näppeligen kan ske på annat sätt än att skärningen af gatan och järnvägen förlägges i olika plan, en framställning som Drätselkammaren emellertid vill hoppas icke behöfver ifrågakomma.

Såsom rättslig grund för ett dylikt åläggande anser Drätselkammaren den omständigheten kunna åberopas, att Korsängsgatan vid tidpunkten för koncessions meddelande för järnvägen var en af de allmänna infartsvägarna till staden eller med andra ord allmän landsväg, samt att koncessionen icke innebär rätt att hindra samfärdseln å denna väg.

Drätselkammaren anhåller i sinom tid få skriftlig underrättelse angående Styrelsen ställning till i hosföljande protokollutdrag af Drätselkammaren afgifna basis för en för en första uppgörelse.

Västerås den 12 juni 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Axel Sundström.

Ragnar Tenow.

N:o 52.

Ang. ordnande af gatutrafiken vid järnvägskorsningarne i Korsängs- och Hamngatan.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 14 maj 1915.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 179.

Sedan Drätselkammaren den 13 sistlidne januari under § 17 i protokollet vid behandling af de i samband med hvarandra stående frågorna rörande dels utvidgning af järnvägens stationsområde härstädes dels ock ordnande af järnvägstrafiken till egendomen Malma i anledning af inkommen skrifvelse från styrelsen för Stockholm-Västerås-Bergslagens järnväg angående åtagande af järnvärgsbolaget att anordna trafikförbindelse mellan staden och egendomen Malma öfver Finnslätten uppdragit åt Herrar Sundström och Andersson att i ofvannämnda frågor vidare förhandla med järnvägsbolaget, så hade nu till Drätselkammaren öfverlämnats dels skrifvelse från stadens byggnadschef G. Smitt med förslag, att staden ifråga om bangårdsutvidgningen skulle erbjuda uppgörelse under villkor, att järnvägen förbunde sig *att* omedelbart utan kostnad för staden anordna undergång i Korsängsgatan och träffa anordningar för framdragande af stadens ledningar häri, *samt att* inom fyra år hafva iordningställt den del af bangården, som erfordrades för undvikande af växling öfver Hamngatan, inom fem år anläggningen af lastkajer å tivoliplatsen samt inom 15 år bangårdsanläggningen i sin helhet, för så vidt ej stadens folkmängd afsevärdt vore minskad vid sist sagda tid, och Drätselkammaren på grund häraf ansåge ytterligare utvidgning af bangården öfverflödig och emot det att staden förbunde sig att afstå för utvidgningen erforderlig mark mot ett pris af 5 kronor pr kvm., men med skyldighet för bolaget att ersätta staden de kostnader, som blefve förenade med den flyttning och rifning af byggnader, som nödvändiggjordes genom ifrågavarande utvidgning, dels ock promemoria afgifven af Drätselkammarens särskilda delegerade öfver hvad vid denna vidare förhandling med bolaget förekommit.

Tillika hade stadens byggnadschef låtit utarbeta ritningar såväl till viadukt som undergång i korsningen emellan järnvägen och Pilgatan.

Efter en längre öfverläggning i ärendet beslöt drätselkammaren till järnvägsbolagets styrelse aflåta meddelande att Drätselkammaren dels med ändring af sitt förut gjorda uttalande angående förslaget i denna del funne det vara lämpligare att framdraga Pilgatan medelst viadukt öfver järnvägslinien till TIllberga under uttryckligt betonande likväl att detta förordnande icke innebure åtagande för staden att bestrida några som hälst kostnader för detta alternativs genomförande, dels ock vore villig tillstyrka hos Stadsfullmäktige öfverlåtande till järnvägsbolaget af den mark, som erfordrades för den första utvidgningen enligt till Drätselkammaren ingifvet förslag utgörande i areal omkring 3,000 kvm. detta dock under förutsättning att järnvägsbolaget förbunde sig att utan kostnad för staden inom 1916 års utgång anordna undergång genom järnvägsbanken för Korsängsgatan till de dimensioner, som erfordrades för gatu- och spårvägstrafik och minst till tio meters bredd samt att vidga järnvägsöfvergången i Pilgatan till Pilgatans öfriga bredd samt därvid till staden öfverlämna utan afgift den mark, som härför erfordrades.

Vidkommande de hufvudförslag till bangårdsutvidgningen, som till Drätselkammaren öfverlämnats, beslöt Drätselkammaren göra det uttalandet, att Drätselkammaren icke funne staden kunna binda sig för något af dessa genom ett förhandsuttalande, allrahelst genomförandet af något af dessa förslag först kunde ske i en aflägsen framtid.

N:o 52. *Ang. ordnande af gatutrafiken vid järnvägskorsningarne i Korsängs- och Hamngatan.*

Som ofvan

In fidem:

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 28 maj 1915.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 97.

Föreslog herr Björkman, att Skolstyrelsen skulle hos Stadsfullmäktige anhålla, att en lämpligare öfverfartsväg vid järnvägstrappan vid Korsängsgatan iordningsställdes, hälst som ett stort antal barn ha att passera densamma för att komma till och från skolan, och beslöt skolstyrelsen under uttalande af den fara, barnen utsättas för genom att passera järnvägen å nämnda ställe, hos Stadsfullmäktige anhålla om skyndsamma åtgärder till förhindrande af eventuella olyckor.

Västerås den 6 augusti 1915.

Em. Granér.
Folkskolestyrelsens sekr.

Ur protokollet rätt utdraget, betygar.

Em. Granér.

N:o 53.

Drätselkammarens och Folkskolestyrelsens förslag ang. två nya småskolelärarinnetjänster.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Öfverlämnande till Stadsfullmäktiges pröfning närlagda framställning från Folkskolestyrelsen rörande inrättande af två nya småskolelärarinnetjänster jämte anslag till deras aflöning samt till hyra för undervisningslokaler får Drätselkammaren till framställningen förorda bifall.

Västerås den 12 augusti 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 1 juli 1915.

§ 105.

Enär antalet barn i småskolans första klass vid instundande läsårs början stigit till ett medeltal af 34 pr klass, hade undertecknad, för att få ifrågavarande medeltal sänkt till omkr. 30, föreslagit inrättandet af 2 nya småskolelärarinnetjänster.

Med anledning häraf beslöt skolstyrelsen hos stadsfullmäktige anhålla att af besparade medel få använda 600 kr. till aflöning af tvenne småskolelärarinnor å nyinrättad tjänst samt 200 kr. till lokalhyra allt afsedt för innevarande års hösttermin.

Denna § skulle anses omedelbart justerad.

Västerås den 6 aug. 1915.

Em. Granér.
Folkskolestyrelsens sekreterare.

Ur protokollet rätt utdraget, betygar.

Em. Granér.

Västerås, 1915, Westm. Alleh:s tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 26 Augusti XII.

N:o 54.

Kungl. brefven angående fastställelse af ny stadsplan samt af särskilda föreskrifter angående byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden får härmed till Stadsfullmäktiges kännedom öfverlämna Byggnadsnämnden tillhandakomna afskrifter af Kungl. Maj:ts särskilda nådiga bref den 14 maj 1915 *dels* angående fastställelse å ändring i och tillägg till stadsplanen för Västerås m. m., *dels ock* angående särskilda föreskrifter med afseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom Västerås icke planlagda område.

Västerås den 18 augusti 1915.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Avskrift.

Gustaf etc. Vår ynnest etc. Uti en till Oss ställd, av Eder med underdånig skrivelse den 10 november 1911 jämte underdånigt yttrande av magistraten i Västerås översänd skrift har byggnadsnämnden i nämnda stad, jämlikt densamma av stadsfullmäktige lämnat uppdrag, i underdånighet anhållit om fastställelse å ett av särskilda kommitterade upprättat, av stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 juni och den 15 december 1910 samt den 27 april och den 26 maj 1911, efter byggnadsnämndens hörande, antaget förslag till ändring i och tillägg till stadsplanen för Västerås stad, sådant samma förslag finnes åskådliggjort å en ansökningen bifogad karta jämte därtill hörande beskrivning.

Enligt beskrivningen skulle för vissa däri angivna kvarter gälla särskilda av stadsfullmäktige vid berörda sammanträden den 20 juni och 15 december 1910, efter byggnadsnämndens hörande, beslutade bestämmelser med avseende å sättet för byggnadstomternas användande, varjämte enligt beskrivningen vissa uppräknade byggnadskvarter skulle hänföras till äldre stadsdel, men öfriga byggnadskvarter till ny stadsdel.

Till följd av nådig remiss har Vårt överintendentsämbete den 27 augusti 1912 avgivit underdånigt utlåtande, däruti ämbetet dels meddelat, att omförmälda karta, som vid företagen granskning befunnits ofullständig och otydlig, blivit på

N:o 54.
Ang. ny stadsplan.

anmodan av ämbetet av vederbörande kompletterad och förtydligad, dels ock framställt vissa anmärkningar och erinringar emot det underställda förslaget till särskilda byggnadsbestämmelser.

Sedan Ni, till åtlydnad av därom meddelad nådig befallning, lämnat vederbörande tillfälle att med anledning av vad överintendentsämbetet sålunda anmärkt taga nyssberörda förslag under förnyad prövning, hava stadsfullmäktige vid sammanträde den 31 oktober 1912, efter byggnadsnämndens hörande, beslutat, att vissa av ifrågavarande särskilda bestämmelser skulle utgå ur förslaget, varjämte stadsfullmäktige beslutat hos Oss i underdånighet anhålla, att vid fastställandet av vissa utav stadsfullmäktige antagna särskilda bestämmelser för kvarteren Gertrud, Greta, Malin, Malvina, Maria, Martina, Nancy, Nella och Neta måtte lämnas nådigt medgivande, att inom nämnda kvarter finge anordnas fönster till boningsrum, vettande mot granntomt, på mindre avstånd från denna än i § 23 mom. 2 byggnadsstadgan för rikets städer är föreskrifvet.

Uti en till Oss ställd, av Eder med underdånig skrivelse den 11 januari 1913 överlämnad skrift har byggnadsnämnden, som av stadsfullmäktige bemyndigats bringa de vid sammanträdet den 31 oktober 1912 fattade beslut till verkställighet, i underdånighet anhållit om fastställelse å ifrågavarande förslag till stadsplan och särskilda byggnadsbestämmelser, de senare med de av stadsfullmäktige vid sistnämnda sammanträde däri beslutade ändringar och tillägg, därvid byggnadsnämnden emellertid hemställt, att från fastställelse måtte undantagas ett för industriellt behov avsatt område, det så kallade järnvägsverkstadsområdet, samt de för detta område antagna särskilda byggnadsbestämmelserna.

Till följd av nådig remiss har Vår fångvårdsstyrelse den 19 mars 1913 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet, varjämte Vårt och rikets kammarkollegium den 15 oktober 1913 inkommit med infordrat underdånigt utlåtande, i vad ärendet angår inom det föreslagna stadsplaneområdet belägen, för ecklesiastikt ändamål anslagen jord, samt därvid tillika överlämnat underdåniga yttranden av domkapitlet i Västerås och Eder samt drätselkammaren i staden.

Därefter hava stadsfullmäktige, på förekommen anledning, vid sammanträde den 19 juni 1914, på framställning av byggnadsnämnden, beslutat vissa ändringar i och tillägg till det underställda förslaget till stadsplan och byggnadsbestämmelser ävensom att det så kallade järnvägsverkstadsområdet samt den söder därom på västra sidan om Svartån belägna marken för närvarande icke skall intagas i stadsplanen.

Vidare hava stadsfullmäktige vid sammanträde den 26 november 1914, på hemställan av byggnadsnämnden, med upphävande av sina den 20 juni 1910 och den 26 maj 1911 fattade beslut rörande Klockargatans upptagande i stadsplanen, beslutat, att nämnda gata icke skulle upptagas i planen.

Uti en till Oss ställd, av magistraten i Västerås med underdånig skrivelse överlämnad skrift har byggnadsnämnden, jämlikt densamma av stadsfullmäktige lämnat uppdrag, anhållit om fastställelse å det underställda förslaget till stadsplan och byggnadsbestämmelser med de av stadsfullmäktige vid berörda sammanträden den 19 juni och den 26 november 1914 beslutade ändringar och tillägg, vilka, i vad de avse stadsplanen, införts å förutnämnda karta.

Tillika har byggnadsnämnden, för den händelse frågan om ägande- och nyttjanderätten till den mark av Hamngatan, som korsades av Stockholm—Västerås—Bergslagens järnvägs spår, skulle kräfva sin lösning, innan stadsplanen i denna

del kunde av Oss fastställas, anhållit, att denna omständighet icke måtte utgöra hinder för stadsplanens fastställande i övrigt. N:o 54. *Ang. ny stadsplan.*

Då vi nu i nåder låtit detta ärende Oss föredragas, hava Vi funnit gott fastställa ifrågavarande av stadsfullmäktige vid förutnämnda sammanträden den 20 juni och den 15 december 1910, den 27 april och den 26 maj 1911 samt den 19 juni och den 26 november 1914 antagna förslag till ändring i och tillägg till stadsplanen för Västerås, sådant samma förslag, vilket omfattar det område, som å omförmälda karta begränsas av svart streckad linje och sjön Mälaren, numera finnes utmärkt å samma karta med därtill hörande beskrivning, dock att från fastställelse undantages det område, som å kartan begränsas av en heldragen blå linje, Lillån och Mälaren.

Vidare hava Vi funnit gott fastställa av stadsfullmäktige vid nämnda sammanträden den 20 juni och den 15 december 1910 beslutade särskilda bestämmelser med avseende å sättet för byggnadstomternas användande inom vissa kvarter, dock med de vid sammanträdena den 31 oktober 1912 och den 14 juni 1914 däri beslutade ändringar samt med undantag av de särskilda bestämmelserna för järnvägsverkstadsområdet, i följd varav de nu fastställda bestämmelserna skola erhålla följande lydelse:

"I. I stadsdelen väster om Svartån.

Byggnadskvarteren Gertrud och Greta:

1:o) tomterna må icke upptagas av byggnader till större del än en fjärdedel av hela tomtarealen;

2:o) å tomterna må icke uppföras byggnader på närmare avstånd än 4,5 meter från tomternas gränslinjer emot granntomt;

3:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 6 meter, räknat från omgivande markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall, dock med undantag för gavlar, frontespiser, torn och dylikt;

4:o) inom varje tomt vare tillåtet inreda högst två kök jämte ett kök tillhörande gårdskarls- eller portvaktslägenhet.

Byggnadskvarteren Ida och Kata:

1:o) tomterna må icke upptagas av byggnader till större del än en fjärdedel av hela tomtarealen;

2:o) å tomterna må icke uppföras byggnader på närmare avstånd än 4,5 meter från tomtgräns mot grannegendom; dock att angränsande tomters ägare inom kvarteret *Ida* vid uppförande av gårdskarls- eller portvaktslägenhet efter byggnadsnämndens prövande kunna erhålla tillstånd att sammanbygga dylika lägenheter, vilka dock i så fall skola åtskiljas av brandmur;

3:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 9 meter, räknat från omgivande markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall, dock med undantag för gavlar, frontespiser, torn och dylikt;

4:o) inom varje tomt vare tillåtet inreda högst fyra kök äfvensom beträffande kvarteret *Ida* ett kök, tillhörande gårdskarls- eller portvaktslägenhet.

N:o 54. *Ang. ny stadsplan.*

Byggnadskvarteren Malin, Malvina, Maria, Martina, Nancy, Nella och Neta:

1:o) tomterna må icke upptagas av byggnader till större del än en fjärdedel av hela tomtarealen;

2:o) å tomterna må icke uppföras byggnader på närmare avstånd än 4,5 meter från tomternas gränslinjer;

3:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 6 meter, räknat från omgivande markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall, dock med undantag för gavlar, frontspiser, torn och dylikt;

4:o) inom varje tomt vare tillåtet inreda allenast ett kök jämte ett kök tillhörande gårdskarls- eller portvaktslägenhet.

Ovanstående bestämmelser må likväl ej utgöra hinder för uppförande inom kvarteret *Malin* av offentlig byggnad efter de för byggnads uppförande i staden i allmänhet gällande bestämmelser.

Byggnadskvarteren Olga, Palma, Pamela, Paulina och Petra:

1:o) tomterna må icke upptagas av byggnader till större del än en fjärdedel av hela tomtarealen;

2:o) å tomterna må icke uppföras byggnader på närmare avstånd än 6 meter från tomternas gränslinjer mot gator och granntomter, dock att beträffande kvarteren *Olga* och *Petra* bestämda förgårdslinjer skola iakttagas;

3:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 9 meter, räknat från omgivande markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall, dock med undantag för gavlar, frontespiser, torn och dylikt;

4:o) inom varje tomt vare tillåtet inreda högst två kök jämte ett kök tillhörande gårdskarls- eller portvaktslägenhet.

Byggnadskvarteret Lovisa:

1:o) inom kvarteret avsättes ett för planteringar avsett förgårdsområde, på sätt å stadsplanekartan finnes utmärkt utmed Svartån samt med förgrening mellan byggnaderna å nuvarande tomterna n:r 146 och 147, vilket område skall lämnas fritt från nybyggnad;

2:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 8 meter, räknat från omgivande markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall, dock med undantag för gavlar, frontespiser, torn och dylikt;

3:o) tomterna inom kvarteret må bebyggas, utan att andra gårdsutrymmen än de ovan omförmälda gårdsområdena lämnas.

II. I stadsdelen öster om Svartån.

Byggnadskvarteren Finn, Fingal, Fabian, Ferdinand, Frans, Gabriel, Galle, Gagne, Gad, Gerhard och Georg:

1:o) tomterna må icke upptagas av byggnader till större del än en tredjedel av hela tomtarealen;

2:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 5 meter, räknat från omgivande

markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall, dock med undantag för gavlar, frontespiser, torn och dylikt; N:o 54. *Ang. ny stadsplan.*

3:o) inom varje tomt vare tillåtet inreda högst fyra kök;

4:o) ovannämnda inskränkningar gälla dock ej för de mot Skolgatan gränsande tomter, å vilka hus må uppföras till en höjd av 11 meter beräknat på sätt nyss nämnts.

Byggnadskvarteret Heimer:

I kvarterets norra byggnadslinje emot Botaniska trädgården må ej uppföras hus av större höjd än 7 meter räknat från omgivande markens medelhöjd till korsningen av väggliv och takfall.

III. Stenstad.

Dels väster om Svartån inom kvarteret Lovisa samt utmed Slottsgatans västra byggnadslinje dels ock öster om Svartån inom det område, som begränsas av Skolgatan, Vasagatan, Nedre Trädgårdsgatan och Svartån, samt utmed Vasagatans östra sida mellan Skolgatan och Nedre Trädgårdsgatan få endast uppföras hus av sten eller därmed jämförligt ämne."

Vid meddelande av fastställelse å ovanintagna särskilda bestämmelser hava Vi funnit gott *dels* medgiva, att inom kvarteren Gertrud, Greta, Malin, Malvina, Maria, Martina, Nancy, Nella och Neta må, med iakttagande av de för nämnda kvarter fastställda bestämmelserna rörande byggnads avstånd från gränslinje mot granntomt, anordnas fönster till boningsrum, vettande mot granntomt, på mindre avstånd från denna än i § 23 mom. 2 byggnadsstadgan för rikets städer är föreskrivet, *dels ock* erinra, att de för kvarteren Ida och Kata fastställda bestämmelser angående byggnads avstånd från tomtgräns mot grannegendom icke innebära tillstånd att under andra förutsättningar, än nyssberörda föreskrifter i byggnadsstadgan angiva, i boningshus inom dessa kvarter mot sådan gräns hava fönster till boningsrum.

Därjämte hava Vi funnit gott förklara, det att inom det nu reglerade stadsplaneområdet byggnadskvarteren Klara, Klaudia, Kleopatra, Klio, Kraka, Laura, Lea, Linnea, Livia, Lovisa, Mina, Märta, Nanna, Norna, Olympia, Finn, Fingal, Fabian, Ferdinand, Frans, Filip, Gabriel, Gagne, Galle, Gad, Gerhard, Georg, Gere, Hagbard, Halvdan, Hake, Heimer, Jarl, Jesper, Idolf, Isidor, Inge, Jorund, Karl, Kettil, Klas, Knut, Kol, Leif, Leo, Lennart, Loke, Manfred, Martin, Mats, Nestor, Nimrod, Njord och Oden skola hänföras till äldre stadsdel samt övriga byggnadskvarter till ny stadsdel enligt byggnadsstadgan för rikets städer. Vilket Vi Eder till egen och vederbörandes kännedom och efterrättelse härigenom i nåder meddela. Omförmälda karta, försedd med påskrift om dess gillande, samt den till kartan hörande beskrivning ävensom en annan i ärendet ingiven karta överlämnas härjämte för att vederbörande tillställas. Stockholms slott den 14 maj 1915.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

angående fastställelse å ändring i och tillägg till stadsplanen för Västerås m. m.

Rätt avskrivet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 5 juli 1915.

Ex officio:

Herman Uddén.

N:o 54. Avskrift.

Ang. föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Gustaf etc. Vår ynnest etc. Stadsfullmäktige i Västerås beslöto vid sammanträden den 27 mars och den 25 september 1913, efter byggnadsnämndens hörande, att antaga ett förslag till särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom de delar av stadens område, vilka icke inginge i fastställd stadsplan.

Uti en till Oss ställd, av Eder med underdånig skrivelse den 15 november 1913 jämte underdånigt yttrande av magistraten i Västerås överlämnad skrift hava stadsfullmäktige, under åberopande av 41 § i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning, i underdånighet anhållit om Vår fastställelse å berörda förslag.

Till följd av nådig remiss har Vårt överintendentsämbete den 28 december 1914 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid överlämnat utdrag av det vid stadsfullmäktiges sammanträde den 29 oktober 1914 förda protokoll, innefattande stadsfullmäktiges yttrande över vissa inom ämbetet mot förslaget framställda erinringar.

Då Vi nu i nåder låtit detta ärende Oss föredragas, hava Vi med anledning av den underdåniga framställningen funnit gott jämlikt 41 § i ovannämnda lag förordna, att följande särskilda föreskrifter skola tillämpas med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom de delar av Västerås stads område, som icke finnas upptagna i gällande stadsplan:

"§ 1.

Inom de i stadsplanen ej upptagna områden må icke nybyggnad eller sådan förändring av befintlig byggnad, som enligt 40 § i stadsplanelagen är att hänföra till nybyggnad, vidtagas utan att stadens byggnadsnämnd därtill givit lov.

§ 2.

Ansökan om byggnadslov, varom i § 1 sägs, skall göras skriftligen hos byggnadsnämnden och vara åtföljd av:

a) karta över tomtplatsen, utvisande dess form och areal samt byggnadens tilltänkta läge ävensom till tomtplatsen gränsande allmän eller för gemensamt behov avsatt eller annan enskild väg;

b) bevis, att sökanden äger tomtplatsen eller ock eljest är till arbetets utförande berättigad;

c) plan-, fasad- och genomskärningsritningar i två exemplar över byggnadsföretaget, utförda i en minsta skala av 1 : 200; byggnadsnämnden likväl obetaget att med avseende å mindre betydande byggnadsföretag efter prövning av omständigheterna meddela byggnadslov, utan att ritningar av så fullständig beskaffenhet, som ovan sagts, blivit ingivna.

Å byggnadsritningarna, sådana de blivit fastställda, skall, med påskrift om fastställelsen, ena exemplaret till sökanden återställas och det andra hos byggnadsnämnden förvaras.

N:o 54.

Ang. föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

§ 3.

Byggnadslov får ej meddelas, där arealen av tomtplatsen understiger trehundra kvadratmeter eller där tomtplatsens form är synnerligen olämplig; dock att, där fråga är om uppförande av två kopplade eller i grupper sammanbyggda mindre, med brandmur skilda egna hem eller andra särskilt små byggnader samt ansökan om byggande av så kopplade hus eller hel grupp dylika små byggnader på en gång föreligger, byggnadsnämnden må kunna meddela byggnadslov, även om varje tomtplats icke innehåller ovan angivna minimiareal.

Innan byggnadslov meddelas, bör tillses, att tomtplats, som ej är belägen vid allmän eller för gemensamt behov avsatt enskild väg och som därjämte saknar egen utfartsväg, på betryggande sätt tillförsäkras rätt till sådan utfartsväg samt att tomtplatsen blivit torrlagd så fullständigt, omständigheterna det medgiva, i avseende varå byggnadsnämnden, där så anses erforderligt, bör inhämta hälsovårdsnämndens yttrande.

§ 4.

Av tomtplats skall minst hälften lämnas obebyggd.

Gårdsrum skall hava en medelbredd av minst tolv meter och smyg eller dylikt minst fyra och en halv meter. Som gårdsrums bredd räknas dess djup, då tomtplatsens bredd understiger tolv meter.

Gårdsrum å invid varandra liggande tomtplatser skola såvitt möjligt läggas i ett sammanhang.

§ 5.

Hus av trä må icke uppföras till större höjd än åtta meter eller med flera än två våningar och vindsvåning, varvid iakttages, att högst en fjärdedel av vinden får inredas till boningsrum.

Stenhus må icke hava mer än två våningar och vindsvåning eller tre våningar, i vilket sistnämnda fall vindsvåning ej får förekomma. Sådant hus får icke uppföras till större höjd än elva meter; dock att i fråga om fristående byggnad dess höjd icke må överstiga tre fjärdedelar av längden av byggnadens fasad mot väg, gata, torg eller annan allmän plats.

Med byggnads höjd förstås dess medelhöjd, räknad från omgivande gata, väg eller gårdsrum till korsningen av väggliv och takfall eller, i fråga om brutet tak, det nedre takfallet, dock med undantag för gavlar, frontespiser, torn eller dylikt.

Vad här ovan är stadgat om stenhus, gäller ej fabriksbyggnad eller byggnad för offentligt ändamål.

Boningshus av trä, som upptager större yta än fyrahundra kvadratmeter, skall avdelas genom en eller flera fullt betryggande brandmurar, så att icke någon av de medelst brandmur skilda delarna av byggnaden upptager större yta än fyrahundra kvadratmeter.

§ 6.

Byggnad må ej förläggas närmare grannes område än sex meter, där icke grannar enas om att samtidigt uppföra byggnader intill varandra i tomtgränsen

N:o 54. *Ang. föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.*

på sådant sätt, att de få utseende av en enda sammanhängande byggnad. Sålunda sammanbyggda hus skola vara avskilda från varandra medelst brandmurar. För fabriksbyggnader och för mindre uthus må, där byggnadsnämnden så prövar skäligt, medgivas undantag från vad i denna § är stadgat.

§ 7.

Byggnad skall uppföras av ändamålsenligt material och på ett betryggande sätt samt med iakttagande därav:

att byggnaden är lämplig för den tomtplats, å vilken den skall uppföras;

att byggnaden erhåller ett sådant läge samt så uppföres, att den erbjuder tillfredsställande säkerhet mot eldfara;

att byggnaden, om den är avsedd till boningshus eller för ändamål, som nödvändiggör, att människor större delen av dagen vistas inom densamma, erhåller sunt läge och en mot sundhetens fordringar svarande inredning;

att källarvåning under boningshus skall utföras av sten eller därmed jämförligt ämne samt, där fråga är om byggnad för flere än fyra hushåll, i dess helhet och eljest, om i källarvåningen inredes tvättstuga, till den del, som därav upptages, förses med tak av enahanda beskaffenhet; samt

att byggnadens yttre tillfredsställer billiga anspråk på smak och prydlighet.

Vid byggnads uppförande skall därför alltid tillses:

att tillräcklig grund lägges under såväl väggar som skorstenspipor samt annat murverk;

att golvet i boningsrum lägges minst 30 cm. över angränsande jordyta;

att boningsrums höjd blir minst 2.40 meter;

att boningsrum göres tillräckligt ljust och lämnar tillfälle till nödig luftväxling;

att fabrikshus ävensom byggnader, avsedda till samlingsrum för större antal människor, erhålla utgångar och trappor ävensom förstugor, där sådana förekomma, lämpade efter den mängd personer, som å stället rymmes: och skola i sådana byggnader alla dörrar kunna öppnas utåt;

att boningshus såväl till förekommande av fara vid eldsvåda som till de i huset boendes säkerhet och trevnad förses med tillräckligt antal trappor och utgångar;

att eldstäder med därtill hörande rör och pipor samt skorstenar icke anbringas närmare trävirke än 30 centimeter, och skall mellanrummet fyllas med sten eller annat eldsäkert ämne;

att skorstens- och eldrör samt murade eldstäder ej komma att vila på trävirke; samt

att byggnads tak icke må täckas med halm eller annat lättantändligt ämne.

§ 8.

Det åligger byggnadsnämnden att övervaka efterlevnaden av de här ovan givna föreskrifter; och skall, till utrönande av att godkänd ritning och av byggnadsnämnden i förekommande fall meddelade föreskrifter blivit följda, varje utfört byggnadsföretag, efter anmälan om dess fullbordande, av därtill utav byggnadsnämnden förordnad person avsynas och godkännas, innan byggnaden får för sitt avsedda ändamål begagnas.

§ 9.

N:o 54.

Ang. föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Vad här förut är sagt skall ej tillämpas med avseende å statens under kungl. överintendentsämbetets vård ställda byggnader eller andra allmänna byggnader, vartill ritningarna skola enligt gällande författningar av Kungl. Maj:t prövas, ej heller å byggnad, som å jordbruksfastighet erfordras uteslutande för densammas brukande.

För byggnad av sistnämnda slag skall dock iakttagas:

att eldstäder med därtill hörande rör och pipor samt skorstenar icke anbringas närmare trävirke än 30 centimeter; och skall mellanrummet fyllas med sten eller annat eldsäkert ämne;

att skorstens- och eldrör samt murade eldstäder ej komma att vila på trävirke; samt

att byggnads tak icke må täckas med halm eller annat lättantändligt ämne.

§ 10.

Företager någon byggnadsarbete utan byggnadsnämndens tillstånd, där sådant enligt dessa föreskrifter erfordrats, eller utför någon byggnadsarbete i strid mot fastställda ritningar eller byggnadsnämndens föreskrifter, böte från och med fem till och med femhundra kronor och vare dessutom underkastad skyldighet att borttaga eller ändra det utförda arbetet, om byggnadsnämnden finner nödigt sådant föreskriva.

Byggnadsnämnden äger att vid meddelande av föreskrift enligt denna § genom utsättande av lämpligt vite göra sig hörsammad.

Till böter enligt dessa särskilda föreskrifter må icke dömas, där å förseelsen följer straff enligt allmän lag.

Ådömda böter och viten enligt dessa föreskrifter tillfalla stadens kassa och skola, där tillgång saknas till deras fulla gäldande, förvandlas enligt allmän lag.

§ 11.

Förseelser mot de ovan meddelade särskilda föreskrifterna åtalas av allmän åklagare, ägande byggnadsnämnden ock att för särskilt fall förordna åklagare.

§ 12.

Den, som ej åtnöjes med byggnadsnämndens beslut i ärende, varom här ovan förmäles, må däröver föra klagan hos Konungens befallningshavande i Västmanlands län inom trettio dagar efter erhållen del av beslutet.

§ 13.

Då till byggnadsnämndens kännedom kommer, att ägare av jordområde står i begrepp att försälja detsamma helt eller delvis till byggnadstomter, bör nämnden låta sig angeläget vara att för jordägare påpeka lämpligheten av, att dylik försäljning sker efter en viss från början uppgjord plan, därvid hänsyn bör tagas till områdets framtida upptagande i stadsplanen, och att sådan plan uppgöres i samråd med och efter anvisning av byggnadsnämnden.»

N:o 54.
Ang. föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Vilket Eder till egen och vederbörandes kännedom och efterrättelse härigenom i nåder meddelas. Stockholms slott den 14 maj 1915.

GUSTAF

Oscar von Sydow.

angående särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom staden Västerås icke planlagda område.

Rätt avskrivet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 6 juli 1915.

Ex officio:
Herman Uddén.

Västerås 1915, Westmanlands Allehandas Boktryckeri.

N:o 55.

Beredningsutskottets yttrande ang. förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 januari 1915 till Beredningsutskottet för utlåtande remitterat ett förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i städerna inom Västmanlands län, hvilket förslag ingifvits till Konungens Befallningshafvande i länet och sedermera genom Magistraten öfverlämnats till Stadsfullmäktige för yttrande, får Beredningsutskottet, som fått emottaga närlagda utlåtande från Magistraten, i ärendet för egen del anföra följande.

Beredningsutskottet får då till en början yttra sig om de särskilda paragraferna i förslaget.

§ 1. Beredningsutskottet förordar den af Magistraten föreslagna lydelsen.

§ 2. På de skäl Magistraten anfört och då Beredningsutskottet därjämte är af den uppfattningen, att behof af de detaljerade bestämmelser rörande beskaffenheten och inredningen af stall, hvilka återfinnas i såväl det ursprungliga förslaget som i Magistratens ändringsförslag, icke visat sig och att dessa bestämmelser med hänsyn därtill, att enligt förslaget minsta afvikelse kan föranleda bötesansvar, icke lämpligen böra förekomma i reglementet, synas dessa detaljbestämmelser böra uteslutas ur förslaget, och torde denna § böra erhålla följande lydelse:

"Åkare eller hyrkusk skall för sin rörelse disponera sådant stall, som i senast fastställd renhållningsstadga föreskrifves."

§ 3. Beredningsutskottet förordar den af Magistraten föreslagna lydelsen med följande förändringar:

Tredje stycket: "Vid lastning af tvåhjuligt åkdon etc." anser utskottet böra utgå, enär jämnviktsläget å lastadt åkdon icke anses vara det rätta, utan bör åkdonet lastas så, att något större tyngd erhålles framåt.

I fjärde stycket synes första meningen lämpligen böra erhålla följande ändrade lydelse: "Tvåhjuligt åkdon för varutransport skall vid lossning eller lastning förses med stöd". Ändamålet med denna bestämmelse torde ligga i så öppen dag, att närmare förklaring härom icke behöfver intagas i själfva reglementet. Hvad andra meningen i samma stycke angår, finnes det fall, då trafkörning med eller åkning på tyngre lass — såsom då vägen eller gatan lutar med — är fullt berättigad, hvartill kommer att uttrycket "tyngre lass" säkerligen skulle komma att vålla svårighet och ojämnhet i tillämpningen; och anser utskottet med anledning häraf, att denna mening bör utgå, i all synnerhet, som missbruk i här berörda afseende är straffbart enligt allmänna strafflagen.

N:o 55.
Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Femte stycket: "Seldon skola vara etc." anser utskottet, då dylika oväsentliga bestämmelser med straffpåföljd för minsta öfverträdelse icke böra i reglementet förekomma, böra ur förslaget utgå.

Sjätte stycket synes böra gifvas följande ändrade lydelse: "Då släddon användes, gäller för sådant etc."

§ 4. I andra stycket anser utskottet, att ordet "vanart", som kan gifvas alltför vidsträckt betydelse, bör utgå.

§ 5. Emot den af Magistraten föreslagna lydelsen har Beredningsutskottet intet att erinra.

Det på två ställen förekommande ordet "polismyndigheten" bör dock måhända ersättas med ordet "Magistraten".

§ 8. Då andra schaktningsarbeten än sådana för husbyggnader kunna förekomma böra dessa ord "för husbyggnader" utgå.

I öfriga delar har Beredningsutskottet intet att erinra emot förslaget, sådant detta blifvit af Magistraten förordadt eller ändradt.

Hvad det föreslagna reglementet i dess helhet slutligen angår, får utskottet, under erinran därom att, enligt hvad af Magistratens skrifvelse framgår, jämte det nu ifrågasatta nya reglementet fortfarande skulle gälla det nuvarande droskreglementet, och då det synes mindre lämpligt att i två särskilda reglementen hafva bestämmelser, som röra så nära med hvarandra sammanhörande förhållanden, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte, efter det Stadsfullmäktige uttalat sig rörande de särskilda stadgandena i det nu föreliggande förslaget, besluta anhålla hos Magistraten, att Magistraten behagade, med iakttagande, så vidt ske kan, af Stadsfullmäktiges berörda uttalanden, i ett reglemente sammanföra såväl droskreglementets stadganden som de föreskrifter, hvilka afses med det nu föreliggande förslaget, samt öfverlämna det sålunda upprättade nya förslaget till Stadsfullmäktige för yttrande.

Västerås den 20 augusti 1915.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktiges i Västerås Beredningsutskott.

Sedan Beredningsutskottets ordförande hos Magistratens ordförande anhållit om yttrande af Magistraten i anledning af det från Stadsfullmäktige till Beredningsutskottet remitterade ärendet angående genom Konungens Befallningshafvande i länet väckt förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i Västerås, får Magistraten anföra följande:

Enligt hvad Magistraten vid ärendets öfverlämnande till Stadsfullmäktige erinrat, funnos redan förut för staden af Konungens Befallningshafvande fastställda bestämmelser angående beskaffenhet af stall och angående droskväsendet, för så vidt detsamma afser att å gata, torg eller annan allmän plats i staden eller å dess område betjäna allmänheten med personbefordran.

N:o 55.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

I följd af dessa bestämmelser och här nedan angifna skäl anser Magistraten, att det väckta förslaget bör ändras i nedannämnda delar:

§ 1. Med afseende å gällande bestämmelser angående droskväsendet i staden och då i förslaget förekommande ordet "Polismyndigheteten" är obestämdt så till vida, att tvekan kan uppstå hos den anmälningsskyldige, om anmälan bör ske hos högsta polismyndigheten i staden: Magistraten, eller särskild polisman, stadsfiskalen eller poliskommissarien samt för tydligare utmärkande däraf, att åkare är den, som tillhandagår med varutransport, och hyrkusk med personbefordran, föreslår Magistraten att denna § erhåller följande lydelse:

§ 1.

"Åkare eller hyrkusk är den, som inom staden eller å dess områden yrkesmässigt tillhandagår allmänheten med häst och fordon för varutransport eller personbefordran. Före rörelsens början skall anmälan därom ske hos Magistraten. Afser rörelsen tillhandahållande af häst och åkdon å gata, torg eller annan allmän plats i staden eller på dess område, erfordras härför hvad i reglemente angående droskväsendet i Västerås är föreskrifvet".

§ 2. I den af Konungens Befallningshafvande den 9 november 1913 fastställda renhållningsstadga för Västerås stad och vissa i särskild ordning bestämda delar af stadens område är i § 14 föreskrifvet:

1). "Stall och fähus skola vara ljusa och rymliga samt försedda med fullt vattentäta golf, förfärdigade af cement, asfalt eller annat af Hälsovårdsnämnden godkändt ämne.

Golfvet, som till större eller mindre del må täckas med pallar af plank, skall hafva sådan lutning, att den flytande orenligheten kan uppsamlas och afledas.

2). Därest den flytande orenligheten ej afledes till kloakbrunn eller upptages i torfströ eller annat tjänligt ämne, skall den afledas genom glaserade lerrör till en utanför belägen vattenbehållare af betong eller glaseradt lergods. Sådan behållare skall tömmas vid behof, dock minst en gång i veckan.

3). Beträffande spiltor, anordnade under bar himmel eller i skjul för uppställande af kreatur, gälle i tillämpliga delar, hvad ofvan i afseende å stall och fähus är sagt.

4). Undantag från eller lindring i ofvan gifna bestämmelser beträffande stall, som endast tillfälligtvis begagnas, kan af Hälsovårdsnämnden på särskild framställning beviljas".

Några undantag för dess föreskrifter äro, såsom stadgan anger, ej medgifna annat än för stall, som endast tillfälligtvis begagnas.

I anledning häraf föreslår Magistraten följande lydelse för § 2.

§ 2.

"Åkare och hyrkusk skall för sin rörelse disponera sådant stall, som i § 14 punkterna 1 och 2 i den af Konungens Befallningshafvande den 6 november 1913 fastställda renhållningsstadga för gårdarna i Västerås stad föreskrifves; härjämte skall stallet vara möjligaste brandfritt med cirka 25 kubikmeters rymd pr djur. Spiltorna skola hafva en längd, inberäknat en 47 centimeters bred krubba, af 2,65 m. och en bredd af 1,62 m. med svag lutning af spiltgolfvet i dess bakre

N:o 55. *Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.*

två tredjedelar. Fönsternas sammanlagda yta skall vara $^1/_{12}$—$^1/_{15}$ af golfytan, dörrarna utåtgående och till ett antal af minst en för 12 à 15 hästar. Ventilationen bör vara tillräcklig samt om möjligt vattenledning inledas.

Åkare eller hyrkusk, som då detta reglemente träder i kraft redan innehar stall, hvilket ej är inrättadt enl. ofvan gifna föreskrifter, får begagna detta, men måste vidtaga sådana ändamålsenliga förändringar, som af polismyndigheten föreskrifvas.

Vid nybyggnad eller genomgripande ombyggnad skola föreskrifterna ovillkorligen lända till efterrättelse".

§ 3. I gällande droskreglemente för Västerås stad, hvaraf ett exemplar bifogas, äro i §§ 8—14 föreskrifter lämnade angående beskaffenhet af droska, som tillåtes användas för persontrafik, där sådan äger rum från droskstation å gata, torg eller annan allmän plats. Samma föreskrifter i tillämpliga delar anser Magistraten böra gälla jämväl för hyrkuskkörning.

Då i Ordningsstadan för rikets städer föreskrift är lämnad att, då släddon begagnas, seltygen skola vara försedda med ljudande klocka eller bjällra, torde föreskrift härom i förevarande reglemente ej vara erforderligt. Magistraten föreslår därför följande lydelse för § 3.

§ 3.

"Åkdon för personbefordran skall vara säkert byggdt, snyggt och bekvämt. Är åkdon helt täckt, skall det vara försedt med en ändamålsenlig inrättning, genom hvilken den åkande kan inifrån vagnen signalera till kusken.

Användes åkdon för personbefordran från droskstation å gata, torg eller annan allmän plats, skall härjämte iakttagas hvad i gällande droskreglemente för sådant åkdon är föreskrifvet.

Fordon, som användes till körslor för varutransport, skall vara byggdt och i fullt brukbart skick.

Vid lastning af tvåhjuligt åkdon skall noga tillses att jämnvikt uppstår.

Tvåhjuligt åkdon för varutransport skall vara försedt med ett stöd, hvilket vid lossning och lastning anbringas så, att hästen ej anstränges af åkdonets hållande i jämnvikt. Trafkörning med tyngre lass får ej äga rum och körsven får icke själf åka eller tillåta annan person åka på dylikt lass.

Seldon skola vara förfärdigade af starkt och godt läder, hela och snygga, samt de vid personbefordran använda, i likhet med åkdonen, väl rena, putsade och prydliga.

Vid slädföre må släddon användas, och gäller för sådant i tillämpliga delar hvad om åkdon och fordon är föreskrifvet.

Vid personskjuts skall åkdon vid mörker vara försedt med tända lyktor.

Hvarje åkdon, som af åkare eller hyrkusk användes till körslor, skall vara försedt med nummer, hvilket af den polistjänsteman, som har inseende öfver droskväsendet, tilldelas vederbörande åkare eller hyrkusk.

Detta nummer skall med tydliga hvita, tolf centimeter höga siffror på svart botten tillika med ordet "åkare" för verkåkdon anbringas å skylt på baksidan af åkdonet eller å annan lämplig plats, som af polismannen bestämmes. Denna skylt får ej skylas eller göras otydlig, då åkdonet användes".

§ 4. Då i den allmänna strafflagen ansvar för grymhet mot djur är stadgadt

och till sådan grymhet äfven torde vara att att hänföra ryckning i tömmaraa eller annan misshandel af häst, är enligt Magistratens åsikt, ej nödvändigt att förbud häremot införes i detta reglemente, men väl att för sådan förseelse följer förlust att vidare få användas såsom kusk eller körsven hos hyrkusk eller åkare. Magistraten hyser också tvekan, om förbud kan meddelas dylik person mot att äfven i icke yrkesmässig verksamhet köra med en eller flera hästar förspändt åkdon inom staden. N:o 55. *Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.*

I följd häraf föreslår Magistraten att åt denna § gifves följande lydelse:

§ 4.

"Ej må annan hos hyrkusk eller åkare tjänstgöra såsom kusk eller körsven än den, som gjort sig känd för nykterhet, ärlighet och ordentlighet samt är väl kunnig i hästars behandling och körning och har erforderlig kännedom om detta reglemente.

Den som gjort sig skyldig till ansvar för djurplågeri, till upprepade förseelser mot föreskrifterna i detta reglemente eller gör sig känd för vanart, oskickligt uppförande, oordentligt lefnadssätt eller ock annorledes visar sig olämplig för befattningen, må af Magistraten förbjudas att vidare användas såsom kusk eller körsven hos hyrkusk eller åkare i staden.

För droskkusk gäller härjämte hvad i gällande droskreglemente är föreskrifvet".

§ 5. Då polismyndigheten för nödig kontroll jämväl bör äga kännedom om ombyte af hyrkuskars och åkares lägenheter, föreslås följande ändrade lydelse för denna §.

§ 5.

"Åkare eller hyrkusk är skyldig att inom tjugufyra timmar till polismyndigheten anmäla ombyte af bostad, stall eller förvaringsrum för åkdon och annan materiel.

Härjämte åligger det åkare och hyrkusk att föra förteckning öfver hos honom anställda kuskar och körsvenner jämte sådan anteckning, att därur lätt kan hämtas upplysning om hvilken kusk vid särskildt tillfälle kört visst åkdon.

Dessa anteckningar skola vid anfordran hållas för polismyndigheten tillgängliga".

§§ 6, 7, 8, 9, 10. Emot §§ 6—10 sådana de i förslaget till reglemente äro affattade har Magistraten icke någon annan erinran än att i § 9 bör inflyta, att Magistraten är den myndighet, som meddelar vitesförbud.

Orden "äger polismyndigheten omedelbart vid vite förbjuda", böra därför utbytas mot "äger Magistraten vid vite förbjuda".

§ 11. Den § anser Magistraten böra lämpligare ersättas med motsvarande bestämmelser i nu gällande droskreglemente och förty erhålla följande lydelse:

§ 11.

"Kusk å sufflettåkdon för personbefordran är såväl före som under färd skyldig att upp- och nedfälla suffletten om den åkande det begär.

Likaså åligger det kusk att, såvida sådant låter sig förena med den honom

N:o 55. *Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.*

åliggande tillsyn å hästar och åkdon, öppna och sluta vagnsdörren vid den åkandes på- och afstigning, biträda med på- och aflastning af effekter samt om möjligt, vaka öfver, att dessa ej under färden skadas eller förkomma.

Omedelbart efter det den åkande lämnat fordonet, skall kusk undersöka, om några effekter däri kvarlämnats, samt, om så skett, desamma till den åkande genast återställa. Kan sådant ej ske, åligger det kusk att senast nästföljande morgon aflämna det tillvaratagna å polisstation".

§ 12—14. Emot §§ 12—14 sådana de i förslaget äro affattade har Magistraten icke något att erinra.

Västerås Rådhus den 29 april 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

RESOLUTION.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som behagade i ärendet afgifva yttrande samt remissakten därefter återställa.

Magistraten får därvid erinra *dels* att uti den genom Konungens Befallningshafvandes resolution den 6 november 1913 fastställda *renhållningsstadga* för gårdarne inom Västerås stads planlagda område och de i stadens mark belägna områden, hvilka i vederbörlig ordning förklarats skola i hälsovårdsafseende betraktas såsom stad, nuvarande bestämmelser angående beskaffenhet af stall inom staden finnas inrymda, *dels ock* att nu gällande föreskrifter angående tillstånd att å gata eller annan allmän plats i staden eller på dess område tillhandahålla häst och åkdon för att mot betalning betjäna allmänheten med personbefordran återfinnas i *Reglemente angående droskväsendet* i Västerås, fastställdt af Konungens Befallningshafvande den 10 maj 1900.

Äfven om dessa föreskrifter angående beskaffenhet af stall och angående droskväsendet för personbefordran kunna anses tillfredsställande för det ändamål Västmanlands läns djurskyddsförening afsedt, saknas dock inom staden föreskrifter angående rätt att med häst och fordon yrkesmässigt tillhandahålla allmänheten med varutransport samt med personbefordran, såvidt personbefordran ej företages från gata eller allmän plats.

Västerås Rådhus den 26 januari 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Helge Cronholm.

AFSKRIFT.

N:o 55.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

Till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län.

Med öfverlämnande af 5 exemplar utaf ett genom Västmanlands läns djurskyddsförenings försorg utarbetadt reglemente för åkare och hyrkuskar i städerna inom länet tillåter sig föreningen vördsamt hemställa, att Konungens Befallningshafvande behagade finna skäligt låta detta förslag komma till behandling enligt § 20 mom. 2 af nådiga ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868.

Reglementsförslaget är grundadt på ett af Konungens Befallningshafvande i Örebro den 22 maj 1914 fastställt reglemente för Nora stad med vissa däri sedermera af länsveterinären Carl Julius Jacobsson föreslagna ändringar.

Västerås den 2 januari 1914.

För Västmanlands läns djurskyddsförening:

Herman Uddén.

Isidor Fröier.

Rätt afskrivet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 21 januari 1915.

Ex officio:

C. G. Ihrfors.

RESOLUTION.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas att i ärendet höra Stadsfullmäktige i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande därefter hit inkomma och remissakten då tillika återställa.

Västerås slott i landskansliet den 21 januari 1915.

Landshövdingeämbetet:

Olof Åkerrén. *C. G. Ihrfors.*

Förslag till reglemente för åkare och hyrkuskar i städerna inom Västmanlands län.

§ 1.

Åkare eller hyrkusk är den, som inom staden yrkesmässigt tillhandagår allmänheten med häst och fordon för personbefordran eller varutransport. Före rörelsens början skall anmälan därom ske hos polismyndigheten.

§ 2.

Åkare och hyrkusk skall för sin rörelse disponera ändamålsenligt, möjligast brandfritt stall med cirka 25 kubikmeters rymnd per djur. Stallgolfvet skall vara tätt och ogenomträngligt. För att upptaga urinspillningen skall antingen golfvet

N:o 55.
Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

ligga så högt öfver markens yta, att godt aflopp finns, eller om så ej är fallet, skall ett absorberande ämne såsom torfströ användas. Spiltorna skola hafva en längd, inberäknadt en 47 centimeter bred krubba, af 2,66 meter och en bredd af 1,62 meter med svag lutning af spiltgolfvet i dess bakre tvåtredjedelar. Fönsternas sammanlagda yta skall vara 1/12—1/15 af golfytan, dörrarna utåtgående och till ett antal af minst en för 12 à 15 hästar. Ventilationen bör vara tillräcklig samt om möjligt vattenledning inledas.

Åkare eller hyrkusk, som, då detta reglemente träder i kraft, redan innehar stall, hvilket ej är inrättadt enligt ofvan gifna föreskrifter, får begagna detta, men måste vidtaga sådana ändamålsenliga förändringar, som af polismyndigheten föreskrifvas.

Vid nybyggnad eller genomgripande reparation (ombyggnad) skola föreskrifterna ovillkorligen lända till efterrättelse.

§ 3.

Varje åkdon, som användes till körslor, skall vara fullt brukbart och försedt med ett nummer, hvilket af polismyndigheten tilldelas åkaren eller hyrkusken. Detta nummer skall tillika med ordet "åkare" eller eventuellt "hyrkusk" därofvan målas i svart på hvit skylt af storlek och form, som polismyndigheten bestämmer, hvilken skylt skall anbringas å åkdonets baksida eller å annan lämplig plats, som af polismyndigheten föreskrifves. Skylten får ej skylas eller göras otydlig, då åkdonet användes.

Vid lastning af tvåhjuligt åkdon tillses noga, att jämnvikt uppstår.

Tvåhjuligt åkdon för varutransport skall vara försett med ett stöd, hvilket vid lossning och lastning anbringas så, att hästen ej anstränges af åkdonets hållande i jämnvikt. Trafkörning af tyngre lass får ej äga rum och körsvennen får icke själf åka eller tillåta annan person åka på dylikt lass.

Seldon skola vara förfärdigade af starkt och godt läder, hela och snygga, samt de vid personbefordran använda, i likhet med åkdonen, väl rena, putsade och prydliga.

Vid användande af släddon skall häst vara försedd med bjällra.

Vid personskjuts skall åkdon vid mörker vara försedt med tända lyktor.

§ 4.

Hos åkare eller hyrkuskar anställda kuskar och körsvenner skola vara kända för nykterhet, ärlighet och ordentlighet, hafva erforderlig kännedom om detta reglemente, vara väl kunniga i körning och hästars behandling samt få under körning ej rycka i tömmarna eller på annat sätt misshandla häst. Den, som gör sig skyldig till förseelse mot nämnda föreskrifter, kan af polismyndigheten för alltid eller för viss tid förbjudas köra med en eller flera hästar förspändt åkdon inom staden.

§ 5.

Åkare eller hyrkusk åligger att föra förteckning öfver hos honom anställda kuskar och körsvenner, med uppgift om tiden, då de börjat och slutat sin anställning, och skall denna förteckning på anfordran uppvisas för polisman.

N:o 55. *Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.*

§ 6.

De till körslor använda hästarna skola vara fullt tjänsbara, kraftiga och vid godt hull, ej behäftade med anmärkningsvärda fel, säkert inkörda, väl skodda och vid halkigt väglag skarpt broddade samt i öfrigt lämpliga. Hofvarna böra rengöras morgon och afton. Seldonet skall vara lämpligt och passande efter hästen, samt påselningen utförd så, att djuret icke utsättes för skafsår eller smärta. När häst står ute och hvilar i köld, snö och rägn, skall den skyddas med lämpligt täcke. Betslet får i köld icke läggas i hästens mun utan att förut vara gnidet eller behandladt, så att dess temperatur icke är för låg.

§ 7.

Häst skall behandlas mildt och skonsamt, och det bör sörjas för att hästen får tillräcklig och lämplig utfodring.

§ 8.

Lass beräknas efter hvad på orten vanligt är, hvarvid hänsyn tages till hästens styrka, fordonets beskaffenhet, väglaget med mera. Vid schaktningsarbeten för husbyggnader, där uppgräfd mark lämnar föga eller ingen bärighet för hjuldonet, bör såvidt ske kan plankbädd anordnas för underlättande af hästens arbete.

§ 9.

Besiktning af för åkeri eller hyrkuskverk avsedda åkdon och seldon skall årligen före maj månads utgång verkställas af polismyndigheten.

Veterinärsbesiktning af till körslor använda hästar skall ske minst en gång om året. Polismyndighet äger dessutom låta besiktiga hästarne, äfven då de stå i ägarens stall, så ofta anledning därtill finnes. Befinnes vid besiktning eller eljest att hästar, åkdon eller seldon ej äro i föreskrifvet skick, äger polismyndighet omedelbart vid vite förbjuda deras användande, och få åkdon och seldon ej ånyo begagnas, förrän de blifvit af polismyndigheten godkända. Ej heller får häst på nytt användas, förrän åkare eller hyrkusk hos polismyndigheten företett af legitimerad veterinär utfärdadt intyg, att hinder därför ej möter.

§ 10.

Hästar, som användts till strängt arbete under veckans sex arbetsdagar, få icke användas till ansträngande arbete eller längre körning på söndagen. Ej heller må i större utsträckning arbete utöfver tio timmar per dygn förekomma.

§ 11.

Efter slutad körning med åkdon för personbefordran åligger det kusk genomsöka fordonet för att efterse, om den resande glömt några effekter; och skall kusk i sådant fall det kvarglömda på stället till den resande återlämna eller, om denne aflägsnat sig, inlämna det å polisstation, så snart sådant kan ske.

§ 12.

Åkare och hyrkusk är ansvarig för sådana af kusk eller körsven begångna öfverträdelser af reglementet, hvilka kunna anses härröra af åkarens eller hyrkuskens underlåtenhet att, i hvad på honom ankommer, ägna nödig tillsyn öfver kusk, hästar och åkdon med hvad därtill hör.

N:o 55.

Ang. reglemente för åkare och hyrkuskar.

§ 13.

Ett exemplar af detta reglemente skall finnas anslaget i stallet hos åkare och hyrkuskar.

§ 14.

För hvarje förseelse mot detta reglemente skall i det fall, då ansvar icke finnes i allmän lag eller författning särskildt bestämdt, den felande böta från och med 2 till och med 20 kronor.

N:o 56.

Drätselkammarens förslag ang. inköp af egendomen Carlsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande har emellan Drätselkammaren för stadens räkning och Grefve C. A. Lewenhaupt träffats preliminärt aftal, hvilket härmed bilägges, och hvarigenom Grefve Lewenhaupt till staden försäljer all jord, som af honom äges och innehafves under gemensam benämning Carlsbergs gård, däri inbegripna lägenheterna Dalslund och Gustafsvik.

Gifvetvis bör det ligga i stadens intresse att förvärfva den mark, som är belägen inom stadens ägoområde utmed Mälaren, då härigenom staden blir obunden ifråga om val af lämplig plats för blifvande hamnutvidgningar.

Det är ett kändt förhållande, att vattendjupet omedelbart utanför den till inköp föreslagna fastigheten är relativt djupt, hvarför, därest hamnanläggning för stadens räkning hit framdeles måste förläggas, jämförelsevis små kostnader blifva förenade med muddring och framdragning af fartygsfarled hitin. Visserligen har plan för hamnens utvidgning redan i hufvudsak af Stadsfullmäktige godkänts, hvilken plan upptager anläggning af kajer och hamnbassänger österut utefter Viksängsområdet, men detta utesluter icke att fastigheten Carlsberg för staden är begärlig ur ofvan angifna synpunkt.

Erfarenheten har visat, att staden äfven västerut är stadd i rask tillväxt och att markvärdet här är i stadigt stigande. En del af egendomen är redan uppdelad till tomter, för hvilka redan nu kan begäras en krona och en krona 50 öre pr kvm. och ingenting jäfvar för närvarande den förmodan, att dessa tomter rätt snart kunna blifva rätt så begärliga.

Det är således mera för att tillgodose ett framtida med stor sannolikhet inträdande behof än ett för ögonblicket föreliggande och för att bespara staden den merutgift beroende på en fortsatt värdestegring å fastigheten som skulle vara förenad med ett framtida nödtvunget förvärfvande af densamma, Drätselkammaren anser att staden bör begagna sig af det tillfälle som nu bjudes.

Då det för närvarande föreligger svårighet att erhålla nådigt tillstånd att upptaga lån för andra behof än sådana, som hafva sin rot i rådande krisförhållanden, måste annan utväg än lånevägen anlitas för anskaffande af medel att

bestrida inköpet. En sådan utväg erbjuder sig, därest för likviderande af en del af köpeskillingen för Carlsberg finge användas inflytande köpeskillingar dels för den del af kvarteret Ottar, som försålts till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, dels ock för den tomt å Kungsängen, som Kungl. Vattenfallsstyrelsen inköpt för ångreserv- och transformatorstation, hvilken utväg emellertid förutsätter en ändring i Stadsfullmäktiges beslut i samband med försäljningen af del af kvarteret Ottar, att den kontanta köpeskillingen härför skulle reserveras för förvärf eller ordnande af öppna platser inom staden. Till återstående del skulle köpeskillingen bestridas af reserverade köpeskillingsmedel.

N:r 56. Ang. inköp af egendomen Carlsberg.

I samband med beslut om inköp anser Drätselkammaren det vara lämpligt, att Stadsfullmäktige gifva Drätselkammaren ett generellt bemyndigande att till pris, Drätselkammaren kan finna fördelaktigt, försälja egendomen eller delar däraf. Ett sådant bemyndigande är betingadt däraf, att en del af egendomen, som förut nämnts, redan är indelad till tomter, afsedda för försäljning.

Under hänvisning till ofvanstående får därför Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att med godkännande af bilagda köpekontrakt angående inköp af Grefve C. A. Lewenhaupt tillhöriga fastigheten Carlsbergs gård jämte därtillhörande lägenheterna Dalslund och Gustafsvik anvisa för inköpet erforderliga medel, 150,000 kr., att gäldas dels med inflytande köpeskillingar för till Allm. Sv. El. A.-Bol. försålda del af kvarteret Ottar samt till Kungl. Vattenfallsstyrelsen försålda tomt å Kungsängen tillhopa cirka 100,000 kronor, dels ock till återstående del af reserverade köpeskillingsmedel

samt att bemyndiga Drätselkammaren att sedermera till pris, som Drätselkammaren kan finna förmånligt, försälja ofvanberörda fastighet eller del däraf.

Västerås den 31 augusti 1915.

På Drätselkammarens vägnar;

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Köpekontrakt.

Emellan undertecknad, Lewenhaupt, säljare, och Västerås stads Drätselkammare för stadens räkning, köpare, är under förutsättning af Stadsfullmäktiges i Västerås godkännande följande aftal träffadt:

Till Västerås stad försäljer jag Lewenhaupt all jord med därå uppförda byggnader, som under gemensam benämning af Carlsberg gård, däri inbegripna lägenheterna Dalslund och Gustafsvik, nu tillhör mig och är belägen å Västerås stads västra område, på följande villkor:

N:o 56.
Ang. inköp af egendomen Carlsberg.

1:o) Tillträdet sker den 14 mars 1916;

2:o) Köpeskillingen utgör etthundrafemtiotusen (150,000) kronor och gäldas sålunda:

Då köpekontraktet blifvit af Stadsfullmäktige godkändt och beslutet härom vunnit laga kraft kontant ..	Kr.	10,000: —
Vid stadens tillträde af egendomen	„	55,000: —
som staden äger rätt att likvidera med sina 3,6 obligationer af 1896 års lån till en kurs af 87,3 %.		
Staden öfvertager från och med den 1 Januari 1916 säljarens skuld mot inteckning i en del af egendomen till Västerås stifts konsistoriefonder löpande med 5 % ränta förfallen 31/12 å	„	7,500: —
Den 14 Mars 1920 återstoden kontant	„	77,500: —
	Kronor	150,000: —

3:o) Säljaren arrenderar och äger rätt att kvarbo å egendomen till den 14 Mars 1920, hvarvid dock från arrendet undantages den del af egendomen, som enligt däröfver upprättad karta är indelad till tomterna N:ris 8, 9, 10, 12, 14, 15, 27, 28, 29, 30, 31 och 32. Arrendesumman och räntan å den oguldna köpeskillingen kvittas.

4:o) Staden svarar från och med år 1916 för å jorden hvilande afrad och väghållning samt för brandstodsafgifterna för gårdens byggnader. Öfriga skatter betalar säljaren däremot i proportion till den jord han brukar för tiden intill den 14 Mars 1920, hvarefter staden öfvertager alla gårdens onera och utskylder.

5:o) Önskar staden under arrendetiden öfvertaga besittningen af större del af egendomen än här ofvan i punkt 3:o) uppgifvits, äger staden rätt därtill, såvida det gäller annan jord än trädgården och parken kring hufvudbyggnaden, emot ersättning till säljaren för den återstående delen af arrendetiden, beräknad efter 40 kronor pr tunnland odlad och 20 kronor pr tunnland icke odlad jord, allt för år räknadt, äfvensom godtgörelse för påkostad gödsling och arbete enligt för landtegendomar i orten vanliga grunder.

6:o) Lagfartskostnaderna bestridas af staden ensamt.

7:o) Säljaren är skyldig att vid tillträdet den 14 Mars 1916 emot stadens revers å ogulden köpeskilling utgifva kvitteradt köpebref jämte gravationsbevis, kartor och åtkomsthandlingar.

Förestående i två exemplar upprättade kontrakt godkännes å ömse sidor.
Västerås den 31 Augusti 1915.

För Drätselkammaren:

C. A. Lewenhaupt. *Georg Enhörning.*

På en gång närvarande vittnen:

Theofil Öberg. *Emelie Bergström.*

N:o 57.

Drätselkammarens förslag angående anslag till Tekniska skolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Styrelsens för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i bilagda skrifvelse framställda begäran, att Drätselkammaren ville förorda, att Stadsfullmäktige dels ville bevilja ett anslag för år 1916 till Tekniska skolan och Centralslöjdskolan å 8,000 kronor, dels ock för skolan begära statsanslag för samma år å 6,000 kronor, får Drätselkammaren anföra följande.

Drätselkammaren har sig bekant, att skolstyrelsen af Landstinget begärt ersättning för det af Hushållningssällskapet indragna anslaget, hvilken framställning, som tillstyrkts af Konungens Befallningshafvande i länet, sannolikt kommer att af Landstinget bifallas, hvarför det skäl till ökning af stadens anslag, som åberopats, eller att anslaget till skolan minskats, under denna förutsättning skulle bortfalla.

Då härjämte af räkenskapsredogörelsen för föregående år, då stadens anslag utgjorde endast 6,000 kronor, framgår, att ingående balansen vid början af år 1915 öfverstiger motsvarande balans vid 1914 års ingång med något öfver 1,600 kronor, samt att denna ökning af skolans tillgångar hufvudsakligen är att finna under posten kontanta medel samt frågan om skolans omorganisation är anförtrodd åt en af Stadsfullmäktige särskildt tillsatt kommitté, i följd hvaraf kostnaden för arbetet härmed i främsta rummet bör vara förenad med denna kommittés verksamhet, kan Drätselkammaren icke undgå att finna, att styrelsens begäran om ökning i stadens anslag är omotiverad.

Drätselkammaren, som därför finner, att för nästkommande år anslaget bör vara tillräckligt, om det utgår med samma storlek, som för innevarande år anslagits, får därför hemställa,

att Stadsfullmäktige dels ville anvisa ett anslag å 7,000 kronor till Tekniska skolans och Centralslöjdskolans verksamhet under år 1916 att utgå med 3,500 kronor af uttaxerade medel i 1916 års stat och 3,500 kronor af Zimmermanska fonden, dels ock i enlighet med skolstyrelsens förslag ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett statsanslag för samma år till Tekniska skolan och Centralslöjdskolan å 6,000 kronor.

Västerås den 9 september 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:r 57.

Ang. anslag till Tekniska skolan.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås får härmed, under påpekande af att skolans anslag från Västerås stad för år 1915 var sammanlagdt 7,000 kronor samt att Hushållningssällskapets anslag (för samma år å 2,000 kronor) efter år 1915 fullständigt indragits, vördsamt anhålla, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige hemställa om samt förorda dels

att Stadsfullmäktige måtte bevilja Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås ett anslag för år 1916 å sammanlagt 8,000 kronor, för att skolans omorganisation måtte så småningom genomföras; dels ock

att Stadsfullmäktige ville ingå med begäran om statsanslag till skolan för 1916 å kronor 6,000: —.

Västerås den 27 augusti 1915.

Th. af Billbergh.
v. Ordf.

Sven Samuelsson.

(Afskrift).

Utdrag ur Centralslöjdskolans och Tekniska skolans i Västerås räkenskaper för år 1914.

(Förefinnas i den tryckta årsredogörelsen.)

— —

Utdrag ur Slöjdmagasinets räkenskaper för år 1914.

Debet.

Balanser från år 1913.		
Tillgångar:		
Varulager och fordringar	5,473: 22	
Inventarier	200: —	
Innestående å bank	15,415: 09	
Kontanta medel	720: 52	
	21,808: 83	
Skulder:		
Till Centralslöjdskolan	215: 11	
Återstår nettokapital vid årets början	21,593: 72	21,593: 72
Transport		21,593: 72

	Transport	21,593: 72	N:r 57.
Bankränta		696: 25	*Ang. anslag till Tekniska skolan.*
Bruttovinst af handelsrörelsen		1,478: 76	
	Kronor	23,768: 73	

Kredit.

Aflöningar		1,168: 24
Diverse omkostnader		350: 24
Balanser till 1915.		
Tillgångar:		
Varulager och fordringar	5,765: 77	
Inventarier	200: —	
Innestående å bank	16,026: 34	
Kontanta medel	313: 05	
	22,305: 16	
Skulder:		
Till Centralslöjdskolan	54: 91	
Återstår nettokapital vid årets slut	22,250: 25	22,250: 25
	Kronor	23,768: 73

Undertecknade utsedde att granska Centralslöjdskolans och Tekniska skolans samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för 1914, hafva tagit del af styrelsens vid dess sammanträden förda protokoll och funnit räkenskaperna noggrannt och väl förda samt försedda med fullständiga verifikationer, hvarför, då inga anmärkningar förefinnas, vi få äran föreslå ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattar.

Vid granskning af Centralslöjdskolans och Tekniska skolans säkerhetshandlingar hafva vi funnit, att den inteckning å 5,000 kronor i lägenheten Pilbo, som utgör säkerhet för en fordran å samma belopp, före detta års utgång bör förnyas.

Likaledes vilja vi påpeka, att räntefoten, hvilken för närvarande är 5 procent, torde böra höjas till 5 1/2 procent.

Västerås den 14 april 1915.

John Valter. ***Axel Ridderstolpe.***

Rätt afskrifvet intygar ex officio

Sven Samuelsson.

Rektor vid Tekniska skolan i Västerås.

N:o 58.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ledningar till en del fastigheter inom byggnadsområdet Hemdal.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktige öfverlämna en af Vatten- och Gasverksstyrelsen förut behandlad framställning jämte därtill hörande handlingar från en del fastighetsägare inom byggnadsområdet Hemdal om utdragande af stadens ledningar till den del af området, som ligger närmast öster om Folkets park, äfvensom en till Drätselkammaren direkt i samma ärende från sökandena ingifven skrifvelse samt därvid anföra, att Drätselkammaren, i likhet med Vatten- och Gasverksstyrelsen, finner staden icke böra deltaga i kostnaden för annan ledning än den, som framdeles kommer att ingå i stadens ledningsnät, eller i detta fall den del af ledningen, som nedlägges utom Folkets parks område, i följd hvaraf Drätselkammaren hemställer,

att Stadsfullmäktige i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag ville för de begärda ledningarna inom byggnadsområdet Hemdal bevilja ett anslag å 13,800 kronor att till ett belopp af 5,800 kronor utgå af lånemedel och till resterande belopp 8,000 kronor af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag från enskilda för anslutning till ledningarna att erläggas på sätt närmare angifvits i Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse och under villkor f öfrigt att sökandena själfva bekosta anslutningen till afloppsledningen i Folkets park.

Västerås den 9 september 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Eftersom Gasverksstyrelsen har tillstyrkt undertecknades begäran om framdragande af stadens allmänna ledningar å byggnadsområdet Hemdal, mot erläggande af de af staden bestämda afgifter eller 0.90 kr. pr kvm.

På grund af terrängförhållandena har Gasverksstyrelsen föreslagit att gå igenom privat område, eller Folkets park, med afloppsledningen, som äfven Fol-

kets parks styrelse bifallit, och skulle sökandena själfva få bekosta den igenom nämnda område.

Eftersom vi äro villiga att erlägga afgiften enligt de allmänna bestämmelserna, så anhålla vi vördsamt att staden äfven ikläder sig kostnaderna för nämnda ledning.

N:o 58. Angående ledningar till byggnadsområdet Hemdal.

Västerås den 9 september 1915.

Alb. Francke. Hemdal N:o 151—152.	*G. E. Berglind.* Hemdal 137.	*C. J. Petterson.* Vargbo 1.
E. G. Högberg. Hemdal 147.	*Carl Wiktorsson.* Hemdal 148.	*Gust. Andersson.* Hemdal 142. Genom *H. Lundgren.*
	G. E. Larsson. Vargbo 146.	

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse som här bifogas hafva en del fastighetsägare hemställt om allmänna ledningars utsträckning inom den del af byggnadsområdet Hemdal, som är belägen närmast öster om Folkets park. Hemdal med en del angränsande områden är så beläget, att med afseende på lutningsförhållanden afloppsvätskan skall bortledas i blifvande ledning norr om Folkets park. Som det ännu torde dröja någon tid, innan denna ledning kommer till utförande och i tekniskt hänseende hinder icke föreligga för en provisorisk anslutning till en ledning, som Föreningen Folkets park f. n. låter anlägga genom sitt område, med anslutning till Pilgatans ledning, anser styrelsen att dylik anslutning bör medgifvas sökandena, men att kostnaden härför skall bestridas af dem, enär det här gäller nedläggande af ledning inom privat område och anslutningen ifråga endast får användas intill dess ledningen norr om Folkets park kommer till utförande. Genom sistnämnda ledning kan afloppsvätskan ledas själfrinnande till utloppet i Svartån, hvaremot densamma måste passera pumpverket i Södra Esplanaden, så länge den genom Folkets park tillföres Pilgatans ledningssystem. Såsom af en här bifogad handling framgår, hafva sökandena utverkat tillstånd af styrelsen för Folkets park att ansluta aflopp från sitt område till parkens ledning.

Vatten- och gasledningarna kunna anknytas till de öster om Hemdal befintliga, till sanatoriet gående ledningar.

Hela anläggningskostnaden är beräknad till 17,400 kronor och blifver sålunda stadens andel 5,800 kronor. Rörande betalningsvillkoren hemställa sökandena om enahanda som för Hoffsta, nämligen 90 öre pr kvm. tomtarea med erläggande af 13 öre innan arbetet påbörjas, 12 öre när det afslutas samt 13 öre under hvartdera af de följande 5 åren mot erläggande af ränta till staden för oguldet belopp.

Då anläggningen synes blifva ekonomiskt bärande för staden och genom densamma hygieniska olägenheter inom området ifråga afhjälpas, förordar styrelsen bifall till sökandenas framställning med villkor dock att sökandena själfva bestrida kostnaden för anslutning till afloppet i Folkets park; och får styrelsen på grund häraf hemställa,

N:o 58. *Ang. ledningar till byggnadsområdet Hemdal.*

att Stadsfullmäktige ville för berörda ledningar inom Hemdal dels bevilja ett anslag af 5,800 kronor att utgå af lånemedel, dels ock anvisa ytterligare 8,000 kronor att utgå af tillgängliga medel för att sedermera ersättas af inflytande bidrag från enskilda till ifrågavarande ledningar.

Västerås den 25 augusti 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jönsson.

Gerh. Gustafson.

Till Västerås Vatten- och Gasverksstyrelse.

Undertecknade fastighetsägare inom byggnadsområdet Hemdal och Vargbo anhålla härmed, att då vi inte får draga egna ledningar inom området, få stadens allmänna ledningar framdragna inom området, och äro vi villiga att för erläggande af afgifterna ingå på samma villkor som blef bestämda för Hoffsta m. fl. områden. Även att staden också då bekostar ledningarna genom Folkets park till nämnda område.

Västerås den 16 augusti 1915.

G. E. Berglind. Hemdal N:o 137.

Alb. Francke. Hemdal N:o 151—152.

Carl Wiktorsson, Hemdal N:o 148.

C. J. Petterson. Vargbo N:o 1.

G. E. Larsson. Hemdal N:o 146

P. E. Andersson. Vargbo N:o 145.

E. G. Högberg. Hemdal N:o 147.

Utdrag af protokoll, fört vid sammanträde med styrelsen för föreningen Folkets Hus och Park den 4/7 1915.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 2.

Från byggnadsföreningen Hemdal hade inkommit en framställning om att vid serveringsbyggnaden i Folkets Park få tillkoppla vatten-, gas- och aflopps-ledningar, och beslöt styrelsen bifalla nämnda framställning.

Västerås, dag som ofvan.

Alb. Lundkvist. Ordf.

Ax. Larsson. Sekr.

N:o 59.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till barnbespisning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bilagda utdrag af Folkskolestyrelsens protokoll för den 2 innevarande September utvisande, att styrelsen hos Stadsfullmäktige beslutat begära ett anslag å 1,500 kronor till bespisning af barn vid härvarande folkskola under nu pågående skoltermin, får Drätselkammaren, som anser de af skolstyrelsen för anslagets behöflighet andragna skäl vara motiverade, därför hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte ställa till Folkskolestyrelsens förfogande ett anslag å 1,500 kronor för barnbespisning under innevarande höst att utgå af innevarande års förslagsanslag.

Västerås den 9 september 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 2 sept. 1915.

§ 124.

Upptogs till behandling frågan om barnbespisningens ordnande under innevarande hösttermin. Af den ekonomiska redogörelsen framgick, att af 1915 års anslag till ofvannämnda bespisning återstå kr. 1,247: 27, hvilken summa med hänsyn till de af dyrtid och på vissa områden förefintlig arbetsbrist framkallade behofven ej kunde anses tillräcklig. Enligt styrelsens mening vore det önskvärdt att låta bespisningen fortgå tiden 1 okt.—15 dec. eller 66 bespisningsdagar med ett beräknadt antal af 400 barn. Antalet serverade portioner komme då att uppgå till 26,400, hvartill med en portionskostnad af 9 öre erfordrades 2,376 kr. eller 1,129 kr. utöfver de befintliga medlen. Då nu emellertid lifsmedlen undergått en väsentlig prisstegring, torde portionspriset komma att något öfverstiga 9 öre, och ett anslag af 1,129 kr. sålunda blifva för litet. Med anledning häraf och med hänsyn till ofvan anförda skäl beslöt skolstyrelsen hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 1,500 kr. till barnbespisningen innevarande termin.

Ur det justerade protokollet rätt utdraget, betygar

Västerås den 8 sept. 1915.

Em. Granér,
Folkskolestyrelsens sekreterare.

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 28 Oktober XIV.

N:o 60.

Berättelse om Västerås stads fattigvård under år 1914.

Styrelse och tjänstemän:

Styrelse och ledamöter	Första gången invald den	Senast invald den	Vald till utgången af år
Johansson, A., domkyrkosyssloman, ordf.	28/4 1892	19/12 1911	1915
Lange, W., länsbokhållare, vice ordf.	25/5 1905	19/12 1911	1915
Björkman, Märta, fru	19/12 1911	—	1917
Ström, A., fabrikör	22/12 1909	—	1917
Danielsson, R., kassör	19/12 1913	—	1917
Norén, A., sågverksägare	22/12 1909	—	1915
Kumlin, E., stadsfogde	22/12 1909	—	1917
Enblom, A., domkyrkokomminister	15/12 1910	—	1917
Valter, J., folkskolelärare	29/12 1894	19/12 1911	1915
Söderberg, S., handlande	18/12 1912	—	1915

Tjänstemän:

Eklund, Axel, kamrerare sedan 1/8 1901.
Cronholm, Helge, t. f. stadsnotarie, sekreterare sedan 1/1 1912.
Larsson, C. A., föreståndare vid fattiggården sedan 1904.
Westling, W., predikant vid fattiggården sedan 1908.

Såsom distriktschefer och vårdare hafva tjänstgjort:

Distrikt	Distriktschefer	Vårdare
I	Björkman, Märta, fru	Thunholm, E. A., handlande, vice distriktschef Hellberg, Amalia, fröken Hultcrantz, A., verkstadsarbetare Lundgren, C. R., gårdsägare Nordmark, Ida, fru Molin, J. O., gårdsägare

N:o 60.
Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.

Distrikt	Distriktschefer	Vårdare
II	Ström, A., urmakare	Kumlin, Maria, fru, vice distriktschef
		Hammer, A., byggmästare
		Ström, Sofia, fru
		Kumlin, Emil, handlande
III	Danielsson, R. kassör	Olsson, Axel, järnhandlande, vice distriktschef
		Olsson, Oskar, förman
		Karlsson, C. E., rättare
		Sandvall, L. E., gårdsägare
IV	Norén, A. sågverksägare	Rudén, A. R., sågverksägare, vice distriktschef
		Råberg, J. V., lägenhetsägare
		Johansson, E., slaktare
		Frössman, J. E., skräddare
		Karlsson, V., slaktare
V	Kumlin, Erhard, stadsfogde	Svensson, A., slöjdlärare, vice didistriktschef
		Johansson, A., fabrikör
		Vidbeck, A., bokbindare
		Johansson, G., konditor
		Tengström, E., guldsmed
VI	A. Enblom, domkyrkokomminister	Nordmark, C., häradsskrifvare, vice distriktschef
		Andrée, Alma, fröken
		Andersson, Matilda, fru
		Hæppling, A., handlande
		Olsson, J., förman
		Nyander, C. A., gårdsägare
		Swensson, Maja, fru
VII	Valter, J., folkskolelärare	Nilsson, E., handlande, vice distriktschef
		Blom, E., fotograf
		Wallin, C. J., f. folkskollärare
		Andersson, A., byggmästare
		Huggare, C. F., maskinist
		Eriksson, E. A., byggmästare
		Hedin, S. G., förman
		Blomkvist, K., handlande
		Grönberg, Ida, fru
VIII	Söderberg, Sigfrid, handlande	Jansson, Sigfrid, fabrikör, vice distriktschef
		Berggren, E., trädgårdsmästare
		Eriksson, R., kakelugnsmakare
		Danielsson, G., urmakare
		Ahlinder, O., gårdsägare

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

Tabell öfver inlagor i fattigvårdsmål.

a) Till Konungens Befallningshafvande i länet.

	1909	1910	1911	1912	1913	1914
Ansökningar	31	43	30	39	37	38
Påminnelser	28	23	23	22	50	60
Förklaringar	36	29	36	28	41	34
Summa	95	95	89	89	128	132

b) Till Kungl. Kammarrätten.

	1909	1910	1911	1912	1913	1914
Besvär	8	0	2	0	0	2
Förklaringar	4	13	10	8	5	3
Summa	12	13	12	8	5	5

Sammanlagda antalet utgångna skrifvelser har under året varit 170.

Antalet understödstagare har under året utgjort 1,439 personer, hvilket utgör 6,48 proc. af stadens folkmängd. Af dessa 1,439 personer redovisas 1,081 eller 75,13 proc. å den öppna och 156 personer eller 10,83 proc. å den slutna fattigvården, hvarjämte 144 barn motsvarande 10 proc. af hela antalet understödstagare varit vårdade genom utackordering samt 58 personer eller 4,04 proc. å sjukvårdsanstalter.

Understödstagare år 1914 voro enligt redogörelse till statistiska centralbyrån med afseende å

	Mankön	Kvinnkön	Tillhörande barn	Summa
A) *Antalet:*				
a) Barn (under fyllda 15 år), för hvilka fattigunderstödet utgått direkt och ej till föräldrarna, nämligen:				
Föräldralösa, äkta barn	9	4		13
Moderlösa, oäkta barn	6	9		15
Andra barn	87	56		143
Transport	102	69		171

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

	Mankön	Kvinnkön	Tillhörande barn	Summa
Transport	102	69		171
b) Äldre personer (öfver fyllda 15 år) utan minderåriga, oförsörjda barn, nämligen:				
Ogifta personer, utan barn	79	108		187
Gifta personer, utan barn	72	73		145
Änklingar, änkor och frånskilda, utan barn	29	159		188
c) Äldre personer (öfver fyllda 15 år) med minderåriga, oförsörjda barn, för hvilka senare fattigunderstödet utgått ej direkt, utan till föräldrarna, nämligen:				
Ogifta kvinnor, med barn		40	64	104
Gifta personer, med barn	75	96	329	500
Änklingar, änkor och frånskilda, med barn	6	41	97	144
Summa understödstagare	363	586	490	1,439
Däraf annat fattigvårdssamhälle tillhöriga	30	43	18	
B) *Fattigpersonalens omsättning.*				
Under året aflidna understödstagare	21	18		39
På annat sätt afgångna understödstagare	123	186	184	493
Till nästa år kvarvarande understödstagare	219	382	306	907
Summa	363	586	490	1,439
C) *Understödets beskaffenhet.*				
I fattighus, fattiggård, arbetshus eller barnhem befintliga	70	56	30	156
I mindre fattigstugor boende				
Utackorderade: barn, direkt understödda	82	62		144
I sjukvårdsanstalt på kommunens bekostnad vårdade	25	33		58
I sina hem understödda	170	429	460	1,059
På annat sätt understödda	16	6		22
Summa	363	586	490	1,439
D) *Understödets varaktighet och storlek.*				
Personer med varaktigt understöd: fullt försörjda	174	128	30	332
» » » » delvis understödda	95	310	287	692
Personer med tillfälligt understöd	94	148	173	415
Summa	363	586	490	1,439

Det beräknade medelvärdet pr år af en understödstagares fulla försörjning utgjorde 299 kronor 30 öre.

Stadens fosterbarn.

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

Inspektören för stadens fosterbarn har aflämnat följande berättelse:

Undertecknad, som på grund af meddeladt förordnande år 1914 utöfvat tillsyn öfver vården af Västerås fattigvårdssamhälle tillhöriga eller genom Fattigvårdsstyrelsens försorg utackorderkde barn äfvensom handhaft utackorderingen, får härmed om denna verksamhet lämna följande

Berättelse.

Den 31 december 1913 utgjorde de ifrågavarande barnen 108 st., fördelade å 100 hem.

Under året hafva afförts 15 barn, af hvilka 3 återtagits af föräldrar, 3 aflidit och 9 afgått efter fyllda 15 år.

Under samma tid hafva tillkommit 25 barn, hvadan alltså de utackorderade barnens antal *den 31 dec. 1914 utgjorde 118, fördelade å 109 hem.*

Af dessa hem äro 43 st. belägna inom Västerås stad eller på dess område, 5 i annat stadssamhälle samt 61 på landsbygden, företrädesvis inom Västmanlands län.

Efter den kännedom, som vunnits om dessa hem dels genom upprepade personliga besök i de flesta af dem och dels genom från tillförlitligt håll inhämtade upplysningar kunna betecknas såsom

Mycket goda .... 62 hem,
Goda.. 47 „

Omstående förändringar under året jämte öfriga förhållanden beträffande de ifrågavarande barnen framgå ytterligare af följande öfversikt:

	Födda inom äktenskapet		Födda utom äktenskapet		Summa
	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	
Den 31 december 1913 kvarvarande barn	24	12	38	34	108
Afgångna under året:					
a) återtagna af föräldrar	2			1	3
b) genom döden		1		2	3
c) efter fyllda 15 år........	1	1	3	4	9
Återstå........	21	10	35	27	93
Tillkomna under året	5	2	11	7	25
Summa barn den 31 dec. 1914	26	12	46	34	118
Däraf till annat fattigvårdssamhälle hörande	1	1	4	2	8
Till Västerås hörande	25	11	42	32	110

Genom beslut af Västerås stadsfullmäktige hade på Fattigvårdsstyrelsens hemställan anslagits medel till upprättande af en *barnasyl* under år 1914.

Sedan Fattigvårdsstyrelsen såsom lämplig lokal för ändamålet anvisat och

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

låtit iordningställa en lägenhet om 2 rum och kök en tr. upp i stadens fastighet Adolfsberg vid Bondegatan samt lämnat uppdrag åt distriktschefen fru Märta Björkman att jämte undertecknad ombesörja anskaffandet af nödigt bohag och husgeråd samt anställa föreståndarinna, öppnades anstalten den 1 april 1914.

Under de 9 månader verksamheten sålunda pågått hafva sammanlagdt 22 barn — af hvilka högst 6 samtidigt — där vårdats. Antalet underhållsdagar uppgår till 1,217, och hela driftkostnaden, inberäknadt lön för föreståndarinnan men oberäknadt ved, som erhållits från Karlslund, utgör *983 kronor 67 öre* eller 80,8 öre per dag och barn.

Enligt Fattigvårdsstyrelsens beslut har för de af barnen, hvilkas målsmän icke åtnjuta direkt understöd, fordrats och erlagts en dagafgift af 40 öre, hvarigenom kassan åtnjutit *en inkomst af 69 kronor 20 öre*, hvilken summa med afdrag för en i föreståndarinnans kassa vid årets slut befintlig behållning af 21 kr. ingår i här ofvan beräknade driftskostnad, på grund hvaraf den veıkliga utgiften per dag och barn minskas till 76,8 öre.

Erfarenheterna under den gångna tiden hafva tydligt ådagalagt, att den lilla anstalten fyllt ett länge kändt behof först och främst därigenom, att tillfällig vård där kunnat beredas åt de barn, för hvilkas utackordering enskildt hem icke genast stått till buds, samt i andra rummet därigenom, att Fattigvårdsstyrelsen medelst denna inrättning kunnat på lämpligaste sätt stödja de behöfvande hem, i hvilka sjukdom eller annan rubbning försvårat skötseln af de små.

Skall emellertid barnasylen kunna fylla de kraf, som de ständigt ökade behofven uppställa, måste likväl Fattigvårdsstyrelsen vara betänkt på att inom närmaste tiden utöka dess lokaler.

För närvarande har, såsom nämnts, anstalten till sitt förfogande en lägenhet på tvänne mindre rum och kök. Det ena rummet disponeras af föreståndarinnan och det andra är barnens sofrum, hvarför de senare såsom dagrum icke hafva någon annan tillflyktsort än det lilla köket, hvilket tydligen är särdeles olämpligt.

Vid sidan af föreståndarinnans rum finnes emellertid en nu för 130 kr. om året uthyrd lägenhet på 1 rum och kök, som för en kostnad af cirka 150 à 200 kr. skulle kunna repareras och förenas med asylen, hvilken sålunda komme att erhålla tvänne sofrum i stället för det enda nu befintliga, som med fördel kunde användas såsom dagrum.

Undertecknad hemställer därför härmed

att Fattigvårdsstyrelsen ville snarast möjligt föranstalta om en närmare utredning öfver kostnaden af en sådan utökning samt sedan i anledning af hvad här blifvit framhållet närmare i ärendet besluta och handla.

Västerås i januari 1915.

John Valter.

Å hospital och asyler

intagna sinnessjuka, för hvilka fattigvården erlagt afgifter, utgjorde vid årets början 16 personer och vid dess slut 18 personer, däraf 8 män och 10 kvinnor.

En gosse har varit intagen å Eugeniahemmet.

För 3 gossar och en flicka har betalts afgift vid Sofielunds sinnesslöanstalt.

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

Kostnaden för den öppna fattigvården ställer sig sålunda:

Utgifter:

Ordinarie understöd med penningar	35,130: 01
„ „ in natura	4,500: 45
Tillfälliga understöd med penningar	17,810: 86
Lasarettskostnader	1,763: 65
Hospitalskostnader	4,282: 60
Sjukvårdskostnader	2,102: 61
Utpensionerade barn	14,838: 42
Bidrag till diakonissorna	1,000: —
Ersättning till främmande kommuner	4,347: 67
Barnasylen	1,747: 49
Gården Adolfsberg	1,051: 75
Diverse utgifter	984: 29
Afskrifningar	467: 65
Barnavårdsnämnden	2,143: 30
Aflöningar	1,600: —
Kronor	93,770: 75

Inkomster:

Diverse inkomster och återbetalningar	1,525: 47
Nettokostnad kronor	92,245: 28

Sammandrag

af utgifterna för den öppna fattigvården under åren 1910—1914.

År	Bruttoutgift		Inkomst		Nettoutgift		Utgift fördelad pr invånare		
							Folkmängd	Netto	
1910	52,414	53	1,400	20	51,014	33	17,799	2	86
1911	59,039	01	781	13	58,257	88	18,848	3	09
1912	67,984	70	1,011	56	66,973	14	19,568	3	43
1913	78,573	89	1,599	46	76,974	43	20,711	3	71
1914	93,770	75	1,525	47	92,245	28	22,188	4	15

Fattiggården Karlslund.

De intagna hjonens antal år 1914:

Kvarvarande sedan år 1913	90	
Under året intagna	62	
„ „ å fattiggården födda	5	= 157
„ „ afgångna genom döden	24	
„ „ „ „ utskrifning	54	= 78
Vid årets slut kvarvarande		= 79

däraf 37 män, 31 kvinnor och 11 barn.

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

Af de under året intagna personer tillhörde 4 män, 4 kvinnor och 3 barn annat fattigvårdssamhälle.

De å försörjningsinrättningen intagna understödstagarna voro till ålder och civilstånd.

	Mankön			Kvinnkön			Summa
	ogifta	gifta	änkl.	ogifta	gifta	änkor	
Barn under 15 år	15	—	—	19	—	—	34
Hjon mellan 15 och 20 år	—	—	—	4	—	—	4
» » 20 » 30 »	9	—	—	6	—	—	15
» » 30 » 40 »	5	—	1	3	4	—	13
» » 40 » 50 »	1	3	1	1	2	1	9
» » 50 » 60 »	6	3	2	2	1	—	14
» » 60 » 70 »	3	2	5	5	3	3	21
» » 70 » 80 »	3	5	11	3	1	5	28
» » 80 » 90 »	2	—	5	3	—	8	18
» öfver 90 år	—	—	—	—	—	1	1
Summa	44	13	25	46	11	18	157

Den äldsta af under året vårdade män var änklingen Erik Gustaf Palm, född 1826, och bland kvinnor Gustafva Berglund, född 1821.

Med afseende på hälsotillstånd och arbetsförmåga:

	Män	Kvinnor	Summa
Icke arbetsföra:			
Sinnessjuka eller idioter	4	7	11
Blinda eller litet seende	2	1	3
Lama eller ofärdiga	9	3	12
Ständigt sängliggande	14	19	33
Ålderstigna och sjukliga	16	9	25
Minderåriga barn	15	19	34
Mindre arbetsföra:			
Ålderstigna och sjukliga	19	10	29
Arbetsföra	3	7	10
Summa	82	75	157

Hjonens sysselsättning vid fattiggården har bestått:

dels i arbeten för gårdens behof såsom syning, stickning, tvätt, skurning, skrädderi, skomakeri, vedsågning samt landtbruksgöromål,

dels i arbeten för andra personer, såsom fjäderspritning, vedsågning, mangling, mattpiskning, säcklagning m. m.

N:o 60.
Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.

Matordning vid fattiggården.

Dagar	Frukost	Middag	Aftonvard	Kväll
Söndag	Stekt eller spicken sill o. potatis, smör, bröd o. kaffe	Mjukt bröd, färskt kött (varierande hvarannan söndag) af kalfstek, köttfärs och oxbringa med potatis samt likaledes varierande fruktsoppa, mannagrynsvälling och köttsoppa	Kaffe	Rågmjölsgröt o. mjölk
Måndag	Sill och potatis, margarin, bröd och kaffe	Paltbröd och fläsk, bröd samt korngrynsvälling	”	Hafregrynsgröt och mjölk
Tisdag	D:o	(Varierande hvarannan vecka) bröd, ärter och fläsk eller bröd, pannkaka och fläsk samt mjölk	”	Rågmjölsgröt o. mjölk
Onsdag	D:o	Bröd, kabiljo och potatis samt ölsoppa	”	Hafregrynsgröt och mjölk
Torsdag	D:o	Bröd, ärter och fläsk	”	Korngrynsgröt och mjölk
Fredag	D:o	Bröd, färskt oxkött och potatis samt grynsoppa med rotsaker	”	Hafregrynsgröt och mjölk
Lördag	D:o	Bröd, stekt bräck- eller hackkorf med rotmos samt ölsoppa	”	Korngrynsgröt och mjölk

Helgdagar lämnas extra mat.

Sjuka och andra orkeslösa personer lämnas hafregrynsvälling i stället för sill och potatis till frukost äfvensom till andra måltider annan mat såsom smör, limpa, oskummad mjölk och ägg m. m., allt efter läkarens föreskrift.

Matportioner till hvarje hjon beräknas sålunda:

Bröd, mjukt	gr.	200
Smör	„	20
Margarin	„	20
Kött: Oxbringa 150 gr.		
Kalfstek 200 gr. och		
Köttfärs 100 gr.		
Fläsk	„	75
Sill	„	80
Kabiljo	gr.	115
Paltbröd	„	80
Ärter	„	125
Bräck- eller hackkorf	„	100
Korngryn till gröt	„	80
„ „ välling	„	25
Hafregryn „ gröt	„	80
„ „ välling	„	25

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

Hvetemjöl till välling	gr. 20		Potatis	½ liter
„ „ ölsoppa	„ 25		Kaffe	gr. 10
„ „ sås	„ 10		Socker	„ 10
Mannagryn	„ 30		Mjölk	½ liter
Rågmjöl	„ 105			

Leveranspriser å matvaror.

Hvetemjöl	pr kg.	27½ öre		Smör	pr kg.	2,13⅓ öre
Rågmjöl	„ „	19 „		Margarin (3 stjärnor)	„ „	1,18⅓ „
Korngryn	„ „	22 „		Sill	„ tunna	23,50 „
Hafregryn	„ „	34 „		Kabiljo	„ kg.	48 „
Kokärter	„ „	24 „		Salt	„ hl.	2,50 „
Färsk oxbringa	„ „	85 „		Sirap	„ kg.	31½ „
„ kalfstek	„ „	1,16 „		Bitsocker	„ „	58½ „
„ köttfärs	„ „	1,12 „		Kaffe	„ „	1,35 „
Bräck- eller hackkorf	„ „	45 „		Arla intubikaffe	„ paket	19 „
Mjölk, oskummad	„ liter	13 „		Fotogen	„ kg.	18 „
„ skummad	„ „	5⅓ „		Såpa	„ „	37 „
Grädde	„ „	70 „				

Sammandrag

af fattiggårdens ekonomi under de senaste fem åren.

	Hjon			Bruttokostnad		Inkomst		Nettokostnaden					
	antal	antal underhållsdagar	medeltal pr dag	för år				för år		för hjon pr år		för hjon pr dag	
År 1910	149	33,334	91	21,435	21	3,851	26	17,583	95	189	80	0	52
„ 1911	164	33,900	93	25,405	94	2,713	72	22,692	22	244	55	0	67
„ 1912	158	34,265	94	27,941	24	3,049	52	24,891	72	262	80	0	72
„ 1913	160	32,559	89	25,277	74	3,307	04	21,970	70	244	45	0	67
„ 1914	157	32,472	—	28,744	74	2,147	58	26,597	16	299	30	0	82

Tabell,

utvisande den sammanlagda kostnaden af såväl den inre som den yttre fattigvården:

	Brutto				Summa		Netto				Summa	
	inre		yttre				inre		yttre			
År 1910	21,435	21	52,414	53	73,849	74	17,583	95	51,014	33	68,598	28
„ 1911	25,405	94	59,039	01	84,444	95	22,692	22	58,257	88	80,950	10
„ 1912	27,941	24	67,984	70	95,925	94	24,891	72	66,973	14	91,864	86
„ 1913	25,277	74	78,573	89	103,851	63	21,970	70	76,974	43	98,945	13
„ 1914	28,744	74	93,770	75	122,515	49	26,597	16	92,245	28	118,842	44

N:o 60.
Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.

Tabell,

som utvisar, huru hela utgiftssumman fördelas pr invånare och bevillningskrona.

	På hvarje invånare			På hvarje bevillningskrona		
	antal invånare	netto		antal bevillningskronor	netto	
År 1910 enl. 1909 års tax.-bevilln.	17,799	3	85	83,443	0	82
„ 1911 „ 1910 „ „	18,848	4	28	79,198	1	02
„ 1912 „ 1911 „ „	19,568	4	69	92,810	0	99
„ 1913 „ 1912 „ „	20,711	4	75	93,673	1	05
„ 1914 „ 1913 „ „	22,188	5	35	109,197	1	08

Kommunens anslag till fattigvården.

åren 1910—1914

(utan hänsyn till verkliga kostnaden)

	Kronor		fördelad på hvarje			
			mantalsskrifven invånare		bevillningskronor	
År 1910	70,743	—	3	97	0	84
„ 1911	79,218	84	4	20	1	00
„ 1912	95,370	91	4	89	1	03
„ 1913	103,142	48	4	98	1	10
„ 1914	125,644	45	5	66	1	15

Sammandrag

af räkenskaperna för fattigvården år 1914.

Debet:

Balans från år 1913:

Tillgångar:

Fastighet	79,000: —
Utlämnade lån mot säkerhet af inteckningar	36,075: —
Deposition	2,500: —
Fr. Eklund	300: —
Inventarier	6,694: 94
Transport	124,569: 94

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

Transport	124,569: 94		
Fordringar af främmande kommuner	3,531: 03		
Kapitalökning	403: 56	128,504: 53	
Skulder:			
Donationer och testamenterade medel	39,365: 89		
Obligationslånet af den 1/6 1892	13,199: 05		
„ „ „ 1/8 1902	21,707: 40		
Räntebehållning å vissa fonder	193: 34		
Förskotterade medel	7,869: 07	82,334: 75	
Öfverskjutande tillgång			46,169: 78
Inkomster år 1914:			
Diverse inkomster och återbetalningar		1,525: 47	
Anslag af kommunen		125,644: 45	127,169: 92
		Kronor	173,339: 70

Kredit:

Utgifter för år 1914:			
För den öppna fattigvården		93,770: 75	
„ „ slutna „		26,597: 16	120,367: 91
Balans till år 1915:			
Tillgångar:			
Fastighet	79,000: —		
Utlämnade lån mot säkerhet af inteckningar	36,075: —		
Deposition	2,500: —		
Fr. Eklund	300: —		
Inventarier	6,678: 01		
Fordringar af främmande kommuner	4,704: 60		
Förskotterade till ordf. i pensionsnämnden	1,100: —		
Kapitalräkning	421: 40		
Diverse fordringar	18: 50	130,797: 51	
Skulder:			
Donationer och testamenterade medel	39,594: 95		
Obligationslånet af den 1/6 1892	12,749: 05		
„ „ „ 1/8 1902	21,302: 60		
Räntebehållning å vissa fonder	193: 22		
Förskotterade medel	3,985: 90	77,825: 72	
Öfverskjutande tillgång			52,971: 79
		Kronor	173,339: 70

Under fattigvårdsstyrelsens förvaltning stående fonder.

N:o 60. *Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914.*

	Vid årets början		Under året Inkomster		Under året Utgifter		Behållning den 31 dec. 1914	
Malmströmska fonden	10,000	—	500	—	500	—	10,000	—
Beata Lovisa Vougts fond	10,000	—	500	—	416	60	10,083	40
Anders Nordlöfs „	86	72	4	24	—	—	90	96
P. Bilchiers „	173	48	8	51	—	—	181	99
Hedda Hoffmans „	526	46	26	18	16	67	535	97
Sofia Elisabet Sjöbergs „	4,192	96	198	19	126	55	4,264	60
Anna Sofia Sjöbergs „	115	65	5	69	—	—	121	34
Alex. Mossbergs „	273	45	13	51	5	—	281	96
Ulrika Godenii „	1,578	27	78	45	50	—	1,606	72
Johanna Hallströms „	2,562	50	125	—	125	—	2,562	50
Anna Helena Almströms „	4,200	—	200	—	200	—	4,200	—
Regina Möllers „	5,125	—	250	—	250	—	5,125	—
Ulrika Kath. Anderssons graffond	531	40	24	11	15	—	540	51
Kronor	79,365	89	1,933	88	1,704	82	79,594	95

Västerås i september 1915.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson,
Ordförande.

H. Cronholm,
Sekreterare.

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 28 Oktober XV.

N:o 61.

Magistratens skrifvelse ang. ändringar och tillägg i brandordningen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt nådigt bref den 5 december 1913 skola föreskrifterna i brandstadgan för rikets städer tillämpas jämväl å samtliga de områden, som äro upplåtna till bebyggande inom stadens ägoområde väster, norr och öster om stadens planlagda område, med undantag allenast af byggnadsområdet Vega å Tunby stadsgärde och Iggeby gärde.

Den af Konungens Befallningshafvande i länet den 12 juni 1907 fastställda Brandordning för Västerås stad gäller, enligt § 1 uti samma brandordning, allenast inom den stadsplan, som är eller varder fastställd.

I anledning häraf torde ett tillägg till denna brandordning vara nödigt, däri föreskrifves att brandordningen, möjligen med några förändringar, skall tillämpas jämväl å de områden utom stadsplanen, för hvilka, enligt hvad ofvan nämnts, brandstadgan för rikets städer är gällande.

I följd häraf får Magistraten föreslå Stadsfullmäktige att antaga följande ändrade lydelse af 1 § uti nu gällande brandordning.

§ 1.

"Denna brandordning, som innefattar de föreskrifter, hvilka med anledning af samt utöfver de allmänna bestämmelserna i Kungl. brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 funnits erforderliga för ordnandet af Västerås stads brandväsen, gäller lika med nyssnämnda allmänna bestämmelser ej allenast inom den stadsplan, som är eller varder fastställd, utan äfven inom öfriga områden af Västerås stads ägoområde, inom hvilka föreskrifterna i brandstadgan för rikets städer enligt vederbörligen fastställt beslut skola tillämpas."

I följande §§ af brandordningen för Västerås får Magistraten tillika i följd af utsträckningen af området för brandordningens efterlefnad föreslå ändringar.

§ 47.

"Allmänna brandstyrkans alarmering sker genom klämtning från kyrktornet.

Klämtning sker för eldsvåda inom norra kvarteret, Norrmalm och norra utgårdarne med 1 klämtslag, inom västra kvarteret jämte Lustigkullaområdet med 2, inom Västermalm, Vasastaden och västra utgårdarne med 3, inom södra kvarteret och Östermalm med 4 samt inom södra utgårdarne och byggnadsföreningarne

N:o 61. *Ang. ändringar och tillägg i brand-ordningen.*

öster om staden jämte Emaus-verkstäderna och byggnaderna med 5 klämtslag, hvilka skola vara starka och, då flera klämtslag utgöra en signal, följa tätt på hvarandra. Emellan hvarje klämtsignal göres lämpligt uppehåll, som förlänges i den mån som eldfaran minskas.

Dessutom kan brandchefen bestämma att tillika trumpetstötar användas å gatorna.

Nycklar till domkyrkans torn skola finnas såväl på brandstationen som å poliskontoret. Klämtning verkställes genom polisbetjäningens försorg."

§ 49.

"Hvarje husägare är pliktig, att så ofta det tarfvas, bekosta sotning i skorstenspiporna från eldstäderna i huset, hvilket bör ske minst:

inom stadens planlagda område:

en gång hvar fjortonde dag i spislar å värdshus och spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum;

en gång hvar trettionde dag uti köksspislar, fyrugnar och andra eldstäder, hvarest matlagning eller kokning dagligen verkställes;

en gång hvarje år i så kallade impipor, förenade med eldstadspipor;

en gång hvar tredje månad i impipor, som leda från spislar å värdshus och spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum eller där flera pipor äro sammandragna uti en;

en gång hvart tredje år uti kakelugnar, som endast begagnas till rums uppvärmande; och

utom stadens planlagda område:

en gång i hvarje månad i spislar å spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum;

en gång hvarannan månad uti köksspislar, fyrugnar och andra eldstäder, hvarest matlagning eller kokning dagligen verkställes:

en gång hvart tredje år uti kakelugnar, som endast begagnas till rums uppvärmande,

börande sotning af kakelugnspipor, så vidt ske kan, verkställas under tiden den 1 maj till den 1 november.

Vid brandsyn på våren skola de husägare, hvilkas kakelugnar är i tur att under året undergå sotning, därom underrättas.

Om för någon af sagda eller andra eldstäder brandchefen finner, med hänsyn till där förekommande strängare eldning eller andra omständigheter, sotning oftare är af nöden, rätte sig vederbörande efter hans därutinnan meddelade föreskrifter.

Därest gårdsägare eller hyresgäst påkallar skorstensfejares biträde eljes för sotning, vare denne skyldig att, så vidt möjligt är, lämna sådant biträde sist inom nästa dags utgång."

§ 55.

"De i kungl. brandstadgan för rikets städer föreskrifna brandsyner och efterbesiktningar skola, efter därom minst två veckor förut af brandstyrelsen utfärdad kungörelse, förrättas af brandchefen eller annan af brandstyrelsen utsedd person såsom ordförande med biträde af det antal yrkeskunnige personer, som brand-

styrelsen finner erforderliga för utöfvande af den tillsyn, som i 6 § i Kungl. Brandstadgan för rikets städer föreskrifves.

N:o 61. *Ang. ändringar och tillägg i brand-ordningen.*

Protokollsförare, därest sådan af Brandstyrelsen förordnats, samt de till biträde kallade erhålla skäligt arvode, som af Brandstyrelsen bestämmes."

Västerås Rådhus den 27 september 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Magistraten i Västerås.

Med anledning af Magistratens skrifvelse med begäran om Brandstyrelsens yttrande angående vissa ändringar i Västerås stads nu gällande brandordning, får styrelsen härmed afgifva följande yttrande:

att § 1 ändras i enlighet med Magistratens förslag;

att § 47 torde erhålla följande ordalydelse:

"Allmänna brandstyrkans alarmering sker genom klämtning från kyrktornet. Klämtning sker för eldsvåda inom norra kvarteret, Norrmalm och norra utgårdarne med 1 klämtslag, västra kvarteret jämte Lustigkulla-området med 2, Västermalm, Vasastaden och västra utgårdarne med 3, södra kvarteret och Östermalm med 4 samt södra utgårdarne och byggnadsföreningarne öster om staden jämte Svenska Metallverken och Emaus-verkstaden med 5 klämtslag, hvilka skola vara starka och, då — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — ; samt

att § 49 blir i likhet med Stadsfiskalens förslag.

Då Magistraten i sin skrifvelse framhåller, att ärendet är brådskande och styrelsen ej genast kan vara beredd att afgifva yttrande angående § 55 vill styrelsen nu endast framhålla att en revidering af § i fråga bör ske och då lämpligast i samråd med Magistraten.

Västerås den 15 juni 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:

Otto Oest.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Jämlikt nådigt bref den 5 december 1913 skall föreskrifterna i brandstadgan för rikets städer tillämpas jämväl å samtliga de områden, som äro upplåtna till bebyggande inom stadens ägoområde väster, norr och öster om stadens planlagda område, med undantag allenast af byggnadsområdet Vega å Tunby stadsgärde och Iggeby gärde.

N:o 61. *Ang. ändringar och tillägg i brandordningen.*

Den af Konungens Befallningshafvande i länet den 12 juni 1907 fastställda Brandordning för Västerås stad gäller, enligt § 1 uti samma brandordning, allenast inom den stadsplan, som är eller varder fastställd.

I anledning häraf torde ett tillägg till denna brandordning vara nödigt, däri föreskrifves att brandordningen, möjligen med några förändringar, skall tillämpas jämväl å de områden utom stadsplanen, för hvilka, enligt hvad ofvan nämnts, brandstadgan för rikets städer är gällande.

I följd häraf har Magistraten för afsikt föreslå Stadsfullmäktige följande ändring af § 1 i nämnda brandordning, nämligen:

§ 1.

"Denna brandordning gäller lika med nyssnämnda allmänna bestämmelser ej allenast inom den stadsplan, som är eller varder fastställd utan äfven inom öfriga områden af Västerås stads ägoområde, inom hvilka föreskrifterna i brandstadgan för rikets städer enligt vederbörligen fastställt beslut skola tillämpas."

I följande §§ torde härjämte ändring böra ske beträffande områdena utom stadsplanen nämligen:

§ 47 däri föreskrift bör lämnas angående antal klämtslag genom hvilka allmänna brandstyrkan skall alarmeras;

§ 49 angående sotning:

Därutinnan har af stadsfiskalen aflämnats förslag, som härhos bifogas, och

§ 55 angående brandsyn;

däri möjligen några förändringar kunna ske.

Magistraten infordrar Brandstyrelsens yttrande i ärendet om möjligt så tidigt, att frågan kan föreläggas Stadsfullmäktige vid dess sammanträde innevarande månad; och återförväntas härvid Stadsfiskalens yttrande.

Västerås Rådhus den 11 juni 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

H. Cronholm.

Till Magistraten i Västerås.

Anmodad afgifva förslag till föreskrifter för sotningsarbetets jämna verkställande å de områden utom stadsplanen, å hvilka brandstadgan genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 december 1913 äger tillämpning, får jag härmed vördsamt anföra följande:

Sotning bör verkställas:

en gång i hvarje månad i spislar å spiskvarter samt i bryggeri, bageri och annorstädes, där stark eldning äger rum;

en gång hvarannan månad uti köksspislar, fyrugnar och andra eldstäder, hvarest matlagning eller kokning dagligen verkställas;

en gång hvart tredje år uti kakelugnar, som endast begagnas till rums uppvärmande, börande denna sotning liksom inom staden, så vidt ske kan, verkställas under tiden 1 maj till den 1 november.

N:o 61. *Ang. ändringar och tillägg i brandordningen.*

Angående dagarna i månaden för sotningen har jag i samråd med sotaremästaren öfverenskommit om och vill föreslå följande:

Södra utgårdarna omkring den 9—12 i den för sotning bestämda månaden;

Västra utgårdarna omkring den 19—21, dock med undantag af Lustigkulla, där sotning skulle ske den 22 dagen i månaden;

Norra utgårdarna omkring den 28—31, dock med undantag af Norrmalm, där sotning skulle ske den 12—15 i månaden, och Tegelvreten, Karlsdal och Nygård, där sotning skulle ske den 6—7 i månaden.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 6 juni 1915.

E. V. Petersson.

N:o 62.

Drätselkammarens skrifvelse ang. tillstånd för Västmanlands regemente att draga en vattenledning genom stadens mark till Mälaren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan till Drätselkammaren ingifvits närlagda till Stadsfullmäktige ställda skrifvelse från chefen för Kungl. Västmanlands regemente med anhållan, att regementet måtte meddelas tiltstånd att genom stadens mark från regementsområdet ned till Mälaren draga en vattenledning för uppfordring af vatten för ångpannor, tvätt m. m. med läge, som finnes angifvet å en vid framställningen fogad karta, får Drätselkammaren, med öfverlämnande af berörda skrivelse och karta till Stadsfullmäktiges ompröfning såsom eget yttrande anföra, att, då det för närvarande är omöjligt att förutse, på hvad sätt den mark, genom hvilken den ifrågasatta ledningen skall dragas, kommer att i en framtid disponeras, men då något hinder för eller olägenhet af ledningens framdragande nu eller inom närmaste tid icke synes föreligga, staden torde kunna medgifva ifrågavarande lednings nedläggande och bibehållande tills vidare, samt på grund häraf föreslå, att Stadsfullmäktige måtte medgifva Kungl. Västmanlands regemente rätt att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den ingifna kartan nedlägga och tills vidare bibehålla en vattenledning för uppfordring af vatten för ångpannor och tvätt m. fl. dylika ändamål mellan regementsområdet och genom stadens mark å Viksäng till Mälaren under villkor att efter ledningens nedläggande och eventuellt blifvande uppgräfningar för reparation eller tillsyn af ledningen marken af regementet återställes i sitt förutvarande skick.

Västerås den 16 september 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 62.

Ang. tillstånd för Västmanlands regemente att draga en vattenledning genom stadens mark till Mälaren.

Till Västerås stads Stadsfullmäktige.

Sedan fråga om vattenuppfordring från Mälaren för Kungl. Västmanlands regementes räkning i hvad vidkommer vatten för ångpannor, tvätt m. m. väckts på tal och behörig utredning i nämnda fråga verkställts, får jag härmed äran hemställa, att Västerås stad måtte lämna samtycke till, att behöflig ledning för ifrågasatt ändamål får dragas genom stadens mark å sträckning, som närlagda planritning angifver (sträckan A—B).

Då sagda ledning är afsedd att gå under markytan och då den del af stadens mark, som däraf kommer att beröras, på grund af sin beskaffenhet väl knappast är möjlig att bebygga, torde någon olägenhet för staden härigenom icke komma att uppstå, och får jag därför äran hemställa, att ledningen måtte få läggas och såsom sådan bibehållas, utan att några ersättningsanspråk härför från stadens sida uppställas.

Västerås den 11 september 1915.

I. Åkerman.
Regementschef.

C. Cronstedt.

N:o 63.

Drätelkammarens skrifvelse ang. uppgörelse med P. O. Flodins sterbhus om donationsjord.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Drätselkammaren på grund af Stadsfullmäktiges bemyndigande anhängiggjordt rättegång emot P. O. Flodins sterbhus med yrkande, att vissa af sterbhuset innehafda områden tillhörande Västerås stads donationsjord måtte till staden afträdas, har målet förklarats hvilande i afbidan på utgången af de förhandlingar om förlikning, som öppnats mellan Drätselkammaren och sterbhuset.

De nu ifrågavarande områdena utgöras af 513,21 ar i Papegojvreten och 697,40 ar i Kyrkobacksgärdet med sammanlagdt taxeringsvärde år 1894 af 9,800 kronor och år 1915 af 45,130 kronor.

De förda förlikningsunderhandlingarna hafva nu ledt till det resultat, att Drätselkammaren, under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, med sterbhuset öfverenskommit, att staden skulle nedlägga den anhängiggjorda rättegången och förklara sig för all framtid afstå från alla anspråk å ägande- eller besittningsrätt till ifrågavarande donationsjordsområden, emot det att sterbhuset dels till staden erlägger ett kontänt belopp af 9,026 kronor och dels förbinder sig att utan ersättning i den mån här ifrågavarande områden efter fastställd plan tagas i anspråk för bebyggande afstå mark för gator och öppna platser i den omfattning, som det enligt lagen om stadsplan och tomtindelning åligger tomtägare att ersätta värdet af sådan mark.

Det kontanta belopp, som sterbhuset skulle erlägga, utgör 20 proc. af donationsjordsområdenas nuvarande taxeringsvärde och motsvarar vid en jämförelse med den godtgörelse i penningar och mark som lämnades staden vid nedläggandet af rättegångarne rörande Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, Nordiska Metallaktiebolaget och godsägaren Klas Vestman tillhöriga donationsjordar, i det allra närmaste denna godtgörelse med tillägg af ränta från den tid denna lämnades.

N:o 63. *Ang. uppgörelse om donationsjord.*

Den i öfverenskommelsen ingående utfästelsen från sterbhusets sida om afstående till staden utan ersättning af blifvande gatumark, hvilken äfven ingick i ofvanberörda uppgörelse med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget m. fl. donationsjordsinnehafvare, innebär visserligen hvarken för staden någon ekonomisk fördel eller för sterbhuset någon uppoffring, men är, såsom i förväg reglerande de rättsförhållanden, som eljest enligt stadsplanelagens bestämmelser uppkomma mellan tomtägare och staden, af icke oväsentlig betydelse.

På grund af det ofvan anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att med P. O. Flodins sterbhus träffa aftal af innehåll, att staden förbinder sig att nedlägga den emot sterbhuset anhängiggjorda talan angående afträdande till staden af donationsjord i Papegojvreten och Kyrkobacksgärdet med förklaring, att staden för all framtid afstår från alla anspråk på äganderätt eller besittningsrätt till ifrågavarande donationsjord, mot det att sterbhuset dels till staden erlägger ett kontant belopp af 9,026 kronor och dels förbinder sig att utan ersättning, i den mån donationsjordsområdena efter fastställd plan tagas i anspråk för bebyggande, afstå mark för gator och öppna platser i den omfattning, som det lagligen åligger tomtägare att ersätta värdet af sådan mark.

Västerås den 14 oktober 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 64.

Drätselkammarens skrifvelse ang. försäljning af mark vid Karlsdal.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom öfverenskommelse för några år sedan reglerades den s. k. Tegelvreten på det sätt, att Engelbrektsgatan skulle fortsätta i rak linie utom stadsplanen till den träffade Katrinelundsvägen. Vid denna reglering erhöll staden ett område af Tegelvreten om 62 km., hvilket jämte staden förut tillhörig vägmark i Karlsdal om 247 kvm., som nu efter Engelbrektsgatans framdragande är obehöfligt såsom väg, lämpligen bör tilläggas tomterna N:ris XIV a och XIV b Karlsdal. Nämnda markareal af tillhopa 309 kvm. utgör, såsom af närlagda af stadsingeniören Gösta Smitt i juni 1911 upprättade karta framgår, ett triangelformigt område mellan Engelbrektsgatan och nyssberörda tomter i Karlsdal. Ägaren af dessa tomter F. H. Berglind har hos Drätselkammaren anhållit att få inköpa området och förklarat sig villig därför erlägga ett pris af 1,500 kronor.

Då Drätselkammaren funnit det sålunda erbjudna priset skäligt och då området lämpligen bör förenas med meranämnda tomter, får Drätselkammaren härmed hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att bemyndiga Drätselkammaren att till ägaren af tomterna N:ris XIV a och XIV b inom byggnadsområdet Karlsdal försälja ett å en af stadsingeniören Gösta Smitt i juni 1911 upprättad karta utmärkt triangelformigt område mellan nämnda tomter och Engelbrektsgatan om 309 kvm. areal för att sammanläggas med nämnda tomter för en köpeskilling af 1,500 kronor.

Västerås den 14 oktober 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 65.

Drätselkammarens yttrande ang. ifrågasatt bemyndigande att försälja mark af egendomen Carlsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne september jämte det Stadsfullmäktige bifallit Drätselkammarens förslag rörande inköp af egendomen Carlsberg med tillhörande jord, till Drätselkammaren återremitterat Drätselkammarens samtidigt framställda förslag, att Drätselkammaren måtte bemyndigas att till pris, som Drätselkammaren kunde finna förmånligt, försälja ofvanberörda fastighet eller del däraf, för utredning rörande i hvilken utsträckning försäljningar af delar af egendomen borde ske och bemyndigande härtill lämnas Drätselkammaren, får Drätselkammaren, då någon utredning ännu icke hunnit verkställas, rörande blifvande användning af den inköpta egendomen och det torde vara antagligt, att det förslag till kvarters- och tomtindelning, som finnes uppgjordt öfver densamma af Arkitekten P. Hallman, icke kan komma att helt eller ens till väsentlig del följas, men då eventuellt blifvande försäljningar å andra sidan icke åtminstone under den närmaste tiden torde kräfva så skyndsam behandling, att icke Stadsfullmäktige lämpligen kunna därom besluta, förklara sig för närvarande afstå från sitt förevarande förslag samt, med anhållan att framdeles, då utredning om lämplig användning för egendomen och dess olika delar hunnit grundligt utredas, inkomma med förnyad framställning i ämnet, föreslå

att Drätselkammarens nu föreliggande framställning om bemyndigande för kammaren att försälja egendomen Carlsberg eller delar däraf icke för närvarande måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Västerås den 14 oktober 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 66.

Drätselkammarens yttrande ang. ändring i lönestaten för hälsopolis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Återställande Hälsovårdsnämndens hos Stadsfullmäktige gjorda, den 30 nästlidne september till Drätselkammaren remitterade framställning därom, att Stadsfullmäktige måtte, med godkännande af Hälsovårdsnämndens åtgärd att åt t. f. hälsopolisen L. E. Jansson hittills hafva utanordnat förutom hälsopolis tillkommande grundlön jämväl för denna befattning bestämda ålderstillägg, ur 1908 års lönestat för stadens fleste befattningshafvare borttaga undantagsbestämmelsen för hälsopoliserna därom, att tiden för tjänsteårsberäkning räknas från ordinarie anställning som hälsopolis, får Drätselkammaren på de skäl Hälsovårdsnämnden anfört tillstyrka bifall till nämndens framställning.

Västerås den 14 oktober 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden har, efter det förutvarande hälsopolisen Per Berglund i början af innevarande år blifvit antagen till stadsvaktmästare, såsom hälsopolis tills vidare förordnat poliskonstapeln L. E. Jansson. Jansson åtnjöt förut såsom poliskonstapel två ålderstillägg på grund af bestämmelserna i den af Stadsfullmäktige år 1908 antagna lönestaten för de flesta af stadens befattningshafvare. Emellertid finnes i samma lönestat rörande hälsopoliserna införd den undantagsbestämmelsen, att tiden för ålderstilläggs åtnjutande för dem räknas från ordinarie anställning såsom hälsopolis, under det att i regel vid en befattningshafvares omedelbara öfvergång från en tjänstebefattning till annan, som med den förra är i lönehänseende likställd, vid tjänsteårsberäkningen jämväl medräknas ordinarie tjänstgöringstid i den föregående befattningen.

Då ett tillämpande af ofvanberörda undantagsbestämmelse skulle hafva för Jansson medfört en nedsättning i hans lönevillkor, har Hälsovårdsnämnden till Jansson hittills utanordnat förutom grundlön jämväl de i årets stat för hälsopolisen Berglund uppförda två ålderstilläggen.

Med anmälan härom och under framhållande af svårigheten att med bibehållande af meranämnda undantagsbestämmelse kunna erhålla lämplig och med

stadens förhållanden förtrogen tjänstepersonal får Hälsovårdsnämnden härmed hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta, N:o 66. *Ang. ändring i lönestaten för hälsopolis.*

att, med godkännande af Hälsovårdsnämndens åtgärd att åt t. f. hälsopolisen L. E. Jansson hittills hafva utanordnat förutom hälsopolis tillkommande grundlön jämväl för denna befattning bestämda ålderstillägg, ur 1908 års lönestat borttaga undantagsbestämmelsen för hälsopoliserna därom, att tiden för tjänsteårsberäkning räknas från ordinarie anställning som hälsopolis.

Västerås den 30 september 1915.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

N:o 67.

Drätselkammarens skrifvelse ang. inköp af en mindre stugubyggnad jämte uthus å egendomen Malma.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Drätselkammaren denna dag, som här bifogas, har förvaltaren Dahlström föreslagit, att staden måtte inköpa en å egendomen Malma uppförd, egendomen ej förut tillhörig stugubyggnad med uthus. Berörda byggnader, hvilka uppförts och ägts af å egendomen bosatta soldater och nu slutligen inköpts af banvakten Björklund vid Finnslätten, äro, enligt hvad förvaltaren framhållit, behöfliga för egendomen. Då stugubyggnaden, som innehåller två rum och kök, jämte uthusen äro i någorlunda godt stånd, torde det fordrade priset, 700 kronor, få anses skäligt.

På grund af det anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att af 1915 års förslagsanslag anvisa ett belopp af 700 kronor till inköp af en banvakten Björklund tillhörig stugubyggnad jämte uthus å egendomen Malma.

Västerås den 14 oktober 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Ragnar Tenow.

N:o 67.

Ang. inköp af stugubyggnad jämte uthus å egendomen Malma.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Får härmed föreslå Drätselkammaren att inköpa en stuga med uthus af banvakt Björklund, Finnslätten, för 700 kr. Stugan ligger på ofri grund på Malma ägor nära Alfsta-gränsen och har varit en undantagsbostad för f. d. soldater. Stugan behöfves nu till arbetarebostad för gården.

Västerås den 14 oktober 1915.

Tune Dahlström.

Västerås 1915, Westmanlands Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. **Den 25 November** **XVI.**

N:o 68.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af Kungl. brefvet ang. nytt obligationslån.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktiges kännedom öfverlämna afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 8 oktober 1915 med tillstånd för staden att upplägga ett nytt obligationslån.

Västerås den 11 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Gustav etc. Vår ynnest etc.

Stadsfullmäktige i Västerås hava å särskilda sammanträden under åren 1913, 1914 och 1915 beslutat följande utgifter att gäldas genom lånemedel, nämligen:

för uppförande av ett nytt folkskolehus till den del anslaget ej bestritts av ett av staden, enligt nådigt tillstånd den 20 november 1909, under år 1910 upplagt obligationslån à 3.000,000 kronor		kr.	23,770: —
för nyanläggningar och nyanskaffning för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt avloppsledningar	dels kr. 111,000: —		
	dels „ 174,500: —	„	285,500: —
för större gatuläggningsarbeten	dels „ 77,750: —		
	dels „ 85,200: —	„	162,950: —
för uppförande av en ny gasklocka m. m.		„	122,000: —
för uppförande av en fast svängkran i hamnen		„	7,000: —
till gäldande av delar av köpeskillingarna för:			
egendomen Malma		„	45,000: —
gården n:r 130 och 131 västra kvarteret		„	20,000: —
fastigheterna n:r 90 och 91 södra kvarteret		„	55,000: —
för anläggande av avloppsledningar m. m. för införande av vattenklosetter		„	17,000: —

N:o 68. *Ang. nytt obligationslån*

för anläggande av vatten- och gasledningar i Köpingsvägen och Annedalsgatan .... kr. 6,400: —
för utvidgning och ombyggnad av verkstadsbyggnaden vid brandstationen .... „ 20,000: —
för öfverbyggande af bäcken vid Pilgatan .... „ 15,000: —
för fortsatt utbyggande af nya hamnkajen .... „ 113,000: —
samt för nybyggnader vid epidemisjukhuset .... „ 150,000: —
eller tillhopa kr. 1,042,620: —

I en av Eder med utlåtande den 17 juli 1915 jämte magistratens i Västerås yttrande öfverlämnad ansökning har drätselkammaren i nämnda stad, jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 29 april 1915, anhållit, att Oss täcktes medgiva, att Västerås stad finge upplägga ett med högst fem procent ränta löpande lån å 1,100,000 kronor att genom årlig amortering återbetalas under en tid af fyrtio år från lånets upptagande, med rätt för staden att härför utgiva tryckta eller graverade obligationer samt med staden förbehållen rätt att, sedan tio år af lånets amorteringstid tilländagått, tillfullo inbetala detsamma eller genom ökade årsamorteringar påskynda dess slutbetalning,

samt att detta lån genast måtte få utsläppas i obligationer till bestridande, så långt detsamma försloge, av:

dels ovan angivna utgifter .... kr. 1,042,620: —
dels kostnader för stämpling och tryckning av obligationerna till ifrågavarande lån .... „ 9,508: —
dels ock kostnaden för kapitalrabatt å stadens ovanberörda, under 1910 upptagna obligationslån .... „ 49,210: —
Summa kronor 1,101,338: —

Sedan chefen för finansdepartementet med skrivelse den 6 september 1915 tillställt Eder handlingarne i detta ärende för vinnande av upplysning, huruvida ansökningen vore av beskaffenhet att böra under nu rådande kristid företagas till avgörande eller om med lånebehovets tillgodoseende lämpligen borde anstå, tills lugnare förhållanden åter inträtt, har Ni med förnyat utlåtande den 21 september 1915 överlämnat en av borgmästaren i staden å magistratens vägnar undertecknad skrift, däri utredning lämnats i nu berörda hänseenden.

I nämnda skrift har därjämte i fråga om de utgifter för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt avloppsledningar, vilka enligt ansökningen skulle bestridas genom medel av det ifrågasatta lånet, meddelats, *att* staden sedan några år tillbaka tillämpat en efter noggranna utredningar uppgjord amorteringsplan för de tekniska verkens anläggningar, vilka tillkommit genom lånemedel; *att* enligt nämnda plan för de olika anläggningarna bestämts olika amorteringstid, beroende på anläggningarnas beräknade livslängd, *samt att* de enligt planen till stadskassan ingående amorteringsbeloppen avsattes, i den mån de ej åtginge till amortering av motsvarande delar av stadens lån, till en fond, avsedd till förnyelse av anläggningarna.

Vid föredragning av detta ärende, hava Vi, med avslag å ansökningen i vad den avser att genom det ifrågasatta lånet bestrida utgiften för uppförande av en svängkran, 7,000 kronor, vilken utgift icke bör gäldas genom lån, funnit gott på det sätt bifalla ansökningen i övrigt att staden må mot tryckta eller graverade

obligationer upptaga ett lån å en miljon nittiofemtusen kronor att genom årliga avbetalningar gäldas under loppet av högst fyrtio år från det någon del av till lånet hörande obligationer blivit avyttrad, samt att med lånemedlen må bestridas ovan omförmälda utgifter, utom kostnaden för svängkranen, till sammanlagt belopp av 1,094,338 kronor; dock beträffande anslagen till vatten-, gas och elektricitetsverken samt avloppsledningar under förutsättning att, innan utgifter för ändamålen göras, till finansdepartementet ingives behörigen styrkt protokollsutdrag, utvisande att stadsfullmäktige för ifrågavarande anläggningar fastställt amorteringsplan, enligt vilken sistberörda anslag komma att amorteras på sätt i magistratens ovan omförmälda skrift angivits. N:o 68. *Ang. nytt obligationslån*

Detta meddela Vi Eder till kännedom och för vederbörandes underättande.

Stockholms slott den 8 oktober 1915.

GUSTAV.

Axel Wennersten.

angående tillstånd för staden Västerås att upptaga ett obligationslån.

Rätt afskrivet, betygas. Västerås slott i landskansliet den 30 oktober 1915.

Ex officio

Georg Enhörning.

N:o 69.

Drätselkammarens skrifvelse ang. markuppgörelse rörande den s. k. Bergstrandska jorden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom den af Kungl. Maj:t under innevarande år fastställda nya stadsplanen hafva en del förändringar i fråga om gatornas läge och bredd samt kvarterens storlek och form skett med afseende å den s. k. Bergstrandska jorden, omfattande Professorn C. E. Bergstrands sterbhus helt eller delvis tillhöriga kvarteren betecknade enligt samma stadsplan med namnen Fjolner, Fjalar, Gregor, Gudmund, Grimm, Hilde och Gösta.

Dessa förändringar nödvändiggöra en omfattande markuppgörelse mellan staden och sterbhuset i ändamål att vinna öfverensstämmelse mellan äganderättsförhållandena och den nya planläggningen af ifrågavarande del af stadsplanen. Efter långvariga underhandlingar i detta hänseende har nu enighet uppnåtts mellan sterbhuset och Drätselkammaren; och får kammaren härmed underställa den preliminära uppgörelsen Stadsfullmäktiges pröfning. Uppgörelsen hänför sig till en af stadsingeniören Gösta Smitt den 28 oktober 1915 upprättad och här bifogad karta jämte likaledes bifogade tabell N:o 7, och afser att alla rättsförhållanden mellan sterbhuset såsom markägare och staden därmed skola blifva en gång för alla reglerade.

N:o 69.
Ang. mark-uppgörelse rörande den s. k. Bergstrand-ska jorden.

Uppgörelsen innehåller sålunda i hufvudsak:

att sterbhuset öfverlämnar till staden utan godtgörelse all den sterbhuset nu tillhöriga mark, som enligt nya stadsplanen skall utläggas till gator eller öppna platser och därjämte är så belägen, att densammas värde eljes skulle af sterbhuset såsom tomtägare ersättas vid tomternas bebyggande, utgörande i areal 3,289,4 kvm.;

att sterbhuset vidare mot ersättning, på sätt nedan sägs, till staden öfverlämnar mark för gator och öppna platser äfvensom i och för erhållande af lämplig tomtreglering en del kvartersmark, utgörande i areal sammanlagdt 7,478,6 kvm.;

att i godtgörelse för nyssberörda mark staden dels till sterbhuset öfverlämnar en del markområden, fallande inom kvarteren Gregor, Fjalar och Fjolner, sammanlagdt .... 1,233,4 kvm.
dels ock förklarar sig hafva erhållit ersättning för gatumark invid sterbhusets tomter till en sammanlagd areal af .... 8,288 „

Summa areal 9,521,4 kvm.;

att någon kontant mellangift icke å någondera sidan skall ifrågakomma;

samt att parken i kvarteret Gösta och angränsande gator anläggas under år 1916.

Den valuta i mark och kvitterad gatumarkersättning, som staden sålunda skulle lämna, öfverstiger, uttryckt i kvm. markareal enligt hvad som af det ofvanstående framgår, den markareal, som sterbhuset skulle afstå, med 2,042,8 kvm. Att Drätselkammaren det oaktadt ansett sig för stadens del kunna afstå från kontant mellanafgift för den öfverskjutande markarealen har sin grund dels däri, att det stora sammanhängande och välbelägna området af förutvarande kvarteret Gösta, som enligt den nyantagna stadsplanen skall utläggas till park, gifvetvis har ett ej obetydligt högre värde än de splittrade mindre markområden staden å sin sida afstår, och dels däri, att staden genom den nu ifrågasatta uppgörelsen afsevärdt tidigare än eljes erhåller godtgörelse för gatumarken invid sterbhusets tomter, hvilkas fullständiga bebyggande säkerligen torde kräfva åtskilliga års tid.

Då Drätselkammaren sålunda anser ofvanberörda af Drätselkammaren preliminärt antagna öfverenskommelse för staden fördelaktig, tvekar Drätselkammaren icke hemställa, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att med Professor C. E. Bergstrands sterbhus definitivt afsluta kontrakt i öfverensstämmelse med ofvan angifna hufvudgrunder.

Västerås den 11 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Tabell N:o 7.

Förslag till uppgörelse mellan Bergstrands sterbhus och Västerås stad angående "Bergstrandska jorden" med iakttagande av gällande stadsplanelag och den för Västerås stad gällande stadsplanen av år 1915.

Bergstrands sterbhus öfverlämnar till Västerås utan ersättning:

af kvt. Fjalar	1902 års stadsplan mark för Brahe- o. Linnégatorna	enl. gällande stadsplan	1,583,6	kvm.
„ „ Gregor	„ „ „ „ „ Linnégatan	„ „ „	250	„
„ „ „	„ „ „ „ „ Rudbecksgatan	„ „ „	91	„
„ „ Grimm	„ „ „ „ „ Tessin- o. Vallingatorna	„ „ „	643,5	„
„ „ Gudmund	„ „ „ „ „ „ „	„ „ „	651,7	„
„ tomt. N:o 3 Hilde	„ „ „ „ „ Herrgårdsgatan	„ „ „	69,6	„
		Summa	3,289,4	kvm.

Bergstrands sterbhus öfverlämnar till Västerås stad mot ersättning:

af kvt. Fjalar	1902 års stadsplan mark för Brahegatan	enl. gällande stadsplan	471	kvm.
„ „ Gregor	„ „ „ „ „ Linnégatan	„ „ „	171	„
„ „ Grimm	„ „ „ „ „ korsning Vallin- o. Tessing.	„ „ „	37,8	„
„ „ Gudmund	„ „ „ „ „ „ „ „	„ „ „	36	„
„ „ Gösta	„ „ „ „ „ park norr om väg	„ „ „	606	„
„ „ „	„ „ „ „ „ „ söder „ „	„ „ „	5,120,3	„
„ „ „	„ „ „ „ „ väg genom kvt. Gösta	„ „ „	776	„
„ „ Fjalar	„ „ „ „ „ fallande inom kvt. Fjolner	„ „ „	149,8	„
„ „ „	„ „ „ „ „ „ „ „ „	„ „ „	6	„
„ „ Gregor	„ „ „ „ „ „ „ „ „	„ „ „	104,7	„
		Summa	7,478,6	kvm.

Västerås stad öfverlämnar till Bergstrands sterbhus mot ersättning:

af Herrgårdsgatan	1902 års stadsplan fallande inom kvt. Gregor	enl. gällande stadsplan	687	kvm.
„ Vasa- och Rektorsgatorna	„ „ „ „ „ „ „	„ „ „	377,9	„
„ Kaplansgatan	„ „ „ „ „ „ Fjalar	„ „ „	17	„
„ Herrgårdsgatan	„ „ „ „ „ „ Fjolner	„ „ „	41,5	„
„ Vasagatan	„ „ „ „ „ „ „	„ „ „	110	„
		Summa	1,233,4	kvm.

Bergstrands sterbhus ersätter Västerås stad värdet å staden tillhörig gatumark belägen intill Bergstrands sterbhus föreslagen kvaters- och tomtmark enligt gällande stadsplan:

i Norra Ringvägen	vid kvt.	Fjalar.
„ Brahegatan	„ „	Fjalar, Gregor, Gudmund och Gösta samt Fjolner.
„ Vallingatan	„ „	Grimm och Gudmund.
„ Rudbecksgatan	„ „	Gregor, Grimm och Hilde.
„ Vasagatan	„ „	Gregor.
„ Linnégatan	„ „	Gregor och Fjolner.
„ Tessingatan	„ „	Gregor, Grimm, Gudmund och Fjalar.
„ Herrgårdsgatan	„ „	Hilde.
„ Knutsgatan (plan)	„ „	Gösta.

ifrågavarande gatumark uppgår till .... 7,532 kvm.
Dessutom tillkommer gatumark (fasadrätt) söder om den del af kvt. Gösta som skall bebyggas uppgående till .... 756 „

Sammanställas ofvanstående uppgifter så blir:

Västerås stad öfverlämnar till Bergstrands sterbhus mot ersättning		1,233,4 kvm.	
Bergstrands sterbhus ersätter staden värdet å gatumark	7,532 „		
„ „ „ „ „ „ „ (fasadrätt)	756 „		9,521,4 kvm.
Bergstrands sterbhus öfverlämnar till Västerås stad mot ersättning			7,478,6 „
Skillnad i areal utgör sålunda			2,042,8 kvm.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

N:o 70.

Drätselkammarens utlåtande och förslag ang. dyrtidstillägg åt en del befattningshafvare och arbetare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 30 sistlidne september remitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande en af Magistraten gjord hemställan därom, att Stadsfullmäktige ville besluta att bevilja enhvar af stadens befattningshafvare, som för närvarande är i åtnjutande af dyrtidstillägg ett ytterligare sådant, motsvarande en månads kontant lön, dock högst 125 kronor, att utbetalas under förra hälften af nästkommande december månad, äfvensom en af Brandstyrelsen till Stadsfullmäktige öfverlämnad framställning från brandmanskapet med anhållan om löneförhöjning i anledning af dyrtiden.

Med anledning af denna remiss har Drätselkammaren låtit närmare utreda frågan genom en särskild kommitté bestående af kammarens ledamöter Herrar Håkanson och Wennberg samt stadsombudsmannen Öberg. Nämnda kommitté har efter en så grundlig utredning, som tiden medgifvit, inkommit till Drätselkammaren med utlåtande och förslag i ämnet i en skrifvelse af denna dag, som här bifogas.

Under åberopande af närlagda utredning och förslag får Drätselkammaren i överensstämmelse med kommitterades uppfattning föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1) *att* bevilja ett anslag af förslagsvis 12,000 kronor att utgå till den del, som afser Vatten- och Gasverksstyrelsens personal, af styrelsens vinstmedel för innevarande år, och till återstående belopp af 1915 års förslagsanslag att användas till utdelning under nästkommande december månad af ett tillfälligt dyrtidstillägg åt en del af stadens befattningshafvare enligt nedan angifna hufvudgrunder:

a) för erhållande af dyrtidstillägg fordras i regel anställning i stadens tjänst eller arbete senast från början af år 1915 och att vederbörande under sagda år haft sin hufvudsakliga sysselsättning hos staden;

b) inkomsten för år 1915, däri inräknade bostads- och andra därmed jämförliga naturförmåner, värderade enligt gällande stat, får icke öfverstiga 1,800 kronor;

N:o 70.
Ang. dyrtidstillägg åt en del befattningshafvare och arbetare.

c) dyrtidstillägget utgår i enlighet med följande uppställning:

Inkomst, inberäknadt naturaförmåner Kr.	Dyrtidstillägg			
	För befattningshafvare själf		Tillägg för	
	manlig Kr.	kvinlig Kr.	hustru el. hushållerska, Kr.	pr barn Kr.
t. o. m. 1,000	50: —	40: —	30: —	15: —
1,001—1,100	40: —	30: —	30: —	15: —
1,101—1,200	30: —	20: —	30: —	15: —
1,201—1,300	20: —	10: —	30: —	15: —
1,301—1,400	10: —	—	30: —	15: —
1,401—1,500	—	—	30: —	15: —
1,501—1,600	—	—	20: —	15: —
1,601—1,700	—	—	10: —	15: —
1,701—1,800	—	—	—	15: —

d) för kvinlig gift befattningshafvare eller arbetare och i fall då både mannen och hustrun hafva tjänst eller arbete hos staden beräknas dyrtidstillägget å mannens och hustruns sammanlagda inkomst;

2) *samt att* uppdraga åt Drätselkammaren att med tillämpning af dessa hufvudgrunder för hvarje fall bestämma om dyrtidstilläggens utgående och dessas belopp med bemyndigande för Drätselkammaren att med hänsyn särskildt till de omständigheter, som omförmälas ofvan under punkt a), verkställa skälig jämkning i dyrtidstilläggens storlek.

Västerås den 11 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknade, som erhållit Drätselkammarens uppdrag att närmare utreda frågan om dyrtidstillägg till stadens befattningshafvare och eventuellt andra hos staden anställda personer, få härmed afgifva följande utlåtande.

Det ligger i öppen dag att en åtgärd, som den ifrågasatta, under nu rådande dyrtid är alldeles särskildt påkallad och vi hafva därför ansett oss böra tillstyrka beviljande af dyrtidstillägg till dem, som hafva de minsta inkomsterna och för

N:o 70.
Ang. dyrtidstillägg åt en del befattningshafvare och arbetare.

hvilka dyrtidens verkningar kunna anses vara af den beskaffenhet, att ett dyrtidstillägg är ägnadt att lindra nöd eller i hvarje fall för dem som däraf komma i åtnjutande förhindra umbäranden af det nödvändigaste. Med fasthållande af denna princip, på sätt den nedan närmare skall utvecklas, torde staden kunna bestrida den för ändamålet erforderliga utgiften af innevarande års förslagsanslag, hvilket vi anse synnerligen förmånligt, med hänsyn därtill, att vi tänkt oss att dyrtidstillägget, på sätt Magistraten föreslagit, skall utbetalas i slutet af detta år, hvarför det så vidt möjligt ej bör belasta nästkommande års budget.

Magistratens förslag, att dyrtidstilläget skall utgå till dem, som nu hafva dyrtidstillägg, hafva vi icke ansett oss kunna följa, dels emedan dessa förut beviljade dyrtidstillägg i många fall mera torde hafva karaktären af en tillfällig lönereglering och dels enär en stor del af de mest behöfvande och framförallt alla arbetare icke hafva något sådant dyrtidstillägg. I fråga om det dyrtidstillägg, som nu är ifrågasatt, bör enligt vårt förmenande strängt fasthållas dess karaktär af en hjälp att öfvervinna de af nu rådande kristid framkallade svårigheterna för de sämst lottade. Och då måste det också utdelas efter helt andra grunder än Magistraten föreslagit och så att icke en högre aflöning utan vidare medför större eller lika stort dyrtidstillägg som en lägre utan tvärtom. Den som har minsta inkomsten och som står närmare gränsen för existensminimum, är självfallet i större behof af hjälp än den som står mera öfver denna gräns. Härjämte måste hänsyn tagas till familjeförhållandena, så att den som har större familj att försörja får ett högre belopp än den som är ensam eller har liten familj.

Kommitterade hafva verkställt utredning rörande alla stadens befattningshafvare och arbetare med inkomst, uppgående till inemot 3,000 kronor, och har i denna utredning upptagits vederbörandes inkomster inklusive naturaförmåner enligt gällande stat samt familjernas storlek.

Det högsta inkomstbelopp, som bör berättiga till dyrtidstillägg hafva kommitterade emellertid funnit böra bestämmas till 1,800 kronor. Härvid har någon ledning erhållits genom i tidningarne synliga uppgifter från andra städer, där samma fråga varit föremål för behandling. Endast i Stockholm är gränsen enligt för Stadsfullmäktige därstädes framlagdt förslag högre nämligen 2,000 kronor. I öfriga städer, hvarifrån uppgifter föreligga, är den i allmänhet lägre såsom 1,500 à 1,600 kronor.

Hvad dyrtidstilläggens storlek beträffar vilja kommitterade framställa följande förslag:

Inkomst	Dyrtidstillägg			
	För ensam person		Tillägg för	
	manlig kr.	kvinnlig kr.	hustru kr.	pr barn kr.
t. o. m. 1,000	50: —	40: —	30: —	15: —
1,001—1,100	40: —	30: —	30: —	15: —
1,101—1,200	30: —	20: —	30: —	15: —
1,201—1,300	20: —	10: —	30: —	15: —
1,301—1,400	10: —	—	30: —	15: —
1,401—1,500	—	—	30: —	15: —
1,501—1,600	—	—	20: —	15: —
1,601—1,700	—	—	10: —	15: —
1,701—1,800	—	—	—	15: —

N:o 70.
Ang. dyrtidstillägg åt en del befattningshafvare och arbetare.

Detta såsom regel. Det torde emellertid gifvas fall, då regeln icke kan följas. Så t. ex. beträffande kvinnliga gifta befattningshafvare, hvilkas män antingen i stadens arbete eller tjänst eller eljes åtnjuta sådan inkomst, att den tillsammans med hustruns inkomst ställer familjen öfver det maximum, som ofvan angifvits eller i en högre inkomstklass än den som skulle svara mot hustruns inkomst enbart. Kommitterade hafva tänkt sig att i regel arbetsanställning hos staden under minst hela detta år skulle fordras som villkor, men fall kunna tänkas, då äfven denna princip icke kan strängt tillämpas. Den korta utredningstiden har emellertid icke medgifvit kommitterade att kunna afgifva ett förslag, som i förväg reglerar alla dylika särskilda fall. Därför torde det vara lämpligt, att Drätselkammaren erhåller Stadsfullmäktiges bemyndigande att bestämma i de undantagsfall då ofvanberörda regler pröfvas böra frångås. Kommitterade föreslå vidare att dyrtidstillägget utbetalas till vederbörande med hälften någon dag före jul och hälften mellan jul och nyår.

Enligt verkställda beräkningar skulle för bestridande af dyrtidstilläggen, på sätt kommitterade föreslagit, åtgå en summa af inemot 12,000 kronor. Förutsatt att stadens förlust å lifsmedelskommissionens spannmålsinköp c:a 20,000 kronor bestrides af årets förslagsanslag samt att bristen i anslaget till bäckens vid Pilgatan öfverbyggande, 5,000 kronor, täckes af anslaget till Lillåns ordnande och att återstoden af anslaget till detta sistnämnda arbete, som ej kommit till utförande, 5,000 kronor, äfvensom anslaget till understöd åt arbetslösa, 5,000 kronor, som ej heller annat än till helt obetydligt belopp kommit till användning, får disponeras såsom tillgång till förslagsanslaget, torde erforderligt belopp af detsamma blifva öfver för utbetalning af de föreslagna dyrtidstilläggen. Det torde dock kunna ifrågasättas, om icke dyrtidstilläggen för Vatten- och Gasverksstyrelsens personal böra utgå af styrelsens vinstmedel för innevarande år.

Kommitterade föreslå sålunda, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af förslagsvis 12,000 kronor att utgå af 1915 års förslagsanslag och till den del, som afser Vatten- och Gasverksstyrelsens personal, af styrelsens vinstmedel för innevarande år att användas till utdelning under nästkommande december månad af dyrtidstillägg åt en del af stadens befattningshafvare och arbetare enligt ofvan angifna grunder, med rätt för Drätselkammaren att i undantagsfall med hänsyn till föreliggande omständigheter, såsom andra familjemedlemmars inkomst och kortare anställning hos staden än ett år, verkställa skälig nedsättning i dyrtidstilläggsbeloppen.

Västerås den 11 november 1915.

H. Håkanson. ***Carl Wennberg.*** ***Theofil Öberg.***

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti särskilda till Magistraten ingifna framställningar, hvilka härhos bifogas, hafva såväl polismännen inom staden som ock exekutionsbetjänterna, under åberopande af de synnerligen högt stegrade lifsmedelspriserna, anhållit om ett ytterligare dyrtidstillägg af 25 kronor pr månad, räknadt från den 1 sistlidne

augusti utöfver det dyrtidstillägg, som från och med år 1913 med 150 kronor årligen till en hvar af polismännen och exekutionsbetjänterna utgått. **N:o 70.** *Ang. dyrtidstillägg åt en del befattningshafvare och arbetare.*

Magistraten har sig bekant, att äfven personalen vid stadens brandkår genom brandstyrelsen kommer att till Stadsfullmäktige göra enahanda framställning.

Lika litet, som Magistraten torde behöfva lämna någon utredning om i hvilken hög grad levnadskostnaderna inom staden ökats, enär sådant torde vara för en var af Stadsfullmäktige känt, lika litet torde Magistraten ock behöfva utreda att en ökning af inkomsterna är för de svagast aflönade befattningshafvarne inom staden synnerligen af behofvet påkallat, för att de ej, såsom i poliskårens skrifvelse framhålles, måste skuldsätta sig eller underkasta sig de största umbäranden.

Visserligen anser Magistraten, såsom densamma i skrifvelse till Stadsfullmäktige redan den 14 oktober 1912 framhållit, att fördelaktigast vore om åt poliskåren kunde beredas så hög grundlön, att något lönetillägg vid tillfällig dyrtid icke vore erforderligt, men då Stadsfullmäktige i anledning av samma skrifvelse godkänt Drätselkammarens uppfattning, att den år 1909 genomförda allmänna löneregleringen borde fortfarande iakttagas, och i stället beviljat förenämnda dyrtidstillägg av 150 kronor, hvilket väl torde blifva permanent till tiden för en ny lönereglering blir lämpligare än under nu rådande exceptionella förhållanden, finner Magistraten sig icke för närvarande böra upprepa sin framställning om ny lönereglering för polismännen.

Magistraten hänsluter sig därför till polispersonalens och exekutionsbetjänternas åsikt, att de svårigheter, som genom de ytterligt stegrade levnadskostnaderna för dessa befattningshafvare uppstått, i stället böra afhjälpas genom ett extra, endast för nu rådande förhållanden, utgående dyrtidstillägg.

Enär samma svårigheter i följd af dyrtiden, som drabbat polis- och brandkåren samt exekutionsbetjänterna, äfven torde inträffat för stadens samtliga befattningshafvare, hvilkas löner icke öfverskrida, hvad som inom Västerås stad kan räknas till existensminimum, och då vid bedömande af hvilka befattningshafvare böra dit räknas, en synnerligen god ledning gifves af de beslut, som fattades vid uppgörande af 1913 års utgiftsstat för Västerås, anser Magistraten att Stadsfullmåktige böra bevilja icke allenast de befattningshafvare, som därom petitionerat, utan samtliga befattningshafvare, hvilka på grund af Stadsfullmäktiges beslut vid uppgörande af utgiftsstater för åren 1913—1915 åtnjutit dyrtidstillägg, ett extra sådant för undanrödjande av de värsta svårigheterna till följd af dyrtiden innevarande år.

Detta extra dyrtidstillägg synes Magistraten lämpligen böra bestämmas för en var befattningshafvare till en månads i penningar utgående lön, dock i intet fall till högre belopp än 125 kronor, att utbetalas i början af december månad innevarande år.

Med detta belopp torde de svåraste olägenheterna för dessa befattningshafvare till följd af dyrtiden innevarande år kunna afhjälpas; och att redan nu, innan man ser hur förhållandena nästkommande år gestalta sig, fatta beslut om ett extra dyrtidstillägg för samma år anser Magistraten olämpligt.

Magistraten hemställer förty att Stadsfullmäktige ville besluta

att bevilja hvar och en af stadens befattningshafvare, hvilken för närvarande är i åtnjutande af dyrtidstillägg, ett ytterligare sådant mot-

N:o 70.
Ang. dyrtidstillägg åt en del befattningshafvare och arbetare.

svarande en månads kontant lön, dock högst 125 kronor, att utbetalas under förra hälften af nästkommande december månad.

För utredning af det belopp, som för detta extra dyrtidstillägg erfordras och af hvilka medel detsamma bör utgå, torde ärendet remitteras till Drätselkammaren.

Västerås Rådhus den 27 september 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

N:o 71.

Drätselkammarens förnyade framställning ang. inköp af en stugubyggnad å egendomen Malma.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober till Drätselkammaren för ytterligare utredning återremitterat Drätselkammarens förslag angående inköp af en å egendomen Malma befintlig stugubyggnad med uthus, får Drätselkammaren under åberopande af byggnadschefens bilagda yttrande, hvaraf framgår, att byggnaderna, om de ej skola flyttas, äro värda det föreslagna priset 700 kronor, samt under framhållande af behofvet för staden af ökade bostadslägenheter å egendomen med anledning af inrättandet af stadens svingård å densamma äfvensom att iståndsättandet af byggnaderna i fråga möjligen kan ske för något mindre kostnad än byggnadschefen angifvit, härmed vidhålla sitt förut hos Stadsfullmäktige afgifna förslag.

Västerås den 11 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med anledning af uppdrag att besiktiga ett soldattorp beläget på Malma ägor invid Västerås får jag meddela följande.

Hufvudbyggnaden, hvilken är försedd med tegeltak, har ursprungligen bestått af tvenne rum och har sedermera tillbyggts så att det ena af dessa, köket, utökats till dubbla storleken och ytterligare ett rum bredvid de andra erhållits äfvensom en mindre förstuga. Tillbyggnaderna äro, liksom det äldre huset, af

liggande timmer, förstugan af bräder. Byggnaden stomme synes vara frisk, inredningen är bristfällig. Skall stugan försättas i godt stånd, torde detta kräfva en kostnad af 1,000 kr.

N:o 71. *Ang. inköp af en stugubyggnad å egendomen Malma*

Uthuset är delvis uppfördt af timmer, delvis af bräder, under tak af vassrör och halm; det är ganska förfallet och kräfver för ställande i försvarligt skick en kostnad af 300 kr.

Den för byggnaderna begärda ersättningen, 700 kr., synes mig skälig för husen som de stå, men byggnaderna hafva, om de skola rifvas, *högst* ett värde af 300 à 400 kr.

Västerås den 10/11 1915.

Gösta Smitt.

N:o 72.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till ridande polis.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Magistraten genom resolution den 30 nästlidne oktober till Drätselkammaren öfverlämnat närlagda framställning om anslag af staden till fortsatt upprätthållande af den ridande länspolisen, får Drätselkammaren, med förmälan, att Magistraten i sitt förslag till utgiftsstat för stadens polisväsen för nästkommande år tillstyrkt upptagande af ett anslag för ifrågavarande ändamål med 1,000 kronor eller samma belopp, som under de senare åren utgått, och då Drätselkammaren anser, att staden tillskyndas en mot utgiften svarande fördel, härmed hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att af uttaxerade medel för hvart och ett af åren 1916—1918 till fortsatt upprätthållande af den ridande länspolisen under samma villkor från stadens sida, som hittills gällt, anslå ett belopp af 1,000 kronor.

Mot Drätselkammarens ofvanberörda beslut har reservation inom kammaren anmälts af herr Wennberg, hvilken för sin del yrkat, att Drätselkammaren måtte afstyrka bifall till framställningen.

Västerås den 11 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 72.
Ang. anslag till ridande polisen.

Resolution.

Inneliggande skrifvelse öfverlämnas under hänvisning till hvad Magistraten i ärendet yttrat till statsförslaget för poliskåren under år 1916 till Drätselkammaren för att efter beredning underställas stadsfullmäktiges beslut.

Västerås Rådhus den 30 oktober 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Till Magistraten i Västerås.

Efter det ridande polisen i Västmanlands län nu under nära sex år varit i verksamhet, torde den meningen vara allmänt rådande, att sagda institution varit synnerligen gagnande för upprätthållande af allmän ordning och säkerhet inom länet. Särskildt har, enligt hvad från alla håll bekräftats, genom landsvägarnes patrullering af polis antalet lösdrifvare minskat i högst afsevärd grad — en förmån, hvarå allmänt sättes det största värde.

Då det sålunda vore synnerligen önskvärdt, att den ifrågavarande polisinstitutionen blefve i tillfälle att äfven efter innevarande 3-årsperiod fortsätta sin verksamhet, men för detta ändamål begärt anslag blifvit af länets landsting vägrat, anser sig Konungens befallningshafvande härmed böra vända sig till kommuner samt större industriella verk och inrättningar inom länet, hvilka redan under innevarande 3-årsperiod ställt sig bevågna till denna sak genom bidrags lämnande till densamma, med anhållan om nytt bidrag till den ifrågavarande polisinstitutionens upprätthållande under ännu en 3-årsperiod.

Konungens befallningshafvande får därför härmed hos Magistraten anhålla, att framställning måtte hos Stadsfullmäktige göras om ett *årligt* anslag för ofvanberörda ändamål under perioden 1916—1918 eller del däraf å *1,000 kronor,* och torde till undertecknad, så fort ske kan, och sist före den 30 nästkommande november, underrättelse meddelas om Stadsfullmäktiges beslut i anledning af denna framställning.

Västerås slott i landskansliet den 26 oktober 1915.

Georg Enhörning.
t. f. Landssekreterare.

N:o 73.

Drätselkammarens förnyade yttrande ang. tillstånd för Kungl. Västmanlands regemente att draga en vattenledning till Mälaren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf att Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober för vidare utredning till Drätselkammaren återremitterat frågan om tillstånd för Kungl. Västmanlands regemente att anlägga en vattenledning från regementsområdet till Mälaren genom stadens mark af lägenheten Viksäng, får Drätselkammaren, enär regementschefen numera, sedan det vid förhandlingar mellan honom och Drätselkammaren rörande det vid Stadsfullmäktiges behandling af ärendet framställda förslaget, att staden i samband härmed skulle betinga sig rätt att från vattenhufvudledningen från Hesslö, där den framgick genom regementets område, draga en biledning till Kungl. Vattenfallsstyrelsens tomt å Kungsängen, blifvit upplyst, att regementet på grund af bestämmelse i det aftal, hvarigenom staden på sin tid upplät mark för regementets förläggning här i Västerås, redan förut är berättigadt utdraga den nu ifrågasatta vattenledningen till Mälaren, återkallat ansökningen till Stadsfullmäktige härom, med anmälan om detta förhållande äfvensom att Drätselkammaren beslutat ingå till regementet med framställning om rätt att nedlägga ofvanberörda biledning till Kungl. Vattenfallsstyrelsens tomt, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte låta vid hvad hittills i ärendet förekommit bero.

Västerås den 16 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 74.

Beredningsutskottets utlåtande angående bemyndigande för Hälsovårdsnämnden att lämna tillstånd till vattenklosetters inrättande.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 30 sistlidne september hafva Stadsfullmäktige begärt Beredningsutskottets yttrande öfver af Hälsovårdsnämnden framlagdt förslag, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Hälsovårdsnämnden, att tillsvidare och intill dess ny hälsovårdsstadga för riket, hvartill förslag utarbetats af en särskildt tillsatt kunglig kommitté, trädde i kraft som lag, självständigt besluta om och bevilja ansökningar om vattenklosetters inrättande inom de delar af staden, som ägde

N:o 74.
Ang. vattenklosetters inrättande.

betingelser härför, samt med visst närmare angifvet undantag därvid meddela de föreskrifter och villkor, som kunde befinnas erforderliga.

Beredningsutskottet har vid granskning af Hälsovårdsnämndens förslag fäst sig vid att Vatten- och Gasverksstyrelsen däri icke fått någon befogenhet sig uttryckligen inrymd vare sig vid beviljande af vattenklosetter eller afgörande af öfriga frågor, som därmed ha sammanhang.

Ett afgörande af nämnda frågor erfordrar en teknisk utredning, och då Vatten- och Gasverksstyrelsen är närmast till att kunna prestera en sådan, bör förslaget kompletteras med bestämmelsen, att Vatten- och Gasverksstyrelsen alltid skall höras, innan de ärenden, hvarom nu är fråga, af Hälsovårdsnämnden afgöras. I de fall, Hälsovårdsnämnden och Vatten- och Gasverksstyrelsen företräda olika meningar, bör afgörandet enligt Beredningsutskottets förmenande hänskjutas till Stadsfullmäktige.

Då Beredningsutskottet i princip ansluter sig till Hälsovårdsnämndens förslag, är det under uttalande af, att Beredningsutskottet är förvissadt om, att Hälsovårdsnämnden har sin uppmärksamhet fäst på de sanitära olägenheter, som kunna vara förknippade med införande af W. C.-system inom staden i alltför stor utsträckning.

Under hänvisning till ofvanstående får därför Beredningsutskottet, med återställande af handlingarna i ärendet, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med Hälsovårdsnämndens förslag med tillägg därtill

att Vatten- och Gasverksstyrelsen alltid skall höras, innan ansökningar om vattenklosetters införande samt fråga om föreskrifter härför och för deras skötsel af Hälsovårdsnämnden afgöras,

samt att i de fall Hälsovårdsnämnden och Vatten- och Gasverksstyrelsen företräda olika meningar, afgörandet af dessa fall tillkommer Stadsfullmäktige.

Västerås den 10 november 1915.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Hälsovårdsnämnden med skrifvelse den 10 juli 1914 till Stadsfullmäktige öfverlämnat förslag till bestämmelser för vattenklosetters inrättande inom staden, hafva Stadsfullmäktige vid behandling af detta förslag den 27 augusti samma år, funnit vissa erinringar vara att göra emot detsamma, i anledning hvaraf förslaget återremitterats till Hälsovårdsnämnden för omarbetning med beaktande af, att ifrågavarande bestämmelser lämpligen borde införas i mindre detaljerad form i renhållningsstadgan.

N:o 74.

Ang. vattenklosetters inrättande.

I anledning af nämnda återremiss får Hälsovårdsnämnden anföra följande.

Hälsovårdsnämnden vill då till en början nämna, att nämnden ansett sig böra uppskjuta behandlingen af ärendet intill dess det förslag till ny hälsovårdsstadga för riket, som vore under utarbetande af en särskild för ändamålet tillsatt kungl. kommitté, och däri antagligen komme att intagas bestämmelser angående vattenklosetters inrättande, förelåge färdigt och öfverlämnats till respektive myndigheter för granskning. Så har nyligen skett.

Nämnda förslag innehåller såsom var att vänta i § 13 moment 5 bestämmelse därom, att Hälsovårdsnämnden skall efter skriftliga ansökningar åtföljda af erforderliga ritningar ensam besluta angående beviljandet af sådana ansökningar samt öfvervaka inrättandet och skötseln af beviljade vattenklosetter, emot hvilken föreskrift, såsom varande i full öfverensstämmelse med den uppgift att öfvervaka allmänna hälsovården, som är Hälsovårdsnämnden enligt lag anförtrodd, icke torde vara någon erinran att göra. Såsom en gifven följd af denna bestämmelses införande i lag skulle det tillkomma hälsovårdsnämnd att ensam bestämma de närmare föreskrifter, som äro af behofvet påkallade för vattenklosetters anordnande och användning.

Härom finnes i motiveringen till kungl. kommittéförslaget anfördt följande:

"Hälsovårdsnämnden är naturligtvis självskrifven såsom kontrollerande myndighet i förevarande afseende. Den skall sålunda tillse, att sökanden vederbörligen sörjt för ledningens anslutande till samhällets afloppsledning eller orenlighetens aflägsnande på annat tillfredsställande sätt. Den skall vidare granska klosettens konstruktion, och till denna räknas naturligtvis den därtill hörande vatten- och afloppsledningen. Nämnden skall således efterse, att fallrören äro tillräckligt vida och anordnade med lämplig lutning, att nödig ventilation af afloppsledningen och rensöppningar finnas m. m. Den skall äfven tillse, att klosetten städse är i försvarligt skick, samt att den skötes nöjaktigt."

Äfven om sålunda Hälsovårdsnämnden enligt förslaget i förevarande afseende skulle äga uteslutande bestämmanderätt anser Hälsovårdsnämnden att Stadsfullmäktige icke helt böra undandragas all sådan. Hälsovårdsnämnden afser det fall att det skulle befinnas lämpligt att i föreskrifterna intaga bestämmelse föranledande särskilda kostnader för fastighetsägarne i samband med inrättande af W. C.-anläggning exempelvis i form af afgift för syner å vattenklosetterna, hvilka detaljbestämmelser Hälsovårdsnämnden anser bör erfordra Stadsfullmäktiges godkännande, hvilket äfven kommer att begäras af Hälsovårdsnämnden, därest frågan härom framdeles blir aktuell.

Gifvetvis skulle det innebära en lindring i Stadsfullmäktiges arbetsbörda om afgörandet af ansökningar om inrättande af vattenklosetter redan nu kunde öfverflyttas från Stadsfullmäktige till Hälsovårdsnämnden, hvars bifall enligt ofvanberörda kungl. kommittéförslag ju i alla fall förutsättes för inrättandet af sådana, och hvilken myndighet i främsta hand besitter kompetens att afgöra, huruvida betingelserna såväl för ett allmännare införande af W. C.-systemet inom samhället som ock för anordnande af W. C. i dess särskilda fastigheter föreligga.

Med hänsyn därtill att förslaget ännu icke antagits som lag samt möjligheten icke är utesluten att härvid ändringar komma att beslutas äfven berörande sättet för beviljande och anordnande af vattenklosetter, torde Stadsfullmäktiges beslut, därest detta blir i öfverensstämmelse med Nämndens hemställan härnedan, böra allenast afse tiden intill dess den nya lagen träder i kraft.

N:o 74.
Ang. vattenklosetters inrättande.

I öfverensstämmelse med det ofvan anförda får därför Hälsovårdsnämnden föreslå

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att tillsvidare och intill dess det nu utarbetade förslaget till ny hälsovårdsstadga för riket blir antaget och träder i kraft som lag, självständigt besluta om och bevilja ansökningar om vattenklosetters införande inom de delar af staden, som med afseende på afloppsledningars beskaffenhet härför kunna ifrågakomma, och med rätt för Hälsovårdsnämnden, att med det undantag ifråga om särskilda afgifters påläggande för vattenklosetters införande, som Hälsovårdsnämnden härofvan berört, därvid meddela de föreskrifter och villkor, som i hvarje fall Hälsovårdsnämnden kan finna erforderliga.

Västerås den 17 september 1915.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 25 November XVII.

N:o 75.

Vederbörande revisorers berättelse öfver granskningen af stadens räkenskaper för år 1914 samt Drätselkammarens förvaltningsberättelse.

RESOLUTION.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige med tillkännagifvande att förklaringar infordrats från vederbörande; och komma förklaringarna så snart de till Magistraten inkommit att till Stadsfullmäktige ingifvas.

Västerås Rådhus den 22 november 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

H. Cronholm.

Till Magistraten i Västerås.

Till oss af Stadsfullmäktige i staden utsedda revisorer har Ni öfverlämnat Drätselkammarens i Västerås räkenskaper för år 1914, däri inbegripna Västerås vatten-, gas- och elektricitetsverks, dess fattigvårdsstyrelses och dess folkskolestyrelses räkenskaper för samma år, räkenskapen för Strömsholms våg m. m.
Efter fullbordad revision af oss sålunda tillställda räkenskaper få vi med återställande till Eder af desamma afgifva följande

Revisionsberättelse.

Siffergranskningen af samtliga räkenskaper har före eller under revisionen verkställts liksom under en lång följd af år utaf herr Herman Tersmeden. De därvid iakttagna skrif- och räknefelen ha, där de varit af någon betydelse och staden till förlust, under året vederbörligen rättats.

Det är äfven för årets revisorer angenämt att här få vitsorda och tacksamt erkänna herr Tersmedens vid siffergranskningen af så väl själfva räkenskaperna som de därtill hörande verifikationerna nedlagda och om utmärkt förtjänst vittnande arbete.

Enär räkenskaperna äro förda med noggrannhet samt verificerade och det vi under revisionens gång antecknat såsom oriktigt eller åtminstone i någon mån

anmärkningsvärdt ej synts oss vid slutlig pröfning vara af den beskaffenhet att föranleda till anmärkning, än mindre till afstyrkande af ansvarsfrihet, få vi för alla vederbörande tillstyrka dylik för den tid revisionen omfattar.

På några af de antecknade sakerna vilja vi dock fästa Eder och andra vederbörandes uppmärksamhet.

Vi få sålunda erinra om följande:

In- och utbetalningstid vid slutet af ett räkenskapsår bör anordnas så, att kassan kan kontrolleras af revisorerna vid årsskiftet, hälst den 31 december efter in- och utbetalningarnas slut eller den 2 januari före in- och utbetalningarnas början, då inventering sker af värdehandlingar och kassans behållning upptagas i inventeringsinstrumentet, hvilken behållning, därest allt är rätt, bör precis stämma med den vid bokslutet framkomna. Så sker i statens verk. Att hålla kassan eller kassorna öppna per 31 december långt in på ett kommande år bör ej få vidare förekomma. Vi veta väl, att svårigheter äro förknippade med att den 31 december ej blott på papperet utan i realiteten sätta punkt i kassor, men när det går, i statens verk borde det gå för sig i kommunernas. Någon verklig kassakontroll synes i annat fall vara omöjlig.

Vi få, liksom skett af revisorerna sedan lång tid tillbaka, erinra om att en del anslag öfverskridits. Vi hänvisa till hvad revisorerna af 1913 års räkenskaper därom yttrat i allmänhet, hvilket yttrande vi instämma uti. Hvad drätselkammaren i sin förklaring däremot yttrat, eller att drätselkammaren funne hvad drätselkammaren under föregående år anfört beträffande liknande anmärkningar, fortfarande äga allmängiltighet, må ju vara drätselkammarens åsikt. Vi tycka, såsom drätselkammaren gör om sin åsikt, att revisorernas åsikt i saken fortfarande äger allmängiltighet. Då någon rättelse härutinnan ej synes möjlig att få, så länge vederbörande godkänna drätselkammarens förfarande, afstå vi från att anföra specificerade fall. De finnas tydligt angifna i drätselkammarens tablå däröfver.

Paviljongen i Stadsparken synes oss vid betraktande af det mindre tillfredsställande skick, hvari den enligt vårt förmenande f. n. befinner sig, fortfarande vara i räkenskapen upptagen till för högt värde.

Någon afskrifning för slitning m. m. på värdet af stadens inventarier har under räkenskapsåret ej ägt rum. Vi hålla före, att inventering af desamma bör snarast möjligen företagas och därvid en värdesättning ske efter deras nuvarande verkliga värde, hvarefter skälig afskrifning på det värdet bör ske.

Den person, som är förordnad att uppehålla stadsarkitetsgöromålen, har under två år ej lämnat redovisning. Vi föreslå att han förklaras skyldig att årligen redovisa. För öfrigt synes oss höga arvoden ha utgått till honom för för stadens räkning utfört arbete, exempelvis för snickeri- och fasadritningar till hamnmagasinen kr. 500: — och för Mariabergets ordnande kr. 700: —.

Beträffande fondernas räkenskaper synas oss utgifter för annonser angående Sundinska fonden uppgått till rätt högt belopp. Sparsamhet härutinnan torde icke vara ur vägen. Vi ha antecknat, att den 10 mars 1914 inköptes af fondens medel 200 famnar ved till ett pris af 18 kronor för famn, hvilket vedparti samma dag såldes till fattigvården för 14 kronor 50 öre per famn. Om orsaken härtill ha vi blifvit efter förfrågning underrättade, men då vi funnit densamma ej fullt tillfredsställande, ha vi velat omnämna förhållandet.

Vid fattiggården Karlslund bör enligt vårt förmenande köket och envåningsbyggnaden repareras.

Hvad beträffar folkskolans räkenskaper förekommer en utgift under titel kostnad för pumpning af fotbollar. Den utgiften, så liten den än är, anse vi onödig, då lärjungarna själfva med allra största lätthet kunna utföra densamma. Premier till två folkskolebarn från Nauclerska fonden, som stå under "pastorns i Västerås domkyrkoförsamlings" förvaltning, ha ej utdelats. Inventarieförteckning för folkskolorna har ej tillhandahållits oss.

Vi ha under vårt revisionsarbete, i hvilket samtliga revisorer och de flesta suppleanter deltagit, fördelat oss på sex afdelningar. Undertecknad Wetterling har, utom ledningen af revisionen, jämte Thyresson haft på sin del sammandraget, protokollen och Strömsholms våg; Thunholm, Beijnoff, Öberg och Andrén drätselkammarens hufvudräkenskaper; Fröier och Barklund renhållningsverkets och fondernas; Svensson och Robsahm gas-, elektricitets- och vattenverkets; Hägvall och Malmberg fattigvårdens samt Hult och Rosenlund folkskoleväsendets.

Som jäfviga ha Wetterling, Thunholm, Fröier och Andrén ej deltagit uti vare sig revisionen af folkskolestyrelsens räkenskaper eller i beslut, som rört desamma, liksom ej heller Hägvall i något, som berört gasverket m. m.

Beslut i anledning af afdelningarnas granskning ha sedan fattats vid sammanträde in pleno af revisorerna eller i deras ställe i stadsrevisionen inträdda suppleanter.

Vid justering af denna revisionsberättelse ha närvarit undertecknade.

Drätselkammarens berättelse öfver räkenskaperna jämte en af dess kamrerare uppgjord tablå bifogas.

Västerås den 17 november 1915.

Aug. Wetterling.

E. A. Thunholm. *J. Swenson.* *Karl Hägwall.* *R. Beijnoff.*

Isidor Fröier. *J. Hult.* *Hj. Thyresson.*

Axel Rosenlund. *Carl Malmberg.* *Ivar Andrén.* *Georg Robsahm.*

Fr. Barklund. *Joh. Öberg.*

Berättelse

öfver

Västerås stads Drätselkammares räkenskaper år 1914.

Sammandrag öfver allmänna utgifter och inkomster.

Utgifter:

Finanser.			
Kapitalafbetalningar:			
Obligationslån		125,000: —	
Andra lån och förskott:			
4:de året för domprosthusets reparation......	3,488: 60		
1:sta „ „ komministergårdens „	2,691: —		
1:sta „ „ kyrkogårdsmurens uppförande	5,600: —	11,779: 60	
Räntor:			
Obligationslån		279,942: 25	
Tillfälliga lån:			
Å upplånta medel från fonder	14,250: 69		
„ „ „ under året	11,747: 55	25,998: 24	
Andra lån och förskott:			
Ränteskillnad i 1896 års obl.-lån	1,044: 44		
Vallöfska donationen	1,100: —		
Ränta å beräknad behållning i hamnkassan	666: 86	2,811: 30	
Provision å annuiteten för obl.-lånen		494: 87	
Afkortningar:			
För äldre år	17,326: 01		
„ året	14,932: 27	32,258: 28	478,284: 54
Administration:			
Magistraten och Rådstufvurätten		39,945: 19	
	Transport	39,945: 19	478,284: 54

Transport		39,945: 19	478,284: 54
Poliskåren	76,379: 20		
Stadens bidrag till underhåll af ridande polisen 1913	1,000: —	77,379: 20	
Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner		38,370: 15	
Pensioner		8,285: —	
Brandkåren	37,403: 96		
1:sta årets amortering å brandautomobil	4,000: —	41,403: 96	
Byggnadsnämnden		11,088: 27	216,471: 77
Fastigheter:			
Parker och planteringar		21,600: 07	
Hästholmarne		3,039: 73	
Skogarne		3,680: 04	
Rådhuset		4,415: 96	
Stadshotellet		14,919: 47	
Sundinska huset		6,304: 56	
Tullhuset		2,459: 10	
Paviljongen i Stadsparken		273: 14	
Stadens gårdar		13,821: 88	
Jordar och andra fastigheter		5,060: 37	75,574: 32
Hälso- och sjukvård:			
Allmänna hälsovården		16,469: 81	
Epidemisjukvården		40,342: 56	56,812: 37
Andra hygieniska inrättningar:			
Kallbadhuset		359: 06	
Varmbadhuset		26,021: 58	
Klapphuset		177: 12	
Renhållningsverket		58,064: 58	
Förskotterade medel:			
för renhållningens stall	5,907: 05		
„ återstående kostnaden för inledning af åvatten i badhuset	4,650: —	10,557: 05	95,179: 39
Undervisningsväsende:			
Folkskoleväsendet		178,265: 70	
Anslag för diverse undervisningsändamål:			
För undervisning i tekniska skolan	3,000: —		
„ arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet	1,600: —		
„ arbetareinstitutets bibliotek	1,500: —		
„ skötsel och vård af sockenbiblioteket	75: —		
Utgifter för högre allm. läroverket:			
Hyresbidrag till rektor 1,200: —			
Underhållskostnader för annexet 54: —	1,254: —		
Transport	7,429: —	178,265: 70	922,322: 39

Transport	7,429: —	178,265: 70	922,322: 39
Bidrag till lärarinnornas vid flickläroverkets ålderstillägg och pensionering	1,244: 35	8,673: 35	186,939: 05
Kommunikationsverk:			
Gatuläggningen:			
Kostnaden för mindre gatuarbeten	6,000: —		
Afgäld för nubbstensbrott	150: —		
„ „ grustag å holmen Flaten	250: —		
Kostnader för makadamslagning	4,000: —		
Särskilda mindre gatuarbeten:			
Vasagatan mellan Munkgatan o. Stora gatan	5,500: —		
Blåsbogatan	750: —		
Karlsgatan mellan Kopparbergs- och Ringvägarne	4,000: —		
Allégatan mellan Kopparbergsvägen och Norra Ringvägen	5,500: —	26,150: —	
Vägunderhåll:			
För grusning och makadamisering af vägar samt erforderliga vägförbättringar närmast tullarne		7,881: 30	
Ångbåtstrafiken till Hästholmarne:			
Kostnader under året		3,590: 30	37,621: 60
Belysning och renhållning:			
Gatubelysning		28,301: 36	
Uppsättning af nya gatulyktor		3,858: 65	
Bortrensning af ogräs och renhållning af gator och allmänna platser		5,379: 09	
S. k. kapitelhjonen		1,976: —	
En sopare för sommaren		487: 50	40,002: 60
Fattigvården:			
Uttaxerade medel		115,644: 45	
Förskotterade medel		10,000: —	125,644: 45
Kyrkliga ändamål:			
Uttaxerade medel		44,490: 20	
Förskotterade medel		23,047: 20	67,537: 40
Sociala ändamål:			
Anslag för uppehållande af arbetsförmedlingens verksamhet		2,000: —	
„ till Västerås sjukkassors centralförsamlings fortsättningsförening		2,699: —	
„ till underhåll af idrottsplatsen å Herrgärdet		500: —	
„ „ Västerås skridskoklubb		400: —	
„ „ Sparfboet		300: —	
Transport		5,899: —	1,380,067: 49

Transport		5,899: —	1,380,067: 49
Anslag till fosterbarnsnämnden		69: 95	
„ „ bostadsräkning		500: —	
„ för vissa filantropiska ändamål:			
Arbetsstugan	2,500: —		
Barnkrubban	1,000: —		
Barnhemmet	500: —		
Nattherberget	300: —		
	4,300: —		
Afgår Sundinska fondens öfverskottsmedel	3,300: —	1,000: —	
Omkostnader för pensionsnämnden		1,520: 55	8,989: 50
Diverse särskilda ändamål:			
Stallet: Löner och arvoden:			
Två körkarlar	2,300: —		
Öfriga utgifter:			
Utfodring af två hästar m. m.	1,409: 77	3,709: 77	
Diverse behof:			
Fångars vård och förplägning å straff-fängelset	306: 14		
Brandstodsafgift för materiel och inventarier	61: 16		
Stadens andel i lön till skarprättaren	75: —		
Premier för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare	474: —		
Läkare och sjukvård för stadens arbetare	200: —		
Legosängsafgift för A. A. Schelin	30: —		
Arvode åt mantalsskrifningsombud	440: —		
Kostnader för brandsyn	997: —		
Årsafgift till Sv. Stadsförbundet	412: —		
Prenumerationsafgift för Sv. Stadsförbundets tidskrift	167: 50		
Anslag till kommittèn för järnvägsundersökning	2,500: —		
Resebidrag för arbetare till Baltiska utställningen	175: —		
Anslag till kommunal-teknisk utställning i Malmö	127: 27		
Anslag till adresskalender för Västerås stad	250: —		
Anslag för utgifvande af stadens kommunala historia	2,500: —		
Anslag till staket mellan fängelsets område och järnvägspromenaden	391: 40		
Anslag för inköp af en blandningsmaskin m. fl. inventarier	2,657: 70		
Del af köpeskillingen för hus å lägenheten Andersbo	2,000: —	13,764: 17	17,473: 94
		Transport	1,406,530: 93

			Transport	1,406,530: 93
Diverse utgifter:				
Enligt Stadsfullmäktiges beslut:				
d. 24/4 1914 för deltagande i Baltiska utställningen	(700: —)	705: 45		
„ 28/5 „ „ iståndsättande af Skerikesbron......	(1,500: —)	1,272: 86		
„ 27/8 „ „ belysning å Biskopsbron	(450: —)	400: —		
„ 27/8 „ „ landstormens skjutöfningar	(300: —)	300: —		
„ 26/3 „ „ järnvägskommittén	(4,000: —)	4,000: —		
„ 24/9 „ „ extra barnbespisning	(3,000: —)	1,611: 98		
„ 29/11 „ „ reparation af ångslupen Märta......	(1,500: —)	1,500: —	9,790: 29	
Öfriga utgifter:				
För arbeten å materialgården		2,042: 84		
„ resor i stadens ärenden		493: 20		
„ taxeringsnämnden		581: —		
„ diverse ändamål		5,204: 18	8,321: 22	18,111: 51
Stadsfullmäktige hafva beslutat följande utgifter, hvilka utgifter af Drätselkammaren bestridts att återgäldas medelst upptagande af lån för amortering på längre tid, nämligen:				
Tryckningskostnader och stämplar för 1910 års obligationslån			9,508: —	
För uppförande af en ny annexbyggnad för Västerås högre allm. läroverk			150,000: —	
För uppförande af ett nytt folkskolehus......................			291,230: —	
„ gäldande af preferensaktier i Sala—Gysinge—Gäfle Nya järnvägsaktiebolag..			16,600: —	
Västerås Vatten- och Gasverks Lånemedels Konto			174,279: 43	
Lånemedels Konto			86,575: 07	
För uppförande af en körbro öfver Svartån vid Biskopsgatan..			25,000: —	
„ anläggande af kommunal svingård			100,000: —	
„ påbörjande af anläggning för ordnande af Strandvägen och intill liggande strandområde.............			20,000: —	
„ täckande af brist i 1907 års obligationslån motsvarande kapitalrabatten å samma lån................			58,907: 50	932,100: —
Genom förskotterade medel verkställda likvider (att gäldas genom lånemedel eller på annat sätt):				
Klapphusets reparation			472: 60	
		Transport	472: 60	2,356,742: 44

Transport		472: 60	2,356,742: 44
Fattiggårdskommittén		180: 45	
Reserverade köpeskillingsmedel		24,585: 76	
Lefnadskostnadsundersökningskommittén		117: 85	
Egendomen Hofdesta m. m.		57: 50	
Anslag för svängkran n:o 3		1,055: 11	
Biskopsbron		545: —	
Krono- och tertialtiondemedel		2,866: 48	
Sugledningen		4,890: 38	
Egendomen Malma		2,822: 89	
Magasinsbyggnaderna å nya hamnen		11,078: 76	
Svartåstranden mellan biskops- och skarpskyttebroarne		3,428: 04	
Brandstations nybyggnad		10,376: 07	
Gatuanordningar vid Kristiansborg		1,451: 22	
Lånemedels Konto:			
Del af köpesumman för egendomen Malma	45,000: —		
» » » » gården N:o 130 & 131 Västra kvarteret	20.000: —		
Gatuarbeten	14,913: 04	79,913: 04	
Anslag till hamnplanens ordnande		7,583: 59	151,424: 74
Saldo till år 1915:			
Behållning, motsvarighet i fordringar		88,433: 20	
Pensionsafgifter		42,084: —	130,517: 20
		Kronor	2,638,684: 38

Inkomster:

Saldo från år 1913:				
Behållning, motsvarighet i fordringar				80,702: 25
Finanser:				
Kapitalafbetalningar:				
Obligationslån:				
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen		28,421: 14		
„ Folkskolestyrelsen		6,570: —		
„ Fattigvårdsstyrelsen		854: 80		
„ Kyrkorådet		580: —		
Hamnens medel:				
För äldre hamnbyggnaden	3,000: —			
„ senaste „	5,725: —			
„ svängkran n:o 1	1,100: —			
„ malmlossningskran n:o 2	2,500: —	12,325: —	48,750: 94	
Andra lån och förskott:				
Af Kyrkorådet:				
4:de året för domprosthusets reparation		3,488: 60		
1:sta „ „ komministergårdens „		2,691: —		
1:sta „ „ kyrkogårdsmurens uppförande		5,600: —	11,779: 60	
Räntor:				
Obligationslån:				
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen		81,667: 99		
„ Folkskolestyrelsen		13,000: 95		
„ Fattigvårdsstyrelsen		1,387: 30		
„ Kyrkorådet		467: 64		
Hamnens medel:				
För äldre hamnbyggnaden	2,495: 25			
„ senaste „	9,016: 88			
„ svängkran N:o 1	550: —			
„ malmlossningskran N:o 2	1,250: —	13,312: 13	109,836: 01	
Andra lån och förskott:				
Ränta af Elemt. läroverket för flickor		245: —		
„ „ Vatten- och Gasverksstyrelsens rörelsekapital		5,171: 33		
Depositions- och kapitalränta		12,201: 57		
Ränta å förskotterade medel för komministergårdens reparation		685: —		
För kyrkogårdsmurens uppförande		1,352: 11	19,655: 01	
Influtna skatter			690,176: 33	
Utdelning å aktier i S. V. B:s Nya järnvägsaktiebol.			53,735: —	
Restantier			52,667: 34	986,600: 23
			Transport	1,067,302: 48

			Transport	1,067,302: 48
Administration:				
Poliskåren:				
För extra polisbevakning å landsbygden ...		3,150: —		
Aflöning till tillsyningsman å spritförsäljningen ...		1,200: —		
För sålda uniformskläder ...		52: —	4,402: —	
Brandkåren:				
För utförda arbeten under året ...		4,901: 84		
2 st. hästar till försäljning ...		1,400: —	6,301: 84	
Byggnadsnämnden:				
Influtna afgifter ...			6,339: —	
Kronouppbördskassören återbetalt för mycket uppburet af anslaget till mantalsskrifningen ...			75: —	17,117: 84
Fastigheter:				
Hästholmarne ...			950: —	
Skogarna ...			3,612: 87	
Stadshotellet ...			41,862: 14	
Sundinska huset ...			6,487: 50	
Tullhuset ...			500: —	
Paviljongen i Stadsparken ...			800: —	
Gårds- och tomtfastigheter:				
Hyror och arrenden ...			37,738: 65	
Jordar och andra fastigheter:				
Östra utmarken ...		8,687: —		
Västra „ ...		616: —		
Viksäng ...		500: —		
Diverse arrenden ...		1,629: 13		
Fiskarrenden ...		310: —		
Hyresmedel:				
Remontstallarne ...	1,078: 45			
Hyresmedel ...	26,744: 88	27,823: 33	39,565: 46	131,516: 62
Hälso- och sjukvård.				
Landstinget, underhållskostnader ...			15,359: 52	
Vårdafgifter ...			199: 50	
Serumrör ...			11: 07	
Rabatt å koks ...			520: —	16,090: 09
Andra hygieniska inrättningar.				
Kallbadhuset ...			605: 55	
Varmbadhuset ...			26,256: 46	
Renhållningen ...			25,469: 80	52,331: 81
			Transport	1,284,358: 84

		Transport	1,284,358: 84
Kommunikationsverk.			
Gatuläggningen:			
15 kvm. tegelplattor	52: 75		
35,18 kvm. tuktad sten	193: 49		
Makadam	285: —		
Lån af gruskran	32: 50	563: 74	
Vägunderhåll:			
1913 års statsbidrag för sommarvägunderhåll		3: 63	
Ångbåtstrafiken till Hästholmarne:			
Influtna afgifter		5,847: 65	6,415: 02
Kyrkokassamedel:			
Amortering å förskotterade medel:			
4:de året å domprosthusets reparation		3,488: 60	
1:sta „ „ komministergårdens „		2,691: —	
1:sta „ „ kyrkogårdsmurens uppförande		5,600: —	11,779: 60
Diverse inkomster:			
Bränvinsmedel		135,347: 76	
Källarfrihetsmedel		349: 05	
Bötesmedel		547: 75	
Hundskattemedel		2,715: —	
Auktionsprovision		67: 46	
Stadens andel 6/10 af influtna bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter		1,279: 74	
Hamnens andel i stadens allm. kostnader för byggnadschef, polis, bokföring m. m.		1,500: —	
Hyra för tandkliniken		500: —	
Diverse inkomster		947: 25	143,254: 01
Å 1910 års lån 3,000,000 kr.			
är under året kontant levererat till stadskassan			932,100: —
Västerås Vatten- & Gasverks vinstmedels konto:			
Årets vinstmedel			26,530: 40
Pensionsafgifters konto:			
Grundskatteafgift för 14,028 personer			42,084: —
Drätselkammarens konto:			
Förskotterade medel			192,162: 51
		Kronor	2,638,684: 38

Debet **Reserverade köpeskillingsmedel för**

1914	An *Saldo från år 1913:*			
Jan.	1	Lån af Drätselkammaren		131,010: 03
		Utbetalningar.		
Dec.	31	Diverse lagfarts- och fastemätningskostn. m. m.	1,213: 45	
		Ränteutgifter	2,164: 14	
		Köpeskilling för 1,220 kv.-meter mark af lägenheten Stenvreten N:o 1	424: —	
		Direktör Sundström för utlägg och räntor för Kristiansborg	2,775: 94	
		Löseskilling för Wahlenii mälthus	5,188: 43	
		Köpeskilling för en lada å tomten N:o 38 Västermalm	1,200: —	
		Köpeskilling för 26 kv.-meter mark från tomten N:o 42 Södra kvart.	520: —	
		Ersättning för rifning af s. k. Grindvaktartorpet	600: —	
		Inlöst inteckningar i gården N:o 78 Södra kvart.	18,000: —	
		Köpeskilling för 289,4 kv.-meter mark af tomten N:o 65 Norra kvart.	2,894: —	
		Köpeskilling för 1,128 kv.-meter mark af lägenheten Anderslund	1,514: —	
		Köpeskilling för 28,1 kv.-meter mark af tomten N:o 65 Norra kvart.	140: 50	
		Köpeskillingen för gatumark af lägenheten Hagaberg	1,500: —	
		Köpeskillingen för gatumark intill tomten N:o 66 Norra kvart.	1,196: 40	
		Köpeskilling för gården N:o 92 Södra kvart.	19,250: —	
		Köpeskilling för 1,385 kv.-meter mark af lägenheten Karlsdal	3,490: —	
		Köpeskilling för lägenheten Norra Johannesborg samt gården och tomten N:o 2 Valsborg	8,500: —	
		Del af köpeskillingen för gården och tomten N:o 130 o. 131 Västra kvart.	10,674: -	
		Fru Hilma Clefberg:		
		Handpenning för gården N:o 48 Norra kvart.	2,000: —	
		Frälsningsarméns förlagsaktiebolag:		
		Skillnaden i bytes- och köpeaftal	1,235: —	84,479: 86
		Kapital Konto:		
		Ökad tillgång genom inlösen af inteckningar i gården N:o 78 Södra kvart		18,000: —
			Kronor	233,489: 89

försåld diverse Mark och Byggnader. Kredit.

1914		Per *Saldo från år 1913:*			
Jan.	1	Oguldna inteckningar i gården N:o 78 Södra kvarteret...			18,000: —
		Inkomster:			
Dec.	31	Direktör Sundström för 729,8 kv.-meter mark mellan tomterna N:o 93—95 Södra kvart. och Munkgatan		5,469: 75	
		Återbetalda rättegångskostnader i målet mot C. V. Vahlenii sterbhus		79: 50	
		Landskontoret: ränta å deponerade medel ...		1,335: 96	
		Byggmästare A. V. Blomkvist 3 mån. ränta å 900 kr. à 5 %		11: 25	
		Metodistförsamlingen 1 års ränta å 20,000 kr. à 5 %		1,000: —	
		Arbet. Karl Sundkvist. Upplupen ränta		75: —	
		Arkitekten Erik Hahr. Köpesumman för gården N:o 70 b. Västra kvart.		21,157: —	
		Ingeniör Theodor Arvidsson. Köpesumman för cirka 1,100 kv.-meter mark å tomten N:o 14 kvart. Erland å Kristiansborgs område	2,750: —		
		För ledningar och väg	1,400: —	4,150: —	
		Ingeniör Ernst Tibell. Köpesumman för 800 kv.-meter mark i tomten N:o 9 Käringbrinken, stadens västra område		1,600: —	
		Byggmäst. L. J. Norén. Köpesumman för c:a 900 kv.-meter mark inom byggnadskvarteret Josefina å stadens västra område d. s. k. Käringbrinken		1,800: —	
		A. R. Andersson. Köpesumman för ett område af stadens västra område jämte 188 kv.-meter mark af lägenh. Stensborg, bilda tomten N:o 2 i kvarteret Rosa ...		1,087: 75	
		Lägenhetsägaren C. E. Andersson. Köpesumman för c:a 850 kv.-meter mark å tomten N:o 8 inom byggnadskvart. Josefina, d. s. k. Käringbrinken		1,700: —	
		Fru Hilma Clefberg. Köpesumman för gården N:o 48 Norra kvart.		19,000: —	
		Ränteinkomster		1,427: 89	59,894: 10
		Saldo till år 1915:			
		Lån af Drätselkammaren			155,595: 79
				Kronor	233,489: 89

Debet **Hamnbyggnadens**

1914	An *Balans från år 1913:*			
Jan. 1	Återstod af andel i stadens obligationslån vid 1913 års slut:			
	för äldre hamnbyggnaden	49,905: —		
	„ yngre d:o	200,325: —	250,230: —	
Dec. 31	*Andel i 1910 års obligationslån:*			
	För svängkran N:o 1	11,000: —		
	„ malmkrossningskran N:o 2	25,000: —	36,000: —	
	Ett års ränta å samtliga lån		13,312: 13	
		Kronor	299,542: 13	

Debet. **Hamnafgifters**

1914	An. *Af motstående hamnafgifter ingå till stadskassan:*		
Dec. 31	Till ränta och amortering:		
	för äldre hamnbyggnaden	5,495: 25	
	„ yngre d:o	14,741: 88	
	„ svängkran N:o 1	1,650: —	
	„ malmlossningskran N:o 2	3,750: —	25,637: 13
	Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader: byggnadschef, polis, bokföring m. m.		1,500: —
	Hamnens underhålls- och reparationsfond:		
	Öfverskott af hamnintraden		5,420: 37
		Kronor	32,557: 50

Amorterings Konto. Kredit.

1914	Per. *Ett års ränta och amortering:*		
Dec. 31.	För äldre hamnbyggnaden	5,495: 25	
	„ yngre d:o	14,741: 88	20,237: 13
	Svängkran N:o 1.		
	Ett års ränta..	550: —	
	Fyra års amortering	1,100: —	1,650: —
	Malmlossningskran N:o 2.		
	Ett års ränta.....................	1,250: —	
	Fyra års amortering	2,500: —	3,750: —
	Balans till år 1915.		
	Återstod af andel i stadens obligationslån vid 1914 års slut:		
	för äldre hamnbyggnaden	46,905: —	
	„ yngre d:o	194,600: —	
	„ svängkran N:o 1	9,900: —	
	„ malmkrossningskran N:o 2..	22,500: —	273,905: —
		Kronor	299,542: 13

Konto. Kredit.

1914	Per Enl. Hamnuppbördsmannens räkning....	32,557: 50
Dec. 31		
	Kronor	32,557: 50

Debet. **Hamnens underhålls-**

1914	Ån.	***Utgifter:***			
Dec. 31		Hamnuppbördsman:			
		lön såsom uppbördsman	1,800: —		
		„ „ hamnordningsman ...	150: —	1,950: —	
		Arvode 6 % å 20,886: 55 kr.		1,253: 19	
		„ 6 % å 258: — „ (små båtar)...		15: 48	
		„ 4 % å 11,670: 95 „		466: 84	
		„ 5 % å 11,670: 95 „ till styrmännen		583: 55	
		Ersättning för skrifmateriel		50: —	4,319: 06
		Hamnunderhållskostnader:			
		Diverse utgifter under året			9,740: 25
		Behållning till år 1915			6,601: 22
				Kronor	20,660: 53

och reparationsfond. Kredit.

1914	Jan. 1.	Per. *Behållning från år 1913*	13,337: 28
		Inkomster:	
Dec.	31	*Hamnafgifters konto:*	
		Öfverskott af hamnintraden	5,420: 37
		Båtbryggornas konto:	
		Influtna afgifter	258: —
		Svängkran N:o 1:	
		Öfverskott	540: 47
		Malmlossningskran N:o 2:	
		Öfverskott	162: 03
		Ett års ränta å ing. balans 13,337: 28 kr. à 5 %	666: 86
		För lån af mudderverket	275: 52
		Kronor	20,660: 53

Drätselkammarens

Debet. **Sammandrag öfver tillgångar och**

Tillgångar:		
Kassabehållning		6,928: 80
Fordringar:		
Af enskilda personer	420,556: 36	
Restantier	46,815: 36	
Pensionsafgifter	17,211: —	484,582: 72
Vallöfska inteckningarne		20,000: —
Allmänna byggnader		1,700,781: 61
Stadens gårdar och tomter		831,384: 07
Jordfastigheter		192,238: —
Egendomen Nordanby		55,000: —
„ Kristiansborg		202,400: —
„ Malma		85,000: —
„ Hofdesta m. m.		57,057: 50
Hästholmarne		24,800: —
Diverse fastigheter		113,900: —
Renhållningsverket:		
Fastigheter	24,187: 62	
Förråder	11,067: 62	
Inventarier	21,028: 28	56,283: 52
Aktier:		
S. W. B:s Nya järnvägsaktiebolag	1,074,700: —	
Sala—Gysinge—Gäfle d:o	19,100: —	
Västerås Teateraktiebolag	68,500: —	1,162,300: —
Hamnbyggnaden, amorterings konto:		
Återstod af andel i stadens obligationslån vid 1914 års slut:		
för äldre hamnbyggnaden	46,905: —	
„ yngre d:o	194,600: —	
„ svängkran N:o 1	9,900: —	
„ malmlossningskran N:o 2.	22,500: —	273,905: —
Hamnbyggnadens konto:		
Gamla hamnbyggnaden	127,700: —	
Nya d:o	229,000: —	356,700: —
Västerås Vatten- och Gasverks konto:		
Lån från Drätselkammaren		150,070: 58
Köttbesiktningsbyrån:		
Byggnaderna	38,635: —	
Transport	38,635: —	5,773,331: 80

Räkenskaper.

skulder den 31 December 1914. Kredit.

Skulder:		
Till enskilda personer		9,366: 40
Reserverade medel:		
(Att af Drätselkammaren tillhandahållas för bestämda ändamål).		
För järnvägsöfvergången till nya hamnen	22,938: 61	
Skogsindelning	245: 69	
Anslag för upprättande af karta öfver alla under Västerås stad hörande ägor, återstod	600: —	
Domkapitlet i Västerås	655: —	
1:sta årets amortering å brandautomobil	4,000: —	
För påläggning af nytt plåttak å Rådhuset	3,000: —	
Kvar af 1914 års anslag för lungsotssjuka	967: 85	
Förslagsanslag 2,000 kr. för ordnandet af byggnadsområdet Maria, återstod	666: 40	
Anslaget för järnvägsundersökningar	1,504: 94	
„ till arbetsförmedlingsanstalten	375: 42	
„ „ bostadsbriskommitén	712: 80	
„ „ lönereglering och pensionskommittén	125: —	
„ „ bandage (barnförlamning)	311: —	
„ „ renhållningskommittén	344: 71	
Donationsjordsmedel	136: —	
Anslaget till ny annexbyggnad för elem. läroverket	84,926: 54	
„ „ folkskolebyggnadskommittén	136,316: 74	
Hamnens underhålls- och reparationsfond	6,601: 22	
Västerås Vatten- och Gasverks fonderade medel	91,077: 88	
Gatuläggningen	12,500: —	
Strandskoningen	3,432: 72	
Koloniträdgårdarne	181: 56	
Reserverade tiondemedel	905: 82	
Anslag för diverse särskilda ändamål	1,300: —	
Reserverade medel för paviljongen i Stadsparken	414: 68	
„ „ „ rep. af ångslupen Märta	1,500: —	
„ „ „ kommunal svingård	59,175: 45	434,916: 03
Ogulden köpeskilling:		
Inteckning i gården N:o 92 Södra kvarteret	2,600: —	
Inteckningar i egendomen Malma	28,000: —	
Inteckning i Valsborg N:o 2	4,100: —	34,700: —
Tillfälliga lån:		
Aktieb. Mälareprovinsernas Bank	200,000: —	
Transport	200,000: —	478,982: 43

Transport		38,635: —	5,773,331: 80
Diverse inventarier		1,800: —	
Vågbodens d:o		326: 88	
Lån från Drätselkammaren		1.635: 29	42,397: 17
Reserverade köpeskillingsmedel:			
Lån från Drätselkammaren			155,595: 79
(Att gäldas genom uttaxering eller på annat sätt):			
Brandkåren: 2 st. hästar till försäljning		1,400: —	
Stallbyggnaden vid renhållningsverket		5,907: 05	
Kostnaden för inledning af åvatten i varmbadhuset	5,150: —		
Afgår 1:sta årets amortering	500: —	4,650: —	
Fattigvården		10,000: —	
Kyrkokassamedel		43,601: 80	
Körkarlarne å 1915 års aflöning		76: —	
Klapphusets reparation		472: 60	
Fattigvårdskommittén		319: 98	
Reglering af Ängsgärdet		1,882: 77	
Lefnadskostnadsundersökningskommittén		117: 85	
Renhållningsverket:			
Återstoden af förskotterade medel		2,000: —	
Gatuläggningen		2,308: 50	
Malmlossnings anordningar		626: 78	
Biskopsbron		1,257: 61	
Epid.-sjukhusets tillbyggnad		475: —	
Sugledningen		4,890: 38	
Gården Malma		3,876: 64	
Magasinsbyggnaderna å nya hamnen		11,078: 76	
Svartåstranden mellan Biskops- och Skarpskyttebroarne		3,428: 04	
Ångbåtsbryggan vid Östra holmen		1,608: 40	
Gatuanordningar vid Kristiansborg		1,451: 22	101,429: 38
Att gäldas genom lån:			
Svängkran N:o 3		1,055: 11	
Lånemedels konto		79,913: 04	
Epid.-sjukhusets tillbyggnad		500: —	
Hamnplanens ordnande		63,830: 24	
Brandstations nybyggnad		10,376: 07	155,674: 46
Förråder:			
Fondved		7,722: 50	
Skogseffekter		2,609: —	
Byggnadsmaterialier		12,940: 95	23,272: 45
Inventarier:			
Ångslupen Märta		3,000: —	
Transport		3,000: —	6,251,701: 05

Transport		200,000: —	478,982: 43
Sundinska donationsfonden:			
För pauvres honteux m. m.		45,000: —	325: —
Beklädnadsfonden		5,000: —	
Fonder stående under Drätselkammaren		261,650: —	511,650: —
Utelöpande obligationer:			
Obligationslånet den $^{1}/_{6}$ 1892		255,000: —	
» » $^{15}/_{6}$ 1896:			
Stockholms Handelsbank	414,000: —		
Fonder under Drätselkammaren	115,000: —	529,000: —	
Obligationslånet den $^{1}/_{8}$ 1902: Stockholms Handelsbank	1,510,000: —		
Fonder under Drätselkammaren	144,000: —		
Domkapitlet i Västerås	30,000: —	1,684,000: —	
Obligationslånet den $^{1}/_{8}$ 1907		1,850,000: —	
Obligationslånet den $^{1}/_{4}$ 1910		2,835,000: —	7,153,000: —
Upplupen ränta			106: 87
Kapitalet för Wallöfska lifräntan			20,000: —
Allm. utgifters och inkomsters konto:			
Behållning, motsvarighet i fordringar			130,517: 20
Kapital konto			439,855: 46

Transport 8,734,436: 96

Transport		3,000: —	6,251,701: 05
Stadshotellets inventarier		21,224: —	
Rådhusets „		22,276: 50	
Epid.-sjukhusets „		24,232: 89	
Brand- & Poliskårens „		40,554: 35	
Marknadsstånds „		14: —	
Skogsredskaps „		161: 45	
Trädplanterings „		2,567: 25	
Arbetsredskaps och verktygs inventarier		14,458: 20	
Gaslyktor och elektr. belysnings anordningar		20,816: 40	
Stallinventarier		80: —	
Hästars konto (två hästar)		1,500: —	
Tullhusets inventarier	2,020: 25		
Hamnens „	52,372: —		
Järn- och metallvågens inventarier	180 —	54,572: 25	204,457: 29
Fordringar:			
(För andelar i stadens obligationslån vid 1914 års slut):			
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen		1,920,216: 02	
„ Folkskolestyrelsen		311,310: —	
„ Fattigvårdsstyrelsen		34,052: 60	
„ Kyrkorådet		12,700: —	2,278,278: 62
Kronor			8,734,436: 96

Transport 8,734,436: 96

Kronor 8,734,436: 96

Verkliga skulder:

Ogulden köpeskilling	34,700: —
Tillfälliga lån	511,650: —
Obligationslån	7,153,000: —
Kronor	7,699,350: —

Fonder och donerade medel som stå under Drätselkammarens förvaltning.

Tillgångar den 31 december 1914.

		Kapital	Ränta
Sundinska donationsfonden för pauvres honteux m. m.			
Västerås stad		45,000: —	
»	325: —		
Depositionsräkning	465: 61		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	848: 39		1,639: —
Sundinska beklädnadsfonden:			
Västerås stad		5,000: —	
Curry Treffenbergs fond:			
Depositionsräkning		2,000: —	
Gustaf Wahlbecks gåfva:			
Västerås stad	1,000: —		
Depositionsräkning	2,000: —	3,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			68: 50
Västerås Gilles donationsfond:			
Depositionsräkning		1,000: —	
Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond:			
Västerås stad	30,000: —		
Depositionsräkning	19,983: 62	49,983: 62	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			257: 74
Engvallska donationsfonden:			
Västerås stad	29,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	30,000: —	
»	1,369: 74		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	745: 03		2,114: 77
Altinska fonden:			
Västerås stad	2,000: —		
Depositionsräkning	2,000: —	4,000: —	
Sundinska donationsfonden för Barnhemmet:			
Oblig. i S. W. B:s Nya Järnvägsaktiebolag		10,000: —	
Senare halfårets ränta $^{15}/_{7}$ 1914—$^{15}/_{1}$ 1915			200: —
Transport		149,983: 62	4,280: 01

Transport		149,983: 62	4,280: 01
Ol. Norelii testamentsfond:			
Västerås stad		30,000: —	
Depositionsräkning			1,500: —
A. Engströms donationsfond:			
Västerås stad	9,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	10,000: —	
Zimmermanska slöjdskolefonden:			
Västerås stad	163,000: —		
Depositionsräkning	85,720: —		
127 aktier i A.-B. Mälarpr. Bank	114,300: —		
Fondens fastighet: gården N:o 1 Norra kvart.	44,750: —	407,770: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			1,734: 95
Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål:			
Västerås stad	103,500: —		
Depositionsräkning	5,500: —		
Fordran mot inteckning m. m.	6,000: —		
Fondens fastighet: gården N:o 146 Västra kvart	60,000: —	175,000: —	
Sundinska nämndens konto:			
Behållning			9,919: 76
Sundinska donationsfonden för Skarpskytteföreningen:			
Depositionsräkning		500: —	
Bilchierska testamentsfonden:			
Deposionsräkning		382: 51	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			17: 16
Natalia Anderssons stipendiefond:			
Depositionsräkning		1,000: —	
Wahlbecksa välgörenhetsfonden:			
Västerås stad	54,000: —		
Kommanditlotter i Stockholms Ensk. Bank	90,000: —		
Depositionsräkning	6,000: —	150,000: —	
»	7,800: —		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	2,846: 11		10,646: 11
Bergmanska donationsfonden för Arberareföreningen:			
Västerås stad	2,000: —		
Fordran mot inteckning	5,000: —		
Depositionsräkning	4,000: —	11,000: —	
Transport		935,636: 13	28,097: 99

Transport			935,636: 13	28,077: 99
Bergmanska donationsfonden för Nattherberget:				
Depositionsräkning			3,000: —	
Torngrenska fonden:				
Aktier:				
(Af Drätselkammaren åsatt värde:				
S. W. B:s Nya järnvägsaktiebolag	5,850: —			
Allm. Sv. Elektr. Aktiebolag	8,960: —			
A.-B. Stockholms Handelsbank	67,500: —			
Byggnadsaktieb. Vestmannia	700: —			
V:ås Varmbadhus Aktiebolag	60: —			
A.-B. Mölnbacka—Trysil	600: —			
A.-B. Mälareprov. Bank	42,300: —	125,970: —		
Teaterobligationer:				
Af år 1889 100 st.	1,000: —			
„ „ 1893 7 „	35: —	1,035: —		
Västerås stad		56,000: —		
Depositionsräkning		55,768: 11	238,773: 11	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning				1,003: 94
Ålderdomshemmets kapitalmedel:				
Fastighetens bokföringsvärde		14,900: —		
Västerås stad		8,000: —		
Depositionsräkning		1,000: —	23,900: —	
D:o		2,000: —		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning		300: 58		2,300: 58
Fru Carolina Hygrells donationsfond:				
Västerås stad		13,000: —		
Depositionsräkning		5,298: 45	18,298: 45	
Mark Modins minne:				
Depositionsräkning			500: —	
Doktor P. O. Linds fond:				
Västerås stad			10,000: —	
Katarina Molls fond:				
Depositionsräkning			1,401: 66	
Mobergska guldbröllopsfonden:				
Västerås stad		10,150: —		
Fordran mot inteckning		19,850: —	30,000: —	
Depositionsräkning		1,162: 36		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning		851: 08		2,013: 44
Transport			1,261,509: 35	33,415: 95

Transport	1,261,509: 35	33,415: 95
Änkefru Charlotta Fryklunds fond:		
Depositionsräkning	10,020: 91	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning		199: 20
Orströms donationsfond:		
Depositionsräkning	6,295: 13	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning		129: 95
Kamrer J. G. Berglunds testamentsfond:		
Depositionsräkning	113,718: 75	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning		792: 73
Systrarna Sundvalls pensionsfond:		
Depositionsräkning	25,557: 23	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning		647: 37
Abraham Hülphers Abrahamssons testamentsfond:		
Depositionsräkning	1,795: 38	
Kronor	1,418,896: 75	35,185: 20

Västerås den 31 mars 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Bernh. Carlson.

Sammanställning af berättelsen öfver Västerås stads Drätselkammares räkenskaper *för år 1914,* utvisande ökning eller minskning af de beviljade anslagen.

			Behållning		Brist	
Lån: Kapitalafbetalningar			—	—	—	—
Räntor	minskade utgifter	9,546: 06				
	ökade inkomster	8,771: 17	18,317	23	—	–
Skatter och liknande afgifter	minskade utgifter	2,675: 24				
	ökade inkomster	820: 47	3,495	71	—	—
Aktier			—	—	—	–
Magistraten och Rådstufvu-rätten	minskade utgifter	425: 81				
	ökade inkomster	75: —	500	81	—	—
Poliskåren	minskade utgifter	167: 80				
	ökade inkomster	752: —	919	80	—	—
Stadsfullmäktiges o. Drätselkammarens expeditioner	minskade utgifter		654	85	—	—
Pensioner			—	—	—	—
Brandväsendet	ökade utgifter	1,418: 96				
	ökade inkomster	1,401: 84	—	—	17	12
Byggnadsnämnden	ökade inkomster	2,339: —				
	ökade utgifter	1,038: 27	1,300	73	—	—
Parker och Planteringar	ökade utgifter	1,605: 03				
	minskade utgifter	1,194: 96	—	—	410	07
Hästholmarna	ökade utgifter		—	—	112	32
Skogarne	ökade inkomster	2,012: 87				
	ökade utgifter	430: 04	1,582	83	—	—
Rådhuset	ökade utgifter	295: 96				
	minskade utgifter	11: —	—	—	284	96
Stadshotellet	minskade utgifter	1,434: 73				
	minskade inkomster	525: 36	909	37	—	—
Sundinska huset	ökade utgifter	249: 56				
	ökade inkomster	87: 50	—	—	162	06
Tullhuset	minskade utgifter	888: 09				
	ökade utgifter	7: 19	880	90	—	—
Paviljongen i Stadsparken	minskade utgifter		176	86	—	—
Gårds- och tomtfastigheter	ökade inkomster	3,013: 65				
	ökade utgifter	1,621: 88	1,391	77	—	—
		Transport	30,130	86	986	53

			Behållning		Brist	
		Transport	30,130	86	986	53
Jordar och andra fastigheter	ökade inkomster ...	2,546: 66				
	ökade utgifter	216: 39	2,330	27	—	—
Allmänna Hälsovården	ökade utgifter	150: 17				
	minskade utgifter ...	135: 36	—	—	14	81
Epidemisjukvården	ökade utgifter	10,832: 56				
	minskade inkomster	209: 91	—	—	11,042	47
Köttbesiktningsbyrån			—	—	—	—
Kallbadhuset........................	minskade utgifter ...	140: 94				
	ökade inkomster......	105: 55	246	49	—	—
Varmbadhuset	ökade inkomster......	256: 46				
	ökade utgifter	21: 58	234	88	—	—
Klapphuset........................	minskade utgifter		47	88	—	—
Renhållningsverket	ökade utgifter	13,278: 73				
	ökade inkomster	11,081: 95	—	—	2,196	78
Folkskoleväsendet..			—	—	—	—
Anslag för undervisnings-ändamål	ökade utgifter........................		—	—	348	35
Affärsverk	ökade inkomster	8,131: 23				
	minskade utgifter ...	1,992: 17	10,123	40	—	—
Gatuläggningen	ökade inkomster......	563: 74				
	ökade utgifter	50: —	513	74	—	—
Vägunderhåll	minskade utgifter ...	118: 70				
	ökade inkomster	3: 63	122	33	—	—
Ångbåtstrafiken	ökade inkomster.. ...	347: 65				
	minskade utgifter ...	109: 70	457	35	—	—
Hamnen			—	—	—	—
Gatubelysningen.................	minskade utgifter		2,156	99	—	—
Gaturenhållningen..............	ökade utgifter	1,379: 09				
	minskade utgifter ...	12: —	—	—	1,367	09
Fattigvård			—	—	—	—
Kyrkliga ändamål			—	—	—	—
Sociala ändamål................	minskade utgifter ...	559: 50				
	ökade utgifter	99: —	460	50	—	—
Diverse särsk. ändamål......	minskade utgifter ..	1,957: 57				
	ökade utgifter	1,210: 61	746	96	—	—
Diverse utgifter o. inkomster	ökade inkomster... ..	1,494: 96				
	ökade utgifter	1,183: 13	311	83	—	—
Förskotterade medel			11,779	60	—	—
Behållning			—	—	43,707	05
		Summa kronor	59,663	08	59,663	08

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 20 December XVIII.

N:o 76.

Förslag

till

Utgifts- och inkomststat för Västerås stad år 1916.

Utgifter:

A. Finanser.

1. Lån.

a) *Kapitalafbetalningar:*

1. *Obligationslån:*

1892 års 4 % lån å 400,000 kr., hvaraf återstå 245,000 kr.	10,000: —	
1896 års 3,6 % lån å 1,000,000 kr., hvaraf återstå 499,000 kr.	32,000: —	
1902 års 4 % lån å 2,000,000 kronor, hvaraf återstå 1,650,000 kr.	35,000: —	
1907 års 4 1/2 % lån å 2,000,000 kronor, hvaraf återstå 1,824,000 kr.	27,000: —	
1910 års 4 1/2 % lån å 3,000,000 kronor, hvaraf återstå 2,851,000 kr.	34,000: —	
1916 års 5 % lån å 1,095,000 kr.	9,000: —	147,000: —
Transport		147,000: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Utgifter.*

Transport		147,000: —		
2. *Andra lån och förskott:*				
3:dje årets amortering å förskotterade medel, 17,500 kr., för reparation af komministergården	3,150: —			
3:dje årets dito för uppförande af kyrkogårdsmur, 32,000 kr.	7,800: —	10,950: —	157,950: —	
b) *Räntor.*				
1. *Obligationslån:*				
1892 års lån	9,600: —			
1896 „ „	17,388: —			
1902 „ „	66,000: —			
1907 „ „	82,080: —			
1910 „ „	127,530: —			
1916 „ „	54,750: —	357,348: —		
2) *Tillfälliga lån:*				
å upplånta medel från Sundinska fonden för pauvres honteux och Sundinska beklädnadsfonden 50,000 kr. à 5 %.	2,500: —			
3) *Andra lån och förskott:*				
Ränteskillnad för i 1896 års obligationslån ingående fonder, 115,000 kr.	1,100: —			
Vallöfska donationen, 20,000 kr., à 5 1/2 %	1,100: —	4,700: —	362,048: —	
c) *Provision:*				
å annuiteten för obligationslånen			650: —	520,648: —

2. Skatter och liknande afgifter.

a) *Afkortningar:*				
För debiterade men ej influtna utskylder			35,000: —	
b) *Afgifter för prästerskapets aflöning:*				
Personella afgifter		1,625: —		
Krono- och tertialtionde		3,000: —	4,625: —	39,625: —
Summa kronor				560,273: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Utgifter.

B. Administration.

Bilaga Litt. B. 1 a och b.

1. Magistraten och Rådstufvurätten.

a) *Löner och arvoden:*

Borgmästaren, lön	5,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	6,000: —
Civilrådmannen, lön	3,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	4,000: —
Brottmålsrådmannen, lön	3,000: —	
Ett ålderstillägg	500: —	3,500: —
Stadsnotarien, lön	2,500: —	
Ett ålderstillägg	500: —	3,000: —
Anslag för beredande af semester åt borgmästaren, rådmännen och stadsnotarien		700: —
Reservationsanslag för tillfälliga biträden för år 1916		200: —
Stadsfogden, lön	2,500: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	
Ersättning för tjänstelokal	300: —	
Arvode åt vikarie under semester	150: —	3,950: —
Kronouppbördskassören, lön	2,000: —	
Två ålderstillägg	600: —	
För extra biträden för år 1916	1,000: —	
Arvode åt vikarie under semester	150: —	3,750: —
Skrifbiträde å kronouppbördskontoret för år 1916		1,200: —
Skrifbiträde vid mantalsskrifningen för år 1916		1,000: —
Stadsfiskalen, lön		3,000: —
Stadsvaktmästaren, lön	1,200: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,650: —
En exekutionsbetjänt (Richtnér)	1,300: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —
En exekutionsbetjänt (Carlsson)	1,300: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —
	Transport	35,450: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Utgifter.

Transport		35,450: —		
En exekutionsbetjänt (Steen)	1,300: —			
Ett ålderstillägg	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,600: —		
En exekutionsbetjänt (ny)	1,300: —			
Ett ålderstillägg	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,600: —	38,650: —	
b) Tryck- och annonskostnader, skrifmateriel och bokbinderiarbeten		2,500: —		
c) Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder		100: —		
d) Olycksfallsförsäkring för stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna		75: —		
e) Läkarearvode för d:o 5 personer à 4 kr.		20: —		
f) Telefonafgifter för ledningar till:				
Borgmästarens ämbetsrum och bostad	130: —			
Civilrådmannen	50: —			
Brottmålsrådmannen	50: —			
Stadsfogden	50: —			
Kronouppbördskassören	50: —			
Rådhusets tambur	50: —			
Exekutionsbetjänterna, 4 st.	200: —	580: —		
g) Andel i kostnad för uppvärmning i rådhuset	1,000: —			
h) Andel i kostnad för belysning	400: —			
i) Andel i kostnad för rengöring m. m.	250: —	1,650: —	4,925: —	43,575: —

2. Poliskåren.

Bilaga Litt. B. 1 a och 2 a, b och c.

a) *Löner och arvoden:*				
Poliskommissarien	2,400: —			
Beklädnadsersättning	200: —	2,600: —		
(Dessutom fri bostad 3 rum och kök samt jungfrukammare till beräknadt värde 800 kr.)				
En detektivöfverkonstapel	1,800: —			
Beklädnadsersättning	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	2,100: —		
Transport		4,700: —		43,575: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Utgifter.*

		Transport	4,700: —	43,575: —
Två öfverkonstaplar:				
Lön för hvar och en	1,800: —			
Två ålderstilllägg	300: —			
Beklädnadsersättning	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	2,400: —	4,800: —	
Förste detektivkonstapeln, lön		1,600: —		
Två ålderstillägg		300: —		
Beklädnadsersättning		150: —		
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —	2,200: —	
Andre detektivkonstapeln, lön		1,500: —		
Två ålderstillägg		300: —		
Beklädnadsersättning		150: —		
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —	2,100: —	
Tre inspektionskonstaplar:				
Lön för hvar och en	1,500: —			
Två ålderstilllägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,950: —	5,850: —	
Sju ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en	1,300: —			
Två ålderstilllägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —	12,250: —	
Tio ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en	1,300: —			
Ett ålderstilllägg	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,600: —	16,000: —	
Åtta ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en	1,300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —	11,600: —	
		Transport	59,500: —	43,575: —

N:o 76.

Budgetförslag 1916. Utgifter.

Transport			59,500: —		43,575: —
Tre extra konstaplar med bostad i logementen jämte värme, lyse, sängkläder och tvätt till värde 180 kr. Lön för hvar och en	1,000: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,150: —	3,450: —		
En tillsyningsman för handeln med brännvin m. m., lön		1,800: —			
Två ålderstillägg		300: —			
Beklädnadsersättning		150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —	2,400: —		
Beklädnad för tre inspektionskonstaplar, 25 ordinarie och 3 extra konstaplar, 31 man à 120: —			3,720: —	69,070: —	
b) Olycksfallsförsäkring åt polismännen...			600: —		
c) Läkarearvode och medicin åt poliskårens medlemmar			282: —		
d) Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal			450: —		
e) Trycksaker och skrifmateriel samt bokbinderiarbeten			600: —		
f) Underhåll och anskaffning af vapenpersedlar och inventarier m. m.......			1,500: —		
g) Bränsle och lyse			1,400: —		
h) Ersättning åt brandkåren för eldning af ugnarne........		50: —			
snökörning från gården		50: —	100: —		
i) Skurning och städning			400: —		
k) Renhållning af gator och klosetter.....			70: —		
l) Brandstods- och vattenafgift			105: —		
m) Krono- och kommunalutskylder			70: —		
n) Underhåll af fastigheten			300: —		
o) Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort, beräknas till samma belopp, som ersättningen från statsverket för sådan tjänstgöring eller			3,150: —		
p) Anslag till ridande polis			1,000: —		
r) Oförutsedda utgifter			800: —	10,827: —	79,897: —
				Transport	123,472: —

Transport 123,472: — N:o 76.

Budget-förslag 1916. Utgifter.

3. Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner.

a) *Löner och arvoden:*

Byggnadschefen, lön	8,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —	8,500: —		
Stadens ombudsman, lön	4,500: —			
Ett ålderstillägg	500: —			
Personligt lönetillägg	1,000: —	6,000: —		
Biträdande ombudsmannen		4,000: —		
Stadskamreraren, lön	3,500: —			
Två ålderstillägg	1,000: —	4,500: —		
Räkenskapsföraren och kontrollanten	1,800: —			
Två ålderstillägg	600: —			
Personligt lönetillägg	200: —	2,600: —		
Skrivbiträde å ombudsmannaexpeditionen	1,200: —			
Ett ålderstillägg	150: —	1,350: —		
Skrifbiträde å Drätselkammarekontoret		2,000: —		
Stadsinspektoren, lön	2,500: —			
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —		
En arbetsförman, lön	1,300: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —		
En arbetsförman	1,300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —		
Rådhusvaktmästaren	1,200: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —			
Arvode för hållande af biträde vid städning	300: —	1,950: —		
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkets samt fattigvårdens)		700: —		
Läkarearvode för rådhusvaktmästaren		4: —	38,304: —	
b) Olycksfallsförsäkring åt rådhusvaktmästaren		15: —		
c) Skrifmateriell och bokbinderiarbeten		1,200: —		
d) Tryck- och annonskostnader		5,000: —		
e) Telefonafgifter för ledningar till:				
Stadsfullmäktiges ordförande	50: —			
Drätselkammarens d:o	50: —			
D:o räkenskapskontor	50: —			
Transport	150: —	6,215: —	38,304: —	123,472: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Utgifter.

Transport	150: —	6,215: —	38,304: —	123,472: —
Ombudsmannens exp. o. bostad	100: —			
Bitr. d:o „	50: —			
Byggnadschefens exp. o. bostad	100: —			
Stadsinspektorens d:o	106: —			
Arbetsförmannens bostad	50: —	556: —		
f) Andel i kostnad för uppvärmning i rådhuset	1,000: —			
g) Andel i d:o för belysning i d:o	400: —			
h) Andel i d:o för rengöring m. m. i d:o	250: —	1,650: —		
i) Oförutsedda utgifter		300: —	8,721: —	47,025: —

4. **Pensioner.**

a) Förre stadsingeniören Fr. Gewalt		3,000: —	
„ stadsfiskalen Aug. Vesterling		1,500: —	
„ poliskonstapel J. F. Asplund		600: —	
„ „ E. F. Kindblom		500: —	
„ tornväktare C. E. Eriksson		75: —	
„ barnmorskan Lina Närström		400: —	
„ patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
„ syssloмannen J. E. Pettersson		800: —	
„ städerskan å rådhuset Lovisa Almström:			
pension	300: —		
hyresersättning	150: —	450: —	
„ sjuksköterskan Carolina Tunell		500: —	
„ föreståndarinnan för arbetsstugan Sofi Österberg		400: —	8,325: —

5. **Brandväsendet.**

Bilaga Litt. B. 5.

Årskostnader enligt brandstyrelsens förslag	43,055: —

6. **Byggnadsnämnden.**

Bilaga Litt. B. 6 a och b.

a) Löner och arvoden:				
För uppehållande af stadsarkitektgöromålen		2,000: —		
En biträdande stadsingeniör	3,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —	3,500: —		
Ingeniörsbiträde å byggnadskontoret		3,000: —	8,500: —	
b) För anskaffande och underhåll af materiel m. m.	1,200: —			
c) Kostnader för skjutsar	300: —	1,500: —		
d) Handtlangningskostnader		1,500: —		
e) Telefonafgift		50: —	3,050: —	11,550: —
Summa Kronor				233,427: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Utgifter.

C. Fastigheter.

1. Parker och planteringar.

Bilaga Litt. C. 1.

Årskostnader enligt trädplanteringssällskapets förslag	24,317: —		
Enligt Drätselkammarens förslag *afgår:* för plantering af träd i Stora gatan mellan Pilgatan och Kaserngatan	425: —	23,892: —	
tillkommer: för ordnande af parken i kvarteret Gösta	2,000: —		
för uppsättning af en dricksfontän intill järnvägsgrindarne i Pilgatan	400: —	2,400: —	26,292: —

2. Hästholmarne.

a) Utskylder och reparationer å Elba och Östra holmen	1,000: —

3. Skogarne.

a) Löner och arvoden:				
Skogvaktaren, lön	1,000: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,150: —		
(Bostad, 2 rum och kök med trädgård jämte vedbrand beräkn. till 485 kr.)				
Arvode till jägmästare för tillsyn af stadens skogar		200: —	1,350: —	
b) Telefonafgift		80: —		
c) Dikning, afverkning, hägning och oförutsedda utgifter		1,070: —	1,150: —	2,500: —

4. Rådhuset.

a) Brandstodsafgifter	131: —	
b) Anskaffning, underhåll och vård af inventarier	500: —	
c) Underhåll af fastigheten m. m.	200: —	
d) Afgift för 3 st. vattenklosetter à 15 kr.	45: —	876: —

5. Stadshotellet.

Andelar i obligationslån:				
ett års ränta	25,548: 98			
ett års amortering	13,190: —	38,738: 98		
a) Kostnad för uppvärmning och varmvatten			10,000: —	
Häri ingår aflöning till eldaren	960: —			
bostad till d:o 2 rum och kök	350: —			
		Transport	10,000: —	30,668: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Utgifter.

	Transport	10,000: —	30,668: —
b) Hyra för Spritbolagets lokal i gården N:o 21 Norra kvarteret		200: —	
c) Kostnad för elektrisk belysning i fästvåningen, trapporna och yttre belysning		1,200: —	
d) Krono- och kommunalutskylder		3,000: —	
e) Brandstodsafgifter för fast och lös egendom		500: —	
f) Renhållning af gårdar och gator		200: —	
g) Underhåll af hus och inventarier		3,500: —	
h) Afgift för 15 st. vattenklosetter à 15 kr		225: —	18,825: —

6. Sundinska huset.

a) Afgift till Sundinska fonden för fastighetens öfvertagande af staden	5,000: —	
b) Krono- och kommunalutskylder	500: —	
c) Brandstodsafgift	130: —	
d) Vattenafgift	70: —	
e) Sotning, renhållning m. m.	200: —	
f) Reparation och underhåll	200: —	6,200: —

7. Tullhuset.

a) Telefonafgift	50: —	
b) Vattenafgift	14: —	
c) Brandstodsafgifter	20: —	
d) Sotning	6: —	
e) Underhåll af fastigheten	100: —	190: —

8. Paviljongen i Stadsparken.

a) Brandstodsafgift	50: —	
b) Utskylder och sotning	50: —	
c) Understöd af fastigheten	350: —	450: —

9. Gårds- och tomtfastigheter.

Bilaga Litt. C. 9.

a) Kostnad för reparationer samt andra utgifter för gårdar och tomter inom stadsplanen	15,950: —

10. Jordar och andra fastigheter.

a) Utskylder och brandstodsafgifter m. m. för:

Exproprierade delar af Kungsängen	200: —		
Östra utmarken	320: —		
Viksängs villaområde	50: —		
Diverse jordägor	570: —		
Materialbodarne vid hamnen	34: —	1,174: —	
Transport		1,174: —	72,283: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Utgifter.*

Transport			1,174: —	72,283: —
b) Arrenden och afgälder för:				
gästgifvarevreten i gamla och nya stohagsjorden, efter medelmarkegång		12: —		
s. k. Falkenbergska tomten vid Kvarntullen		200: —		
upplåten mark till staden af lasarettets område, efter medelmarkegång		21: —		
d:o af straffängelsets område, efter medelmarkegång		11: —		
afsöndrad mark från straffängelsets område enl. Kungl. brefvet den 2/11 1873		100: —		
Vasaparken, utgörande lösen för 53,4 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris		465: —		
upplåtande till staden enl. Kungl. brefvet den 21/9 1900 af:				
1:o) stadskomministerns förut anslagna lönejordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet, utgörande lösen för 20,91 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	182: —			
2:o) domkyrkosysslomannen förut anslagen lönejord å Trådarön, utgörande lösen för 97,2 liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	8: 50	190: 50		
två fattigvården förut tillhöriga planteringsland		50: —		
mark af Lustigkulls- och Skenvretarne (koloniträdgårdarne)		165: —		
13:de årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		124: —		
10:de årets afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		160: 48		
c) Ersättning till arrendatorn af Kristiansborg för afstående af arrendemark m. m.		355: 35		
d) Omkostnader för stallar och bindplatser å kreaturstorget		500: —	2,354: 33	3,528: 33
			Transport	75,811: 33

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Utgifter.

Transport		75,811: 33

11. Hamnmagasinen.

a) Brandstodsafgifter	87: 48	
b) Krono- och kommunalutskylder	850: —	
c) Underhållskostnader	200: —	1,137: 48

12. Nordanby egendom.

Bilaga Litt. C. 12.

Årskostnader	21,720: —

13. Malma egendom.

Bilaga Litt. C. 13.

Årskostnader	35,645: —

14. Svingården.

Bilaga Litt. C. 14.

Årskostnader	23,000: —
Summa Kronor	157,313: 81

D. Hälso- och sjukvård.

Bilaga Litt. D.

1) Allmänna hälsovården		20,130: —	
2) Epidemisjukvården		38,650: —	
3) Köttbesiktningsbyrån		13,050: —	
		71,830: —	
Enligt Drätselkammarens förslag *afgår:*			
å semesterarvode för stadsläkarne, en hvar af dem 50 kr.	100: —		
arvode för kommunalt tillsyningsorgan	150: —	250: —	71,580: —
tillkommer: löneförhöjning åt vaktmästaren vid köttbesiktningsbyrån			150: —
Summa Kronor			71,730: —

E. Andra hygieniska inrättningar.

1. Kallbadhuset.

a) Aflöningar och reparationer m. m.	500: —

2. Varmbadhus.

Bilaga Litt. E. 2.

Årskostnader enligt badhusstyrelsens förslag	27,000: —
Transport	27,500: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Utgifter.*

Transport		27,500: —

3. Klapphus.

a) Arvode för tillsyn däraf	125: —	
b) Reparationer och underhåll	100: —	225: —

4. Renhållningsverk.

Bilaga Litt. E. 4.

Årskostnader	45,945: —
Summa Kronor	73,670: —

F. Undervisningsväsende.

1. Folkskoleväsende.

Enligt bil. Litt. F. 1. a, b och c			302,371: 41		
Enligt Drätselkammarens förslag:					
Afgår:					
å dyrtidstilläggen för 23 folkskolelärarinnor à 50 kr.	1,150: —				
1 d:o	25: —	1,175: —			
3 skolkökslärarinnor à 50 kr.		150: —			
värdet å naturaförmånerna för vaktmästaren vid Herrgårdsskolan	250: —				
Eldaren vid Herrgårdsskolan	150: —				
Vaktmästaren vid Djäknebergsskolan	250: —				
Vaktmästaren vid Korsängsskolan	250: —				
Två städerskor à 75 kr.	150: —	1,050: —			
Å skomakerislöjden för inköp af gymnastikskor		530: —	2,905: 41	299,466: —	
Tillkommer:					
För andel i 1916 års obligationslån kr. 23,770: —.					
Ett års amortering			195: —		
Ett års ränta			1,188: 50	1,383: 50	300,849: 91
Transport					300,849: 91

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Utgifter.

Transport			300,849: 91

2. Anslag för diverse undervisningsändamål.

a) För undervisning i tekniska skolan		4,500: —	
b) För arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet		1,600: —	
c) För „ bibliotek		1,500: —	
d) Utgifter för högre allm. läroverket:			
Hyresbidrag till rektor	1,200: —		
Brandstodsafgifter och underhållskostnader för annexen	250: —	1,450: —	
e) Bidrag till lärarinnornas vid flickläroverket ålderstillägg och pensionering utöfver den enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 september 1912 efterskänkta räntan å läroverkets lån från stadskassan 5 1/2 % å 30,000 kr. eller 1,650 kr. förslagsvis		1,200: —	10,250: —
Summa Kronor			311,099: 91

G. Affärsverk.

Bil. Litt. G, a—f.

1. Vattenverket		84,900: —		
2. Gasverket		304,100: —		
3. Elektricitetsverket		167,200: —		
4. Aloppsledningarne		29,100: —	585,300: —	
Enl. Drätselkammarens förslag afgår:				
För verkens gemensamma förvaltning.				
Extra dyrtidstillägg till kassörskan och kontorsbiträdet	300: —			
För vattenverket:				
Fyra extra dyrtidstillägg à 150	600: —			
Andel i förutnämnde gemensamma afdrag	100: —	700: —		
För Gasverket:				
Ett extra dyrtidstillägg	150: —			
Andel i det gemensamma afdraget	100: —	250: —		
För Elektricitetsverket:				
Fem extra dyrtillägg à 150	750: —			
Andel i det gemensamma afdraget	100: —	850: —	1,800: —	583: 500:—
Summa Kronor				583,500: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Utgifter.

H. Kommunikationsverk.

1. Gatuläggningen.

Bil. Litt. H 1.

a) Kostnader för mindre gatuarbeten	8,000: —		
b) Afgäld för nubbstensbrott	150: —		
c) „ för grustag å holmen Flaten	200: —		
d) Kostnader för makadamslagning	4,000: —	12,350: —	
e) Särskilda gatuarbeten:			
Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan	20,000: —		
Domkyrkoesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan	13,000: —		
Rudbecks- och Herrgårdsgatorna	4,000: —		
Malmabergsgatan invid Korsängsskolan	4,000: —	41,000: —	53,350: —

2. Vägunderhåll.

För grusning och makadamisering af vägar samt erforderliga vägförbättringar närmast tullarne		8,000: —

3. Ångbåtstrafiken på Hästholmarne

a) Drift- och underhållskostnader för båtarne Märta och Måsen	7,000: —	
b) Till amortering å inköpssumman för motorbåten enl. Stadsfullmäktiges beslut den 24/9 och 29/10 1914	1,000: —	8,000: —

4. Hamnen.

Bilaga Litt. H 4 a och b.

1. Hamnbyggnaden	46,636: 37	
2. Svängkran N:o 1	2,290: —	
3. Malmlossningsanordning N:o 2	4,800: —	
4. Svängkran N:o 3	1,472: 50	55,198: 87
Summa Kronor		124,548: 87

I. Belysning och renhållning.

1. Gatubelysning.

Bilaga Litt. G. a, b, c, och f.

a) Gasbelysning	26,424: —		
b) Elektrisk belysning	3,960: —	30,384: —	
Afgår för belysning af hamnen		1,300: —	
		29,084: —	
Anskaffning af gaslyktor	1,400: —		
„ „ elektriska lampor	1,570: —	2,970: —	32,054: —
Transport			32,054: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Utgifter.

			Transport	32,054: —

2. Gaturenhållning.

a) Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och vattning) å gator och allmänna platser			4,000: —	
b) S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser 13 kvinnor à 140 kr.		1,820: —		
För sopning å söndagarne under maj—september mån. 24 dagar à 7 kr.		168: —	1,988: —	
c) En sopare för sommaren, 150 dygn à 3: 25			487: 50	6,475: 50
			Summa Kronor	38,529: 50

K. Fattigvård.

Enl. Bilaga Litt. K. a—h.

Utgifter		143,785: 73		
Härifrån afgår enl. Drätselkammarens förslag: å sysslomannens dyrtidstillägg	50: —			
Å portvaktens d:o	100: —			
Å predikantens lön	150: —	300: —	143,485: 73	
Inkomster		3,400: —		
Härtill kommer enl. Drätselkammarens förslag för tillfälliga inkomster och återbetalningar		900: —	4,300: —	139,185: 73
			Summa Kronor	139,185: 73

M. Kyrkliga ändamål.

Enligt kyrkostämmans beslut den 29 okt. 1915		51,079: 90
	Summa Kronor	51,079: 90

N. Sociala ändamål.

Bilaga Litt. N. a—f.

a) Fosterbarnsnämnden:			
Annonsering, tryck och blanketter		100: —	
Skjutsar vid besiktningar och öfriga div. utgifter		50: —	150: —
b) Pensionsnämnden:			
Dagtraktamente för nämndens vice ordförande och ledamöter, 4 kr. för dag, förslagsvis		350: —	
Arvode åt ordföranden	200: —		
Bidrag åt ordföranden för skrifhjälp	400: —	600: —	
Transport		950: —	150: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916: Utgifter.

Transport		950: —	150: —
Annonser och kungörelser		150: —	
Papper och div. omkostnader		150: —	
Arvode åt vaktmästare		100: —	1,350: —
c) Debiterade men ej influtna pensionsafgifter		10,000: —	
d) Bidrag till pensionstillägg och understöd		1,000: —	11,000: —
e) Anslag till filantropiska ändamål:			
Arbetsstugan	2,500: —		
Barnkrubban	1,000: —		
Barnhemmet	500: —		
Nattherberget	300: —	4,300: —	
med afdrag af det belopp, som för dessa ändamål skall utgå af Sundinska fondens öfverskottsmedel		3,300: —	1,000: —
f) Anslag till:			
Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt		2,000: —	
Västerås sjukkassors fortsättningskassa, förslagsvis		2,700: —	
Barnhemmet "Sparfboet"		400: —	
Västerås Skridskoklubb		400: —	5,500: —
		Summa Kronor	19,000: —

O. Diverse särskilda ändamål.

1. Stallet.

a) Löner och arvoden:			
Två körkarlar à 1,000 kr.	2,000: —		
Dyrtidstillägg till d:o år 1916 à 150 kr.	300: —	2,300: —	
b) Utfodring af två hästar	1,300: —		
c) Div. utgifter, såsom skoning, försäkring af hästarne m. m.	200: —	1,500: —	3,800: —

2. Diverse behof.

a) Fångars vård och förplägning å straffängelset	300: —	
b) Brandstodsafgifter för materiel och inventarier	100: —	
c) Stadens andel i lön till skarprättaren 12/32 af 200 kr.	75: —	
d) Premier för olyckfallsförsäkring af stadens arbetare	600: —	
e) Läkare och sjukvård åt samma arbetare	400: —	
f) Arvode åt mantalsskrifningsombud	500: —	
g) Kostnader för brandsyner	500: —	
h) Årsafgift till Sv. Stadsförbundet à 2 kr. för hvarje 100-tal innevånare	480: —	
i) Prenumerationsafgift för Sv. Stadsförbundets tidskrift 55 ex.	275: —	
Transport	3,230: —	3,800: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Utgifter.

Transport	3,230: —	3,800: —
k) Representationsanslag	1,000: —	
Anslag till adresskalender för Västerås stad	300: —	
Del af köpeskillingen för hus å lägenheten Andersborg	800: —	
För teckning af aktier i Västerås Teateraktiebolag 26,000 kr. att uttaxeras åren 1915—1919 med 1/5-del årligen enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 28/5 1914	5,200: —	
Traktamentsersättning åt taxeringsnämndens ledamöter	500: —	
För flyttning af hus vid lägenheten Abrahamsberg	600: —	
Ny värmeledning i polis- och brandstationens hufvudbyggnad	4,000: —	
För anordnande af tillfälliga bostäder	8,000: —	
Ränta å köpeskillingen för Zimmermanska gården, 44,750 kr. à 5 %	2,237: 50	
För fortsättning af bäcken invid kreaturstorget ned till järnvägen	20,000: —	45,867: 50
	Summa Kronor	49,667: 50

P. Diverse utgifter.

Förslagsanslag för diverse oförutsedda utgifter	36,629: 64
Summa Kronor	36,629: 64

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Inkomster.*

Inkomster.

Behållning från sist afslutade räkenskaper år 1914			42,441: 35

A. Finanser.

1. Lån.

a) *Kapitalafbetalningar:*

Obligationslån:

Af Vatten- och gasverksstyrelsen:			
1892 års lån, hvaraf återstår kr. 33,234: 62	1,674: 62		
1896 års lån, hvaraf återstår kr. 105,940: 72	6,600: 72		
1902 års lån, hvaraf återstår kr. 66,755: 08	2,035: 08		
1907 års lån, hvaraf återstår kr. 629,425: 87	9,265: 87		
1910 års lån, hvaraf återstår kr. 1,054,579: 75	12,709: 75		
1916 års lån, andel däraf kr. 430,900: —	3,542: —	35,828: 04	
Af Folkskolestyrelsen:			
1892 års lån, hvaraf återstår kr. 61,250: —	2,500: —		
1902 års lån, hvaraf återstår kr. 177,375: —	3,762: 50		
1907 års lån, hvaraf återstår kr. 40,100: —	900: —		
1910 års lån, hvaraf återstår kr. 319,249: —	4,069: —		
1916 års lån, andel däraf kr. 23,770: —	195: —	11,426: 50	
Af Fattigvårdsstyrelsen:			
1892 års lån, hvaraf återstår kr. 12,250: —	500: —		
1902 års lån, hvaraf återstår kr. 20,872; 50	442: 75	942: 75	
Af Kyrkorådet:			
1896 års lån, hvaraf återstår kr. 12,100: —		640: —	
Af hamnens medel:			
För äldre hamnbyggnaden	3,000: —		
„ senaste hamnbyggnad, 1910 års lån .. 5,725: —			
1916 „ „ ... 929: —	6,654: —		
Transport	9,654: —	48,837: 29	

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Inkomster.

Transport		9,654: —	48,837: 29	
„ svängkran N:r 1		275: —		
„ malmlossningsanordning N:r 2		625: —	10,554: —	
Andra lån och förskott:				
Af Kyrkorådet:				
3:dje årets amortering för reparation af komministergården kr. 17,500: —		3,150: —		
3:dje årets amortering för uppförande af kyrkogårdsmur, kr. 32,000: —		7,800: —	10,950: —	70,341: 29
b) *Räntor:*				
Obligationslån:				
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:				
1892 års lån å kr. 33,234: 62 à 4 %	1,295: 89			
1896 års lån å kr. 105,940: 72 à 3,6 %	3,695: 05			
1902 års lån å kr. 66,755: 08 à 4 %	2,670: 20			
1907 års lån å kr. 629,425: 87 à 4½ %	28,324: 16			
1910 års lån å kr. 1,054,579: 75 à 4½ %	47,170: 12			
1916 års lån å kr. 430,900: — à 5 %	21,545: —	104,700: 42		
Af Folkskolestyrelsen:				
1892 års lån å kr. 61,250 à 4 %	2,390: —			
1902 års lån å kr. 177,375 à 4 %	7,095: —			
1907 års lån å kr. 40,100 à 4½ %	1,804: 50			
1910 års lån å kr. 319,249 à 4½ %	14,274: 66			
1916 års lån å kr. 23,770 à 5 %	1,188: 50	26,752: 66		
Af Fattigvårdsstyrelsen:				
1892 års lån å kr. 12,250 à 4 %	500: —			
1902 års lån å kr. 20,872: 50 à 4 %	852: 10	1,352: 10		
Transport		132,805: 18		70,341: 29

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Inkomster.

Transport		132,805: 18		70,341: 29	
Af Kyrkorådet:					
1896 års lån å kr 12,100		424: 08			
Af hamnens medel:					
För äldre hamnbyggnaden å ingående balans den 1/1 1916 kr. 43,905 à 5 %	2,195: 25				
För senaste hamnbyggnad å kr. 188,925 à 4 1/2 %	8,501: 62				
Utgifter till 1/1 1916 för fortsättning af nya hamnbyggnaden kr. 34,500 à 5 %	1,425: —				
För svängkran N:r 1 å kr. 10,450 à 5 %	522: 50				
För malmlossningsanordning N:r 2 å kr. 23,750 á 5 %	1,187: 05	13,831: 42	147,060: 68		
Andra lån och förskott:					
Ränta af elementarläroverket för flickor 5,750 kr. lån från stadskassan à 4 1/2 %		230: —			
Ränta å Vatten- och Gasverksstyrelsens rörelsekapital, förslagsvis		5,600: —			
Ränta å förskotterade medel för reparation af komministergården kr. 9,450 à 5 %		472: 50			
Ränta å d:o för uppförande af kyrkogårdsmur 23,500 ...		1,175: —			
Ränta å beräknad brist i hamnkassan 10,650 à 5 % ...		532: 50	8,010: —	155,070: 68	225,411: 97
Enligt särskild amorteringsplan för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt afloppsledningarna skall till Drätselkammaren inlevereras för att tillgodoföras verkens amorteringsfond ...			179,881: 23		
Från denna fond skall enligt ofvan utbetalas amortering......		35,828: 04			
ränta		104,700: 42	140,528: 46		
återstår till afsättning			39,352: 77		
Transport					225,411: 97

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Inkomster.

			Transport	225,411: 97
Enligt särskild amorteringsplan för hamnens maskiner skall till stadskassan af hamnens medel inlevereras		5,040: —		
hvaraf skall enligt ofvan utbetalas:				
amortering	900: —			
ränta	1,709: 55	2,609: 55		
återstår till afsättning		2,430: 45		

2. Skatter och liknande afgifter.

a) Utskylder och i samband därmed debiterade afgifter:				
1) Utskylder à 14,528,080: — à upptaxerade inkomstbeloppet			980,645: 40	
2) Afgifter för prästerskapets aflöning:				
Personella afgifter		1,625: —		
Krono- och tertialtionde		2,900: —	4,525: —	
b) Tomtören för åtskilliga tomter å stadens grund och delar af Humlegården, som upplåtits till N:ris 113, 114 och 115 södra kvart.		87: 49		
för magasinsplatser å hamnområdet		360: 32	447: 81	
c) Afgäld för upplåtande af mark:				
till tomten N:r 4 södra kvarteret ...		10: —		
„ „ „ 104 „ „ ...		4: —		
„ „ „ 133 västra „ ...		10: —		
„ „ „ 113 & 114 v. kvart.		10: —	34: —	985,652: 21

3. Aktier.

Utdelning å aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens Järnväg kr. 1,074,700: — à 5 %		53,735: —
	Summa Kronor	1,264,799: 18

B. Administration.

2. Poliskåren.

Spritbolagets bidrag till tillsyningsmannen för rusdryckshandteringen aflöning	1,200: —	
För extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp som beräknas därför i utgifterna	3,150: —	4,350: —

5. Brandväsendet.

Bilaga Litt. B. 5.

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.		3,500: —
	Transport	7,850: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Inkomster.*

Transport		7,850: —

6. **Byggnadsnämnden.**
Bilaga Litt. B. 6 a.

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar		4,000: —
Summa Kronor		11,850: —

C. Fastigheter.

2. **Hästholmarne.**

Hyra för restaurations- och andra byggnader å Elba	850: —	
Hyra för serveringsbyggnad å Östra holmen	200: —	1,050: —

3. **Skogarne.**

Försäljning af div. skogsprodukter		700: —

5. **Stadshotellet.**

Hyror:		
Källaremästare Hentzell	15,000: —	
Västerås spritbolag	14,000: —	
Sällskapet	2,000: —	
Upplands Ensk. Bank	2,800: —	
A.-B. Nya Banken	887: 50	
Källarmästare O. P. Andersson	200: —	
Barberare Carl Johnsson	600: —	
En butik	300: —	
Afgifter för fästvåningens användande	1,000: —	
Hyresgästers andelar i kostnaden för uppvärmning	7,300: —	44,087: 50

6. **Sundinska huset.**

Hyresinkomster		6,525: —

7. **Tullhuset.**

Hyra för ett rum (hamnkontoret)		500: —

8. **Paviljongen i Stadsparken.**

Hyresinkomst		800: —

9. **Gårds- och tomtfastigheter.**
Bilaga Litt. C. 9.

Hyror och arrenden för de i och för stadsplanens genomförande inköpta gårdar och tomter		42,853: —
Transport		96,515: 50

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Inkomster.

		Transport	96,515: 50

10. Jordar och andra fastigheter.

a) *Östra utmarken:*

Arrende för:

Lägenheten Lilla Stenby (C. A. Johansson)		360: —		
Lägenheten Gustafsslätt (F. T. Larsson)		281: —		
Lägenheten Andersbo samt del af gården Utmarken (Gust. Andersson)		800: —		
Del af gården Utmarken (E. A. Vallin)		192: —		
» » » (Kristina Pettersson)		40: —		
» » » (S. Wallberg)		224: —		
» » » (Nordanby gård)		300: —		
Lägenheten Enbacken (E. A. Vallin)		160: —		
» Grönbo (Myggbo Sågbolag)		75: —		
» Sundinska utmarken (C. Johansson)		200: —		
Egendomen Nordanby (Nordanby gård)		1,500: —		
Utmarksjord vid d:o d:o		500: —		
Jakträtten å utmarken (J. V. Ödman och C. Sundin)		30: —		
Egendomen Kristiansborg		2,900: —		
» Hofdesta		1,100: —		
» Malma		3,000: —	11,662: —	
b) Västra utmarken:				
Byggnadsplatser å s. k. Käringberget:				
Gust. Vretlund	35: —			
Doktor Holm	50: —			
Gust Laurell	100: —			
Ingeniör Schultz	50: —			
Åhfeldts sterbhus	25: —			
Rich. Blom	30: —			
Jenny Lindhagen	25: —	315: —		
Ett område intill Carlsfrid (C. J. Carlsson)		3: —		
Byggnadsplatser å s. k. Ragvaldsbacke:				
J. A. Thelin	10: —			
Er. Eriksson	5: —			
Hj. Örtengren	15: —			
S. G. Hedin	10: —			
S. P. Nilzén	5: —	45: —		
Ett till hyttan på 50 år för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område		25: —		
Transport		388: —	11,662: —	96,515: 50

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Inkomster.*

Transport		388: —	11,662: —	96,515: 50
Ett område intill Ljungstorp (C. A. Törnblom)		3: —		
Ett område af s. k. Pistolvreten (J. A. Jansson)		20: —		
Af s. k. Gästgifvarevreten i gamla Sto-hagsjorden:				
ägofig. 544 del af 545 (Frans Johansson)	40: —			
ägofig. 546 (Handl. Belinki)	30: —			
ägofig. 512	60: —			
I nya Stohagsjorden:				
ägofig. 570—573 (C. A. Törnblom)	15: —	145: —		
Ett område intill Valhalla (Sundemans sterbh.)		10: —		
Ett område vid lägenheten Solbacken (Ingeniör Berling)		10: —	576: —	
c) Viksäng:				
Arrende för nio villatomter, utarrenderade till och med 1944		360: —		
Arrende för ett till skogsvårdsstyrelsen förut upplåtet område		150: —	510: —	
d) Diverse arrenden:				
f. d. Stadskassörsjorden i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)		35: —		
D:o i Rigärdet (Sv. Metallverken)		18: —		
D:o å Trådarön (J. A. Hellman)		30: —		
Mark af Gideonsberg och Emaus (Sv. Metallverken)		150: —		
Mark för järnvägsspår till Skultuna och Tillberga (Allm. Sv. Elektr. A.-B.)		75: —		
Jord i Kopparbergsvreten mellan Kyrkogården och Östermalm (Fredrika Andersson)		148: 90		
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön (C. J. Fält)		5: —		
Div. mindre områden		795: —		
Koloniträdgårdarne		300: —		
Mark af Kungsängen (Renhålln.-verket)		200: —		
„ upplåten till Sv. Metallverken för kraftledning till Skultuna		78: 13		
Allm. Svenska Elektr. A.-B. för kablar och ledningar i stadens mark		260: —		
Mark af Siggesborg för Skultunajärnvägen (Klas Vestman)		50: —		
Grässlog å div. ställen		200: —	2,345: 03	
		Transport	15,093: 03	96,515: 50

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Inkomster.

		Transport	15,093: 03	96,515: 50
e) Arrende för fiskvatten:				
I Västeråsfjärden från Johannisberg till Gustafsvik samt vid Kattskär och Amundgrund		50: —		
d:o från Gustafsvik till Stallhagen		25: —		
d:o från Stallhagen till Lillån		25: —		
d:o från Lillån till Viksäng		45: —		
d:o vid Viksäng		15: —		
d:o vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba		150: —	310: —	
f) Hyresmedel:				
Platshyra för:				
Pumphus å Kungsängen (Sv. Metallverken)		50: —		
Två magasinsplatser å södra Skallberget		20: —		
En paviljong å Kreaturstorget...............		25: —		
Slaktarvagnar å tomten N:r 6 norra kvart.		200: —		
Upplag m. m. å Kungs- och Munkängen		400: —		
Virkesupplag å d:o		550: —		
Vattenkiosken i Vasaparken..................		10: —		
„ å hamnområdet		10: —		
Fotografiatelier å Viksäng......		25: —		
„ å Kungsängen		25: —		
Hyra för:				
Stallar och bindplatser å kreaturstorget...		900: —		
Lägenheten Rosenberg......		100: —		
Köttbesiktningsbyrån..........		3,000: —		
Karuseller, skjutbanor m. m.		3,000: —		
Vattenkraften i Svartån		3,000: —		
Upplagsplatser å hamnområdet:				
Axel Hygrell & C:o	1,087: 50			
Tegel- och Murbruksakt.-bol.	2,348: —			
A.-B. Manne Tössbergs Eftr.	650: —			
Järnhandl. Axel Sundström ...	812: 50			
Ingeniör Gustaf Andersson.....	367: 50			
Grosshandl. Gust. Laurell	2,425: —			
Vatten- och Gasverksstyrelsen	1,050: —			
Joel Johansson...	456: —			
Myggbo sågbolag	562: 50			
Järnhandl. Axel Olsson	562: 50	10,321: 50		
Tomtplats för cisternstationen å Kungsängen		150: —	21,786: 50	37,189: 53

11. **Hamnmagasinen.**

A.-B. Mårten Perssons valskvarn....................................		375: —	
Firman Axel Ericsson & C:o..		5,000: —	
	Transport	5,375: —	133,705: 03

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Inkomster.*

Transport	5,375: —	133,705: 03
A.-B. J. Aug. Jönsson & C:o	1,500: —	
Kungl. Vattenfallsstyrelsen	875: —	
V. Arméfördelningsstaben	3,375: —	
Öfriga utrymmen	1,375: —	12,500: —

12. **Nordanby egendom.**

Diverse jordbruksprodukter		19,200: —

13. **Malma egendom.**

Diverse jordbruksprodukter	27,000: —	
Afkastning från trädgården	400: —	27,400: —

14. **Svingården.**

16,000 kg. fläsk	16,000: —	
Ej färdiggödda svin	11,000: —	27,000: —
Summa Kronor		219,805: 03

D. Hälso- och sjukvård.

Bilaga Litt. D.

2. **Epidemisjukvården.**

a) Beräknade inkomster från landstinget:

Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader	11,000: —		
Extra afgift enligt af 1912 års landsting beslutadt tillägg i kontraktet, förslagsvis	2,300: —	16,075: —	
b) Afgifter af betalande patienter		225: —	16,300: —

3. **Köttbesiktningsbyrån.**

Besiktnings- och vågafgifter m. m.		13,200: —
Summa Kronor		29,500: —

E. Andra hygieniska inrättningar.

1. **Kallbadhus.**

Badafgifter		500: —

2. **Varmbadhus.**

Enligt bilaga Litt. E. 2		27,000: —
Transport		27,500: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Inkomster.

		Transport	27,500: —

4. Renhållningsverket.

Försäljning af stallströ och sopor		2,000: —	
„ „ torfmullspudrett		12,000: —	
„ „ torfmull		1,300: —	
„ „ slog å auktion		450: —	
För hämtning af latrin och sopor	2,500: —		
D:o af d:o från regementet	500: —	3,000: —	
För krossning af hafre		100: —	18,850: —
		Summa Kronor	46,350: —

F. Undervisningsväsende.

1. Folkskoleväsendet.

Enligt Bil. Litt. F. 1 a	88,564: 38		
Afgår enligt Drätselkammarens förslag: värdet å naturaförmåner åt vaktmästarne (se utgifter)	1,050: —	87,514: 38	
Tillkommer till följd af felräkning		1: —	87,515: 38
		Summa Kronor	87,515: 38

G. Affärsverk.

Bilaga Litt. G. a och b.

Vattenverket	84,900: —		
Gasverket	306,300: —		
Elektricitetsverket	200,000: —	591,200: —	
Tillkommer enligt Drätselkammarens förslag:			
För gasbelysningen	424: —		
„ elektr. belysning	660: —	1,084: —	592,284: —
		Summa Kronor	592,284: —

H. Kommunikationsverk.

3. Ångbåtstrafiken å Hästholmarne.

Passagerareafgifter m. m. för båtarne Märta och Måsen			8,000: —

4. Hamnen.

Bilaga Litt. H. 4 a och b.

Hamnbyggnaden	30,022: 50		
Svängkran N:r 1	2,290: —		
Malmlossningsanordning N:r 2	4,800: —		
Svängkran N:r 3	1,472: 50	38,585: —	
Brist till år 1917		16,613: 87	55,198: 87
		Summa Kronor	63,198: 87

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Inkomster.

P. Diverse inkomster.

Brännvinsmedel	84,252: —	
Källarfrihetsmedel	349: 05	
Bötesmedel	700: —	
Hundskattsmedel à 15 kr. pr hund	3,000: —	
Auktionsprovision	100: —	
Behållning af influtna inregistreringsafgifter af handelsfirmor	10: —	
Stadens andel 6/10-delar af influtna bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1,500: —	
Hamnens andel i stadens allmänna kostnader för byggnadschef, polis, bokföring m. m.	1,500: —	
Diverse inkomster såsom hyra för maskiner, försäljning af stadgar rörande Västerås stad m. m.	500: —	91,911: 05
	Summa Kronor	91,911: 05

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Sammandrag af utgifts- och inkomststaten.

Sammandrag
af utgifts- och inkomststat för år 1916.

	Utgifter		Inkomster		Öfverskott		Brist	
Behållning från sist afslutade räkenskapsår	—	—	42,441	35	42,441	35	—	—
A. Finanser	560,273	—	1,264,799	18	704,526	18	—	—
B. Administration	233,427	—	11,850	—	—	—	221,577	—
C. Fastigheter	157,313	81	219,805	03	62,491	22	—	—
D. Hälso- och sjukvård	71,730	—	29,500	—	—	—	42,230	—
E. Andra hygieniska inrättningar	73,670	—	46,350	—	—	—	27,320	—
F. Undervisningsväsende	311,099	91	87,515	38	—	—	223,584	53
G. Affärsverk	583,500	—	592,284	—	8,784	—	—	—
H. Kommunikationsverk	124,548	87	63,198	87	—	—	61,350	—
I. Belysning o. renhållning	38,529	50	—	—	—	—	38,529	50
K. Fattigvård	139,185	73	—	—	—	—	139,185	73
M. Kyrkliga ändamål	51,079	90	—	—	—	—	51,079	90
N. Sociala ändamål	19,000	—	—	—	—	—	19,000	—
O. Diverse särskilda ändamål	49,667	50	—	—	—	—	49,667	50
P. Diverse utgifter o. inkomster	36,629	64	91,911	05	55,281	41	—	—
Summa	2,449,654	86	2,449,654	86	873,524	16	873,524	16

Västerås den 26 november 1915.

Georg Enhörning.

Bernh. Carlson.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Magistratens förslag.

Bil. B. 1 a.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vid uppgörande af inkomst- och utgiftsstat för Västerås stad för år 1916, som Magistraten anhåller Drätselkammaren ville utföra och hvaraf Magistraten förväntar ett exemplar för att med Magistratens yttrande underställa Stadsfullmäktiges pröfning, får Magistraten anhålla, att Drätselkammaren ville iakttaga följande:

Magistraten o. Rådstufvurätten.

Såsom Magistraten i skrifvelse till Drätselkammaren den 21 oktober 1913 vid uppgörande af inkomst- och utgiftsstat för år 1914 erinrat, har Magistraten redan vid lönestatens för Magistraten antagande yrkat, att brottmålsrådmannens grundlön måtte upptagas till lika belopp som för civilrådmannen eller till 3.000 kronor. De skäl, som därför af Magistraten anförts eller att brottmålsrådmannens göromål vore af lika vikt som civilrådmannens och kräfde samma om ej längre arbetstid, gälla fortfarande, och i än högre grad än förut gäller numera det af Magistraten tillika anförda skäl att, sedan lönestaten fastställts, brottmålsrådmannens göromål, hvilka ej medföra några sportelinkomster, i synnerlig afsevärd mån ökats, men att någon ökning i göromål och däraf härflytande sportler å den med brottmålsrådmanstjänsten förenade Notarius Publicus-befattningen däremot icke ägt rum. Härtill kommer ock, att om de båda rådmännens begynnelselön utgå med olika belopp brottmålsrådmannen äfventyrar att vid sin afgång erhålla mindre pension än civilrådmannen.

Det som vid lönestatens utarbetande föranledde till, att grundlönen för brottmålsrådmannen bestämdes till lägre belopp än för civilrådmannen, var väl hufvudsakligen känslan af att innehafvaren af brottmålsrådmansbefattningen, som då för endast helt få år sedan tillträdt sin befattning ändock genom Notarius Publicusbefattningens förenande med brottmålsrådmanstjänsten erhölle ett afsevärdt lönetillskott samt föreställningen, att brottmålsrådmannens befattning vore lägre än civilrådmannens och därför, såsom af ålder här i staden ägt rum, skäligen borde medföra mindre inkomster än civilrådmansbefattningen.

Dessa känsloskäl torde numera sakna berättigande, sedan brottmålsrådmannen nu i nio år innehaft sin befattning och då i den af Kungl. Maj:t den 18 juli 1912 fastställda stadga för Rådstufvurätten och Magistraten i Västerås icke vidare finnes någon föreskrift därom, att vid uppstående ledighet i civilrådmansbefattningen brottmålsrådmannen skall, därest han så önskar, till förstnämnda befattning uppflyttas.

På grund häraf och då, oafsedt de extra inkomster, nuvarande brottmålsrådmannen genom sin duglighet och arbetsintensitet kunnat bereda sig, Magistraten anser, att rättvisa och billighet kräfva att grundlönen för båda rådmanstjänsterna, som måste anses likställda, är densamma, hemställer Magistraten

att grundlönen för brottmålsrådmannen höjes med kronor 500: —.

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Magistratens förslag.

Stadsnotarien H. Cronholm, hvilkens grundlön är bestämd till 2,500 kronor med två ålderstillägg å 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring har visserligen först den 5 augusti 1912, sedan stadga för Magistraten och Rådstufvurätten af Kungl. Maj:t fastställts, af Magistraten förordnats till stadsnotarie; men då Cronholm dessförinnan från och med år 1911 oafbrutet tjänstgjort vid Rådstufvurätten såsom extra litterat biträde med samma göromål, som ålåge stadsnotarien sedan Stadsfullmäktige vid uppgörande af staten för sistnämnda år härtill lämnat anslag, hemställer Magistraten

att Cronholm måtte förklaras berättigad att från och med år 1916 åtnjuta ålderstillägg med kronor 500: —.

Arbetet å *Kronouppbördskontoret* har år efter år med stadigt stigande befolkning och särdeles efter tillkomsten af nu gällande författningar angående folkpensioneringen ökats.

Tiden skulle därför vara inne att uppdela göromålen å kronouppbördskontoret å två tjänstemän, hvarigenom äfven någon lättnad i arbetet å Drätselkammarekontoret möjligen kunde ernås. Utredningen härom pågår för närvarande, men har ännu icke afslutats. I afbidan härå anhåller Magistraten att samma anslag, som uti innevarande års stat äro upptagna för skrifbiträden å kronouppbördskontoret jämväl måtte i staten för år 1916 uppföras.

För nuvarande *Exekutionsbetjänterna* Richtner, Sten och Carlsson torde beräknas nu utgående grundlöner och två ålderstillägg eller för hvar och en af dem 1,600 kronor utom dyrtidstillägg, hvarom Magistraten här nedan gör framställning.

För *ytterligare en ordinarie exekutionsbetjänt,* för närvarande på extra stat, hvarom stadsfogden gjort framställning, Bil. A., begäres hos Stadsfullmäktige utom dyrtidstillägg anslag

med grundlön ...	kr. 1,300: —	
och under den förutsättning, stadsfogden i sin skrifvelse framhållit, ett ålderstillägg	„ 150: —	1,450: —

Härjämte förnyar Magistraten sin i skrifvelser den 21 oktober 1913 och den 30 oktober 1914 gjorda framställning om anslag för *telefon åt exekutionsbetjänterna* med 50 kronor en och hvar af dem eller tillsammans kr. 200: —.

Beträffande dyrtidstillägg åt befattningshafvare hos Magistraten och Rådstufvurätten åberopar Magistraten sin skrifvelse till Stadsfullmäktige den 27 sistlidne september samt anhåller att i staten för år 1916 måtte upptagas samma dyrtidstillägg som allt sedan år 1913 utgått och härutöfver det belopp, som kan erfordras för utbetalande af det ytterligare dyrtidstillägg, som för innevarande år kan varda beslutat, därest ej öfverskott uti innevarande års stat härför finnes.

För *öfriga utgifter* till Magistratens och Rådstufvurättens expedition begär Magistraten samma anslag som för innevarande år beslutats, eller 4,351 kronor, med tillägg af det belopp, som erfordras för anslag till hållande af velociped och läkararvode åt en ny exekutionsbetjänt.

I sin skrifvelse den 30 oktober 1914 angående innevarande års utgifts- och inkomststat har Magistraten framhållit vikten af att detektivafdelningen inom poliskåren erhölle ökning i sina arbetskrafter genom en särskild öfverkonstapel samt att antalet poliskonstaplar vore för ringa för utöfvande af en effektiv polisbevakning å de tätt bebyggda platserna utom den egentliga stadsplanen, men att Magistraten likväl ej ansett lämpligt att under dåvarande förhållanden begära anslag till ökadt antal polismän.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Magistratens förslag.* **Poliskåren.**

Enär förhållandena för det närvarande i afseende å dyrtid och ökade utgifter för staden icke afsevärdt ändradt sig till det bättre, vill Magistraten icke heller nu begära anslag till ökadt antal patrullerande poliskonstaplar. Däremot låter behofvet af en särskild öfverkonstapel för detektivafdelningen enligt hvad stadsfiskalens bilagda skrifvelse Bil. B. med därtill hörande Bil. C. ger vid handen icke längre afvisa sig.

Magistraten hemställer förty om anslag till en detektivöfverkonstapel med följande belopp:

grundlön	kr.	2,000: —
samt under förutsättning att därtill kan befordras en af stadens polismän, som redan åtnjuter ålderstillägg i sådant tillägg	„	400: —
och i beklädnadsersättning	„	200: —
Summa	kr.	2,600: —

Med inräknande häraf och de dyrtidstillägg, som från och med år 1913 till polismännen utgått, kommer, enligt stadsfiskalens bilagda skrifvelse Bil. D. och förslag Bil. E. utgifterna för aflöning åt polismännen att uppgå till kronor 69,720: —

hvarjämte Magistraten, under förmälan att äfven för nästkommande år framställning från Konungens Befallningshafvande om anslag till ridande polis kommer att af kommuner och enskilde begäras, anhåller om samma anslag som för innevarande år till öfriga utgifter för poliskåren eller ... kronor 10,827: —

Beträffande dyrtidstillägg åt polispersonalen åberopar Magistraten hvad härom anförts angående de hos Magistraten och Rådstufvurätten anställde befattningshafvare.

Från Brandstyrelsen, Varmbadhusstyrelsen, Fattigvårdsstyrelsen, Pensionsnämnden och Hälsovårdsnämnden inkomna förslag till staten öfversändas, hvarjämte öfverlämnas en af styrelsen för Barnhemmet gjord framställning om anslag af 500 kronor för nästa år, hvartill Magistraten tillstyrker bifall.

Från öfriga styrelser och nämnder hafva förslag ännu ej inkommit, men skola de så snart de inkommit öfverlämnas.

Västerås rådhus den 21 oktober 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Exekutions-betjänt.

Bil. B. 1 b.

Till Magistraten i Västerås.

Härmed får jag vördsamt anhålla, att Magistraten måtte hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag för nästkommande år till aflönande af en fjärde exekutionsbetjänt.

Den extra hjälp med exekutionsarbetet, som beredts genom Stadsfullmäktiges därtill beviljade anslag för innevarande år, har visat sig vara af behofvet synnerligen påkallad. Enbart genom pensionsskattens tillkomst har nämligen sagda arbete blifvit i så hög grad ökadt, att det endast för den skull behöfs en exekutionsbetjänt mera än förut. Då därjämte antalet handräckningsärenden från andra orter samt äfven restlängderna från Västerås stad i hög grad ökat, och det ju ej finnes någon anledning antaga, att någon minskning däri skall inträda under nästa år eller framdeles, utan tvärtom ytterligare ökning kan väntas, är behofvet af en ny ordinarie exekutionsbetjänt oafvisligt.

Det anslag, som förslagsvis skulle utgå för ifrågavarande ändamål, utgöres af:

Lön och tjänstgöringspenningar	Kr.	1,300: —
Ett ålderstillägg	„	150: —
(Detta dock under förutsättning, att den nya befattningsinnehafvaren redan förut varit minst tre och högst sex år i stadens tjänst).		
Dyrtidstillägg enligt 1912 års lönestat	„	150: —
„ för år 1916 enligt exekutionsbetjänternas i år gjorda begäran	„	300: —
	Kronor	1,900: —

Västerås i stadsfogdekontoret den 27 september 1915.

Erhard Kumlin.

Bil. B. 2 a.

Till Magistraten i Västerås.

På grund af Västerås stads snabba utveckling och i följd däraf hastigt stigande folkmängd hafva brottmålen hästädes under de senare åren betydligt ökats, utan att någon tillökning i detektivkonstaplarnas antal förekommit. Samma är förhållandet med handräckningsärendena, hvilka i ännu större utsträckning ökats. Då såväl brottmålens som handräckningsärendenas utredning numera ombesörjas af undertecknad med biträde af detektivkonstaplarne har arbetsbördan blifvit alltmer och mer betungande.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Polisen.*

Då stadsfiskalen härstädes år 1909 begärde och erhöll en ny detektivkonstapel, uppgick stadens folkmängd vid årsskiftet 1908—1909 till endast 16,808, men har sedan ökats, så att folkmängden vid årsskiftet 1914—1915 uppgick till 23,065 och torde väl folkmängden vid årsskiftet 1915—1916 komma att närma sig 25,000 personer.

Handräckningsärendena uppgingo 1909 endast till 276, men hafva sedan dess ökats, så att desamma under år 1914 uppgingo till 448 eller i det närmaste fördubblats på denna tid.

Brottmålens antal uppgingo år 1909 till 890 och hafva därefter årligen ökats, så att desamma år 1910 uppgingo till 1,241, år 1913 till 1,582 och 1914 till 1,084. Att brottmålen sistförflutna året minskades, torde ej böra tillmätas någon särskild betydelse, då detta förhållande tydligen var beroende på omständigheter af öfvergående karaktär.

Med anledning af den här i staden rådande lifliga industrien besökes staden af en massa löst folk, som under helt kort tid arbeta vid någon verkstad och därefter resa härifrån efter att hafva föröfvat ett eller annat brott. Ofta har händt, att personer, efterlysta för brott å andra orter, erhållit anställning vid verkstäderna härstädes, men efter en helt kort tid slutat efter att jämväl här hafva föröfvat stöld eller något annat brott. Nödvändigt måste därför blifva, att dagligen besöka verkstäderna och taga reda på personer, hvilka därstädes erhållit arbete, hvilket emellertid den mig nu till buds stående arbetskraften icke tillåter. I sådana städer som Västerås måste alltså brottmålsutredningarna blifva mera betungande än där en mera bofast befolkning finnes.

Handräckningsärendena måste under alla förhållanden i första hand utredas och i vederbörlig ordning expedieras och är det tydligt, att under sådana förhållanden brottmålsutredningarna, då tillräcklig arbetskraft icke finnes tillgänglig, få stå tillbaka, ett förhållande emellertid, som menligt inverkar på den allmänna säkerheten inom samhället. Blott ett exempel, på hvilket tidsödande arbete ett enda handräckningsärende kan medföra, tillåter jag mig anföra: sistförlidet år erhöll jag på begäran af pastorsämbetet härstädes i uppdrag att förelägga ej mindre än 380 personer att låta kyrkoskrifva sig här i staden. Hvarje person måste besökas och flera vid olika tillfällen för en och samma sak, ett arbete, som för en man räcker i minst en månads tid. Flera ärenden af lika tidsödande beskaffenhet hafva under årets lopp remitterats mig för utredning. Efterspanandet af stulet gods hos lumphandlare, pantbanker och guldsmeder bör ske dagligen samt anmälningar lämnas om gods, stulet här eller annorstädes, allt för att vara säker om, att sådant gods icke hos dem omsättes.

Dessutom vill jag äfven påpeka, att en af detektivkonstaplarna särskildt har sig ålagdt att efterspana och införpassa alla till böter dömda personer, hvilka icke kunna betala dem ådömda bötesbelopp. Sistlidet år uppgingo dessa bötesförvandlingsresolutioner till ej mindre än 672. Dessa personer äro i vanliga fall lösa med okänd bostad och kräfver alltså i och för sig ett drygt arbete.

Samtidigt som brottmålen och handräckningsärendena ökats har expeditionsarbetet jämväl ökats. Krafvet på en erfaren och utbildad polisman, som, om möjligt, ständigt vore till hands å detektivstationen, emottoge anmälningar, biträdde vid förhörs hållande och alla andra förekommande göromål, har år från år alltmer gjort sig gällande. Då brott anmälas gäller det så fort som möjligt komma i förbindelse med de platser, där man kan förmoda, att det stulna godset för-

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Polisen.*

säljes eller annorlunda omsättes samt att i öfrigt vidtaga sådana åtgärder, att brottslingen snarast möjligt infångas. I sådant hänseende fordras utskrifvande af meddelanden till olika platser och telefonmeddelanden till olika polismyndigheter m. m., hvilket allt måste ske fortast möjligt.

Från sex olika städer har jag infordrat uppgifter om brottmålens och handräckningsärendenas antal samt dessutom en hel del andra uppgifter, hvilka bifogas och af hvilka det framgår, att i respektive städer icke finnas flera brottmål och handräckningsärenden än i Västerås. Till stadsfiskalerna i dessa städer stå till förfogande flera detektiva polismän än här och i en del städer förutom detektivöfverkonstapel jämväl detektivkommissarie.

Särskildt tillåter jag mig påpeka, att i Sundsvall, en stad med endast 17,100 innevånare, finnas fem detektivkonstaplar och en detektivöfverkonstapel, oaktadt hvarken brottmålen eller handräckningsärendena äro så många som här i staden.

Sundsvalls stads utgift för polisväsendet uppgår till i rundt tal 92,000 kronor under det att utgiften för polisväsendet i Västerås icke uppgår till mera än 77,342 kronor.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då jag anser mig icke kunna på ett tillfredsställande sätt sköta alla till min tjänst hörande göromål med den personal, som för närvarande står till mitt förfogande, får jag härmed vördsammast hemställa, att Magistraten ville hos herrar Stadsfullmäktige begära anslags beviljande till en ny detektivöfverkonstapel.

Då en detektivöfverkonstapels arbete är mera kräfvande och betungande än en öfverkonstapels vid ordningspolisen bör en detektivöfverkonstapel vara bättre aflönad än en öfverkonstapel vid ordningspolisen, hvilket också är förhållandet i de städer, där detektivöfverkonstapel finnes. I aflöningsförmåner för en blifvande detektivöfverkonstapel tillåter jag mig därför föreslå: grundlön 2,000 kronor, tvänne ålderstillägg à 200 kronor hvardera efter tre och sex års tjänstgöring samt dessutom beklädnadsersättning med 200 kronor förutom nu utgående dyrtidstillägg.

En nödvändighet blir också att snarast begära anslag till utökning af ordningspolisens numerär, men torde denna fråga på grund af nuvarande förhållanden lämpligen kunna anstå.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 8 oktober 1915.

E. V. Petersson

Bil. B. 2 b.

Till Magistraten i Västerås.

Anmodad inkomma med uppgift angående hvilka göromål en möjligen blifvande detektivöfverkonstapel i Västerås skulle komma att uträtta, får jag härmed i första hand hänvisa till mom. 4 i 4 § af här bifogade instruktion för polispersonalen i Västerås, hvilket moment innehåller i allmänhet de viktigaste bestämmelserna för detektivpolisens och således jämväl för en detektivöfverkonstapels göromål.

Dessutom vill jag åberopa, hvad jag i min skrifvelse till Magistraten af den 8 sistlidne oktober anfört. Däri har jag framhållit Västerås stads snabba tillväxt och till följd däraf särskildt för detektivpolisen ökade göromål hvad brottmålen, spaningsarbetet och handräckningsärendena beträffar och såsom en naturlig följd däraf jämväl beträffande expeditionsarbetet, allt hvarför ett nöjaktigt skötande af till stadsfiskalstjänsten hörande göromål icke kan ske med den nu till två personer uppgående detektivpersonalen. Som jag framhållit har den ene detektivkonstapeln sig ålagdt att införpassa alla till böter dömda personer. Att kommendera någon poliskonstapel härtill från ordningspolisen låter sig icke göra, då dennas numerär icke tillåter detta.

Tjänstgörande polisöfverkonstapeln har middagsledighet mellan klockan ett till klockan fyra dagligen. Under denna tid tjänstgöra detektivkonstaplarna en och en half timme hvardera i öfverkonstapelns ställe å polisstationen. Själfva måste detektivkonstaplarne hafva ledighet till middagen. Härigenom minskas arbetstiden för detektiva göromål betydligt.

Af hvad jag härofvan anfört och i min skrifvelse af den 8 sistlidne oktober framhållit torde med full tydlighet framgå, att en detektivöfverkonstapel är af behofvet påkallad och torde jämväl framgå, hvilka göromål en detektivöfverkonstapel skulle komma att uträtta.

Att i detalj uppräkna en detektivöfverkonstapels och en detektivkonstapels göromål är hardt när omöjligt, enär deras arbete är af så mångskiftande natur.

Jag vågar vördsamt hemställa, att den myndighet, på hvilken frågan om en detektivöfverkonstapel närmast beror, måtte taga denna min framställning i nogsamt öfvervägande.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 16 november 1915.

E. V. Petersson.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Polisen.

Upp-

på antal polismän, löneförmåner, brott, handräck-

Stad	Inne-vånare-antal	Stadens utgift för polisväsendet	Antal polismän: Ordningspolisen: Kommissarier	Ordningspolisen: Öfverkonstaplar	Ordningspolisen: Inspektionskon-staplar	Ordningspolisen: Konstaplar	Detektiva polisen: Kommissarier	Detektiva polisen: Öfverkonstaplar	Detektiva polisen: Konstaplar	Lösdrifvare: Anhållna	Lösdrifvare: Häktade	Lösdrifvare: Varnade
Sundsvall	17,000	91,916: 09	1	3	4	29	—	1	5	144	14	28
Lund	22,500	77,860: —	1	3	3	33	—	1	2	26	14	12
Västerås	23,065	77,347: —	1	2	3	28	—	—	2	115	12	15
Uppsala..............	27,080	89,895: 83	1	4	3	31	—	1*)	3	96	2	22
Örebro	33,677	93,587: 50	1	4	3	38	—	1	3	—	16	14
Hälsingborg	35,235	155,469: 88	1	4	4	46	1	1	3	98	28?	70?
Gäfle	35,736	143,468: —	1	4 **)	4	55	1	—	3	71	25	46

Bil. B. 2 c.

gift

ningsärenden m. m. i nedannämnde städer 1914.

Utredes af detektiva polisen: Fattigvårdsmål	Olyckshändelser	Olycksfall i arbete	Självmord	Eldsvådor	Antal åklagaremål	Anmälda gröfre brott	För brott häktade	Antal handräckningsärenden	Har detektiva polisen att göra med bötesindrifning eller personers införpassande härför.	Anmärkningar
Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	1,065	216	48	171	Ja	
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	353	22	23	?	Nej	
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	1,084	211	29	448	Ja	
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	732	215	38	300	Nej	*) Tillika länsdetektiv.
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	1,063	198	21	—	Ja	
Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	1,370	284	58	136	Nej	
Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	1,534	1,000?	82	350	Nej	**) En öfverkonstapel tillika länsdetektiv.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Polisen.

Aflönings-

Ordningspolisen.

Stad	Grad	Grundlön	Summa löne-inkomster	Anmärkningar
Sundsvall	Poliskommissarie	2,500	3,700	+ 200 kr. i beklädnadsersättning.
	Öfverkonstapel	1,700	2,300	+ 150 „ i „
	Inspektionskonstapel...	1,500	2,100	+ 130 „ i „
	Konstapel	1,300	1,900	+ 130 „ i „
Lund	Poliskommissarie	3,000	3,500	+ 200 kr. i beklädnadsersättning.
	Öfverkonstapel	2,000	2,500	+ 145 „ i „
	Inspektionskonstapel...	1,700	2,200	+ 135 „ i „
	Konstapel	1,500	2,000	+ 125 „ i „
Västerås	Poliskommissarie	2,400	3,200	+ 200 kr. i beklädnadsersättning.
	Öfverkonstapel	1,800	2,250	+ 150 „ i „
	Inspektionskonstapel...	1,500	1,950	+ 120 „ i „
	Konstapel	1,300	1,750	+ 120 „ i „
Uppsala............	Poliskommissarie	1,800	2,525	Tillika stadsfiskal.
	Öfverkonstapel	2,000	2,300	
	Inspektionskonstapel...	1,800	2,100	
	Konstapel	1,400	1,900	
Örebro	Poliskommissarie	2,250	2,950	
	Öfverkonstapel	1,700	2,350	
	Inspektionskonstapel...	1,500	2,150	
	Konstapel	1,300	1,950	
Hälsingborg	Poliskommissarie	3,000	3,800	+ 200 kr. i beklädnadsersättning och 575 kr. i hyresbidrag.
	Öfverkonstapel	2,200	2,400	+ 160 „ i beklädnadsersättning.
	Inspektionskonstapel...	2,000	2,100	+ 140 „ i „
	Konstapel	1,500	1,900	+ 135 „ i „
Gäfle	Poliskommissarie	3,000	4,000	
	Öfverkonstapel	2,000	2,550	
	Inspektionskonstapel...	1,400	2,150	
	Konstapel	1,300	2,040	

Bil. B. 2 c.

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Polisen.

förmåner.

Detektiva polisen.

Stad	Grad	Grundlön	Summa löne-inkomster	Anmärkningar
Sundsvall	Poliskommissarie	—	—	
	Öfverkonstapel	2,300	2,900	+ 150 kr. i beklädnadsersättning.
	Konstapel	1,500	2,100	+ 130 „ i „
Lund	Poliskommissarie	—	—	
	Öfverkonstapel	2,200	2,700	+ 145 kr. i beklädnadsersättning.
	Konstapel	1,700	2,200	+ 135 „ i „
Västerås	Poliskommissarie	—	—	
	Öfverkonstapel	—	—	
	Konstapel	1,600	2,050	+ 150 kr. i beklädnadsersättning. 2:e detektivkonstapel 100 kr. mindre.
Uppsala	Poliskommissarie	—	—	
	Öfverkonstapel	800	980	Tillika länsdetektiv.
	Konstapel	1,800	2,100	
Örebro	Poliskommissarie	—	—	
	Öfverkonstapel	1,800	2,660	
	Konstapel	1,500	2,160	
Hälsingborg	Poliskommissarie	3,000	3,800	+ 200 kr. i beklädnadsersättning och 575 kr. i hyresbidrag.
	Öfverkonstapel	2,300	2,500	+ 135 „ i beklädnadsersättning.
	Konstapel	2,000	2,100	+ 135 „ i „
Gäfle	Poliskommissarie	—	3,150	
	Öfverkonstapel	—	—	
	Konstapel	1,400	2,150	

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Brandverket.

Bil. B. 5.

Utdrag ur protokollet öfver Brandstyrelsens sammanträde den 30 september 1915.

Närvarande: Herrar O. Oest, Joh. Svensson, Fr. Johansson, A. Danielsson, J. Keijser och Brandchefen.

— —

— —

§ 2.

Företogs till behandling uppgörandet af Brandverkets stat för år 1916.

Anslagens ökning motiverades af Brandstyrelsen sålunda:

att hyran (inom strecket) för den gifta personalens bostadslägenheter upptagits högre, beror på att taxeringsmyndigheten höjt värdet därpå i enlighet med gällande hyror för liknande lägenheter här i staden;

att anslaget 1,000 kr. för extra brandsoldater, som tjänstgjordt för i krigstjänst utkallad brandpersonal under år 1915, motsvarar den ungefärliga kostnaden;

att Brandstyrelsen, ledsamt nog, måst behålla två hästar beror dels på att Städernas Allmänna Brandstodsbolags inspektör förklarat att bolaget kommer att fordra en sådan åtgärd, och dels på den stora utsträckning af byggnadsverksamheten på stadens utkanter, där vägarna långa tider på året äro så dåliga att man ej kan framkomma med brandautomobilen, utan måste utrycka med redskapsvagnen eller ångsprutan, hvilka på dylika vägar fordrar 2 hästar;

att brandstodsafgifter för inventarier och fastigheter ökats med 150 kr., beror på tillkommna försäkringar af den nya verkstadsbyggnaden och brandautomobilen;

att kr. 500 har upptagits till bensin och underhåll af automobilen har ansetts erforderligt det 1:sta året, men tror sig styrelsen ett annat år kunna reducera ifrågavarande belopp; samt

att under rubriken "Nyanskaffning" styrelsen funnit nödvändigt att ytterligare utsträcka brandtelegrafens ledningsnät.

Uppgjordes följande förslag till Utgifts- och Inkomststat etc. etc.

— —

— —

Förslag

till Brandverkets Utgifts- och Inkomststat för år 1916.

Utgifter:

Aflöningar och beklädnad:

Brandchefen: lön	2,000: —
Två ålderstillägg à 300: —	600: —
Transport	2,600: —

N:o 6. *Budget-förslag 1916. Brandverket.*

Transport	2,600: —		
Personligt lönetillägg	300: —		
Beklädnad	200: —	3,100: —	
(Bostad i brandstation utan värme och belysning 800: —)			
Vice brandchefen: lön		500: —	
Brandmästaren: lön	1,400: —		
Två ålderstillägg à 150: —	300: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —		
Beklädnad	120: —	1,970: —	
(Bostad i brandstation utan värme och belysning 400: —)			
Brandkorpralen: lön	1,100: —		
Två ålderstillägg à 100: —	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —		
Beklädnad in natura	120: —	1,570: —	
(Bostad i Brandstation utan värme och belysning 200: —)			
Två vice brandkorpraler: lön à 1,000: —	2,000: —		
Två ålderstillägg till hvardera à 100: —	400: —		
Dyrtidstillägg för år 1916 till hvardera à 150: —	300: —		
Beklädnad à 120: — in natura	240: —	2,940: —	
(Bostad utan värme och belysning à 200: — = 400: —)			
Maskinist: lön	1,000: —		
Två ålderstillägg à 100: —	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —		
Beklädnad in natura	120: —	1,470: —	
(Bostad utan värme och belysning 200: —)			
Verkstadsförman: lön	1,000: —		
Två ålderstillägg à 100: —	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —		
Beklädnad in natura	120: —	1,470: —	
(Bostad utan värme och belysning 200: —)			
Elva brandsoldater: lön à 900: —		9,900: —	
Två ålderstillägg à 100: — till 7 st.		1,400: —	
Dyrtidstillägg för år 1916 à 150: — till 11 st.		1,650: —	
Beklädnad in natura à 120: — till 11 st.		1,320: —	
(hvaraf de gifta fri bostad utan värme och belysning à 200: — pr man och ogifta fri bostad i brandstationens logement)			
Reservanslag för sjukdomsfall		200: —	
Brist för extra tjänstgöring för mobiliserade under år 1915		1,000: —	
Skorstensfejaren: lön		25: —	28,515: —
		Transport	28,515: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Brandverket.

Transport		28,515: —
Kol, ved och lyse:		1,000: —
Stallet:		
Utfodring och skoning af 2 hästar à 600: —		1,200: —
Diverse utgifter:		
Olycksfallsförsäkring för brandchefen och vice brandchefen à 25: —	50: —	
Kollektiv olycksfallsförsäkring för brandmästaren och 16 man jämte 50 man tillhörande brandkårens reserv	340: —	
Trycksaker och skrifmaterielier	300: —	
Tvätt, skurning och städning	250: —	
Underhåll af brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren	300: —	
Underhåll af brandredskapen	500: —	
Underhåll af inventarier i brandstation och verkstäderna	400: —	
Telefon och samtal	170: —	
Brandstodsafgifter för inventarier och fastigheten	250: —	
Läkarearvode och medicin	200: —	
Krono- och kommunalutskylder, vattenafgift m. m.	200: —	
Hyresersättning för 8 st. gifta brandsoldater à 200: —	1,600: —	
Underhåll af brandstationens byggnader	300: —	
Bensin till brandautomobilen och underhåll af densamma	500: —	
Oförutsedda utgifter	500: —	5,860: —
Brandkårens reserv:		
Ångsprutan: 1:ste sprutchef (vice brandchefen)		
2:dre sprutchefen: lön	20: —	
1:ste maskinisten, tillika extra brandsoldat: lön	120: —	
2:dre d:o: lön	50: —	
30 man à 10: —	300: —	
Kol, tomthyra m. m.	150:	
2:ne slangkärror: 2:ne förmän à 20: —	40: —	
20 man à 10: —	200: —	
Öfningar med manskapet	350: —	1,230: —
Allmänna brandstyrkan:		
Hyra för spruthus	200: —	
Gratifikationer vid eldsvådor och sprutmönstringar	250: —	
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	750: —
3:dje årets amortering å automobilen, mek. stegen och motorpumpen		4,000: —
Transport		42,555: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Brandverket. Byggnadsnämnden.*

	Transport	42,555: —
Nyanskaffning:		
Två nya brandskåp med isolerad Hackethaltråd		500: —
	Kronor	43,055: —

Inkomster:

Beräknade inkomster från verkstäderna m. m.	3,500: —	
Att genom uttaxering fyllas	39,555: —	43,055: —
	Summa Kronor	43,055: —

Västerås den 30 september 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:

Otto Oest.

C. G. Sjöqvist.

Bil. B. 6 a.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid uppgörande af förslag till utgifts- och inkomsstat för Byggnadsnämnden för nästkommande år har Byggnadsnämnden beslutat föreslå följande afvikelser från staten för innevarande år.

Ingeniörsbiträdet å byggnadskontoret John Ericsson har under hänvisning till det ökade arbetet med de löpande stadsingeniörsgöromålen, förnämligast bestående uti utredningar i tomtfrågor och härmed sammanhängande kartarbeten, och den långvariga tid — 12 år, däraf sedan oktober månad 1909 aflönad af staden — han tjänstgjordt emot åtnjutande af en relativt låg aflöning hemställt, att hans aflöningsförmåner från och med nästkommande år måtte höjas med 500 kronor.

I likhet med stadens byggnadschef finner Byggnadsnämnden de ökade göromålen å stadens byggnadschefskontor, ingeniör Ericssons långa tjänstgöringstid, hvilken, därest tjänsten varit uppförd å fast stat, berättigat Ericsson till ålderstillägg samt det förtjänstfulla sätt, hvarpå denne skött sina åligganden, väl motivera den gjorda framställningen och har därför Byggnadsnämnden föreslagit en ökning i Ericssons löneförmåner med 500 kronor från och med ingången af nästkommande år.

Samtidigt bör, då tjänstens bibehållande för framtiden är en nödvändighet, tjänsteinnehafvaren, hvilken lämpligen benämnes biträdande stadsingeniör, öfverföras å ordinarie stat, därvid för befattningen torde bestämmas en grundlön af

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Byggnadsnämnden.*

3,200 kronor med två ålderstillägg af resp. 5 och 10 års tjänstgöring, hvartdera å 300 kronor. Ericssons aflöningsförmåner skulle i enlighet härmed från början af nästkommande år uppdelas i grundlön 3,200 kronor och ett ålderstillägg å 300 kronor.

I. Byggnadsnämndens stat för de senaste åren har upptagits anslag för aflönande af ett ingeniörsbiträde för stadsplanekommitténs arbeten. Äfven om stadsplanekommitténs hufvudsakliga uppdrag får anses slutfördt, i och med det att den revision af förut gällande stadsplan, som af denna kommitté utarbetats, numera blifvit af Kungl. Maj:t godkänd, har arbetet å stadsingeniörskontoret under senaste året utökats i den omfattning, att ett ingeniörsbiträde bör finnas å kontoret anställdt. Detta betingas däraf att utom stadsplanen belägna staden tillhörande områden i allt större utstäckning börja bebyggas efter å stadsingeniörskontoret upprättade planer och tomtindelningar, hvilka kräfva tidsödande förarbeten såsom utläggning å marken af tomterna, dessas uppmätning och kartläggning. Ej blott för dessa arbeten, hvilka till stor del äro utearbeten, utan ock för biträde vid den verksamhet, som består i utredningar för stadens kommunala byggnadsföretag, uppgörande af konstruktions- och detaljritningar för sådana, erfordras särskild arbetskraft för ritarbeten. Byggnadsnämnden anser därför som en bjudande nödvändighet, att det biträde, som förut funnits anställdt för stadsplanekommitténs arbeten, och för hvilket lön upptagits i Byggnadsnämndens stat, fortfarande bibehållas, hvarför anslag härför upptagits i staten för nästkommande år under beteckning ingeniörsbiträde å stadsingeniörskontoret.

Den under senare år alltmer ökade byggnadsverksamheten å stadens områden belägna utom stadsplanen, hvilken verksamhet regleras genom nyligen af Kungl. Maj:t fastställda byggnadsbestämmelser, har i motsvarande mån medfört mera arbete med den kontroll häröfver, som det åligger stadsarkitekten att utöfva i egenskap af byggnadsfiskal. Då denna kontroll icke kan eftersättas utan betänkliga olägenheter, har Byggnadsnämnden på framställning af stadsarkitekten, som meddelat att sådan kontroll på effektivt sätt skulle kunna utöfvas under förutsättning att tillgång bereddes honom att härför anlita särskildt biträde eller att vid besiktningarna där de verkställas af arkitekten själf begagna ett snabbt fortskaffningsmedel, hvilket betingas af de långa afstånden, för ändamålet upptagit ett särskildt anslag å 500 kronor,

Vid det förhållande, att stadsarkitekten ensam bör vara ansvarig för denna kontroll, i hvilken form den utöfvas, har Byggnadsnämnden ansett lämpligast att stadsarkitekten själf organiserar densamma, på sätt han finner ändamålsenligt.

Då anslaget till såväl handtlangningskostnader som för anskaffande och underhåll af materiel för innevarande år visat sig otillräckligt på grund af den rådande dyrtiden, samt en ändring härutinnan icke är att vänta, hafva dessa anslag af nämnden höjts med resp. 500 och 200 kronor.

Statförslagets inkomstsida upptager samma belopp som staten för innevarande år.

Byggnadsnämnden får under hänvisning till ofvanstående därför hemställa, att Stadsfullmäktige ville godkänna följande

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Byggnads-nämnden.

Förslag

till stat för Byggnadsnämnden för år 1916.

Utgifter:

a) löner och arvoden:			
För uppehåll af stadsarkitektsgöromålen	2,000: —		
Biträdande stadsingeniör (John Ericsson)	3,200: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
Ingeniörsbiträde å stadsingeniörskontoret	3,000: —	8,500: —	
b) Öfriga utgifter:			
För anskaffande och underhåll af materiel m. m.	1,200: —		
Handtlangningskostnader	1,500: —		
Kostnader för besiktningar utom stadsplanen	500: —		
Telefonafgift	50: —	3,250: —	11,750: —
		Kronor	11,750: —

Inkomster:

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda förrättningar	4,000: —	
Skillnad att genom uttaxering fyllas	7,750: —	11,750: —
	Kronor	11,750: —

Västerås den 6 oktober 1915.

På Byggnadsnämndens vägnar:
John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Bil. B. 6 b.

Till Västerås stads Byggnadsnämnd.

Undertecknad sedan ingången af år 1904 tjänstgörande å Västerås Stadsingeniörskontor, får härmed hos Byggnadsnämnden vördsammast anhålla, att med hänsyn till min 12-åriga tjänstetid och då till följd af stadens tillväxt göromålen, utgörande utredningar och uppdrag för olika ändamål till nämnder och kommittéer, samt kartarbeten för staden och enskilda, synas nämnvärdt ökas samt min aflöning under nuvarande förhållanden kan anses jämförelsevis låg, vågar jag på grund af hvad ofvan anförts göra en vördsam hemställan, att Byggnadsnämnden måtte söka bereda mig skälig förhöjning i min nuvarande lön med 500 kronor från och med den 1 januari nästkommande år 1916.

Västerås den 5 oktober 1915.

Vördsammast
John Ericsson.

Ofvanstående framställning får jag på anförda skäl tillstyrka särskildt som Ing. Ericsson städse utfört sitt arbete väl och med noggrannhet samt ansvarskänsla.

Västerås den 5/10 1915.

Gösta Smitt.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Parker och planteringar.

Bil. C. 1.

Förslag

till utgiftsstat för stadens parker och planteringar för år 1916.

Aflöningar:		
C. A. Forsberg	1,800: —	
Två ålderstillägg	600: —	
Personligt lönetillägg	400: —	
Ett biträde	1,200: —	
Hyresbidrag till biträdet	250: —	4,250: —
För skötsel och underhåll:		
Vasaparken och parken emellan Kopparbergsvägen och Kasärngatan samt trädplanteringar utom stadens tullar	2,800: —	
Stadsparkens vård och underhåll	1,200: —	
Planteringen utmed Hamngatan	900: —	
Planteringar vid Esplanader och öfriga gator, vid Högre allm. läroverket samt emellan nedre kyrkogården vid Kvarntullen och Svartån	2,000: —	
Planteringen framför Stadshotellet och parken vid Komministergården	800: —	
Djäknebergets vård och underhåll samt reparation af tempel, flaggstänger och flaggor	1,800: —	
Stallhagen, Mariaberget och s. k. Käringberget	500: —	
För vård af naturliga parken Elba	300: —	
330 hektoliter koks till växthusen	700: —	
För skötsel och vård af Högre allm. läroverkets botaniska trädgård	400: —	
Reparation af redskap	400: —	
Grus till alla planteringar	1,000: —	
Oförutsedda utgifter	500: —	
Brandstodsafgift	74: —	
Telefonafgift	53: —	13,427: —
Tillfälliga utgifter:		
Inköp af två st. gräsklippningsmaskiner	90: —	
Inköp af 30 st. soffor, 25 kr. st.	750: —	
Anläggning af tvänne vattenposter i Vasaparkens östra del, enligt kostnadsberäkning från Gasverket	700: —	
Ordnandet af planteringen vid Högre allm. läroverkets nya annexbyggnad	200: —	
Transport	1,740: —	17,677: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Gårdar och tomter.*

Transport	1,740: —	17,677: —
Anläggning med plantering af gräsmatta och buskar utefter teaterns södra sida i s. k. Återvändsgränd	300: —	
Plantering af tre stycken större träd, lindar, å Stora torget i fortsättningen af Österlånggatans västra sida: träd, stamskydd och smidda järngaller	300: —	
Omläggning af gräsmattorna å Munkgatan emellan Vasagatan och Kasärngatan, som blifvit uppgräfda för nedläggning af gasrör i desamma	500: —	
För gallring och trädplantering på Elba	400: —	
För anläggning med plantering å Allégatans östra sida utefter Nya kyrkogårdens mur, med plantering af högstammiga träd (lindar) och vildvin utefter muren	1,825: —	
Plantering af träd å södra sidan af Stora gatan emellan Pilgatan och Kasärngatan, för bortkörning af fyllning, ditkörning af jord, arbete, träd och trädskydd	425: —	
För fullbordandet af planteringen emellan järnvägen, slottsträdgården och fängelset	800: —	
För tillsyn af svanarna och änderna i Svartån	350: —	6,640: —
	Kronor	24,317: —

Ökning af ordinarie anslagen beroende på att timpenningen såväl för arbeten som körslor ökats betydligt.

Västerås den 3 november 1915.

Claes Uggla.

C. A. Forsberg.

Bil. C. 9.

Förslagsvis

beräknade inkomster och utgifter för *år 1916* för gårdar och tomter inom stadsplanen.

	Inkomster	Utgifter
Gården N:o 93 västra kvarteret	1,700: —	600: —
„ „ 94 „ „	440: —	150: —
„ „ 99 „ „	220: —	100: —
„ „ 109 „ „	2,080: —	800: —
„ „ 116 „ „	1,056: —	500: —
„ „ 119 „ „	345: —	150: —
Transport	5,841: —	2,300: —

N:o 76. *Budget-förslag 1916. Gårdar och tomter.*

Transport	5,841: —	2,300: —
Gården N:o 130 & 131 v. kv.	500: —	—
„ „ 70 & 71 södra „	400: —	150: —
„ „ 73 b „ „	410: —	150: —
„ „ 75 södra „	175: —	50: —
„ „ 76 „ „	150: —	—
„ „ 78 „ „	2,900: —	1,200: —
„ „ 83 „ „	2,100: —	850: —
„ „ 90 „ „	2,100: —	800: —
„ „ 91 „ „	2,500: —	850: —
„ „ 92 „ „	1,400: —	500: —
„ „ 111 „ „	2,050: —	800: —
„ „ 112 „ „	2,170: —	900: —
„ „ 1 norra „	2,500: —	1,000: —
„ „ 2 „ „	2,920: —	1,200: —
„ „ 3 & 4 „ „	2,700: —	1,000: —
„ „ 5 „ „	955: —	300: —
„ „ 6 „ „	920: —	300: —
„ „ 7 „ „	400: —	200: —
„ „ 21 „ „	1,900: —	700: —
„ „ 43 „ „	945: —	350: —
„ Loviselund	605: —	250: —
„ Nedre Backa	254: —	100: —
„ Adolfsberg	1,035: —	400: —
„ Kristineberg	750: —	300: —
„ Västermalm N:o 35	300: —	100: —
„ Fridsborg	1,120: —	450: —
„ Smedsbo	500: —	200: —
„ Nyby	300: —	100: —
Lägenheten Fridhem	150: —	50: —
Gamla varmbadhuset	500: —	200: —
Barackerna vid Katrinelund	1,200: —	200: —
Del af Lundahlska tomterna (Ströms sterbhus)	10: —	
Ett område af Svantegatan (Major Mossberg)	15: —	
„ „ „ „ (Direktör Falk)	15: —	
Tomten N:o 84 b Västra kv. (Fru Lindroth)	10: —	
Mark af Gustafsbergsjorden (Öfv.-löjtn. v. Knorring)	25: —	
Ett område af Mariaberget (Borgm. Karlsson)	10: —	
Mark å Munkängen invid Mek. verkst. (A. S. E. A.-B.)	50: —	
Mark af lägenheten Smedsbo (Änkan Fr. Andersson)	40: —	
Plant. landet N:o 68 Norra kv. (A. Nederman) 20: —		
„ „ litt. B N:o 119 „ „ 3: —	23: —	
Ett område inlagt till tomt N:o 33 Norra kv.	5: —	
Summa Kr.	42,853: —	15,950: —

Bil. C. 12, 13 och 14.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Nordanby.
Malma.

Beräknade utgifter för år 1916 för:

12. Nordanby egendom:

1. Driftkostnader:				
Arrenden för: Nordanby	1,500: —			
del af Kungsägen	200: —			
stadens utjordar	800: —	2,500: —		
Aflöningar till arbetare		5,000: —		
Produkter af egen skörd:				
till utsäde	2,100: —			
„ stallet	4,820: —	6,920: —		
Diverse utgifter:				
Komposter och pudrett från renhållningsverket	1,500: —			
Hästskoning	250: —			
Underhåll af seldon, filtar och täcken	200: —			
Underhåll af fordon	200: —			
„ „ hus	500: —			
Krono- och kommunalutskylder	450: —			
Oförutsedda utgifter	200: —	3,300: —	17,720: —	
2. Nyanskaffningar och jordförbättringar:				
Redskap		500: —		
Täckdikning, kalkning och stensprängning		2,500: —		
En häst		1,000: —	4,000: —	21,720: —

13. Malma egendom:

1. Driftkostnader:				
Arrende		3,000: —		
Aflöningar till arbetare		8,000: —		
Utsäde		3,425: —		
Utfodring i stallet		7,590: —		
Diverse utgifter:				
Komposter och pudrett	1,500: —			
Skatter, brand- och hästförsäkringsafgifter	830: —			
Underhåll af hus	500: —			
Hästskoning, underhåll af seldon, täcken, fordon och redskap	800: —			
Oförutsedda utgifter	1,000: —	4,630: —	26,645: —	
		Transport	26,645: —	

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Svingården. Hälsovårdsnämnden.

	Transport	26,645: —	
Jordförbättringar:			
Dikning, stensprängning och kalkning		1,200: —	
Anskaffning af inventarier:			
Återstående belopp från föregående år	20,000: —		
Ett tröskverk med maskin	8,200: —		
6 st. kor à 500 kr	3,000: —		
	Kr. 31,200: —		
att uttaxeras på 4 år — 1:sta året		7,800: —	35,645: —

14. **Svingården:**

Kraftfoder	7,000: —	
Inköp af svin	8,000: —	
Aflöningar	3,500: —	
Transport af köksaffall till Malma	2,500: —	
Ved, lyse och diverse	2,000: —	23,000: —

Bil. D.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed till Stadsfullmäktige för godkännande öfverlämna förslag till sin utgifts- och inkomststat för år 1916 samt vidkommande däri föreslagna afvikelser från den för innevarande år fastställda staten anföra följande.

Förste stadsläkaren är från och med ingången af år 1916 enligt gällande lönestat berättigad att åtnjuta ett ålderstillägg à 500 kronor, hvarför hans löneförmåner ökats med detta belopp.

Det har visat sig förenadt med svårigheter att under den tid förste och andre stadsläkaren åtnjuta semester kunna påräkna fullt kvalificerad person för tjänsternas uppehållande, hvilka svårigheter delvis haft sin grund uti att arvodena åt vikarierna varit otillräckliga.

För undanrödjande af denna svårighet har Hälsovårdsnämnden ansett sig böra föreslå en ökning i vikariearvodet med 50 kronor.

Hälsovårdsnämnden har i staten upptagit ett anslag till en ny tjänsteanställning, hvars innehafvare bör benämnas förste hälsopolis.

Hälsovårdsnämnden har nämligen funnit, att stadens kraftiga utveckling på alla områden påkallar en omorganisation af det organ Nämnden har till sitt förfogande för det direkta öfvervakandet af hälsovården inom staden, eller hälsopolisen. Den nuvarande organisationen häraf har genomförts så småningom. En hälsopolis Holtz anställdes år 1885 och ytterligare en från år 1907 i samband med införande af köttbesiktningstvång i staden. I och med att hälsovårdsstadgans tillämplighetsområde efterhand ökats med byggnadsområden utom stadsplanen samt dessa allt tätare bebyggts, hafva svårigheter allt mera framträdt att

med den personal, som står hälsovårdsnämnden till buds, utöfva erforderlig och effektiv tillsyn öfver hälsovården. N:o 76. *Budgetförslag 1916. Hälsovårdsnämnden.*

Tillväxten i stadens folkmängd från slutet af år 1907 hitintills med något öfver 7,000 personer eller från 16,603 till det närmaste 24,000 har bland annat föranledt en ansenlig ökning i antal desinfektioner eller smittosamma sjuka — enligt införskaffad uppgift uppgick antalet under år 1906 till 62 och under år 1914 till 382. Vid det förhållande, att hvarje desinfektion är rätt tidskräfvande, men i hvarje fall måste noggrannt utföras, kan den nyss angifna ökningen, utan motsvarande ökning af personal i hälsopolisen, icke medföra annat än, att tillsyn i andra hälsovårdsafseenden icke kan vara så noggrann som den borde. Mjölkkontrollen enligt den nya mjölkstadgan, äfvensom inspektionerna enligt den nya renhållningsstadgan ställa ökade anspråk på hälsopoliserna. Dessutom vänta nya uppgifter i hälsovårdsafseende Hälsovårdsnämnden.

Sålunda har af en särskild för ändamålet tillsatt Kungl. kommitté utarbetats förslag till ny hälsovårdsstadga för riket, hvilken kommer att väsentligt öka de uppgifter, som förut ålegat Hälsovårdsnämnden.

Sålunda skall Nämnden besiktiga hvarje nyinredt boningsrum eller kök innan sådant tages i bruk, hvarje samlingslokal — förslaget nämner bland annat kyrkor, skolor, sammanträdesrum, teatrar, danslokaler och förtäringsställen, natthärbärgen m. m. — vidare skall på Hälsovårdsnämnden ankomma att bevilja och öfvervaka alla W. C.-anläggningar.

För att kunna utöfva någon ordentlig kontroll på dessa inspektioner och besiktningar, hvilka till större delen måste öfverlämnas åt hälsopoliserna, synes det Nämnden nödvändigt att en förman för dessa anställes, närmast sorterande under 1:ste stadsläkaren.

Nämnden har i fråga om hans tjänsteåligganden sålunda tänkt sig, att han skall föra de diarier öfver inkomna handlingar, som det enligt ofvanberörda lagförslag åligger Nämnden att föra, öfvervaka de öfriga hälsopolisernas arbete och fördela detsamma dem emellan, hafva uppsikt öfver torghandeln samt å den expeditionslokal, som snart måste anskaffas till Nämndens behof, stå allmänheten till tjänst med upplysningar, vara kommunalt tillsyningsorgan enligt lagen om arbetarskydd m. m. samt i öfrigt inför Hälsovårdsnämnden vara ansvarig för den mera direkta uppsikten öfver hälsovården inom staden.

Hälsovårdsnämnden har med hänsyn därtill, att för tjänstens uppehållande fordras särskildt kvalificerad person, föreslagit hans grundlön till 2,200 kronor jämte två ålderstillägg, hvartdera å 300 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring.

Redan i det af Hälsovårdsnämnden uppgjorda förslag till stat för innevarande år fäste Hälsovårdsnämnden uppmärksamheten på önskvärdheten af, att epidemisjuksköterskorna i löneafseende likställdes med sjuksköterskorna vid landstingets sjukvårdsanstalter — lasarettet och tuberkulossjukhuset.

I öfverensstämmelse härmed har Nämnden med hänsyn till sjuksköterskan Emma Erikssons och Jenny Jädergrens långa tjänstgöringstid resp. 10½ och 18 år, för dem uppfört tre ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor. I enlighet härmed föreslå Hälsovårdsnämnden, att med bibehållande tillsvidare af grundlönen 500 kronor, nu bestämmes, att epidemisjuksköterskorna äga åtnjuta tre ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor efter resp. 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt slutlönen i pension efter fyllda 55 lefnadsår och 25 tjänsteår.

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Hälsovårdsnämnden.

Enär det förslagsvis i årets stat upptagna anslaget till extra sjuksköterskehjälp, på grund däraf, att särskilda sjukafdelningar för vissa epidemier under året måst inrättas, t. ex. för epidemisk hjärnhinneinflammation, kräfvande särskild personal, har visat sig otillräckligt, föreslår Hälsovårdsnämnden för att kunna vara fullt rustad för likartade eventuella epidemier under nästa år, att i staten upptages ett för extra sjuksköterskehjälp med 500 kronor förhöjdt belopp.

Den efter P. A. Wallin lediga befattningen som vaktmästare vid epidemisjukhuset har upprätthållits tillfälligt och bör så ske till den tid de beslutade nya sjukhusbyggnaderna blifva färdiga. Tjänsten uppehålles tillsvidare af nuvarande gårdsdrängen och dennes tjänst af extra anställd dagaflönad person.

Hälsovårdsnämnden föreslår att för gårdsdrängen, som ej åtnjuter fri bostad, ej heller kost, dels i betraktande af att han varit anställd i 9 år vid sjukhuset med en aflöning af endast 80 kronor pr månad, och dels på grund af nuvarande dyrtid hans aflöningsförmåner höjas från 960 till 1,200 kr. pr år eller således 100 kronor pr månad.

Den t. f. gårdsdrängen har anställts mot en dagaflöning af 3 kronor. Åtnjuter ej fri bostad och kost.

För köksföreståndarinnan, som varit anställd i öfver tre år och skött sin tjänst på ett särdeles omsorgsfullt sätt, föreslås ett personligt lönetillägg af 50 kr.

Något anslag för inköp och påläggning af korkmattor erfordras icke för nästa år, hvaremot nytt anslag med hänsyn till, att utbyte af sängutredningar på grund af slitning måste ske, upptagits i staten.

Hälsovårdsnämnden beräknar för detta ändamål 700 kronor.

Med hänsyn till arbetskraftens fördyrande, hvilken medfört att anslaget till tvätt och rengöring för året varit otillräckligt, har anslaget härför af Nämnden i statförslaget ökats med 200 kronor.

Därest Hälsovårdsnämndens förslag, att inrätta en ny befattning som hälsopolis vinner Stadsfullmäktiges bifall, erfordras anslag à 25 kronor för hållande af velociped till denne, hvarför sådant upptagits, hvaremot under nyssnämnda förutsättning arvode för kommunalt tillsyningsorgan skulle utgå.

Öfriga ökningar i anslagen äro, då beläggningen af sjukhuset ej för nästa år kan beräknas mindre än den varit under året, betingade af värdestegringen å förnödenheter.

Statförslaget inkomstsida upptager samma belopp, som beräknats för innevarande år.

Hälsovårdsnämnden hemställer alltså att Stadsfullmäktige måtte antaga och godkänna följande

Förslag

till utgifts- och inkomststat för år 1916.

Utgifter:

A. *Allmänna hälsovården:*

Aflöningar:

1:ste stadsläkaren: aflöning	3,000: —	
Ett ålderstillägg	500: —	
Arvode åt vikarie under semester	300: —	3,800: —
Transport		3,800: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Hälsovårdsnämnden.

Transport		3,800: —		
2:dre stadsläkaren: aflöning	2,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —			
Arvode åt vikarie under semester	300: —	2,800: —		
1:sta stadsbarnmorskan: lön	600: —			
Personligt lönetillägg	100: —	700: —		
t. f. 2:dra stadsbarnmorskan: lön		500: —		
En stadssjuksköterska (Anna Ekström) lön		700: —		
En „ (Maria Hellström) lön		700: —		
En förste hälsopolis: lön		2,200: —		
En hälsopolis: lön	1,500: —			
Två ålderstillägg à 150: —	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,950: —		
Anslag till två hälsopoliser för hållande af velocipeder		50: —		
Arvode för kommunalt tillsyningsorgan enligt lagen om arbetareskydd (hvilket anslag emellertid utgår om anslag till en förste hälsopolis beviljas)		150: —	13,550: —	
Öfriga utgifter:				
Animalvaccin för skyddskoppsympning		50: —		
Bidrag till stadsbarnmorskornas pension		30: —		
Telefonafgifter		400: —		
Desinfektionskostnader		600: —		
Tryck- och annonskostnader		300: —		
Diverse		200: —		
Anslag för vård af medellösa lungsjuka		3,000: —		
Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för upprätthållande af föreningens dispensärverksamhet		2,000: —	6,580: —	20,130: —
B) *Epidemiska sjukhuset:*				
Aflöningar:				
Stadsläkaren för landsbygdens sjuka		1,000: —		
Två ordinarie sjuksköterskor à 500		1,000: —		
Tre ålderstillägg till Emma Eriksson		300: —		
Tre ålderstillägg till Jenny Jädergren		300: —		
En ordinarie sjuksköterska		500: —		
Tre sjuksköterskebiträden à 300: —		900: —		
Extra sköterskehjälp, förslagsvis		1,500: —		
En t. f. vaktmästare utan kost och bostad		1,200: —		
En t. f. gårdsdräng utan kost och bostad		1,000: —		
En köksföreståndarinna		400: —		
Till biträde i köket		350: —	8,450:	
		Transport	8,450: —	20,130: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Hälsovårdsnämnden.

Transport		8,450: —	20,130: —
Mathållning:			
Fri kost för 3 sjuksköterskor, 3 sjuksköterskebiträden, 1 köksföreståndarinna och 1 biträde i köket: 8 personer à 350: —	2,800: —		
Utspisning för patienterna, förslagsvis	15,000: —	17,800: —	
Öfriga utgifter:			
Medicin, förslagsvis	2,500: —		
Ved, kol och lyse	6,000: —		
Brandstods-, vatten- och telefonafgifter	400: —		
Anskaffning och underhåll af sjukhuskläder till patienterna	800: —		
Anskaffning och underhåll af sängutredningar	700: —		
Tvätt och rengörning	1,000: —		
Diverse utgifter	1,000: —	12,400: —	38,650: —

C. *Köttbesiktningsbyrån:*

Aflöningar:				
Föreståndaren: lön	2,500: —			
Personligt lönetillägg	500: —	3,000: —		
En hälsopolis (Holtz) aflöning	1,500: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,950: —		
Bokförare och kassör		900: —		
Vaktmästare: lön	900: —			
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,050: —		
Biträden vid trikinundersökningen		1,020: —		
Extra biträde, förslagsvis		600: —	8,520: —	
Öfriga utgifter:				
Värme, belysning och vatten		550: —		
Telefonafgift		80: —		
Tvätt		150: —		
Beräknad hyra		3,000: —		
Underhåll af byggnader		200: —		
Diverse oförutsedda utgifter		550: —	4,530: —	13,050: —
			Kronor	71,830: —

N:o 76. *Budget-förslag 1916. Hälsovårdsnämnden.*

Inkomster:

B. *Epidemiska sjukhuset:*

Beräknade inkomster från landstinget:

Fast årsafgift	2,775: —			
Underhållskostnader	11,000: —			
Extra afgift enligt af 1912 års landsting beslutadt tillägg till kontraktet förslagsvis	2,300: —	16,075: —		
Afgifter af betalande patienter		225: —	16,300: —	
C. *Köttbesiktningsbyrån:*				
Besiktnings- och vågafgifter m. m.			13,050: —	29,350: —
Brist att genom uttaxering fyllas				42,480: —
			Kronor	71,830: —

Västerås den 17 september 1915.

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Bil. E. 2.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Badhusstyrelsen får härmed öfverlämna förslag till utgifts- och inkomststat för stadens varmbadhus.

Utgifter:

Andel i obligationslån:			
Ränta	10,788: 37		
Amortering	2,845: —	13,633: 37	
3:dje året, kostnaden för inledning af åvatten i badhuset enligt Stadsfullmäktiges beslut 29 maj 1913			500: —
Aflöningar: Föreståndaren utom bostad, två rum och kök jämte värme		1,200: —	
Maskinisten utom bostad, ett rum och kök, jämte värme		1,200: —	
Eldaren		1,080: —	
Biljettförsäljerskan		900: —	
Badaren		900: —	
4 baderskor à 30 kr. i månaden		1,440: —	
2 vakter i folkbad och simhall		1,440: —	
2 tvätterskor		1,440: —	
Provisioner		3,000: —	12,600: —
		Transport	13,100: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Badhusstyrelsen.

	Transport	13,100: —
Öfriga utgifter:		
Skrif- och trycksaker	250: —	
Badingredienser	300: —	
Förbrukningsartiklar	1,000: —	
Kol och bränsle	8,000: —	
Elektrisk belysning	800: —	
Vattenklosettafgifter	150: —	
Ved till föreståndaren och maskinisten	150: —	
Telefon	100: —	
Kronoutskylder	100: —	
Kommunalutskylder	845: —	
Läkararvode	52: —	
Olycksfallspremier	103: 50	
Brandförsäkring	137: 90	
Underhåll af pannor	450: —	
„ „ inventarier	100: —	
Oförutsedda utgifter	1,361: 60	13,900: —
	Kronor	27,000: —

Inkomster:

Afgifter för beräknade bad:			
Karbad	8,000	st. kr.	8,000: —
I kl. badstu	5,600	„ „	5,000: —
Simhall med värmestuga (sommar)	3,000	„ „	800: —
„ „ „ (vinter)	4,000	„ „	1,600: —
Medicinska bad	3,300	„ „	4,800: —
Folkbad	25,000	„ „	6,000: —
Skolbad	6,500	„ „	800: —
		Kronor	27,000: —

Rörande de viktigare förändringarne i förestående förslag får Badhusstyrelsen meddela följande:

Beträffande aflöningarne hafva inga andra ändringar skett än att styrelsen ansedt sig från och med nästa år böra höja lönerna dels för biljettförsäljerskan, som, utom det att hon varit anställd ända sedan badhusets öppnande, har den ansvarsfulla befattningen att handhafva badhusets kassa, från 720 kronor till 900 kronor samt för vakterna i folkbadet och simhallen, hvilka förut åtnjutit en lön af 600 kronor hvardera och som icke hafva någon andel i badbetjäningens provision, till 720 kronor hvardera. Badhuspersonalen har visserligen äfven i öfrigt med anledning af dyrtiden inkommit till styrelsen med framställningar om löneförhöjningar, men har styrelsen icke ansett sig böra annat än i nyssnämnda afseenden, där löneförhöjning oafsedt dyrtiden är påkallad, böra tillmötesgå dessa framställningar. Styrelsen inser dock, att badhusets personal lika väl som öfriga löntagare hafva svårt att få sina inkomster att förslå, sedan alla förnödenheter i så hög grad som nu skett stegrats i pris, och har därför tänkt sig att tilldela

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Badhusstyrelsen. Renhållningsverket.*

personalen en gratifikation i början af nästkommande år exempelvis af en månads lön i öfverensstämmelse med hvad Magistraten föreslagit för en del af stadens tjänstepersonal i öfrigt eller på annat sätt i enlighet med det beslut, Stadsfullmäktige komma att fatta. För att kunna blifva i tillfälle härtill har styrelsen bland utgifterna upptagit posten oförutsedda ntgifter med afsevärdt förhöjdt belopp eller med omkring 1,360 kronor mot 800 kronor i 1915 års stat.

I öfrigt äro beloppen i vissa fall något ändrade med hänsyn till innevarande års erfarenhet och ändrade priser.

Västerås den 29 september 1915.

På Badhusstyrelsens vägnar:

Georg Enhörning.

Bil. E. 4.

Beräknade utgifter för år 1916 för:

4. Renhållningsverket:

a) Löner och arvoden:

Förvaltaren			4,000: —
Kontorsbiträde, lön		1,200: —	
Ett ålderstillägg		150: —	1,350: —
Förman och fodermarsk:			
Lön för hvar och en	1,100: —		
Två ålderstillägg	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —	2,900: —
Naturaförmåner: 2 rum och kök till värde 350 kr.			
Fyra ord. arbetare: G. Malmén, G. Karlsson, Arv. Andersson och K. Sunnesson:			
Lön för hvar och en	900: —		
Två ålderstillägg	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,250: —	5,000: —
Naturaförmåner: 1 rum och kök till värde 225 kr.			
		Transport	13,250: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Renhållningsverket.

Transport			13,250: —		
Fem ord. arbetare: E. Andersson, S. Lundin, O. Eriksson, K. Forslund och G. Vestlin:					
Lön för hvar o. en	900: —				
Två ålderstillägg	200: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —				
Hyresersättning	225: —	1,475: —	7,375: —		
Ord. arbetare: K. Kihlgren:					
Lön		900: —			
Ett ålderstillägg		100: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Hyresersättning		225: —	1,375: —		
En sopare:					
Lön		900: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Hyresbidrag		225: —	1,275: —		
Extra arbetare			2,500: —	25,775: —	
b) Extra körslor			100: —		
c) Inköp af torfmull			7,000: —		
d) Utgifter för stallet:					
Från landtbruket		6,550: —			
Hästskoning		300: —			
Underhåll af seldon, filtar och täcken m. m.		400: —			
Försäkrings- och brandpremier		180: —	7,430: —		
e) Hyror för kontorslokal			300: —		
f) Olycksfallsförsäkringspremier			125: —		
g) Trycksaker och kontorsböcker			200: —		
h) Vattenafgift			75: —		
i) Sotning			30: —		
k) Upphämtning af sopor			325: —		
l) Brandstodsafgifter			105: —		
m) Komplettering o. underhåll af latrinkärl			250: —		
n) Reparation af fordon			700: —		
o) Belysning i stall och kontor samt städning och värme å kontoret			200: —		
p) Reparationer i fabriken			300: —		
r) Beklädnadspersedlar			500: —		
s) Telefonafgifter			330: —		
t) Läkare- och veterinärarvode			100: —		
u) Medicin			200: —		
v) Drifkraft för blandningsmaskin			900: —		
x) Oförutsedda utgifter			1,000: —	20,170: —	45,945: —

Bil. F. 1 a.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan.*

Förslag

till utgifts- och inkomststat för Västerås Folkskolor år 1916.

Utgifter:

Aflöning till:

1 folkskoleinspektör (Granér)		4,500: —
1 ord. lärare (Valter) lön	1,700: —	
Tre ålderstillägg	900: —	2,600: —
1 ,, ,, (Alm) lön	1,700: —	
Däraf bostad in natura 300: —		
Tre ålderstillägg	900: —	2,600: —
1 ,, ,, (Bohlin)	1,700: —	
Tre ålderstillägg	900: —	2,600: —
1 ,, ,, (Fröier) lön	1,700: —	
Däraf bostad in natura 300: —		
Tre ålderstillägg	300: —	2,600: —
1 ,, ,, (Dahlberg) lön	1,700: —	
Två och ett halft ålderstillägg	750: —	2,450: —
1 ,, ,, (Næslund) lön	1,700: —	
Två ålderstillägg	600: —	2,300: —
1 ,, ,, (Andrén)	1,700: —	
Två ålderstillägg	600: —	2,300: —
1 ,, ,, (Rudqvist) lön	1,700: —	
Ett och ett halft ålderstillägg	450: —	2,150: —
1 ,, ,, (Krantz) lön	1,700: —	
Däraf bostad in natura 300: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,000: —
1 ,, ,, (Granér) lön	1,700: —	
Ett ålderstillägg	300: —	2,000: —
1 ,, ,, (Leontein) lön	1,700: —	
Ett ålderstillägg	300: —	2,000; —
1 ,, ,, (Lindberg) lön	1,700: —	
1 ,, ,, (Norman) lön	1,700:	
1 ,, ,, (Olsson) lön	1,700: —	
1 ,, ,, (Sjöholm) lön	1,700: —	
1 ,, ,, (Pettersson) lön	1,700: —	
Transport	8,500; —	30,100: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Folkskolan.

Transport	8,500: —	30,100: —	
1 ord. lärare (Johansson) lön	1,700: —		
1 „ „ (Vikberg) lön	1,700: —		
1 „ „ (Wallström) lön	1,700: —		
2 „ „ (ej tillsatta) lön pr 1/2 år (850)	1,700: —		
1 e. o. „ (Karlfors) lön pr 1/2 år	700: —		
1 „ „ (Sigroth) lön	1,400: —		
1 „ „ (Jäderlund) lön	1,400: —		
1 „ „ (Magnusson) lön	1,400: —	20,200: —	50,300: —
Aflöning till folkskollärarinnor:			
1 ord. lärarinna (Stenström) lön	1,500: —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Svanholm) lön	1,500: —		
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Hammarskjöld) lön	1,500: —		
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Fröman) lön	1,500; —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Bohman) lön	1,500: —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Fernqvist) lön	1,500: —		
Två och ett halft ålderstillägg	500: —	2,000: —	
1 „ „ (Svanbom) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Holmer)	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Kolmodin) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Köhlberg) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Månsson) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Hellman) lön	1,500: —		
Ett och ett halft ålderstillägg	300: —	1,800: —	
Transport		23,800: —	50,300: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan.*

		Transport	23,800: —	50,300: —
1 ord. lärarinna (Maunsback) lön		1,500: —		
Ett ålderstillägg		200: —	1,700: —	
1 „ „ (Bostrand) lön		1,500: —		
Ett ålderstillägg		200: —	1,700: —	
1 „ „ (Häggroth-Pihl) lön..........		1,500: —		
1 „ „ (Svensson) lön		1,500: —		
1 „ „ (Arvedsson) lön		1,500: —		
1 „ „ (Bolin) lön		1,500; —		
1 „ „ (Ahlstedt) lön		1,500: —		
2 „ „ (ej tillsatta) lön pr $^1/_2$ år (750)		1,500: —		
1 e. o. „ (Pettersson) lön pr $^1/_2$ år ..		650: —		
1 „ „ (Karlsson) lön		1,300: —		
1 „ „ (Isacsson) lön		1,300: —		
1 „ „ (Stridh) lön		1,300: —	13,550: —	40,750: —
Aflöning till småskollärarinnor:				
7 lärarinnor (O. Bergh, A. Lennmalm, E. Eriksson, J. Johansson, O. Norling, M. Ahlström o. E. Karlsson) lön	900: —			
Däraf för O. Berg bostad in natura 200: — Tre ålderstillägg	300: —	1,200: —	8,400: —	
1 lärarinna (A. Pettersson) lön........	900: —			
Två och ett halft ålderstillägg	250: —	1,150: —	1,150: —	
4 lärarinnor (A. S. Eriksson, T. Österberg, E. Svensson o. M. Sjöholm) lön	900: —			
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	4,400: —	
2 lärarinnor (E. Fogelberg och S. Söderholm) lön	900: —			
Ett och ett halft ålderstillägg	150: —	1,050: —	2,100: —	
5 lärarinnor (G. Vahlberg, T. Söderholm, S. Boije, G. Almberg, M. Lagrelius) lön		900: —		
Ett ålderstillägg		100: —	5,000: —	
10 lärarinnor (A. E. Pettersson, S. Eriksson, G. Ringdahl, A. Janson, M. Lundgren, L. Hultkrantz, M. Eklund, K. Nordkvist, E. Berg och E. Olsson) lön		900: —	9,000: —	
1 lärarinna (ej tillsatt) lön		900: —	900: —	
2 lärarinnor (ej tillsatta) lön pr $^1/_2$ år (450: —)		900: —	900: —	31,850: —
Aflöning till lärare i slöjd och huslig ekonomi:				
1 lärare i slöjd (Brandt) lön		1,700: —		
Däraf bostad in natura 200: —				
Tre ålderstillägg		900: —	2,600: —	
		Transport	2,600: —	122,900: —

Transport		2,600: —	122,900: —
1 lärare i slöjd (Ljung) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	
1 lärare i skomakeri (Hammarstèn) lön		1,500: —	
1 lärarinna i slöjd (Vahlbäck) lön	1,000: —		
Tre ålderstillägg	300: —	1,300: —	
1 lärarinna i slöjd (Molander) lön	1,000: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,200: —	
1 lärarinna i slöjd (Lindqvist) lön	1,000: —		
Ett och ett halft ålderstillägg	150: —	1,150: —	
1 lärarinna i slöjd (Vahlström) lön	1,000: —		
Ett ålderstillägg	100: —	1,100: —	
3 lärarinnor i slöjd (Hahr, Schenström och Vimnell) lön	1,000: —	3,000: —	
1 biträdande lärarinna i slöjd (Pettersson) lön för 774 timmar		627: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Thunell) lön	1,200: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,400: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Granér) lön	1,200: —		
Ett ålderstillägg	100: —	1,300: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (af Billbergh) lön		1,200: —	
Diverse folkskollärare samt slöjdlärare Ljung för öfvertidsundervisning		3,000: —	
Till slöjdlärarinnor för öfvertidsundervisning		525: —	21,702: —
Dyrtidstillägg för år 1916:			
Till 23 folkskollärare à kr. 150: — och 1 à kr. 75		3,525: —	
„ 23 folkskollärarinnor à kr. 150 och 1 à kr. 75		3,525: —	
„ 30 småskollärarinnor à kr. 150 och 2 à kr. 75		4,650: —	
„ 3 slöjdlärare à kr. 150		450: —	
„ 7 slöjdlärarinnor à kr. 150		1,050: —	
„ 3 skolkökslärarinnor à kr. 150: —		450: —	13,650: —
Vikariehjälp:			
För lärare och lärarinnor			4,000: —
Fortsättningsskolan:			
Arvode till lärare och lärarinnor			3,330: —
Privatläsning:			
Förslagsanslag			600: —
Aflöning till vaktmästare, eldare och städerskor:			
Vaktmästaren vid Herrgårdsskolan (Ekman) lön	950: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Tilläggsarvode	75: —		
Bostad, ved och lyse in natura	250: —	1,575: —	
Transport		1,575: —	166,182: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan.*

Transport		1,575: —	166,182: —
Eldaren m. m. vid Herrgårdsskolan (ej tillsatt) lön	800: —		
Bostad, ved och lyse in natura	150: —	950: —	
Vaktmästaren vid Djäknebergsskolan (Sahlkvist) lön	950: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Bostad, ved och lyse in natura	250: —	1,500: —	
Vaktmästaren vid Korsängsskolan (Andersson) lön	950: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Bostad, ved och lyse in natura	250: —	1,500: —	
Städerskan i Herrgårdsskolan (Maria Johansson) lön	450: —		
Bostad, ved och lyse in natura	75: —	525: —	
Städerskan i Herrgårdsskolan (H. Ekman) lön		325: —	
„ i „ (ej tillsatt) lön		325: —	
„ i Norra slöjdskolan (Lovisa Andersson) lön	125: —		
Bostad, ved och lyse in natura	75: —	200: —	
Städerskan i Djäknebergsskolan (Anna Sahlkvist) lön		400: —	
Städerskan i slöjdskolan för flickslöjd i Skepparbacksskolan (Augusta Sundell) lön		120: —	
Städerskan i Skepparbacksskolan (V. Torell) lön		500: —	
„ i Mariabergsskolan (A. Eriksson) lön		300: —	
3 städerskor i Korsängsskolan à 325: —		975: —	
Läkarearvode åt vaktmästarne Ekman, Andersson och Sahlkvist, eldaren i Herrgårdsskolan samt städerskorna Maria Johansson, Lovisa Andersson, Vilhelmina Thorell, Anna Eriksson samt två städerskor vid Korsängsskolan		40: —	
Städning af förhyrd slöjdlokal i seminariet (10 kr. pr månad)		86: —	9,321: —
Dyrtidstillägg för år 1916:			
Till 3 vaktmästare och en eldare à 150 kr.			600: —
Pensionsafgifter:			
till Folkskollärarnes pensionsinrättning		3,633: 75	
„ „ änke- och pupillkassa		855: —	
„ Småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt		684: —	5,172: 75
		Transport	181,275: 75

N:o 76. Budgetförslag 1916. Folkskolan.

		Transport	181,275: 75
Pensioner:			
till f. folkskolläraren	C. L. Lindqvist	800: —	
„ „	P. V. Verkelin	800: —	
„ „	J. P. Malmberg	800: —	
„ småskollärarinnan	L. Melin	500: —	
„ „	M. Holm	500: —	
„ „	E. Hallin	390: —	
„ „	J. Kjellin	600: —	
„ „	H. Törngren	390: —	
„ slöjdlärarinnan	E. Hellström	910: —	
„ vaktmästaren	K. G. Lönnborgs änka	200: —	
„ städerskan	änkan Lovisa Pettersson	200: —	
„ „	Charlotta Svedin	300: —	
„ „	Edla Froberg	300: —	6,690: —

Skolträdgårdarna:

Trädgården vid Västgötegatan, omkostnader	200: —		
Arvode till I. Fröier	250: —	450: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna (incl. arvode till vårdaren herr Fröier, 50: —)		400: —	
Herrgårdsskolan, omkostnader	500: —		
arvode till H. Dahlberg (bostad)	300: —	800: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Herrgårdsskolan och Norra slöjdskolan (incl. arvode till vårdaren herr Dahlberg, 50: —)		300: —	
Korsängsskolan, omkostnader		500: —	
Arvode till I. Bohlin kr. 350: — jämte kr. 150: — för nyanläggningar af trädgården		500: —	
Anslag till vård af planteringar och parker vid Korsängsskolan (incl. arvode till vårdaren herr Bohlin, kr. 50: —)		400: —	3,350: —
Skolköket (driftkostnad)			2,500: —
Inventarier till skolköket vid Korsängsskolan			1,000: —
Skolmateriel			5,000: —
Inventarier			11,500: —
Slöjdmateriel			3,000: —
Inventarier till flickslöjden vid Korsängsskolan			300: —
Anslag till undervisning i instrumentalmusik			300: —
Tandklinik (lokalhyra)		500: —	
Tandläkare, lön 2,000: — och kvinnligt bitr. 400: —		2,400: —	
Förbrukningsartiklar (förslagsvis)		100: —	
Ljus och bränsle		150: —	
Städning och skurning (12 kr. i mån. i 10 mån.)		120: —	3,270: —
		Transport	218,185: 75

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan.*

Transport		218,185: 75
Arvoden:		
Arvode till skolläkaren	800: —	
„ „ simläraren (10 mån. à 100 kr.)	1,000: —	
„ „ simlärarinnan (10 mån. à 75 kr.)	750: —	
„ för hämtning af skolbarn	200: —	
„ till 3 materialförvaltare à 225 kr.	675: —	3,425: —
Trycknings- och annonskostnader		1,000: —
Lärare- och lärjungebiblioteken:		
Lärarepersonalens bibliotek	400: —	
Lärjungebiblioteket	350: —	750: —
Stipendier:		
Bidrag till studieresor för lärarepersonalen	500: —	
„ „ skolresor för lärjungarna	350: —	850: —
Skomakerislöjd och skolkängor, omkostnader	1,200: —	
Inköp af gymnastikskor till Korsängsskolan	530: —	1,730: —
Vatten, värme och belysning:		
Vattenafgifter	500: —	
Koks (förslagsvis)	10,000: —	
Ved „	2,500: —	
Vedhuggning	350: —	
Kol och antracit till ångpannor och kaminer	2,500: —	
Diverse utgifter för uppvärmningen	500: —	
Belysning, elektrisk och gas	3,500: —	19,850: —
Skolbad:		
Aflöning till baderskor	750: —	
Handdukstvätt och tvål	400: —	
Materiel för simundervisningen	75: —	1,225: —
Reparationer:		
Årskostnader (förslagsvis)		3,350: —
Renhållning:		
Skurning och rengöring samt tvätt	3,800: —	
Renhållning af gårdar	155: —	
Renhållning m. m. af gatorna utanför Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna samt lärarebostäderna	725: —	
Sotning	150: —	4,830: —
Transport		255,195: 75

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Folkskolan.

		Transport	255,195: 75

Diverse utgifter:

Hyra för slöjdlokal i seminariet	250: —	
Brandstodsafgifter	530: —	
Telefonafgifter (förslagsvis)	350: —	
Skötsel af ur	50: —	
Smärre reparationer å materiel och inventarier m. m.	1,200: —	
Böcker till fattiga skolbarn	600: —	
Barnbespisningen (förslagsvis)	3,500: —	
Oförutsedda utgifter	700: —	7,180: —

Barnavårdsnämnden:

För barn vid Hall	1,000: —	
„ utackordering i enskilda hem	1,700: —	
Diverse oförutsedda utgifter	500: —	3,200: —

Ränta och amortering å obligationslån:

a) för andel i 1892 års obligationslån kr. 100,000: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 61,250: —.

Ett års ränta	2,390: —		
Ett års amortering	2,500: —	4,890: —	

b) För andel i 1902 års obligationslån kr. 215,000: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 177,375: —.

Ett års ränta	7,095: —		
Ett års amortering	3,762: 50	10,857: 50	

c) För andel i 1907 års obligationslån kr. 44,500: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 40,100: —.

Ett års ränta	1,804: 40		
Ett års amortering	900: —	2,704: 50	

d) För andel i 1910 års obligationslån kr. 324,880: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 319,249: —.

Ett års ränta	14,274: 66		
Ett års amortering	4,069: —	18,343: 66	36,795: 66
		Summa Kronor	302,371: 41

N:o 76. *Budget-förslag 1916. Folkskolan.*

Inkomster:

Behållning från år 1914			13,173: 58
Statsbidrag:			
Till folkskolan:			
För 4 lärare à kr. 1,260: —	5,040: —		
„ 6 lärarinnor à „ 1,110: —	6,660: —		
„ 3 lärare à „ 1,110: —	3,330: —		
„ 5 lärarinnor à „ 1,010: —	5,050: —		
„ 5 lärare à „ 960: —	4,800: —		
„ 4 lärarinnor à „ 910: —	3,640: —		
„ 11 lärare à „ 810: —	8,910: —		
„ 8 lärarinnor à „ 810: —	6,480: —		
„ 1 lärare och 1 lärarinna à kr. 405: —	810: —	44,720: —	
Till småskolan:			
„ 12 lärarinnor à kr. 630: —	7,560: —		
„ 2 „ à „ 570: —	1,140: —		
„ 6 „ à „ 510: —	3,060: —		
„ 10 „ à „ 450: —	4,500: —		
„ 2 „ à „ 225: —	450: —	16,710: —	
Till fortsättningsskolan		450: —	
Till slöjdskolan:			
För gossar 35 grupper à kr. 81: —	2,835: —		
„ flickor 56 „ à „ 40: 50	2,268: —		
„ „ 4 „ à „ 19: 20	76: 80	5,179: 80	
Till undervisning i huslig ekonomi:			
18 kurser à kr. 100: —		1,800: —	
Till lärjungebiblioteket		150: —	69,009: 80
Arrendemedel:			
För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön (Staubska fonden)		37: —	
Hyresmedel:			
För bostäder till lärare, vaktmästare m. m.		3,300: —	
Skolköket:			
Beräknade afgifter		1,000: —	
Barnavårdsnämnden:			
Af fattigvårdsstyrelsen för 5 barn vid Hall		500: —	
„ „ „ 12 utackorderade barn		1,200: —	
Statsbidrag för 12 barn		345: —	6,382: —
		Transport	88,565: 38

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Folkskolan.

	Transport	88,565: 38
Att genom uttaxering fyllas:		
För folk- och småskolor	175,855: 39	
„ barnavårdsnämnden	1,155: —	
„ ränta och amortering	36,794: 66	213,805: 05
	Summa Kronor	302,370: 43

Bil. F. 1 b.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 4 november 1915.

— —

§ 157.

Upptogs till behandling den vid föregående sammanträde påbörjade granskningen af förslaget till 1916 års utgifts- och inkomststat för Västerås folkskolor och uppgjordes detta i enlighet med bifogade Bil. 4 för att i vederbörlig ordning ingifvas till Stadsfullmäktige, och ville styrelsen som motivering till viktigare förändringar rörande anslagskrafven anföra följande:

1. Efter pröfning af de inkomna ansökningarna om uppflyttning i högre lönegrad hade styrelsen funnit:

Folkskolläraren	H. Dahlberg	berättigad	att	1/7 1916	uppflyttas	i IV	lönegraden.
„	A. Rudkvist	„	„	1/7 1916	„	i III	„
„	G. Leontein	„	„	1/1 1916	„	i II	„
Folkskollärarinnan	E. Fernqvist	„	„	1/7 1916	„	i IV	„
„	F. Månsson	„	„	1/1 1916	„	i III	„
„	E. Hellman	„	„	1/7 1916	„	i III	„
„	F. Bostrand	„	„	1/1 1916	„	i II	„
Småskollärarinnan	E. Karlsson	„	„	1/1 1916	„	i IV	„
„	A. Pettersson	„	„	1/7 1916	„	i IV	„
„	E. Fogelberg	„	„	1/7 1916	„	i III	„
„	S. Söderholm	„	„	1/7 1916	„	i III	„
samt slöjdlärarinnan	H. Lindqvist	„	„	1/7 1916	„	i III	„

2. Från och med innevarande läsårs början är antalet parallellafdelningar i folkskolans I klass 12 (i öfriga klasser 10), och då barnantalets starka ökning, som utgjordt skälet till de nya afdelningarna, alltjämt pågår, kräfves äfven en motsvarande ökning för det kommande läsårets I folkskoleklass. Då nu redan antalet e. o. lärare torde vara alltför stort (4 e. o. folkskollärare och 4 e. o. folkskollärarinnor), anser styrelsen, att dessa båda nya lärarebefattningar jämte tvenne e. o. tjänster böra i staten uppföras som ordinarie och föreslår alltså från 1 juli 1916 inrättandet af *2 nya ordinarie folkskollärare- och 2 nya ordinarie folkskollärarinnetjänster.*

3. Äfven för småskolans I klass har på grund af barnantalets stegring antalet parallellafdelningar måst ökas från 14 till 16 med innevarande läsårs början, och då af samma skäl motsvarande ökning äfvenledes blir nödvändig för småskolans I klass under nästkommande läsår, föreslår styrelsen inrättandet af *tvenne småskollärarinnetjänster* fr. o. m. 1 juli 1916. N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan.*

4. Under förutsättning af att fr. o. m. nästkommande hösttermins början den då begynnande I folkskoleklassen får i likhet med den nuvarande 12 afdelningar, blir den *biträdande slöjdlärarinnans* undervisningstid ökad till 774 timmar, hvarför till hennes aflöning efter 81 öre pr timme erfordras *kr. 627.*

5. Enär all lärar- och öfrig personal i Västerås folkskolors tjänst i *dyrtidstillägg* åtnjutit kr. 150 med undantag af folk- och skolkökslärarinnor, för hvilka ifrågavarande tillägg utgått med kr. 100, anser styrelsen rättvist, att äfven folk- och skolkökslärarinnorna komma i åtnjutande af det högre beloppet.

6. En ny utgiftspost i 1916 års stat utgöres af *vaktmästare- och städerskearvodena* vid Korsängsskolan. Då styrelsen efter ansökan dit förflyttat Djäknebergsskolans förre vaktmästare, bibehåller han självklart sina förra löneförmåner. Hvad beträffar *städerskorna,* anser styrelsen, att dessa till såväl antal som aflöning böra jämställas med städerskorna i Herrgårdsskolan.

7. *Skolträdgården* samt parken vid Korsängsskolan jämte vården af desamma representerar äfven nya utgiftsposter. Då vårdarens arbete till en början måste blifva mera kräfvande har styrelsen ansett riktigt att uppdela hans för nästa år utgående arfvode i egentlig lön (kr. 350) samt ersättning för nyanläggning (kr. 150).

8. Sedan länge har behof af bättre vård för *skolans materiel* gjort sig gällande, och med ökningen af barnantalet och skollokalerna har materielförrådet ökats och därmed svårigheten för inspektören att öfva tillbörlig uppsikt öfver detsamma. Arbetet med att ombesörja lagning af skadad materiel, innan denna helt förfares, att öfversiktligt ordna densamma och tillse, att denna ordning bibehålles, att för kåren demonstrera nytillkommen materiel, föra inventarieförteckning och värdesätta allt i inventariebok, tillse att skyltar, omslag och skyddsanordningar äro i vederbörligt skick, ordna utlåning och ur förådet m. m. kräfver en person med uppdrag att sätta sig in i och handha detta arbete. Denna bör ockå vara skickad att samla och ordna, hvad som på frivillighetens väg genom lärare och lärjungar kan anskaffas; särskildt torde hembygdsundervisningen kräfva ansträngningar i detta syfte. Vid inköp af materiel bör en vårdare af densamma kunna erbjuda inspektören värdefulla tjänster, i syfte att såväl god som lämplig materiel må erhållas. Då ifrågavarande befattning måste blifva både kräfvande och tidsödande, kan ingen tänkas utan särskild ersättning vilja åtaga sig densamma, och vill styrelsen föreslå arvodet till *225 kr.* Med hänvisning till ofvanstående hemställer styrelsen, att ett belopp af 675 kr. må upptagas i staten till aflöning af en materielvårdare vid var och en af Herrgårds-, Djäknebergs- och Korsängsskolorna.

Mot detta beslut anmäldes reservation af herr Thunholm, som anhöll att få skriftligen motivera densamma (se bil. 5).

9. På grund af *läderprisernas* enorma stegring har det äskade anslaget till skomakerislöjden måst väsentligt ökas.

10. Den stora ökningen af anslaget till koks betingas dels af prisstegring, dels af den ökade förbrukning, Korsängsskolan förorsakar. En del öfriga poster,

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan.*

såsom renhållning, brandstods- och telefonafgifter m. m. ha äfven måst ökas på grund af den nya skolans tillkomst.

11. Ökningen af anslaget till *barnbespisning* orsakas af att innevarande års anslag visat sig otillräckligt, så att ett extra à 1,500 kr. eller lika mycket som den föreslagna höjningen måst äskas.

12. På grund af att en *slöjdsal för flickor* fattas och svårligen kan erhållas i något af stadens folkskolehus, men lämplig sådan står att erhålla i den för småskolans räkning f. n. v. förhyrda lokalen i småskoleseminariet, föreslår styrelsen att denne förhyres för ofvannämnda ändamål.

13. Enär från fröken Hilda Törngren till styrelsen inkommit anhållan om tilläggspension fr. o. m. 1 januari 1916, då hon efter mer än 34 års tjänstgöring afgår från sin befattning som småskollärarinna härstädes, beslöt styrelsen i öfverensstämmelse med hittills följd praxis föreslå en tilläggspension till fröken Törngren à 390 kr.

14. De föreslagna anslagen till inventarier och skolmateriel hvaraf största delen kommer på den nya skolan, ha uppgjorts efter noggranna beräkningar, af hvad som oundgängligen kräfves.

§ 158.

Ville styrelsen uttala den förhoppningen, att, för den händelse ett extra dyrtidstillägg för innevarande år komme att utgå till andra i stadens tjänst anställda, lärare och betjänte vid stadens folkskolor härvid äfven måtte komma i åtanke.

— —

Västerås den 4 november 1915.

Em. Granér.

Justeradt 10/11 1915.

Fredr. Fåhræus. *E. Edv. Karlsson.* *Frans Johansson.*

Ur protokollet rätt utdraget, betygar

Em. Granér,
Folkskolestyrelsens sekr.

Bil. F. 1 c.

Vid Styrelsens sammanträde har meddelats att, äfven sedan de af Styrelsen föreslagna materielvårdarebefattningarna blifvit tillsatta, de äldre barnen skulle i skolornas materielrum handhafva utlämning och mottagandet af undervisningsmaterielen. Däraf synes framgå att materielvårdarnes arbete närmast skulle bestå däri att under tider då undervisning ej pågår tillse och ordna materielen.

Då det torde vara möjligt att inom lärarekåren krafter finnas, hvilka, af särskildt intresse för viss gren af undervisningen, skulle vara villiga åtaga sig vården af någon viss del af materielen och då någon förfrågan härom, mig

veterligt, ej blifvit framställd till kåren, då dessutom, sedan nya skolan blifvit tagen i bruk, särskilda lärosalar erhålles för ritning och naturkunnighetsundervisningen och dithörande materiel således ej behöfver förflyttas till och från materielrummen har jag funnit skäl reservera mig mot Styrelsens beslut.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Folkskolan. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

E. A. Thunholm.

Bil. G. a.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverkstyrelsen får härmed öfverlämna förslag till utgifts- och inkomststat jämte nyanläggningar m. m. för år 1916.

Jämförelse med 1915.

Nettovinsten för år 1916 är beräknad till:

för Gasverket	Kr.	2,200: —
„ Elektricitetsverket	„	32,800: —
	Kr.	35,000: —
afdrages kostnaden för afloppsledningarna	„	29,100: —
Återstår	Kr.	5,900: —

För innevarande år är nettovinsten beräknad till:

för Gasverket	Kr.	13,440: —
„ Elektricitetsverket	„	29,305: —
	Kr.	42,745: —
för afloppsledningarna beräknade kostnader	»	27,500: —
Återstår	Kr.	15,245: —

Gemensamma förvaltningen.

Rörande kostnaderna för gemensamma förvaltningen har tillkommit:

dels de ålderstillägg, hvilka föreståndaren och kamreraren hafva att tillgodoräkna sig,

dels personliga lönetillägg för assistenten och tekniska biträdet med resp. 500: — och 300: — kronor, dels ett extra dyrtidstillägg för kassörskan och kontorsbiträdet, med 150: — kronor för hvardera, och dels 700: — kronor för mätareafläsare och inkasserare.

Assistenten.

Med hänsyn till det ansvar och arbete, som åligger assistenten, samt ökade lefnadsomkostnader anser styrelsen, att hans nuvarande lön är för låg och föreslår därför ett personligt lönetillägg af 500: — kronor.

Tekn. biträdet

Äfven tekniska biträdets lön är i förhållande till göromålen och rådande lefnadsomkostnader för låg, hvarför styrelsen föreslår ett personligt lönetillägg af 300: — kronor.

Af assistenten och tekniska biträdet ingifna ansökningar, däri de anhålla om resp. 1,000: — och 700: — kronors lönetillägg, bifogas.

Kassörskan o. kontorsbitr.

I skrifvelse till styrelsen hafva kassörskan och kontorsbiträdet under åberopande af dyrtiderna anhållit om dyrtidstillägg, och har styrelsen på de anförda skälen insatt 150: — kronor för hvardera.

Extra kontorspersonal. I likhet med förra året har äfven för innevarande år insatts 1,500: — kronor för extra kontorsbiträde.

Mätareafläsn. och inkassering. För mätareafläsning och inkassering har styrelsen på grund af ökadt arbete måst insätta 700: — kronor mera än för innevarande år.

Telefon. Kontorsbiträdet har hittills skött telefonens växelbord, men då biträdets tid är upptagen med andra göromål och telefonen kan skötas af en minderårig, har styrelsen härför upptagit 300: — kronor.

Förvaltningsbyggnaden. Förvaltningsbyggnaden har kräft en genomgående reparation, och har styrelsen på grund häraf måst höja anslaget till underhåll från 2,200: — till 3,000: — kronor.

Dyrtidstillägg. För flertalet af den å stat upptagna arbetspersonalen har styrelsen på därom gjorda framställningar insatt ett extra dyrtidstillägg à 150: — kronor.

Räntor och amortering. Nyanskaffningar och utvidgningar vid verken, därvid särskildt må nämnas nya mätare i stor utsträckning, ny gasklocka och hufvudledning vid gasverket samt utvidgning af maskineri och instrumentering vid elektricitetsverket har medfört ökade utgifter för räntor och amortering.

Vattenverket, underhåll. Rörande underhållet vid vattenverket har det visat sig, att det i innevarande års stat insatta beloppet, 5,800: — kronor, är för lågt. Styrelsen har för nästa år insatt 9,000: — kronor. Kostnaden för underhåll kan i väsentlig mån variera från ett år till ett annat, beroende på arten af de felaktigheter, som kunna uppstå vid ledningsnätet.

Afloppsledningarna. Ökning i driftkostnader för afloppsledningarna beror på tillkomsten af pumpstationen i Södra Esplanaden. Afgifterna för vattenklosetter har på grund af ökad anslutning stigit från 3,000: — till 6,000: — kronor.

Gatubelysning. På grund af minskad gatubelysning har kostnaden för denna sänkts från 29,440: — till 26,000: — kronor. Antalet lågor uppgår för närvarande till i runda tal 150 st. morgon- och 250 st. aftonbrinnare. Inskränkning har skett med cirka 125 st. af sistnämnda slag, hvarigenom kostnaden minskas med omkring 6,750: — kronor, men ökas däremot på grund af höjt gaspris kostnaden för de lyktor, som brinna, med 2,400: — kronor, hvarjämte insatts 900: — kronor för oförutsedt. Sker icke någon inskränkning af gatubelysningen nästkommande år, ökas på grund af gaspriset innevarande års summa med 3,200: — kronor.

Inkomst af gas. På grund af ökad omsättning vid gasverket samt höjning af gaspriset har inkomsten af försåld gas beräknats 54,800: — kronor högre än för innevarande år.

Koks, tjära och gaskol. Inkomsterna af koks och tjära hafva satts betydligt högre, beroende på stegrade pris och ökad omsättning. Men samtidigt hafva utgifterna för gaskol stigit i betydlig grad. Dessa utgifter äro beräknade med ledning af priset för inneliggande kol och ett för nästa år beräknadt pris. Gifvetvis är denna liksom de för gas, koks och tjära beräknade summorna att anse såsom approximativa.

Gasverket, underhåll. Ökad drift och högre kostnader för ugnsmaterial m. m. göra att underhållskostnaderna i gasverket måst höjas från 11,500: — till 14,250: — kronor.

Justerare af gasmätare. Liksom fallet är för elektricitetsverket bör också för gasverket en mätarejusterarebefattning inrättas. Vid gasverket finnes redan en justerare, hvilken åtnjuter timpenning, och torde hans lön för innevarande år uppgå till närmare 1,800: — kronor. Styrelsen tillåter sig föreslå, att en befattning såsom justerare vid gasverket upptages i stat med en grundlön af 1,800: — kronor och två ålderstillägg à hvardera 300: — kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring.

Förutom justering af gasmätare åligger det justeraren att inspektera hos abonnenterna uppsatta gasmätare och andra gasapparater. Det är af vikt, att innehafvaren af en dylik befattning är en kunnig och duglig person, som förstår att lämna råd rörande gasapparaters rätta handhafvande o. s. v. och får därför aflöningen ej sättas för låg.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Vatten- o. gasverksstyrelsen*

Elektr. energi från staten. Brännolja. Elektrisk energi från staten är beräknad till omkring 25,000: — och brännolja till 10,000: — kronor. Brännolja måste fortfarande anskaffas för dieselmotorerna, hvilka dels skola tjäna som reserv och dels arbeta under tid på dygnet, då belysningsström uttages och verkets belastning är mångfaldt större än den kraft som uttages från staten.

Elektr. verket, underhåll. Underhållskostnaden för elektricitetsverket har sänkts med 2,500: — kronor, enär vid uttagande af kraft från staten ackumulatorbatterierna, som kräfva stora underhållskostnader, komma till mindre användning.

Elektr. verket, personal. Extra hjälp i elektricitetsverket under vintertid kan indragas sedan kraft erhålles från Elfkarleby. Den maskinist, som tjänstgjort i elektricitetsverket vintertid, har under sommaren varit sysselsatt i vattenverket och har nu helt öfverflyttats till detta verk, vid hvilket, för att i möjligaste mån utnyttja abonnerad dygnskraft från staten, äfven nattdrift kommer att inrättas.

Förrådet vid hamnen. Kostnaden för iordningställande af förrådet vid hamnen, hvartill Stadsfullmäktige beviljat 4,500: — kronor att uppdelas lika på åren 1915 och 1916 har ej upptagits i staten för nästa år, beroende på att arbetena ej kunnat afslutas.

Ledningar och nyanskaffningar. Ledningar i Sture- och Gåsmyregat. Behofvet påkallar nedläggande af nya gasledningar af 4″ dimension i Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan samt i Gåsmyregatan från Domkyrkoesplanaden till Skolgatan. Delvis fattas gasledningar å dessa sträckor och där dylika finnas äro desamma af för ringa dimension och på grund af hög ålder af dålig beskaffenhet, hvartill kommer att gatornas stenläggning behöfver förnyas, och böra ledningsarbetena ske innan stenläggning företages. Ledningskostnaderna äro beräknade till resp. 2,400: — och 2,300: — kronor.

Ledningar i Domkyrkoesplanaden. Under förutsättning att Domkyrkoesplanaden kommer att iordningställas emellan Engelbrektsplanen och Nygatan böra innan detta arbete utföres vatten- och gasledningar där nedläggas. Upprättad plan öfver ledningssystem af för stadens nuvarande behof erforderliga dimensioner utvisar å berörda sträcka 7″ rör, då nu befintliga däremot endast äro af 4″ resp. 2″ dimension. Kostnaden för ifrågavarande anläggning är beräknad till 2,500: — kronor.

Ledningar i Herrgärds- o. Engelbrektsgatorna. Som det ifrågasatts att iordningställa gatorna omkring kvarteret Gösta har styrelsen upptagit kostnaden för vatten- och gasledningar samt delvis afloppsledning i norra delen af Herrgärdsgatan samt i Engelbrektsgatan kostnaden för aflopps- och vattenledningar i gatans hela längd mellan Rudbecks- och Kaplansgatorna, å hvilka sträckor ledningar saknas, men numera på grund af stadens tillväxt äro behöfliga. Kostnaden för ledningar i Herrgärdsgatan, där 9″ aflopps-, 5″ vatten- och 3″ gasledning skall nedläggas, är beräknad till 3,000: — kronor. Till ledningarnas fullständiga utbyggande i Engelbrektsgatan erfordras, vid användande af 12″ resp. 9″ rör till aflopp och 6″ rör till vattenledningen, 8,000: — kronor. Då redan förut är beviljadt 4,200: — kronor till ledningar i vissa delar af Engelbrektsgatan, men detta anslag i afvaktan på genomförande af det aflopssystem, till hvilket Engelbrektsgatans aflopp skall anslutas, icke kommit till användning, uppgår nu erforderligt anslag till 3,800: —. Afloppet till Engelbrektsgatan skall nämligen anslutas till Rudbecksgatans till kulverten i Kopparbergs-

N:o 76.

Budgetförslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

vägen gående aflopp, hvilket först innevarande år kunnat komma till utförande. För erhållande af kraftigare cirkulation i vattenledningssystemet och välbehöflig ökad vattenmatning till nordöstra stadsdelarna, som numera äro tätt bebyggda, anser styrelsen att hela sträckningen mellan Rudbecks- och Kaplansgatorna redan nu bör utföras.

Elektriska jordkablar.

I Källgatan mellan Stora gatan och Västgötegatan, i Jakobsbergsgatan mellan Stora gatan och Kristinagatan samt i Sturegatan mellan Snickare- och Smedjegatorna är nödvändigt nedlägga elektriska jordkablar, enär dylika saknas i dessa sträckningar. Kostnaden härför är beräknad till resp. 800: —, 1,450: — och 850: — kronor. Kablarna läggas i gångbanorna.

Gatubelysning. Nya gatulyktor.

Rörande gatubelysningen anser styrelsen, att de i närslutna förteckning upptagna nya gatulyktor äro af behofvet. Anläggningskostnaden för en gatulykta motsvarar 140: — och årliga kostnaden 76 kronor.

Fiskartorgets belysning.

Den å Fiskartorget uppställda kandelabern anser styrelsen bör borttagas och i dennes ställe belysning anordnas utefter torgets sidor med 3 st. nedåtbrinnande lyktor af samma typ som de nya lyktorna vid Stora gatan. Samtidigt böra öfriga två uppåtbrinnande lyktor vid Fiskartorget utbytas mot nedåtbrinnande ljus. Då genom kandelaberns borttagande lågantalet minskas med 1 st., ställer sig den nya belysningen ej dyrare, men kommer på grund af sitt starkare ljus och fördelaktigare placering att bättre upplysa torget och trottoarerna invid detsamma.

Utbyte af lyktor mot nedåtbrinnande ljus.

Styrelsen har dessutom för afsikt att inom stadens centralare delar utbyta några stycken uppåtbrinnande lyktor mot nedåtbrinnande. Då en del lyktor nu äga dubbla lågor och detta sedermera ej erfordras och då de gamla lyktorna kunna användas där nytillkommande lyktor skola uppsättas, medför utbytet inga andra utgifter än kostnaden för detsamma och en ringa merkostnad för lyktorna.

Belysningen vid teatern.

För att höja belysningen å Slottsgatan vid nya bankhuset och teatern har arkitekt Hahr upprättat ritning öfver en belysningsstolpe. Stolpen skulle placeras i hörnet af Slotts- och Västgötegatorna. Anskaffningskostnaden inkl. lampor är beräknad till 940: — kronor och årliga kostnaden för belysning, som skulle ske med 6 st. 200-ljus elektriska lampor, af hvilka en skulle tjänstgöra som natt- och öfriga som aftonbrinnare, till 290: — kronor. Då god belysning erfordras å berörda plats och ifrågavarande belysning äfven kommer att upplysa en stor del af Stadsparken samt medföra indragning af nuvarande gaslyktan framför Västgötegatan, hvilken lykta, då den tjänstgör som nattbrinnare, kostar 108: — kronor per år, anser styrelsen att den af arkitekt Hahr föreslagna belysningen bör anordnas.

Belysning inom Hoffsta och vid Granelund.

I skrifvelser, som här bifogas, hafva framställningar gjorts om belysning dels med 3 st. lyktor inom Hoffsta, hvaraf en i korsningen mellan Katrinelunds- och Lovisebergsvägarna, en i korsningen mellan Lovisebergs- och Kristiansborgsvägarna samt en å planen uppe i Hoffstaområdet, dels ock med en lykta inom Granelund mellan gårdarna N:o 5 och 6. Rörande den förstnämnda af dessa framställningar föreslår styrelsen att tillsvidare en 200-ljus elektrisk lampa, som anbringas på hög stolpe, uppsättes i korsningen mellan Lovisebergs- och Kristiansborgsvägarna. Anläggningskostnaden är beräknad till 210: — och årliga driftkostnaden till 90: — kronor. Vidkommande lampan inom Granelund uppgår anläggningskostnaden, då för lampan lämplig stolpe redan finnes, till endast 25: — kronor. Årliga kostnaden för en 50-ljus elektrisk lampa, som brinner till klockan

11,30 är 35: — kronor, men anser styrelsen att med denna lampa bör kunna anstå, enär området erhåller belysning från lampor i dess närhet.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Däremot anser styrelsen att behof förefinnes för en lampa utefter Stockholmsvägen, i backen mellan Folkets Park och Sommarro. Då ledningar redan finnas kan en elektrisk 200-ljus lampa uppsättas för en kostnad af 160: — kronor. Årliga kostnaden blifver, om lampan får tjänstgöra som nattbrinnare, 90: — kronor.

Elektriskt ljus vid Sommarro

För anskaffande af mätare och inventarier samt utförande af serviser och diverse mindre utsträckningar anhåller styrelsen om anslag å resp. 35,000: — och 15,000: — kronor.

Mätare och serviser m. m.

Under åberopande af det här anförda får styrelsen hemställa:

att assistenten och tekniska biträdet vid verken erhålla personliga lönetillägg, för assistenten med 500: — och för biträdet med 300: — kronor per år;

att extra dyrtidstillägg för 1916 med 150: — kronor beviljas för hvardera af de af styrelsen i staten föreslagna befattningshafvare, inalles 13 stycken;

att på sätt styrelsen föreslagit en justerarebefattning inrättas vid Gasverket med en aflöning af 1,800: — kronor per år samt med två ålderstillägg om hvardera 300: — kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring;

att för utförande af nedanstående gatuledningsarbeten på sätt styrelsen föreslagit beviljas af lånemedel:

1. gasledning i Sturegatan	kostnad	kr.	2,400: —
2. „ i Gåsmyregatan	„	„	2,300: —
3. vatten- och gasledningar i Domkyrkoesplanaden	„	„	2,500: —
4. „ , gas- och afloppsledningar i Herrgårdsgatan	„	„	3,000: —
5. „ och afloppsledningar i Engelbrektsgatan	„	„	3,800: —
6. elektrisk jordkabel i Källgatan	„	„	800: —
7. „ „ i Jakobsbergsgatan	„	„	1,450: —
8. „ „ i Sturegatan	„	„	850: —

att anslag beviljas till utökning af allmänna belysningen med de i bilagda förteckning upptagna gaslyktor och elektriska lampor, att utgå af uttaxerade medel belöpande sig anläggningskostnaden på:

för gaslyktorna	kr.	980: —
och elektriska lamporna	„	1,310: —

att för inköp af mätare och inventarier beviljas ett anslag af .... „ 35,000: — att utgå af lånemedel.

att för serviser och diverse mindre utsträckningar af ledningar anvisas ett anslag af .... „ 15,000: — att äfvenledes utgå af lånemedel.

Västerås den 30 oktober 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Bil. G. b.

Utgifts- och inkomststat

för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt afloppsledningarna år 1916.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning:

Löner:

Föreståndaren	5,000: —	
två ålderstillägg	1,000: —	
personligt lönetillägg	1,000: —	7,000: —
Assistenten	3,000: —	
personligt lönetillägg	500: —	3,500: —
Kamreraren	2,400: —	
två ålderstillägg	600: —	
personligt lönetillägg	1,000: —	4,000: —
Kassörskan	1,500: —	
två ålderstillägg	300: —	
dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,950: —
Kontorsbiträdet	1,200: —	
två ålderstillägg	300: —	
dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,650: —
Extra kontorsbiträde		1,500: —
Tekniskt biträde	1,800: —	
personligt lönetillägg	300: —	2,100: —
Förrådsförmannen	1,800: —	
ett ålderstillägg	300: —	2,100: —
Mätareafläsare och inkasserare		5,200: —
Siffergranskare		500: —
Springbiträden		550: —
	Summa Kronor	30,050: —
Hvaraf påföres Vattenverket	6,400: —	
Gasverket	9,000: —	
Elektr.-verket	9,000: —	
Afloppsledningarna	2,850: —	
Installationsarbeten	2,800: —	30,050: —

Diverse utgifter:

Läkarearvode, sjukhjälp, medicin och olycksfallsförsäkring	1,200: —
Räkenskapsböcker, skrif- och ritmaterial, postporto, annonser m. m.	3,000: —
Telefonafgifter och aflöning till telefonist	1,400: —
Renhållning, eldning, städning och belysning	2,500: —
Brandstodsafgifter för samt underhåll af förvaltningsbyggnad och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg	3,000: —
Diverse, såsom resor, föreningsafgifter m. m.	500: —
Summa Kronor	11,600: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Hvaraf påföres Vattenverket	2,750: —	
Gasverket	3,350: —	
Elektricitetverket	3,350: —	
Afloppsledningarna	1,550: —	
Installationsarbeten	600: —	11,600: —

Vattenverket.

Inkomster:

Afgifter för vatten samt hyror för mätare	84,375: —
Hyra för lägenheter vid gamla vattenverket	525: —
Summa Kronor	84,900: —

Utgifter:

Driftkostnader				14,500: —
Underhållskostnader				9,000: —
Aflöningar och pensioner:				
Förvaltningen enligt ofvan			6,400: —	
Maskinmästaren		1,400: —		
två ålderstillägg		600: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra dyrtidstillägg för 1916	150: —	300: —	2,300: —	
(Bostad med vedbrand in natura 300: —)				
En maskinist		1,000: —		
två ålderstillägg		300: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra dyrtidstillägg för 1916	150: —	300: —	1,600: —	
(Bostad med vedbrand in natura 300: —)				
En maskinist		1,000: —		
två ålderstillägg		300: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra dyrtidstillägg för 1916	150: —	300: —	1,600: —	
(Bostad med vedbrand in natura 275: —)				
Rörnätsförman		1,800: —		
dyrtidstillägg för 1916		150: —	1,950: —	
Vården af vattenborgen		1,000: —		
två ålderstillägg		300: —		
dyrtidstillägg för 1916		150: —	1,450: —	
Pension till förre assistenten F. G. Lönnqvist			2,500: —	17,800: —
Diverse utgifter:				
Förvaltningen enl. ofvan			2,750: —	
Brandstodsafgifter och utskylder			650: —	
Afgift till staten för vattenverket i Hesslö		500: —		
„ „ arrendatorn af Hesslö egendom		500: —		
Transport		1,000: —	3,400: —	41,300: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Transport	1,000: —	3,400: —	41,300: —
Arrende för mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —		
„ „ „ „ C. Pettersson, Vallby	25: —	1,175: —	
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket		325: —	
Analyser, skjutsar m. m.		100: —	
Afskrifningar af diverse fordringar		100: —	
Diverse, utjämning		221: 08	5,321: 08
Räntor och amortering:			
Enl. särskild plan, se bil.			
Räntor		21,888: 04	
Amortering		18,090: 88	39,978: 92
		Kronor	86,600: —
som minskas med afloppsledningarnas och gasverkets andel i aflöning till förmän			
Afloppsledningarna 1,000: — och Gasverket 700: —			1,700: —
		Summa Kronor	84,900: —

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Driftkostnader:		
Förvaltningen enl. ofvan	2,850: —	
Elektr. ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	2,000: —	
Andel i aflöning till förmän vid vattenverket	1,000: —	
Aflöning för driften i pumpstationen	700: —	
Rensning af brunnar samt spolning af ledningar	3,000: —	9,550: —
Underhållskostnader:		
Underhåll af ledningsnätet med tillhörande brunnar		3,001: 07
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enl. ofvan		1,550: —
Räntor och amortering:		
Enl. planen för obligationslånen, se bil.		
Räntor	15,471: 93	
Amortering	5,627: —	21,098: —
	Kronor	35,200: —
hvarifrån afgå följande inkomster:		
afgift för 400 st. vattenklosetter à 15: — kr.	6,000: —	
„ „ en afloppsbrunn vid egendomen N:o 62 Jakobsberg, S:t Ilians socken	100: —	6,100: —
	Summa utgifter	29,100: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Gasverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		26,000: —
Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare		163,800: —
Stenkolstjära, koks och ammoniaksalt		115,500: —
Installationsarbeten		1,000: —
	Summa Kronor	306,300: —

Utgifter:

Driftkostnader:			
Gaskol		201,300: —	
Öfriga kostnader		10,300: —	211,600: —
Underhållskostnader:			
Underhåll af fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		14,250: —	
5:te och sista årets amortering af 1912 års reparation i gasverket		2,900: —	17,150: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enl. ofvan		9,000: —	
Gasmästaren	1,500: —		
två ålderstillägg	600: —		
dyrtidstillägg för 1916 ... 150: —			
extra „ „ 1916 ... 150: —	300:	2,400: —	
(Bostad med värme och belysning in natura 400: — kr.)			
Mätarejusterare	1,800: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,950: —	
Eldare		11,000: —	
Andel i aflöning till rörnätsförmannen vid vattenverket		700: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda		500: —	25,550: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enl. ofvan		3,350: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		2,500: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren		200: —	
Afskrifning af diverse fordringar		350: —	
Diverse utjämning		258: 03	6,658: 03
Räntor och amortering:			
Enl. särskild plan, se bil.			
Räntor		19,695: 07	
Amortering		23,446: 90	43,141: 97
		Kronor	304,100: —
Inkomster utöfver utgifter			2,200: —
		Summa Kronor	306,300: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen	3,300: —
Enskild belysnings- och kraftström samt hyror för mätare	195,700: —
Installationsarbeten	1,000: —
Summa Kronor	200,000: —

Utgifter:

Driftkostnader:				
Elektrisk energi från Statens kraftstation		25,000: —		
Brännolja		10,000: —	35,000: —	
Öfriga kostnader			6,000: —	41,000: —
Underhållskostnader:				
Underhåll af fastigheter, maskiner, batteri, ledningsnät och mätare				9,000: —
Aflöningar:				
Förvaltningen enl. ofvan			9,000: —	
Maskinmästaren		1,600: —		
två ålderstillägg		600: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra „ „ 1916	150: —	300: —	2,500: —	
(Bostad med värme och belysning in natura 400: —)				
En maskinist		1,200: —		
två ålderstillägg		300: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra „ „ 1916	150: —	300: —	1,800: —	
En maskinist, äfven tafvelvakt		1,350: —		
ålderstillägg		150: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra dyrtidstillägg för 1916	150: —	300: —	1,800: —	
Förste montören		1,500: —		
två ålderstillägg		600: —		
dyrtidstillägg för 1916	150: —			
extra dyrtidstillägg för 1916	150: —	300: —	2,400: —	
Mätarejusteraren		1,500: —		
två ålderstillägg		300: —		
dyrtidstillägg för 1916		150: —	1,950: —	
Extra montör			1,500: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda			500: —	21,450: —
			Transport	71,450: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

		Transport	71,450: —
Turbinhusdriften:			
Arrende för vattenfallet i Svartån		3,000: —	
Aflöning för tillsyn af maskiner samt reglering af dammluckor		2,700: —	
dyrtidstillägg år 1916 för två man à 150: — kr.		300: —	
öfriga kostnader för drift och underhåll		800: —	6,800: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enl. ofvan		3,350: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		3,550: —	
Bränsle och lyse åt maskinmästaren		200: —	
Afskrifning af diverse fordringar		350: —	
Diverse, utjämning		238: 59	7,688: 59
Räntor och amortering:			
Enl. särskild plan, se bil.			
Räntor: Elektricitetsverket	35,112: 99		
„ Turbinhuset	2,410: 70	37,523: 69	
Amortering: Elektricitetsverket	41,973: 82		
„ Turbinhuset	1,763: 90	43,737: 72	81,261: —
		Kronor	167,200: —
Inkomster utöfver utgifter			32,800: —
		Summa Kronor	200,000: —

Västerås den 30 oktober 1915.

På Vatten- och Gasverkstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

Bil. G. e.

Förteckning öfver Vatten- och Gasverksstyrelsen för år 1916 föreslagna nya gatulyktor.

2 st. gaslyktor i Allégatan, mellan Kopparbergsvägen och Östermalmsgatan, nuvarande afstånd mellan lyktorna närmare 100 m., blifvande cirka 50 m.

2 st. gaslyktor i Rudbecksgatan, hvaraf en i hörnet af Rudbecks- och Tessingatorna och en mellan Tessin- och Engelbrektsgatorna; blifvande afstånd 60 m.

1 st. gaslykta i Herrgärdsgatan, mellan Rudbecks- och Knutsgatorna, blifvande afstånd från Rudbecksgatan cirka 60 m.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Vatten- och Gasverks-styrelsen.

1 gaslykta i hörnet af Vasa- och Rudbecksgatorna, blifvande afstånd cirka 70 m.

1 gaslykta i hörnet af Lovisebergs- och Norra Ringvägarna, blifvande afstånd cirka 70 m.

Anläggningskostnad per lykta kr. 140: —.

Årlig kostnad (medelpriset mellan befintliga afton och nattbrinnare) kr. 76: —.

1 belysningsstolpe för 6 st. 200-ljus elektriska lampor i hörnet af Slotts- och Vestgötegatorna, anläggningskostnad kr. 940: —, årlig driftkostnad kr. 290: —.

1 elektrisk lampa, nattbrinnare för 200-ljus, inom Hoffsta, hörnet af Lovisebergs- och Kristiansborgsvägarna, anläggningskostnad kr. 210: —, årlig driftkostnad kr. 90: —.

1 elektrisk lampa, nattbrinnare för 200-ljus, invid stora landsvägen, strax öster om Folkets Park, anläggningskostnad kr. 160: —, årlig driftkostnad kr. 90: —.

Västerås den 31 oktober 1915.

Gerh. Gustafsson.

Bil. G. d.

Till Styrelsen för Västerås stads Gasverk.

Då under nuvarande förhållanden lefnadsomkostnaderna äro oproportionerligt högre än då jag tillträdde min befattning vid verken, ser jag mig nödsakad hos Styrelsen vördsamt anhålla om en löneförhöjning af 1,000 kr. per år från och med år 1916. I och med den stora utvidgning verken under de senaste åren genomgått, har naturligt äfven mitt arbete ökats. Det torde därför ej synas förmätet af mig att anse min nuvarande lön för låg i förhållande till de fordringar, som sättas på mig.

Västerås den 14 september 1914.

Vördsamt
Manne Lindblad.

Bil. G. c.

Till Styrelsen för Västerås Vatten- och Gasverk.

På grund af nu rådande dyrtid med ökade lefnadsomkostnader vågar jag härmed vördsamt anhålla att få min lön ökad till 2,500 kr. pr år från och med år 1916. Som ytterligare motiv för min anhållan ber jag få anföra att i och med verkens utveckling äfven större arbete och ansvar ställes på min plats.

Med stöd af ofvanstående vågar jag hoppas att denna min anhållan måtte af Styrelsen bifallas.

Vördsamt
H. Moberg.

Bil. G. f.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vi få härmed vördsamt anhålla att Drätselkammaren ville tillstyrka uppsättandet af en elektrisk lampa i vägkröken i Stallhagen i det mörka pränget strax innan man kommer ned till Stora Fridnäs.

Som skäl för denna vår anhållan få vi framhålla:

Att det är ett mörkt och ruskigt pass där emellan å ömse sidor om vägen stående täta grandungar.

Att i nämnda grandungar är ett omtyckt tillhåll för tvetydiga individer, som där ostördt kunna berusa sig.

Att genom detta pass den naturliga vägen leder till Skepparbacksskolan för en mängd små barn, som bo här utåt.

Att det ofta händt att dessa barn i mörkret blifvit skrämda och eftersprungna af ofvannämnda individer, som i detta mörka pass se ett kärt tillhåll.

Att en enda el. lampa skulle afhälpa detta missförhållande.

Det anförda torde vara tillräckligt för att framhålla behofvet af denna lampa är synnerligen behjärtansvärdt, hvarför vi våga tro Drätselkammaren må finna vår anhållan väl befogad och tillstyrka densamma.

Västerås den 19 november 1915.

Västerås Masugns Aktiebolag.

Gustaf Lundberg.

Bil. H 1.

Förslag till gatuarbeten år 1916.

Sturegatan från Stora gatan till Smedjegatan förses i körbanan med tuktad småsten och i gångbanorna med 2 dubbla rader gångbaneklinker och i öfrigt med gångbanesmåsten:

1,050 kbm.	schaktning à 3: —	3,150: —	
250 „	makadam till underlag i körbanan à 8: —	2,000: —	
596 „	grus à 4: —	2,384: —	
270 met.	omhuggning och läggning af kant- och sidsten à 5: —	1,350: —	
100 „	ny kant- och sidsten med läggning à 11: —	1,100: —	
890 kvm.	sättning med tuktad smästen i körbanan à 6: —	5,340: —	
150 „	klinker till gångbanor incl. läggning à 5: —	750: —	
Lagning af socklar och ändring i inkörsportar		1,146: —	20,000: —
		Transport	20,000: —

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

Transport 20,000: —

Domkyrkoesplanaden från Engelbrektsgatan till Nygatan förses med en tre meter bred körbana af tuktad sten i ena körbanans midt, den återstående delen af körbanan och hela andra körbanan sättes med fältsten. Gångbanorna beläggas med tvänne dubbla rader gångbaneklinker och sättes i öfrigt med liten fältsten:

740 kbm.	schaktning à 3: —	2,220: —	
650 „	grus à 4: —	2,600: —	
72 met.	ny kant- och sidsten incl. läggning à 11: —	792: —	
72 „	uppriktning af d:o à 1: —	72: —	
225 kvm.	tuktad sten incl. sättning à 10: —	2,250: —	
125 „	gångbaneklinker incl. läggning à 5: —	625: —	
1,080 „	fältsten incl. sättning à 3: —	3,240: —	
Diverse		1,201: —	13,000: —

Rudbecksgatan från Herrgärdsgatan till Tessingatan samt *Herrgärdsgatans norra del* förses med rännstenar och grusas........ 4,000: —

Kostnader för stensättning af *Pilgatan* från den punkt där stensättningen nu slutar samt fram öfver den punkt där järnvägsspåret till Stockholm korsar gatan:

Stensättning med 1:ma sten till 6 meters bredd 365×6 = 2,190 m² à 9: —	19,710: —	
Utläggning af kant- och sidstenar denna sträcka 2×365 = 730 m² à 10: —	7,300: —	
Läggning af Höganäsklinker i dubbla rader 2×365×0,8 = 584 m² à 5: —	2,920: —	
Läggning af fältsten i gångbanorna c:a 1,000 m² à 3: —	3,000: —	
Uppbrytning af äldre beläggning samt körslor 3,000 m² à 1: —	3,000: —	
Ordnande af velocipedbanan, stängsel samt diverse och ej specificerade kostnader	4,070: —	40,000: —

Summa Kronor 77,000: —

Bil. H 4. a.

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hamnstyrelsen får härmed öfverlämna följande

Förslag

till utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1916.

A. Den egentliga hamnen.

Utgifter:

Beräknad brist från år 1915			4,200: —
Ränta och amortering till stadskassan å kostnader för hamnbyggnader:			
Enligt af Stadsfullmäktige den $^{21}/_{11}$ 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den $^{1}/_{1}$ 1916 kr. 43,905: — à 5 %.	2,195: 25		
Amortering för året	3,000: —	5,195: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits kr. 229,000: — utgör ingående balansen den $^{1}/_{1}$ 1916 kr. 188,925: —			
Ett års ränta å kr. 188,925 à $4^{1}/_{2}$ %	8,501: 62		
8:de årets amortering	5,725: —	14,226: 62	19,421: 87
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)		1,500: —	
Hamnuppbördsmannen: lön	1,200: —		
Två ålderstillägg à 300: —	600: —		
Arvode: 4 % af beräknad inkomst för varor med fartyg i regelbunden trafik	400: —		
6 % af beräknad inkomst af öfrig trafik	1,080: —	3,280: —	
Hamnordningsmannen: lön		150: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för af dem förrättad uppbörd och redovisning af broafgift för varor: 5 % å uppbörden	500: —		
Skrifmateriel å hamnkontoret	50: —		
Telefonafgifter	85: —	635: —	
	Transport	5,565: —	23,621: 87

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Hamnen.

Transport		5,565: —	23,621: 87
Diverse årskostnader:			
Hyra för hamnkontoret	500: —		
Årsafgift till Svenska Hamnförbundet	75: —		
Underhåll af kajer och dukdalber, renhållning och grusning af hamnen, skötsel af fyrarne, städning af hamnkontoret m. m.	2,000: —		
Belysning å hamnen	1,300: —		
Olycksfallsersättning för F. Svanström	48: —	3,923: —	9,488: —
Inlösen af V. Isacssons kran			1,000: —
Fyllnad för täckande af brist i staterna för hamnmaskinerierna N:ris 1 och 2			3,190: —
		Kronor	37,299: 87

Inkomster:

Hamn- och broafgifter, förslagsvis:			
För varor med fartyg i regelbunden trafik	10,000: —		
För öfrig trafik	18,000: —	28,000: —	
Diverse inkomster för båtplatser och uthyrning af mindre kranar		1,000: —	29,000: —
Brist till 1917			8,299: 87
		Kronor	37,299: 87

B. Hamnmaskinerier.

1. Svängkran N:o 1:

Anläggningskostnad	11,000: —
Afgår 2 års amortering	2,200: —
Återstående kostnad	8,800: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 8,800: — à 5 %	440: —	
3:dje årets amortering	1,100: —	1,540: —
Maskinist, förslagsvis	500: —	
Strömförbrukning	150: —	
Diverse material och reparationer	100: —	750: —
Kronor		2,290: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Hamnen.

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		1,900: —
Fyllnad af hamnmedel		390: —
	Kronor	2,290: —

2. **Malmlossningskran N:o 2:**

Anläggningskostnad	25,000: —
Afgå 2 års amortering	5,000: —
Återstående kostnad	20,000: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 20,000: — à 5 %	1,000: —	
3:dje årets amortering	2,500: —	3,500: —
Maskinist, förslagsvis	400: —	
Handtlangning	600: —	
Strömförbrukning	200: —	
Diverse material och reparationer	100: —	1,300: —
	Kronor	4,800: —

Inkomster:

Hyror, förslagsvis	2,000: —
Fyllnad af hamnmedel	2,800: —

3. **Svängkran N:o 3:**

Anläggningskostnad	7,000: —
Afgår 1:sta årets amortering	550: —
Återstående kostnad	6,450: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 6,450: — à 5 %	322: 50	
2:dra årets amortering	700: —	1,022: 50
Maskinist, förslagsvis	300: —	
Strömförbrukning	100: —	
Diverse material	50: —	450: —
	Kronor	1,472: 50

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		1,472: 50
	Kronor	1,472: 50

Den första utgiftsposten utgör en beräknad brist från år 1915 af 4,200 kronor i stället för att i 1915 års stat beräknats en behållning till 1916 af något öfver 200 kronor. Denna skiljaktighet har sin grund däri, att dels för hamnens öfverskottsmedel från föregående år jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 25 februari 1915 uppförts ett varuskjul vid ångfartygen "Västerås" och "Ängös" tilläggsplats, hvilket dragit en kostnad af 2,300 kronor, dels anslaget för diverse

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Hamnen.*

reparationer m. m. torde blifva öfverskridet med omkring 500 kronor och dels hamninkomsterna synas komma att betydligt understiga i årets stat beräknade belopp.

I sammanhang härmed får Hamnstyrelsen anmäla, att det af Stadsfullmäktige den 25 februari 1915 lämnade anslaget af hamnens öfverskottsmedel å 2,500 kronor liksom ock anslaget å 1,500 kronor af den 19 juni 1914 afseende tillbyggnad af den s. k. malmtraversen icke kommit till användning och att styrelsen anser frågan om denna tillbyggnad böra tillsvidare förfalla.

Härjämte får styrelsen, med förmälan, att den kran å nya hamnkajens västra ända, hvartill Stadsfullmäktige den 29 februari 1912 anslagit 8,400 kronor icke heller kommit till utförande, men att styrelsen för medel af detta anslag under innevarande år låtit vid samma kajs östliga del uppsätta en fast kran för omkring 2,500 kronor, anhålla om Stadsfullmäktiges godkännande af berörda åtgärd. Den förra kranen visade sig nämligen mindre behöflig, men i stället har behof af den senare nu uppförda kranen under innevarande år yppat sig med anledning af transporterna till Kungl. Vattenfallsstyrelsens nybyggnader å Kungsängen.

Årsafgiften för medlemsskap i Svenska hamnförbundet har höjts från 50 till 75 kronor.

Utgifterna för underhåll af kajer m. fl. diverse ändamål, i årets stat upptagna till 2,500 kronor, hafva i förslaget för 1916 nedsatts till 2,000 kronor, då några större underhållsarbeten icke nu torde vara behöfliga och då det synes vara nödvändigt att så mycket som möjligt inskränka hamnens utgifter.

Å hamnen har hittills funnits en enskild äldre kran tillhörig hamnfogden Isacsson och som af denne uthyrts för lossning och lastning. Då det ansetts olämpligt, att denna kran konkurrerade med de öfriga staden tillhöriga kranarna, har styrelsen med hamnfogden Isacsson öfverenskommit att inlösa ifrågavarande kran för hamnens räkning för en summa af 1,000 kronor, hvilket belopp upptagits bland utgifterna i styrelsens budgetförslag.

Inkomsterna af hamn- och broafgifter äro, ehuru underskott säkerligen uppkommer för innevarande år, likväl beräknade till samma belopp som i årets stat. Före krigsutbrottet uppgingo de till afsevärdt högre belopp, och har beräkningen uppgjorts med tanke på, att normala förhållanden inom icke allt för långt aflägsen tid åter skola inträda.

Hamnens stat utvisar en brist till 1917 af 8,299 kronor 87 öre.

Hamnstyrelsen, som hyser förhoppning, att denna brist framdeles skall kunna genom ökade hamninkomster täckas, hemställer, att bristen balanseras till följande år, hvadan något anslag för dess täckande ej erfordras.

I specialstaterna för hamnmaskinerierna hafva en del smärre förändringar med hänsyn till det senaste årets erfarenhet vidtagits. Beträffande särskildt svängkran N:o 3 har amorteringen nu uppförts med 10 % af hela anslaget 7,000 kronor, sedan det visat sig, att detsamma till fullo åtgått för anläggningen. I 1915 års stat är amorteringen endast 550 kronor motsvarande 10 % af det belopp 5,500 kronor, hvartill anläggningen då beräknades kunna utföras.

Västerås den 13 oktober 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Gust. Anderson.

Theofil Öberg.

Bil. H 4. b.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Hamnen.

Drätselkammarens förslag

till utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1916.

A. Den egentliga hamnen.

Utgifter:

Beräknad brist från år 1915		4,200: —	
Tillkommer återstående kostnad för svängkran N:o 3		6,450: —	10,650: —
Ränta och amortering till stadskassan å kostnader för hamnbyggnader:			
Enligt af Stadsfullmäktige den 21/11 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den 1/1 1916 kr. 43,905: — à 5 %...	2,195: 25		
Amortering för året	3,000: —	5,195: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits kr. 229,000: — utgör ingående balansen den 1/1 1916 kr. 188,925: —			
Ett års ränta å kr. 188,925 à 4 1/2 %	8,501: 62		
8:de årets amortering	5,725: —	14,226: 62	
För den år 1914 beslutade fortsättningen af nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits 113,000 kr. af 1916 års lån och hvaraf uttagits kr. 34,500: —:			
Ett års ränta å kr. 34,500: — à 5 %	1,425: —		
Amortering enl. planen för oblig.-lånet	929: —	2,354: —	
Ränta å bristen 5 % å 10,650: —		532: 50	22,308: 37
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)		1,500: —	
Hamnuppbördsmannen: lön	1,200: —		
Två ålderstillägg à 300: —	600: —		
Arvode: 4 % af beräknad inkomst för varor med fartyg i regelbunden trafik	400: —		
6 % af beräknad inkomst af öfrig trafik	1,080: —	3,280: —	
Hamnordningsmannen: lön		150: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för af dem förrättad uppbörd och redovisning af broafgift för varor: 5 % å uppbörden	500: —		
Skrifmateriel å hamnkontoret	50: —		
Telefonafgifter	85: —	635: —	
Transport		5,565: —	32,958: 37

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Hamnen.*

Transport		5,565: —	32,958: 37
Diverse årskostnader:			
Hyra för hamnkontoret	500: —		
Årsafgift till Svenska Hamnförbundet	75: —		
Underhåll af kajer och dukdalber, renhållning och grusning af hamnen, skötsel af fyrarne, städning af hamnkontoret m. m.	2,000: —		
Belysning å hamnen	1,300: —		
Olycksfallsersättning för F. Svanström	48: —	3,923: —	9,488: —
Inlösen af V. Isacssons kran			1,000: —
Fyllnad för täckande af brist i staterna för hamnmaskinerierna N:ris 1 och 2			3,190: —
		Kronor	46,636: 37

Inkomster:

Hamn- och broafgifter, förslagsvis:			
För varor med fartyg i regelbunden trafik	10,000: —		
För öfrig trafik	18,000: —	28,000: —	
Behållning af svängkran N:o 3		1,022: 50	
Diverse inkomster för båtplatser och uthyrning af mindre kranar		1,000: —	30,022: 50
Brist till 1917			16,613: 87
		Kronor	46,636: 37

B. Hamnmaskinerier.

1. Svängkran N:o 1:

Anläggningskostnad	11,000: —
Afgår 2 års amortering	2,200: —
Återstående kostnad	8,800: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 8,800: — à 5 %	440: —	
3:dje årets amortering	1,100: —	1,540: —
Maskinist, förslagsvis	500: —	
Strömförbrukning	150: —	
Diverse material och reparationer	100: —	750: —
	Kronor	2,290: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Hamnen.*

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		1,900: —
Fyllnad af hamnmedel		390: —
	Konor	2,290: —

2. **Malmlossningsanordning N:o 2:**

Anläggningskostnad	25,000: —
Afgår två års amortering	5,000: —
Återstående kostnad	20,000: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 20,000: — å 5 %	1,000: —	
3:dje årets amortering	2,500: —	3,500: —
Maskinist, förslagsvis	400: —	
Handtlangning	600: —	
Strömförbrukning	200: —	
Diverse material och reparationer	100:	1,300: —
Kronor		4,800: —

3. **Svängkran N:o 3.**

Utgifter:

Maskinist, förslagsvis	300: —	
Strömförbrukning	100: —	
Diverse material	50: —	
	450: —	
Inkomster utöfver utgifter	1,022: 50	1,472: —
Kronor		1,472: 50

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		1,472: 50
	Kronor	1,472: 50

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Fattigvården.

Bil. K. a.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid uppgörande af förslag till utgifts- och inkomststat för år 1916 har Fattigvårdsstyrelsen med anledning af bifogade framställningar beslutat hos Stadsfullmäktige hemställa,

att sekreterarens och kamrerarens arvoden, med hänsyn till det ökade arbetet, bestämmas till resp. 800 och 1,200 kronor fr. o. m. den 1 januari 1916,

att portvaktens, sjuksköterskans och föreståndarinnans löneförmåner, med hänsyn till hvad de i sina framställningar anfört, måtte från och med den 1 januari 1916 utgå med resp. 1,350, 600 och 500 kronor.

Härjämte har Fattigvårdsstyrelsen, uppå därom gjord framställning af sysslomannen, beslutat hemställa att jämväl hans löneförmåner ökas med 50 kronor såsom dyrtidstillägg, så att desamma från och med den 1 januari 1916 utgöra tillhopa 2,000 kronor.

Beträffande förslaget i öfrigt vill Fattigvårdsstyrelsen till en början framhålla att den stora prisstegringen på alla lifsförnödenheter gjordt sig särskildt kännbar vid uppgörande af Fattigvårdsstyrelsens stat, och torde alltså hufvudsakligaste orsaken till Fattigvårdsstyrelsens höjda anspråk på anslag vara att söka, förutom i den faktor som konstant medför höjning, nämligen stadens tillväxt, i nämnda prisstegring.

Vidkommande vissa här nedan angifna poster har Fattigvårdsstyrelsen beslutat hemställa

att posten *"ordinarie understöd i pengar"*, enär en brist å 4,000 kronor under innevarande år synes uppstå, måtte, för att därigenom nämnda brist skall täckas och brist för kommande år undvikas, upptages till 45,000 kronor,

att posten *"tillfälliga understöd med penningar"* med hänsyn till de stundande säkerligen svåra tiderna höjes till 20,000 kronor,

att *diakonissornas årsanslag*, som torde komma att blifva än mera behöfligt och anlitat än förut, höjes till 1,500 kronor,

att anslaget till *barnasylen*, då antalet intagna barn utan tvifvel kommer att stiga under kommande år, höjes till 2,500 kronor, samt

att *arvodet till predikanten* vid fattiggården höjes till 300 kronor.

I anledning af hvad sålunda Fattigvårdsstyrelsen beslutat angående nyssnämnda poster samt af hvad i öfrigt under styrelsens sammanträde bestämts får Fattigvårdsstyrelsen härmed öfverlämna bilagda förslag till utgifts- och inkomststat för år 1916.

Västerås den 4 oktober 1915.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Helge Cronholm.

Bil. K. b.

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Fattigvården.

Förslag
till utgifts- och inkomststat för fattigvården år 1916.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:

Afgäld för två planteringsland	50: —		
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	500: —		
Andel af böter	50: —	600: —	

För fattiggården Carlslund:

för verkställda arbeten	800: —		
för tillfälliga inkomster	2,000: —	2,800: —	3,400: —
att genom uttaxering fyllas			140,385: 73
		Summa Kronor	143,785: 73

Utgifter:

För allmänna fattigvården:

Ränta och amortering å 1892 års lån:		
Ränta 834: 90, amortering 500: —		1,334: 90
Ränta och amortering å 1902 års lån:		
Ränta 480: — amortering 442: 75		922: 75
Ordinarie understöd med penningar		45,000: —
„ „ in natura:		
Hvetemjöl	1,000: —	
240 famnar ved å 18 kr.	4,320: —	5,320: —
Tillfälliga understöd med penningar		20,000: —
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn		15,000: —
Diakonissorna, årsanslag		1,500: —
Hospitalskostnader		4,500: —
Lasarettskostnader		1,500: —
Andra sjukvårdskostnader såsom afgift till vanföreanstalter m. m.		2,000: —
Återbetalning till främmande kommuner		4,000: —
Medikamenter		600: —
Bidrag till kostnaden för af barnavårdsnämnden utackorderade barn		1,900: —
Barnasylen		2,500: —
Diverse utgifter		1,000: —
	Transport	107,077: 65

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Fattigvården.

			Transport		107,077: 65	
Arvoden: Kamreraren				1,200: —		
„ Sekreteraren				800: —		
„ Vaktmästaren				100: —	2,100: —	109,177: 65

För fattiggården Carlslund:

Rågmjöl	7,000	kg.	á 0: 27	1,890: —		
Hvetemjöl	1,800	„	„ 0: 34	612: —		
Korngryn	1,000	„	„ 0: 30	300: —		
Hafregryn (pressade)	1,200	„	„ 0: 40	480: —		
„ (krossade)	400	„	„ 0: 40	160: —		
Manna- eller risgryn				50: —		
Ärter	900	„	„ 0: 33	297: —		
Kött: oxbringa	1,200	„	„ 1: 25	1,500: —		
„ gödkalfstek	350	„	„ 1: 35	472: 50		
„ köttfärs	200	„	„ 1: 60	320: —		
Korf	450	„	„ 0: 70	315: —		
Skummad mjölk	34,000	liter	„ 0: 07	2,380: —		
Oskummad „	12,000	„	„ 0: 16	1,920: —		
Grädde	360	„	„ 1: 10	396: —		
Svagdricka (till soppor)	1,800	„	„ 0: 07	126: —		
Smör	75	kg.	„ 3: —	225: —		
Växtmargarin	75	„	„ 1: 60	120: —		
Margarin	650	„	„ 1: 50	975: —		
Ägg	50	tjog	„ 1: 60	80: —		
Sill	15	tunnor	„ 57: —	855: —		
Kabiljo	480	kg.	„ 0: 75	360: —		
Salt (groft)	6	hl.	„ 4: —	24: —		
„ (fint)	400	kg.	„ 0: 08	32: —		
Sirup	300	„	„ 0: 40	120: —		
Kaffe	300	„	„ 1: 50	450: —		
Intubikaffe	450	paket	„ 0: 20	90: —		
Bitsocker	700	kg.	„ 0: 61	427: —		
Strösocker	150	„	„ 0: 61	91: 50		
Limpor	11,000	st.	„ 0: 10	1,100: —		
Snus	12	fjärd.	„ 42: 84	514: 08		
Såpa	1,100	kg.	„ 0: 50	550: —		
Fotogén	200	liter	„ 0: 20	40: —		
Elektrisk belysning				500: —		
Barrved	180	famn.	„ 15: 20	2,736: —		
Koks	200	hl.	„ 2: 25	450: —		
Grisar	12	st.	„ 30: —	360: —		
Torfmull	50	balar	„ 1: 80	90: —		
Beklädnadskostnader				1,000: —		
Sjukvårdsartiklar och medicin				400: —		
Begrafningskostnader				350: —		
			Transport	23,158: 08	109,177: 65	

N:o 76. *Budget-förslag 1916. Fattigvården.*

	Transport		23,158: 08	109,177: 65
Diverse utgifter, såsom underhåll af sängkläder, linnepersedlar och materialier			1,800: —	
Extra mat till tjänstepersonalen			900: —	
Extra hjälp vid tvätt och skurning			300: —	
Aflöningar: Sysslomannen	1,500: —			
2 ålderstillägg	300: —			
dyrtidstillägg	200: —	2,000: —		
Portvakten	900: —			
2 ålderstillägg	200: —			
dyrtidstillägg	250: —	1,350: —		
Föreståndarinnan		500: —		
Kokerskan		360: —		
Sjuksköterskan		600: —		
Sköterskebiträdet		360: —		
2 tjänsteflickor á 240: —		480: —		
Predikanten		300: —	5,950: —	
Reparation af sjukhuset			2,500: —	34,608: 08
			Summa Kronor	143,785: 73

Västerås den 4 okt. 1915.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Axel Eklund.

Bil. K. c.

Till Fattigvårds-Styrelsen i Västerås stad.

Då Stadsfullmäktige år 1899 bestämde att arvode till Fattigvårds-Styrelsens sekreterare skulle utgå med 500 kronor för år var detta arvode, med hänsyn till det arbete, som ålåg sekreteraren, att anse såsom skäligt. Jag har förlidet år vid då gjord hemställan om löneförhöjning visat hur sekreterarens arbete sedan dess ökat speciellt beträffande processernas antal. År 1898 afgåfvos 65 inlagor i fattigvårdsmål och år 1913 133. År 1914 uppgick antalet inlagor till 145 och under innevarande år hafva intill denna dag (alltså under 9 månader) aflåtits ej mindre än 167 sådana inlagor.

Då det nuvarande arvodet till styrelsens sekreterare således icka kan anses motsvara det arbete, som åligger honom, anhåller jag härmed vördsamt, att Fattigvårds-Styrelsen ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om en höjning af sekreterarens arvode till 1,000 kronor för år räknadt från och med nästkommande år.

Västerås den 28 september 1915.

Helge Cronholm.

N:o 76.
Budget-förslag 1916: Fattigvården.

Bil. K. d.

Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Härmed får jag vördsamt anhålla att fattigvårdsstyrelsen ville föreslå Stadsfullmäktige, att mitt arvode som styrelsens kamrerare måtte höjas med ett, såsom jag anser skäligt, belopp af 500 kronor.

Såsom motiv härför åberopar jag hvad jag föregående år vid behandling af utgifts- och inkomststaterna anförde, och får jag tillika erinra om att arbetet å kontoret sedan fem år mer än fördubblats.

Västerås i fattigvårdsstyrelsens kamrerarekontor den 28 september 1915.

Axel Eklund.

Bil. K. e.

Utdrag af protokoll, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens sammanträde å Rådhuset den 28 september 1915.

— —

§ 146.

Företrädde stadens byggnadschef löjnant Smitt och meddelade att han denna dag vidtagit undersökning å Fattiggårdens sjukhus för utrönande af den vidare sättning, som under innevarande år kunnat äga rum. Han uppgaf att någon sättning från föregående år icke ännu visat sig, men då halfva sjukhuset vore beläget på en berghäll och andra hälften vilade på pinnmo liggande å bergslänten vore risken mycket stor för förnyad sättning.

Vidare upplyste Smitt, att vid en eventuell reparation af sjukhuset det lätteligen kunde befaras att hela huset remnade, och att följaktligen under reparationen samtliga patienter måste utflyttas.

Smitt erinrade jämväl att om en tillfredsställande reparation nu skulle verkställas, kostnaden komme att betydligt öfverstiga 2,500 kronor, eller det till reparationen anslagna beloppet.

Fattigvårdsstyrelsen, som ännu icke användt det af Stadsfullmäktige beviljade anslaget för reparation af sjukhuset, då någon sådan ännu icke anses nödig, beslöt i nästa års stat upptaga samma belopp för samma ändamål, och skulle Stadsfullmäktige genom utdrag af detta protokoll meddelas underrättelse om hvad sålunda i ärendet förekommit.

In fidem:

Helge Cronholm.

Bil. K. f.

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Fattigvården.

Till Västerås stads Fattigvårdsstyrelse.

Undertecknad, som i egenskap af vaktmästare tjänstgjordt vid Fattiggården Karlslund sedan 1887 års början, får härmed vördsammast anhålla att från och med nästkommande års början erhålla ett lönetillägg med 200 kr., så att min lön då blefve 1,450 kr. jämte de natura förmåner jag nu har. Orsaken till denna min begäran är den, att jag under nuvarande dyra tider omöjligt kan reda mig på den lön som jag nu har.

Västerås den 28 september 1915.

Högaktningsfullt
C. A. Lundberg.

Bil. K. g.

Till Västerås stads Fattigvårdsstyrelse.

Undertecknad, som tjänstgjort såsom ordinarie sjuksköterska vid sjukhuset å Västerås stads fattiggård sedan den 1 mars 1910, får härmed vördsammast anhålla att från och med nästkommande års början erhålla så stor löneförhöjning att jag i löneinkomst blir likställd med sjuksköterskorna vid härvarande lasarett och epidemisjukhus. De förra hafva en begynnelselön af 500 kr. med tre ålderstillägg à 100 kr. efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring och de senare hafva likaledes 500 kr. i begynnelselön och ett ålderstillägg af 100 kr.

Då jag såsom sköterska genomgått samma utbildningskurs som mina kamrater vid lasarettet och dessutom en kurs i epidemivård samt här vid Karlslund har lika mycket och ofta tyngre arbete än dessa, och jag nu tjänstgjort härstädes i 5 1/2 år, får jag härmed vördsammast anhålla att från och med nästa års början få 600 kronors lön.

Västerås den 27 september 1915.

Med utmärkt högaktning
Anna Forsslund.

Bil. K. h.

Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Anställd som husmoder vid fattiggården anhåller jag, i likhet med sjuksköterskan, vördsamt om löneförhöjning, till samma belopp och efter samma tid som hon.

Karlslund den 28 sept. 1915.

Olga Olofsson.

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Sociala ändamål.

Bil. N. a.

Utdrag af protokoll, hållet vid pensionsnämndens i Västerås stads pensionsdistrikt af Västmanlands län sammanträde den 12 oktober 1915.

§ 52.

Upprättades följande förslag till inkomst- och utgiftsstat för Pensionsnämnden för år 1916:

Till dagtraktamenten åt v. ordföranden samt ledamöter vid nämndens sammanträden förslagsvis		350: —
Arvode åt ordföranden	200: —	
Skrifbiträde åt ordföranden, förslagsvis	400: —	600: —
Annonser, kungörelser, förslagsvis		150: —
Papper och diverse utgifter, förslagsvis		150: —
Arvode åt vaktmästare		100: —
Summa Kronor		1,350: —

Som ofvan.

In fidem:
Victor Åsberg.

Justerat den 20/10 1915.

Johan Svensson. *Anton Åberg.*

Rätt utdraget, betygar

Ex officio:
Victor Åsberg.
Ordförande i Västerås stads pensionsnämnd.

Bil. N. b.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt bifogade instruktion får styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt härmed öfverlämna inkomst- och utgiftsstat för anstalten för år 1916 och tillika anhålla att det i staten beräknade anslaget från Västerås stad 2,000 kronor måtte beviljas.

Västerås den 27 okt. 1915.

Enl. uppdrag:
J. P. Malmberg.

Bil. N. c. **N:o 76.**

Budget-förslag 1916. Sociala ändamål.

Utdrag af protokoll vid styrelsens för Västmanlands läns arbetsförmedling sammanträde i Västerås den 8 juni 1915.

§ 6.

Upprättades följande inkomst- och utgiftsstat för Västmanlands läns arbetsförmedling för år 1916.

Inkomster:

Beräknad behållning från år 1915	kr.	550: —
Anslag af Västmanlands läns landsting	„	6,000: —
„ „ Västerås stad	„	2,000: —
„ „ Arboga „	„	300: —
„ „ Köpings „	„	300: —
„ „ Sala „	„	300: —
	Kronor	9,450: —

Utgifter:

Aflöningar och arvoden:			
Föreståndaren vid hufvudkontoret	kr.	2,000: —	
Assistenten „ „	„	1,400: —	
Föreståndaren vid afdelningskontoret i Arboga	„	600: —	
„ „ „ i Köping	„	600: —	
„ „ „ i Sala	„	900: —	
Extra biträden	„	1,000: —	6,500: —
Hyra		kr.	1,500: —
Städning och bränsle		„	650: —
Annonser		„	300: —
Reseunderstöd för arbetssökande att utgå enligt grunderna för statsbidrags erhållande för ändamålet		„	200: —
Diverse utgifter		„	300: —
		Kronor	9,450: —

Anm. Utgifter för telefoner, postporton, formulär och blanketter hafva icke upptagits i förestående tablå, enär de täckas af statsmedel. Sannolikt erhåller anstalten något statsunderstöd därutöfver, men då beloppets storlek ej är kändt, har ej heller detta belopp upptagits i staten.

Rätt utdraget betygar

J. P. Malmberg.

N:o 76.
Budget-förslag 1916. Sociala ändamål.

Bil. N. d.

Efter verkställd granskning af Arbetsförmedlingsanstaltens i Västerås räkenskaper och förvaltning för år 1914 få vi afgifva följande

Revisionsberättelse.

Vinst- och förlustkontot utvisar:

Inkomster:

Behållning från år 1913		1,278: 54
Anslag af staten	1,395: 62	
„ „ landstinget	5,000: —	
„ „ Västerås stad	2,000: —	
„ „ Arboga „	300: —	
„ „ Köpings „	300: —	
„ „ Sala „	300: —	9,295: 62
Räntor under året		36: 81
	Kronor	10,610: 97

Utgifter:

Aflöningar till fast anställd personal	5,100: —	
„ „ extra biträden	674: 75	5,774: 75
Telefonafgifter	636: 47	
Portoafgifter	151: 37	787: 84
Resekostnader		14: 30
Annonser	286: 62	
Trycksaker	322: 35	609: 37
Bränsle	285: 05	
Städning	274: 81	559: 86
Hyror		1,500: —
Diverse utgifter		258: 84
Behållning		1,106: 01
	Kronor	10,610: 97

Enär räkenskapsföring och förvaltning ej gifvit oss någon anledning till anmärkning, tillstyrka vi full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Västerås den 27 maj 1915.

För Landstinget: **J. A. Zander.**

För Hushållningssällskapet: **Otto von Unge.**

För Västerås stad: **P. W. Werkelin.**

Rätt afskrifvet betygar

J. P. Malmberg.

Bil. N. e.

N:o 76.
Budgetförslag 1916. Sociala ändamål.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med hänvisning till Herrar Stadsfullmäktiges beslut den 23 december 1909 om bidrag till Västerås Sjukkassors Centralförsamlings Fortsättningsförening, punkt 4 få undertecknade, styrelse för Västerås Sjukkassors Fortsättningskassa härmed vördsamt anhålla att för år 1916 komma i åtnjutande af sådant bidrag, räknat för inom staden mantalsskrifna medlemmar med en (1) krona pr medlem. Gällande ock samma villkor Herrar Stadsfullmäktige vid omnämnda tillfälle behagade förelägga.

De för utfående af innevarande års bidrag fogade handlingarna torde godtagas äfven som handlingar för denna vår anhållan.

Västerås i september 1915.

Västerås Sjukkassors Fortsättningskassa:

Arthur Lindén. v. ordf. *J. G. Fagerman.* Ordf.

Ernst E. Lundell. *Knut Eriksson.* *C. O. Eng.*

J. A. Zander. *O. Pettersson.*

Bil. N. f.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Barnhemmet Sparfboet har under de senaste åren af Stadsfullmäktige erhållit ett anslag å 300 kr., som Sparfboets styrelse med stor tacksamhet mottagit.

Emellertid äro i år på grund af den allmänna prisstegringen Sparfboets utgifter större än vanligt, och inkomsterna, vilka till större delen utgöras af frivilliga gåfvor, visa ingen tendens att stiga i samma mån, snarare tvärtom, sannolikt äfven till följd af "de dåliga tiderna".

Undertecknad får därför å styrelsens vägnar vördsamt anhålla, att anslaget till Sparfboet må ökas med 100 kr. Styrelsen beder således ödmjukligen, att Sparfboet för 1916 må erhålla ett anslag af 400 (fyrahundra) kr.

Västerås den 5 oktober.

Anna Löfgren.
Ordf. i Sparfboets styrelse.

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Drätselkammarens förslag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får till det, härmed öfverlämnade, af kammaren med ledning af stadens räkenskaper samt inkomna specialförslag uppgjorda förslag till Västerås stads utgifts- och inkomststat för år 1916, afgifva följande betänkande.

Tack vare den fortsatta starka stegringen af den bevillningspliktiga inkomsten i stadskommunen, utgörande i jämförelse med föregående år en ökning i antalet bevillningskronor af 15,476: 40 eller från 129,804: 40 till 145,280: 80 och medförande, med bibehållande af samma uttaxeringsprocent — 6: 75 —, en ökad skatteinkomst af öfver 104,000 kronor, har det lyckats Drätselkammaren att uppgöra statförslaget, utan att behöfva göra framställning om ökning af uttaxeringen pr bevillningskrona, trots det att behofvet af nya och höjda anslag gjort sig starkt gällande. De största utgiftsökningarne komma på utgifterna för räntor och amorteringar, bland hvilka det nya obligationslånet nu för första gången ingår, samt på Hälsovårdsnämndens, Folkskolestyrelsens och Fattigvårdsstyrelsens stater, hvarjämte Drätselkammaren för en del större arbeten, såsom gatuläggning och öfverbyggande af bäcken vid Pilgatan i dess fortsättning öfver kreaturstorget och ned till Lillån, ansett lämpligt upptaga anslag af uttaxerade medel i större utsträckning än hvad hittills varit brukligt, detta i ändamål att söka inskränka stadens ökade skuldsättning.

Utgifterna:

Kapitalafbetalningar och räntor. Utgifterna för kapitalafbetalningar och räntor hafva ökat med omkring 44,000 kronor. Det nya obligationslånet föranleder en utgiftsökning af 63,750 kronor, hvaremot Drätselkammaren ansett, att de i årets stat upptagna posterna för räntor å tillfälliga lån 13,000 kronor för lån från en del fonder och 5,000 kronor för andra lån icke nu behöfva ifrågakomma.

Afkortningar. Då afkortningarne för senast afslutade räkenskapsår — 1914 — visat sig icke obetydligt understiga det för samma år beräknade beloppet, har Drätselkammaren ansett sig, oaktadt den stigande utskyldssumman, kunna upptaga afkortningssumman med oförändradt belopp 35,000 kronor.

Brottmålsrådmannens lön. Äfven i år har Magistraten upprepat sin framställning om höjning i brottmålsrådmannens grundlön med 500 kronor. Som Magistraten nu anfört synnerligen starka skäl för denna sin framställning och Drätselkammaren anser sig icke längre hafva anledning vidhålla de motiv för afslag, som af Drätselkammaren förra året anfördes, vill Drätselkammaren tillstyrka förslaget och sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta sådan ändring i den nu gällande, af Kungl. Maj:t den 18 juli 1912 fastställda lönestaten för Rådstufvu Rätten och Magistraten att brottmålsrådmannens grundlön skall från och med år 1916 utgöra 3,000 kronor i stället för förut bestämda 2,500 kronor.

Stadsnotariens ålderstillägg. Magistratens framställning om att stadsnotarien Cronholm måtte redan från och med nästkommande år förklaras berättigad komma i åtnjutande af det första ålderstillägget får Drätselkammaren, särskildt som liknande åtgärd förut förekommit beträffande nuvarande innehafvaren af brottmålsrådmanstjänsten, tillstyrka.

N:o 76. *Budgetförslag 1916.* *Drätselkammarens förslag.* **Exekutionsbetjänterna.**

Exekutionsbetjänten Sten, hvilken endast under två år, 1914 och 1915, åtnjutit det första ålderstillägget och sålunda först år 1917 är berättigad erhålla sitt andra ålderstillägg, har därför uppförts med endast ett sådant tillägg.

Drätselkammaren tillstyrker på de skäl Magistraten anfört inrättandet af en ny ordinarie exekutionsbetjäntbefattning med löneförmåner enligt den af Stadsfullmäktige år 1908 antagna lönestaten för stadens flesta befattningshafvare.

Likaledes tillstyrker Drätselkammaren nu liksom förra året framställningen om anslag till bostadstelefoner åt exekutionsbetjänterna.

Dyrtidstillägg

De dyrtidstillägg, som under de senare åren utgått till en stor del befattningshafvare och som mest haft karaktären af en tillfällig eller provisorisk lönereglering, har Drätselkammaren jämväl upptagit i det föreliggande budgetsförslaget. Däremot har Drätselkammaren, som nyligen hos Stadsfullmäktige framlagt förslag om ett särskildt dyrtidstillägg för stadens svagast aflönade befattningshafvare och arbetare att utgå redan under innevarande år och bestridas af för detta år tillgängliga medel, icke ansett sig kunna tillstyrka i en del specialförslag förekommande framställningar om extra dyrtidstillägg för nästkommande år. Skulle de nu rådande särskildt dyra tiderna fortfara under en afsevärd del af det kommande året, torde frågan om dyrtidstillägg böra pröfvas med hänsyn till då rådande förhållanden och efter enhetliga grunder för samtliga befattningshafvare och arbetare.

Naturaförmåner.

I enlighet med hvad Drätselkammaren anförde i betänkandet till innevarande års stat har Drätselkammaren efter utredning företagit ny värdering af de naturaförmåner, som tillkomma en del befattningshafvare och hvilka hittills i allmänhet varit uppförda med vida lägre belopp, än som skäligen kunna anses motsvara deras verkliga värde. Någon särskild sammanställning af dessa värden för de olika befattningshafvarne har Drätselammaren icke ansett behöflig, utan hafva de föreslagna värdena angifvits nedan i detta betänkande i sammanhang med omnämnandet af de olika hufvudtitlarne.

Polisen.

Poliskommissariens inom linien angifna bostadsförmån utgörande 3 rum och kök jämte juugfrukammare har uppförts till ett värde af 800 kronor mot förut 600 kronor.

Drätselkammaren får på de skäl, Magistraten anfört, tillstyrka inrättandet af en detektivöfverkonstapelsbefattning vid poliskåren. Hvad denne tjänstemans aflöning angår, anser Drätselkammaren att den icke bör skilja sig från öfriga öfverkonstapelsbefattningar inom kåren, och äfven om till tjänstens innehafvare antages en förut inom poliskåren anställd person, som på grund af sin föregående tjänstgöring är berättigad till ett eller två ålderstillägg, behöfva sådana ålderstillägg icke uppföras i staten för den nya befattningen, enär sådana beräknas för den befattning, som den eventuellt öfverflyttade redan innehar.

Drätselkammaren föreslår alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta inrättandet från och med år 1916 af en detektivöfverkonstapelsbefattning vid stadens poliskår med samma aflöningsförmåner, som öfriga öfverkonstaplar vid kåren, samt att för ändamålet i den föreliggande budgeten uppföres följande anslag:

lön	1,800: —
beklädnadsersättning	150: —
dyrtidstillägg för år 1916	150: —
Kronor	2,100: —

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Drätselkammarens förslag.
Biträdande ombudsman.

Drätselkammaren har inom linien insatt extra poliskonstaplarnes naturaförmåner, bestående i bostad i logement med värme, belysning, sängkläder, tvätt och uppassning till ett värde af 180 kronor.

Under de tre senaste åren hafva en del af de göromål, som tillkomma nuvarande stadsombudsmannen, för att denne skolat kunnat ägna tid åt det honom meddelade särskilda uppdraget att författa stadens kommunala historia, uppehållits på förordnande genom vikarier. Det har emellertid under denna tid blifvit allt mera klart, att de ständigt ökade göromålen å ombudsmannens expedition numera icke nöjaktigt kunna utföras af en tjänsteman. Då det ej heller är lämpligt att vidare fortsätta med vikariesystemet, hvilket lätt kan medföra ofta skeende ombyten af vikarier, något som med hänsyn till önskvärdheten af, att tjänstemännen i denna förvaltningsgren hafva ingående kännedom om stadens olika kommunala förhållanden, har Drätselkammaren ansett tiden vara inne att nu inrätta en ny ordinarie tjänst, en biträdande ombudsman. Då den nu föreslagna anordningen enligt Drätselkammarens förmenande bör anses vara endast en öfvergångsform till en ny organisation af ombudsmannainstitutionen här i staden, afseende att bereda lättnad i den arbetsbörda, som för närvarande åhvilar de enskilde ledamöterna af Drätselkammaren, och då frågan om denna omorganisations gestaltning ännu icke synes fullt klar för ett afgörande, har Drätselkammaren icke ansett skäligt framlägga detaljeradt förslag rörande arbetets fördelning mellan den ordinarie och den biträdande ombudsmannen. Drätselkammaren har tänkt sig, att Stadsfullmäktige vilja anförtro åt Drätselkammaren såväl att utse biträdande ombudsman, till hvilken befattning Drätselkammaren i så fall har för afsikt att förordna juris kandidaten Ragnar Tenow, hvilken sedan mer än 2½ år tillbaka på ett förtjänstfullt sätt skött vikariatet och nu är väl inne i göromålen, som ock att fördela göromålen mellan ombudsmännen. Någon större utökning af dessa tjänstemäns göromål, utöfver hvad stadsombudsmannens instruktion innehåller, synes icke vara skäl att genomföra, så länge ordinarie stadsombudsmannens arbete med den kommunala historien ännu pågår, om någon tid till detta arbete skall kunna blifva honom öfrig. Aflöningen för den biträdande ombudsmannen, som gifvetvis bör hafva samma examenskompetens som den ordinarie, har Drätselkammaren ansett böra sättas till 4,000 kronor med två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring. Sportlerna af tjänsten skulle fortfarande gå till ordinarie ombudsmannen.

Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med år 1916 skall här i staden inrättas en biträdande stadsombudsmanstjänst, som af Drätselkammaren tillsättes med sex månaders ömsesidig uppsägningstid och en aflöning af 4,000 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för Drätselkammaren att bestämma om biträdande ombudsmannens tjänstgöringsskyldighet.

I budgetförslaget är för biträdande stadsombudsmannens aflöning insatt en anslagspost å 4,000 kronor. Vinner förslaget Stadsfullmäktiges gillande, erfordras icke vidare det i de senaste årens stater upptagna anslaget till författande af stadens kommunala historia å 3,000 kronor, hvilket sistnämnda anslag icke heller i det föreliggande förslaget uppförts. Icke heller erfordras såsom förut något särskildt anslag till semesterarvode åt stadens ombudsman, då enligt Drätselkammarens förmenande de båda tjänstemännen utan särskild godtgörelse böra vikariera för hvarandra vid semesterledighet.

Åt innehafvaren af tjänsten såsom räkenskapsförare och kontrollant å Drätselkammarekontoret har Drätselkammaren under de senaste åren, då det alltmera ökade arbetet särskildt efter folkpensionerings genomförande, kräft denne tjänstemans arbete å kontoret äfven under eftermiddagarna, nödgats bereda särskild ersättning af det anslag till skrifbiträde, som lämnats kammaren. Nämnda eftermiddagsarbete har nämligen måst betraktas såsom öfvertidsarbete, enär enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, vid nuvarande tjänsteinnehafvarens anställande denne tillförsäkrats att icke behöfva vara upptagen af tjänstegöromål mer än under kontorstiden å förmiddagarne. Denna form af aflöning har Drätselkammaren dock funnit mindre tilltalande och får därför nu hemställa, att Stadsfullmäktige måtte bevilja nuvarande räkenskapsföraren och kontrollanten Hj. Södergren ett årligt personligt lönetillägg af 200 kronor med skyldighet för Södergren att jämväl å icke kontorstid i mån af behof utföra skrif- och bokföringsarbete å Drätselkammarekontoret utan särskild ersättning.

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.* **Räkenskapsföraren och kontrollanten.**

De stadens allmänna arbeten, som stå under byggnadschefens ledning och Drätselkammarens förvaltning, hafva nu ökat så, att behof af två arbetsförmän föreligger.

Ny arbetsförman.

Drätselkammaren hemställer därför om inrättandet af ytterligare en arbetsförmansbefattning vid stadens allmänna arbeten med samma aflöningsförmåner som den nuvarande arbetsförmannen eller i grundlön 1,300 kronor samt två ålderstillägg à 150 kronor efter 3 och 6 års tjänstgöring äfvensom för år 1916 ett dyrtidstillägg å 150 kronor.

För rådhusvaktmästaren har upptagits jämväl det andra ålderstillägget, hvilket bort ske redan för innevarande år, men då af förbiseende icke gjordes. Rådhusvaktmästaren har emellertid för i år uppburit det andra ålderstillägget, ehuru det ej fanns upptaget i staten.

Rådhusvaktmästaren.

Emot Brandstyrelsens specialförslag har Drätselkammaren ingen annan erinran att göra än i fråga om värdet af naturaförmånerna för en del af personalen. I detta hänseende hemställer Drätselkammaren, att dessa naturaförmåner värderas sålunda:

Brandväsendet.

Brandchefen, bostad af 3 rum, kök och jungfrukammare, i likhet med brandstyrelsens förslag	kr. 800: —
Brandmästaren, bostad af 2 rum och kök likaledes i enlighet med brandstyrelsens förslag	„ 400: —
Gift brandpersonal i öfrigt, bostad af 1 rum och kök	„ 225: —
Ogift brandpersonal i öfrigt, bostad i logement med värme, belysning, sängkläder, tvätt och uppassning	„ 180: —

Byggnadsnämndens förslag angående uppförandet å fast stat af ingeniörsbiträdet å stadsingeniörskontoret under benämningen af biträdande stadsingeniör får Drätselkammaren tillstyrka på det sätt att aflöningen bestämmes till 3,000 kronor jämte två ålderstillägg à 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring med rätt för Ingeniören John Eriksson, som för närvarande uppehåller befattningen och fortfarande skulle därvid bibehållas, att från och med år 1916 tillgodoräkna sig det första ålderstillägget.

Byggnadsnämnden.

Beträffande återigen Byggnadsnämndens hemställan om ett nytt anslag å 500 kronor, afseende kostnader för besiktningar utom stadsplanen, får Drätselkammaren, som anser, att dessa besiktningar böra verkställas af stadsingeniören själf, och som inser att det oftast torde vara nödvändigt för honom att vid dessa

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Drätselkammarens förslag.

besiktningar använda skjuts, men att ett så högt belopp som 500 kronor härför icke kan vara erforderligt, hemställa om afslag å Byggnadsnämndens berörda förslag, men att i stället det i årets stat upptagna anslaget till anskaffande och underhåll af materiel, skjutsar m. m., 1,000 kronor, höjes från det af Byggnadsnämnden nu föreslagna beloppet 1,200 kronor till 1,500 kronor.

I öfrigt tillstyrker Drätselkammaren Byggnadsnämndens förslag.

Parker och planteringar. Trädplanteringssällskapet föreslår att för biträdet till trädgårdsdirektören skulle utom det förutvarande löneanslaget, 1,200 kronor beviljas ett hyresbidrag af 250 kronor. Då enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, kunnigt biträde icke torde kunna erhållas för mindre aflöning än det af Trädplanteringssällskapet föreslagna lönebeloppet jämte hyresbidraget, men Drätselkammaren finner det mindre lämpligt att uppdela löneförmånerna på sätt sällskapet föreslagit, får Drätselkammaren hemställa, att under nu förevarande titel upptages ett belopp af 1,450 kronor till aflöning af ett biträde åt Trädgårdsdirektören.

Rörande höjningarne i anslagen för parkernas och planteringarnes skötsel och underhåll, har Drätselkammaren intet att erinra.

Beträffande i Trädplanteringssällskapets förslag upptagna tillfälliga utgifter tillstyrker Drätselkammaren samtliga anslag med undantag af anslaget å 425 kr. till plantering i Stora gatan mellan Kaserngatan och Pilgatan, hvilket arbete bör kunna anstå något år, enär enligt hvad Drätselkammaren har sig bekant, ledningar inom närmaste tiden skola nedläggas i den del af gatan, som är afsedd att planteras. Utom de af Trädplanteringssällskapet föreslagna anslagen för tillfälliga arbeten vill Drätselkammaren föreslå beviljandet af två nya anslag att uppföras under titeln parker och planteringar.

Det ena rör ordnande af parken i kvarteret Gösta, som enligt Stadsfullmäktiges beslut rörande den nya stadsplanen är afsedd till lekplats för barn. I den preliminära uppgörelse rörande den s. k. Bergstrandska jorden, som Drätselkammaren underställt Stadsfullmäktiges pröfning, och genom hvilken staden skulle förvärfva den mark, som erfordras för ifrågavarande park, ingår som villkor, att parken skall ordnas under år 1916. Drätselkammaren hemställer nu om ett anslag af 2,000 kronor för detta ändamål att uppföras i nästkommande års stat.

På en del öppna platser och i planteringar finnas dricksfontäner för allmänheten uppsatta. Drätselkammaren har ansett en sådan synnerligen väl behöflig i Pilgatan, där stark trafik af gående ständigt råder, och har för detta ändamål i sitt budgetsförslag insatt ett belopp af 400 kronor.

Hästholmarne Sedan staden nu låtit uppföra en serveringspaviljong å Östra holmen och då det under den gångna sommaren visat sig, att takbeläggningen å densamma behöfver förbättras samt då en af staden inlöst källare därstädes måste iståndsättas, har Drätselkammaren ansett nödigt höja anslaget till utskylder och reparationer under titeln Hästholmarne från 600 till 1,000 kronor.

Skogarne. Under titeln skogarne förekommer ingen annan förändring, än att skogvaktarens naturaförmåner, bestående af bostad, 2 rum och kök jämte vedbrand samt trädgård uppförts inom linien till ett värde af 485 kronor.

Rådhuset. Anslaget å 300 kronor till anskaffning, underhåll och vård af inventarier i rådhuset har visat sig otillräckligt och nu uppförts med ett förhöjdt belopp af 500 kronor.

Stadshotellet. I stadshotellets utgiftsstat har endast gjorts den förändringen, att på grund af förhöjda bränselpriser kostnaden för uppvärmning af varmvatten höjts från

Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.

7,600 till 10,000 kronor, hvarjämte eldarens fria bostad, bestående af 2 rum och kök inom linien upptagits till ett värde af 350 kronor mot 250 kronor i årets stat.

Jordar och andra fastigheter. Hamnmagasinen.

Från titeln jordar och andra fastigheter har Drätselkammaren anset lämpligt utbryta hamnmagasinen, hvilka nu upptagits under egen titel.

Nordanby egendom.

På grund af stegrade priser hafva anslagen till utsäde och till stallet för Nordanby upptagits med något förhöjda belopp.

Då det ansetts behöfligt att förbättra en del dåliga vallar genom öfvergödning, har anslaget till gödningsämnen höjts från 1,000 till 1,500 kronor.

Under nästkommande år bör något större areal täckdikas och kalkas, hvarför anslaget härtill uppförts med 2,500 kronor mot 2,000 kronor i årets stat.

För anskaffning af redskap, hvaribland må nämnas två nya vagnar samt två eller tre par kälkar, äfvensom ytterligare en häst, som för jordbrukets bedrifvande är behöflig, hafva insatts anslag af respektive 500 och 1,000 kronor.

Malma egendom.

En del utgifter för Malma egendom voro i innevarande års stat beräknade för endast en del af året, enär egendomen tillträddes först den 14 mars 1915, hvarför nu förhöjda belopp beräknats, så för arrende, aflöningar och till stallet. Höjningen i sistnämnda fall har jämväl sin grund i stegrade foderpris.

En ny anslagspost, som af förbiseende ej kom att inflyta i årets stat, nämligen för hästskoning samt underhåll af en del inventarier, har nu upptagits med ett belopp af 800 kronor.

I och för behöflig komplettering af inventarierna å egendomen, som icke beräknades i det anslag till uppsättning af inventarier å 25,000 kronor till fördelning på fem år, som Stadsfullmäktige under förra året beviljade, får Drätselkammaren nu anhålla om ett anslag å 11,200 kronor till inköp af dels ett tröskverk med driftmaskin (hvaraf tröskverket redan anskaffats), 8,200 kronor och dels sex stycken kor, 3,000 kronor samt tillika föreslå, att detta anslag jämte återstoden af 1914 års anslag till inventarier, 20,000 kronor, fördelas på de närmaste 4 åren. I öfverensstämmelse härmed har i det föreliggande förslaget upptagits en fjärdedel af 31,200 kronor eller 7,800 kronor.

Svingården.

Då svingårdsanläggningen vid Malma i början af nästkommande år torde blifva färdig har särskild stat för densamma nu upprättats. Beräkningarne äro gifvetvis endast approximativa, då någon erfarenhet ännu ej vunnits. Utgifterna utgöra sammanlagdt 23,000 kronor och inkomsterna 27,000 kronor, utvisande sålunda ett öfverskott af 4,000 kronor.

Hälso- och sjukvård.

Hälsovårdsnämndens framställning om att stadsläkarnes arvoden till vikarie under semesterledigheten måtte höjas från 250 till 300 kronor, får Drätselkammaren, under hänvisning till den för stadsläkarne gällande instruktionen, enligt hvilken dessa för aflöning af vikarie under semester, som åtnjutes med antingen en månad hvarje eller två månader hvart annat år, äga uppbära ett belopp af 250 kronor pr månad från statskassan, och då detta belopp, som jämnt motsvarar förste stadsläkarens grundlön, pr månad räknad, synes Drätselkammaren jämförelsevis högt i förhållande till de semesterarvoden, som utgå för andra stadens tjänstemän, afstyrka.

Drätsetkammaren tillstyrker Hälsovårdsnämndens framställning om inrättande från och med år 1916 af en 1:ste hälsopolisbefattning med en aflöning af 2,200 kronor jämte två ålderstillägg å 300 kronor efter respektive 3 och 6 års tjänstgöring. Med anledning häraf och i öfverensstämmelse med Hälsovårdsnämndens

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.*

uttalande har arvodet för kommunalt tillsyningsorgan 150 kronor borttagits i Drätselkammarens förslag.

Jämväl Hälsovårdsnämndens framställning därom, att ordinarie epidemisjuksköterskorna skola åtnjuta en kontant begynnelselön af 500 kronor med tre ålderstillägg à 100 kronor efter resp. 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt att epidemisjuksköterskorna Emma Eriksson och Jenny Jädergren skola från och med nästkommande år vara berättigade åtnjuta tre ålderstillägg, får Drätselkammaren tillstyrka.

Hvad däremot förslaget om pension för epidemisjuksköterskorna beträffar, torde detsamma med anledning däraf, att frågan om pensionering af samtliga befattningshafvare blifvit förberedande utredd och nu är remitterad till stadens särskilda styrelser och nämnder, icke i detta sammanhang böra föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

På förslag af köttbesiktningsbyråns föreståndare får Drätselkammaren hemställa, att vaktmästaren vid köttbesiktningsbyrån, hvilken efter genomgången lärokurs från och med nästa år kommer att tjänstgöra äfven som hälsopolis, erhåller utom dyrtidstillägg för 1916 en kontant lön af 1,050 kronor mot 900 kronor för närvarande, hvarigenom han i lönehänseende, om hans nnturaförmåner, bestående af bostad, 1 rum och kök med värme och lyse värderas till 300 kronor, torde blifva i lönehänseende ungefärligen jämställd med hälsopolis.

I allt öfrigt tillstyrker Drätselkammaren Hälsovårdsnämndens statförslag.

Varmbadhuset. Beträffande varmbadhusets stat, som Drätselkammaren tillstyrker enligt styrelsens förslag, vill Drätselkammaren endast föreslå, att föreståndarens och maskinistens naturaförmåner, bestående för den förre af bostad, 2 rum och kök med värme och för den senare bostad, 1 rum och kök med värme, inom linien uppföres i värde af resp. 425 och 275 kronor, äfvensom erinra därom att frågan om lönetillskott i anledning af nu rådande dyrtid blifvit föremål för Stadsfullmäktiges särskilda pröfning, därvid jämväl varmbadhusets personal kommit i åtanke.

Renhållningsverket. Ehuru kontorsbiträdet å renhållningsverkets kontor icke är anställd på fast stat, får Drätselkammaren på grund af hennes långa tjänstetid — hon har varit anstäld å kontoret sedan 1896 och sedan år 1912 uppburit lön direkt af staden — för henne föreslå en löneförhöjning i form af ålderstillägg å 150 kronor.

Värdet af förmannens och fodermarskens fria bostäder, bestående af 2 rum och kök har upptagits till 350 kronor mot förut 150 kronor samt renhållningsarbetarnes motsvarande förmån af 1 rum och kök till 225 kronor eller samma belopp. som kontant utbetalas såsom hyresersättning åt de renhållningsarbetare, hvilka ej kunna beredas bostad in natura.

I sammanhang härmed har Drätselkammaren jämväl höjt soparens hyresersättning från 150 till 225 kronor, så att han härutinnan skall blifva likställd med öfriga renhållningsarbetare.

De höjningar, som eljest förekomma i renhållningsverkets utgiftsstat, hafva sin grund i ökade foder- och materialpriser samt i utökning af verkets rörelse. Såsom framgår af inkomstförslaget hafva äfven inkomsterna för renhållningsverket kunnat beräknas till högre belopp än för innevarande år.

Folkskoleväsendet. Drätselkammaren tillstyrker Folkskolestyrelsens förslag, att från och med den 1 juli 1916 måtte vid stadens folkskolor inrättas *dels* två nya ordinarie folkskollärare- och två nya ordinarie folkskollärarinnebefattningar, under det att samtidigt

en e. o. folkskollärare- och en e. o. folkskollärarinnetjänst indragas, *dels ock* två nya småskollärarinnetjänster. N:o 76. *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.*

Då det just var i ändamål att ernå en mera rättvis afvägning af löneförmånerna för de olika grupperna af folkskolornas lärarepersonal, som dyrtidstillägget vid dess införande bestämdes till lägre belopp för folkskollärarinnor och skolkökslärarinnor än för den öfriga lärarpersonalen, och då Drätselkammaren icke i öfrigt finner någon anledning till att nu ändra detta förhållande, kan Drätselkammaren icke tillstyrka Folkskolestyrelsens förslag, att dyrtidstillägget för folkskollärarinnor och skolkökslärarinnor höjes från 100 till 150 kronor.

I öfverensstämmelse med den af Stadsfullmäktige förlidet år på Drätselkammarens förslag gjorda förändringen i folkskolans statförslag, har Drätselkammaren i sitt förslag ändrat Folkskolestyrelsens förslag därhän, att de vaktmästare och städerskor tillkommande naturaförmånerna, liksom för öfriga stadens befattningshafvare, hvilka äro i åtnjutande af dylik förmån, upptagas inom linien, och att motsvarande afdrag skett å inkomstsidan under titeln hyresinkomster.

Hvad nyssberörda naturaförmåner vidare beträffar hemställer Drätselkammaren, att densamma värderas sålunda:

Vaktmästare vid folkskola, bostad af 2 rum och kök med värme och belysning . . . . 500: —

Eldare vid folkskola, bostad af 1 rum och kök med värme och belysning . . . . 300: —

Städerska vid folkskola, bostad af 1 rum med värme och belysning 160: —

Beträffande förslaget rörande en årlig tilläggspension åt afgående småskollärarinnan fröken Hilda Törngren af 390 kronor från och med år 1916 får Drätselskammaren tillstyrka detsamma. Beloppet motsvarar sammanlagdt med den pension af 450 kronor, som fröken Törngren erhåller från Småskollärarnas m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, 70 % af hennes slutlön 1,200 kronor, dyrtidstillägget då ej inräknadt, men understiger om dyrtidstillägget beräknas ingå i slutlönen, 65 % af densamma.

I Folkskolestyrelsens statförslag återfinnes en helt ny anslagspost under titeln skomakerislöjd och skolkängor, nämligen inköp af gymnastikskor till Korsängsskolan 530 kronor, hvilken utgiftspost ej finnes omnämnd i Folkskolestyrelsens protokoll. Som Drätselkammaren emellertid finner anslaget till detta ändamål onödigt, hemställer Dräselkammaren, att det sålunda ifrågasatta anslaget icke måtte beviljas.

Efter det Folkskolestyrelsen uppgjorde sitt förslag har Kungl. Maj:t lämnat staden tillstånd att upplägga ett nytt obligationslån och Drätselkammaren fastställt amorteringsplan för detsamma. Drätselkammaren har med anledning häraf till folkskolans stat tillagt den ränta och amortering, som för det nya lånet belöper å folkskoleväsendet.

I öfriga delar har Drätselkammaren ingen erinran att göra i fråga om folkskoleväsendet utan tillstyrker styrelsens förslag.

Jämlikt Stadsfullmäkttges beslut den 30 sistlidne september har anslaget till tekniska skolan upptagits med ett förhöjdt belopp af 4,500 kronor. **Anslag för diverse undervisningsändamål.**

Till arbetareinstitutets biblioteksverksamhet får Drätselkammaren tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte, med bifall till herr Ugglas därom väckta, den 28 nästlidne oktober till Drätselkammaren remitterade motion, liksom föregående år, för år 1916 anslå ett belopp af 1,500 kronor af uttaxerade medel.

N:o 76.
Budgetförslag 1916.
Drätselkammarens förslag.
Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Som skötseln och vården af det s. k. sockenbiblioteket enligt kyrkostämmans beslut från och med nästkommande år kommer att bestridas af kyrkans medel, har Drätselkammaren icke upptagit något anslag för detta ändamål i budgetsförslaget.

I fråga om Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till stat för de tekniska verken har Drätselkammaren funnit sig böra föreslå en del förändringar.

Hvad först angår framställningen om bevilljandet af ett personligt lönetillägg åt assistenten M. Lindblad får Drätselkammaren på de skäl styrelsen anfört tillstyrka bifall till densamma.

Vidkommande härefter liknande framställning rörande det tekniska biträdet H. Moberg erinrar Drätselkammaren om, att det här icke är fråga om någon tjänsteman på stat, utan utgår arvodet till tekniska biträdet af ett till styrelsens förfogande ställdt anslag. Med anledning häraf föreslår Drätselkammaren, att styrelsens framställning i förevarande afseende måtte på det sätt bifallas, att anslaget till tekniskt biträde höjes från 1,800 till 2,100 kronor.

I öfrigt afstyrker Drätselkammaren de föreslagna löneförhöjningarna i form af extra dyrtidstillägg för år 1916.

Hvad beträffar löneutgifterna för verkens gemensamma förvaltning har sålunda i Drätselkammarens förslag afdragits de af styrelsen upptagna dyrtidstilläggen för kassörskan och kontorsbiträdet med tillhopa 300 kronor, som med 100 kronor för hvart och ett af vatten-, gas- och elektricitetsverken skulle minskas med af styrelsen påförda andelar af dessa utgifter, i följd hvaraf fördelningen enligt Drätselkammarens förslag skulle blifva följande:

Vattenverket	Kr.	6,300: —
Gasverket	„	8,900: —
Elektricrtetsverket	„	8,900: —
Afloppsledningarne	„	2,850: —
Installationsarbeten	„	2,800: —
	Kronor	29,750: —

Emot öfriga föreslagna utgifter för den gemensamma förvaltningen har Drätselkammaren intet att erinra.

Föreståndaren vid verken åtnjuter in natura förmånen af fri bostadsbelysning och gas, hvilka förmåner Drätselkammaren hemställer måtte angifvas inom linien till ett värde af 100 kronor.

De i styrelsens förslag upptagna nya dyrtidstilläggen för befattningssafvare vid vattenverket nämligen för maskinmästaren, två maskinister och rörnätsförmannen har i Drätselkammarens förslag i enlighet med hvad ofvan anförts afdragits med sammanlagt 600 kronor.

Vidkommande naturaförmånerna för maskinmästaren och de två maskinisterna vid vattenverket, bestående för samtliga af bostad, 2 rum och kök jämte vedbrand föreslår Drätselkammaren, att dessa förmåner uppföras inom linien till ett värde af 400 kronor för dem hvar.

Det föreslagna extra dyrtidstillägget för gasmästaren å 150 kronor har i Drätselkammarens förslag afdragits.

Gasmästarens naturaförmåner, bostad af 2 rum och kök med vedbrand samt belysning och gas torde upptagas till ett värde af 480 kronor.

Inrättandet af en mätarejusterarebefattning vid gasverket, med en grundlön af 1,800 kronor jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter respektive 3 och 6 års tjänstgöring får Drätselkammaren tillstyrka jämte det i gasverkets stat för denna befattning insatta dyrtidstillägget à 150 kronor. N:o 76. *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.*

För följande befattningar vid elektricitetsverket har nytt dyrtidstillägg för år 1916 af styrelsen föreslagits, nämligen maskinmästaren, två maskinister, första montören och mätarejusteraren med 150 kronor, men hafva dessa dyrtidstillägg tillhopa 750 kronor i öfverensstämmelse med af Drätselkammaren ofvan gjorda uttalanden i Drätselkammarens förslag frånräknats.

Maskinmästarens vid elecktricitetsverket naturaförmåner, utgörande liksom för gasmästaren bostad af 2 rum och kök med vedbrand samt belysning och gas torde upptagas i samma värde, som för gasmästaren föreslagits, eller 480 kronor.

I fråga om alla öfriga af Vatten- och Gasverksstyrelsen för de olika verken föreslagna utgiftsposterna har Drätselkammaren intet att erinra.

Beträffande nyanläggningar och nyanskaffningar för verken hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte med bifall till styrelsens i denna del gjorda framställning af lånemedel bevilja följande anslag, nämligen:

till gasledning i Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan	Kr.	2,400: —
„ „ i Gåsmyregatan mellan Domkyrkoesplanaden och Skolgatan	„	2,300: —
„ vatten- och gasledningar i Domkyrkoesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan	„	2,500: —
„ vatten-, gas- och afloppsledningar i Herrgårdsgatans norra del	„	3,000: —
„ vatten- och afloppsledningar i Engelbrektsgatan mellan Rudbecksgatan och Kaplandsgatan, utöfver förut beviljade 4,200 kronor	„	3,800: —
„ elektrisk jordkabel i Källgatan mellan Stora gatan och Västgötegatan	„	800: —
„ elektrisk jordkabel i Jakobsbergsgatan mellan Stora gatan och Kristinagatan	„	1,450: —
„ elektrisk jordkabel i Sturegatan mellan Snickare- och Smedjegatorna	„	850: —
„ inköp af mätare och inventarier för vatten-, gas- och elektricitetsverken samt afloppsledningarne	„	35,000: —
„ serviser och diverse mindre utsträckningar af till dessa verk hörande ledningar	„	15,000: —
Summa Kronor		67,100: —

Anslaget till mindre ej specificerade gatuarbeten har Drätselkammaren föreslagit förhöjdt från 6,000 till 8,000 kronor. **Gatuläggningen.**

Beträffande särskilda gatuarbeten, afsedda att utföras under nästkommande år, hemställer Drätselkammaren under hänvisning till det budgetförslaget bifogade specificerade förslaget, att Stadsfullmäktige måtte för nedan omförmälda arbeten bevilja följande anslag, nämligen:

N:o 76.

Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.

dels att upptagas till uttaxering i 1916 års budget

till omläggning af Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan	Kr. 20,000: —
„ nyanläggning af Domkyrkoesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan	„ 13,000: —
„ påbörjande af ordnandet af Herrgårds- och Rudbecksgatorna invid parken i kvarteret Gösta	„ 4,000: —
„ ordnande och stensättning af Malmabergsgatan från Tegnergatan till hufvudingången för Korsängsskolan	„ 4,000: —
	Kronor 41,000: —

dels ock att utgå af lånemedel:

till ordnande och stensättning af Pilgatan mellan Stora gatan och järnvägskorsningen	Kr. 40,000: —
	Summa Kronor 81,000: —

Vid fastställandet af innevarande års budget anslogs till särskilda gatuarbeten

af uttaxerade medel	Kr. 13,050: —
och af lånemedel	„ 85,200: —
	eller sammanlagdt Kr. 98,250: —

Ofvanstående förslag upptager icke anslag till fortsatt stensättning af Södra Esplanaden öster om Kopparbergsvägen. Anledningen härtill är den, att Vatten- och Gasverksstyrelsen under nästkommande år skall utföra den tidigare beslutade pumpstationen, i sammanhang hvarmed afloppsledningar i berörda del af esplanaden sannolikt komma att nedläggas eller omläggas Och Drätselkammaren har ansett det synnerligen oklokt att före eller omedelbart efter dessa ledningsarbeten förse gatan med dyrbar stensättning som i följd af uppgräfningarne för ledningarne kommer att i afsevärd grad fördärfvas. Ifrågavarande gatuarbete bör därför anstå något år och gatan under tiden genom provisoriska anordningar göras så trafikabel som möjligt.

Ångbåtstrafiken till Hästholmarne

Utgifterna för ångslupen Märta och motorbåten Måsen hafva under året gått till högre belopp, än som vid uppgörandet af budgeten för innevarande år beräknades, Dessa utgifter hafva med anledning häraf i det nu föreliggande förslaget upptagits till 7,000 kronor mot 5,000 kronor i årets stat. Då inkomsterna icke kunna beräknas till högre belopp än 8,000 kronor, har för amortering af anskaffningskostnaden för motorbåten uppförts allenast 1,000 kronor mot 2,000 kronor i 1915 års budget.

Hamnen.

Med anledning af att Hamnstyrelsen i sitt statförslag för hamnen icke upptagit ränta och amortering å det sista obligationslånet, som vid nämnda förslags upprättande icke ännu var af Kungl. Maj:t beviljadt, samt då vidare Kungl. Maj:t vid lämnande af tillstånd till detta låns upptagande förklarat, att lånemedel icke finge användas för uppförandet af den nya kranen vid pråmån, betecknad såsom svängkran N:o 3, och då slutligen Hamnstyrelsen icke beräknat någon ränta till stadskassan för den beräknade bristen vid 1916 års början, hvilken brist gifvetvis måste tillfälligtvis täckas genom förskott af Drätselkammaren, och ränta likaväl bör påföras hamnkassan för åt densamma lämnade förskott, som hamnkassan förut godtgjorts ränta å sin behållning, har Drätselkammaren med hänsyn till

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.*

nämnda förhållanden men med tillstyrkande i öfrigt af Hamnstyrelsens förslag företagit nödiga ändringar i detsamma samt för större redighets vinnande med iakttagande af dessa ändringar uppgjort ett nytt statförslag för hamnen, hvartill Drätselkammaren hemställer om bifall.

Gatubelysningen.

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens statförslag utgör årskostnaden för den nuvarande gatubelysningen, inclusive ett belopp af 900 kronor till oförutsedda utgifter 26,000 kronor för gasbelysningen och 3,300 kronor för den elektriska belysningen eller tillhopa 29,300 kronor, detta under förutsättning att den under detta år i följd af ökningen af kolprisen och svårigheten att erhålla gaskol vidtagna inskränkningen i gatubelysningen kommer att fortfara äfven under nästkommande år, en åtgärd, som Drätselkammaren anser nödvändigt förorda. Af belysningskostnaden kommer på hamnen ett belopp af 1,300 kronor, hvadan alltså för stadskassan återstå kronor 28,000.

Emellertid har en del utökningar af gatubelysningen dessutom föreslagits af Vatten- och Gasverksstyrelsen. Hvad först Fiskartorgets belysning beträffar får Drätselkammaren tillstyrka uppsättandet af tre nya lyktor vid Fiskartorgets sidor, men anser, att kandelabern å torgets midt bör få kvarstå åtminstone tillsvidare så att densamma kan tändas vid särskilda tillfällen, om så skulle finnas önskvärdt. Någon särskild kostnad för belysning med kandelabern bör sålunda ej beräknas, allrahälst som densamma är försedd med 4 lågor mot de 3 nya, som skulle anordnas.

I öfriga delar tillstyrker Drätselkammaren hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagit i fråga om ökad gatubelysning.

Dessutom hemställer Drätselkammaren, att en elektrisk 200-ljuslampa uppsättes invid vägen genom Stallhagen till Hyttan i den mörkaste delen, innan järnvägsöfvergången passeras. Västerås Masugnsaktiebolag har gjort framställning härom och har Drätselkammaren funnit densamma synnerligen behjärtansvärd. Enligt upplysning från elektricitetsverket utgör anläggningkostnaden för denna lampa 260 kronor och den årliga belysningskostnaden 90 kronor.

Enligt Drätselkammarens förslag skulle alltså i anledning af den ökade gatubelysningen erfordras följande anslag:

Anläggningskostnader:

för 10 nya gaslyktor	kr.	1,400: —
„ 4 elektriska belysningsställen	„	1,570: —
	Kronor	2,970: —

Belysningskostnader:

för nya gaslyktor med beräkning att en gaslykta i Slottsgatan indrages	kr.	424: —
för elektrisk belysning	„	660: —
	Kronor	1,084: —

Gaturenhållningen.

Särskildt på grund af ökade anspråk på vattning af stadens gator under sommaren har Drätselkammaren ansett sig nödsakad upptaga anslaget till renhållning m. m. af gator och allmänna platser med ett från 3,275 till 4,000 kronor förhöjdt belopp.

Fattigvården.

Under ett flertal år har i Fattigvårdens stat inkomsterna för den allmänna fattigvården upptagits med oförändrade belopp å sammanlagdt 600 kronor. Någon

N:o 76.

Budget-förslag 1916.

Drätsel-kammarens förslag.

förändring härutinnan har icke heller nu skett i styrelsens förslag. Drätselkammaren, som redan vid behandlingen af föregående års stater fäst sig vid detta förhållande och som nu af Fattigvårdsstyrelsens berättelse för år 1914 inhämtat, att dessa inkomster för nämnda år i verkligheten uppgått till öfver 1,500 kronor, föreslår, att posten "tillfälliga inkomster och återbetalningar" upptages med ett belopp af 1,400 kronor i stället för 500 kronor i Fattigvårdsstyrelsens förslag, hvarigenom sammanlagda inkomsten för den allmänna fattigvården skulle utgöra ett beräknadt belopp af 1,500 kronor.

De af Fattigvårdsstyrelsen föreslagna höjningarne i arvodena för styrelsens sekreterare och kamrerare till resp. 800 och 1,200 kronor får Drätselkammaren tillstyrka.

Däremot afstyrker Drätselkammaren på de skäl, som ofvan anförts rörande stadens befattningshafvare i allmänhet, de föreslagna höjningarne i dyrtidstilläggen för sysslomannen och portvakten med resp. 50 och 100 kronor.

Drätselkammaren hemställer, att sistnämnda befattningshafvares naturaförmåner, bestående af för dem hvardera af bostad, 1 rum och kök jämte vedbrand och belysning, måtte uppföras inom linien i staten med 300 kronors värde.

Förhöjningarne i lönerna för föreståndarinnan med 50 kronor och sjuksköterskan med 150 kronor, hvilka stå i öfverensstämmelse med hvad som föreslagits beträffande epidemisjuksköterskorna, får Drätselkammaren tillstyrka.

Däremot finner Drätselkammaren intet skäl föreligga till förhöjning i arvodet för predikanten och får därför hemställa, att detta anslag upptages till oförändradt belopp af 150 kronor i stället för af Fattigvårdsstyrelsen föreslagna 300 kronor.

I öfriga delar tillstyrker Drätselkammaren Fattigvårdsstyrelsens förslag.

Kyrkliga ändamål.

Enligt inhämtad upplysning erfordras för kyrkliga ändamål enligt kyrkostämmans beslut en uttaxering af 51,079 kronor 90 öre emot 45,854 kronor 83 öre i innevarande års stat.

Pensions-nämnden m. m.

För Pensionsnämndens behof har upptagits anslag i öfverensstämmelse med nämndens förslag.

Det i årets stat för första gången beräknade anslaget för gäldande af ej influtna pensionsafgifter för den allmänna folkpensioneringen 10,000 kronor har visat sig väl tillräckligt. Som emellertid uppbörden af dessa afgifter för nästkommande år betydligt ökat, har Drätselkammaren ansett det lämpligt att i det föreliggande förslaget uppföra samma belopp.

Äfven det i årets stat beräknade anslaget å 1,500 kronor för gäldande af stadens bidrag till pensionstillägg och understöd har befunnits mycket väl räcka till, och har Drätselkammaren därför ansett sig kunna för år 1916 beräkna detsamma till endast 1,000 kronor.

Arbetsstugan m. m.

Anslagen till arbetsstugan, barnkrubban, barnhemmet och nattherberget, om hvilka framställningar, rörande arbetsstugan genom remiss från Stadsfullmäktige af den 30 sistlidne september och för öfriga institutioner genom Magistraten öfverlämnats till Drätselkammaren, hafva i enlighet med framställningarne upptagits med oförändrade bolopp; och föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte, liksom för innevarande år till bestridande af dessa anslag å tillhopa 4,300 kronor anvisa 3,300 kronor af Sundinska donationsfondens för välgörande och allmännyttiga ändamål öfverskottsmedel och återstoden 1,000 kronor upptagas till uttaxering i budgeten.

Från styrelsen i länets arbetsförmedling har genom Magistraten inkommit en skrifvelse, däri styrelsen, med öfverlämnande af förslag till inkomst- och utgiftstat för anstalten år 1916 anhåller, att Stadsfullmäktige måtte äfven för nämnda år till anstaltens verksamhet anvisa ett anslag å 2,000 kronor. Drätselkammaren tillstyrker berörda anhållan. **N:o 76.** *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag:* **Arbetsförmedlingen.**

Tillika har styrelsen öfverlämnat afskrift af revisionsberättelsen rörande anstaltens verksamhet under år 1914, och torde Stadsfullmäktige i anledning däraf fatta beslut om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning under revisionsåret.

Drätselkammaren tillstyrker, att Stadsfullmäktige måtte bevilja Västerås sjukkassors fortsättningskassa, som därom inkommer med ansökning, bidrag af stadens medel för år 1916 under samma villkor, som af Stadsfullmäktige bestämdes den 23 december 1909, då kommunalt anslag till kassan första gången beslutades, samt att för ändamålet måtte i 1916 års budget upptagas ett förslagsanslag å 2,700 kronor; samma belopp som för innevarande år. **Västerås sjukkassors fortsättningskassa.**

Stadsfullmäktige torde till barnhemmet Sparfboet på grund af styrelsens framställning till Drätselkammaren för år 1916 bevilja ett anslag af 400 kronor, eller 100 kronor mer än för år 1915. **Sparfboet.**

Enär den mark å den s. k. Bergstrandska jorden i Herrgärdet hvarå den nuvarande provisoriska idrottsplatsen är anordnad, enligt hvad Drätselkammaren erfarit inom kort tid kommer att utbjudas till försäljning, och platsen sålunda icke vidare torde kunna få disponeras för idrotten, samt då frågan om annan idrottsplats ännu är outredd, har Drätselkammaren icke i det föreliggande budgetförslaget uppfört något anslag till underhåll af idrottsplatsen å Herrgärdet. **Idrottsplatsen.**

För Västerås skridskoklubb har reservationsvis insatts ett anslag af samma storlek som för innevarande år, ehuru någon framställning därom icke inkommit; och anhåller Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att besluta om ifrågavarande bidrag, i händelse ansökning om detsamma skulle inkomma. **Skridskoklubben.**

Prenumerationsafgiften å Svenska stadsförbundets tidskrift har för nästkommande år höjts till 5 kronor pr exemplar. För erforderliga 55 exemplar, därest tidskriften skall utdelas såsom hittills skett, har i staten insatts ett belopp af 275 kronor. **Diverse behof.**

Boktryckaren Fredrik Andersson, som under innevarande år icke utgifvit någon adresskalender och sålunda icke lyftat det i årets stat upptagna anslaget till kalendern å 250 kronor, har i skrifvelse till Drätselkammaren förklarat sig ämna för år 1916 återupptaga utgifvandet af kalendern samt anhållit om ett anslag härför å 300 kronor. Drätselkammaren föreslår, att anslaget beviljas under samma villkor som förut, eller att Andersson skall kostnadsfritt till stadens myndigheter och verk öfverlämna 25 exemplar af kalendern. **Adresskalender.**

Under titeln diverse behof hafva införts en del anslag, som på grund af tidigare Stadsfullmäktigebeslut skola gäldas af uttaxerade medel i 1916 års stat, nämligen:

Bortflyttning af ett hus vid lägenheten Andersborg, Stadsfullmäktiges beslut den 18 juni 1915	kr.	600: —
Ny värmeledning i polis- och brandstationen, Stadsfullmäktiges beslut den 26 augusti 1915	„	4,000: —
Anordnande af tillfälliga bostäder, Stadsfullmäktiges beslut den 28 oktober 1915	„	8,000: —

N:o 76. *Budgetförslag 1916. Drätselkammarens förslag.*

Härjämte har upptagits 5 proc. ränta för år 1916 å löseskillingen för den Zimmermanska fondens fastighet med kronor 2,237: 50 (se Stadsfullmäktiges beslut den 27 maj 1915).

Öfverbyggande af bäcken vid kreaturstorget.

I slutet af nästlidna år beviljade Stadsfullmäktige, hufvudsakligen för mötande af arbetsbrist anslag, dels 15,000 kronor af lånemedel till öfverbyggande af bäcken utmed Pilgatan och dels 10,000 kronor af uttaxerade medel till ordnande af Lillåns utlopp nedom järnvägsbron. Det förra af dessa arbeten har blifvit utfördt och visade sig mycket lämpligt som nödhjälpsarbete, då synnerligen ringa materialkostnad kom i fråga. Emellertid drog arbetet en kostnad af 20,000 kronor och har bristen täckts af anslaget till Lillåmynningens ordnande, hvilket arbete däremot icke kommit till utförande.

I ändamål att äfven i vinter kunna bereda arbete åt arbetslösa, därest arbetsbrist skulle komma att uppstå, får Drätselkammaren, som för närvarande afstår från tanken på ordnandet af Lillåns utlopp, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte af uttaxerade medel i 1916 års budget anslå 20,000 kronor till fortsatt öfverbyggande af ofvan omförmälda bäck i dess vidare lopp från Pilgatan invid kreaturstorget och ned till järnvägen.

Förslagsanslaget. Till diverse oförutsedda utgifter har Drätselkammaren i bugetförslaget insatt ett belopp af 36,629 kronor 64 öre.

Inkomsterna.

Behållning. Stadens räkenskaper för år 1914 utvisa en behållning, sedan det i 1915 års stat såsom behållning från år 1913 upptagna beloppet frånräknats, af 43,707 kronor 5 öre. Sedan härifrån ytterligare afdragits den del af samma behållning, som Stadsfullmäktige den 27 maj 1915 ställt till Hälsovårdsnämndens förfogande, kronor 1,265: 70, återstår en behållning att disponeras för 1916 års stat å 42,441 kronor 35 öre.

Uttaxeringen. Drätselkammaren föreslår, att för reglering af nästkommande års utgifts- och inkomststat Stadsfullmäktige måtte besluta en uttaxering af 6,75 % å det under innevarande år till utgörande af bevillning inom stadskommunen enligt pröfningsnämndens beslut upptaxerade inkomstbeloppet, utgörande sammanlagdt 14,528,080 kronor med 980,645 kronor 40 öre.

Aktier. Drätselkammaren har ansett sig liksom föregående kunna beräkna en utdelning af 5 % å stadens aktier i Stockholm-Västerås-Bergslagens järnväg.

Hästholmarne Inkomsterna för Hästholmarne hafva upptagits till ett belopp af 1,050 kronor mot 850 kronor i årets stat. Ökningen motsvarar den nytillkomna hyran för serveringspaviljongen å Östra holmen.

Jordar. Hamnmagasinen. Rätt afsevärda ökningar i inkomsterna af jordar och andra fastigheter samt hamnmagasinen hafva kunnat beräknas hufvudsakligen på grund af uthyrning af större antal upplagsplatser å hamnplanen samt ytterligare magasinsutrymmen.

Nordanby och Malma. Inkomsterna från egendomarne Nordanby och Malma äro beräknade till respektive 19,200 och 27,400 kronor mot 16,300 kronor och 22,450 kronor i årets stat.

Hälso- och sjukvård. Köttbesiktningsbyråns inkomster hafva af Drätselkammaren upptagits med 150 kronor högre belopp än i Hälsovårdsnämndens förslag. Höjningen motsvarar den ökade aflöningen för byråns vaktmästare.

Renhållningsverkets inkomster beräknas till 2,500 kronor högre belopp än i årets stat. **Renhållningsverket.**

I öfverensstämmelse med hvad ofvan anförts i fråga om naturaförmånerna för vaktmästare, eldare och städerskor vid folkskolorna, har Drätselkammaren från de af Folkskolestyrelsen upptagna inkomsterna af hyresmedel fråndragit de beräknade hyrorna för dessa befattningshafvare med 1,050 kronor. **Folkskoleväsendet.**

I Vatten- och Gasverksstyrelsens inkomstberäkningar har Drätselkammaren icke att föreslå andra ändringar, än att till inkomsterna för gas- och elektricitetsverken läggas de ökningar, som blifva en följd af Drätselkammarens förslag angående ökad gatubelysning med 424 kronor för gasverket och 660 kronor för elektricitetsverket. **Vatten-, gas- och elektricitetsverken.**

Västerås den 26 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under åberopande af 60 § Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad får Magistraten härhos öfverlämna bilagda af Drätselkammaren efter Magistratens anhållan upprättade förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1916 med därtill hörande bilagor samt Drätselkammarens till Stadsfullmäktige ställda skrifvelse i ämnet. *Magistratens förslag.*

Som af handlingarne framgår, har Drätselkammaren i vissa delar afvikit från Magistratens i skrifvelse till Drätselkammaren den 21 oktober omförmälta framställningar, men då samma afvikelser hvad angår af Magistraten väckt förslag om vissa dyrtidstillägg redan af Stadsfullmäktige bifallits och i öfrigt af Drätselkammaren på nöjaktigt sätt motiverats, har Magistraten för närvarande icke något att emot bifall till Drätselkammarens förslag i dessa delar erinra.

Vidkommande Drätselkammarens förslag i öfriga delar, har Magistraten fäst sig vid att, oaktadt Stadsfullmäktige den 17 december 1914 på framställning af Drätselkammaren beviljat anslag till ordnande af Lillån nedanför järnvägsöfvergången med läggande af rustbädd och ett skift stenmur å ömse sidor om ån, Drätselkammaren nu afstår från tanken på ordnande af Lillåns utlopp och hemställer, att Stadsfullmäktige i stället måtte anslå medel till fortsatt öfverbyggande af den så kallade Pilbobäcken i dess lopp från Pilgatan ned till järnvägen.

Såsom äfven i Drätselkammarens skrifvelse till Stadsfullmäktige den 3 december 1914 framhålles utgör Lillån genom den orenlighet, som genom i bäcken utmynnande kloakledningar tillföres Lillån med dess stillastående vatten en sann-

N:o 76.
Budget-förslag 1916.
Magistratens förslag.

skyldig pesthärd, hvilket däremot enligt Magistratens förmenande icke kan sägas om bäcken i dess lopp ofvanför berörda kloakledningar.

Då därtill kommer att nedanför dessa kloakmynningar åtskilliga bostadslägenheter äro uppförda, hemställer Magistraten

att af Drätselkammaren begärt anslag af 2,000 kronor för öfverbyggande af Pilbobäcken i första rummet måtte användas till öfverbyggande af bäcken nedanför dessa kloakmynningar och vidare till ordnande af Lillåns utlopp nedanför järnvägen.

Västerås rådhus den 30 november 1915.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

H. Cronholm.

Register

öfver

Förslag

till Utgifts- och Inkomststat för år 1916.

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 20 December XIX.

N:o 77.

Byggnadsnämndens skrifvelse ang. bestämmelser om hissar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af väckt förslag af ingeniör Harald Håkanson, att Stadsfullmäktige ville gå i författning om utarbetande af en stadga, innefattande bestämmelser om regelbunden besiktning af inom staden uppsatta hissar för såväl person- som varutransport samt om sådana hissars anordnande, hvilket förslag af Stadsfullmäktige den 25 februari innevarande år remitterats för utlåtande till Byggnadsnämnoen, får Byggnadsnämnden härmed anföra följande.

Under senare år hafva inom staden åtskilliga större byggnadskomplex uppförts försedda med hissinstalleringar, hvilket förhållande påkallar uppmärksamhet för nödvändigheten af att dessa maskinella anordningar uppsättas och af allmänheten kunna begagnas på ett betryggande sätt. Föreskrifter ägnade att medverka härtill anser Byggnadsnämnden i likhet med motionären vara af behofvet påkallade och har därför Byggnadsnämnden tagit del af hvad i ämnet finnes föreskrifvet i Stockholm, i tanke att dessa föreskrifter kunde befinnas tillämpliga äfven för Västerås.

För att erhålla ett uttalande från fackmannahåll härom har Byggnadsnämnden öfverlämnat för Stockholm gällande föreskrifter dels angående anordnande af hissar inom hus dels ock beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid hiss' begagnande till chefen för hissafdelningen vid Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, hvilken såsom framgår af bilagda skrifvelse med vissa mindre ändringar förklarat bestämmelserna kunna godtagas för Västerås, ett uttalande, i hvilket äfven stadens byggnadschef instämt.

Byggnadsnämnden, som delar den mening, som kommit till uttryck i nämnda uttalanden, får därför med föreskrifterna i Stockholm som mönster och med förordande af, att taxan för besiktning af hiss, såväl innan hiss får tagas i bruk som ock för den härefter årligen återkommande, af Stadsfullmäktige bestämmes till 20 kronor, samt att föreskrifterna uppdelas på sådant sätt, att de som röra hiss' inbyggande i hus, antagas i form af tillägg till byggnadsordning för staden samt de som angå säkerhetsåtgärder såsom särskilda föreskrifter, härmed till Stadsfullmäktige för godkännande öfverlämna de förslag till föreskrifter som återgifvits å bilagorna A. och B.

Västerås den 12 november 1915.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

N:o 77.
Ang. bestämmelser om hissar.

Bil. A.

Förslag

till föreskrifter rörande hiss inbyggande i hus att antagas i form af tillägg till stadens byggnadsordning.

§ 1.

1:o) Hiss eller sådan lyftinrättning, som är försedd med hisskorg eller plattform, förd å fasta styrlister (gejder), må med byggnadsnämndens tillstånd anbringas uti byggnad; och skall härvid iakttagas följande:

a) Hiss skall utefter hela hissbanan eller till så stor del däraf, som erfordras för undvikande af fara, omgifvas med stängsel af lämplig konstruktion.

b) I hvarje in- och utgång i hissbanan och alldeles invid densamma skall insättas dörr af material och med ramomfattning, som lämpas efter sättet, hvarpå hissbanan, efter ty i punkt a) är stadgadt, omslutes eller förstänges; skolande dörren så inrättas, att den icke kan öppnas inåt hissbanan. Dörr skall vara själflåsande och skall till sitt yttre utseende skilja sig från andra dörrar.

c) Där hisskorg är öppen, skola hisschakts väggar invändigt vara jämna utan framsprång eller fördjupningar.

d) Hisschakt skall anordnas så, att lämpligt utrymme finnes vid korgens gränslägen.

e) Fönster i hisschakt skall vara så anbragt och beskaffadt, att största möjliga säkerhet finnes för, att det icke kan skadas eller af obehörig öppnas. Det må ej kunna öppnas inåt schaktet.

f) Motvikt med dess infästning bör vara åtkomlig för eftersyn och banan vara vederbörligen afstängd.

g) Utrymme midt under hiss- eller motviktsschakt äfven i ett annat våningsplan får ej såsom lokal i byggnaden till användning upptagas.

2 o) Af byggnadsnämnden föreskrifven eller godkänd anordning för hiss får icke utan nämndens tillstånd undanrödjas eller ändras vid ansvar från och med fem till och med femhundra kronor.

§ 2.

1:o) Hisschakt, som går genom källartak, skall i källaren, och hisschakt, som går genom vindsbotten, skall i vinden brandfritt afstängas.

Från stadgandet i detta moment äger byggnadsnämnden medgifva undantag för hiss i hus, som ej bebos, såsom fabriks- eller magasinsbyggnad.

2:o) Om hisschakt inklädes, skall inklädningen, liksom däri anbragt dörr, vara af eldsäkert material, där ej byggnadsnämnden för särskildt fall finner undantag kunna medgifvas.

3:o) Hissmaskineriet skall inrymmas i afstängdt rum. På byggnadsnämnden ankommer att med hänsyn till läget af maskinrummet, byggnadens beskaffenhet och eldfarlighet i olika fall, afgöra, huruvida och till hvilken utsträckning maskinrummets väggar, golf och tak skola vara af eldsäkert material.

4:o) Hvad ofvan i denna § är stadgadt beträffande hiss länder i tillämpliga delar till efterrättelse jämväl i afseende å därtill hörande motvikter, pådrag och dylikt. N:o 77. *Ang. bestämmelser om hissar.*

§ 3.

Vill husägare företaga sådan byggnadsåtgärd, hvarigenom byggnad med afseende å *hissanordning*, ändras eller med sådan af nyo förses, men hvilken byggnadsåtgärd icke är att hänföra till nybyggnad, påbyggnad eller tillbyggnad, göre ändock därom anmälan hos byggnadsnämnden. som efter anställd besiktning meddelar beslut.

§ 4.

Nyinrättad hiss får ej för sitt ändamål tagas i bruk förr än, enligt byggnadsnämndens förordnande, besiktning och afprofning af hissen ägt rum och byggnadsnämnden meddelat tillstånd till dess användande.

Minst en gång årligen skall hiss besiktigas af person, som byggnadsnämnden därtill utser.

Kostnaden för besiktning, hvarom ofvan nämnts, erlägges af husägaren. Annan besiktning bekostas af den, som förrättningen påkallat.

Bil. B.

Förslag

till särskilda föreskrifter beträffande säkerhetsåtgärder och försiktighetsmått till förekommande af olycksfall vid begagnande af hiss.

§ 1.

Korg till hiss, afsedd enbart för personbefordran eller för person- och varubefordran i förening *(personhiss)* skall hafva väggar och tak jämte dörr, som icke kan öppnas utåt, allt af sådan täthet, styrka och beskaffenhet i öfrigt, att de gifva säkert skydd mot föremål utanför korgen.

§ 2.

I afseende å hiss, afsedd enbart för varubefordran *(varuhiss)* skall sådan anordning vara vidtagen, att varorna hindras att falla ur hisskorgen.

§ 3.

Anordning skall finnas vidtagen, så att dörr till hissbanan kan öppnas endast när hisskorgens botten är i ungefärlig jämnhöjd med golfvet vid dörröppningen, och korgen icke kan sättas i rörelse, utan att hisskorgens och hissbanans alla dörrar äro stängda samt att beträffande personhiss korgen stannar, om dess dörr öppnas.

N:o 77.

Ang. bestämmelser om hissar.

§ 4.

Hissmaskineri skall vara så anordnadt, att det omedelbart stannar, sedan manöverapparaten frånslagits eller drifkraften af annan anledning upphört att verka.

§ 5.

Det skall vara sörjdt för, att hisskorgen icke kan komma högre eller lägre än till bestämda gränslägen samt att om den är afsedd för personbefordran den äfven inifrån korgen kan bringas att stanna hvar som helst mellan dessa; skolande personhiss vara försedd med två af hvarandra oberoende apparater för korgens automatiska afstannande i hvart och ett af de båda gränslägena, hvilka apparater afstänga drifkraften och stoppa maskineriet.

§ 6.

Hiss skall vara så anordnad, att korgen med alla i densammas rörelse deltagande delar kan röra sig en längd motsvarande 0,8 gånger den tillåtna hastigheten för sekund, dock minst 0,3 meter, öfver det högsta och under det lägsta läge, där korgen bör stanna.

§ 7.

Personhiss, som skötes af medföljande förare, får icke äga större hastighet än 1,5 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0,5 meter i sekunden. Hastigheten af varuhiss skall bestämmas med hänsyn till hissens beskaffenhet.

§ 8.

Största personantalet eller högsta varubelastningen för hiss skall bestämmas på tillfredsställande sätt, därvid medelvikten af en person beräknas till 85 kilogram intill tre personers last och 80 kilogram för större antal.

§ 9.

Hiss med förare må endast kunna manövreras inifrån hisskorgen; dock att dess manöverapparat undantagsvis må med särskildt medgifvande anordnas så, att den jämväl kan skötas utifrån.

§ 10.

Lina, kätting eller motsvarande konstruktionsdel skall så beräknas, att den ej utsättes för större ansträngning än en fjärdedel af sin brottbelastning, hvarvid ansträngningen beräknats sammansatt af drag- och böjningsspänning; skolande i personhiss hisskorg eller motvikt, som uppbäres af linor, kättingar och liknande, vara upphängd i minst två sådana, så infästade och beräknade, att, om en af dem blir obelastad, den eller de återstående bära totala belastningen utan att ansträngas till mera än en fjärdedel af sin brottbelastning.

§ 11.

Ej mindre de föremål, som bära, drifva eller stoppa hiss, än äfven deras tillbehör skola äga en under alla omständigheter fullt tillräcklig styrka i för-

hållande till hisskorgens tygd och det största personantalet eller den största varubelastning, hvarför hiss är afsedd, samt jämväl i öfrigt vara konstruerad och anordnade på ett i allo betryggande sätt, till bestyrkande hvaraf ägaren om inspektören så fordrar, skall framlägga erforderliga beräkningar.

N:o 77. *Ang. bestämmelser om hissar.*

§ 12.

Genom spärr- eller bromsinrättningar, som vid anställda tillförlitliga prof befunnits säkra, eller på annat betryggande sätt skall vara sörjdt för att, i händelse de här ofvan omförmälda föremål råka i olag, hisskorg i allt fall ej kan sjunka eller stiga mera än till en viss ofarlig grad, hvarvid beträffande personhiss gäller, att den skall vara försedd med *dels* en fångapparat, så förbunden med de hissen bärande linorna, kättingarna eller motsvarande konstruktionsdel, att vid brott eller afsevärd sträckning å en af dem, korgen omedelbart fastlåses vid styrlisterna, *dels ock* med en anordning, genom hvilken fångapparaten påverkas, så att denna fastlåser korgen innan den medgifna hastigheten på nedgående öfverskridits med 0,4 meter i sekunden; dock vare medgifvet att ersätta dessa båda apparater med en direkt vid korgen anbragt bromsinrättning, som under alla förhållanden hindrar korgen att nedgå med större hastighet än den tillåtna, ökad med 0,4 meter i sekunden.

§ 13.

Hisskorg och motvikt skola ledas med styrlister och anordnas så, att de ej kunna lämna sina banor.

§ 14.

Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i maskinrum eller å annat lämpligt ställe.

§ 15.

Personhiss, hvilkens hissbana i hela sin utsträckning omslutes af täta väggar eller där förhållandena eljest sådant påkalla, skall vara försedd med någon i hisskorgen anbragt och för dem, som däri färdas, lätt åtkomlig inrättning för signalering till ställe, hvarifrån bistånd i händelse af behof kan erhållas.

§ 16.

Alla till en hiss och dess maskineri hörande delar, såsom fångapparater m. m., skola vara skyddade för obehörig påverkan.

§ 17.

Elektrisk hiss skall vara så anordnad att, sedan hissmotorns ström blifvit bruten, pådragningsapparaten återföres till sitt nolläge, innan strömmen ånyo kan tillföras motorn.

§ 18.

Det skall vara sörjdt för att hissens konstruktion och anordningarna för dess drift jämväl i öfrigt äro tillfredsställande. Alla af byggnadsnämnden föreskrifna eller godkända anordningar skola fortfarande finnas i godt stånd.

N:o 77.
Ang. bestämmelser om hissar.

§ 19.

Vid hvarje hiss skall finnas tydlig skylt, som på följande sätt utmärker dess särskilda bestämmelse och den största belastning, hvarför den är afsedd:

a) **HISS**

för högst .... personer.

Denna skylt, som utmärker hiss, hvilken endast får användas för befordran af personer, men ej af varor, anslås dels på eller tätt invid utsidan af hvarje dörr i farbanan och dels inuti hisskorgen.

b) **HISS**

för högst .... kg. vikt, motsvarande .... personer.

Denna skylt, som utmärker hiss, hvilken får användas till befordran af såväl personer som varor, anslås såsom under a) är sagt.

c) **HISS**

för högst .... kg. gods.

Denna skylt, som utmärker varuhiss, anslås invid hvarje ställe, där varorna in- eller uttagas.

§ 20.

När hiss är tillgänglig för användande och full dager ej råder vid dörröppningarna i hissbanan eller annorstädes, där gods in- eller uttages, skall annan lämplig och tillräcklig belysning finnas vid dessa ställen.

§ 21.

Dessa bestämmelser äro ej tillämpliga å hiss i sådan fastighet för industriellt behof, hvilken jämlikt lagen om arbetareskydd den 29 juni 1912 står under kontroll af yrkesinspektionen.

Herr Borgmästare John Karlsson, Västerås.

Anmodade att yttra oss huruvida Stockholms stads bestämmelser för hissanläggningar böra kunna tillämpas vid en tillämnad hissförordning för Västerås, få vi såsom vår åsikt framhålla att dessa föreskrifter i hufvudsak kunna godtagas, och såsom tillägg införas i några af paragraferna i byggnadsordningen för Västerås stad, då vi antaga att byggnadsnämnden tillkommer närmaste inseendet öfver stadens hissanläggningar.

De nya paragraferna skulle omfatta först bestämmelserna enligt Stockholms §§ 28, 40 och 60 och därefter såsom särskilda bestämmelser, afseende hissar, Stockholms §§ 1 till och med 21.

Af dessa senare §§ önska vi föreslå ändrad lydelse i 5, 7 och 14, såsom här nedan följer: N:o 77. *Ang. bestämmelser om hissar.*

§ 5.

Det skall vara sörjdt för att hisskorgen icke kan komma högre eller lägre än till bestämda gränslägen samt att om den är afsedd för personbefordran, den äfven inifrån korgen kan bringas att stanna hvar som helst mellan dessa; skolande personhiss vara försedd med två af hvarandra oberoende apparater för korgens automatiska afstannande i hvart och ett af de båda gränslägena, hvilka apparater afstänga drifkraften och stoppa maskineriet.

§ 7.

Personhiss, som skötes af medföljande förare, får icke äga större hastighet än 1.5 meter i sekunden, och annan personhiss icke större hastighet än 0.5 meter i sekunden. Hastigheten af varuhiss skall bestämmas med hänsyn till hissens beskaffenhet.

§ 14.

Apparat för afstängning af drifkraften för hiss skall finnas i maskinrum eller å annat lämpligt ställe.

Efter § 21 bör en paragraf tilläggas, hvilken framhåller att härofvan upptagna bestämmelser ej hafva afseende å hiss i sådan fastighet för industriellt behof, hvilken jämlikt lagen angående skydd mot yrkesfara står under kontroll af yrkesinspektör. Yrkesinspektionen har för sådana hissanläggningar utfärdat föreskrifter enligt cirkulär n:o 19 af 14 juni 1910.

Beträffande taxa å ersättning åt besiktningsman torde för härvarande förhållanden helst tillämpas någon af landsortens. I Göteborg utgör arvodet t. ex. för besiktning å ny personhiss kr. 20:— under det att motsvarande för Stockholm är kr. 40:—.

Skillnaden antagligen beroende däraf att hissinspektören i Stockholm har att ägna sitt hufvudsakliga arbete åt denna kontroll, som måhända blir mer omfattande och betungande än nödvändigt är, om man räknar med sådana leverantörer, som kunna ställa garanti för arbetets rätta utförande.

Gärna till tjänst i frågor rörande denna angelägenhet teckna vi

Högaktningsfullt

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

Afdelning: Mekaniska Verkstaden.

Arthur Lindén.

g:m *K. Edv. Anderson.*

Undertecknad, hvilken tagit del af omstående skrifvelse får härmed förklara att jag anser de föreslagna ändringarna välbetänkta och praktiska.

Västerås den 11/11 1915.

Gösta Smitt.

N:o 77.
Ang. bestämmelser om hissar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af de olycksfall, som gång efter annan på grund af bristande tillsyn inträffat med en här i staden monterad mindre varuhiss, synes mig vara lämpligt att bestämmelser träffas om regelbunden obligatorisk besiktning af alla härstädes befintliga hissar, afsedda för person- eller varutransport, för att sålunda i möjligaste mån förebygga anledningar till olycksfall.

Dylik hissinspektion är förutom i Stockholm äfven inrättad i städerna Göteborg, Malmö, Lund, Örebro och Norrköping.

Jag får därför vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärder för utarbetandet af en stadga, innefattande bestämmelser om regelbunden besiktning af i Västerås stad uppsatta hissar för personbefordran eller varutransport jämte de villkor, under hvilka nya hissar för dylika ändamål må här upprättas.

Västerås den 23 februari 1915.

H. Håkanson.

N:o 78.

Drätselkammarens skrifvelse ang. ändradt villkor vid försäljning af tomt i kvarteret Ottar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 18 juni innevarande år beslöto Stadsfullmäktige bemyndiga Drätselkammaren att till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försälja den staden tillhöriga östra delen af byggnadskvarteret Ottar, utgörande cirka 4,500 kvm. till ett pris beräknadt efter 10 kr. pr kvm. och under villkor bland andra att af det försålda området högst cirka 3,000 kvm. finge upptagas af byggnader.

Vid sedermera verkställd uppmätning och kartläggning af området i fråga har det emellertid befunnits, att den staden tillhöriga östra delen af kvarteret uppgår till en areal af öfver 5,400 kvm.

Med anledning häraf har bolaget under framhållande af den afsevärda höjningen i den förut beräknade köpeskillingen, som häraf skulle blifva en följd, anhållit att ofvanberörda villkor måtte ändras därhän, att två tredjedelar af den verkliga tomtarealen skulle få bebyggas.

Drätselkammaren, som så mycket hellre inser det skäliga i denna framställning, som just siffran 3,000 kvm. insattes i ifrågavarande villkor därför att den utgjorde två tredjedelar af den då beräknade arealen 4,500 kvm., får i anledning af berörda af bolaget gjorda framställning hemställa, att bestämmelsen ifråga måtte få ändras därhän, att bolaget berättigas att med byggnader upptaga högst två tredjedelar af den försålda tomten.

Västerås den 26 november 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 79.

Drätselkammarens skrifvelse med anledning af besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut ang. ledningar till byggnadsområdet Hemdal.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne oktober till Drätselkammaren remitterat fråga om afgifvande af förklaring öfver af veterinären M. Jonsson anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 30 september 1915 angående utdragande af stadens ledningar till och inom byggnadsområdet Hemdal, får Drätselkammaren härmed meddela, att mellan de sökande fastighetsägarne, å ena, samt Vatten och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren, å andra sidan, preliminärt träffats öfverenskommelse af innehåll, att sökandena genom ett med 5 öre pr kvm. förhöjdt bidrag för ifrågavarande ledningar bekosta ²/₃ af den ifrågakomna anslutningen af afloppsledningen till enskild ledning inom Folkets park och att staden bekostar ¹/₃ af samma anslutning, beräknad till 800 kronor, samt att veterinären Jonsson med anledning häraf återkallat sina besvär; och får Drätselkammaren på grund häraf hemställa, att Stadsfullmäktige ville såsom ändring och tillägg till sitt beslut i ämnet den 30 sistlidne september, med godkännande af ofvanberörda öfverenskommelse, af Vatten- och Gasverksstyrelsens vinstmedel anvisa ett belopp af förslagsvis 800 kronor i och för bestridande af stadens andel i kostnaden för afloppsledningens från byggnadsområdet Hemdal anslutning till en skild sådan ledning inom Folkets park.

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 80.

Drätselkammarens och Bostadbristkommitténs utlåtanden ang. fråga om lån ur statens folkpensioneringsfond.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 18 juni innevarande år till Bostadsbristkommitterade och Drätselkammaren remitterat en af redaktören Anders Pers hos Stadsfullmäktige väckt motion därom, att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med framställning, att kammaren måtte beredas tillgång till lån ur den allmänna

N:o 80.
Ang. lån ur statens folkpensioneringsfond.

folkpensioneringens pensionsfond för verksamma åtgärder till bostadsfrågans lösning inom kommunens område, samt kommitterade afgifvit och till Drätselkammaren öfverlämnat sitt yttrande öfver motionen, får Drätselkammaren för sin del, under tillstyrkande af motionen, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning i ämnet af följande lydelse:

"Till Konungen.

Såsom af närlagda utredningar i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar framgår, är frågan om åtgärder från Västerås stadskommuns sida för afhjälpande och förekommande af brist på mindre bostadslägenheter synnerligen aktuell. Staden har, särskildt under det sista årtiondet, att uppvisa en synnerligen stark folkmängdstillväxt, en företeelse, som framförallt i följd af de här befintliga i rask utveckling stadda storindustriella anläggningarne, Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Aktiebolaget Svenska Metallverkens hufvudverkstäder, icke synes vara af öfvergående natur. Det är af nyssnämnda skäl helt naturligt att folkökningen i samhället till allra största delen har sin grund i inflyttning af industriarbetare. Den enskilda byggnadsverksamheten har emellertid icke motsvarat det ökade behofvet af bostadslägenheter, i följd hvaraf bostadsbrist vid flera tillfällen uppstått. Under innevarande års höst har denna bostadsbrist varit värre än någonsin tillförene, hvarför stadens myndigheter nödgats för att afhjälpa de största svårigheterna genom inredande af en för bostadsändamål från början icke afsedd byggnad samt uppförande af en träbarack, anskaffa tillfälliga bostadslägenheter. Men därmed är gifvetvis icke den så att säga stora och permanenta bostadsbristen afhjälpt. I hvilken form och på hvad sätt en eventuellt blifvande verksam åtgärd från stadens sida till afhjälpande af detta missförhållande skall komma att utföras, är visserligen ännu icke klart, men visst är, att om, såsom med all sannolikhet torde blifva nödvändigt, sådana åtgärder komma att vidtagas, för företagets realiserande kräfves upptagande af lån och att, om åtgärderna skola kunna på bästa möjliga sätt motsvara sitt ändamål, de upplånade medlen kunna erhållas mot låg ränta.

Nu är staden för många sina behof, hvilkas tillgodoseende dess raska utveckling ovillkorligen kräfver, nödsakad anlita lånevägen, och är det särskildt under nuvarande tidsförhållanden icke möjligt att annat än mot hög ränta och i öfrigt betungande villkor i den öppna marknaden placera de för stadens ordinarie behof erforderliga lånen.

Då Stadsfullmäktige tilltrott sig hysa den åsikten, att en placering af en del af statens folkpensioneringsfond i företag, som afse att bereda goda och sunda bostäder åt de mindre bemedlade samhällsklasserna, icke skulle vara främmande för folkpensioneringens ändamål, få Stadsfullmäktige härmed i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville i fråga om placeringen af nämnda fond vidtaga sådana åtgärder, att möjlighet finnes för staden att erhålla lån på billiga villkor ur samma fond i och för af staden vidtagna verksamma åtgärder till afhjälpande och förekommande af brist på mindre bostadslägenheter inom samhället."

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 80.

Ang. lån ur statens folkpensioneringsfond.

Stadsfullmäktige hafva den 18 juni innevarande år remitterat en af redaktören Anders Pers väckt motion, att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med framställning därom, att kommunen måtte beredas tillgång till lån ur den allmänna folkpensioneringens pensionsfond för verksamma åtgärder till bostadsfrågans lösning inom kommunens område, för vidare utredning och yttrande till bostadsbristkommitterade och Drätselkammaren.

Bostadsbristkommitterade få nu i anledning af berörda remiss anföra följande.

Till en början må erinras om det förslag, som af kommitterade afgifvits till Stadsfullmäktige den 26 februari 1914 och som samma dag af Stadsfullmäktige remitterats till Drätselkammaren och Beredningsutskottet och hvilket förslag gick ut på, att ett staden tillhörigt område mellan lägenheten Vargbolund och tuberkulossjukhuset skulle styckas i tomter och tomterna upplåtas med tomträtt samt att Stadsfullmäktige skulle anvisa ett anslag å 250,000 kronor för bildande af en lånefond, ur hvilken lån till egnahemsbyggare å området skulle utlämnas. Detta förslag hvilar ännu hos Drätselkammaren och torde det få antagas, att den hufvudsakliga orsaken till, att Drätselkammaren ännu icke slutbehandlat frågan är, att genomförandet af förslaget skulle medföra afsevärd tillökning i stadens upplåning.

Det är under sådana förhållanden gifvet, att komitterade vilja på det varmaste förorda den nu föreliggande motionen, då densamma afser att undanröja just nyssberörda svårighet och då ett bifall till den underdåniga framställning, som i motionen föreslagits, är ägnadt att i hög grad påskynda och underlätta lösningen af den fråga, som genom kommitterades förslag framställts till Stadsfullmäktiges ompröfning.

I den underdåniga skrifvelse, som kommitterade sålunda förorda, att Stadsfullmäktige måtte aflåta, torde utom de synpunkter, hvilka i motionen och delvis här ofvan anförts böra framhållas följande förhållanden.

Af de utredningar Stadsfullmäktige redan låtit verkställa genom två särskilda kommittéer, hvilka utredningar torde bifogas framställningen till Kungl. Maj:t, framgår, att brist på eller i hvarje fall starkt behof af mindre bostadslägenheter gjort sig gällande sedan flere år tillbaka här i staden. Den synnerligen starka folkmängdstillväxten, beroende hufvudsakligen på de här förlagda industriernas snabba utveckling, har icke motsvarats af en lika stark byggnadsverksamhet, särskildt hvad arbetarebostäder beträffar. Följden har blifvit, att tillgången på sådana bostäder alltid varit synnerligen knapp och att verklig bostadsbrist vid flera tillfällen uppkommit. För ett par år sedan igångsattes på enskild väg under ledning och med ekonomiskt stöd af stadens största industriella företag ett större byggnadsföretag, hvarigenom den då synnerligen öfverhängande bostadsnöden afhjälptes. Staden understödde detta företag genom försäljning af byggnadstomt till billigt pris. Nämnda företag visade sig dock endast vara en tillfällig hjälp, hvilket framgår däraf, att bostadsbristen för närvarande är större än någonsin tillförene. Den har ånyo framtvingat ett alldeles liknande byggnadsföretag, som det nyss nämnda, hvartill staden jämväl tillhandahållit tomt på samma villkor som förra gången. Men dessutom har Drätselkammaren nu nödgats gå i författning om skyndsamt iordningställande af nödtorftiga bostäder, afsedda för tillfälligt begagnande, dels genom inredande af äldre byggnader, inköpta för reglering och afsedda att rifvas, och dels genom uppförande af baracker. Dessa omständigheter

N:o 80.
Ang. lån ur stadens folkpensioneringsfond.

gifva tydligen vid handen, att de åtgärder för beredande af erforderlig bostadstillgång här i samhället, som kunna af enskilda vidtagas, hittills icke varit och icke heller för framtiden torde blifva tillräckliga, utan att samhället jämväl torde blifva nödsakadt att på ett mera effektivt och direkt sätt träda hjälpande emellan. Kommitterade äro öfvertygade, att detta bäst sker i den form kommitterade i sitt ofvanberörda betänkande af den 26 februari 1914 föreslagit eller på annat därmed jämförligt eller liknande sätt.

Då det otvifvelaktigt vore en stor lättnad för staden, som för sina behof i öfrigt är och med hänsyn till dess fortsatta starka tillväxt i en afsevärd framtid torde blifva nödsakad anlita lånevägen i stor utsträckning, om lån till nu ifrågavarande ändamål kunde beredas ur statens pensionsfond, få kommitterade för sin del förorda, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att i skrifvelse till Kungl. Maj:t, med framhållande af ofvan angifna skäl och förhållanden, anhålla, att staden måtte beredas tillgång till lån ur folkpensioneringens pensionsfond i och för åtgärder till afhjälpande och förekommande af bostadsbrist inom samhället.

Västerås den 26 oktober 1915.

Bostadsbristkommitterade:

Viktor Larsson. ***A. Danielsson.*** ***J. S. Edström.***

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under de senare åren har Västerås stad, som bekant, haft att glädja sig åt en enastående snabb utveckling. En af de svåraste olägenheter, som följt med denna har varit den att i tillräcklig utsträckning anskaffa lämpliga bostadslägenheter åt arbetare och med dem jämställda. För tillfället råder visserligen ingen bostadsbrist, men detta torde vara ett tillfälligt förhållande, beroende af kristiden. Byggnadsverksamheten i fråga om hus för smålägenheter har upphört så godt som fullständigt, hvarför det helt naturligt måste vara en ganska kort tidsfråga, när bostadsbrist åter inträder, med alla däraf följande svårigheter i ekonomiskt, moraliskt och hygieniskt afseende. Så mycket säkrare kan denna brist på bostadslägenheter påräknas inträda, som härvarande industrier icke blott äro fullt sysselsatta utan fullfölja sin utvidgning i oförminskad utsträckning. De förhoppningar, som knytas vid förbättrade sjöfartsmöjligheter i Mälaren och vid öfriga förbättringar i stadens kommunikationer, verka gifvetvis i samma riktning, nämligen en snabb utveckling af industrien inom samhället.

Som bekant hafva Stadsfullmäktige tillsatt en kommitté, för utredning angående åtgärder till afhjälpande och förekommande af bostadsbrist, som redan afgifvit ett par utlåtanden angående den åt kommittén anförtrodda utredningen. Ehuru kommitténs arbete ej är slutfördt torde man redan nu kunna se, att det pekar i den riktningen att hufvudvillkor för egnahems- och bostadsfrågans lösning är att staden kan lämna ekonomiskt bistånd i form af lån i någon större utsträckning, antingen staden skall uppföra hus för uthyrning eller, hvilket vore det

önskvärdaste, upplåta tomter med tomträtt eller äganderätt och stödja bebyggarne med lån mot billiga villkor. N:o 80. *Ang. lån ur stadens folkpensioneringsfond.*

Härför fordras emellertid penningar och sannolikt ganska mycket sådana. Staden har emellertid så stora utgifter för sådana ändamål, som stå i direkt sammanhang med dess utveckling, såsom regleringar, skolor m. m., att det torde falla sig svårt att utan olägenheter anskaffa behöfliga medel på billiga villkor till erforderliga belopp.

Under sista tiden har emellertid folkpensioneringen kommit i gång, hvarigenom stora summor komma under det allmännas förvaltning. Åtskilliga millioner om året komma sålunda att placeras af dessa medel. Sättet härför är ännu icke bestämdt, men är under Kungl. Maj:ts öfvervägande.

Jag tillåter mig hänvända uppmärksamheten på lämpligheten däraf, att en del af dessa medel ställdes till kommunernas förfogande såsom lån mot billig ränta för anordningar till åstadkommande af goda bostadsförhållanden.

Då Västerås stad utan tvifvel är en af de kommuner, som äro i största behof i ifrågavarande afseende, skulle det därför vara ganska naturligt om staden inginge till Kungl. Maj:t med en framställning i detta syfte.

Jag föreslår därföre

att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med framställning därom, att kommunen måtte beredas tillgång till lån af pensionsfondens medel för verksamma åtgärder till bostadsfrågans lösning inom sitt område.

Västerås den 18 maj 1915.

And. Pers.

N:o 81.

Drätselkammarens utlåtande ang. upplåtande af tomt till ett församlingshem.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 26 nästlidne mars öfverlämnade Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för yttrande en af domprosten Fr. Fåhræus såsom egen motion upptagen skriftlig framställning från domkyrkosysslomannen A. Johansson m. fl. personer angående upplåtande af tomt å staden tillhörig mark väster om stadsplanen för ett tillärnadt församlingshem.

På Drätselkammarens uppdrag har stadens byggnadschef undersökt, huruvida någon lämplig tomtplats å staden tillhörigt område kunde ställas till förfogande för det afsedda ändamålet; och föreslog byggnadschefen efter samråd med motionären alternativt två särskilda tomter, den ena i den nedre, närmast landsvägen till Köping belägna delen af den s. k. Käringbrinken och den andra jämväl intill Köpingsvägen nordväst om Ragvalds backe och midt emot Hammarby smedja. Sedan Drätselkammaren för sin del beslutat eventuellt förorda den

N:o 81. *Ang. upplåtande af tomt till ett församlingshem.*

senare tomten såsom lämpligast, gjordes af kammaren förfrågan hos domprosten Fåhræus, huruvida från de kyrkliga myndigheternas sida vore något att erinra emot ett dylikt förslag; och har Drätselkammaren med anledning af denna förfrågan fått emottaga närlagda skrifvelse från domprosten Fåhræus, hvaraf framgår, att från kyrklig synpunkt intet finnes att erinra emot sistberörda plats.

Drätselkammaren vill sålunda förorda en upplåtelse af tomtplats af cirka 1,000 kvm:s areal för församlingshem af det staden tillhöriga markområdet nordväst om Ragvalds backe invid landsvägen till Köping.

Hvad formen för upplåtelsen angår framgår af motionen, att det å ena sidan afses, att upplåtelsen skall vara afgiftsfri och äga bestånd, så länge tomten användes för det nu afsedda ändamålet och å andra sidan, att fastigheten skulle intecknas. Som emellertid de sålunda afsedda åtgärderna icke låta sig juridiskt förenas, har Drätselkammaren tänkt sig att syftet kan ernås på så sätt, *att* staden försäljer tomten till den juridiska person, som skall blifva ägare till hemmet, *att* köpeskillingen, som lämpligen bör sättas till två kronor pr kvm., emellertid får innestå mot en af köparen utfärdad inteckningsrevers med förskrifven 5 % ränta, *att* denna revers emellertid är från stadens sida ouppsägbar och räntefri, så länge fastigheten användes för det nu afsedda ändamålet, *men att,* därest fastigheten i en framtid skulle blifva för annat ändamål använd, den sålunda intecknade köpeskillingen jämte ränta för de 10 nästförutgångna åren genast förfaller till betalning.

Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att till vederbörlig juridisk person försälja en tomtplats om cirka 1,000 kvm:s areal af staden tillhörigt område nordväst om Ragvalds backe intill landsvägen till Köping i och för uppförande därstädes af ett församlingshem på ofvan angifna villkor.

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Som svar å Eder genom protokollsutdrag af den 9 sistlidne september aflåtna förfrågan angående lämplig plats för en ifrågasatt byggnad för ett s. k. församlingshem i stadens västra område får jag härmed äran förklara, att från kyrklig synpunkt intet finnes att erinra mot valet af det föreslagna området söder om Köpingsvägen midt emot den s. k. Hammarby smedja, hvilket område af Drätselkammaren ansetts lämpligare för ändamålet än den först ifrågasatta nedre delen af den s. k. Käringbrinken.

Västerås den 18 november 1915.

Högaktningsfullt
Fredr. Fåhræus.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 83.

Ang. upplåtande af tomt till ett församlingshem.

Undertecknade, som på inbjudan af Västerås stiftsråd genom dess ordförande inträdt som stiftande medlemmar i en förening, benämnd "Västerås västra församlingshem", göra härmed en vördsam hemställan att på de villkor, som här nedan komma att angifvas, af Västerås stad erhålla lämpligt belägen tomt för det hem, som föreningen vill bidraga till att uppbygga.

Det är meningen att få detta hem uppfördt i västra delen af Västerås stad nära den punkt, där Västerås, S:t Ilians och Lundby församlingar mötas. Hemmets ändamål skall vara att utgöra en yttre stödje- och medelpunkt för den kyrkliga verksamheten i de angränsande delarne af nämnda tre församlingar bland barn och ungdom, fattiga och sjuka samt församlingsmedlemmar i allmänhet genom andaktsstunder, föredrag, möten af olika slag, biblioteksverksamhet, läsaftnar och så vidare.

Församlingshemmet är afsedt att innehålla en större och två mindre salar jämte kapprum, äfvensom bostäder för vaktmästare eller städerska samt för en församlingsdiakonissa, i fall en sådan, såsom torde vara sannolikt, kommer att befinnas behöflig för den kringliggande trakten.

Till byggnadskostnadens bestridande finnes dels en mindre, åt stiftsrådet öfverlämnad fond, dels af oss gjordt eller tecknadt sammanskott, dels andra gåfvor — allt för närvarande uppgående till ungefär 5,500 kronor. I öfrigt våga vi för det goda och särdeles nödiga ändamålet räkna på frivilliga bidrag af intresserade personer, som inträda i föreningen eller annars vilja ekonomiskt stödja företaget. Därjämte hoppas vi att till en början kunna hyra ut de två mindre salarne och någon af bostäderna och därigenom erhålla hjälp till ränta och amortering af den skuld, som sannolikt kommer att hvila på byggnaden efter dess fullbordan. Men i den mån hemmet blir skuldfritt, skall det helt användas för det därmed afsedda syftet.

Så väl dispositionen öfver församlingshemmet för uppgifvet ändamål som omsorgen om dess ekonomi vilja vi, så snart det blifvit färdigt, öfverlämna åt en styrelse, hvari föreningen, så länge den äger bestånd, inväljer en medlem och hvilken för öfrigt under ordförandeskap af stadens domprost eller, om han så hällre önskar den prästman, som företrädesvis verkar i det ifrågavarande området, bör vara sammansatt i ungefärlig öfverensstämmelse med hvad stadgarna för Västerås stifts synodalorganisation fastställa om diakoniråd. Med hänsyn till förevarande uppgift uppgöres för styrelsen en instruktion, som underställes Västerås stiftsråds pröfning och stadfästelse.

För att betrygga hemmets framtida bevarande för sitt ändamål vill nämligen Västerås stiftsråd, utan att göra något intrång i dispositionsrätten däröfver i annan mån, än nödig hänsyn till dess ändamål kräfver, åtaga sig äganderätten till hemmet; dess styrelse dock obetaget att intill ett visst belopp inteckna byggnaden för därå hvilande gäld. Stiftsrådets rättigheter och skyldigheter i förhållande till hemmet skola bestämmas genom särskild öfverenskommelse, hvari äfven torde inflyta, att, om stiftsrådet skulle upphöra, Svenska kyrkans diakonistyrelse äger inträda i dess befogenhet och åligganden.

Såsom läget nu är, kommer detta församlingshem att hufvudsakligen gagna Västerås församling. Vi våga därför anhålla, att hrr Stadsfullmäktige måtte stödja företaget genom att, så länge hemmet användes för sitt ändamål, upplåta tomt

N:o 81. *Ang. upplåtande af tomt till ett församlingshem.*

utan afgift. Vi hafva tänkt oss, att detta lättast skulle kunna ske på det sätt, att tomten åsättes ett bestämdt pris, som under angifna tid får räntefritt innestå mot den säkerhet, som anses erforderlig.

Västerås den 26 mars 1913.

Vördsamt

A. Johansson. *Erik Hahr.* *Anna Lövgren,* f. *Posse.*

Märta Björkman, f. *Tersmeden.* *Otto Oest.*

Förestående framställning upptages som min motion.

Västerås den mars 1914.

Fredr. Fåhræus.

N:o 82.

Drätselkammarens och Vatten och Gasverksstyrelsens förnyade utlåtande ang. elektrisk ström till Jakobsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 17 december 1914 vid behandlingen af en från byggnadsföreningen Jakobsberg till Stadsfullmäktige ingifven, såsom motion af järnsvarfvaren C. Bäckman upptagen framställning om erhållande af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk till byggnadsområdet Jakobsberg i S:t Ilians socken (Stadsfullmäktiges handlingar år 1914 N:o 94), hvilken framställning blifvit af Drätselkammaren afstyrkt, beslutat återremittera ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren för erhållande af utredning, huru många lampor å Jakobsberg, som kunde anslutas till stadens nuvarande ledningsnät, samt Vatten- och Gasverksstyrelsen i afgifvet yttrande den 18 nästlidne november meddelat, att med nuvarande anordningar i elektricitetsverket omkring 500 st. lampor, motsvarande c:a 60 % af hela den beräknade anslutningen inom Jakobsberg, kunna anslutas, innan kablarne äro fullt belastade, får Drätselkammaren, då, enligt hvad Drätselkammaren därjämte erfarit, Vatten- och Gasverksstyrelsen har för afsikt att inom kort framlägga förslag om dragande af en växelströms ledning rundt om stadsplanen för leverans till större abbonnenter och att genom en sådan ledning elektrisk energi kan levereras till Jakobsberg, men då de nuvarande kablarnes ännu ej utnyttjade kapacitet behöfs som reserv för ökad anslutning inom stadens eget område, fortfarande hemställa, att motionen icke för närvarande måtte föranleda till någon Stadsfullmäktige vidare åtgärd.

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 82. *Ang. elektrisk ström till Jakobsberg.*

Till svar å Stadsfullmäktiges remiss till Vatten- och Gasverksstyrelsen af den 17 december 1914 rörande huru många lampor å Jakobsberg, som utan olägenhet kunna anslutas till stadens nuvarande ledningsnät, får styrelsen meddela, att med nuvarande anordningar i elektricitetsverket omkring 500 st. lampor, motsvarande c:a 60 procent af hela beräknade anslutningen inom Jakobsberg, kunna anslutas innan kablarna äro fullt belastade.

Västerås den 18 november 1915.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Martin Jonsson.

Gerh. Gustafson.

N:o 83.

Drätselkammarens utlåtande ang. provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 25 nästlidne november af Fattigvårdsstyrelsens framställning om anslag till anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Carlslund får Drätselkammaren, som finner behöfligheten af den föreslagna åtgärden af Fattigvårdsstyrelsen påvisad, med tillstyrkande af framställningen föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att af det anslag för diverse och oförutsedda behof, som torde blifva i 1916 års stat för staden afsatt, till Fattigvårdsstyrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag å 2,500 kronor för anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Carlslund.

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 83.

Ang. provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Fattigvårdsstyrelsen får härmed öfverlämna utredning och kostnadsförslag rörande anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid Carlslund och får Fattigvårdsstyrelsen med anledning af hvad i ärendet blifvit utredt hemställa, att Stadsfullmäktige ville för ändamålet i fråga lämna Fattigvårdsstyrelsen ett förslagsanslag af 2,500 kronor.

Västerås den 20 november 1915.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

H. Cronholm.

Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Undertecknade, af Fattigvårdsstyrelsen utsedda att närmare utreda frågan om anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården Karlslund, få härmed afgifva följande utlåtande och förslag:

Det har redan för flera år sedan af stadens revisorer påpekats som ett missförhållande, att anstaltens sinnessjuka vårdas tillsammans med öfriga hjon utan någon särskild isolering. De enda lokaler, som hittills stått till buds för isolering af sinnessjuka, äro två s. k. stormceller. Lyckligtvis ha dessa endast i undantagsfall och för kortare tid behöfts anlitas för mycket oroliga eller våldsamma sjuka. Hittills har det lyckats, ehuru oftast med stor svårighet, att tämligen snart få dessa sjuka transporterade till lasarettets upptagningsanstalt eller direkt till hospital.

Sannolikt kommer anstalten dock i framtiden, att oftare få taga hand om — åtminstone för en tid — mera oroliga och svårskötta sinnessjuka, för hvilka lämpliga lokaler å fattiggården f. n. fullständigt saknas och ej heller kunna utan stora kostnader anordnas. Det är att hoppas, att den nya fattigvårdsanstalt, som sedan flera år är under komitéutredning, blir fullt tidsenligt inrättad i detta hänseende.

Men oafsedt dessa svårare sinnessjuka ha vi ständigt ett antal lugnare dylika, som dels genom sitt abnorma uppträdande verka oroande och störande på öfriga sjuka och dels i många fall kunna vara mycket besvärliga för personalen att komma tillrätta med. Det har flera gånger händt, att sköterskan eller någon af de intagna hjonen blifvit utsatta för lättare misshandel af en bland de intagna sinnessjuka. Det synes oss därför nödvändigt, att något redan nu åtgöres för att förekomma dylika eventualiteter. De psykiskt mer eller mindre abnorma individerna böra, så vidt möjligt, skiljas från öfriga hjon, åtminstone med hänsyn till sina sofrum, och vara föremål för ständig tillsyn och öfvervakning af därtill kompetent personal.

Under senaste fem åren ha i medeltal 16 sinnessjuka årligen vårdats å fattiggården. Åtskilliga af dessa ha dock utan större olägenhet kunnat vårdas tillsammans med de normala. Det oundgängliga behofvet af särskilda platser torde kunna anslås till omkring 10.

Den enda lokal å den nuvarande anstalten, som synes oss lämpa sig för anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning, är den s. k. röda stugan, hvilken f. n. till största delen bebos af en del mödrar med barn. Den nedre våningen utgöres af 4 rum och 1 kök, utgörande en sammanhängande lägenhet. Denna skulle genom en del reparationer och förändringar, såsom omläggning af golfven, målning, utbyte af kokspisen mot kakelugn, anbringande af lämpliga fönster och dörrar med tjänliga beslag, lås o. d., inledning af elektrisk belysning m. m. kunna apteras till en provisorisk afdelning för 8 à 9 relativt lugna sinnessjuka under uppsikt och vård af en särskild sköterska. Denna skulle ha sin bostad i det mellersta rummet med ingång från förstugan; af de öfriga rummen skulle 2 användas till manliga och 2 till kvinnliga patienter med 2 eller högst 3 i samma rum.

N:o 83. *Ang. provisorisk sinnessjuk-afdelning vid fattiggården.*

Som följd af de ifrågasatta förändringarna uppstår frågan var man skall göra af de mödrar med barn, som f. n. bebo lägenheten. Några rum på anstalten för detta ändamål finnas ej, och i staden råder som bekant f. n. stor brist på rum. En lämplig lösning på frågan synes oss vara den, att de planerade tillfälliga bostadsbarackerna i Katrinelund tilltoges så stora, att plats kunde beredas äfven för ofvannämnda mödrar med deras barn. Det är att hoppas, att några af barnen skola få plats å stadens nya barnasyl i lägenheten Fridsberg.

Kostnaden för de ifrågasatta reparationerna och förändringarna ha af stadens byggnadschef beräknats till cirka 2,000 kronor. Därtill torde för möblering af sköterskans rum och anskaffande af diverse andra inventarier komma cirka 500 kronor.

Lönen för sköterskan, som bör ha någon skolning i sinnessjukvård, bör beräknas till 420 kronor som begynnelselön, 180 kronor i kostförbättringspengar samt fritt vivre.

Då det synes oss af högsta vikt, att redan nu göra något för att råda bot mot det anmärkta missförhållandet, få vi under åberopande af hvad här ofvan anförts härmed föreslå Fattigvårdsstyrelsen att ingå till Stadsfullmäktige med begäran om ett förslagsanslag af 2,500 kronor för anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning i den s. k. röda stugan vid fattiggården samt om anslag till en sköterska för anstaltens sinnessjuka enligt ofvanstående beräkning att utgå från den tid, då byggnaden ifråga kan tagas i anspråk för ofvannämnda ändamål.

Västerås den 10 november 1915.

Carl Idar. *Erhard Kumlin.*

P. M. rörande reparation af äldre stuga vid Karlslund för erhållande af lokaler för sinnessjuka.

Inläggning af nya golf	kr.	300: —
Fernissning af desamma	„	150: —
Utrifning af äldre spisel, insättning af kakelugn	„	150: —
Målning af väggar och tak i samtliga rum med oljefärg	„	350: —
	Transport kr.	950: —

N:o 83.

Ang. provisorisk sinnessjuk-afdelning vid fattiggården.

	Transport kr.	950: —
5 lufter fönster med karmar, bågar med smårutor, helt beslagna, dubbeltjockt glas	„	250: —
5 st. nya dörrar med speciella lås samt af stadig modell, med beslag och målning	„	150: —
Reparation af grunden samt syllarne	„	200: —
Borttagning af ohyra	„	150: —
	Kr.	1,750: —
Diverse och ej specificerade kostnader	„	250: —
	Summa Kr.	2,000: —

Västerås den 5 november 1915.

Gösta Smitt.

N:o 84.

Drätselkammarens skrifvelse ang. anslag till Västerås skollofskolonier.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Närlagda, med utdrag af Folkskolestyrelsens protokoll för den 7 sistlidne oktober till Drätselkammaren inkomna framställning om anslag till föreningen Västerås skollofskolonier får Drätselkammaren härmed öfverlämna till Stadsfullmäktiges pröfning och därvid, då föreningen påvisat, att hinder mött att på förut brukligt sätt anskaffa de för föreningens verksamhet under nästkommande år nödiga medlen och Drätselkammaren anser att något afbrott i denna verksamhet icke gärna bör ske, hvarför anslag för denna gång af stadens medel icke bör förvägras, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att det anslag för diverse och oförutsedda behof, som torde blifva afsatt i 1916 års budget, anvisa ett belopp af 2,500 kronor såsom understöd till föreningen Västerås skollofskolonier för upprätthållande af föreningens verksamhet under år 1916.

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 7 okt. 1915.

N:o 84. *Ang. anslag till Västerås skollofskolonier.*

— —

§ 139.

Från Föreningen Västerås skollofskollonier hade inkommit en skrifvelse (Bil. 6) med anhållan, att Folkskolestyrelsen måtte till Stadsfullmäktige ingå med framställning om ett anslag af 2,500 kr. för ofvannämnda förenings verksamhet under år 1916, och beslöt styrelsen att, då, som af ofvannämnda skrifvelse framgick, föreningens ekonomi är mindre god, och den nuvarande kristiden försvårar möjligheten att på frivillighetens väg anskaffa medel till föreningens behjärtansvärda verksamhet, hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 2,500 kr. för år 1916.

— —

Västerås den 7 okt. 1915.

Em. Granér.

Justeradt.

Fredr. Fåhræus. *Axel Enblom.* *Albert Falk.*

Ur protokollet rätt utdraget, betygar

Em. Granér,
Folkskolestyrelsens sekr.

Till Folkskolestyrelsen.

Föreningen Västerås skollofskolonier, som för sin verksamhet hittills hufvudsakligen varit hänvisad till de medel, hvilka influtit genom anordnandet af s. k. Barnens dag — den sista dylika hållen år 1909 — samt Barnens dags lotteri år 1912, har med innevarande år uttömt sina kontanta tillgångar.

Vid gemensamt sammanträde den 6 april 1915 mellan styrelsen för Västerås stads förening mot tuberkulos och styrelsen för Föreningen Västerås skollofskolonier, hvilket sammanträde tillkommit på initiativ af den sistnämnda för öfverläggning om huruvida till insamling af nödiga medel en Barnens dag lämpligen skulle kunna anordnas under loppet af år 1915, kom man enigt till det beslut att, då under nuvarande kristid en dylik festlighet svårligen skulle kunna mötas af allmänhetens intresse och därför icke heller gifva önskadt resultat, tillsvidare låta tanken därpå falla.

För tillgodoseende af Föreningen Västerås skollofskolonier behof af rörelsekapital ansågs därmed lämpligt, att dess styrelse genom Folkskolestyrelsen inginge till Stadsfullmäktige med framställning om erhållande af ett anslag tillräckligt stort att tillsammans med öfriga inkomster, som kunna påräknas, trygga föreningens verksamhet för ett kommande år. Då dessa senare icke torde komma att öfverstiga 1,500 kronor, och då föreningens årliga utgifter redan under tider med normala prislägen uppgått till cirka 4,000 kronor, hemställes härmed vördsamt

N:o 84.
Ang. anslag till Västerås skollofskolonier.

att Folkskolestyrelsen benäget ville till Stadsfullmäktige ingå med framställning om ett anslag för Föreningens Västerås skollofskolonier verksamhet under år 1916 af 2,500 kronor.

Västerås i sept. 1915.

För Föreningen Västerås skollofskolonier:

Axel Enblom,
Ordförande.

John Valter.

N:o 85.

Inkomna förklaringar i anledning af stadens revisorers berättelse för år 1914.

Inneliggande förklaringar öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Västerås.
Västerås rådhus den 11 december 1915.

På Magistratens vägnar:

J. W. Ödman.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom Magistratens resolution den 22 nästlidne november anmodad afgifva förklaring i anledning af vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens m. fl. räkenskaper för år 1914 får Drätselkammaren, i hvad revisionsberättelsen innehåller rörande Drätselkammarens verksamhet, anföra följande.

Det af revisorerna framställda önskemålet om kassakontots afslutning den 31 december eller 2 januari, som Drätselkammaren finner berättigadt, vill Drätselkammaren för sin del tillmötesgå och skall från och med nästkommande år låta ändra räkenskapsföringen å Drätselkammarekontoret i enlighet därmed.

Hvad öfverskridandet af anslag angår, har, enligt hvad af Drätselkammarens räkenskapssammandrag framgår, sådant skett i endast obetydlig grad beträffande Drätselkammarens verksamhetsområde. Den största skiljaktigheten härutinnan återfinnes på renhållningsverkets stat och är att söka i fördyring af de enligt Stadsfullmäktiges medgifvande verkställda arbetena å renhållningsverkets byggnader samt i allmänhet af den ökade verksamheten. I det stora hela visar räkenskapen dock ett betydande öfverskott.

I öfrigt vill Drätselkammaren vidtaga de åtgärder i anledning af revisorernas erinringar, som efter verkställd utredning kunna anses behöfliga eller påkallade.

Västerås den 6 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 85. *Inkomna förklaringar i anledning af stadens revisorers berättelse för år 1914.*

I anledning af den anmärkning, som i revisionsberättelsen öfver stadens räkenskaper för år 1914 framställts angående stadsarkitektens redovisning af till honom erlagda afgifter för syner och besiktningar å byggnadsföretag, får Byggnadsnämnden anföra följande.

Byggnadsnämnden finner sig till en början föranlåten nämna, att Byggnadsnämnden funnit formuleringen af anmärkningen synnerligen olämplig. En med de förhållanden den berör okunnig person skulle lätteligen af densamma sådan den formulerats kunna bibringas den uppfattningen att stadsarkitekten icke alls lämnat redovisning för de år anmärkningen afser. Det får väl antagas att revisorerna vid genomgången af räkenskaperna förskaffat sig vetskap om att så skett och torde därför deras anmärkning kunna tillskrifvas bristande kännedom om det sätt på hvilket berörda afgifter af stadsarkitekten uppbäras.

Så upptagen af sitt egentliga arbete som stadsarkitekten är under de dagar han enligt sin instruktion skall uppehålla sin tjänst har han funnit det omöjligt att för en syn i sänder utkräfva afgift och har därför sedan en följd af byggnadsärenden afgjorts af Byggnadsnämnden, upprättat förteckning å de afgiftsskyldiga, hvarefter denna förteckning öfverlämnats till Nämndens vaktmästare med uppdrag att med ledning af samma förteckning utkräfva och uppbära afgifterna. Vaktmästaren har sedan i sin tur aflämnat redovisning till stadsarkitekten först sedan samtliga å förteckningen upptagna personer erlagt syneafgifterna, hvilken redovisning emellertid i regel fördröjts genom den alltför vanliga obenägenheten att erlägga desamma. Af denna orsak har stadsarkitektens redovisning till stadskassan, hvilken alltid skett omedelbart efter vaktmästarens redovisning till arkitekten, vid ett tillfälle kommit att omfatta tiden från den 31 december 1911 till och med den 31 mars 1914, hvilken omständighet föranledt revisorernas anmärkning.

För att emellertid undanrödja de olägenheter, som visat sig förenade med en indrifning af ifrågavarande afgifter efter sedan byggnadslof meddelats eller så att säga efterskottsvis, har Byggnadsnämnden på förslag af stadsarkitekten för framtiden beslutat att dels bestämma storleken af desamma vid byggnadslofs meddelande dels ock uppbära dem i samband med utlämnande till de byggnadssökande af protokoll och ritningar.

Vesterås den 2 december 1915.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Ragnar Tenow.

Till svar å de anmärkningar, som af stadens revisorer framställts mot Folkskolestyrelsens räkenskaper, beslöt styrelsen anföra följande:

1. Beträffande revisorernas anmärkning rörande en mindre utgift för pumpning af bollar, förorsakad däraf, att pump för ändamålet ej funnits, beslöt styrelsen att inköpa sådan, hvarigenom nämnda utgift för framtiden må kunna undvikas.

N:o 85.

Inkomna förklaringar i anledning af stadens revisorers berättelse för år 1914.

2. Vidare hade revisorerna erinrat om, att premier till två folkskolebarn ur Nauclerska fonden ej utdelats för år 1914, och meddelade ordföranden med anledning häraf, att man ej haft vetskap härom, på grund af att den person, som omhänderhaft nämnda fond, afflyttadt från staden.

Beslöt styrelsen, att af fonden, som nu uppgår till 110: 56 kr., 10: 56 kr. skola utdelas, och resten bilda kapitalet.

3. Slutligen hade anmärkts, att inventarieförteckning för folkskolan ej tillhandahållits revisorerna. Med anledning häraf uppdrog styrelsen åt stadens folkskoleinspektör att draga försorg om att dylik förteckning, som påbörjats, måtte fullständigt upprättas.

Västerås den 2 dec. 1915.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

Ernst Björkman.

Em. Granér.

Västerås 1915, Westmanlands Alleh:s Boktr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1915. Den 20 December XX.

N:o 86.

Beredningsutskottets förslag ang. val af kommunala förtroendeuppdrag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får i fråga om återbesättande af de kommunala uppdrag, som med innevarande år utlöpa, eller eljes påkalla val, härmed afgifva följande förslag:

a) **Drätselkammaren:** Ledamöterna v. häradshöfdingen G. Enhörning, bankdirektören A. Sundström, riksdagsmannen V. Larsson, ingenjören G. Andersson och fabrikören J. Svensson äro med innevarande års utgång i tur att afgå. Förutsatt att icke proportionellt valsätt vid ifrågavarande val kommer att användas, föreslår utskottet, att de afgående måtte omväljas för åren 1916—1919.

b) **Vatten- och Gasverksstyrelsen:** Veterinären M. Jonsson, hvilken är i tur att afgå har hos utskottet frånsagt sig återval. Utskottet föreslår att de öfriga afgående ledamöterna assistenten K. Hägvall och ingenjören C. Henning måtte återväljas för åren 1916—1919, att i stället för veterinären Jonsson måtte för samma år såsom ledamot af styrelsen utses lägenhetsägaren J. V. Rådberg, samt att afgående suppleanten i styrelsen byggmästaren A. Andersson måtte, likaledes för åren 1916—1919, återväljas.

c) **Stadens hamnstyrelse:** Beredningsutskottet föreslår till omval såväl afgående ordinarie ledamoten ingeniören G. Andersson för åren 1916—1920 som ock suppleanten grosshandlaren A. Norling för åren 1916—1918.

d) **Hamnstyrelsen för Strömsholms våg:** Afgående ordinarie ledamoten rådmannen J. V. Ödman och suppleanten byggmästaren J. A. Fredriksson föreslås till återval, båda för åren 1916—1918.

e) **Fosterbarnsnämnden:** Samtliga de af Stadsfullmäktige utsedda ledamöterna och suppleanterna föreslås till återval för åren 1916—1919, således såsom ledamöter fruarne Ida Grönberg och Agnes Ahlenius, järnsvarfvaren C. O. Eng och folkskolläraren J. T. Næslund samt såsom snppleanter fruarne Hanna Öhman och Agnes Söderqvist, fröken Augusta Hedberg och slöjdläraren A. Hammarsten.

f) **Brandstyrelsen:** Till ordinarie ledamöter för åren 1916—1919 föreslås afgående ledamoten fabrikören A. Danielsson och efter byggmästaren Edv. Karlsson, som undanbedt sig återval, nuvarande suppleanten fabrikören J. Keijser samt till suppleanter dels för åren 1916—1919 afgående suppleanterna folkskolläraren I. Fröier och målaremästaren C. Johansson, dels ock för åren 1916 och 1917 efter fabrikören J. Keijser, därest denne väljes till ordinarie ledamot, järnsvarfvaren C. Bäckman.

N:o 86.

Ang. val af kommunala förtroende-uppdrag.

g) **Fattigvårdsstyrelsen:** Styrelsen har, enligt hvad närlagda protokollsutdrag framgår, föreslagit inrättandet af ett nytt fattigvårdsdistrikt genom uppdelning af det nuvarande sjunde distriktet i två distrikt, det sjunde och det nionde, samt i följd häraf tillsättande af ytterligare en distriktschef och en vice distriktschef inom styrelsen äfvensnm erforderligt antal vårdare. Med tillstyrkande af styrelsens framställning i denna del föreslår utskottet, delvis med afvikelse från Fattigvårdsstyrelsens förslag, följande val inom styrelsen.

Ordförande för åren 1916—1919: Domkyrkosysslomannen A. Johansson.

Vice ordförande för åren 1916—1919: Länsbokhållaren V. Lange.

Första distriktet: Entledigande af vårdaren fröken Amalia Hellberg och val i hennes ställe till vårdare för åren 1916 och 1917 fru Anna Lundén.

Tredje distriktet: Omval såsom vice distriktschef under åren 1916—1919 af järnhandlaren Axel Olsson.

Fjärde distriktet: Omval såsom distriktschef af sågverksägaren A. Norén och såsom vice distriktschef sågverksägaren A. R. Rudén, båda för åren 1916—1919. samt entledigande af vårdaren slaktaren V. Karlsson och val i dennes ställe såsom vårdare gårdsägaren J. A. Vahlberg.

Sjunde distriktet: Distriktschef: f. folkskolläraren C. J. Vallin, v. distriktschef: sjukbesökaren Anton Åberg, båda för åren 1916—1919, samt vårdare för åren 1916 och 1917: handlanden Karl Blomqvist, handlanden S. Ahlgren, byggmästaren Alb. Andersson, folkskolläraren Harald Pettersson, handlanden Paul Vallert samt fröknarne Unda Bohman och Olga Berg.

Åttonde distriktet: Distriktschef: Handlanden Sigfrid Söderberg, vice distrikschef: fabrikören Sigfrid Jansson, båda för åren 1916—1919.

Nionde distriktet: Distriktschef: Maskinisten C. F. Huggare, vice distriktschef: fru Ida Grönberg, båda för åren 1916—1919 samt vårdare för 1916 och 1917: förmannen S. G. Hedin, byggmästaren E. A Eriksson, folkskolläraren A. Krantz samt fruarne Agnes Ahlenius och Klara Huggare.

h) **Nykterhetsnämnden:** Med tillstyrkande af herr Danielssons till utskottet den 25 nästlidne november remitterade motion hemställer utskottet, med förmälan, att i likhet med hvad som gäller om fattigvårdsstyrelsen, Stadsfullmäktige skola utse såväl ordförande som vice ordförande som ock det antal ledamöter i nämnden Stadsfullmäktige bestämma, dock — utom ordförande och vice ordförande — ej mindre än tre, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsätta en nykterhetsnämnd för staden, bestående af inalles sju ledamöter för åren 1916—1919 dock att vid utgången af år 1917 tre af ledamöterna skola efter lottning afgå.

I fråga om själfva valet föreslår Beredningsutskottet, att Stadsfullmäktige måtte utse till:

Ordförande: Förste provinsialläkaren Gunnar Fjällander.

Vice ordförande: Domkyrkokomministern Axel Enbom, samt

Öfriga ledamöter: Fabrikören A. Danielsson, advokaten Ehrnfrid Browaldh, fängelsedirektören C. E. Vallgren, muraren G. Dahlfors och verkstadsarbetaren A. Vestholm.

i) **Folkskolestyrelsen:** Afgående ledamöterna borgmästaren John Karlsson, domkyrkokomministern A. Enblom och handlanden E. A. Thunholm samt suppleanten filaren C. A. Eriksson föreslås återval för åren 1916—1919, hvarjämte till suppleant för samma tid i stället för trädgårdsdirektören F. Johansson, hvilken undanbedt sig återval, föreslås seminarieföreståndaren fröken Hilda Eriksson.

j) **Taxeringsnämnderna för år 1916:**

N:o 86.
Ang. val af kommunala förtroendeuppdrag.

I första och södra distriktet:

Beredningsutskottet föreslår till ledamöter byggmästaren Alb. Andersson, urmakaren A. Ström, handlanden N. G. Bergström, underlöjtnanten E. Ahlin och filaren Axel Andersson samt till suppleanter för en hvar af dem i den ordning de nu blifvit nämnda byggmästaren K. J. Karlsson, fabrikören J. Svensson, grosshandlaren E. Andersson, kapten K. Alexandersson och skräddaremästaren S. Eriksson.

I andra eller norra distriktet:

Beredningsutskottet föreslår till ledamöter stadsfogden E. Kumlin, handelsföreståndaren C. J. Svensson, byggmästaren A. Hammer, kyrkoskrifvaren R. Pettersson och målaremästaren C. Johansson samt till suppleanter för hvar och en af dem i den ordning de nu blifvit nämnda grosshandlaren J. Hygrell, tråddragaren Johan Andersson, byggmästaren J. A. Fredriksson, exekutionsbetjänten G. Richtnér och guldsmeden K. E. Tengström.

k) **Pensionsnämnden:** Inom denna nämnd skola tre ledamöter och tre suppleanter vid innevarande års slut afgå efter lottning. Beredningsutskottet hemställer, att de ledamöter och suppleanter, som sålunda blifvit utlottade, måtte af Stadsfullmäktige återväljas i samma uppdrag för åren 1916—1919.

l) **Ombud vid mantalskrifningen år 1916:**
Beredningsutskottet föreslår till återval såsom ombud filaren Axel Andersson, exekutionsbetjänten G. Richtnér, kaptenen G. Halling, sjökaptenen I. Öhrström, urmakaren A. Ström och f. lokomotivföraren C. R. Wennberg samt till suppleanter kassören H. Billman och f. vaktmästaren C. A. Sedell.

m) **Brandstodskommittén för fast egendom för år 1916:**
Nuvarande ledamöter handlanden J. E. Edling, bankdirektören A. Sundström samt byggmästarne Edv. Karlsson och J. A. Fredriksson äfvensom suppleanterna sergeanten L. Lundin och ingeniören Paul Andersson föreslås till återval.

n) **Kontrollanter vid utbetalning af premier för skadliga djur år 1916:**
Beredningsutskottet föreslår de afgående jägmästarne Ivar Fåhræus och R. Alexandersson samt lektorn M. Floderus till återval.

o) **Terminsafgiftsnämnden:**
Nuvarande ledamoten borgmästaren J. Karlsson och suppleanten folkskolläraren I. Fröier föreslås till återval för åren 1916 och 1917.

p) **Examensvittnen vid realskoleexamen för år 1916:**
Beredningsutskottet föreslår till återval de nuvarande examensvittnena häradshöfdingen C. Uggla, direktören J. S. Edström, statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, ingeniören H. Håkanson, fabrikören C. A. Palmén, assistenten K. Hägvall och majoren P. Tersmeden äfvensom suppleanterna grosshandlaren E. Andersson och direktören E. Falk.

q) **Ombud vid 1916 års bolagsstämmor med Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank:**
Beredningsutskottet föreslår omval af auditören B. V. Schenström.

N:o 86. *Ang. val af kommunala förtroendeuppdrag.*

r) **Hästuttagningsnämnden:** Med förmälan, att enligt lagen den 2 juli 1915 angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot, som träder i kraft den 1 januari 1916 och hvarigenom förutvarande lag i ämnet, enligt hvilken Stadsfullmäktige förut utsett ledamöter i mobiliseringsnämnden och mönstringskommissionen, skall i hvarje kommun finnas en hästuttagningsnämnd, bestående af minst tre högst fem ledamöter, af hvilka en, som skall vara nämndens ordförande, förordnas af Konungens Befallningshafvande och de öfriga jämte två suppleanter väljas för stad af Stadsfullmäktige eller där sådana ej finnas af allmän rådstuga i december månad för de fyra följande kalenderåren, samt att någon ledamot i mönstringskommissionen icke vidare skall utses af kommunen, får Beredningsutskottet föreslå, dels att Stadsfullmäktige måtte besluta att för sin del utse fyra ledamöter och två suppleanter i hästuttagningsnämnden för staden för åren 1916—1919, dels ock att till ledamöter måtte utses veterinären M. Jonsson, stensättaren J. A. Andersson, hyrkusken Aron Johansson och grosshandlaren A. Nissen samt till suppleanter fabrikören Hj. Carnell och gårdsägaren C. R. Lundgren.

s) **Engvallska pensionsfondens tillsättningsnämnd:**

De afgående ledamöterna fabrikörerna A. F. Scherdin och C. A. Palmén, körsnären A. Grönberg, fabrikören J. Svensson och riksdagsmannen V. Larsson föreslås till återval för för åren 1916 och 1917.

t) **Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen:** Beredningsutskottet föreslår de afgående ledamöterna häradshöfdingen M. Schenström, apotekaren O. Oest, trädgårdsdirektören F. Johansson, fabrikören J. Svensson, domprosten Fr. Fåhræus, fabrikören A. Danielsson och handelsföreståndaren J. A. Zander till återval för åren 1916 och 1917.

u) **Nämnden för Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål:**

De afgående ledamöterna apotekaren O. Oest, fabrikören A. Danielsson, handelsföreståndaren J. A. Zander och domkyrkokomministern A. Enblom föreslås till omval för åren 1916 och 1917.

v) **Nämnden öfver Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond:**

De afgående ledamöterna vice häradshöfdingen G. Enhörning, domkyrkosysslomannen A. Johansson och fru Susan Plantin föreslås till återval för åren 1916 och 1917.

x) **Nämnden öfver fru Johanna Fryklunds donationsfond:**

De afgående ledamöterna vice häradshöfdingen G. Enhörning, körsnären A. Grönberg och järnsvarfvaren C. Bäckman föreslås till återval för åren 1916 och 1917.

y) **Delegerad för utdelning ur Noreliska fonden:** Afgående ledamoten domprosten Fr. Fåhræus föreslås till återval för åren 1916—1919.

z) **Nämnden öfver Vahlbeckska välgörenhetsfonden:** De afgående ledamöterna bankdirektören A. Sundström och fröken Elisabeth Hedman torde för åren 1916 och 1917 återväljas.

å) **Styrelsen för Slöjd- och Tekniska skolan:**

Jämlikt Stadsfullmäktiges remiss den 30 sistlidne september föreslår Beredningsutskottet att till ledamot i styrelsen för år 1916 måtte utses direktören J. S. Edström.

ä) **Revisorer:**

N:o 86.
Ang. val af kommunala förtroendeuppdrag.

1) *Af stadens räkenskaper för år 1915:*

Härtill föreslås läroverksadjunkten O. A. Wetterling, handlanden E. A. Thunholm, kamreraren J. Svensson, assistenten K. Hägvall, bankkamreraren R. Beijnoff, folkskolläraren I. Fröier, bankkamreraren J. Hult, läroverksadjunkten V. Hj. Thyresson och järnhandlanden A. Rosenlund samt till suppleanter för dem teckningsläraren K. Malmberg, folkskolläraren I. Andrén, löjtnanten G. Robsahm, spritbolagsföreståndaren F. Barklund, banktjänstemannen N. Flodin och bokföraren Emil Axell.

2) *Af Västerås Spritbolags räkenskaper för år 1915:*

Härtill föreslås bankkamreraren R. Beijnoff med f. läroverksadjunkten B. Rollin som suppleant.

3) *Af Arbetareinstitutets räkenskaper för år 1915:*

Härtill föreslås länsbokhållaren V. Lange med ingeniören F. O. Berling som suppleant.

4) *Af Slöjd- och Tekniska skolans räkenskaper för år 1915:*

Härtill föreslås folkskolläraren J. Valter med läroverksadjunkten V. Hj. Thyresson som suppleant.

5) *Af högre allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1915:*

Härtill föreslås statens landtbruksingeniör A. V. Nordin.

6) *Af Västmanlands läns arbetsförmedlings räkenskaper för år 1915:*

Härtill föreslås folkskolläraren P. V. Verkelin med kamreraren J. Svensson som suppleant.

ö) Till att såsom *sakkunnige* gå Rådstufvurätten till handa vid upptagande af *sjöförklaring och sjöförhör* under år 1916 hemställer Beredningsutskottet, att Stadsfullmäktige måtte föreslå sjökaptenen Ivar Öhrström, maskiningeniören Axel Axelson, sjökaptenen C. G. Söderström, grosshandlaren John Hygrell och fabrikören C. A. Palmén.

Slutligen föreslår Beredningsutskottet, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att utse *ombud för staden vid 1916 års bolagsstämmor* i de aktiebolag, utom Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank, i hvilka staden innehar aktier.

Västerås den 11 december 1915.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

N:o 86.
Ang. val af kommunala förtroendeuppdrag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I den "lag angående behandling af alkoholister" hvilken af Riksdagen antagits och som träder i kraft den dag Konungen det förordnar, föreskrifves bland annat i § 3 att: "I hvarje kommun skall finnas en nykterhetsnämnd" och i andra stycket af samma paragraf står: "Nykterhetsnämnden skall, om ej särskild sådan nämnd blifvit tillsatt, utgöras af kommunens fattigvårdsstyrelse."

Då man vid genomläsandet af ofvannämnda lag samt kungl. nykterhetskommitténs motivering för densamma finner, hvilket oerhördt stort ansvar och hvilken myckenhet arbete som är förenadt med ett dylikt uppdrag, så inses lätt att i en stad af Västerås storlek, där, som jag tror fattigvårdsstyrelsen redan förut är så betungad med arbete, att ett ytterligare påläggande af ett uppdrag sådant som här afses, icke kan vara lämpligt. Då helt säkert denna nya lag kommer till tillämpning redan under 1916, kanske under dess första hälft, vore det till fördel om nykterhetsnämnden då redan vore vald och i någon mån vore förtrogen med sin uppgift, hvarför jag tillåter mig föreslå:

att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsättande af en "nykterhetsnämnd" bestående af 7 personer, samt att remittera frågan till beredningsutskottet för uppgörande af förslag till ledamöter i nämnden.

Västerås den 22 november 1915.

A. Danielsson.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 12 november 1915.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 172.

Då mandatet för en del af Fattigvårdsstyrelsens ledamöter upphörde med utgången af innevarande år samt ett nytt distrikt nu inrättats beslöt Fattigvårdsstyrelsen till Stadsfullmäktige ingifva följande förslag till omval och nyval:

Ordförande: Domkyrkosysslomannen A. Johansson.

Vice ordförande: Länsbokhållaren V. Lange.

Vice distriktschef i tredje distriktet: Järnhandlanden Axel Olsson.

Fjärde distriktets chef och vice chef: Sågverksägarne A. Norén och A. R. Rudén.

Åttonde distriktets chef och vice chef: Handlanden Sigfrid Söderberg och fabrikören Sigfrid Jansson.

Samtliga nu nämnda personer skulle till omval föreslås.

Inom första distriktet skulle till vårdare efter fröken Amalia Hellberg, som afsagt sig uppdraget, föreslås fru Anna Lundén, Skolgatan 12.

Inom andra och tredje distriktet förekom intet behof af nyval.

Inom fjärde distriktet skulle till vårdare efter slaktaren V. Karlsson, som afsagt sig uppdraget, föreslås gårdsägaren J. A. Vahlberg, Margretelund.

Inom femte och sjätte distriktet förekom intet behof af nyval.

N:o 86. *Ang. val af kommunala förtroendeuppdrag.*

Inom det förändrade sjunde distriktet skulle följande personer föreslås:

Såsom distriktschef efter herr Valter, som afsagt sig uppdraget, f. folkskolläraren C. J. Vallin och vice distriktschef handlanden Karl Blomkvist.

Såsom vårdare skulle i distriktet kvarstå handlanden S. Ahlgren och byggmästaren A. Andersson hvarjämte såsom nya vårdare skulle föreslås folkskoleläraren Harald Pettersson, handlanden Paul Wallert samt fröknarna Unda Bohman och Olga Berg.

Inom åttonde distriktet förekom intet behof af nyval.

Inom det nybildade nionde distriktet skulle till distriktschef föreslås fru Ida Grönberg och såsom vice distriktschef byggmästaren E. A. Eriksson.

Såsom vårdare skulle från sjunde distriktet öfverflyttas maskinisten C. F. Huggare och förmannen S. G. Hedin och såsom nya vårdare skulle föreslås folkskoleläraren Arvid Krantz, fru Agnes Ahlenius och fru Klara Huggare.

In fidem:

Helge Cronholm.

N:o 87.

Beredningsutskottets betänkande till 1916 års budget.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet, som jämlikt den af Stadsfullmäktige antagna arbetsordningen granskat det uppgjorda förslaget till utgifts- och inkomststat för Västerås stad år 1916, får i anledning däraf afgifva följande utlåtande.

Magistraten o. Rådstufvurätten.

Då de flesta små inkomsttagarne i samhället för närvarande måste nöja sig med sina nuvarande inkomster, trots de dyra tiderna, finner sig Beredningsutskottet, utan att vilja underkänna de skäl, magistraten anfört, nödsakadt afstyrka Magistratens af Drätselkammaren tillstyrkta förslag såväl beträffande höjning af brottmålsrådmannens grundlön som ock angående stadsnotariens första ålderstillägg.

Häremot har reservation anförts af Utskottets ordförande, som i nämnda hänseenden förklarat sig vilja tillstyrka Drätselkammarens förslag.

Beredningsutskottet tillstyrker i likhet med Drätselkammaren Magistratens framställning angående inrättande af en ny exekutionsbetjäntbefattning, men får på de skäl, Drätselkammaren anfört beträffande den nya detektivöfverkonstapelstjänsten, hemställa, att det i staten upptagna ålderstillägget för den nya exekutionsbetjänten måtte utgå.

Vidkommande det nu ånyo framförda förslaget om anslag till bostadstelefoner åt exekutionsbetjänterna, hvilket förslag två gånger af Stadsfullmäktige afslagits, får Beredningsutskottet, då icke heller i år några nya skäl för bifall till framställningen anförts, nu liksom förut hemställa om afslag å detta förslag.

Polisen.

I fråga om inrättande af en detektivöfverkonstapelsbefattning vid poliskåren förordar Beredningsutskottet bifall till Drätselkammarens förslag, till hvilket jämväl Magistraten anslutit sig.

N:o 87.

Ang. budget-förslag 1916.

Beredningsutskottets förslag.

Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner. Beträffande Drätselkammarens framställning om inrättande af en biträdande ombudsmanstjänst anser utskottet, att någon fast tjänstebefattning icke bör inrättas förr än i sammanhang med genomförandet af den af Drätselkammaren bebådade omorganisationen; och får utskottet, som emot det af Drätselkammaren föreslagna arvodesbeloppet icke har något att erinra, fördenskull hemställa, att Stadsfullmäktiga måtte för år 1916 anslå 4,000 kronor till arvode åt en för nämnda år anställd biträdande ombudsman.

Drätselkammarens förslag angående såväl personligt lönetillägg åt räkenskapsföraren och kontrollanten å Drätselkammarekontoret som ock anställande af en ytterligare arbetsförman får Beredningsutskottet tillstyrka.

Byggnadsnämnden. Vidkommande Byggnadsnämndens stat tillstyrker Beredningsutskottet densamma med de af Drätselkammaren föreslagna ändringarne.

Parker och planteringar. Det under titeln parker och planteringar uppförda anslaget å 300 kronor till plantering af träd å Stora torget vid Gåsmyregatans fortsättning kan Beredningsutskottet, som inhämtat att dessa träd kunna blifva hinderliga vid utryckningar från brandstationen, för sin del icke tillstyrka utan hemställer, att detta anslag icke måtte upptagas i budgeten.

I öfriga delar tillstyrker Beredningsutskottet i fråga om anslagen under nyssberörda titel Drätselkammarens förslag. Beredningsutskottet har dock fäst sig vid den omständigheten, att någon platshyra för serveringspaviljongen å Djäkneberget icke erlägges, ett missförhållande, hvilket torde böra af Drätselkammaren rättas.

Hälso- och sjukvård. Hälsovårdsnämndens framställning om höjning af semesterarvodena för stadsläkarne får Beredningsutskottet på de skäl, Drätselkammaren anfört, i likhet med Drätselkammaren afstyrka.

Beträffande Hälsovårdsnämndens statförslag i öfrigt ansluter sig Beredningsutskottet till Drätselkammarens förslag.

Folkskolan. Beredningsutskottet tillstyrker liksom Drätselkammaren Folkskolestyrelsens framställning om inrättande af nya läraretjänster vid folkskolan.

På af Drätselkammaren anförda grunder afstyrker jämväl Beredningsutskottet Folkskolestyrelsens förslag om höjning af dyrtidstilläggen för folkskollärarinnor och skolkökslärarinnor.

Folkskolestyrelsens framställning om anslag till arvode åt särskilda materialvårdare får Beredningsutskottet tillstyrka.

Häremot hafva utskottets ordförande och herr Uggla reserverat sig, i det att de för sin del ansett, att, då vårdnaden af skolmaterielen borde kunna utöfvas af lärarepersonalen utan särskild ersättning, denna framställning måtte af utskottet afstyrkas.

I fråga om det af Drätselkammaren afstyrkta anslaget till inköp af gymnastikskor för Korsängsskolan, vill Beredningsutskottet som inhämtat, att sådana skor förut finnas inköpta för åtminstone Herrgårdsskolan, tillstyrka Folkskolestyrelsens framställning.

I öfriga delar förordar Beredningsutskottet bifall till Folkskolestyrelsens förslag med af Drätselkammaren föreslagna förändringar och tillägg.

Vatten-, gas- o. elektricitetsverken. Hvad Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till stat för stadens tekniska verk angår tillstyrker Beredningsutskottet detsamma med de ändringar och tillägg Drätselkammaren föreslagit, dock att Beredningsutskottet dels icke, på samma

skäl, som af utskottet anförts beträffande brottmålsrådmannen och stadsnotarien, kan tillstyrka beviljandet af personligt lönetillägg åt assistenten Lindblad, dels ock, af skäl att mätarejusteraren vid elektricitetsverket icke enligt Drätselkammarens förslag skulle erhålla dyrtidstillägg måste afstyrka förslaget om dyrtidstillägg till den nyinrättade mätarejusterarebefattningen vid gasverket, så att icke denna nya tjänst redan från början blir högre aflönad än motsvarande äldre tjänst vid elektricitetsverket.

N:o 87. *Ang. budgetförslag 1916. Beredningsutskottets förslag.*

Emot Vatten- och Gasverksstyrelsens och Drätselkammarens förslag angående anslag af lånemedel för nyanskaffningar och nyanläggningar vid stadens tekniska verk har Beredningsutskottet intet att erinra.

Gatuläggningen. Till hvad Drätselkammaren föreslagit beträffande anslag till gatuläggningsarbeten såväl af uttaxerade medel som af lånemedel förordar Beredningsutskottet bifall.

I sammanhang härmed vill utskottet likväl erinra om det dåliga och svårtrafikabla skick, hvari Östra järnvägsgatan, särskildt höst och vår befinner sig samt göra det uttalandet, att Drätselkammaren måtte hafva frågan om denna gatas försättande i trafikabelt skick i åtanke vid användande af det nu förhöjda anslaget till diverse gatuarbeten.

Hamnen. I fråga om anslagen till stadens hamn tillstyrker Beredningsutskottet bifall till Drätselkammarens förslag.

Gatubelysningen. Drätselkammarens förslag beträffande gatubelysningen får Beredningsutskottet tillstyrka.

Fattigvården. Beträffande fattigvårdens stat ansluter sig Beredningsutskottet till Drätselkammarens ändringsförslag och får dessutom, af samma skäl, som ofvan anförts i löneregleringsfrågor, afstyrka de föreslagna höjningarne i arvodena för Fattigvårdsstyrelsens kamrerare och sekreterare.

Sociala ändamål. I Drätselkammarens uttalande beträffande idrottsplatsen å Herrgärdet och förslag angående anslag till Västerås skridskoklubb får Beredningsutskottet instämma.

Diverse behof. I samband med det under titeln diverse behof jämväl i det nu föreliggande budgetförslaget uppförda anslaget till traktamentsersättning åt taxeringsnämndernas ledamöter, emot hvilket anslag Beredningsutskottet ej har något att erinra, vill Beredningsutskottet uttala önskvärdheten däraf, att någon lämplig person måtte af taxeringsnämnderna anställas med uppdrag att mot ersättning af stadens medel underrätta sådana skattskyldiga, hvilka ehuru de icke deklarerat eller förelagts att deklarera likväl af taxeringsnämnderna upptaxeras till inkomst utöfver det belopp vid hvilket deklarationsplikt inträder, förutsatt att icke skyldighet att underrätta i dylika fall lagligen åligger taxeringsnämnden, hvilket emellertid icke synes vara fallet.

Vidkommande det af Drätselkammaren begärda anslaget till fortsatt öfverbyggande af bäcken vid Pilgatan (Pilbobäcken) i dess vidare lopp invid kreaturstorget, hvilket anslag Magistraten emellertid hemställdt måtte i första rummet användas till öfverbyggande af bäcken i dess nedre lopp samt till ordnande af Lillåns utlopp nedanför järnvägen, får Beredningsutskottet för sin del hemställa, att Stadsfullmäktige måtte bevilja det ifrågavarande anslaget att användas på sätt Magistraten föreslagit, förutsatt att detta arbete lämpligen låter sig utföras vintertiden, men eljes till det arbete Drätselkammaren föreslagit.

Beredningsutskottet, som i alla de delar af budgetförslaget, som här icke blifvit särskildt omnämnda, tillstyrker hvad Drätselkammaren föreslagit, får i likhet

N:o 87. *Ang. budgetförslag 1916. Beredningsutskottets förslag.*

med Drätselkammaren hemställa, att för reglering af budgeten måtte beslutas en uttaxering af 6,75 % af det till bevillning upptaxerade inkomstbeloppet, äfvensom att de eventuellt af Stadsfullmäktige beslutade förändringarne i Drätselkammarens förslag måtte utjämnas genom mosvarande förändring i förslagsanslagets storlek.

Västerås den 10 december 1915.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Västerås 1915, Westm. Alleh:s Boktr.

N:o 88.

Utgifts- och inkomststat för Västerås stad år 1916.

Utgifter:

A. Finanser.

1. Lån.

a) *Kapitalafbetalningar:*

1. *Obligationslån:*

1892 års 4 % lån å 400,000 kr., hvaraf återstå 245,000 kr.	10,000: —	
1896 års 3,6 % lån å 1,000,000 kr., hvaraf återstå 499,000 kr.	32,000: —	
1902 års 4 % lån å 2,000,000 kronor, hvaraf återstå 1,650,000 kr.	35,000: —	
1907 års 4 1/2 % lån å 2,000,000 kronor, hvaraf återstå 1,824,000 kr.	27,000: —	
1910 års 4 1/2 % lån å 3,000,000 kronor, hvaraf återstå 2,851,000 kr.	34,000: —	
1916 års 5 % lån å 1,095,000 kr.	9,000: —	147,000: —
	Transport	147,000: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

Transport		147,000: —		
2. *Andra lån och förskott:*				
3:dje årets amortering å förskotterade medel, 17,500 kr., för reparation af komministergården	3,150: —			
3:dje årets dito för uppförande af kyrkogårdsmur, 32,000 kr.	7,800: —	10,950: —	157,950: —	
b) *Räntor.*				
1. *Obligationslån:*				
1892 års lån	9,600: —			
1896 „ „	17,388: —			
1902 „ „	66,000: —			
1907 „ „	82,080: —			
1910 „ „	127,530: —			
1916 „ „	54,750: —	357,348: —		
2) *Tillfälliga lån:*				
å upplånta medel från Sundinska fonden för pauvres honteux och Sundinska beklädnadsfonden 50,000 kr. à 5 %.		2,500: —		
3) *Andra lån och förskott:*				
Ränteskillnad för i 1896 års obligationslån ingående fonder, 115,000 kr.	1,100: —			
Vallöfska donationen, 20,000 kr., à 5 1/2 %	1,100: —	2,200: —	362,048: —	
c) *Provision:*				
å annuiteten för obligationslånen			650: —	520,648: —

2. Skatter och liknande afgifter.

a) *Afkortningar:*			
För debiterade men ej influtna utskylder		35,000: —	
b) *Afgifter för prästerskapets aflöning:*			
Personella afgifter	1,625: —		
Krono- och tertialtionde	3,000: —	4,625: —	39,625: —
Summa kronor			560,273: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

B. Administration.

1. Magistraten och Rådstufvurätten.

a) *Löner och arvoden:*

Borgmästaren, lön	5,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	6,000 :—
Civilrådmannen, lön	3,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	4,000: —
Brottmålsrådmannen, lön	3,000: —	
Ett ålderstillägg	500: —	3,500: —
Stadsnotarien, lön	2,500: —	
Personligt lönetillägg	500: —	3,000: —
Anslag för beredande af semester åt borgmästaren, rådmännen och stadsnotarien		700: —
Reservationsanslag för tillfälliga biträden för år 1916		200: —
Stadsfogden, lön	2,500: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	
Ersättning för tjänstelokal	300: —	
Arvode åt vikarie under semester	150: —	3,950: —
Kronouppbördskassören, lön	2,000: —	
Två ålderstillägg	600: —	
För extra biträden för år 1916	1,000: —	
Arvode åt vikarie under semester	150: —	3,750: —
Skrifbiträde å kronouppbördskontoret för år 1916		1,200: —
Skrifbiträde vid mantalsskrifningen för år 1916		1,000: —
Stadsfiskalen, lön		3,000: —
Stadsvaktmästaren, lön	1,200: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,650: —
En exekutionsbetjänt (Richtnér)	1,300: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —
En exekutionsbetjänt (Carlsson)	1,300: —	
Två ålderstillägg	300: —	
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —
	Transport	35,450: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

	Transport	35,450: —			
En exekutionsbetjänt (Steen)	1,300: —				
Ett ålderstillägg	150: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,600: —			
En exekutionsbetjänt (ny)....	1,300: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —	38,500: —		
b) Tryck- och annonskostnader, skrifmateriel och bokbinderiarbeten..........		2,500: —			
c) Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder		100: —			
d) Olycksfallsförsäkring för stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna		75: —			
e) Läkarearvode för d:o 5 personer à 4 kr.		20: —			
f) Telefonafgifter för ledningar till:					
Borgmästarens ämbetsrum och bostad	130: —				
Civilrådmannen..............	50: —				
Brottmålsrådmannen	50: —				
Stadsfogden....................	50: —				
Kronouppbördskassören	50: —				
Rådhusets tambur	50: —	380: —			
g) Andel i kostnad för uppvärmning i rådhuset	1,000: —				
h) Andel i kostnad för belysning..............................	400: —				
i) Andel i kostnad för rengöring m. m.	250: —	1,650: —	4,725: —	43,225: —	

2. **Poliskåren.**

a) *Löner och arvoden:*

Poliskommissarien	2,400: —		
Beklädnadsersättning......	200: —	2,600: —	
(Dessutom fri bostad, 3 rum och kök samt jungfrukammare till beräknadt värde 800 kr.)			
En detektivöfverkonstapel	1,800: —		
Beklädnadsersättning......	150: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	2,100: —	
Transport		4,700: —	43,225: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

		Transport	4,700: —	43,225: —
Två öfverkonstaplar:				
Lön för hvar och en	1,800: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Beklädnadsersättning	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	2,400: —	4,800: —	
Förste detektivkonstapeln, lön		1,600: —		
Två ålderstillägg		300: —		
Beklädnadsersättning		150: —		
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —	2,200: —	
Andre detektivkonstapeln, lön		1,500: —		
Två ålderstillägg		300: —		
Beklädnadsersättning		150: —		
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —	2,100: —	
Tre inspektionskonstaplar:				
Lön för hvar och en	1,500: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,950: —	5,850: —	
Sju ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en	1,300: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —	12,250: —	
Tio ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en	1,300: —			
Ett ålderstillägg	150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,600: —	16,000: —	
Åtta ord. konstaplar:				
Lön för hvar och en	1,300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —	11,600: —	
		Transport	59,500: —	43,225: —

N:o 88.

Budget för 1916. Utgifter.

		Transport	59,500: —		43,225: —
Tre extra konstaplar med bostad i logementen jämte värme, lyse, sängkläder och tvätt till värde 180 kr. Lön för hvar och en	1,000: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,150: —	3,450: —		
En tillsyningsman för handeln med brännvin m. m., lön		1,800: —			
Två ålderstillägg		300: —			
Beklädnadsersättning......		150: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —	2,400: —		
Beklädnad för tre inspektionskonstaplar, 25 ordinarie och 3 extra konstaplar, 31 man à 120: —			3,720: —	69,070: —	
b) Olycksfallsförsäkring åt polismännen...			600: —		
c) Läkarearvode och medicin åt poliskårens medlemmar			282: —		
d) Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal			450: —		
e) Trycksaker och skrifmateriel samt bokbinderiarbeten			600: —		
f) Underhåll och anskaffning af vapenpersedlar och inventarier m. m......			1,500: —		
g) Bränsle och lyse			1,400: —		
h) Ersättning åt brandkåren för eldning af ugnarne........	50: —				
snökörning från gården	50: —		100: —		
i) Skurning och städning			400: —		
k) Renhållning af gator och klosetter.....			70: —		
l) Brandstods- och vattenafgift			105: —		
m) Krono- och kommunalutskylder			70: —		
n) Underhåll af fastigheten			300: —		
o) Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort, beräknas till samma belopp, som ersättningen från statsverket för sådan tjänstgöring eller			3,150: —		
p) Anslag till ridande polis			1,000: —		
r) Oförutsedda utgifter			800: —	10,827: —	79,897: —
				Transport	123,122: —

Transport				123,122: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

3. Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner.

a) *Löner och arvoden:*

Byggnadschefen, lön	8,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —	8,500: —		
Stadens ombudsman, lön	4,500: —			
Ett ålderstillägg	500: —			
Personligt lönetillägg	1,000: —	6,000: —		
Biträdande ombudsmannen		4,000: —		
Stadskamreraren, lön	3,500: —			
Två ålderstillägg	1,000: —	4,500: —		
Räkenskapsföraren och kontrollanten	1,800: —			
Två ålderstillägg	600: —			
Personligt lönetillägg	200: —	2,600: —		
Skrifbiträde å ombudsmanna-expeditionen	1,200: —			
Ett ålderstillägg	150: —	1,350: —		
Skrifbiträden å Drätselkammarekontoret		2,000: —		
Stadsinspektoren, lön	2,500: —			
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —		
En arbetsförman, lön	1,300: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,750: —		
En arbetsförman	1,300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —		
Rådhusvaktmästaren	1,200: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —			
Arvode för hållande af biträde vid städning	300: —	1,950: —		
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkets samt fattigvårdens)		700: —		
Läkarearvode för rådhusvaktmästaren		4: —	38,304: —	
b) Olycksfallsförsäkring åt rådhusvaktmästaren		15: —		
c) Skrifmateriel och bokbinderiarbeten		1,200: —		
d) Tryck och annonskostnader		5,000: —		
e) Telefonafgifter för ledningar till:				
Stadsfullmäktiges ordförande	50: —			
Drätselkammarens d:o	50: —			
D:o räkenskapskontor	50: —			
Transport	150: —	6,215: —	38,304: —	123,122: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

Transport	150: —	6,215: —	38,304: —	123,122: —
Ombudsmannens exp. o. bostad	100: —			
Bitr. d:o „	50: —			
Byggnadschefens exp. o. bostad	100: —			
Stadsinspektorens d:o	106: —			
Arbetsförmannens bostad	50: —	556: —		
f) Andel i kostnad för uppvärmning i rådhuset............	1,000: —			
g) Andel i d:o för belysning i d:o	400: —			
h) Andel i d:o för rengöring m. m. i d:o..................	250: —	1,650: —		
i) Oförutsedda utgifter...........................		300: —	8,721: —	47,025: —

4. **Pensioner.**

a) Förre stadsingeniören Fr. Gewalt		3,000: —	
„ stadsfiskalen Aug. Vesterling		1,500: —	
„ poliskonstapel J. F. Asplund		600: —	
„ „ E. F. Kindblom		500: —	
„ tornväktare C. E. Eriksson		75: —	
„ barnmorskan Lina Närström		400: —	
„ patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
„ sysslomannen J. E. Pettersson		800: —	
„ städerskan å rådhuset Lovisa Almström:			
pension	300: —		
hyresersättning	150: —	450: —	
„ sjuksköterskan Carolina Tunell		500: —	
„ föreståndarinnan för arbetsstugan Sofi Österberg		400: —	8,325: —

5. **Brandväsendet.**

Löner och arvoden:

Brandchefen: lön	2,000: —			
Två ålderstillägg à 300: —	600: —			
Personligt lönetillägg ...	300: —			
Beklädnadsersättning.. ...	200: —	3,100: —		
(Bostad, 3 rum, kök och jungfrukammare 800: —)				
Vice brandchefen: lön		500: —		
Brandmästaren: lön	1,400: —			
Två ålderstillägg à 150: —	300: —			
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —			
Beklädnadsersättning......	120: —	1,970: —		
(Bostad, 2 rum och kök 400: —)				
Transport		5,570: —		178,472: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

Transport			5,570: —		178,472: —
Brandkorpralen: lön		1,100: —			
Två ålderstillägg à 100: —		200: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Beklädnad in natura		120: —	1,570: —		
(Bostad, 1 rum och kök 225: —)					
Två vice brandkorpraler:					
Lön för hvardera	1,000: —				
Två ålderstillägg	200: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —				
Beklädnad in natura	120: —	1,470: —	2,940: —		
(Bostad, 1 rum och kök 225: —)					
Maskinisten: lön		1,000: —			
Två ålderstillägg		200: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Beklädnad in natura		120: —	1,470: —		
(Bostad, 1 rum och kök 225: —)					
Verkstadsförmannen: lön		1,000: —			
Två ålderstillägg		200: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Beklädnad in natura		120: —	1,470: —		
(Bostad, 1 rum och kök 225: —)					
Elfva brandsoldater: lön à 900: —		9,900: —			
Två ålderstillägg till sju à 100: —		1,400: —			
Dyrtidstillägg för år 1916 à 150: —		1,650: —			
Beklädnad in natura à 120: —		1,320: —	14,270: —		
(hvaraf de gifta fri bostad 1 rum och kök à 225: — och ogifta fri bostad i brandstationens logement jämte värme, lyse, sängkläder och tvätt à 180: —)					
Reservanslag för sjukdomsfall		200: —			
Brist för extra tjänstgöring för mobiliserade under år 1915		1,000: —			
Skorstensfejaren: lön		25: —	1,225: —	28,515: —	
Kol, ved och lyse:				1,000: —	
			Transport	29,515: —	178,472: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

Transport		29,515: —	178,472: —
Stallet:			
Utfodring och skoning af 2 hästar à 600: —		1,200: —	
Diverse utgifter:			
Olycksfallsförsäkring för brandchefen och vice brandchefen à 25: —	50: —		
Kollektiv olycksfallsförsäkring för brandmästaren och 16 man jämte 50 man tillhörande brandkårens reserv	340: —		
Trycksaker och skrifmaterialier	300: —		
Tvätt, skurning och städning	250: —		
Underhåll af brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren	300: —		
Undrhåll af brandredskapen	500: —		
Underhåll af inventarier i brandstationen och verkstäderna	400: —		
Telefon och samtalsafgifter	170: —		
Brandstodsafgifter för inventarier och fastigheten	250: —		
Läkarearvode och medicin	200: —		
Krono- och kommunalutskylder, vattenafgift m. m.	200: —		
Hyra för bostäder åt 8 st. gifta brandsoldater à 200: —	1,600: —		
Underhåll af brandstationens byggnader	300: —		
Bensin till brandautomobilen och underhåll af densamma	500: —		
Oförutsedda utgifter	500: —	5,860: —	
Brandkårens reserv:			
Ångsprutan: 1:ste sprutchef (vice brandchefen)			
2:dre sprutchefen: lön	20: —		
1:ste maskinisten, tillika extra brandsoldat: lön	120: —		
2:dre d:o: lön	50: —		
30 man à 100: —	300: —		
Kol, tomthyra m. m.	150: —		
2:ne slangkärror: 2:ne förmän à 20: —	40: —		
20 man à 10: —	200: —		
Öfningar med manskapet	350: —	1,230: —	
Allmänna brandstyrkan:			
Hyra för spruthus	200: —		
Gratifikationer vid eldsvådor och sprutmönstringar	250: —		
Transport	450: —	37,805: —	178,472: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

Transport	450: —	37,805: —	178,472: —
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	750: —	
3:dje årets amortering å automobilen, mek. stegen och motorpumpen		4,000: —	
Nyanskaffning:			
Två nya brandskåp med isolerad Hackethaltråd		500: —	43,055: —

6. **Byggnadsnämnden.**

a) Löner och arvoden:				
För uppehållande af stadsarkitektgöromålen		2,000: —		
Biträdande stadsingeniören	3,000: —			
Ett ålderstillägg	500: —	3,500: —		
Ingeniörsbiträde å byggnadskontoret		3,000: —	8,500: —	
b) För anskaffande och underhåll af materiel m. m.	1,200: —			
c) Kostnader för skjutsar	300: —	1,500: —		
d) Handtlangningskostnader		1,500: —		
e) Telefonafgift		50: —	3,050: —	11,550: —
			Summa Kronor	233,077: —

C. Fastigheter.

1. Parker och planteringar.

Löner och arvoden:			
Trädgårdsdirektören: lön	1,800: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Personligt lönetillägg	400: —	2,800: —	
Ett biträde		1,450: —	4,250: —
För skötsel och underhåll:			
Vasaparken och parken emellan Kopparbergsvägen och Kasärngatan samt trädplanteringar utom stadens tullar		2,800: —	
Stadsparkens vård och underhåll		1,200: —	
Planteringar utmed Hamngatan		900: —	
Planteringar vid Esplanader och öfriga gator, vid Högre allm. läroverket samt emellan nedre kyrkogården vid Kvarntullen och Svartån		2,000: —	
Transport		6,900: —	4,250: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

Transport	6,900: —	4,250: —
Planteringen framför Stadshotellet och parken vid Komministergården	800: —	
Djäknebergets vård och underhåll samt reparation af tempel, flaggstänger och flaggor	1,800: —	
Stallhagen, Mariaberget och s. k. Käringberget	500: —	
För vård af naturliga parken Elba	300: —	
330 hektoliter koks till växthusen	700: —	
För skötsel och vård af Högre allm. läroverkets botaniska trädgård	400: —	
Reparation af redskap	400: —	
Grus till alla planteringar	1,000: —	
Oförutsedda utgifter	500: —	
Brandstodsafgift	74: —	
Telefonafgift	53: —	13,427: —

Tillfälliga utgifter:

Inköp af två st. gräsklippningsmaskiner	90: —	
Inköp af 30 st. soffor, 25 kr. st.	750: —	
Anläggning af tvänne vattenposter i Vasaparkens östra del, enligt kostnadsberäkning från Gasverket	700: —	
Ordnandet af planteringen vid Högre allm. läroverkets nya annexbyggnad	200: —	
Anläggning med plantering af gräsmatta och buskar utefter teaterns södra sida i s. k. Återvändsgränd	300: —	
Plantering af tre stycken större träd, lindar, å Stora torget i fortsättningen af Österlånggatans västra sida: träd, stamskydd och smidda järngaller...	300: —	
Omläggning af gräsmattorna å Munkgatan emellan Vasagaten och Kasärngatan, som blifvit uppgräfda för nedläggning af gasrör i desamma	500: —	
För gallring och trädplantering på Elba	400: —	
För anläggning med plantering å Allégatans östra sida utefter Nya kyrkogårdens mur, med plantering af högstammiga träd (lindar) och vildvin utefter muren	1,825: —	
Ordnande af parken i kvarteret Gösta ...	2,000: —	
Uppsättning af en dricksfontän intill järnvägsgrindarne i Pilgatan	400: —	
Transport	7,465: —	17,677: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

Transport		7,465: —	17,677: —	
För fullbordandet af planteringen emellan järnvägen, slottsträdgården och fängelset		800: —		
För tillsyn af svanarna och änderna i Svartån		350: —	8,615: —	26,292: —

2. Hästholmarne.

a) Utskylder och reparationer å Elba och Östra holmen				1,000: —

3. Skogarne.

a) Löner och arvoden:				
Skogvaktaren, lön	1,000: —			
Dyrtidsttllägg för år 1916	500: —	1,150: —		
(Bostad, 2 rum och kök med trädgård jämte vedbrand beräkn. till 485 kr)				
Arvode till jägmästare för tillsyn af stadens skogar		200: —	1,350: —	
b) Telefonafgift		80: —		
c) Dikning, afverkning, hägning och oförutsedda utgifter		1,070: —	1,150: —	2,500: —

4. Rådhuset.

a) Brandstodsafgifter			131: —	
b) Anskaffning, underhåll och vård af inventarier			500: —	
c) Underhåll af fastigheten m. m.			200: —	
d) Afgift för 3 st. vattenklosetter à 15 kr.			45: —	876: —

5. Stadshotellet

Andelar i obligationslån:				
ett års ränta	25,548: 98			
ett års amortering	13,190: —	38,738: 98		
a) Kostnad för uppvärmning och varmvatten			10,000: —	
Häri ingår aflöning till eldaren 960: —				
bostad till d:o 2 rum och kök 350: —				
b) Hyra för Spritbolagets lokal i gården N:o 21 Norra kvarteret			200: —	
c) Kostnad för elektrisk belysning i fästvåningen, trapporna och yttre belysning			1,200: —	
d) Krono- och kommunalutskylder			3,000: —	
e) Brandstodsafgifter för fast och lös egendom			500: —	
f) Renhållning af gårdar och gator			200: —	
g) Underhåll af hus och inventarier			3,500: —	
h) Afgift för 15 st. vattenklosetter à 15 kr.			225: —	18,825: —
			Transport	49,493: —

N:o 88.
Budget för 1916.
Utgifter.

		Transport	49,493: —

6. **Sundinska huset.**

a) Afgift till Sundinska fonden för fastighetens öfvertagande af staden		5,000: —	
b) Krono- och kommunalutskylder		500: —	
c) Brandstodsafgift		130: —	
d) Vattenafgift		70: —	
e) Sotning, renhållning m. m.		200: —	
f) Reparation och underhåll		300: —	6,200: —

7. **Tullhuset.**

a) Telefonafgift		50: —	
b) Vattenafgift		14: —	
c) Brandstodsafgifter		20: —	
d) Sotning		6: —	
e) Underhåll af fastigheten		100: —	190: —

8. **Paviljongen i Stadsparken.**

a) Brandstodsafgift		50: —	
b) Utskylder och sotning		50: —	
c) Underhåll af fastigheten		350: —	450: —

9. **Gårds- och tomtfastigheter.**

a) Kostnad för reparationer samt andra utgifter för gårdar och tomter inom stadsplanen			15,950: —

10. **Jordar och andra fastigheter.**

a) Utskylder och brandstodsafgifter m. m. för:			
Exproprierade delar af Kungsängen	200: —		
Östra utmarken	320: —		
Viksängs villaområde	50: —		
Divarse jordägor	570: —		
Materialbodarne vid hamnen	34: —	1,174: —	
b) Arrenden och afgälder för:			
Gästgifvarevreten i gamla och nya stohagsjorden, efter medelmarkegång	12: —		
s. k. Falkenbergska tomten vid Kvarntullen	200: —		
upplåten mark till staden af lasarettets område, efter medelmarkegång	21: —		
d:o af straffängelsets område, efter medelmarkegång	11: —		
afsöndrad mark från straffängelsets område enl. Kungl. brefvet den 2/11 1873	100: —		
Transport	344: —	1,174: —	72,283: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utfifter.*

Transport		344: –	1,174: —	72,283: —
Vasaparken, utgörande lösen för 53,4 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris...		465: —		
upplåtelse till staden enl. Kungl. brefvet den 21/9 1900 af:				
1:o) stadskomministerns förut anslagna lönejordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet, utgörande lösen för 20,91 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	182: —			
2:o) domkyrkosysslomannen förut anslagen lönejord å Trådarön, utgörande lösen för 97,2 liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	8: 50	190: 50		
två fattigvården förut tillhöriga planteringsland		50: —		
mark af Lustigkulls- och Skenvretarne (koloniträdgårdarne)		165: —		
13:de årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		124: —		
10:de årets afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		160: 48		
c) Ersättning till arrendatorn af Kristiansborg för afstående af arrendemark m. m.		355: 35		
d) Omkostnader för stallar och bindplatser å kreaturstorget		500: —	2,354: 33	3,528: 33
11. Hamnmagasinen.				
a) Brandstodsafgifter			87: 48	
b) Krono- och kommunalutskylder			850: —	
c) Underhållskostnader			200: —	1,137: 48
12. Nordanby egendom.				
1. Driftkostnader:				
Arenden för: Nordanby	1,500: —			
del af Kungsängen	200: —			
stadens utjordar	800: —	2,500: —		
Transport		2,500: –		76,948: 81

N:o 88
Budget för 1916. Utgifter.

Transport		2,500: —		76,948: 81
Aflöningar till arbetare		5,000: —		
Produkter af egen skörd:				
till utsäde	2,100: —			
„ stallet	4,820: —	6,920: —		
Diverse utgifter:				
Komposter och pudrett från renhållningsverket	1,500: —			
Hästskoning	250: —			
Underhåll af seldon, filtar och täcken	200: —			
Underhåll af fordon	200: —			
„ „ hus	500: —			
Krono- och kommunalutskylder	450: —			
Oförutsedda utgifter	200: —	3,300: —	17,720: —	
2. Nyanskaffningar och jordförbättringar:				
Redskap		500: —		
Täckdikning, kalkning och stensprängning		2,500: —		
En häst		1,000: —	4,000: —	21,720: —

13. **Malma egendom.**

1. Driftkostnader:				
Arrende		3,000: —		
Aflöningar till arbetare		8,000: —		
Utsäde		3,425: —		
Utfodring i stallet		7,590: —		
Diverse utgifter:				
Komposter och pudrett	1,500: —			
Skatter, brand- och hästförsäkringsafgifter	830: —			
Uunderhåll af hus	500: —			
Hästskoning, underhåll af seldon, täcken, fordon och redskap	800: —			
Oförutsedda utgifter	1,000: —	4,630: —	26,645: —	
Jordförbättringar:				
Dikning, stensprängning och kalkning			1,200: —	
Anskaffning af inventarier:				
Återstående belopp från föregående år		20,000: —		
Ett tröskverk med maskin		8,200: —		
6 st. kor à 500 kr.		3,000: —		
Kr.		31,200: —		
att uttaxeras på 4 år — 1:sta året			7,800: —	35,645: —
Transport				134,313: 81

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

	Transport		134,313: 81

14. Svingården.

Kraftfoder	7,000: —		
Inköp af svin	8,000: —		
Aflöningar	3,500: —		
Transport af köksaffall till Malma	2,500: —		
Ved, lyse och diverse	2,000: —		23,000: —
	Summa Kronor		157,313: 81

D. Hälso- och sjukvård.

1. Allmänna hälsovården.

Aflöningar:

1:ste stadsläkaren: lön	3,000: —		
Ett ålderstillägg	500: —		
Arvode åt vikarie under semester	250: —	3,750: —	
2:dre stadsläkaren: lön	2,000: —		
Ett ålderstillägg	500: —		
Arvode åt vikarie under semester	250: —	2,750: —	
1:sta stadsbarnmorskan: lön	600: —		
Personligt lönetillägg	100: —	700: —	
t. f. 2:dra stadsbarnmorskan: lön		500: —	
En stadssjuksköterska (Anna Ekström) lön		700: —	
En „ (Maria Hellström) lön		700: —	
En förste hälsopolis: lön		2,200: —	
En hälsopolis: lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,950: —	
Anslag till två hälsopoliser för hållande af velocipeder		50: —	13,300: —

Öfriga utgifter:

Animalvaccin för skyddskoppsympning		50: —	
Bidrag till stadsbarnmorskornas pension		30: —	
Telefonafgifter		400: —	
Desinfektionskostnader		600: —	
Tryck- och annonskostnader		300: —	
Diverse		200: —	
Anslag för vård af meddellösa lungsjuka		3,000: —	
	Transport	4,580: —	13,300: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

Transport		4,580: —	13,300: —	
Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för upprätthållande af föreningens dispensärverksamhet		2,000: —	6,580: —	19,880: —

2. **Epidemisjukvården.**

Aflöningar:

Stadsläkaren för landsbygdens sjuka		1,000: —		
Två ordinarie sjuksköterskor:				
Lön för hvardera 500: —				
Tre ålderstillägg 300: —	800: —	1,600: —		
En ordinarie sjuksköterska		500: —		
Tre sjuksköterskebiträden à 300: —		900: —		
Extra sjuksköterskehjälp, förslagsvis		1,500: —		
En t. f. vaktmästare utan kost och bostad		1,200: —		
En t. f. gårdsdräng utan kost och bostad		1,000: —		
En köksföreståndarinna		400: —		
Till biträde i köket		350: —	8,450: —	

Mathållning:

Fri kost för 3 sjuksköterskor, 3 sjuksköterskebiträden, 1 köksföreståndarinna och 1 biträde i köket: 8 personer à 350: —	2,800: —		
Utspisning för patienterna, förslagsvis	15,000: —	17,800: —	

Öfriga utgifter:

Medicin, förslagsvis	2,500: —		
Ved, kol och lyse	6,000: —		
Brandstods-, vatten och telefonafgifter	400: —		
Anskaffning och underhåll af sjukhuskläder till patienterna	800: —		
Anskaffning och underhåll af sängutredningar	700: —		
Tvätt och rengöring	1,000: —		
Diverse utgifter	1,000: —	12,400: —	38,650: —

3. **Köttbesiktningsbyrån.**

Aflöningar:

Föreståndaren: lön	2,500: —		
Personligt lönetillägg	500: —	3,000: —	
En hälsopolis (Holtz) aflöning	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,950: —	
Bokförare och kassör		900: —	
Transport		5,850: —	58,530: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

Transport		5,850: —		58,530: —
Vaktmästare: lön	1,050: —			
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,200: —		
(Bostad, 1 rum och kök med värme och belysning 300: —)				
Biträden vid trikinundersökningen		1,020: —		
Extra biträde, förslagsvis		600: —	8,670: —	
Öfriga utgifter:				
Värme, belysning och vatten		550: —		
Telefonafgift		80: —		
Tvätt		150: —		
Beräknad hyra		3,000: —		
Underhåll af byggnader		200: —		
Diverse oförutsedda utgifser		550: —	4,530: —	13,200: —
			Summa Kronor	71,730: —

E. Andra hygieniska inrättningar.

1. Kallbadhuset.

a) Aflöningar och reparationer m. m.				500: —

2. Varmbadhuset.

Andel i obligationslån:				
Ränta	10,788: 37			
Amortering	2,845: —	13,633: 37		
3:dje året, kostnaden för inledning af åvatten i badhuset enligt Stadsfullmäktiges beslut 29 maj 1913			500: —	
Aflöningar:				
Föreståndaren: lön		1,200: —		
(bostad, två rum och kök jämte värme 425: —)				
Maskinisten: lön		1,200: —		
(bostad, ett rum och kök jämte värme 275: —)				
Eldaren		1,080: —		
Biljettförsäljerskan		900: —		
Badaren		900: —		
4 baderskor à 30 kr. i månaden		1,440: —		
2 vakter i folkbad och simhall		1,440: —		
2 tvätterskor		1,440: —		
Provisioner		3,000: —	12,600: —	
		Transport	13,100: —	500: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

Transport		13,100: —	500: —
Öfriga utgifter:			
Skrif- och trycksaker	250: —		
Badingredienser	300: —		
Förbrukningsartiklar	1,000: —		
Kol och bränsle	8,000: —		
Elektrisk belysning	800: —		
Vattenklosettafgifter	150: —		
Ved till föreståndaren och maskinisten	150: —		
Telefon	100: —		
Kronoutskylder	100: —		
Kommunalutskylder	845: —		
Läkararvode	52: —		
Olycksfallspremier	103: 50		
Brandförsäkring	137: 90		
Underhåll af pannor	450: —		
„ „ inventarier	100: —		
Oförutsedda utgifter	1,361: 60	13,900: —	27,000: —

3. Klapphuset.

a) Arvode för tillsyn däraf	125: —	
b) Reparationer och underhåll	100: —	225: —

4. Renhållningsverket.

a) Löner och arvoden:			
Förvaltaren			4,000: —
Kontorsbiträde, lön		1,200: —	
Ett ålderstillägg		150: —	1,350: —
Förman och fodermarsk:			
Lön för hvar och en	1,100: —		
Två ålderstillägg	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,450: —	2,900: —
Naturaförmåner: 2 rum och kök till värde 350 kr.			
Fyra ord. arbetare: G. Malmén, G. Karlsson, Arv. Andersson och K. Sunnesson:			
Lön för hvar och en	900: —		
Två ålderstillägg	200: —		
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —	1,250: —	5,000: —
Naturaförmåner: 1 rum och kök till värde 225 kr.			

Transport	13,250: —	27,725: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

Transport			13,250: —		27,725: —
Fem ord. arbetare: E. Andersson, S. Lundin, O. Eriksson, K. Forslund och G. Vestlin:					
Lön för hvar och en	900: —				
Två ålderstillägg	200: —				
Dyrtidstillägg för år 1916	150: —				
Hyresersättning	225: —	1,475: —	7,375: —		
Ord. arbetare: K. Kihlgren:					
Lön		900: —			
Ett ålderstillägg		100: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Hyresersättning		225: —	1,375: —		
En sopare:					
Lön		900: —			
Dyrtidstillägg för år 1916		150: —			
Hyresersättning		225: —	1,275: —		
Extra arbetare			2,500: —	25,775: —	
b) Extra körslor			100: —		
c) Inköp af torfmull			7,000: —		
d) Utgifter för stallet:					
Från landtbruket		6,550: —			
Hästskoning		300: —			
Underhåll af seldon, filtar och täcken m. m.		400: —			
Försäkrings- och brandpremier		180: —	7,430: —		
e) Hyror för kontorslokal			300: —		
f) Olycksfallsförsäkringspremier			125: —		
g) Trycksaker och kontorsböcker			200: —		
h) Vattenafgift			75: —		
i) Sotning			30: —		
k) Upphämtning af sopor			325: —		
l) Brandstodsafgifter			105: —		
m) Komplettering och underhåll af latrinkärl			250: —		
n) Reparation af fordon			700: —		
o) Belysning i stall och kontor samt städning och värme å kontoret			200: —		
p) Reparationer i fabriken			300: —		
r) Beklädnadspersedlar			500: —		
s) Telefonafgifter			330: —		
t) Läkare- och veterinärarvode			100: —		
Transport			18,070: —	25,775: —	27,725: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

Transport	18,070: —	25,775: —	27,725: —
u) Medicin	200: —		
v) Drifkraft för blandningsmaskin	900: —		
x) Oförutsedda utgifter	1,000: —	20,170: —	45,945: —
Summa Kronor			73,670: —

F. Undervisningsväsende.

1. Folkskoleväsendet.

Bil. litt. A.	305,454: 91

2. Anslag för diverse undervisningsändamål.

a) För undervisning i tekniska skolan		4,500: —	
b) För arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet		1,600: —	
c) För „ bibliotek		1,500: —	
d) Utgifter för högre allm. läroverket:			
Hyresbidrag till rektor	1,200: —		
Brandstodsafgifter och underhållskostnader för annexen	250: —	1,450: —	
e) Bidrag till lärarinnornas vid flickläroverket ålderstillägg och pensionering utöfver den enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 september 1912 efterskänkta räntan å läroverkets lån från stadskassan $5^1/_2$ % å 30,000 kr. eller 1,650 kr., förslagsvis		1,200: —	10,250: —
Summa Kronor			315,704: 91

G. Affärsverk.

Bil. litt. B.

1. Vattenverket	84,200: —	
2. Gasverket	303,700: —	
3. Elektricitetsverket	166,350: —	
4. Afloppsledningarne	29,100: —	583,350: —
Summa Kronor		583,350: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

H. Kommunikationsverk.

1. Gatuläggningen.

a) Kostnader för mindre gatuarbeten......	8,000: —		
b) Afgäld för nubbstensbrott	150: —		
c) „ för grustag å holmen Flaten	200: —		
d) Kostnader för makadamslagning........	4,000: —	12,350: —	
e) Särskilda gatuarbeten:			
Sturegatan mellan Stora gatan och Smedjegatan..............................	20,000: —		
Domkyrkoesplanaden mellan Engelbrektsplan och Nygatan..............	13,000: —		
Rudbecks- och Herrgärdsgatorna ...	4,000: —		
Malmabergsgatan invid Korsängsskolan	4,000: —	41,000: —	53,350: —

2. Vägunderhåll.

För grusning och makadamisering af vägar samt erforderliga vägförbättringar närmast tullarne		8,000: —

3. Ångbåtstrafiken på Hästholmarne.

a) Drift- och underhållskostnader för båtarne Märta och Måsen...	7,000: —	
b) Till amortering å inköpssumman för motorbåten enl. Stadsfullmäktiges beslut den 24/9 och 29/10 1914	1,000: —	8,000: —

4. Hamnen.

Bilaga litt. C.

1. Hamnbyggnaden	46,636: 37	
2. Svängkran N:o 1	2,290: —	
3. Malmlossningsanordning N:o 2	4,800: —	
4. Svängkran N:o 3	1,472: 50	55,198: 87
	Summa Kronor	124,548: 87

I. Belysning och renhållning.

1. Gatubelysning.

a) Gasbelysning	26,424: —		
b) Elektrisk belysning	3,960: —	30,384: —	
Afgår för belysning af hamnen		1,300: —	
		29,084: —	
Anskaffning af gaslyktor............................	1,400: —		
„ „ elektriska lampor	1,570: —	2,970: —	32,054: —
		Transport	32,054: —

N:o 88.
Budget för 1916. Utgifter.

		Transport	32,054: —

2. Gaturenhållning.

a) Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och vattning) å gator och allmänna platser		4,000: —	
b) S. k. kapitelhjonen får sopning å allmänna platser 13 kvinnor à 140 kr.	1,820: —		
För sopning å söndagarne under maj —september mån. 24 dagar à 7 kr.	168: —	1,988: —	
c) En sopare för sommaren, 150 dygn à 3: 25		487: 50	6,475: 50
		Summa Kronor	38,529: 50

K. Fattigvård.

Enligt bilaga litt. D.		138,685: 73
	Summa Kronor	138,685: 73

M. Kyrkliga ändamål.

Enligt kyrkostämmans beslut den 29 okt. 1915 bilaga litt. E.		51,079: 90
	Summa Kronor	51,079: 90

N. Sociala ändamål.

a) Fosterbarnsnämnden:			
Annonsering, tryck och blanketter		100: —	
Skjutsar vid besiktningar och öfriga div. utgifter		50: —	150: —
b) Pensionsnämnden:			
Dagtraktamente för nämndens vice ordförande och ledamöter, 4 kr. för dag, förslagsvis		350: —	
Arvode åt ordföranden	200: —		
Bidrag åt ordföranden för skrifhjälp	400: —	600: —	
Annonser och kungörelser		150: —	
Papper och div. omkostnader		150: —	
Arvode åt vaktmästare		100: —	1,350: —
c) Debiterade men ej influtna pensionsafgifter		10,000: —	
d) Bidrag till pensionstillägg och understöd		1,000: —	11,000: —
e) Anslag till filantropiska ändamål:			
Arbetsstugan	2,500: —		
Barnkrubban	1,000: —		
Barnhemmet	500: —		
Nattherberget	300: —	4,300: —	
med afdrag af det belopp, som för dessa ändamål skall utgå af Sundinska fondens öfverskottsmedel		3,300: —	1,000: —
		Transport	13,500: —

N:o 88. *Budget för 1916. Utgifter.*

	Transport	13,500: —	
f) Anslag till:			
Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt........	2,000: —		
Västerås sjukkassors fortsättningskassa, förslagsvis	2,700: —		
Barnhemmet "Sparfboet"	400: —		
Anordnande af en skridskobana	600: —		
Underhåll af Idrottsplatsen å Herrgärdet	200: —	5,900: —	
	Summa Kronor	19,400: —	

O. Diverse särskilda ändamål.

1. Stallet.

a) Löner och arvoden:			
Två körkarlar à 1,000 kr.	2,000: —		
Dyrtidstillägg till d:o år 1916 à 150 kr.	300: —	2,300: —	
b) Utfodring af två hästar	1,300: —		
c) Div. utgifter, såsom skoning, försäkring af hästarne m. m.	200: —	1,500: —	3,800: —

2. Diverse behof.

a) Fångars vård och förplägning å straffängelset	300: —	
b) Brandstodsafgifter för materiel och inventarier	100: —	
c) Stadens andel i lön för skarprättaren 12/32 af 200 kr.	75: —	
d) Premier för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare	600: —	
e) Läkare och sjukvård åt samma arbetare	400: —	
f) Arvode åt mantalsskrifningsombud	500: —	
g) Kostnader för brandsyner	500: —	
h) Årsafgift till Sv. Stadsförbundet à 2 kr. för hvarje 100-tal innevånare	480: —	
i) Prenumerationsafgift för Sv. Stadsförbundets tidskrift, 55 ex.	275: —	
k) Representationsanslag	1,000: —	
Anslag till adresskalender för Västerås stad	300: —	
Del af köpeskillingen för hus å lägenheten Andersborg	800: —	
För teckning af aktier i Västerås Teateraktiebolag 26,000 kr. att uttaxeras åren 1915—1919 med 1/5-del årligen enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 28/5 1914	5,200: —	
Traktamentsersättning åt taxeringsnämndens ledamöter	500: —	
För flyttning af hus vid lägenheten Abrahamsberg	600: —	
Ny värmeledning i polis- och brandstationens hufvudbyggnad	4,000: —	
För anordnande af tillfälliga bostäder	8,000: —	
Transport	23,630: —	3,800: —

N:o 88. Budget för 1916. Utgifter.

	Transport	23,630: —	3,800: —
Ränta å köpeskillingen för Zimmermanska gården, 44,750 kr. à 5 %		2,237: 50	
För fortsatt öfverbyggande af bäcken invid kreaturstorget ned till järnvägen		20,000: —	45,867: 50
	Summa Kronor		49,667: 50

P. Diverse utgifter.

Förslagsanslag för diverse oförutsedda utgifter		35,214: 64
	Summa Kronor	35,214: 64

Af detta förslagsanslag skola enl. Stadsfullmäktiges beslut den 20/12 1915 gäldas följande anslag:	
till anordnande af en provisorisk sinnessjukafdelning vid fattiggården, förslagsvis	2,500: —
till uppehållande af Västerås skollofskoloniers verksamhet under år 1916	2,500: —
Kronor	5,000: —

Inkomster.

N:o 88. *Budget för 1916. Inkomster.*

Behållning från sist afslutade räkenskaper år 1914			42,441: 35

A. Finanser.

1. Lån.

a) *Kapitalafbetalningar:*

Obligationslån:

Af Vatten- och gasverksstyrelsen:			
1892 års lån, hvaraf återstår kr. 33,234: 62	1,674: 62		
1896 års lån, hvaraf återstår kr. 105,940: 72	6,600: 72		
1902 års lån, hvaraf återstår kr. 66,755: 08	2,035: 08		
1907 års lån, hvaraf återstår kr. 629,425: 87	9,265: 87		
1910 års lån, hvaraf återstår kr. 1,054,579: 75	12,709: 75		
1916 års lån, andel däraf kr. 430,900: —	3,542: —	35,828: 04	
Af Folkskolestyrelsen:			
1892 års lån, hvaraf återstår kr. 61,250: —	2,500: —		
1902 års lån, hvaraf återstår kr. 177,375: —	3,762: 50		
1907 års lån, hvaraf återstår kr. 40,100: —	900: —		
1910 års lån, hvaraf återstår kr. 319,249: —	4,069: —		
1916 års lån, andel däraf kr. 23,770: —	195: —	11,426: 50	
Af Fattigvårdsstyrelsen:			
1892 års lån, hvaraf återstår kr. 12,250: —	500: —		
1902 års lån, hvaraf återstår kr. 20,872: 50	442: 75	942: 75	
Af Kyrkorådet:			
1896 års lån, hvaraf återstår kr. 12,100: —		640: —	
Af hamnens medel:			
För äldre hamnbyggnaden	3,000: —		
„ senaste hamnbyggnad, 1910 års lån .. 5,725: — 1916 „ „ ... 929: —	6,654: —		
Transport	9,654: —	48,837: 29	

N:o 88.
Budget för 1916. Inkomster.

Transport		9,654: —	48,837: 29	
„ svängkran N:r 1		275: —		
„ malmlossningsanordning N:r 2		625: —	10,554: —	
Andra lån och förskott:				
Af Kyrkorådet:				
3:dje årets amortering för reparation af komministergården kr. 17,500: —		3,150: —		
3:dje årets amortering för uppförande af kyrkogårdsmur, kr. 32,000: —		7,800: —	10,950: —	70,341: 29
b) *Räntor:*				
Obligationslån:				
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:				
1892 års lån å kr. 33,234: 62 à 4 %	1,295: 89			
1896 års lån å kr. 105,940: 72 à 3,6 %	3,695: 05			
1902 års lån å kr. 66,755: 08 à 4 %	2,670: 20			
1907 års lån å kr. 629,425: 87 à $4^1/_2$ %	28,324: 16			
1910 års lån å kr. 1,054,579: 75 à $4^1/_2$ %	47,170: 12			
1916 års lån å kr. 430,900: — à 5 %	21,545: —	104,700: 42		
Af Folkskolestyrelsen:				
1892 års lån å kr. 61,250 à 4 %	2,390: —			
1902 års lån å kr. 177,375 à 4 %	7,095: —			
1907 års lån å kr. 40,100 à $4^1/_2$ %	1,804: 50			
1910 års lån å kr. 319,249 à $4^1/_2$ %	14,274: 66			
1916 års lån å kr. 23,770 à 5 %	1,188: 50	26,752: 66		
Af Fattigvårdsstyrelsen:				
1892 års lån å kr. 12,250 à 4 %	500: —			
1902 års lån å kr. 20,872: 50 à 4 %	852: 10	1,352: 10		
Transport		132,805: 18		70,341: 29

N:o 88.
Budget för 1916. Inkomster.

Transport		132,805: 18		70,341: 29	
Af Kyrkorådet:					
1896 års lån å kr 12,100		424: 08			
Af hamnens medel:					
För äldre hamnbyggnaden å ingående balans den 1/1 1916 kr. 43,905 à 5 %	2,195: 25				
För senaste hamnbyggnad å kr. 188,925 à 4½ %	8,501: 62				
Utgifter till 1/1 1916 för fortsättning af nya hamnbyggnaden kr. 34,500 à 5 %	1,425: —				
För svängkran N:r 1 å kr. 10,450 à 5 %	522: 50				
För malmlossningsanordning N:r 2 å kr. 23,750 á 5 %	1,187: 05	13,831: 42	147,060: 68		
Andra lån och förskott:					
Ränta af elementarläroverket för flickor 5,750 kr. lån från stadskassan à 4½ %		230: —			
Ränta å Vatten- och Gasverksstyrelsens rörelsekapital, förslagsvis..............................		5,600: —			
Ränta å förskotterade medel för reparation af kommministergården kr. 9,450 à 5 %..................................		472: 50			
Ränta å d:o för uppförande af kyrkogårdsmur 23,500 ...		1,175: —			
Ränta å beräknad brist i hamnkassan 10,650 à 5 % ...		532: 50	8,010: —	155,070: 68	225,411: 97
Enligt särskild amorteringsplan för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt afloppsledningarna skall till Drätselkammaren inlevereras för att tillgodoföras verkens amorteringsfond ...			179,881: 23		
Från denna fond skall enligt ofvan utbetalas amortering........		35,828: 04			
ränta..........		104,700: 42	140,528: 46		
återstår till afsättning			39,352: 77		
				Transport	225,411: 97

N:o 88.

Budget för 1916. Inkomster.

			Transport	225,411: 97
Enligt särskild amorteringsplan för hamnens maskiner skall till stadskassan af hamnens medel inlevereras		5,040: —		
hvaraf skall enligt ofvan utbetalas:				
amortering	900: —			
ränta	1,709: 55	2,609: 55		
återstår till afsättning		2,430: 45		

2. Skatter och liknande afgifter.

a) Utskylder och i samband därmed debiterade afgifter:				
1) Utskylder à 6,75 % å upptaxerade inkomstbeloppet kr. 14,528,080: —			980,645: 40	
2) Afgifter för prästerskapets aflöning:				
Personella afgifter		1,625: —		
Krono- och tertialtionde		2,900: —	4,525: —	
b) Tomtören för åtskilliga tomter å stadens grund och delar af Humlegården, som upplåtits till N:ris 113, 114 och 115 södra kvart.		87: 49		
för magasinsplatser å hamnområdet		360: 32	447: 81	
c) Afgäld för upplåtande af mark:				
till tomten N:r 4 södra kvarteret ...		10: —		
„ „ „ 104 „ „ ...		4: —		
„ „ „ 133 västra „ ...		10: —		
„ „ „ 113 & 114 v. kvart.		10: —	34: —	985,652: 21

3. Aktier.

Utdelning å aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens Järnväg kr. 1,074,700: — à 5 %. .... 53,735: —

Summa Kronor 1,264,799: 18

B. Administration.

2. Poliskåren.

Spritbolagets bidrag till tillsyningsmannens förlrusdryckshandteringen aflöning	1,200: —	
För extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp som beräknas därför i utgifterna	3,150: —	4,350: —

5. Brandväsendet.

Diverse inkomster från verkstäderna m. m. .... 3,500: —

Transport 7,850: —

N:o 88. *Budget för 1916. Inkomster.*

	Transport	7,850: —

6. **Byggnadsnämnden.**

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar		4,000: —
	Summa Kronor	11,850: —

C. Fastigheter.

2. **Hästholmarne.**

Hyra för restaurations- och andra byggnader å Elba	850: —	
Hyra för serveringsbyggnad å Östra holmen	200: —	1,050: —

3. **Skogarne.**

Försäljning af div. skogsprodukter		700: —

5. **Stadshotellet.**

Hyror:		
Källaremästare Hentzell	15,000: —	
Västerås spritbolag	14,000: —	
Sällskapet	2,000: —	
Upplands Ensk. Bank	2,800: —	
A.-B. Nya Banken	887: 50	
Källarmästare O. P. Andersson	200: —	
Barberare Carl Johnsson	600: —	
En butik	300: —	
Afgifter för festvåningens användande	1,000: —	
Hyresgästers andelar i kostnaden för uppvärmning	7,300: —	44,087: 50

6. **Sundinska huset.**

Hyresinkomster		6,525: —

7. **Tullhuset.**

Hyra för ett rum (hamnkontoret)		500: —

8. **Paviljongen i Stadsparken.**

Hyresinkomst		800: —

9. **Gårds- och tomtfastigheter.**

Hyror och arrenden för de i och för stadsplanens genomförande inköpta gårdar och tomter		42,853: —
	Transport	96,515: 50

N:o 88.
Budget för 1916. Inkomster.

Transport			96,515: 50

10. **Jordar och andra fastigheter.**

a) *Östra utmarken:*

Arrende för:

Lägenheten Lilla Stenby (C. A. Johansson)	360: —		
Lägenheten Gustafsslätt (F. T. Larsson)	281: —		
Lägenheten Andersbo samt del af gården Utmarken (Gust. Andersson)	800: —		
Del af gården Utmarken (E. A. Vallin)	192: —		
„ „ „ „ (Kristina Pettersson)	40: —		
„ „ „ „ (S. Wallberg)	224: —		
„ „ „ „ (Nordanby gård)	300: —		
Lägenheten Enbacken (E. A. Vallin)	160: —		
„ Grönbo (Myggbo Sågbolag)	75: —		
„ Sundinska utmarken (C. Johansson)	200: —		
Egendomen Nordanby (Nordanby gård)	1,500: —		
Utmarksjord vid d:o d:o	500: —		
Jakträtten å utmarken (J. V. Ödman och C. Sundin)	30: —		
Egendomen Kristiansborg	2,900: —		
„ Hofdesta	1,100: —		
„ Malma	3,000: —	11,662: —	

b) *Västra utmarken:*

Byggnadsplatser å s. k. Käringberget:

Gust. Vretlund	35: —		
Doktor Holm	50: —		
Gust. Laurell	100: —		
Ingeniör Schultz	50: —		
Åhfeldts sterbhus	25: —		
Rich. Blom	30: —		
Jenny Lindhagen	25: —	315: —	
Ett område intill Carlsfrid (C. J. Carlsson)		3: —	

Byggnadsplatser å s. k. Ragvaldsbacke:

J. A. Thelin	10: —		
Er. Eriksson	5: —		
Hj. Örtengren	15: —		
S. G. Hedin	10: —		
S. P. Nilzén	5: —	45: —	
Ett till hyttan på 50 år för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område		25: —	
Transport	388: —	11,662: —	96,515: 50

N:o 88. *Budget för 1916. Inkomster.*

Transport		388: —	11,662: —	96,515: 50
Ett område intill Ljungstorp (C. A. Törnblom)		3: —		
Ett område af s. k. Pistolvreten (J. A. Jansson)		20: —		
Af s. k. Gästgifvarevreten i gamla Stohagsjorden:				
ägofig. 544 del af 545 (Frans Johansson)	40: —			
ägofig. 546 (Handl. Belinki)	30: —			
ägofig. 512	60: —			
I nya Stohagsjorden:				
ägofig. 570—573 (C. A. Törnblom)	15: —	145: —		
Ett område intill Valhalla (Sundemans sterbh.)		10: —		
Ett område vid lägenheten Solbacken (Ingeniör Berling)		10: —	576: —	
c) *Viksäng:*				
Arrende för nio villatomter, utarrenderade till och med 1944		360: —		
Arrende för ett till skogsvårdsstyrelsen förut upplåtet område		150: —	510: —	
d) *Diverse arrenden:*				
f. d. Stadskassörsjorden i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)		35: —		
D:o i Rigärdet (Sv. Metallverken)		18: —		
D:o å Trådarön (J. A. Hellman)		30: —		
Mark af Gideonsberg och Emaus (Sv. Metallverken)		150: —		
Mark för järnvägsspår till Skultuna och Tillberga (Allm. Sv. Elektr. A.-B.)		75: —		
Jord i Kopparbergsvreten mellan Kyrkogården och Östermalm (Fredrika Andersson)		148: 90		
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön (C. J. Fält)		5: —		
Div. mindre områden		795: —		
Koloniträdgårdarne		300: —		
Mark af Kungsängen (Renhålln.-verket)		200: —		
„ upplåten till Sv. Metallverken för kraftledning till Skultuna		78: 13		
Allm. Svenska Elektr. A.-B. för kablar och ledningar i stadens mark		260: —		
Mark af Siggesborg för Skultunajärnvägen (Klas Vestman)		50: —		
Grässlog å div. ställen		200: —	2,345: 03	
		Transport	15,093: 03	95,515: 50

N:o 88.
Budget för 1916. Inkomster.

Transport			15,093: 03	96,515: 50
e) *Arrende för fiskvatten:*				
I Västeråsfjärden vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba			150: —	
f) *Hyresmedel:*				
Platshyra för:				
Pumphus å Kungsängen (Sv. Metallverken)		50: —		
Två magasinsplatser å södra Skallberget		20: —		
En paviljong å Kreaturstorget		25: —		
Slaktarvagnar å tomten N:r 6 norra kvart.		200: —		
Upplag m. m. å Kungs- och Munkängen		400: —		
Virkesupplag å d:o		550: —		
Vattenkiosken i Vasaparken		10: —		
„ å hamnområdet		10: —		
Fotografiatilier å Viksäng		25: —		
„ å Kungsängen		25: —		
Hyra för:				
Stallar och bindplatser å kreaturstorget		900: —		
Lägenheten Rosenberg		100: —		
Köttbesiktningsbyrån		3,000: —		
Karuseller, skjutbanor m. m.		3,000: —		
Vattenkraften i Svartån		3,000: —		
Upplagsplatser å hamnområdet:				
Axel Hygrell & C:o	1,087: 50			
Tegel- och murbruksakt.-bol.	2,348: —			
A.-B. Manne Tössbergs Eftr.	650: —			
Järnhandl. Axel Sundström	812: 50			
Ingeniör Gustaf Andersson	367: 50			
Grosshandl. Gust. Laurell	2,425: —			
Vatten- och Gasverksstyrelsen	1,050: —			
Joel Johansson	456: —			
Myggbo Sågbolag	562: 50			
Järnhandl. Axel Olsson	562: 50	10,321: 50		
Tomtplats för cisternstationen å Kungsängen		150: —	21,786: 50	37,029: 53

11. **Hamnmagasinen.**

A.-B. Mårten Perssons valskvarn	375: —	
Firman Axel Ericsson & C:o	5,000: —	
A.-B. J. Aug. Jönsson & C:o	1,500: —	
Kungl. Vattenfallsstyrelsen	875: —	
V Arméfördelningsstaben	3,375: —	
Öfriga utrymmen	1,375: —	12,500: —
Transport		146,045: 03

	Transport		146,045: 03

N:o 88. Budget för 1916. Inkomster.

12. Nordanby egendom.

Diverse jordbruksprodukter		19,200: —

13. Malma egendom.

Diverse jordbruksprodukter	27,000: —	
Afkastning från trädgården	400: —	27,400: —

14. Svingården.

16,000 kg. fläsk	16,000: —	
Ej färdiggödda svin	11,000: —	27,000: —
Summa Kronor		2 19,645: 03

D. Hälso- och sjukvård.

2. Epidemisjukvården.

a) Beräknade inkomster från landstinget:			
Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader	11,000: —		
Extra afgifter enl. af 1912 års landsting beslutat tillägg i kontraktet, förslagsvis	2,300: —	16,075: —	
b) Afgifter af betalande patienter		225: —	16,300: —

3. Köttbesiktningsbyrån.

Besiktnings- och vågafgifter m. m.	13,200: —
Summa Kronor	29,500: —

E. Andra hygieniska inrättningar.

1. Kallbadhus.

Badafgifter	500: —

2. Varmbadhus.

Afgifter för beräknade bad:

Karbad	8,000 st. kr.	8,000: —	
I kl. badstu	5,600 „ „	5,000: —	
Simhall med värmestuga (sommar)	3,000 „ „	800: —	
„ „ „ (vinter)	4,000 „ „	1,600: —	
Transport		15,400: —	500: —

N:o 88.
Budget för 1916. Inkomster.

	Transport kr.		15,400: —	500: —
Medicinska bad	3,300 st. kr.		4,800: —	
Folkbad	25,000 „ „		6,000: —	
Skolbad	6,500 „ „		800: —	27,000: —

4. **Renhållningsverket.**

Försäljning af stallströ och sopor		2,000: —	
„ „ torfmullspudrett		12,000: —	
„ „ torfmull		1,300: —	
„ „ slog å auktion		450: —	
För hämtning af latrin och sopor	2,500: —		
D:o af d:o från regementet	500: —	3,000: —	
För krossning af hafre		100: —	18,850: —
		Summa Kronor	46,350: —

F. Undervisningsväsende.

1. **Folkskoleväsendet.**

Enligt bilaga litt. A.	90,265: 38
Summa Kronor	90,265: 38

G. Affärsverk.

Bilaga litt. B.

Vattenverket	84,900: —	
Gasverket	306,724: —	
Elektricitetsverket	200,660: —	592,284: —
	Summa Kronor	592,284: —

H. Kommunikationsverk.

3. **Ångbåtstrafiken å Hästholmarne.**

Passagerareafgifter m. m. för båtarne Märta och Måsen	8,000: —

4. **Hamnen.**

Bilaga litt. C.

Hamnbyggnaden	30,022: 50		
Svängkran N:r 1	2,290: —		
Malmlossningsanordning N:r 2	4,800: —		
Svängkran N:r 3	1,472: 50	38,585: —	
Brist till år 1917		16,613: 87	55,198: 87
		Summa Kronor	63,198: 87

N:o 88.
Budget för 1916.
Inkomster.

P. Diverse inkomster.

Brännvinsmedel	84,252: —	
Källarfrihetsmedel	349: 05	
Bötesmedel	700: —	
Hundskattsmedel à 15 kr. per hund	3,000: —	
Auktionsprovision	100: —	
Behållning af influtna inregistreringsafgifter af handelsfirmor	10: —	
Stadens andel 6/10-delar af influtna bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1,500: —	
Hamnens andel i stadens allmänna kostnader för byggnadschef, polis, bokföring m. m.	1,500: —	
Diverse inkomster, såsom hyra för maskiner, försäljning af stadgar rörande Västerås stad m. m.	500: —	91,911: 05
Summa Kronor		91,911: 05

N:o 76.
Budget för 1916. Sammandrag.

Sammandrag
af utgifts- och inkomststaten för år 1916.

	Utgifter		Inkomster		Öfverskott		Brist	
Behållning från sist afslutade räkenskapsår	—	—	42,441	35	42,441	35	—	—
A. Finanser	560,273	—	1,264,799	18	704,526	18	—	—
B. Administration	233,077	—	11,850	—	—	—	221,227	—
C. Fastigheter	157,313	81	219,645	03	62,331	22	—	—
D. Hälso- och sjukvård	71,730	—	29,500	—	—	—	42,230	—
E. Andra hygieniska inrättningar	73,670	—	46,350	—	—	—	27,320	—
F. Undervisningsväsende	315,704	91	90,265	38	—	—	225,439	53
G. Affärsverk	583,350	—	592,284	—	8,934	—	—	—
H. Kommunikationsverk	124,548	87	63,198	87	—	—	61,350	—
I. Belysning o. renhållning	38,529	50	—	—	—	—	38,529	50
K. Fattigvård	138,685	73	—	—	—	—	138,685	73
M. Kyrkliga ändamål	51,079	90	—	—	—	—	51,079	90
N. Sociala ändamål	19,400	—	—	—	—	—	19,400	—
O. Diverse särskilda ändamål	49,667	50	—	—	—	—	49,667	50
P. Diverse utgifter o. inkomster	35,214	64	91,911	05	56,696	41	—	—
Summa	2,452,244	86	2,452,244	86	874,929	16	874,929	16

Bil. litt. A.

N:o 88. *Budget för 1916. Folkskolan.*

Utgifts- och inkomststat för Västerås Folkskolor år 1916.

Utgifter:

Aflöning till:

1 folkskoleinspektör (Granér)		4,500: —
1 ord. lärare (Valter) lön	1,700: —	
Tre ålderstillägg	900: —	2,600: —
1 „ „ (Alm) lön	1,700: —	
Däraf bostad in natura 300: —		
Tre ålderstillägg	900: —	2,600: —
1 „ „ (Bohlin) lön	1,700: —	
Tre ålderstillägg	900: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,850: —
1 „ „ (Fröier) lön	1,700: —	
Däraf bostad in natura 300: —		
Tre ålderstillägg	900: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,850: —
1 „ „ (Dahlberg) lön	1,700: —	
Två och ett halft ålderstillägg	750: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,700: —
1 „ „ (Næslund) lön	1,700: —	
Två ålderstillägg	600: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,550: —
1 „ „ (Andrén) lön	1,700: —	
Två ålderstillägg	600: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,550: —
1 „ „ (Rudqvist) lön	1,700: —	
Ett och ett halft ålderstillägg	450: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,400: —
1 „ „ (Krantz) lön	1,700: —	
Däraf bostad in natura 300: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,000: —
1 „ „ (Granér) lön	1,700: —	
Ett ålderstillägg	300: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,250: —
1 „ „ (Leontein) lön	1,700: —	
Ett ålderstillägg	300: —	
Familjeunderstöd	250: —	2,250: —
	Transport	32,100: —

N:o 88.

Budget för 1916. Folkskolan.

Transport		32,100: —	
1 ord. lärare (Lindberg) lön		1,700: —	
1 „ „ (Norman) lön	1,700: —		
Familjeunderstöd	250: —	1,950: —	
1 „ „ (Olsson) lön		1,700: —	
1 „ „ (Sjöholm) lön	1,700: —		
Familjeunderstöd	250: —	1,950: —	
1 „ „ (Pettersson) lön	1,700: —		
Familjeunderstöd	250: —	1,950: —	
1 „ „ (Johansson) lön		1,700: —	
1 „ „ (Vikberg) lön		1,700: —	
1 „ „ (Wallström) lön		1,700: —	
2 „ „ (ej tillsatta) lön pr ½ år à 850		1,700: —	
1 e. o. „ (Karlfors) lön pr ½ år		700: —	
1 „ „ (Sigroth) lön		1,400: —	
1 „ „ (Jäderlund) lön		1,400: —	
1 „ „ (Magnusson) lön		1,400: —	53,050: —
Aflöning till folkskollärarinnor:			
1 ord. lärarinna (Stenström) lön	1,500: —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Svanholm) lön	1,500: —		
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Hammarskjöld) lön	1,500: —		
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Fröman) lön	1,500: —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Bohman) lön	1,500: —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	600: —	2,100: —	
1 „ „ (Fernqvist) lön	1,500: —		
Två och ett halft ålderstillägg	500: —	2,000: —	
1 „ „ (Svanbom) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Holmer)	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
1 „ „ (Kolmodin) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	400: —	1,900: —	
Transport		18,200: —	53,050: —

N:o 88. *Budget för 1916. Folkskolan.*

	Transport		18,200: —	53,050: —
1 ord. lärarinna (Köhlberg) lön		1,500: —		
Två ålderstillägg		400: —	1,900: —	
1 „ „ (Månsson) lön		1,500: —		
Två ålderstillägg		400: —	1,900: —	
1 „ „ (Hellman) lön		1,500: —		
Ett och ett halft ålderstillägg		300: —	1,800: —	
1 „ „ (Maunsback) lön		1,500: —		
Ett ålderstillägg		200: —	1,700: —	
1 „ „ (Bostrand) lön		1,500: —		
Ett ålderstillägg		200: —	1,700: —	
1 „ „ (Häggroth-Pihl) lön		1,500: —		
1 „ „ (Svensson) lön		1,500: —		
1 „ „ (Arvedsson) lön		1,500: —		
1 „ „ (Bolin) lön		1,500: —		
1 „ „ (Ahlstedt) lön		1,500: —		
2 „ „ (ej tillsatta) lön pr ½ år (750)		1,500: —		
1 e. o. „ (Pettersson) lön pr ½ år		650: —		
1 „ „ (Karlsson) lön		1,300: —		
1 „ „ (Isacsson) lön		1,300: —		
1 „ „ (Stridh) lön		1,300: —	13,550: —	40,750: —
Aflöning till småskollärarinnor:				
7 lärarinnor (O. Bergh, A. Lennmalm, E. Eriksson, J. Johansson, O. Norling, M. Ahlström o. E. Karlsson) lön	900: —			
Däraf för O. Berg bostad in natura 200: — Tre ålderstillägg	300: —	1,200: —	8,400: —	
1 lärarinna (A. Pettersson) lön	900: —			
Två och ett halft ålderstillägg	250: —	1,150: —	1,150: —	
4 lärarinnor (A. S. Eriksson, T. Österberg, E. Svensson o. M. Sjöholm) lön	900: —			
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	4,400: —	
2 lärarinnor (E. Fogelberg och S. Söderholm) lön	900: —			
Ett och ett halft ålderstillägg	150: —	1,050: —	2,100: —	
5 lärarinnor (G. Vahlberg, T. Söderholm, S. Boije, G. Almberg, M. Lagrelius) lön	900: —			
Ett ålderstillägg	100: —	1,000: —	5,000: —	
10 lärarinnor (A. E. Pettersson, S. Eriksson, G. Ringdahl, A. Janson, M. Lundgren,				
		Transport	21,050: —	93,800: —

N:o 88.
Budget för 1916.
Folkskolan.

Transport		21,050: —	93,800: —
L. Hultkrantz, M. Eklund, K. Nordkvist, E. Berg och E. Olsson) lön	900: —	9,000: —	
1 lärarinna (ej tillsatt) lön	900: —	900: —	
2 lärarinnor (ej tillsatta) lön pr ½ år (450: —)	900: —	900: —	31,850: —
Aflöning till lärare i slöjd och huslig ekonomi:			
1 lärare i slöjd (Brandt) lön	1,700: —		
Däraf bostad in natura 200: —			
Tre ålderstillägg	900: —	2,600: —	
1 lärare i slöjd (Ljung) lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	
1 lärare i skomakeri (Hammarsten) lön		1,500: —	
1 lärarinna i slöjd (Vahlbäck) lön	1,000: —		
Tre ålderstillägg	300: —	1,300: —	
1 lärarinna i slöjd (Molander) lön	1,000: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,200: —	
1 lärarinna i slöjd (Lindqvist) lön	1,000: —		
Ett och ett halft ålderstillägg	150: —	1,150: —	
1 lärarinna i slöjd (Vahlström) lön	1,000: —		
Ett ålderstillägg	100: —	1,100: —	
3 lärarinnor i slöjd (Hahr, Schenström och Vimnell) lön	1,000: —	3,000: —	
1 biträdande lärarinna i slöjd (Pettersson) lön för 774 timmar		627: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Thunell) lön	1,200: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,400: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Granér) lön	1,200: —		
Ett ålderstillägg	100: —	1,300: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (af Billbergh) lön		1,200: —	
Diverse folkskollärare samt slöjdlärare Ljung för öfvertidsundervisning		3,000: —	
Till slöjdlärarinnor för öfvertidsundervisning		525: —	21,702: —
Dyrtidstillägg för år 1916:			
Till 23 folkskollärare à kr. 150: — och 1 à kr. 75		3,525: —	
„ 23 folkskollärarinnor à kr. 150 och 1 à kr. 75		3,525: —	
„ 30 småskollärarinnor à kr. 150 och 2 à kr. 75		4,650: —	
„ 3 slöjdlärare à kr. 150		450: —	
„ 7 slöjdlärarinnor à kr. 150		1,050: —	
„ 3 skolkökslärarinnor à kr. 150: —		450: —	13,650: —
Vikariehjälp:			
För lärare och lärarinnor			4,000: —
Fortsättningsskolan:			
Arvode till lärare och lärarinnor			3,330: —
		Transport	168,332: —

N:o 88. *Budget för 1916. Folkskolan.*

		Transport		168,332: —
Privatläsning:				
Förslagsanslag				600: —
Aflöning till vaktmästare, eldare och städerskor:				
Vaktmästaren vid Herrgårdsskolan (Ekman) lön	950: —			
Två ålderstillägg	300: —			
Tilläggsarvode	75: —	1,325: —		
(Bostad, 2 rum och kök med värme och lyse 500: —)				
Eldaren m. m. vid Herrgårdsskolan (ej tillsatt) lön		800: —		
(Bostad, 1 rum och kök med värme och lyse 300: —)				
Vaktmästaren vid Djäknebergsskolan (Sahlkvist) lön	950: —			
Två ålderstillägg	300: —	1,250: —		
(Bostad, 2 rum och kök med värme och lyse 500: —)				
Vaktmästaren vid Korsängsskolan (Andersson) lön	950: —			
Två ålderstillägg	300: —	1,250: —		
(Bostad, 2 rum och kök med värme och lyse 500: —)				
Städerskan i Herrgårdsskolan (Maria Johansson) lön		450: —		
(Bostad, 1 rum med värme och lyse 160: —)				
Städerskan i Herrgårdsskolan (H. Ekman) lön		325: —		
„ i „ (ej tillsatt) lön		325: —		
„ i Norra slöjdskolan (Lovisa Andersson) lön		125: —		
(Bostad, 1 rum med värme och lyse 160: —)				
„ i Djäknebergsskolan (Anna Sahlkvist) lön		400: —		
„ i slöjdskolan för flickslöjd i Skepparbacksskolan (Augusta Sundell) lön		120: —		
„ i Skepparbacksskolan (V. Torell) lön		500: —		
„ i Mariabergsskolan (A. Eriksson) lön		300: —		
3 städerskor i Korsängsskolan à 325: —		975: —		
Läkarearvode åt vaktmästarne Ekman, Andersson och Sahlkvist, eldaren i Herrgårdsskolan samt städerskorna Maria Johansson, Lovisa Andersson, Vilhelmina Thorell, Anna Eriksson samt två städerskor vid Korsängsskolan à 4: —		40: —		
Städning at förhyrd slöjdlokal i seminariet (10 kr. pr månad)		86: —		8,271: —
Dyrtidstillägg för år 1916:				
Till 3 vaktmästare och en eldare à 150 kr.				600: —
Pensionsafgifter:				
Till Folkskollärarnes pensionsinrättning		3,633: 75		
„ „ änke- och pupillkassa		855: —		
„ Småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt		684: —		5,172: 75
		Transport		182,975: 75

N:o 88.
Budget för 1916.
Folkskolan.

		Transport	182,975: 75
Pensioner:			
Till f. folkskolläraren C. L. Lindqvist		800: —	
„ „ P. V. Verkelin		800: —	
„ „ J. P. Malmberg		800: —	
„ småskollärarinnan L. Melin		500: —	
„ „ M. Holm		500: —	
„ „ E. Hallin		390: —	
„ „ J. Kjellin		600: —	
„ „ H. Törngren		390: —	
„ slöjdlärarinnan E. Hellström		910: —	
„ vaktmästaren K. G. Lönnborgs änka		200: —	
„ städerskan änkan Lovisa Pettersson		200: —	
„ „ Charlotta Svedin		300: —	
„ „ Edla Froberg		300: —	6,690: —
Skolträdgårdarna:			
Trädgården vid Västgötegatan, omkostnader	200: —		
Arvode till I. Fröier	250: —	450: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna (incl. arvode till vårdaren herr Fröier, 50: —)		400: —	
Herrgårdsskolan, omkostnader	500: —		
Arvode till H. Dahlberg (bostad)	300: —	800: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Herrgårdsskolan och Norra slöjdskolan (incl. arvode till vårdaren herr Dahlberg, 50: —)		300: —	
Korsängsskolan, omkostnader		500: —	
Arvode till I. Bohlin kr. 350: — jämte kr. 150: — för nyanläggningar af trädgården		500: —	
Anslag till vård af planteringar och parker vid Korsängsskolan (incl. arvode till vårdaren herr Bohlin, kr. 50: —)		400: —	3,350: —
Skolköket (driftkostnad)			2,500: —
Inventarier till skolköket vid Korsängsskolan			1,000: —
Skolmateriel			5,000: —
Inventarier			11,500: —
Slöjdmateriel			3,000: —
Inventarier till flickslöjden vid Korsängsskolan			300: —
Anslag till undervisning i instrumentalmusik			300: —
Tandklinik (lokalhyra)		500: —	
Tandläkare, lön 2,000: — o. kvinnligt bitr. 400: —		2,400: —	
Förbrukningsartiklar (förslagsvis)		100: —	
Ljus och bränsle		150: —	
Städning och skurning (12 kr. i mån. i 10 mån.)		120: —	3,270: —
		Transport	219,885: 75

N:o 88.
Budget för 1916. Folkskolan.

	Transport	219,885: 75
Arvoden:		
Arvode till skolläkaren	800: —	
„ „ simläraren (10 mån. à 100 kr.)	1,000: —	
„ „ simlärarinnan (10 mån. à 75 kr.)	750: —	
„ för hämtning af skolbarn	200: —	
„ till 3 materialförvaltare à 225 kr.	675: —	3,425: —
Trycknings- och annonskostnader		1,000: —
Lärare- och lärjungebiblioteken:		
Lärarepersonalens bibliotek	400: —	
Lärjungebiblioteket	350: —	750: —
Stipendier:		
Bidrag till studieresor för lärarepersonalen	500: —	
„ „ skolresor för lärjungarna	350: —	850: —
Skomakerislöjd och skolkängor, omkystnader	1,200: —	
Inköp af gymnastikskor till Korsängsskolan	530: —	1,730: —
Vatten, värme och belysning:		
Vattenafgifter	500: —	
Koks (förslagsvis)	10,000: —	
Ved „	2,500: -	
Vedhuggning	350: —	
Kol och antracit till ångpannor och kaminer	2,500: —	
Diverse utgifter för uppvärmninnen	500: —	
Belysning, elektrisk och gas	3,500: —	19,850: —
Skolbad:		
Aflöning till baderskor	750: —	
Handdukstvätt och tvål	400: —	
Materiel för simundervisningen	75: —	1,225: —
Reparationer:		
Årskostnader (förslagsvis)		3,350: —
Renhållning:		
Skurning och rengöring samt tvätt	3,800: —	
Renhållning af gårdar	155: —	
Renhållning m. m. af gatorna utanför Skepparbacks-, Mariebergs- och Djäknebergsskolorna samt lärarebostäderna	725: —	
Sotning	150: —	4,830: —
	Transport	256,895: 75

N:o 88.
Budget för 1916. Folkskolan.

		Transport	256,895: 75
Diverse utgifter:			
Hyra för slöjdlokal i seminariet		250: —	
Brandstodsafgifter		530: —	
Telefonafgifter (förslagsvis)		350: —	
Skötsel af ur		50: —	
Smärre reparationer å materiel och inventarier m. m.		1,200: —	
Böcker till fattiga skolbarn		600: —	
Barnbespisningen (förslagsvis)		3,500: —	
Oförutsedda utgifter		700: —	7,180: —
Barnavårdsnämnden:			
För barn vid Hall		1,000: —	
„ utackordering i enskilda hem		1,700: —	
Diverse oförutsedda utgifter		500: —	3,200: —
Ränta och amortering å obligationslån:			
a) För andel i 1892 års obligationslån kr. 100,000: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 61,250: —.			
Ett års ränta	2,390: —		
Ett års amortering	2,500: —	4,890: —	
b) För andel i 1902 års obligationslån kr. 215,000: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 177,375: —.			
Ett års ränta	7,095: —		
Ett års amortering	3,762: 50	10,857: 50	
c) För andel i 1907 års obligationslån kr. 44,500: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 40,100: —.			
Ett års ränta	1,804: 50		
Ett års amortering	900: —	2,704: 50	
d) För andel i 1910 års obligationslån kr. 324,880: —, hvaraf återstår den 1/1 1916 kr. 319,249: —.			
Ett års ränta	14,274: 66		
Ett års amortering	4,069: —	18,343: 66	
e) För andel i 1916 års obligationslån kr. 23,770: —.			
Ett års ränta	1,188: 50		
Ett års amortering	195: —	1,383: 50	38,179: 16
		Summa Kronor	305,454: 91

N:o 88.
Budget för 1916.
Folkskolan.

Inkomster:

Behållning från år 1914			13,173: 58
Statsbidrag:			
Till folkskolan:			
För 4 lärare à kr. 1,260: —	5,040: —		
„ 6 lärarinnor à „ 1,110: —	6,660: —		
„ 3 lärare à „ 1,110: —	3,330: —		
„ 5 lärarinnor à „ 1,010: —	5,050: —		
„ 5 lärare à „ 960: —	4,800: —		
„ 4 lärarinnor à „ 910: —	3,640: —		
„ 11 lärare à „ 810: —	8,910: —		
„ 8 lärarinnor à „ 810: —	6,480: —		
„ 1 lärare och 1 lärarinna à kr. 405: —	810: —	44,720: —	
Till småskolan:			
För 12 lärarinnor à kr. 630: —	7,560: —		
„ 2 „ à „ 570: —	1,140: —		
„ 6 „ à „ 510: —	3,060: —		
„ 10 „ à „ 450: —	4,500: —		
„ 2 „ à „ 225: —	450: —	16,710: —	
Till fortsättningsskolan		450: —	
Till slöjdskolan:			
För gossar 35 grupper à kr. 81: —	2,835: —		
„ flickor 56 „ à „ 40: 50	2,268: —		
„ „ 4 „ à „ 19: 20	76: 80	5,179: 80	
Till undervisning i huslig ekonomi:			
18 kurser à kr. 100: —		1,800: —	
Till lärjungebiblioteket		150: —	
Familjeunderstöd:			
Till 11 lärare à 250: —		2,750: —	71,759: 80
Arrendemedel:			
För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön (Staubska fonden		37: —	
Hyresmedel:			
För bostäder till lärare, vaktmästare m. m.		2,250: —	
Skolköket:			
Beräknade afgifter		1,000: —	
Barnavårdsnämnden:			
Af fattigvårdsstyrelsen för 5 barn vid Hall		500: —	
„ „ „ 12 utackorderade barn		1,200: —	
Statsbidrag för 12 barn		345: —	5,332: —
		Transport	90,265: 38

N:o 88.
Budget för 1916. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

	Transport	90,265: 38
Att genom uttaxering fyllas:		
För folk- och småskolor	175,856: 37	
„ barnavårdsnämnden	1,155: —	
„ ränta och amortering	38,178: 16	215,189: 53
	Summa Kronor	305,454: 91

Bil. litt. B.

Utgifts- och inkomststat
för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt afloppsledningarna år 1916.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning:

Löner:		
Föreståndaren	5,000: —	
Två ålderstillägg	1,000: —	
Personligt lönetillägg	1,000: —	7,000: —
(Fri bostadsbelysning och gas i värde 100: —)		
Assistenten	3,000: —	
Personligt lönetillägg	500: —	3,500: —
Kamreraren	2,400: —	
Två ålderstillägg	600: —	
Personligt lönetillägg	1,000: —	4,000: —
Kassörskan	1,500: —	
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —
Kontorsbiträdet	1,200: —	
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —
Extra kontorsbiträde		1,500: —
Tekniskt biträde		2,100: —
Förrådsförmannen	1,800: —	
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —
Mätareafläsare och inkasserare		5,200: —
Siffergranskare		500: —
Springbiträden		550: —
	Summa Kronor	29,750: —
Hvarpå påföres Vattenverket	6,300: —	
Gasverket	8,900: —	
Elektr.-verket	8,900: —	
Afloppsledningarna	2,850: —	
Installationsarbeten	2,800: —	29,750: —

N:o 88. Budget för 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Diverse utgifter:

Läkarearvode, sjukhjälp, medicin och olycksfallsförsäkring		1,200: —
Räkenskapsböcker, skrif- och ritmaterial, postporto, annonser m. m.		3,000: —
Telefonafgifter och aflöning till telefonist		1,400: —
Renhållning, eldning, städning och belysning		2,500: —
Brandstodsafgifter för samt underhåll af förvaltningsbyggnad och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg		3,000: —
Diverse, såsom resor, föreningsafgifter m. m.		500: —
Summa Kronor		11,600: —
Hvaraf påföres Vattenverket	2,750: —	
Gasverket	3,350: —	
Elektricitetsverket	3,350: —	
Afloppsledningarna	1,550: —	
Installationsarbeten	600: —	11,600: —

Vattenverket.

Inkomster:

Afgifter för vatten samt hyror för mätare	84,375: —
Hyra för lägenheter vid gamla vattenverket	525: —
Summa Kronor	84,900: —

Utgifter:

Driftkostnader			14,500: —
Underhållskostnader			9,000: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ofvan		6,300: —	
Maskinmästaren	1,400: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	2,150: —	
(Bostad af 2 rum och kök med vedbrand 400: —)			
En maskinist	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,450: —	
(Bostad af 2 rum och kök med vedbrand 400: —)			
En maskinist	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,450: —	
(Bostad af 2 rum och kök med vedbrand 400: —)			
Rörnätsförman		1,800: —	
Vården af vattenborgen	1,000: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,450: —	
Pension till förre assistenten F. G. Lönnqvist		2,500: —	17,100: —
		Transport	40,600: —

N:o 88.
Budget för 1916.
Vatten- och Gasverks-styrelsen.

		Transport	40,600: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enl. ofvan		2,750: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		650: —	
Afgift till staten för vattenverket i Hesslö	500: —		
„ „ arrendatorn af Hesslö egendom	500: —		
Arrende för mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —		
„ „ „ „ C. Pettersson, Vallby	25: —	1,175: —	
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket		325: —	
Analyser, skjutsar m. m.		100: —	
Afskrifningar af diverse fordringar		100: —	
Diverse, utjämning		221: 08	5,321: 08
Räntor och amortering:			
Enl. särskild plan.			
Räntor		21,888: 04	
Amortering		18,090: 88	39,978: 92
		Kronor	85,900: —
som minskas med afloppsledningarnas och gasverkets andel i aflöning till förmän			
Afloppsledningarna 1,000: — och Gasverket 700: —			1,700: —
		Kronor	84,200: —
Inkomster utöfver utgifter			700: —
		Summa Kronor	84,900: —

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Driftkostnader:		
Förvaltningen enl. ofvan	2,850: —	
Elektrisk ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	2,000: —	
Andel i aflöning till förmän vid vattenverket	1,000: —	
Aflöning för driften i pumpstationen	700: —	
Rensning af brunnar samt spolning af ledningar	3,000: —	9,550: —
Underhållskostnader:		
Underhåll af ledningsnätet med tillhörande brunnar		3,001: 07
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enl. ofvan		1,550: —
	Transport	14,101: 07

N:o 88. *Budget för 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

	Transport	14,101: 07
Räntor och amortering:		
Enl. planen för obligationslånen.		
Räntor	15,471: 93	
Amortering	5,627: —	21,098: 93
	Kronor	35,200: —
hvarifrån afgå följande inkomster:		
afgift för 400 st. vattenklosetter à 15: — kr.	6,000: —	
„ „ en afloppsbrunn vid egendomen N:o 62 Jakobsberg, S:t Ilians socken	100: —	6,100: —
	Summa utgifter	29,100: —

Gasverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen	26,424: —
Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare	163,800: —
Stenkolstjära, koks och ammoniaksalt	115,500: —
Installationsarbeten	1,000: —
Summa Kronor	306,724: —

Utgifter:

Driftkostnader:			
Gaskol		201,300: —	
Öfriga kostnader		10,300: —	211,600: —
Underhållskostnader:			
Underhåll af fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		14,250: —	
5:te och sista årets amortering af 1912 års reparation i gasverket		2,900: —	17,150: —
Aflöningar och pensioner:			
Förvaltningen enl. ofvan		8,900: —	
Gasmästaren	1,500: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	2,250: —	
(Bostad af 2 rum och kök med värme, belysning och gas 480: —)			
Mätarejusterare		1,800: —	
Eldare		11,000: —	
Andel i aflöning till rörnätsförmannen vid vattenverket		700: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda		500: —	25,150: —
		Transport	253,900: —

N:o 88.
Budget för 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

		Transport	253,900: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enl. ofvan		3,350: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		2,500: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren		200: —	
Afskrifning af diverse fordringar		350: —	
Diverse, utjämning		258: 03	6,658: 03
Räntor och amortering:			
Enl. särskild plan.			
Räntor		19,695: 07	
Amortering		23,446: 90	43,141: 97
		Kronor	303,700: —
Inkomster utöfver utgifter			3,024: —
		Summa Kronor	306,724: —

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen	3,960: —
Enskild belysnings- och kraftström samt hyror för mätare	195,700: —
Installationsarbeten	1,000: —
Summa Kronor	200,660: —

Utgifter:

Driftkostnader:			
Elektrisk energi från Statens kraftstation	25,000: —		
Brännolja	10,000: —	35,000: —	
Öfriga kostnader		6,000: —	41,000: —
Underhållskostnader:			
Underhåll af fastigheter, maskiner, batteri, ledningsnät och mätare			9,000: —
Aflöningar:			
Förvaltningen enl. ofvan		8,900: —	
Maskinmästaren	1,600: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	2,350: —	
(Bostad af 2 rum och kök med värme, belysning och gas 480: —)			
En maskinist	1,200: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,650: —	
Transport		12,900: —	50,000: —

N:o 88. *Budget för 1916. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Transport		12,900: —	50,000: —
En maskinist, äfven tafvelvakt	1,350: —		
Ålderstillägg	150: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	1,650: —	
Förste montören	1,500: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Dyrtidstillägg för 1916	150: —	2,250: —	
Mätarejusteraren	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	
Extra montör		1,500: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda		500: —	20,600: —
Turbinhusdriften:			
Arrende för vattenfallet i Svartån		3,000: —	
Aflöning för tillsyn af maskiner samt reglering af dammluckor		2,700: —	
Dyrtidstillägg år 1916 för två man à 150: — kr.		300: —	
Öfriga kostnader för drift och underhåll		800: —	6,800: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enl. ofvan		3,350: —	
Brandstodsafgifter och utskylder		3,550: —	
Bränsle och lyse åt maskinmästaren		200: —	
Afskrifning af diverse fordringar		350: —	
Diverse, utjämning		238: 59	7,688: 59
Räntor och amortering:			
Enl. särskild plan.			
Räntor: Elektricitetsverket	35,112: 99		
„ Turbinhuset	2,410: 70	37,523: 69	
Amortering: Elektricitetsverket	41,973: 82		
„ Turbinhuset	1,763: 90	43,737: 72	81,261: 41
		Kronor	166,350: —
Inkomster utöfver utgifter			34,310: —
		Summa Kronor	200,660: —

N:o 88.
Budget för 1916. Hamnen.

Bil. litt. C.

Utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1916.

A. Den egentliga hamnen.

Utgifter:

Beräknad brist från år 1915		4,200: —	
Tillkommer återstående kostnad för svängkran N:o 3		6,450: —	10,650: —
Ränta och amortering till stadskassan å kostnader för hamnbyggnader:			
Enligt af Stadsfullmäktige den 21/11 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den 1/1 1916 kr. 43,905: — à 5 %	2,195: 25		
Amortering för året	3,000: —	5,195: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits kr. 229,000: — utgör ingående balansen den 1/1 1916 kr. 188,925: —			
Ett års ränta å kr. 188,925: — à 4 1/2 %	8,501: 62		
8:de årets amortering	5,725: —	14,226: 62	
För den år 1914 beslutade fortsättningen af nya hamnbyggnaden, hvartill anslagits 113,000 kr. af 1916 års lån och hvaraf uttagits kr. 34,500: —			
Ett års ränta å kr. 34,500: — à 5 %	1,425: —		
Amortering enl. planen för oblig.-lånet	929: —	2,354: —	
Ränta å bristen 5 % å 10,650: —		532: 50	22,308: 37
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)		1,500: —	
Hamnuppbördsmannen: lön	1,200: —		
Två ålderstillägg à 300: —	600: —		
Arvode: 4 % af beräknad inkomst för varor med fartyg i regelbunden trafik	400: —		
6 % af beräknad inkomst af öfrig trafik	1,080: —	3,280: —	
Hamnordningsmannen: lön		150: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för af dem förrättad uppbörd och redovisning af broafgift för varor: 5 % å uppbörden	500: —		
Skrifmateriel å hamnkontoret	50: —		
Telefonafgifter	85: —	635: —	
Transport		5,565: —	32,958: 37

N:o 88. *Budget för 1916. Hamnen.*

Transport		5,565: —	32,958: 37
Diverse årskostnader:			
Hyra för hamnkontoret	500: —		
Årsafgift till Svenska Hamnförbundet	75: —		
Underhåll af kajer och dukdalber, renhållning och grusning af hamnen, skötsel af fyrarne, städning af hamnkontoret m. m.	2,000: —		
Belysning å hamnen	1,300: —		
Olycksfallsersättning för F. Svanström	48: —	3,923: —	9,488: —
Inlösen af V. Isacssons kran			1,000: —
Fyllnad för täckande af brist i staterna för hamnmaskinerierna N:ris 1 och 2			3,190: —
		Kronor	46,636: 37

Inkomster:

Hamn- och broafgifter, förslagsvis:			
För varor med fartyg i regelbunden trafik	10,000: —		
För öfrig trafik	18,000: —	28,000: —	
Behållning af svängkran N:o 3		1,022: 50	
Diverse inkomster för båtplatser och uthyrning af mindre kranar		1,000: —	30,022: 50
Brist till 1917			16,613: 87
		Kronor	46,636: 37

B. Hamnmaskinerier.

1. Svängkran N:o 1:

Anläggningskostnad	11,000: —
Afgår 2 års amortering	2,200: —
Återstående kostnad	8,800: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 8,800: — à 5 %	440: —	
3:dje årets amortering	1,100: —	1,540: —
Maskinist, förslagsvis	500: —	
Strömförbrukning	150: —	
Diverse material och reparationer	100: —	750: —
	Kronor	2,290: —

Inkomster:

Hyror, förslagsvis	1,900: —
Fyllnad af hamnmedel	390: —
Kronor	2,290: —

N:o 88.
Budget för 1916. Hamnen..

2. Malmlossningsanordning N:o 2:

Anläggningskostnad	25,000: —
Afgår två års amortering	5,000: —
Återstående kostnad	20,000: —

Utgifter:

Ett års ränta å kr. 20,000: — å 5 %	1,000: —	
3:dje årets amortering	2,500: —	3,500: —
Maskinist, förslagsvis	400: —	
Handtlangning	600: —	
Strömförbrukning	200: —	
Diverse material och reparationer	100: —	1,300: —
	Kronor	4,800: —

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		2,000: —
Fyllnad af hamnmedel		2,800: —
	Kronor	4,800: —

3. Svängkran N:o 3:

Utgifter:

Maskinist, förslagsvis	300: —	
Strömförbrukning	100: —	
Diverse material	50: —	450: —
Inkomster utöfver utgifter		1,022: 50
	Kronor	1,472: 50

Inkomster:

Hyror, förslagsvis		1,472: 50
	Kronor	1,472: 50

Bil. litt. D.

N:o 88. *Budget för 1916. Fattigvården.*

Utgifts- och inkomststat för fattigvården år 1916.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:			
Afgäld för två planteringsland	50: —		
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	1,400: —		
Andel af böter	50: —	1,500: —	
För fattiggården Carlslund:			
För verkställda arbeten	800: —		
För tillfälliga inkomster	2,000: —	2,800: —	4,300: —
Att genom uttaxering fyllas			138,685: 73
		Summa Kronor	142,985: 73

Utgifter:

För allmänna fattigvården:			
Ränta och amortering å 1892 års lån:			
Ränta 834: 90, amortering 500: —	1,334: 90		
Ränta och amortering å 1902 års lån:			
Ränta 480: —, amortering 442: 75	922: 75	2,257: 65	
Ordinarie understöd med penningar		45,000: —	
» » in natura:			
Hvetemjöl	1,000: —		
240 famnar ved à 18 kr.	4,320: —	5,320: —	
Tillfälliga understöd med penningar		20,000: —	
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn		15,000: —	
Diakonissorna, årsanslag		1,500: —	
Hospitalskostnader		4,500: —	
Lasarettskostnader		1,500: —	
Andra sjukvårdskostnader såsom afgift till vanföreanstalter m. m.		2,000: —	
Återbetalning till främmande kommuner		4,000: —	
Medikamenter		600: —	
Bidrag till kostnaden för af barnavårdsnämnden utackorderade barn		1,900: —	
Barnasylen		2,500: —	
Diverse utgifter		1,000: —	
Arvoden: Kamreraren	1,000: —		
Sekreteraren	500: —		
Vaktmästaren	100: —	1,600: —	108,677: 65
		Transport	108,677: 65

N:o 88.

Budget för 1916. Fattigvården.

Transport 108,677: 65

För fattiggården Carlslund:

Rågmjöl	7,000	kg.	à	0: 27	1,890: —	
Hvetemjöl	1,800	„	„	0: 34	612: —	
Korngryn	1,000	„	„	0: 30	300: —	
Hafregryn (pressade)	1,200	„	„	0: 40	480: —	
„ (krossade)	400	„	„	0: 40	160: —	
Manna- eller risgryn					50: —	
Ärter	900	„	„	0: 33	297: —	
Kött: oxbringa	1,200	„	„	1: 25	1,500: —	
„ gödkalfstek	350	„	„	1: 35	472: 50	
„ köttfärs	200	„	„	1: 60	320: —	
Korf	450	„	„	0: 70	315: —	
Skummad mjölk	34,000	liter	„	0: 07	2,380: —	
Oskummad „	12,000	„	„	0: 16	1,920: —	
Grädde	360	„	„	1: 10	396: —	
Svagdricka (till soppor)	1,800	„	„	0: 07	126: —	
Smör	75	kg.	„	3: —	225: —	
Växtmargarin	75	„	„	1: 60	120: —	
Margarin	650	„	„	1: 50	975: —	
Ägg	50	tjog	„	1: 60	80: —	
Sill	15	tunnor	„	57: —	855: —	
Kabiljo	480	kg.	„	0: 75	360: —	
Salt (groft)	6	hl.	„	4: —	24: —	
„ (fint)	400	kg.	„	0: 08	32: —	
Sirup	300	„	„	0: 40	120: —	
Kaffe	300	„	„	1: 50	450: —	
Intubikaffe	450	paket	„	0: 20	90: —	
Bitsocker	700	kg.	„	0: 61	427: —	
Strösocker	150	„	„	0: 61	91: 50	
Limpor	11,000	st.	„	0: 10	1,100: —	
Snus	12	fjärd.	„	42: 84	514: 08	
Såpa	1,100	kg.	„	0: 50	550: —	
Fotogén	200	liter	„	0: 20	40: —	
Elektrisk belysning					500: —	
Barrved	180	famn.	„	15: 20	2,736: —	
Koks	200	hl.	„	2: 25	450: —	
Grisar	12	st.	„	30: —	360: —	
Torfmull	50	„	„	1: 80	90: —	
Beklädnadskostnader					1,000: —	
Sjukvårdsartiklar och medicin					400: —	
Begrafningskostnader					350: —	
Diverse utgifter, såsom underhåll af sängkläder, linnepersedlar och materialier					1,800: —	
Extra mat till tjänstepersonalen					900: —	
Extra hjälp vid tvätt och skurning					300: —	
				Transport	26,158: 08	108,677: 65

	Transport	26,158: 08	108,677: 65	N:o 88. *Budget för 1916. Fattigvården.*
Aflöningar:				
Sysslomannen ... 1,500: —				
Två ålderstillägg ... 300: —				
Dyrtidstillägg för 1916 ... 150: —	1,950: —			
(Bostad, 1 rum och kök med värme och belysning 300: —)				
Portvakten ... 900: —				
Två ålderstillägg ... 200: —				
Dyrtidstillägg för 1916 ... 150: —	1,250: —			
(Bostad, 1 rum och kök med värme och belysning 300: —)				
Föreståndarinnan ...	500: —			
Kokerskan ...	360: —			
Sjuksköterskan ...	600: —			
Sköterskebiträdet ...	360: —			
Två tjänsteflickor à 240: — ...	480: —			
Predikanten ...	150: —	5,650: —		
Reparation af sjukhuset ...		2,500: —	34,308: 08	
		Summa Kronor	142,985: 73	

Bil. litt. E.

Utgifts- och inkomststat för kyrkan och kyrkliga ändamål i Västerås stad för år 1916.

(Godkänd å kyrkostämman den 29 oktober 1915.)

Utgifter:

Enl. Kungl. brefvet den $^{21}/_{10}$ 1896.			
Pastor: lön ...			425: —
Komminister: lön ...	700: —		
Ränteersättning från Drottn. Kristinas fond ...	125: —		
Lönetillägg enl. kyrkostämmobeslut d. $^{29}/_{10}$ 1909 c:a	1,000: —		
D:o „ d:o d. $^{29}/_{10}$ 1915	500: —	...	2,325: —
Domkyrkosysslomannen: lön ...	500: —		
Hyresersättning ...	277: 50	...	777: 50
Pastorsadjunkt: lön ...	3,000: —		
Hyresersättning ...	500: —		
För telefon ...	50: —	3,550: —	
	Transport	3,550: —	3,527: 50

N:o 88.
Budget för 1916. Kyrkan.

Transport			3,550: —	3,527: 50
Domkyrkoorganist: lön		2,000: —		
Lönetillägg $^{1}/_{1}$—$^{30}/_{4}$		166: 67	2,166: 67	
Domkyrkoklockaren: lön			1,100: —	
Kyrkovaktaren: lön i ett för allt, äfven likvagnens skötsel inbegripen och dyrtidstillägg			1,600: —	
Extra kyrkovaktare: lön och dyrtidstillägg			200: —	
Ringare:				
Åldermannen: lön		38: —		
12 man à 100 kr.		1,200: —		
Kostnadsfri begrafningsringning åt obemedlade		100: —		
Olycksfallsförsäkring för 12 man		46: 98	1,384: 98	
Dödgräfvaren: lön och dyrtidstillägg			350: —	
Änkefru Maria Bolander: pension			300: —	
Änkefru Signe Bedinger: „ från $^{1}/_{5}$			266: 67	
Prästgårdsbyggnadsmedel:				
Reparationsanslag och tillfälliga behof		1,000: —		
Brandstodsafgifter		136: —		
3:dje årets amortering å komministergårdens reparation	3,150: —			
Ett års ränta å 9,450: — à 5 %	472: 50	3,622: 50		4,758: 50
Pastorsexpeditionen:				
Hyra till staden		600: —		
Bränsle och lyse		600: —		
Städning, eldning och skurning		300: —		
Kyrkoböcker och blanketter m. m.		500: —	2,000: —	
Kyrkoskrifvaren: lön				2,400: —
Kyrkans behof:				
Elektr. belysning samt kraft till orgelmotorn		600: —		
Underhåll af ledningar, lampor m. m.		100: —		
Stearinljusbelysning		30: —		
Reparationer och tillsyn af orgeln		1,500: —		
För tillsyn af den elektriska motorn		150: —		
Bänkhyresersättning		1,600: —		
Klockor		400: —		
Tornurets skötsel		100: —		
Skurningar		100: —		
Konsistoriecirkulär och prästänkemedel		2: 50		
Biblar m. m. till nattvardsbarnen		200: —		
Trycknings- och annonskostnader		250: —		
Arvode för kyrkans räkenskaper		250: —		
För utdebitering af prästerskapets löner				250: —
Kyrkokören		500: —		
Transport		5,782: 50	12,918: 32	10,936: —

N:o 88. *Budget för 1916. Kyrkan.*

Transport		5,782: 50	12,918: 32	10,936: —
Kyrkosalen				1,800: —
För tvätt och oblater		75: —		
Diverse utgifter		300: —	6,157: 50	
Kyrkans och sakristians uppvärmning:				
Koks, förslagsvis		3,000: —		
Sotning af värmeapparaten och skorsten		40: —		
Ved med sågning och späntning		30: —		
Arvode till eldaren (jämte dyrtidstillägg)		580: —		
Diverse utgifter		100: —	3,750: —	
Kyrkogårdarne:				
Anslag till trädplanteringssällskapet		1,000: —		
Diverse, såsom snöskottning, sprängning m. m.		200: —		
Sand		300: —		
Andra behof		100: —		
3:dje årets amortering å kyrkogårdsmuren	7,800: —			
Ett års ränta å 23,500: — à 5 %	1,175: —	8,975: —		
Särskildt anslag för afplanering m. m.		1,500: —	12,075: —	
För diakonissorna:				
Afgift till diakonissanstalten		1,050: —		
Kostpenningar		1,260: —		
Till biträde vid matlagning		180: —		
Hyresmedel		1,000: —		
För lyse, bränsle och tvätt		600: —		
Bidrag till hyra för lokaler vid Eriksholm och Aroslund		600: —		
Diverse utgifter, såsom för modermöten m. m.		500: —		
Uppsättning och möblering för ny diakonissa		500: —		5,690: —
Församlingsbiblioteket:				
Arvode för skötseln		75: —		
För inredning och bokinköp		200: —		275: —
Arrende:				
Årsafgäld för östra kyrkogården utom kvarntullen efter medelmarkegångspris, cirka				100: —
Ränta och amortering å obligationslån:				
Andel i 1896 års obligationslån	20,000: —			
Kapitalskuld den 1/1 1916	12,100: —			
Ränta för året		424: 06		
Amortering för året		640: —	1,064: 08	
			35,964: 90	
Däraf stadens andel enl. Kungl. förordningen den 31/5 1901				34,973: 58
			Kronor	53,774: 58

N:o 88.
Budget för 1916. Kyrkan.

Inkomster:

Försäljning af grafplatser, förslagsvis	500: —		
Afgifter för likvagnens begagnande, d:o.. ...	100: —		
„ „ klockor	500: —	1,100: —	
Däraf stadens andel enl. Kungl. förordningen den 31/5 1901			1,069: 68
Personella afgifter à 1 kr. pr man och 50 öre pr kvinna för prästerskapets aflöning			1,625: —
Att genom uttaxering fyllas			51,079: 90
		Kronor	53,774: 58

REGISTER

ÖFVER

UTGIFTS- OCH INKOMSTSSTATEN FÖR ÅR 1916

Västerås 1916, Westm. Alleh:s Boktryckeri